Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Collationes patrum

https://hdl.handle.net/1874/325074

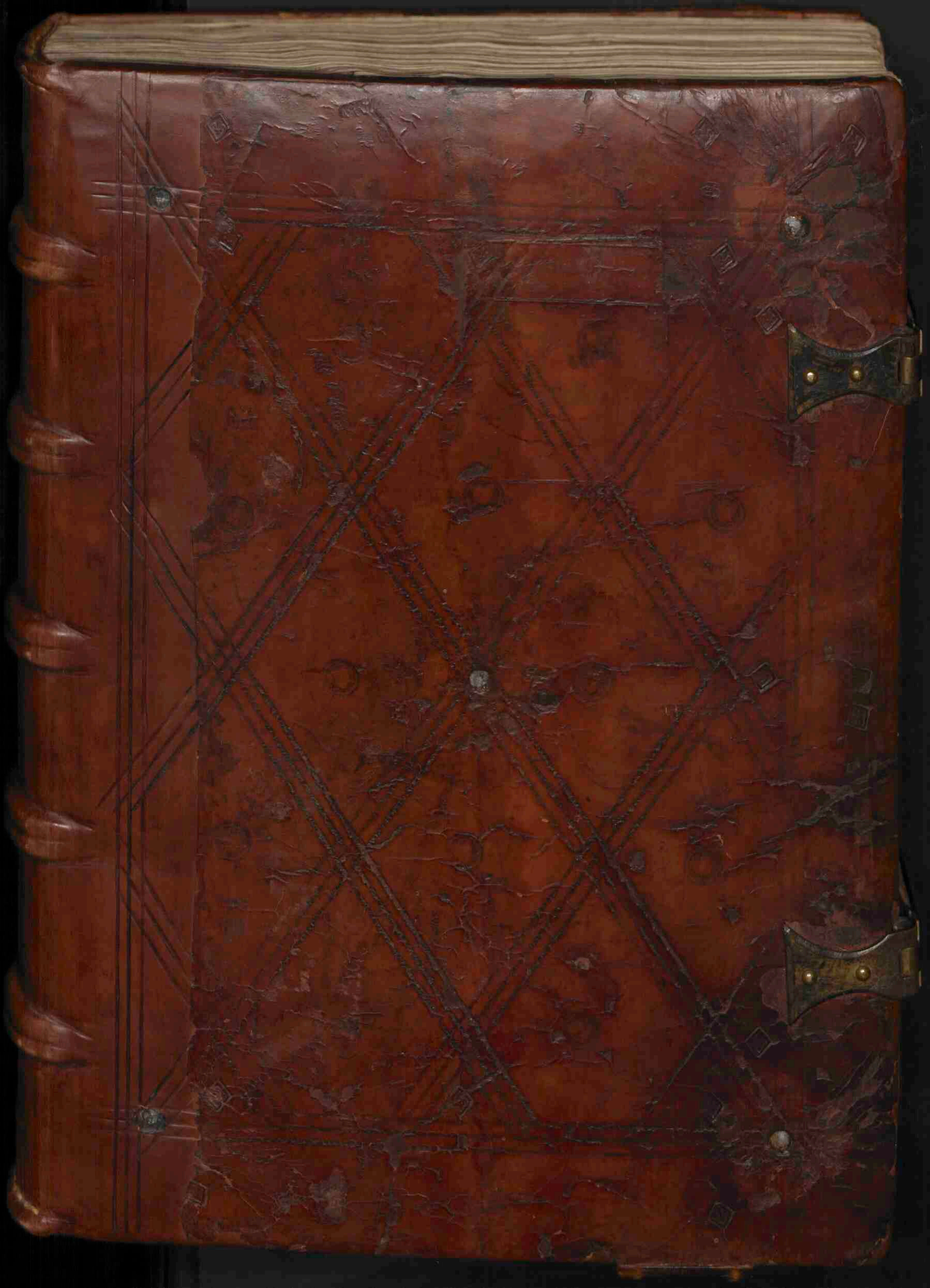

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 61.

Kast 2
H. C No. 10

Hs.
2 C 10

J. 110

110 *(Eccl. 61, antea 286y.) Membr. fol. 151 ff. 2 col. 1459.*

Joannes Cassianus, Collationes Patrum.

Fol 1a. Benedictum sit dulce nomen, etc..... Incipit prologus in xxiiij collaciones sanctorum patrum. Fol. 151a. Explicit Liber Collacionum sanctorum patrum. Scriptus per manus fratris Theoderici Ghijsberti. Anno M° CCCC° lix° (1459) Benedictum sit, etc.

„Liber Canonicorum Regularium in Traiecto."

Iste liber pertinet regularibus in traiecto

N. 133 B.

Jugemto pū genito de vgine xp̄i
spiritugq; sacro sit laus et glia ppe

nº 246. y.

Nº 206. ij.

Bñdcm sit dulce no⁹ dñi nr̄i ihū xp̄i et gloſe ūgīs maie mr̄is eius ī cetuū et vltra Amē Incipit plogus i xxm collationes scōr̄ p̄rm plogus

Ebitū qd̄ b̄tilli mo pape ualton m eor̄ volumi nū p̄facōe pmul cū elt· que de īſti tutis cenobior̄ et de octo p̄cipalī vicior̄ remedijs· duodecī libellis duō adnuāte digel ta cūt· put tenuitas nr̄i cufficit in genij vertūq; larritū elt Videritne lane qd cuiꝰ hoc uel illius uel nr̄i fuit eramus equitate p̄penſi Utrū mi rebus tam p̄fundis tamq; cublimib⁹· et que ī vsū ſtili ut arbitror antea non venerūt· dignū aliq; cogitacōi vīe oīmq; scōr̄ fr̄m delideio pmple rimꝰ· nūc aūt qr̄ dlmquēs nos pon tifex cuꝑdictus nigrauit ad xp̄m· has uteri decē collacoēs cūmoꝝ p̄m id ē anachoretar q̄ in hēmo ſcthica morabant· quas ille mcō pabili flagrans ſtudio ſcītatis cili ſibi uellerat ſermone conſcribi· nō ꝑpendēs p̄ multitudīē caritatis q̄ to ī fr̄m meas ſeruices ponde p̄grauā ret· vobis potiſſimū o bēātiſſime pa pa leonti· et cātiſſime fr̄ elladi cre didi cōſecrandas· Alter ſiqdē vīn mēoratq; viro et germanitatis af fectū et ſacer docti dignitate· et q̄ hys maius ē cā ſtudij ſeruoē quā tus· hēditatio iure fr̄m debitū de poſcat· Alter anachoretar īſtituta cublimia nō ut quīdā p̄ua aggrel lus ē p̄ſumpcōe lectari· ſed legiti mū doctīe tramitē scō ſpū ſuggre rente pene aūq; dilcēt apphendēs· nō tam cius adiuencoīb⁹ q̄ illoꝝ tradicoīb⁹ maluit erudiri Ju qb⁹ nūc mi m portu ſilencij cōſtituto ī menſū pelagis apit⁹· vt ſolicet de inſtituto atq; doctina tantor̄ viro rū quedā tradē audeā mēore lr̄ārū Tanto enī p̄fundioīs nauigacioīs piculis fragilis ingenij cymba ac tanda ē· qūtū a cenobys anachore ſis et ab actuali vita q̄ in ggregacō nib⁹ exercet contēplacio dei· cui li ſelimabiles viri ſemp ītenti ſt: maior atq; cublimior elt Dñm igit̄ elt· conatus nr̄os pys oīoibus adiuuāe· ne aut tam scā materia iperito quidē· ſed fideli ſermōe pmē da pīcitet⁹ in vobis· aut rurſū eun dem materie abyſſis obruat⁹ noſtra rusticitas Unde ab exercion ac vilibili monachor̄ cultu quē pon bus digeſſimꝰ libris ad ſimilibilē intelcionis hoīs habitū tranſeamꝰ· et de canonicar oīonū mō adillis quā aplis p̄cipit oīoīs ꝑcue iugi tatē alcendat eloquiū Ut quiq⁹ iam ſuperioris opis ſcōe iacob illis mtelligibilis nouē· carnaliū vicō rū ſupplantacōe ꝑmerui: nūc ecā non tam mea q̄ p̄m ītituta ſuſcipiēs· Diuine iam puitatis in tuitu ad meritū· et ut ita dixerim dignitatē tūlicus iſrahelis· q̄d ī hoc quoq; p̄cōnis culmīe debeat obſeruari ſilicī inſtruat Op tineant itaq; oīones vīe ab eo qui dignos nos uel vilu eor̄ ul' diſcapulatu uel eorū conſortio iu dicauit· vt nobis earūdē tradicio nū mēoriam plenā et ſermonē ad dicendū facilem conferre dignet⁹ Cruo tam scē eos tamq; integre q̄

ab ipīs accepimꝰ explicantes: ꝑōs quodāmō ꝯuis mstitutis ītorpatos· et qđ maiꝰ ē latino disputantes elo quuo nob' ꝯtubé pollimꝰ ¶ Hoc ſane volumus ante oīa tam hatū collationū q̄ ſuperiorū volumiū ꝑmonitū ēe lōrem: ut si qua forte in hys pro statuꝰ ſui et ꝓpositi qua litate· siue p alu et gůlacoē q̄ uel ipossibilia putauerit ēe uel dura: non ea lēdin siue facultatis modū· ſed lēdin dignitatē et ꝓfōnē logꝯ cū mensatur ¶ Quor pius studiū atq; ꝓpositū mente concipiat· quo nō mortu hunc gůlacoī mūdane nullis affīb⁹ putū carnaluū nullis actuū ſeſar' nexib⁹ obligent: demde locor quoq; in q̄bus cōmorant· consideꝛ qualitatē qua m solutudīe valitissima cōstituti· atq; ab vnuſcor' mortaluū cōsor no ſepati ¶ Et p hoc illūacoē sē ſuū possidentes contēplant· vel ploquūt ea· que meꝛpus atq; ieru ditis pro condicoē et mediocritate consuetudis siue ipossibilia fortita videbūt· De quibus tū si qs voluit verā ꝓferre ſnām· et vtrū ipleri queant de liceat ex puri: estimet pius eor' ꝓpositū sili studio et gůlacone suscipe· et tūc demū ea que sup fa cultatē hoīs videbant· nō solū pos ſibilia: verū eā suauissima depre hendet ¶ Sed nūc iam ad collacoēs eor' et mstituta ꝓperem⁹ Incipiūt capīa collationis ꝓme abbatis ¶ De habitacone ꝯ ꝓpoſi ſ: ſcti et ꝓpositō abbatis moy ſi ¶ Capitulū primum

De mtrogacoē abbatis moſi q̄rentis· q̄ modo ſcoꝯ· vl' q̄ ſit finis ij

De rūsione mā iij

De mtrogacoē abbatis moyſi ſr ꝓpositione ꝑdicta iiij

De compacone eiꝰ q̄ destinata fe rure contendat v

De hys q̄ abrenūcātes mūdo ad ꝓfōnē sine caritate ꝓtēdūt vi

De appetēda trāſlitate cord' vij

De principali conatu erga diua rū rer' ū ꝓtēplacoēs et ſilitudine mar'ie et mar'the viij

Introgacō quō efficacēa vtutū nō cū hoīe pleueret ix

De rūsione q̄ nō sit earū merces ſed actio cellatura x

De caritatis ꝑpetuitate xi

Introgacio de pleuerancia ſpūa lis theorie xij

Rūsio de directoē cord' i dēū et de dei r'gno· et de r'gno zabuli xiij

De animē ꝑpetuitate xiiij

De cōtemplando deo xv

Introgacio de cogitacionū mo bilitate xvi

Rūsio q̄d possit mēs cū cogita nonū ſtatu· q̄ ve nō possit xvij

Compacō aquaꝝ mole et aīe xviij

De rō cogitacōm nr'ar pncipis xix

De discernendis cogitacoib⁹ ad ſi mulitudiē ꝑtabil' ꝓpezete xx

De illusioē abbatis iohānis xxi

De quadripita discretioē xxij

De ſermoē doctois ſcdin audiē cū meritū xxiij

¶ Prima collacio abbatis ꝯ moyſi· liber primus· collacio prima De habitacione ſcthi et ꝓpoſito ab batis moyſi Capīm primum

Dum in hiemo
lebat vbi mo
chorū pbatis
simum pres. et
ois cōmorabat
pfectio abbatē
moysē q̄ inter
illos egregios flores uiuam nō solū
actualiū vim etiā theoricā vtute fla
grabat. institutiōe eius fundari cu
piens et petillem: una cū ipō abba
te germano cū quo ad abipō tyro
nio ac rudimētis militie spūalis
ita idiuidui ceperat gratulanter tā
in cenobio q̄ in hiemo fuit. vt cūcti
ad edificandā soliditatis ac propositi
nri paritatē pnūciarēt vnā mē
tē atq; aiam duobus meis corpibus:
paterq; ab eodē abbate edificatois
sermonē suis lacrimis polceme. q̄p
pe cū hūc ad rigorē mirabiliter nouerā
mus. ut nulli fidelium deliderantibus
et cū oi cordis contritione quērentibus:
nequaq̄ acquiescēt. manuā pfectionis
aperire. sed saluet si passim ul' nolē
tibus eam. ul' sciētibus tepide et hi
bētes necessarias et que solis pfectū
cupientibus debēt ee opte. indigne
et fastidiose suscipientibus pādas:
aut iactantie vicii aut pditionis
crimē videatur incurrē. Tandē fatigā
tus pbis nris ita exorsus ē

Interrogatio abbis moysi ad ger
tas q̄ mōcho ut' scop's ul' qui sit

O mnes mei artes finis
ac discipline scopon quēdā
id ē destinationē et teles id ē finem
ppm hūt. Ad quē respiciens vnusq;
q̄ artis industrius appetitor: cūc
tos labores et pricula atq; dispēdia
equanimiter libenter q̄ sustentat. sed ā
et agricola nūc torridos solis radios.
nūc pruinas et glaciē nō declinans:
iram infatigabiliter scindit. et mō
mutas agri glebas frequenter subi
git vomere: dū scopon seruat ut eam
cūctis lentis et purgatā. omnibus
granis absolutā in modū solu
bilis arene efficendo minuat. finem
id ē preparationē copiosar' fruguū et
eruberantiā segetū non alias sibi
hanc opis sue rōe se adepturū gliscēs:
quo ul' ipe deinceps vitā securus
erigē. ul' cuā possit amplificare
sibam referta cuā frugibus horrea
libenter et haurire. eas q̄ patribus
agri suis instanti labore gnēdat:
p cūctē diminutionē futuram. melliū
q̄ plationē nō senciens. Illi etiā
qui negociationū solēt exercere cō
mercia. nō incertos timent pelagi
calus. nō ulla discrimia phorrec
cūt. dū ad finē questus spe pecuniē p
uocant. Nec nō etiā hyemis q̄ mili
tie mūdialis ābitione flāmanti
dū plerīq; honoris ac potentie
finem. peregrinationū exitia ac
picula non sencūt. nec pūtibus
bellis erūpnas q̄ frangūt. dū ppo
situ sibi dignitatis finē cupiūt op
tinē. De responsione nrā. iij.

Habet ergo et nrā pfectio scopon ppm ac finē suū. pro
quo labores cūctos nō solū infati
gabiliter. sed etiā gratanter ipendis
Ob quē nos ieiunior. media non
fatigat. vigiliar. lassitudo delectat:
lectio ac meditatio scripturar. q̄tinua
tā non capiat. labor etiā incessabil.
nuditas q̄ et oīm rerū penuria iocū
dissime sustinet. horror q̄ huius
vastissime solitudinis nō deterret.

Ob quē volūpi puldubio parentū
spreuistis affām et patriū solū ac de
lnaas mūdi tot ptūlitis regionibus
dispersibus: ut ad nos hoīes rusticos
et ydiotas atq; in hoc hēm squa
lore degentes puenīe posseīs ꝓter
qd' rndere nō ni que sit destinacio
viā uel finis qu ad her oīa liben
tissime sustinenda nos puōt:¶ Et
cū plisset nrām elicē sup hac mtro
gacione sniam: rndim⁹ regni ce
lorū causa hec cūcta tolerari Int
rogano abbis moysi sup ꝓpolitō
Qd' ille ne p̄dicta ·mj·
bene nō argute de fine
dubitī Quis uō debeat scopos cē
nr̄ id ē destinacio cu ingrē mhēn
tes finē valeam⁹ attingē: p̄ oībus
nosse debetis Et cū ignoracōe cō
fessi simpliat fuissem⁹ adiecit
Jn oī ut dixi arte et disciplīa p̄ce
dit quida scopos id ē aīe destinacō:
sine incessabil' mētis itento Quā
nulī quis oī studio pseueranaq;
seruauerit: nec ad finē desideati
fructūs poterit puenīe Nam ut dix
agricola finem hūs securē copio
se q; viuendi in puentu segetum
fecundar ū scopon id ē destinacio
nem gerit· agrū suū cūctis senti
bus expurgāe: eūq; vnūlis m
fructuolis vacuare gramnib⁹
nec aliter se queat finis opulen
tiā adeptur ū cē q fidit: nulī id qd'
vlu optime desiderat quada pus
opis ac spei sue rōe possideat Ne
gociator quoq; q pandāt mercū
deliderū non deponit: p qd' pos
sit questuosius diuitias aggrega
re Quia frustra cōapet lucrū:
nulī viam qua ad id tendēt ele
gillet Et qui certus quib⁹q; dig
nitatib⁹ hūs mūdi cupuīt hono
rari? cui se officio uel ordini debe
ant manu paāe anteponūt: ut
p legitimū spei tramitē· finem
quoq; valeant desideāte dignita
tis attingē Ita et vie nr̄e finis q'
dem est regnū dei Quid uō sit scо
pos debet diligent inq̄rī Cum si
nobis simulē optus nō fuit: frus
tra nitendo fatigabim⁹: q; sine
via tendentib⁹ labor ē itineris
non p̄fectus Id qd' obstupētib⁹
nobis sener intulit Finis quidē
nr̄ē p̄fessionis ut dix⁹ regnū
dei· seu regnū celoz ē· Destinacō
uō id ē scopos puritas cord: sine
qua ad illū finē impossibile est
quēq; puenīe· Jn hac ergo destīa
cione desigentes nr̄ē directionis
obtutus ad certā lineā cursum
rectissimū dirigim⁹? ac si paulu
lū qd ab hac cogitacōe nr̄a de
flexerit: ad cōtemplacionē eius
illico reuertētes cursū eā velud
quādā normā rectissime corrigim⁹
Que cempoīs conatus nr̄os ad
vnū hoc reuocans signū: arguit
statim si a ꝓposita directione·
mens nr̄a ul' paululū deuauit
De spacōe eius q destinata ferire

Quemadmodū qtēdat ·v·
hūs quib⁹ vlus ē bellica te
la tractandi· cū aū regē mundi
hūs artis siue cupuīt peritā demō
strare? in pusillus quadā scutu
la que depicta in se continet pre
mia· iacula· uel sagittas itorq; ē
contendūt: certi q; nō alia nulī
destinacōis siue linea ad finē pos
sint desideati p̄mū puenīe? quo

tū dēnū vtiq; ponent cū ꝓpositum
scopon valuerint optinē. Cz si for
te ab eoꝝ fuit abstractus ītuitu q̄
q̄tūlibz a rō tramite talla īperi
toꝝ dēcrēt intentio? excedille tū
se a dilapliāte linee directione nō
sencent: q; nullū hñt certū signū
quo ul' per eā directois ꝓbēt uel
arguāt prauitatē. Et ideo cū iuri
les in aera vacuū fuderint iactus.
in quo peccauerit quo ve decepti
sint diuidicare nō possiunt? quip
pe quos nullū accusat iudiciū q̄
tū a directōe dilcellerit: nec quo
deinceps corrigē uel reuocare debe
ant/linea dilcipline docē pt palliū
obtutus? Ita ergo et nr̄i ꝓpositi finis
quidē scdm aplm vita eterna ē. ita
eodē pnūciante. habētes quidem
fr̄m vrm in cōfiratione: finē uō
vitā eternam? Scopos uō puritas cor
dis: q̄ cōfiratione nō īmerito nūc
cupauit/sine qua p̄dictus finis nō
potit apphendi. Ac si diceret alios
vbis? habentes quidē scopon vrm
Tordis puritate: finē uō vitā eter
nā. De qua dēstinatōe docens nos
idem vbis paulo: ipm nomē id est
scopon significauit ꝛpillit ita dicens
Que posteriora cūi obliuiscēs. ad ea
uō que in ante sūt extendens me: ad
dēstinatū plequor brauiū supne voca
tionis dñi. Cz d'emdem in greco po
nit: κατα σκοπον διωκω id est
scdm dēstinatōnē plequor. Tamq; si
diceret? hac dēstinatione qua illa q̄
posteriora cūi obliuiscor. id ē anteriо
ris hois vita ad finē brauij celestis
puocie gtendo. Cuiusq; ergo nos ad
hūc scopon id ē puritatē cord' p̄ dī
rigē. tota vtute certandū ē: q̄q aut
ab hac retrahit ac punctū aut nichil
deutandū ꝓ hac eū vnuila agimꝰ
atq; toleamꝰ ꝓ hac pareres. prīa.
dignitates. diuine. dilcipline hꝰ mūdi
et voluptates vnuila gtēpnūt: ut
scilicet puritas cordis ꝓpria retine
atur? Hac itaq; dēstinatōe ꝓpolita:
semp actus nr̄i et cogitatōes ad eā
optinendā rāllime dirigent? Que
si p̄ oculis nr̄is iugiter statuta nō
fuit nō solū cūctos labores nr̄os
vacuos piter atq; instabiles reddēs.
incallū eos ac sine vllo emolumēto
compellet effundi: sed eā cogita
tiones omīs diuīas sibi q; ḡuas sul
citabit? Decelle ē eū mentē quo re
curratꝰ ne principalit inhereat
non hñtē p singulas horas atq; mo
menta ꝓ incur suū varietate muta
ri: atq; ex hys que ex trinsecꝰ accidit
in illū statū gtinuo trāsferri q̄ sibi
primus occurreit

De hys q̄ abrenūciantes mūdo ad ꝓpriō nē sine caritate gtendūt. vi

Nunc namq; ē q̄ nōnullos mū
di hꝰ in artimas facultates.
et nō solū multa auri atq; argenti
talenta. vīm etiā p̄diorū magnificē
tiā gtēpnentes: post hec vidimꝰ p
capello. pro gratia. pro calamo cō
mouei. Cui si gtemplationē teneāt
mūdi tordis fixā. mūq; vtiq; pro p
nis rebus admittēt: q̄d'ue p magnis ne
nus ac p̄cipuis īcurrēt opibus. eal
dem penitꝰ abice malueritꝰ? Nam
et plerūq; nōnulli tanto zelo eccliē
seruant ut eis ul' leuiter quidē legi ul' nec
gtingi ab aquo sinant: et inde oīali
ones i pacē ac mortis īcurrūt: vnde
moneni? stipendia pacē et caritatis
acquire. Cuiusq; omīs diuicias suas pro

xpi amore dilpleruit: plenu tu cord
affectu in rebus nimis retentantes
et ppijs nouitq; mobilit ralcetes:
velut q; no heant aplica caritate
et omib; instructuoli steiles q; red
dunt. Cord in spu bti pauli pru
dens. et li distribuio mea in cibos pau
perum omis facultates meas. et si tra
didero corpus meu ut ardeam: caita
te aut non habuero: nichil mi pdest
Non liquido gpbat: ptione non sta
ti nuditate nec puatione oium fa
cultatu seu dignitatu abiectione
gtingi: u finit caitas illa ea apls
mebra describit que in sola cord
puritate gliscit. Nam q; e aliud
no emulari: non inflari: no irri
tari: no age pera: no quere q; sua
sint: no gaudere cu pugtate: no
cogitare malu et relq; mli cor p
fectu atq; nudissimu deo semper
offerre et itactu a pturbationib;
cunctis custodire.

De appetenda tranquillitate cord' vij

Omnia igit hec gna gerenda
appetendaq; sunt nob pro
hac nouissima vigilias labores corpis
nuditate. loem. oneras q; vtutes de
be nos sulcipe noueim: vt sal
p illas ab vnusquisq; passionib; nox
ys illesu cor nrm pare et seruare
possimus: et ad pfectione caritatis
istis gradibus intendo coscende
Et no ppt has obseruationes si forte
honesta et necessaria occupatione
puenti solepnitate nre distractois
non potuerimus iplere. iactamus i tri
stitia ul ira sine indignatoe: ob que
expugnanda illud qd' ptimuit est
fueramus acturi. Non enim tu e lu
cru nouissimu: qutu ire dispendiu. nec
tantus loe capit' fructus qutu ptepti
fructis meruit detrimentu. Ea ergo
que sequenda sunt id e nouissima. vigilie
anachoretis. meditatio sptialis pp
principale sopon id e puitate cordis
qd' e caritas nos quemt ertre. et no
ppt illa principale hanc pturbare vtu
tem. qua i nob integra illesaq; dura
te nichil obesse. si aliquid cor que se
quenda sint p necessitate fuerit ptimul
sum. Diquide nec pdest vnuula ferul
le: dempta hac qua dixim principali
causa q; obtentu sint oia pagenda
Ob hoc enim quis ferramenta colibz
artis multimode libimet ac pparare
festinat. non ut ea possideat otiosa
nec ut emolimenta illis fructu q; spat
ex ipis i nulla instrumetor possessio
ne constituat: sz ut eor ministerio
pericla finemq; illis disciplie q; hec
adminicula sint efficacit applet
tat. Igit nouissima. vigilie. medita
tio sptialis. nuditas ac puatio oi
um facultatu no ptio sed ptois
instrumeta sint: q; non i ipis gliscit
discipline illis finis. sed p illa pue
nit ad finem Intellectu igit hec ergo
nia molit. quisquis hys velud summo
bono gtentus. intentione sui cord'
hucusq; defuerit. et non ad capie
du finem ppiquet hec appetenda sti
mue studiu vtutis extendeit. His
quide disciplie illis instrumeta: finis
uo in quo ois fructus gliscit ignoans
Cruciatq; igit pt ista metus nre puri
tate tranquillitateq; turbare: q; mus
vtile ac necessariu videat. ut noxi
um deuitandu e. Hac enim norma
tirenay puagationu oium disciplio
nes poterimus euadere: et deliberatu fi
nem linea certe directionis attinge

De principali conatu diuarū rerū ꝙtemplatione et similitudine marie et marthe. viij.

Hec ergo nob' pūcipalis debet cē conatus. hec īmobilis destinatio cordis ut(ri)q affectanda: ut diuinis rebus ac deo mens semp inhereat. Et q ab hac diuisū est q̄uis magnū: sed in tū aut eā infimū seu certe ngrū iudicandū est. Huius mētis uel actus figuia: eā in euangelio p martha et mariā pulchrime designatur. Cū enī martha sed ocio negocio deseruiret ut potuit: que ipi dño eiusq discipulis mīstrabat: et maia tūmō spūali intēta doctrine ihū pedib' ihē sedebat. quos oculatus bone uoluntatis imebat ingenio. ꝑtū tū a dño q et meliorē elegerit ptē: et eā que ab ea nō posset auferri. Nam cū laboraret martha pia sollicitudīe ac dispensatiōe distenta. solā se uidēs ad tūm mīstrandū nō posse sufficere: adiutoriū sororis a dño postulat dicēs. Nō tibi postulat tedet q: soror mea reliq̄ me solā mīstrare? Dic ergo ei ut me adiuuet. Utiq nō ad uile opus: sed ad laudabile mīstrandū eā uocabat. Et tū q audit a dño: Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima. Pauca uō opus ē: aut eā uno. Maria bonā ptem elegit. q̄ nō auferetur ab ea. Dictis ergo pūcipale bonū in theorica scīptura. id ē in cōtēplatiōe diuina dīm posuisse. Dū ceteras uirtutes licet necessarias et utiles pnūciem⁹. sed tū gradu celsē tas ēe determinem⁹: q: uniuersis hys uniuersis obtentu q̄ parant. Dicēs enī dñs sollicita es et turbaris erga plima. pauca uō opus ē. aut eā uno? Cūmū bonū non in actuali q̄uis laudabili ope et multis fructib' habūdanti. sed in sua contēplatiōe que nē limpier est et una collocauit: pauca op' ēe pnūcians ad ꝑfectam bītudinē id ē illa theorica qua ꝑfectior cōtemplatiōe gloriandēs hys q' adhuc i puerili positus est. ad illud quoq; qd dicat' unū id ē dei solus ituitū ipō adiuuante peruenit? ut scīlicet et scōrū actus ac mūsteia uiribus cupientes: solus dei iam pulchritudine cuncta; pascat? Maria ergo bonā ptē elegit: que nō auferet' ab ea. Et hoc diligenter intuendū est: nam cū dicat maria bonā ptē ~~ele~~ elegit. licet taceat de martha et nequaq̄ eā uituperare uideat': illā tū laudans hanc melioiē ēe pnūciat. Rursū cū dicat' que nō auferetur ab ea: ondit q̄ ab hac sua pte non posset auferri. Quer enī mīsteium corpale cū ihū potuit' ingeiter pnuare: illius uō studiū nullo time ꝑtus edocet' posse timeri. Interroga tio quō efficienter uirtutū nō cū homine perseueret. Capm ix.

Hos q̄ dubie pnotis. Quid ergo dicim⁹? Laborieuimorū. scīs inultanea opa mie. ultime et pietatis et hūanitatis auferet' a nob'. et nō pmanebūt cū auctoribus suis? ꝑfecti cū ipe dñs retribuō ne regni celoꝝ hys opib' repmittat' dicēs. Venite benedicti ptis mei. possidete regnū patū uob' a cōstitutione mūdi. Esurui enī et dedistis mi manducare. sitiui et dedistis mi bibere et cetera. Quō auferent' ergo hec que introducit scīptoes suos ad regnū celoꝝ? De responsione

q̄ nō sit eorū merces sed actio cel

Oplee·i·cer ego lectura· x·
diri mercedem bonī opis au
ferendā dicente eodē dño Cum potū
derit' vni ex mīnis ilīs calicē aq̄
frigide tm̄ in noīe discipuli· amen
dico uob' nō p̄det mercedē suā: sed
actionē dico quā ul' ncātas corpa
lis·ul' impugnatio carnis·seu mū
di hȳ mequalitas āmīstrari erigt'
au ferendā p̄am leōis mlt̄ā·ul'
ieuniox afflictio ad emūdatiōez
cordis·et castigationē carnis ī pn̄
ti tm̄mō utilit' exercent': donec
ctō scripsit adūlus spm̄·que nō
nūq̄m ab hȳs qui labore nimio
seu egritudine corpis·semo ve de
felli sunt' ecā in p̄nti vidimꝰ au
ferri nec ab hoīe posse ugtē exer
ceri Cūtomagis hec in futuro cella
būt' cū corruptibile hoc mduerit ī
corruptionē·corpus q̄ illud nūc q̄
ālale est surrexerit spīale: et cēpit
caro non ee iam talis ut adūlus
spm̄ scripsit·De quib' ecā be
atus paulꝰ manifeste pnūciat·
Corpalis mḡens exercitatio ad
modicū utilis ē pietas aūt q̄ sine
dubio caritas ītelligt' ad oīa utilis
est: promissionē hȳs vite que nūc ē
et futrie Crue ergo dicit' ad modi
cū utilis ee manifeste pnunciat'
nec p omne tps exerceri: nec sūmā
pfectionis p se solā laborāti pos
se ꝺferre Modicū quippe ad utrū
q̄ referri p̄t id ē ad brevitatē tpis:
qd' scilicet hoī tam ī pn̄ti q̄m fu
turo exercitatio corpalis coetnia ē
non posset' vel ite a puritate vitiosa
tis que de carnali exercitatiōe q̄ri
t': eo q̄ afflictio corpalis tūca que
dā pfūs·nō ipām pfectōem pariat'
caritatis: que pmissionē habet vi
te pntis et futrie Et hinc ero ercita
opm p̄dictoꝝ necessaria ee censem':
q̄ sine ipis ad caritatis fastigia
non possit adscendi Hec ecā que
dictis opa pietatis ac mie necessa
ria sunt' in hoc tpe·dū adhuc ie
qualis diuīsitas dieꝝ·quoꝝ ne
hic quidē expectaret' opacio·
mopū indigentū ītumoꝝ ps
magna redūdaret·q̄ in ūgitate
hoīm ecā est: eorū scilicet q̄ ea que
oībus a dō creatore gcella sūt·in
suos tm̄ occupāt usus: nec tm̄ utē
da tenuerūt·Donec ergo ī hoc mū
do iequalitas ista gradat' eis actio
hec necessaria utilis exercebit: rel
tituens quidē bono affectui et pie
voluntati retributionē hereditatis et
ne Ipā uō in futuro scō paritate
regnante cellabit: cū iam nō fuerit
iequalitas p̄ quā hec debeāt exer
ceri Sed cūcti ab hac multiplici id
ē actuali opatiōe ad caritatē dei et
diuaꝝ rerū gtemplationē pretua
cordis puritate trāsibūt: cui se hȳ
quibꝰ cura ē·ul' scē ul' emūdatiōi
mentis mlisse·iam in hoc scō cō
stituti elegerūt oī conatu ac vib
manupare·Illi scilicet semetipos
officio ad adhuc ī carne corrup
tionis positi deputātes: ī quo erunt
corruptiōe deposita puriusq̄ pue
nientes ad illā pmissionē dīi sal
uatoris qua dicit' Bti mūdo corde
q̄m ipi deū videbunt

De caritatis pretuitate Cap' xi·

Et q̄d mihi animi si illa officia
cuipiam q̄ppensa trāsibūt? cui
scīs ap'lus ecā sublimiora spūs scī

caritmata tñlitia describit: solãio caritatẽ deliguet sine fine manlurã Sine mq; pheie euacuabũt sine lingue cessabũt: sine sciã destruet. De hac aũt caritas nũq; cadit Oĩa namq; dona pro ulu et necessitate tribuũt ad tps: gñmata dispẽsatione mor; paul dubio tñlitia Caritas uo nullo ĩtercapiet tpe sed consolũ eñ in pñti mũdo utilit opat ĩ nobis: sed eñ in futuro Data corpo: et necessitatis abiecta efficatio: multo atq; excellentio: pmanebit. nullo unq; corrupenda defectũ: sed p ĩcorruptionẽ pfectã flagrantius deo atq; intẽtius adhelura.

Interrogatõ de pfectõe spũalis Germanus. theorie. xvi.

Quus ergo pt carne fragili circũdatus ita ee hui theorie sp affixus: ut nũq; cogitet de cris aduentu. de ultõe ĩfirmu. de opemanuũ. certe de hũanitate pegrinus ul' aduenientib; exhibẽda. Postremo quis non ĩpellet corpis ipi; pulsione ul' cura: aut quẽadmodũ mens uel in quo illi ĩmobili et ĩcõprehensibili deo valeat cohere cupimus edoceri.

De directõe cordis mei ũ et de regno zabuli Cap' xvii.

Oyles. Inhere quidẽ deo ugiter et cõplacõi es sp admodũ dictis sepalit copulat ĩpossibile ẽ hoi: ista carnis fragilitate circũdato Verũ oportet nos scie. ubi nre mentis intentionẽ dirigamus hie defixam: et qua ad celestia noez semp aie nre reuocemus intuitum Quã cũ potuerit optine mens gaudeat: et a qua distracta se doleat atq; suspiret Tunc sp se a sũmo bono seiunctã reddidisse? quotiẽs se ab illo ĩtuitu deprehenderit separatã: formidatione ĩminens ul' momentanea a xpi separatõne discessũ? A quo dũ remanserit paululũ nr obtutus: rursũ ad eũ cordis oculos retorquẽtes uelud rãllima linea mentis animã reuocemus Totum namq; in aie subsistit hoc recessu Dũ expulso diabolo nequi; in ea iam cũ nantib; uicis: consequet regnũ dei: fundatur in nob dicente euãgelista Regnũ dei nõ uenet cũ obseruatione neq; dicent Ecce hic aut ecce illuc est Ecce enim dico uob: q: regnũ dei ĩtra uos ẽ Intra nos uo nichil aliud ee pt sp scã. aut ignoratio ueritatis: ul' uitioz ammissa. aut ũtutũ: p que aut diabolo. aut xpo regnũ pamus in corde Cuius etiã regni qualitatẽ describit aplus ita dicẽs Non enim regnũ dei est esca aut potus: sed iustitia et pax et gaudiũ in spũ scõ Itaq; si regnũ dei intra nos est: et ipm regnũ dei iustitia pax et gaudiũ est Ergo qui in istis gmorat: sine dubio in regno dei est Et egrio illi qui in iustitia et dilectõe et sctitate morte oppante ũlant: in regno diaboli et in inferno ac morte sti cõstituti Hyis enim iudicijs ul' dei ul' diaboli discernit regnũ Et reuera si sublimi mentis ituitu gliem; statũ illũ in quo degũt celestes supne; uirtutes: que ne in regno dei sũt: quis status nõ alius ee credendus? quã petua ugis sp letitia Cui eñ tam pruũ ne btitudini tamq; cõuenies: sp tranquillitas ugis et gaudiũ sempiternũ Et ut hoc ipm qd dicim; ita ee non mea sentia: sed ipi; Dñi auctoritate certi; instruaris: audi

cū qualitate et statū mūdi illius aplis
line describente. Ecce mō creo celos
nouos et terram nouā. et nō erūt in
mēoria pora neq; ascendūt sup cor:
sed gaudebitis et exultabitis usq; in
sempiternū in hys que ego creo Et ecce
cum Gaudiū et letica īuenet in ea:
grāz actio et vox laudis Et erit mēlis
ex mense et sabbatū ex sabbato: gau
diū et letiā optinebūt: fugiet dolor
et gemitus Et si adhuc clarius de il
la glōsacōe et mutate cōdō ūltus ag
noscē: attendite que ad ipām ihūm
voce dñi dirigant Et ponā mō vbi
tacionē tuā pacē: et pōlitos tuos mul
ticā ffron audiet vltra īiquitas in
tra tua· vastitas et contrio ī finibus
tuis: et occupabit muros tuos salus
et portas tuas laudacio ffron erit ē
sol ad lucendū p diem: nec splēdor
lune illūabit te Sed erit ē dñs ī lu
cem sempiternā: et deꝰ tuus in glāz
tuā ffron occidet vltra sol tuus: et
luna tua nō minuet Sed erit dñs
in lucē sempiternā: et complebūt dies
luctus tui Et idarco bēūs aplus
nō gīalit nec cumplicat omne gau
diū regnū dei pmūcat: sed cignant
ac spēnalit illud solū qd in spiritu
scō est ffrout eni ē aliud quoq; vi
tupabile gaudiū de quo dicat mūdꝰ
iste gaudebit Et ve nob q ridetis: q
plorabitis· Regnū sane celoꝝ tplicat
accipiendū est Aut quō regnaturi
sūt celi id ē cū in alys subditis sed;
illud Esto tu sup quīq; ciuitates: et
tu sup decē Illud quoq; qd dicat ad
discipulos: sedebitis sup duodecī se
des iudicantes duodecī tribus isl·
Aut ipi celi īcipiant ab ipō xpō reg
nari: cū saluet et subiectis oībus
ecclīe cē oīa et in oībꝰ deus Vel ite
q in celis sunt cū dño regnaturi·
Quāobrem in hoc corpe cōstituti·
iam noueit quisq; illi se regio
ni uel ministerio deputandū: cuꝰ in
hac vita semetipm ptinacē cultoꝝ
rēq; pbauit Illoq; se eaꝫ in illo p
henum scio cōsortē futurū cē non
ambigat· cui nūc ministrū se socīū
sp malueit exhibē: sedm cuiā
dñi ita dicentis Si qs mi ministrat
me sequat: et vbi sum ego illic et
minister meus erit ffram ep admodū
zabuli regnū p quietudinā sulci
pit vinoz: ita regnū dei p exercita
tionē vtutū puritate cordꝫ ac spi
tuali sīa possidetur Vbi aūt regnū
dei est: ibi p̄ul dubio et vita hētur
etna Et ubi regnū zabuli ē: ibi mortē
atq; infernū esse non dubiū ē In quo
qui fuit nec laudare dñm pt: sedm p
phetē suāz dicēs· ffron mortui lau
dabūt te· neq; oēs qui descendūt in
īfernū: sine dubio pēn· Sed nos mō
qui viuimꝰ· nō vicis saluet nec mūdo
huic sed deo: bñdicamꝰ dño ex hꝰ nūc
et usq; in sclm ffron eni est ī morte qui
memor: sit deꝰ: ī inferno aūt pēn quis
confitebit dño· id ē nemo ffrullꝰ eni
tam et si multes semetipm ul xpiā
nū profitear cē ul mōchū cū peccat
ofitet deū· ffrullus admittes ea que
dñs execrat: remissat dei ffrer seruū
se illius vocat profitet: et p̄cepta animā
a temeritate strēpnit In qua morte·
illā vidua que ē in delicijs bēūs pau
lus cē pmūcat Vidua īquies que ī
delicijs viues mortua ē· Dūt gr̄ulin
qui viuētes in hoc corpe mortui sūt:
et ī inferno iacentes deū laudare nō
pūt Ecōtrario sī q cū mortui sī corpe·

dñi spū bñdicūt omēs collaudāt: se
cundū illud Bñdicite spūs et āie
iustorū dñm Et oīs spūs laudet
dñm Et in apocalipsi Aīe occiso
rū nō solū laudāe deū: sed etiā inuo
cāe dicūt. In euangelio quoq;
cuidam dīs ad caducos fructus le
gistis inq; qd' deū ē a dño dicente
vobis? ego sum deus abrahā et de
us ysaac et deus iacob; nō ē deus
mortuoz: sed viuentiū Omīs ei illi
viuūt de quib; et aplus ꝓpt qd inq;
nō gstundit deos vocāi deos eoz. pa
ruit enī illis ciuitatē hebraam q; nec
oculi viut potst cepacionē hoīs cor
pis. neq; michi lenciāt: etiā euan
gelij pabola que de illo paupe la
zaro. et diuite purpurato ꝓfert dñs
dit. Quoz vnus bñtissimā sedē id est
sinus abrahe requiē meruit: alius
in tollea ibi ardore etnū ignis erumpit

De āie ꝑpetuitate Capitl xmij

Dicāt etiā illud qd' dicat ad la
tronē hodie mecū eris in pa
dyso volucimus intendē: q; aliud ma
nifesto significat. q; poduraē in ani
mab; non solū ꝑfectos intellectus
sed etiā vicissitudiē eas ꝑgrua ꝓme
ritoz actuūq; suoz ꝑfrui claritate:
Hoc enī illi nequaq; dñs ꝓmisis
set: si es āiam nollet ꝑ sepacionē
carnis. nl' ꝓuandā sensu. nl' in nichi
lū resoluendā. hebraon enī eāo es in pa
dyso sed aīa erat ingressura cū xpō
Cauenda sane. ymo toto horroze ē
detestanda pullitia hēticoz illa
distinctio: qui dū non credūt xpm
potuisse eodē die quo mīsterū dis
cendit etiā in padyso reperiri. ita
distinguūt: amen dico tibi hodie et
nō ꝓposita distinctiōe iterūt. mecū
eris in padyso: ut saltet hec ꝓmissio
non statim ꝑ tūsitū vite hoīs ꝓpleta.
sed ꝑ resurrectiōis ei⁹ aduentū intelli
gatur ꝓplenda? non intellegēs illo
q; ante resurrectiōis hue diem ꝓtulit
ad iudeos qui eū ut semetipos crede
bant humanis angustijs et carnali in
firmitate gcludi: nemo inq; ascen
dit in celū nisi qui descendit de celo. fi
lius hoīs qui est in celo Quib; ma
nifestē ꝓbat aīas defūctoz nō solū
sus sensib; non ꝓuari: sed ne illis
quidē affectib; id ē spe. atq; trisicia.
gaudio ac metu carere? et ex eis que
sibi in illo gñali examine reseruant:
quedā eas iam inde ꝓgustāe. hec se
cundū opinionē quoruda infideliū in
nichilū eas resolui. ꝑ hoc quoraciois
ꝓfectū: sed vnanimis sublimitē deū q; lau
dib; intēcius inhēre Et reuera vt se
questratus paulisper testimonijs scp
turaz. de ipi⁹ aīe natura secūm medio
critatē sensus nri pauca aqua dispu
tem⁹? nōne vltra oīs mepte nō dicā
fatuitatē. sed insaniā est. ul' leuiter
suspicari illā ꝓfectioē hoīs postno
nē in qua ymago dei secūm btūm a
plm ac silitudo ꝙsistit. depolita car
nea corpali insensibilē fieri? Cū
oēm rōis vim in sese continues: et
iam mutā atq; insensibilē materiā
carnis ꝓpria passiōe sua fiant ee sensi
bilē Cum vnq; ꝙsequēs sit et hoc rōis
ipi⁹ ordo ꝙmeat: vt cruta mens ista
carnali qua nūc ebetat pinguedie.
intellectuales vtutes suas in melio
reparet: et puriores ac subtiliores
recipiat potius q; amittat. In tm
aūt hoc qd' dicim⁹ btūs aplus verū
ee ꝙnoscat: ut eā optet ab hac car
ne discede: ut sepacione ei⁹ cupiens

valeat dño copulari dicēs Desiderū habeo dissolui et cū xp̄o ee· a)multo ei melius quū dū sumus in corpe pegrinant a dño Et ideo audemus et bonā voluntatē habemus magis pegrinari a corpe: et p̄sentes ee ad dñm Quapꝛopter eandē contendimus siue absentes siue p̄sentes placere illi Cōmoracionē habuerit aīe que in hac carne ē pegracionēz a dño atq; absencia a xp̄o ee p̄uidentes: eisq; ab hac separacōe atq; discessu plēnā ee ad xp̄m tota credulitate confidens· Et euidēcius iterū sup hoc ipō vnacillimo aīaꝝ statu idem apl̄s· Dz accessistis mōt ad syon montē et ciuitatē dei viuētis ierlm celestē· et ad multoꝝ milia angelorū frequentiā et ecclām p̄mutuoꝝ qui descripti sūt in celis: et spūs iustoꝝ p̄fectorū· De quibus spiritib⁹ in alio loco Deū presentem habuimus erudītores et reuerebamur eos: nō multo magis subiacem⁹ p̄i spūū et viuemus?

De contemplando deo· Cap̄ xv·

Contemplacio dei multiplex q̄pit̄ q̄z deus nō sola in ꝓpheticis illuminacionē cognoscit· qđ tū adhuc in spe promissionis absconditū: sed etiā creaturaꝝ suaꝝ magnitudiē· ul' equalitatis siue glideracione· ul' cotidiane dispēsacōnis auxilio pudet Et cū scalam q̄ ciscis ciuis p singulas gradacionēs egreditur· mētē purissima plustramus· cū potē etiā ipis qua vnicula gubnat· moderat ac regit· cū inenarrabilitatē clemēcie eius et oculū quē secreta cordiū late non pēt tremente corde miramur: cū arenā maris vndarūq; dimensū eius cogitū cogitamus? cū pluuiaꝝ guttas· cū seculoꝝ dies et horas· cū p̄tēta sunt ve vnicula obstupescentes clemēcie eius assistē et templam: cū ineffabilē clemēciā eius· qua in tāta magestate que singul'q; momēts sub ipius nutū assistū· i deserta longanimitate sustentat? cū vocacionē q̄ nos nullis p̄cedentibus meritis· gratia siue muneracōis allegauit: cū denigꝝ oracliones salutis habuit adoptatas· cū quotidiana admiracōis intuem excellu· Et ita nasci p̄cepit ut ab ipis cunabul' grā nob⁹ legis q; siue notitia traderet: qđ ipe adulatiū vnctes in nob⁹ p solo bone voluntatis affectu· et infirmitudine· ac pcepit nos p̄mijs muneraꝝ Cū postremo dispensacōez incarnacōis siue p nra salute sustepit: ac mirabilia misteioꝝ suoꝝ in cūctis gentib⁹ dilatauit Dūt aūt alie quoq; hymnoi in ie et ꝑplacōes· que p qualitate vite ac puritate cordis in nris sensib⁹ oriūt? quib⁹ dū uel videt mūdis obtutib⁹ ul' tenet· quas p certo nullus pcepto retentauit: in quo adhuc aliq; carnalū viuit affectuum Cruia nō potis aut domus vitē fiacē meā q̄son ei videbit me hō et viuet: scilicet mūdo huic affectib⁹ q; terrenis

Interrogacio de cogitacionū mobilitate· xvi·

Germanus· Qđ ergo ē q; etiā nolentib⁹ p̄mo nō nescientibus nobis ita cupide siue cogitacōes subtiles ac latentes inherent: vt non solū eas expellere· vim etiā intelligere ac deprehendere difficultatis immodice sint? Potest ergo mens aliqū ab istis vacua reperiri: et nūqđ hus cemodi illusionib⁹ fieri cari?

Ānio q; possit mens sup cogitacionū statu q; ve nō possit xvii·

Qyles ·a· ieuitē quidē non ut pellari cogitacoīb⁹ īpossibi le est ſ. ſuspe uō eas siue relpuē oī studiū possibile ē Cruēadmodū g̃ ortus caz nō oīno penitet a nob⁹: ita pbacio ul' electio gliſtit in nob⁹ ſ. certū ꝑ eo q̃ diuinū ī possibile ēē men tē cogitacoīb⁹ non adiri: totū uel mturſim ul' illis ſpūib⁹ ꝛbuendū est qui eas mtūt nobis ingerē· Alio q̃n nec liberū in ꝟoīe manēt arbi trū: nec ī nob⁹ staret nīſ ē correpcōis mdustria ſ. ē ingēs nr̄m magna ex pte· ut cogitacionū qualitas emen det: ut uel cēe et ſpūales ī cordib⁹ nol tris ul' frene carnales q̃ concrescāt Ideo q̃ nōnūq̃ frequēs lcō· ingis et adhibet meditacio ſcīpturaz: ut ex inde nob⁹ ſpūal' meōne pbeat occasio lcō celebris decantacio psalmoz: ut assidua nob⁹ ēr̄ū ꝑpucto nīſi tret Ideo vigiliaz ac ieunioz oīonūq̃ sedulitas adhibet: ut ꝛtenuata mēs non frena capiat sed celestia ꝑcipe tur Crubꝫ rurſū negligēna repēte cessantib⁹: nīſ ē ut mens vacuā squalore gꝛeta in carnalē pē ingr inclinet et corruat

Compacio aque ris mole et aīe Caplm xviii

Quod ēr̄ū cordis nō īgrue molaz silitudini ꝑat: q̃s meatꝫ aquaz p̄ceps impetu rotāte ꝑuoluit Crue nullatenꝫ q̃d cessare put ab ope suo aquaz īpulsu rotā acte In eis uō qui pēsit ſ. ē ptāte: utrū nam triticū molit an oꝛdeū loliū q̃ minuit Illud quippe est paul dubio ꝑuolendū qd' ingestum ab illo fuit: cui opis illi⁹ cura ꝑuic ca est Ita igit ēr̄am mēs ꝑ vite pū tis incursus undiq̃ īgruentibus temptacionū correntib⁹ curuacta: va cua quidē cogitacionū estib⁹ ēē non potit Cruales uō ul' admittē ul' pare sibi debeat: studij ac diligēne cuiꝰ ꝑ uidebit industria Di enī ut diuinꝰ ad scīaz scīpturaz meditacionē ingit rectur ramꝰ ac meōnā nr̄am ad re cordacionē spūalū rerū· ac delideri um ꝑtois· spem q̃ futurie b̃itudiō erigamꝰ: nec ē ut oīe cogitacioēs ēr̄ū spūales ēr ipis q̃ meditan tium mentē faciant ī moꝛari· Di uō deli dia seu negligēna superati viciis et ociolis ꝑfabulacoīb⁹ occupem· seu curis mūdi et cupiditis sollicitudi nibus ī plicem: ꝑfecter ēr̄ū veluꝺ q̃ dam zizaniaz spes grata· opacio nē quoq̃ nr̄o cordi noxiā nīſtrab Et sedm sūaz dīi salutatois· ubi fuit thezaurus operū nr̄oz· seu itencio nes nr̄e: ibi et cor nr̄m necessario pmanebit

De tribus cogitacionū nr̄az pncipijs Capt xix

Illud tame ꝑ oīb⁹ nosse debe mus· tria cogitacionū nr̄az ēē pncipia: ꝺ ē ex deo ex dyabolo et ex nob⁹ Ex deo quidē fuit· cū sā spūs illustracioē nos visitare dignatur: erigēs nos ad cēlestiū ꝑfectū Et in quib⁹ ul' minus accessimus· uel delidiose agētes cupati simus: salu berrima ꝑfectioē castigat Uel cū reserati nob⁹ celestia sacramēta: et ꝑfectū nr̄m ad meliores actus vo lūtatēq̃ ignit Uel ibi cū rer alliue rus castigatus a dīno libros canales intrigat ingr̄e quib⁹ mardochei be neficia recordat· cūmo eū gradu ho noris exaltat: ac ꝑtius crudelissimā cup necē gēns iudee suam inuocat Uel cū ꝑfija ꝑmeōrat Audiā quid

loquat̃ in me dñs deus. Alius quoq; Et dixit mihi angelus qui loquebat̃ in me Vel cū dei filius venturū se cum pīe et mansionē apud nos factu rū ee promittit Et nō estis vos q̄ loq mini: sed spūs pris vī q̄ loquit̃ in vob Et vas electōnis Experimentū q̄ rit̃s ei⁹ qui in me loquit̃ xp̄us. Ex diabolo nascat̃ nō cogitacionū seri es. cū subinte nos tam vicioz oblec tacione. q̄ etiā occultis conat̃ ilidere: subtilissima calliditate mala pro bonis fraudulent̃ ostentās: et trāsfigurans se nob̄ in angelū lucis Vel cū ewangelista refert Et cena facta cū diabolus iam mulsisset in cor de iude spmoīs scarioth ut traderet dñm Et iterū post buccellā mīs introiuit in illū sathanas Petrus quoq; ad ancillā Cruce aut tēpta ut sathanas cor tuū mentiri te spū scō. Et illud qđ in ewāgelio multo ante p esaiā dictū legim⁹ Vi spūs pīs tē hūms ascenderit sup te: locū tuū ne dimittas Illud quoq; qđ dicat̃ ad dñm cont̃ aab rex syr noz libro ex plona spūs īmūdi Ego diuinet vero spūs mendax in ore oīm pphaz ei⁹ Et nob̄ aūt omīb̄ cū eoz que feim⁹ vl̄ gessim⁹ vl̄ audiuim⁹ naturalit̃ recordant̃ De q̄bus btūs dauid Cogitauī mīs dies antiquos: et annos eternos in mente habui Et me ditatus sū nocte cū corde meo et exi tabar et scopebā spūs meus Et ite rū Dūs scit cogitacōes hōim. quū va ne sūt In euāgelio q̄ dūs ad phariseos Cur cogitatis mala in cordib⁹ vr̄is: Hāc ergo triplicē rōem oportet nos ingit̃ obseruare et mundas cogitacō nes que emergūt in carne mīa sagaci discretōe discutere origines earū et cau sas auctores prinus indagātes: ut q̄ les nos ei pbere debeam⁹ et illoz me rito q̄ eas suggerūt gliderare possim⁹

De discernēdis cogitacōib⁹ ad li mitatū diēz. pbabilis trapezete. xx.

Et efficiam⁹ sedm̄ p̄ceptū dñi pbabiles trapezete quarū lūma peina ē ac dilapsua: pbare qđ nā sit aurū purissimū. et ut vul go dicat obrizū: qđ ne sit minus purgacōe ignis examinatū Di eo quo q̄ vilioz denario. si p̄cioū nōmisma sub colore auri fulgēs īmittitur: prudēti illā discretōne nō fallit Et nō solū nōmismata tyrānoz vultu et p̄mencia sapient̃ agnoscit: sed eā illa que sūt veri quidē regis ymagi ne. sed nō legittime figiata peina sagacione discernē Deū ne qđ illus a legittiō ponde diminutū sit ceu cura trutine diligent̃ inspicē Cruce oīa nos quoq; spūalit̃ obseruare de bere: euāgelico sermone sub hūs noīe demonstrat exemplo p̄mū ut q̄ q̄ cordib⁹ irrepsit nr̄is. vl̄ si qđ nob̄ cogitis fuit īmissū. vtrū sit di uino illo examini spūs sā igne pur gatū an ad iudaicam superstitionē p̄tinēs seu de secularis philosophie fumoe delitescens. īsuperficie tū p̄fert pietatē diligētissime perscrutemur Qđ ita poterim⁹ adimplere si illud applicū fecerim⁹ resolute oī spū cre dē: sed probate spūs si ex deo sit Cruo gnte illu quoq; decepti sit. q̄ post p̄fes sionē nitore sermonis et quibusdā sūt philosophoz cogitatib⁹ illecti: que prima fronte pijs q̄busdā sensib⁹ ac religioni gloriis audiētes. velud auri fulgōe fallēcia quos sola sup

fine cenel illecerant: velud nonul
natibꝫ ereis falsis ꝙ deceptos ꝓpetuo
nudos ac miseros reddiderũt? uel ad
celi eos strepitũ reuocãtes: ul' ad hẽti
cos errores ac ꝑlũpciones tumidas p
trahẽtes Cꝛd' eiã achor' i libro ihelu
nane legimꝰ fuisse ꝓpellũ: q de saltris
allophilox regulã aureã ꝙ cupidcẽs
atq; furatus: anathemate ꝓcuss at
ꝙ ei'na morte meruit dãpnari Hed
solliate nos explorare quent: ne au
ro purissimo sc̃ptiax ꝑua mẽpta
co coaptata· et alia ꝑcolitate nos
fallat Cꝛd' eiã dño saluatox calli
dissimꝰ diabolus velud hoi simpli
ci tẽptauit ꝑponẽ? dũ ea que ꝙ salut'
sunt sup oĩa iustox itelligẽta ploĩs
maluola mẽptatiõe corrũpens spe
ciali' huic qui angelox custodia nõ
egebat: conat' aptare dicẽs Cmia an
gelis suis mandauit de te: ut custo
diant te in oĩbus vijs· Et ĩ manibꝰ
portabũt: ne forte offendas ad la
pidẽ pedem tuũ Hnola saluet elo
qua sc̃ptiax callida allũpciõe qui
tens· et ad contrũ seruũ norũq; de
torquẽs: ut ymaguẽ tyãnica vltꝛ
sub colore nobis auri fallẽtis obnat·
Hue cũ ll·a·p·a·a·y·n·a p·a·
d·y·ac·ynos conat illudẽ· quodda
pietatis scilicet opus ãmonẽs affer
tandũ: q' nõ de legitima seruox pe
cens moneta sub ꝑtextu vtutũ ducat
ad vitã Hol' ĩmoderatis ĩcõpetentibꝰ
ꝙ ieiunijs· seu vigilijs nimijs· uel o
rationibꝰ ĩordinatis· ul' nugacia lec
tione detrahit finẽ
Hel cũ mẽtationes ac visitationes
pias ꝓfuaderi impendẽ: ꝙbus nos
a ꝙpitualibꝰ monasterij claustris
et secreto ãmute quietis excruciat·
Hollicitudinẽ eiã curas ꝙ sulcipere
ligiosax ac destructarũ suggerit' fe
miãx: aut hꝰmõi laqueis monachũ
ĩextricabiliẽ irretitũ ꝓnuiolarũ
sollicitudinũ occupatiõe distẽdat
Hel certe cũ deliderãe sciã deiectus
officiũ sub ꝑtextu edificatiõis mul'
torũ et amore lucri ꝙpriã' ĩfringat:
ꝑ qd' nos ab hũilitate ꝓpositꝰ hꝰ ac
districtiõe diuellat Cmittit' eiã
nũmilitata veri regis: ꝙ videat'
m ꝑfecta pietatis Hed nõ sic a
legitimis monetarijs id est catholi
cis et ꝓbatis ꝑibꝰ figniata: nec de
cardinali ac publica collationis
cox ꝑcepit effigiem: sed furti fraꝰ
de demonũ fabricata· nõ sine dẽne
to ĩperitis ꝙbꝰq; et ignorantibꝰ nuge
rãt· Cque ꝙnus vtilia ac necessaria
videant ad ꝑfectionis nre ĩcipiãt hec ee ꝓua· et totũ quo
dãmõ corpus nr̃i labefactare ꝓpositꝰ:
tanq; necessariũ quidẽ· sed scanda
lizans membrũ? et qd' dextre manꝰ aut
pedis agere videat' officiũ: ꝓcul a nobis
atq; abscidi salubre ẽ Hactus eiã ẽ
absq; vnꝰ ꝓcepti mẽbro id ẽ opationẽ
firmũ ceteris sanũ firmũq; durare· et
tanq; debile introire ĩ regnũ celox:
q; cũ solicitate mandati made ĩ aq;
scandalũ: qd' ꝓnuiola quietudine
separatos nos a districtiõis regula at
q; ꝛ arrepti ꝓpositi disciplina: ĩdu
cat in tale dispendiũ Cꝛd' nequaq;
futuia detrimenta ꝓpellans: oĩnsq;
ꝑfectos firmũs· totiq; opationis nre cor
pus gehẽne tradat ignibꝰ ꝙremade·
De hijs gũbus illusionũ emã ĩ ꝓ
bijs elegant' exprimit· Hũt me que
videnť rẽ ee: nouissime aũt carũ
vement in ꝓfundo inferni Et inex

aliquis nocte cū se mulcueit multo
dē zabulus decipit cū fuit coloe cō
tatus obtectus Odit aūt sonū tutele
dē discretois vim: q̄ de lemoz v
bis ac monicione p̄cedit

De illusione abbatis iohis xxi

In quo ena abbate iohanne
qui vicī gmoiat nouum mp
illusū Nam cū egritudo corpe atq
defecto p̄cepione nbi biduano ieu
nio distulisset: accedenti ei ad refec
tionē die postero venies zabulus
in figura ethiopis terri atq ad eius
genua p̄oluty: indulge mihi ait
ego tibi huic laborē indixi Itaq ille
vir tanty atq discretionis rōe p̄ter
tus sub colore grue ingruent ex
tenuate itellexit se ob calliditatē dya
boli circūuentū: taliq districtū re
nuno: ut lassitudinē nō necessaria
mo ena spūi nocturna fatigato co
pi supponet

mo talis illusus nōnulimate du
m illo veri regis ymagine veneraty:
parū dilauit an eēt legitime figura
tū Ultima uo obseruatio hui⁹ p̄babi
lis trapezete quā de imaginē pōderis
ēe p̄durimi talit implebit Di q̄q
gerendū cogitatio nra suggesserit
omni scrupulo retractātes atq m
uri pectoris trutina collocātes eq
librationē ustissima p̄ndamus: an
plenū sit honestate cōi an tumoe
dei sit grue an integrū sensu an hu
mana ostentationē aut aqua nou
tatis p̄sumptionē sit leue an meriti eq
ponderis iamus tenebraria nō imminu
erit ul' abraserit glā Et sic ea ptinq
ad examen publicū trutinantes id
ē ad p̄phiam aplōz actus ac sermōnia
gerentes: vel tamq̄ integra atq

p̄fecta et illius sp̄ualia teneamus:
vel tamq̄ impia atq dāpnosa a me
tallor pondere dissonantia oi cauto
ne ac diligētia refutemus

De quadruplici discretione xxij

Erit hoc ergo quadruplici quo
dammodo necessaria nobis
ista discretio dē ut p̄mū materia au
ri nos veri furati ne nō lateat Deinde
ut has ealē cogitationes q̄ meruit
opa pietatis tamq̄ adulterina nō
mulmata

repudiemus Utpote que fal
sam ymaginē regis nō legitime sig
nata gerunt Vel illa que i auro
pōnolissimo sc̄ptiaz vinolo et hē
tico sensu nō veri regis sed tyrānu
p̄ferūt vltrōlilit discernētes refu
tare possimus Huc illa quoz pondus
ac pōnū erugo vanitatis arrodens
eragio lemoz nō limat adeq̄ri ut
nōnulimata lenia atq dāpnosa
minusq̄ pensanda reputemus: ne i
illud incidentes qd' obseruare tota
vitute p̄cepto dñi admonemur tūctis
labor nroz meritis stipendijsq̄ fraudemur Nolite mihi thesauri
zare vob' thesauros i terra ubi eru
go et tinea demolit et ubi fures ef
fodiūt et furant Cautiq̄ eni stem
planone humane gloie fiemus: in
tra nos thezaurizare sedin dñi cuiaz
noueimus Et sequēt illud tāq̄ hu
mi reconditū fr̄es defossū uel di
tilis demonys p̄laudū uel etiam re
nodorie erugine glumendū: ul' ira
superbie tineis deuorandū: ut ad nul
lam recondentis vtilitatē emolumē
tuiq̄ respiciat Omnis igit cord' nostri
recessus ingrē p̄scrutādi sū et alcē
denciū in eos vestigia diligentione

sacratissima

sagacissima retractanda: ne qua forte ibidē intellectualis bestia · uel leo· ul' draco p̄tūliens pniciosa uestigia latenter impressit. Quibus accessus etiā ceteris in abdita pectoris nr̄i p cogitationū negligentiā p̄beatur. Et ita p singulas horas atq; momēta tirā cordis nr̄i euāgelico aratro · hoc ē iugi diuine crucis recordatiōe sulcantes: ul' noxiarū ex nob' ferax cubilia · ul' virulentorū serpentū exterminare latibula poterimus. De sermone doctoris secundū audientiū meritū. Cap' xxiij·

Adhuc op̄stupefactos nos ītuens tenet et ad uba narrationis sue ī̄ populū arcere cupientes: p̄ amenitatē noē delectet nr̄i paululū sermōe sulpēsos rursus adiecit. Cui nos o fili ad disputationē tam longā uiā sedulitas puocauit. et ignus quidē collationē nr̄e seruētiores sensus p uīm delectatio subministrat: ut ex hoc etiā ipō manifeste cōtempler · ī ueritate uos p̄dōnis future doctrinā. Volo nob' adhuc sī dilectionis exercitatione · ul' grā que interpretās ūtutes arcē ac p̄matū tenet· pauca dicere: excellentiāq; eius et utilitatē nō solū cotidianis exemplis· sed etiā antiq̄s p̄ūn collationib' ac sentētijs appbare · frequēter nāq; memini hūmodi sermonē cū gemitu lacrimisq; postentib' me q̄ aliquid eis doctrine aferre cupiente nullatenus potuisse: et ita in me nō solū sensus sed etiā ipm eloquū defecisse: ut nō iuenire q̄ admodū uel cū leui solatione dimittere. Cui' indicijs ego dens agnouit: dūs gratis p merito ac delectatio audientiū disputantib' aspirare sermonē. Cui ē q; breuissimū istud qd' supest noctis spaciū nō occupet explēre indulgētes illud populus quem corpee · cui nec ē totū psolui id qd' modicū fuerit denegatū: plenū narrationis ordinē integro fructuo diei seu noctis examini reseruemus. Decet nanq; optimos discretionis cōsultores in hoc p̄nū patefacere siue mētis īdustriā · et utrū sint ul' ee possint eis capaces · hoc indicio ac patientia p̄probare: ut de illa que moderationis generatiue ē ūtute tractantes · nequā vicinū qd' ipi grū est inuidetatis ī cursū: vim rōis ac nām eius quā ūbis exercuit effectū atq; ope violates. In h^o vob' discretionis bonū de qua q̄tū dūs dederit adhuc indagare disponimus p̄mittq; plit: ut nos de ipis excellēcia et moderatione que p̄ma inter ūtutes nelle agnoscat' differentes: disputationis quoq; ul' tpis modū nō p̄muttat exceder. Hijs itaq; beatus moyses collationi nr̄e dans finē· adhuc nos auidos ac de suo ore pendentes · copiū degustare paululū hortatur ē. eisdē ipis quib' inlidebamus schinis āmoneus īcubare embrionis: pit capiti nrō cerucalū uice suppōens crallioib' papiris: in longos gyros q; falciculos coaptatis crue pedali mutuallo pariter colligata nūc quidē humillimū sedile ad scabelli uicē tribus ī synagi gradibus p̄stant: nūc uo subiecta cerunab' dormiencū prebēt capiti nō minime durū· sed tractabile aptūq; fulcimētū. Ad qs mōchor uius hec idcirco ul' marie opportuna habentes et gruā · q; nō solū sint aligeni mollia · puoq; et ope p̄parent et p̄no: utpote pallium papiro p ripas flumīs uli emergēte: sed etiā q; ad remouendū · seu cū nāe fuit admouēdū habilis materie lenis q; natiue sint. Atq; ita p̄cepto senis tandē cunq; ad regula

cionē sōpni onerosa quiete ꝙ politia tā
de gestis collacōis inflāmati gaudio ꝙ
reprimille disputacois et spectacione
fuspensi Explicit collacio prima
abbis moysi Incipiūt capla sc̄e col

Phemūi abbatis lacois eiusdē moysi cr̄ discretois grā p̄m

Ad discretā sola gerat mōcho ij
Disputacio cuius hoc authoris iij
De errore fratrū et aab q discretois
imperitia sint decepti iiij
Que de bono discretois in sc̄ipturis
sāis reperiantur v
De morte heronis senis vj
De ruina duoꝝ fratrū ob discretionis
imperitiam vij
De alterius illusione quā p̄ imperitiam
incurrit viij
De lapsu et decepcione monachi me
sopotamiani ix
Interrogatio de acquirēda vā discretiōe x
Rūsio quō possideat quā discretio xi
Vba abbatis serapionis Et de matre
patefactā cogitacionū Et de periculo p
prie fiducie xij
Confessio vēcundie ob quā fiduciam
cogitaciones nras sēcōibus reuelare xiij
Rūsio de fiducia calcanda et periculo
non contolentis xiiij
De vocatiōe samuelis xv
De vocatiōe pauli apli xvj
De appetenda discretione xvij
De īmodicis ieiuniis et vigilijs xviij
Interrogatio de ieiunio uel refectionis
mensura xix
De optimo tribi cotidiani mō xx
Obiectio de facultate ieiunii que
duobus patrimacijs sustineat xxj
Rūsio de vtilitate et mensura et pte
ieiunii xxij
Finis quālis ieiunii ac refectiōis
modus sit xxiij
Quēadmodū habūtana humorē ge
nitalium calliget xxiiij
De labore equalis refectionis et de fra
tris beniamin etate xxv
Interrogatio quō posset una semp eade
ꝙ mensura seruari xxvj
Rūsio de nō credendo retrois mō xxvij

Phemūi abbatis moysi cr̄ discretois grā Collacio 2a Ca iij p̄m

Egressi tacy matutino sopore cū or
tus lucis tande nob
clarius gaudētes
reprimilla narra
tione reposcē re
pisserimus: btus moyses ita exorsus est
Cū videā vos tanto desiderii ardore
flāmatos: ut ne ipm quidē puilli
mū quietis momētū qd spūali col
lationi subtrahens refectioni carnis
maluerā deputare: ad requiem credā
vm corpis p̄fecisse: michi quoq; hūc
vīz sidereum feruore collatum ma
ior incubuit necesse ē eum ecām me ī p
soluendo debitū tanto maiorē deuotio
nis curā gerē: quō vos attentius id
video postulare sedm illā sniaz Di
scederis quare ad mēsā potēs sapiē
ter intelligere que apponūt nbi et in
manducate manū tuā: screns q talia o
portet te p̄pare Quāobrem de bono
discretionis eius qd virtute dicturi ī
quā sermo nocturne collationis ingres
sus finē nrē disputationi dedit: cō
gruū credimus excellentiā eius p̄mi
mo q signate sententie: vt cū pa
tuerit quid de illa senserint uel pro
nūciauerint maiores nri: cū plenis
tam antiqs qī recentibus finibus et ca
libus dulcedinis: qui pro eo q minus

cā fuerant allecti pniciolo deiecti lr lapsu: in quib⁹ possum⁹ vbilitates eg ēt modā retractem⁹ quib⁹ discul lis et qadmodū ex pete eam alij ex colē debeam⁹ efficacij instruam⁹: cō sideratēs meiti eg et grē dignitatē·

¶ Ad discretio sola gferat mona

EDe eū ī mediocris cho· ij quedā vtus· nec que hūana passim valeat industria ꝓhendi: nisi diuina fuit largitate collata Di quidē mī nobilissima spūs cā dona: hanc quoq ita legim⁹ ab aplo nūa ri Alij datur p spīm sermo sapiē· alij sermo scīe scdm eundē spīm: alij fides in eodē spū· alij grā sanitatū ī uno spū Et p⁹ pauca: alij discretio spi tuū Deinde ꝓpleto oī cathalago spi tualiū carismatū subdit Oīa autē hec operat⁹ unus atq idem spūs: diuidēs vnicuiq prout vult Videtis ergo non frenū nec puū ee discretois mun⁹: sed dine grie maximū pmiū Cruā nisi monachꝰ oī intentiōe fuit alle ctus· et alcendentiū in se spūaliū dis cretionū certā roem posset edere: nctē ē eū velud ī nocte cecā tetris q tribus oberrantē· non made solū pniciolis foueis ac pruptis· sed etiā in planis ac directis frequēt offendē·

¶ Disputatio sc̄i hoc anthonij· ñj·

MEmini igit quōdā in ānis ad huc puericie gstitutus ī ptib⁹ thebaidis ubi b⁹ anthonius mora batur: seniores ad eū p⁹ros iqrente grā queille Cuiq a uel ꝑ ipsius hoīs ul q ad lucē fuisset ptractata collatio: questione hac maximū noctis spaci um gluplisse gram diutissime que bat⁹ que nā utus· uel obseruātia mo nachū possit a zabuli laqueis ac de ceptionib⁹ custodiē semp illesū: ul'cer te rō tramite firmoq gressu ad pfec nis culmē euehē Cuiq pro captu mētis siue ꝓferret unusq̄sq suam· et alij quidā hoc iciunioꝝ vigiliaꝝ studio collocarēt: q hijs uidelicet exercitata mens puritatē cordis et corpis allecti ta deo facilis uniret: alij u ꝓcēptu uni uersaꝝ rerū q̄bus mēs si penitꝰ mutaret tamq̄ nullis deinceps retinēt⁹ laq is ad eū expedito⁹ pueniret: alij ana chorelin necessariā id ē remotionē et hēmi secreta cerneret· ī qua gmanēs qs familiaꝝ inuī pellae dīm eiq posset peculiaꝝ inhere· n̄ nulli sectanda ca ritatis id ē hūanitatis officia detinu erunt: q hijs regna celoꝝ datur⁹ se do mi⁹ in euāgelio spondalis repmittat Dicens: venite bñdicti pris mei posli dete patū vob⁹ regnū a gstitutiōe mū di: esurui enī et dedistis mi mānducāe sitiui et dedistis mi bibē et cetā Cuiq in hūc modū duīs ututib⁹ aditū cernere ad dīm pari posse decernēt: ecce q noctis maximū tps hac iquli tatione gluptū: intulit demū b⁹ aū thonius· Oīa quidē que diximus necessa ria sūt et utilia sitientib⁹ dīm atq ad eū cupientib⁹ pueniē: sed hijs principa lem tribuē grām nequaq̄ nos īnu meri multoꝝ talis et experimēta ꝓmut tūt⁹ Nam sepe nuīo acerrime ieiunijs seu vigilijs īcubantes ac murmurātes ī solitudie secedentes· pfectionē quoq oīm facultatū ita sectantes· ut ex ip sis ne unus quidē diei victū sibimet unū ve denariū supesse paterentur: hūanitatis enā studia tota deuotiōe ꝓpleutes· ita uidimus repente decep tos: ut arreptū opus nō potuerint ꝓgruo exitu terminare Dū muq̄ fer

uore et gulacone laudabile detestabilu
fine cõcluserũt Quãobrẽ q̃ papa palut
ducat ad dñm manifeste poterim⁹
agnoscẽ: si cunne ac deceptois illorũ
causa diligenci⁹ a nob fuit ĩcepta
Illis nãq cũ eruberarẽt pdcãr opa
ututũ: discretio sola deficiens usq ad
finẽ ea durare nõ sinit Hec ei alia
lapsus eor causa deprehendit: uli q
minus a senioribus instituti: nequaq
potuerũt roẽm discretois adipisci·
Que p̃mittes utrãq nimietatem
via regia monachũ docet semp ire
dere: et nec dextra ututũ pmittit ex
tollu id ẽ seruoꝰ exellu iuste q̃nẽ
ne modũ mepta plũpacone tũcedẽ
nec oblectatũ remissione deflectere
ad vina gredit: hoc ẽ sub pterta gu
bernandi corpis grio spũs tepore lẽ
tescẽ· Hec nãq ẽ discretio q̃ oculus et
lucna corpis in euãgelio nũcupat:
scdm illã sniam saluatois Lucerna
corpis tui ẽ oculus tuus Si oculꝰ
tuus simplex fuit: totũ corpꝰ tuũ erit
luadũ· Si aũt oculꝰ tuus nequ fuit:
totũ corpus tuũ tenebrosũ erit Eoq
ipe cogitacões hoĩs vnũlas actaq
discernẽs: cũcta que gerenda sũt pu
dent atq plustret Que si in hoĩe ne
q̃ fuit: id ẽ nõ uo uidico et scãa omu
nita seu quolibet errore ac plũpaco
ne decepta: totũ corpus urũ faciet
tenebrosũ: hoc ẽ oẽm aiẽ mẽs actq
q̃ nr̃os reddet obscuros· cecitate ca
lucet vicioꝝ et pturbacionũ tenebris
tuolutos· Si eũ mq̃ lumẽ qd in te ẽ
tenebre sũt· tenebre ipe quãte erunt·
Nullu nãq dubũ errauti uidico cor
dis nr̃i et ignoracois nocte posselsa:
cogitacões quoq et opa nr̃a que ex ĩ
discretois deliberacõe descendũt· ma
loribus pcedẽ tenebris ĩplicai

De errore Saulis et achab q̃ discretionis ĩpericia sũt decepti Ca· iiii·

Omnq ille qui pmꝰ iudico di
regnũ ipli isrl' emerunt· q
hũc discretois oculũ nequaq habuit:
velud toto corpe tũbrosus ẽrt· eiã ip
se derectus ẽ regno De lucerne hꝰ tũ
brus atq errore deceptus acceptabilio
ra deo sacrificia sua q̃ pceptis samue
lis obiãm iudicauit· atq ex illa ma
gis pte causã offensois ĩcurrit: ex
qua reppimandã sibi diuinã spera
uerat maiestatẽ· Huiꝰmõi discretio
nis ignoriãa aab regẽ isrl' post ullũ
sublimillẽ victoue trũphũ qui ei
fuãt dei fauoe exellus apulit credẽ
meliorẽ ẽe miam suã q̃ dim seueril
simã exemcionẽ pcepti Et q̃ admo
dũ ipi videbat crudelis iperij· qua cõ
sideracõe mollitus dñs mauult cruẽ
tã victoriã clemẽcia tpare: ob idil
creta miam velud toto corpe reddit⁹
tenebrosus irreuocabili morte dãp
natur Que de bono discretois m
cepturis scis referant Cap· v·

Hec ẽ discretio que nõ solũ lu
cerna corpis: sed eiã sol ab
apl̃o nũcupat scdm illud Sol nõ oc
cidat sup iracũdiã tuam Hec eiã vi
te nr̃e dicat gubnacio scdm illud Ce
lus nõ ẽ gubnacio cadent ut folia
gliũ rẽ illime noiat sine quo nichil
agẽ oino scptie auctoritate pmittit
ta ut ne ipm quidẽ spũale vinũ qd
letificat cor hoĩs· sine ipiꝰ sinamur
moderamie pape scdm illud Dia
fac cũ gliũo· Cũ gliũo vinũ bibe Et
iterꝝ Dicaut ciuitas muris diruta· et
nõ circũdata: sic ẽ vir qui nõ cũ gliũo
aquid agit Cuꝰ pnacio q̃ pniciosa

cit monachoꝝ celestiuoꝝ hui⁹ exⁱⁱ ac
figuia declarat· dicute eū ac sine mu
ris ꝑ parās ciuitati in hac sapiā i hac
intellāis sensus q̄ gliscit: sine quib⁹
nec ītei⁹ hō nē edificāe tomos: nec
spūales poterūt diuine aggregari se
cundū illud Cū sapiā edificat dom⁹:
et cū intellectū itez erigit Cū sensu im
pleāt cellaia oīb⁹ diuicijs p̄ciosis
et bonis· Ver mag̃ est solidus cibus:
qui ñ a pfectis tm ac robustis p̄t su
mi secdm illud p̄ꝛ aūt ē solidus
cibus: eoꝝ qui p habitudīe exercitatos
hāt sensus ad discretionē boni et
mali Cuc m tm⁹ utilis nob ac ne
cessaia q̄ pbat: ut etiā vbo dei eiq̄
vtilibus coaptetur secdm illud Vi
uus ē eī sermo dei et efficax et pene
trabilior oī gladio ancipiti et ptin
gens usq̄ ad diuisionē aiē ac spūs:
ꝑ pagū quoq̄ et medullaꝝ et discre
tor cogitacionū et intencionū cor·
Quib⁹ manifestissiē declarat nul
la sine discretionis grā pfecte posse
vel pfm ul' stare vtutem Et ita tā
bñ anthonij q̄ vnuloꝝ cuīa diffi
mtū est discretionē ēe que turo gra
du ītrepidū monachū p̄ducat ad
dñm: p̄ dictas q̄ vtutes iugit gleriat
illelas: cū qua ad gl̄iam cōis excel
sa fastigia minore possit fatigacī
one gl̄endi: et sine qua multi etiā
ꝑ ensius laboꝝantes· pfectis nequi
erint cul mē alcendē Oīm nāq̄ vtu
tū genitrix et custos moderatrixq̄
discretio est De morte heronis se
Cum igit hanc mis Caplin vi
cantē diffinitionē antiq̄
a scō anthonio et ceteris p̄ib⁹ pmul
gatā r̄etens quoq̄ sicut ꝑmultis
gl̄ir uerat exⁱⁱ: recolite id qđ nuper
gestū oculoꝝ vidētiū vidistis obtunb⁹: se
nē videlicet heronē ante paucos admo
dū dies illusione zabuli a cūnis ad
ima deiectū Cruē quinquagīta annis
in hac hēmo gmoratū singulari dis
tinctiōe rigoꝝ gtinēne tenuisse me
minim⁹: et solitudīs secreta vltra
oīs hui⁹ gmoratēs muros· seruōe sec
tatū· Hic igit quo pacto qua ue r̄oē
p tantos labores ab illidiatōe delusꝝ
graussiō corruēs lapsu cūctos ī hac
hēmo luctuoso colore perulit: nōne q
mun⁹ discretionis vtute possella cuis
dēfinitionib⁹ regi q̄ gilus ul' collatō
nib⁹ firm̄ atq̄ īdubitatis maioꝝ ma
iut obedie· Diquidē tanto rigore in
mutabilē memoriꝝ gtinēnā semp
exercuit· et solitudīs celleq̄ ita iugi
ter secreta sectat⁹ ē: ut ab eo p̄cipa
tionē meūdi cū fraternitate quoq̄ ne
veneāco quidē diei paschal' aīq̄ po
tuerit optinere· ī qua cū fr̄ib⁹ cūctis
p annualia solemnitate ī ecclīa re
tētatis solus nō potāt aggregari: ne
q̄ūlūcūq̄ p̄cepto legumis pui
a suo videt⁹ posito relaxalle Cruā
plup̄cōe deceptus angelū sathane
velud angelū lucis cū cūma venera
cione suscapiēs· eiq̄ p̄ceptis pno obe
diens famulatu semetipm ī puteū
ꝑfundītate oculoꝝ non attingit
ītuitus· p̄cipitē dedit⁹ de angeli vi
delicet spōsione nō dubitans: qui
cū pro meito vtutū ac laboꝝ suoꝝ
nequaq̄ posse firmaueāt ulli iam
discrimini subiacē Cuius rei fidē ut ex
pmēto sue colpitatis euidentissiē cō
pbaret· cupdicto se puteo nocte ī tem
pesta illusū merit: magnū saluz vi
tutis sue meritū pbatur⁹ cū inde exi
ret illelus De quo cū pene iā exclāgnis

ingenti frm labore fuisset extractu: vitā die ima finitur. Cui hys dictis est ita m decepnois sue obstinacōe p manuit: ut ei ne exp̃mēto quidē mor tis sue potuerīt pluaderi: qd fuisset dēmonū calliditate delusus. Cui obtē p meritis labor tantor et ānor nūo tate qua in hemo pduauit: ac mise racōe et hūilitate cūma: ab hys qui ei serino spanebant: vix a plrio abba te patimo potuit optineri: ut non ut blothanatos reputatꝰ eā meō ria et oblīone paulanū iudicāe tur īdignus. De ruina duor frm ob discretionis īperiam. viij.

Quid dicā de illis duob; frib⁹ qui cū vltra illā hemū the baidos. vbi quondā fuāt bīōs an thonius habitarent: immus cauta discretionis puisor cūctes pertensam solitudīs vastitatē. nullā eis ea nitus sume decreuerūt: nisi quam p semetipm dūs pstituisset. Cumq; errantes eos p deserta et dīficētes iam fame alonge manzites con sperisset: que gens pene cūctis nationibus feris īmanior: atq; crudelior est: non eū eos ad effu sionē sanguīs ut nōnullas gen tes deliderū predē. sed solū feroci tas mentis instigat. eis q̃ cōtra naturā sue ferocitatis cū panib⁹ occurrisset: vnus ex eis subuēiente discretiōe velud a dūo sibi ponect tos cū gaudio et grāz actione sus cepit: reputans eis ea sibi diuīti mīstrari nec sine deo frm. vt hm qui semp cruore homm gauderent: deficientib⁹ iam ac tabescentibus vite spām largirent. Alius uero versans aliū velud ab hoīe sibi oblatū: medie defectionis e conlup tus est. Quor licet minia ex repe hensibili pluasione deciderint: vnus tm subuemente discretione. id qd̄ temē incauteq; cepat emē dauit. Alius aūt i stultitiae pīup tione pduratus ac penit⁹ discretō nis ignarus: mortē quā dūs au ferri voluit sibi p̃consciuit: neq; q̃ credens institutu frm dimoꝝ. q̃ i mites barbari ppe feritatis obli ti panes eis pro gladiis optulisset.

De altera illusione qua p̃ īperiam discretionis īcurrit. Cap̄ viij

Quid ea de illo memorē. cui⁹ nois q̃ adhuc sup ē nolum⁹ facē mentionē. Cui dū longo tpe demone in angelu lucis pisset claritate. reuelatiōib⁹ eius īnūis sepe deceptus: credid⁹ int̄ nū cū ee iustice ꝑam erceptus hys ea p omis noctes in cella eius lu mē ablq; vllius lucerne p̃bebat offitio. Ad extremū iubet a demo ne ut deo filiū suū qui cū eo pit in mōsterio manebat offerret: ut saluaret hoc sacrificio abrahe pri arche meritis equareret. Cui⁹ in tm est pluasione seductus: ut p ricdiū ope pstitisset: nulli eū puer videns cultrū extra ꝙ suetudinē acuendo p̃parare: et vincula q̃b⁹ eū velud oblaturꝰ īmolandū cō stringet disponebat inq̃rē: pla cito sceleris futuri pterritꝰ auf fugisset.

De lapsu et decepcione mo nachi melopitamiam. Ca. ix.

Longū est decepcionē illius quoq; monachi melopota miam narrando pcurē. Cuia i illa pūcia perpaucis imitabile

cōtinencia tenens · quā p annos mul
tos singulariter in cella retrusus
exegerat: ita est ad extremū diabo
licis reuelacionibus cōpunis qi delu
sus: vt p tantos labores atq; vtu
tes quibus excelleat omīs mōchos
ibidem residentes ad iudaismū
et circūcisionē carnis lapsu mi
serabili voluerit. Quam ci voles
ei cōsuetudie vitiosus ad credu
litatē future decepcionis illuc ve
rissima que q multo tpe Zabulo
lus uelud veritatis nūcius reuelas
set: ad extremū oūdit xpianū po
pulū una cū principibus religio
nis ac fidei nre salutet aplis atq;
moribus tenebrosū ac tetrū oīq;
macie tabidū atq; deformē: et
econtra iudeoz plebē una cū moy
si patriarcha ppheris cūcta tripu
diante letitia et splendidissimo
lue chorulcante: suadens ut si
mallet meliu ac virtutibus illoru
princeps fieri circūcisionē quoq;
suscipere festinaret. Horū itaq; p
fecto nullus tam lugubrē fugeret
ritulus: si vocē discretionis huius
alleqn laborallet. Quāobrem
quātū pruriosū sit discretionis
gram non habe: multoz casus et
experimēta declarāt. Interrogatio
de acquirenda vā discretiōe · x ·

Hō her germanus. Ex nouel
lis exemplis et definicōibus
antiquoz satis habūde ppatuit:
discretionē fontem quodāmō ra
dicē q cūctaz ee virtutū. Quō ergo
acquiri debeat cupimus edoceri aut
q̄dmodū · vtrū vera et ex deo an
falsa et diabolica sit possit agnos
ci: vt sedim illā euangelicā qua
cupiou tractatu dilecrubi parabolā
qua ulcus fieri phabiles trapezete
nōmulnati ipiessam veri regis
ymaginē puidentes deprehendere
valeamus: q nō sit nr moneta le
gittima figuratū. Atq; illud sic
vulgari verbo vlus celebrina col
lacionē durius · tamē paracha
rissima reprobet. Illa multruti
pericia qua satis copiose et inte
gre plecutus: spūalu atq; euan
gelico trapezete meē debere sig
nasti. Quid cū, pdeit virtutes ei
et grē merita cognouisse: si q̄ ad
modū exp̄etenda uel acquirenda sit
nescianus. Rūsio quō possideat
vera discretio. Caplm · xxi

Cum moyses. Vera nr discre
cio non nisi vera humilitate cōquirit. Cuius humilitatis hec
erit prima pbacio. Si humila non
solū que agenda sunt: sed eā q̄
cogitanda seniorū reseruant exa
minū: vt nichil suo quis iudicio
credens illoz p oīa definicōibus
acquiescat: et quid bonū uel malū
debeat iudicare eoz traditiōe ag
noscat. Que nr institucio nō solū
p verā discretiōis viā iuuenē cō
tinuite docebit: uerū etiā
cūctis fraudib et insidiis inimi
ci seruabit illesū. Nullatenus ei
dem poterit quisq;: si nō suo iu
dicio sed maioz viuit exemplo
Hec valebit ignorancioni eius cal
lidus hostis illudē qui minimas
cogitacioēs in corde nascentes p
uriosa verecūdia nescit obte
gere: sed eas maturo examine
seniorū uel repbat ul' admittit.
Illico namq; ut' patefacta fuerit

cogitacio maligna marcellit: et au
reqñ dilaceõis iudiciñ pteat: ser
pens tetrimꝰ velud e tenebroso ac
subtraneo specu vtute ꝙfessionis
ptractꝰ ad lucẽ: et traductus quo
dãmõ ac tẽhoneltatꝰ abscedit. Tã
diu eñ suggestiones eiꝰ nocie do
minauñ in nobis: ꝙ diu celauñ in
corde. Et ut vtute cñie hui⁹ efficaci⁹
colligatis referã vobis abbis sera
pionis trñ: qd' ille iunioribꝰ fre
quẽtissime instructiõis gr'acia p
ponebat. Oba abbatis serapionis
et de mõro patefactaz cogitacio
nñ et de psalo ꝓpe ꝙdrage xñ

Quom adhuc ceñ puerulꝰ et
cñ abbate theone ꝙmanerẽ:
hec nñ inimica impugnacõe ingesta
fuerat ꝙluctudo: ut pꝰ ꝙ reteallẽ
hora nona cñ seue vnñ parimaci
um cotidie in sinu meo latenti ab
scondere: qd' sero ignorãte illo occul
te edebam. Qd furtñ licet quenie
na voluptatis et iolita semel deli
deriꝰ ingenita sine cellacõe quit
terẽ: expleta cñ ꝙcupia fraudulẽta
ad memetipm reuertens grauꝰ
cup admisso furti crimine cruciа
bar: ꝙ cup eli⁹ eiꝰ fuerã iocũdatꝰ
Cũcp illud molestissimñ opus ve
lud ab exactoribus nñ pharaonis
idictñ vice latenñ singulis diebꝰ
exple nõ sine cordis mei dolore cõ
pellerer: nec trñ eruere me posse
ab hac eoz seuissima tyrãnide: et
clandestinñ furtñ seni manifesta
re ꝙfunder: contigit dei nutu de
hoc laqueo me captiuitatis volẽ
tis eripe ut quidã fr̃es cellã seniꝭ
optentu edificacõis expeteret. Cñ
q refectioẽ ~~pacta~~ tũlacta collacõ
spũalis sepissime agitari: rursꝰ se
nex ꝓpositis interrogacõibꝰ eoz de
cassi margie vicio et occultaz co
gitacionñ diuinacõe dissereret: eaqꝫ
naiñ et atrocissimã vim quã ha
berẽ tonet velarent exponeret: ego
collacõis hui⁹ vtute ꝙpunctus et
conscia redarguẽte pterritꝰ: vel⁹
qui crederẽ ob hoc ea fuisse plata
ꝙ seni dñs secreta mei pectoris re
uelasset: in occultos primñ gemitꝰ
erupi tus: deinde cordis mei ꝙpũc
tione crescente in apertos singultꝰ
lacrimasq; prũpens: parimaciñ
qd' ꝙluctudie vinola subtraxerã
clanculñ ꝙmetendñ de sinu furti
mei ꝙcio ac susceptore ꝓduxi eñ
qꝫ in medñ ꝓferens: quẽadmodñ
cotidie latenter ederẽ ꝓtractꝰ trã
cñ venie postulacõe ꝙfessus sum:
et ubertim ꝓfusis lacrimis ut ablo
tionẽ durissime captiuitatis a
dño poscerent iploraui. Tũc senex
ꝙfide ait: o puer absolut te hac cap
tiuitate etiã me tacente ꝙfessio tua.
Victorẽ nãq; adulatiõñ tuñ hodie
triũphasti. Laudibus eñ tua ꝙfes
sione plternes: q̃ ipe fueãs ab eo
tua tractñitate electus. Cauẽ vnq;
nequaq; uel tua ul' alteriꝰ rñsione
ꝙfutãs in te nũc ulq; ꝓmineas dña
ri: sedm illã salomonis sniã. Cui
nõ fit contradictio ab hijs qui fa
ciũt malñ et dicto: dicto repletñ est
cor filioz hoim ut ipis vt faciant
mala. Et idcirco iam te ꝓ hac publi
cacionẽ cuã ille nequissimꝰ spũs i
quietare nõ potuit nec in te latibu
lñ sibi tetrimꝰ serpens denuo ps
sumpabit de tenebris tua salutari
ꝙfessione ptractꝰ ad lucẽ ꝙsecdium

cenex hec iba ꝓpleueãt·et ecce lã
pas accensa de meo sinu pcedẽs ua
cellã repleuit odore sulphureo: ut
vehemencia fetoris ipius vir i ea
nos resideꝝ pmittẽt Relumens ꝑ
ãmonicionẽ senex Ecce mq̃ dns
tibi veritatẽ sermonũ meoꝝ vili
bilit approbauit: ut passionis illi⁹
itentorẽ de corde tuo salubꝝ ꝯfes
sione depulsũ oculis pudẽs: ꝓ
fectũq; hostẽ nequaq̃ locũ in te
vltra eius habiturũ: apta ei⁹ expul
sione cognoscẽs Itaq; secm suã
sensus ita ẽ mq̃ in me ꝯfessionis hꝰ
vtute dñica demonstrace illi⁹ tyra
nidis ereucta atq; ĩpetuũ con
sopita: vt nũq̃ in ne memoriã qui
dem ꝯcipie huius vlteius tẽptaueit
inuicq; ingerẽ: nec me ꝓ hac aliqã
pulsatũ furtiua illius delectacõe
gracione pleuerim Quẽ semel
in ecclesten quoq; pulcherrime le
gimus figuratũ Hi mons deit q̃
serpens non in sibulo nõ est ha
bundancia ĩcantatoꝝ: tanti ser
pentis morsũ pniciosũ eẽ deli
gnans Idẽ si p ꝯfessionẽ suggestio
seu cogitacio diabolica ĩcantatoꝝ
cuiꝰq; spũali sciuerit vnus qui car
nalibꝰ sceptriaq; mederi ptinus
volneri et extrahẽ de corde conse
uerit noxia venena serpẽtis pate
facta non fuerint: cucurrẽ pesti
tanti periturꝰ ne non poterit Ho
ergo mõ ad cõem vẽ discretionis
queue facillime poterimꝰ: vt se
mox vestigia sublegẽtes· neq; a
gere q̃q̃ nouꝰ neq; discretiõe nr̃o
iudicio ꝓsumamꝰ: sed quẽadmo
dũ nos uel illorũ traditio ul' vite
ꝓbitas ĩformarit ĩ oibꝰ ḡdiam

Qua institucione firmatꝰ· nõ mõ
ad pcẽm discretiõis roẽm quisq;
pueniet: vim eciã a cũctis inimici ĩ
sidijs tutissimꝰ pmanebit Nul
lo namq; alio vicio tam pãpue
rabulꝰ monachũ ptrahit et pdu
cit ad mortẽ· quã cũ eũ neglectis
gilijs senior suo iudicio pensare
rit diffinicionisq; fidẽ Etenim cũ
quãs artes ac dicta plãe hũana ĩge
nio repte et que michil amplius
q̃ vitẽ hꝰ tempare ꝯmodis plũri
cet manu palpari queant et ocu
lis pudẽi: rẽ tñ a quoq; sine isti
tucionis doctrina nequeãt ꝯprehendi
Ẽ mepti est credẽ hanc solã nõ
egẽ doctore: que et inuisibilis et oc
culta ẽ· et que non nisi corde puris
simo pcipitur· Cuꝰ error non tpa
le dãpnũ nec qđ facile separet sed
aĩe pditionẽ parit mortemq; pe
tuam Habet enim nõ adulus vili
biles: sed inuisibiles atq; inuites hos
tes diurnũ noctiurnũq; ꝯflictũ Nec
cõtra vnũ seu duos: sed contra inua
biles cateruas spũale certamen·
Cuꝰ casus tanto pniciosior cũctis:
quãto et infelicior inimicus et ꝯgrec
sus occultior Et ideo semp seniorũ
sinua cautione sũt sectanda vestigia: atq; ad eos cũctaq; in nr̃is cor
dibus ortus sublato ꝯfusionis ve
lamine referenda Confessio vẽrum
die ob quã ꝯfundẽmur cogitacões nos
tras seniorib⁹ reuelare xvij·

Germanus· Occasionẽ nobis
pniciosã qua cogitaciones
malas cludeamꝰ obtegẽ· illa ꝓpue
reat causa qua nouimus quẽq; in
cyrie ptibus ut creditur ꝑcipuũ se
nioꝝ ciuitatis fuisse cogitaciones suas

simplica confessione plena: postmo
dū quadā indignatione cōmotū eal
dem grauit erubuisse. Dū fit ut dū
eas ī nobis pūnum⁹ ac senioribus
erubescam⁹ publicare: curationū re
media ꝯsequi nequeam⁹. Rūlio de
ꝯfugere calcanda et de puero non
Dicit nō sīt ꝯdolentis xiiij
Duos iuuenes pari mō uel
feruentes spū uel discaplis ac mo
ribus optimis instituti: ita nec se
nes quidē tūcti uno mō uel pfecti
pūt uel pbatissimū reperiri. Diui
cie enī senū nō sūt canicie capitis:
sed industria iuuentutis ac pteri
torū labor stipendijs metende. Huc
enī non ꝯgregasti mihi ī iuuētute:
quō iuuenes in senectute tua. Honer
tus enī uenerabilis ē nō diuturna:
nec ānorū numō cōputata. Cani sūt
enī sensus hoīs: et etas senectutis
vita īmaculata. Et ideō nō oīm
senioꝝ quoꝝ capita canicies tegit.
quoꝝ vite longeuitas sola ꝯmen
dat. nobis sectanda vestigia seu tra
dictiones et monita suscipiēda: sed
eoꝝ quos laudabilit vitā suā ac p
batissime coperim⁹ ī iuuētute sig
nasse. ꝯsecp̄ plūp̄acoꝝ ꝑpis: ꝙ ma
iorū traditionū⁹ īstitutos. Dum
eterū nōnulli quoz ecā qd'ē lugu
brius maior est multitudo q' tepoe
suo quē in adolescētia ꝯceperūt atq
ignauia senectētes auctoritatē sibi
non maturitate morū: sed annoz
nūolitate ꝯquirūt. De quib⁹ ex p
bitrato illa duū satis ꝑpe dirigitur
p ꝑphām. Et conteterūt alienū ro
bur ei⁹ et ipē nescierūt: sed et tam
effusū sūt in eo et ipē ignorauerūt.
Hos mihi in exemplū iuuenibus
nō vite pbitas nec vlla ꝑpositi hui⁹
laudabilis atq imitanda districtio:
sed ānolitas sola puerit. Quoz ra
nuē callidissim⁹ īuitus ad decep
tionē iuuenē impudicata auctori
tate ꝑponēs. eā illos q' ad viā p tō
nus uel sius ul' aliorū potuerīt mo
nitis mutari. subuertē ac decipe
exemplis eoꝝ fraudulēta cōsilia
te festinat: uel in tepore eos faciet
noxiū uel in letalem desperationē
doctus eoꝝ institutis q̄ producēs.
Cui⁹rei volens vobis exempla p
ferre auctoris noīe ptermisso. ne
nos illi⁹ quoq; qui patefacā sibi fra
tris vicia publicauit. siuī' aliq
admittam⁹: rem tū gestā que in
structionē necessariā vob' conferre
pōt exponā. Cū ergo ad senē quēdā
vobis optime ꝯgrutū. quidā non
ignauissimoz iuuenū. p fectus fu
et ciuationis gracia p cessisset. et ar
nalib⁹ ītentus ac fornicacōis spū
sci pīm mḡetari simplicē ꝓdidisset.
collationē credens laborib⁹ suis o
ratione senis et remedia īfectis
vulneib⁹ reperturū: ille amabilissimus
eū increpans vbis. misēabilē q̄ et
indignū nec monachi noīe censeu
dū ee pnūcians: qui potuerit hui⁹mō
vigo et ꝯcupīa tutari. Ita suus est
cōtrario correptoīb⁹ vulneatq: ut
eū sūma desperatione tristicie. ac leta
li tristicia consternatū et e sua di
mittēt cella. Cuiq ei tali meroe de
pūto. nec iā de remedio passionis
sed de explenōe ꝯcepte ꝯcupīe pro
fitēti cogitacōe tractanti. Abbas
apollo senioz pbatissim⁹ occurrit
ei. laborē q̄ et oppugnacōis vehe
mentiā que in corde ei⁹ tacite volue

uanū de contemplacōe uultus et de
iectione cōiectans caulā tante pur
bacionis īquirēt: atq; ille mollīt le
cōpellenti ceni· nec rūlli quidē ullū
posset pferre· magis ac magis cnēs
eū cener nō inuant caūn tante trist
tie silencio uelle ꝯtegē ꝯ ne ultu q̄
dem dissilire ꝑualet: mtēꝯ ab eo
caulas occulti dolōis cepit inquirē
Cumbꝯ ille constrictus· pgē le confi
tet ad uicū· ut q; sedm̄ cnām illi⁹
ceni monachus eē nō posset· nec re
frenaret stimulos carnis et īpugna
cionis remedia ꝯsequi iam nō valet:
uxorē ducēt ac relicto monasterio reū
teret ad seculū Cuē cener blanda con
solacione demulcēs· se ceq; allerens
cū tōdie īcentiuoz stimulus atq;
ictibus agitari· et idēco non debere
eū ꝓlius desperacione ꝯdere nec mi
ri cuꝑ īpugnacōis ardorē: qui non
tam laboris studio q̄ mīa dñi et
gr̄a uincētur Monuit tū dicī ab eo
dem popositat induciās et ut reuertē
retur ad cellā cuā depcatus: ad mo
nasteriū pdicti ceni tota festinacī
one pcurrit Cuiꝯ cotē ꝓmi asset:
et pauis manib⁹ oronē cū lacrimis
fundens Conuite aiē dñe q̄ occultaz
uulnū et infirmitatis hūane solus
arbiter pius ac secretus es medicꝯ
īpugnacionē illi⁹ iuuenis in cenē
ctū: ut ꝯdescendē infirmitatib⁹ la
borantiū· et cōpati fragilitati iu
uenū uel in senectute doceat Cuiꝯ
ille hanc pcem cū gemitu ꝯdulcī
set: cernit ethiopē thetīū conī illi⁹
cellā cranteē atq; ignita adūlus eū
iaculā dirigentē Cumbꝯ ille cum
fuisset ꝓnus cauciatus et pgressꝯ
e cella· huc illucq; uelud amens et
ebrius curcitaret atq; egrediens iam se
m ea continē nō posset· eadē uia pgere
ꝯtus cepit qua iuuenis ille diserte
rat Cuē abbas appollo uelud amētē
ferū quibuldā furijs alpinēs agitari
ītellexit ignitū iaculi qd̄ uiderat te
lū in corde eiꝯ fuisse affixū: illā quoq;
in eo ꝯfusionē mētis ac pturbacionē
cenilīū intolerandis cenilibus opari
Accedens q; ad eū· quo mꝯ ꝓperas· aut
quenam te cause cenilis illuꝯ iuuta
tis oblitū ita puerilit īquietaut ac
mobilit curritaē ꝯpellunt Cuiꝯ ille
pio ꝯscīē siue reatu ac turpi exagitacōe
ꝯfusus crederet ardorē cui pectoris depīē
cū: ac detectis cenī cui cordis archanis
nullā rūlionē pcūctauit reddē ꝓlius
audet: ueritē inq; ad cellā tuā tandēq;
intelligē te uel ignoratū hatten⁹ a ia
bulo uel despectū· nec corū nūo reputa
tū quib⁹ ille cotidie ꝯfligē et colluctā
ri pfūb⁹ corū ac studijs indigat Cui
unū in te eiꝯ directū iaculū· posset tāta
annoz̄ seriē quā in hac pfessione tri
uisti: non dicā despīe cēdo uno quidē
sufferre die nō potuisti Quo te idēco
dūs passus est cauciari ut caltē in se
necta dilcās ꝯpati īfirmitatib⁹ alienis:
et fragilitati ꝯdescendē iuuenū tuis ex
emplis atq; experientia doceris Cui ꝑ
sulapieus iuuenē infestacōe diaboli
ca laborantē· non mō nulla ꝯsolacōe
fouisti sed etiā pniciosa despacōe deie
ctū īmuia manib⁹ tradidisti: q̄tū i
te est ab eodē lugubuit deuorandū Cē
Cuē sine dubio nequaq; tā uehemē
ti ꝯflictu fuisset aggressa· quo te nūc
usq; ē appetit dedignat nisi tuꝯ
pfectu eiꝯ īuidꝯ iuidens· illā uitē
quā aī eiꝯ inēē cernebat anticipāē·
ac puertē sius ignitis iaculis festinat

cet: ꝑ cui dubio intelligens forcioꝛē cui tā
ta vehemencia ꝙ fligē ope ꝑnā iudica
uit Discē mꝰ tuis exemplis laborāti
bus ꝙ pati et pcipitantes nequaq̄ pnu
ciola delpacione terrē nec durissimis
sermonib⁹ alpeiare: ⁊ potius lenu
blanda q̄ ꝙ colacōe refici: et sedm pce
ptū sapientissimi salomōis eruē q̄
ducūt ad moꝛtē: et redimē eos q̄ mēti
cūo ne ꝓcas ꝓ xp̄o saluatois exēplo
har⁹ dinē quallatā nō cōtē: et linum
fumigās non extinguē: atq̄ illā a dño
gr̄ām polcē: qua ipē quoq̄ fiducialiꝰ
valeas ope ac veitate cautāe Dñs ti
dedit linguā eruditā: ut scā sustentare
eū qui lapsus ē vbo ꝓ: nullus eternū suc
ferre īmica posset insidias seu car na
les estus nāli quodā modo igne flagrā
tes extinguē uel reprimē: nisi dei gracia
uel iuuaret fragilitatē ūrām ul' ꝓtege
ret ac muniret Et idco salutaris hui⁹
dispensacois rōe finita ·q̄· ul' illū iu
uenē puacolis estuā⁹ dñs liberāe ul'
de ipugnacois vehemēcia et ꝙ pacēdi
afflictu te voluit erudie: cōibus eū
pabus iplorem⁹ quo flagellū istud
qd' utilitatis grā tibi dñs inferre dig
natus ē iubeat amouei ipē eū tolere
facit et cui cū medetur: pcutit et manu
eius sanāt ipē hūliat et exaltat· ipē oc
cidit et viuificat: deducit ad inferū et
reducit Et ignita zabuli iacula q̄ me
arbitro tibi puncīt infligē: donante
xp̄o cui rore refrigerat Quā cēptacō
nem licet eadē celeritate qua inseri dñs
pallus ē· ad vnā cenis oꝛionē cui sū ab
stulit: euidenti tñ exprimēto docuit· nō
nō ex probrari patefacta cuiusq̄ vicia:
sed ne leuiter quidē laborantis dolorē
tebe ꝙ tēpui Et idco nequaq̄ vos vnq̄
cenis siue pauco⁹· ul' ꝑ ignaua ul' leuitas

cōtere

ab illa salutari quā ꝑ durum⁹ via· et
tradicione magiꝰ deꝛeat et erudiat:
quoꝝ tamē ad decepcionē iuuenū
calliditatis ꝓximus abuti· ꝑ; ablq̄
vllo ꝙfusois ꝓmēto oīa debeāt le
nioꝝ reuelari: atq̄ abeis ul' reme
dia ꝙuer ul' exempla ꝙfectois ac vi
te fiducialiꝰ cuncta in quib⁹ parē opē
et silēcia exprimur effectū: si nichil pe
nitꝰ affectari nrō iudicio ac ꝓfectōe
tēptem⁹ De vocacione samuelis

Cuq̄ in tñ planta xv·
deo hec sūa ꝙbat ut etiā in
scripturis sanctis hanc eandē institucō
nem nō oīole reperiam⁹ insertam:
ita ut puerū samuelē iudicio ꝓfati
sui nollet ꝙ semetipm dīni colloqi
dispina dñs erudie: ⁊ recurrē se
mel et iterꝝ patet ad senē· eūq̄ ad si
um qd' vocabat alloquiū etiā illū q̄
offenderat deū· dūmō senois doctiꝰ
vellet instituere: et quē sua vocacione
dignissimū iudicauerat· senois mal
let institucōe formari vt saluaret et
illū quē ad dīnū mīsteriū vocabat
ꝓparet hūilitas: et iuuenib⁹ forma
subiectionis hui⁹ ꝓponet exemplo·

De vocacōe pauli apli Cap xvi

Paulū quoq̄ ꝙ semetipm voca
et alloquens xp̄us cū posset ei
ꝓfois viā reserare ꝙfessi dirigē ad
ananyā monuit: et ab eo iubente
viā veritatis agnoscē dicēs Surge et
ingredē ciuitatē: et ibi tibi dicet q̄d te
oporteat facē Quid nisi q̄ huc ad se
nioꝛē· eūq̄ illi⁹ pois doctiꝰ q̄ sua re
cet institui· ne saluaret q̄d rē gestum
eet in paulo· posteris malū ꝓfuturois
ꝓbet exemplū: dū vnusq̄sq̄ sibimet
pluadet: si illi nō se quoq̄ debē dei solu
magisteio atq̄ doctina pois q̄ senioꝝ

institucõe formari. Cruã plũptionẽ
ecã ipẽ aplus non solũ hris sed exam
ope atq; exemplo docet oĩmodis detes
tandã. Ob hoc solũmõ se asserens ihe
ro solymã gsendisse. ut ewangelũ qđ
comitante grã spũs scõ cũ ptãte signo
rũ et pdigior gentib; pdicabat: cum
suis coaplis et antecessorib; puata q;
dãmõ ac domestica examinatiõe gsteret
Et conferri iquẽs cũ illis ewangelũ
qđ pdico inter gentes ne forte in vanũ
currerẽ aut ĩcurrisse. Quis ergo tã
plumptor et reus sit qui se audeat suo
iudicio discretionicq; submittẽ: cũ vas e
lectionis se indignũ esse coaplor suor col
latione testet: Dñi manifestissime cõ
probat: nullu a dño viã p scripturis ostẽdi
qui habens unde valeat erudiri dete
riã seniorũ ul' institutã gtẽpleit: pupẽ
dens illud eloquiũ qđ oportet diligen
tissime custodiri. Interroga patrẽ tuũ et
ãnũciabit tibi: seniores tuos et dicẽt
tibi. De appetẽda discretiõe xvij

Omnibus igitur conatu debet discre
tionis bonũ studere humilitatis ac
quirere: que nos illesos ab utraq; pte ini
quitate seruabit. Dicitur nãq; scriã est
a. sp. ii. tra. ict. tot. n.a. ict. p nimue
tates equalitates sit. Ad unũ ei finẽ
tendit nimietas ieunii et voracitas pueuit
Eodẽq; dispendio vigiliarũ ĩmoderata
dispendia gtinuata monachũ quo
cõpuit grauissimu torpor ĩualuit. Ita
p excessũ cõtinẽcie debilitatũ quẽq;
ad illũ strictũ reuocari nocẽ ẽ in quo
negligens quisq; p ĩcuriã detinetur
Ita ut frequẽter quos p castimargiã
decepit nõ potuisse gsperimur p immo
deratiõnẽ ieuniorũ videamus stulte de
iectos: atq; ad eandẽ quã vitarat pas
siõnẽ infirmitatis occasiõe collapsos
Vigilie quoq; et pnoctiaciões irracio
nabiles deiecerũt quos cõpunus iuuare
nõ potuit. Cruaq; pt' sedm aplm p ar
ma ustitie que a dextris sũt et a sinis
tris rõ moderamine tuleundũ est. Et
ita ut' utraq; nimietates discretiõe
moderãte gradiendũ: ita ut nec a tra
dito gtinentie tramite nos acqui
escam; abduci: nec rursũ remissiõe
noxia in gule ventrisq; delicias cũ con
cidamur. De ĩmoderatis ieuniis et

Tenui menu vigilijs. xviij.

me frequẽter ita appetitũ nobis pe
nitus respuisse: ut duob; diebꝫ ac ĩbus
refectione dilata: nec mẽdica quidẽ vi
lius edulij mea ut' pellaueit mentẽ Et
rursũ ab oculis meis ita sompnũ za
buli ĩpugnatiõe subtractũ: ut plures
noctes aut' pene Dies paululũ q; sõp
ni meis oculis a dño pcarer ĩfundi
Gravisq; me pigritatũ sõpni cibi q;
fastidio. q; sopor et caligo mentis
colluctatiõe plenu ĩ tacq; sicut festinã
dũ nobis ẽ ne appetitu corporee volup
tatis in dissolutiõnẽ noxiã dilabam
et ante pstitutũ tps uel cibo ĩdulgẽ
uel modũ ei; excedẽ plumam: ita est
este sõpnu q; refectioni vĩa legitima
ecã si' noverat ingẽnta. Utriusq; ei bellũ
adũlarij factione gsurgit: et puniolis
gtinẽcia ĩmoderata q; saturitas remis
sa supplantat. Ab hac nãq; ad mẽsu
ram distinctiõis intrẽdue salutari cõ
punctione gscendi pt: ab illa non pt

Interrogatio de gtinẽcia ul' refectio

Germanus tus mensura xix

Quis igit' sit gtinẽcie modꝰ quẽ
equo moderamine retinẽtes int' utraq; ni
quitatẽ illesi tutiore possimus. De op
timo cibi cotidiani modo

Oyles Hup hac re ‖ Cap. xx.

iuſ maiores nr̄os frequent nouimus habitū ſtulte tractatū ꝑ ram diſcu
cientes gtinentias duūlorū · qui uel
ſolis legumūbꝫ · uel oleibꝫ tm̄ · uel po
mis vitā ugit ꝯ erigebāt · ꝑ o ſuē cūc
tis illis refectionē ſolis panis ꝯ equal
ſimū modū in duob ꝫ parimacis ſta
tuerūt: quos paulos panes vix libre
vnīꝫ pondus habē certiſſimū eſt

Obiectio de facilitate gtinēdē q̄ duo bꝫ parimacis ſuſtineat. xxi

Ermanꝫ Cr̄d nos gratanter am
plexi rūdimꝫ · hūc modū minu
me pro gtinencia reputari : quippe q̄
integrū eū nequaq̄ poſſemꝫ ſtimē

Rūſio de vtilitate et mēſuia ex pte
Oyles ꝺi continēte xxii

Oyles ꝺi multis experiri vim ſtatuti hꝫ:
modū iſtū iugiter retinete · ꝓ nullū ex
trinſecus coctionis pulmentū die dnī
co uel ſabbati · neq; ſub aqua aduen
cnaū frīm ocſalione ſumētes · ꝓ hīs
refecta raro nō ſolū mīdie q̄ntitate
diebus reliduis poteīt ſuſtentari : ve
rū etiā refectionē ſine labore differre
illoꝝ ſcilicet ciborū quos extrinſecus
cūpſerit adiectione ſuffulta Cr̄d nul
lo modo facē nec refectionē panis dif
ferre in diē poſterū ꝑualebit: quiq;
ſemꝫ ꝑdicte menſure q̄ntitate gtenti
Etenī memini ſenioꝝ nr̄os q̄ nos
quoq; retineo frequēt ꝓcellos cū tāto
labore atq; difficultate hāc ꝓmoni
am ſuſtentaſſe · tantaq; vi atq; iedia
ꝑdictā cuſtodire menſurā: ut uix q⁹
tāmō nec ſine gemitu atq; triſticia
hūc finē ſibi refectionis ꝓponerent·

Cr̄s geneālis gtinēdē ac refōnis
Generalis modus ſit xxiii

Ertū hic gtinencie modus ē · ut ſe
cundū capacitatē virīū ul' corpis uel
etatis tūi ſibimet ubi vnuſq;q; con
cedat · q̄tū ſuſtentacio carnis non q̄
tū deſideriū ſaturitatis exp̄ſerit · ꝺ u
traq; eūi ꝓte ſuſtinebit maximū det
mentū qualiq; ī equalitatē teneās · nūc
ventrē ieiuniox ariditate conſtringit:
nūc eſtiox nimietate diſtendit · ut ei
mens ubi ī anitate laſſata ꝑdito ra
nonīs vigore · dū caro laſſitudiē nu
mie ꝑgrauata ꝺormitatē compellit:
ita rurſū nimietate voracitatis oꝑ ſa
emittē ad deū ꝑces puras leues q; nō
poteīt · ꝺ ne caſtimonie quidē ipſius
puritatē indiſrupta valebit iugitate
ſeruare: dū ei etiā diebꝫ illis q̄bus car
ne acriore videt ꝯtinēcia caſtigāe · ꝓte
rita ubi materia ignē carnal' ꝯcupiſ
cē ſubmiſtrat Cr̄ē admodū habitā
cia humorē genitaliū caſtiget xxiiii

Nam q; ſemel ꝓfecto habitācia
ſeretū fuit in medullis nr̄ē ē
ꝑeri atq; ab ipa natiue lege ꝓpelli: que
ſeruberanā cuiuſlibet humoris ſuper
fluī velut noxiā ſibi atq; extraneā in
ſemetipa relidē non patit · ꝺ eoq; rō
nabili ſemp et equali ē corpus nr̄m ꝑ
cimonia caſtigandū · ut ſi nāli hac
neceſſitate ꝯmoiantes ī carne oīmo
dis facē non poſſumꝰ : ſaltē rariꝫ nos
et nō amplius q̄ trina vice iſta collu
tione reſpſos tonꝫ ānu curſus ſue
uat Cr̄ tū ſine vllo puritu quiete
egerat ſopor : nō fallax ymago in ter
ocrulte voluptatis eliciat Cr̄ obrē hec
ē temperata quā dximꝰ ꝯtinēcia et
qualitas atq; menſura · que prīū quo
q; iudicio ꝓbat : ut cotidianā pa
nis refectionē cotidiana comitet eli
ries Vno cōdēq; ſtatu aīam pariter cor
pusq; ſeruās: nec ieiunij fatigatiōe
grādē nec grauari mentē ſaturitate ꝑ

mittēs Cantaq; frugalitate finitē; ut ī
ter dū se posit vespam ner cenare a me
muneit referalle De labore equalis
refectois et de frīs bēyanum eda

ET m frīs hoc nō fine ritate xxvj
labore plinē vt malleī hij qui
p fr̄em dilectois ignorāt cenā biduo
ptelare ieunia: dq; qd hodie cūptum
fuerāt in crastinū reseruāe: dūmodo
ad refectionē pueniētes delitēate ca
ritate poriant. Cdō nup benyamin
ruē ur ūn ptinacē tenuille cognoscitis
qui ne hodie duo paximacia papieus
equali castigatiōe cōtinuā petatē u
giter recentaēt: maluit biduana sp
ītinuāe ieunia. dūmō ad refectionē
venēs duplicata mensūa replēt ven
tris ingluuiē: nō ē quatuor paximacia
comedens delitēata saturitate gaudēt:
et ventris explenonē siu sub biduano
ieunio quodāmō comparet. Ezua ob
stinatiōe et ptinacia mētis cue diffini
tionib; pon; ppijs q; semor tradicoi
bus acquiescens: quali fine suū ppo
situ terminārit prudubio meminīstis. Diq
dem reluto hemo rursū ad ienē phiam
mūdi hij ac vanitatē secūli reuoluty.
p dictā suāam semorū siu salus sig
net exemplo: ruinaq; sua cūctos docat
nēinem diffinitionib; suis: uel pno
si deuotē iudicio pfectois culmen aspī
posse ascendē: sed ne zabuli quidē pu
nosa illusione nō decipi. Introgatio
quō possit una sp q; cadēq; mēsūa

OEruari. Cquō seruari xxvj
igit a nobis hic modus iudi
cipte potest custodiri. Dnōūq; hora
nona soluta iam stratione ieunij sup
uenientib; frībus ūtē ē eorū optentu
aut adim aliq; ad statutā solitaq; mē
mensūrā: aut certe hūanitatē quam
iubent omnib; exhibē penitus euitari

Rūlio de nō excedendo refectois

OVoles. vt aq; vno modo xxvij
modo ac collatiōdiē pari queāt
obseruari. Dram et mensūrā abi cau
sa ītinēre ac puritatis cū omī scrupu
lo custodie debem; et hūanitatē et ado
ratiōnē venientib; frībus caritatis ob
tentu siliter exhibē. Cqua satis absur
dū est vt frī pmo xpō mensā offerens
non cū eo ab ū pit sumas: aut ab eius
refectione facias te alienū. Itaq; ī neu
tra pte reprehensibiles inuenimur. si hꝰ
a nobis ītuetudo teneat: vt hora nona
de duob; paximacijs que nobis canoni
ca mensūa iure debent: vno paximacō
plubato. aliud hꝰ exspectatiōis grā in
vespam referem;. Cquē si supueneit
qualiā frīm cū ipō piter īluminamus:
nichil consuetudini solite ampli; ad
ūgentes. Et hac dispensatiōe nequaq;
nos frīs contristabit aduentꝰ: q; nobis
debet ee gratissimꝰ. Diquidē ita exhibe;
hūanitatis obsequia: vt nichil a rigore
ītinēre relaxem;. Dū nō nullus aduene
rit: hūc quoq; velud de canonico modo
debitū nobis libere plumem;. Cqua p
tate nec stomachus vespe potest ag
grauari: quippe hora nona vno paxi
macio iam pmodo. Cdō plerūq; hujus
districtionē ab ītuentie se tenere credē
tes totā refectionē ad vespam differ.
euenire sueuit. Dram refectus esse per
cepīo: tam in vesptinus q; in nocturnis
diebus tenuē lenē sp sensū non si
nit īuenīri. Deoq; cōmodū satis et u
tile hora nona refectionis tempus
indultū est. in quo refectēs monachi
non solū in nocturnis vigilijs leuis
atq; vacuus: viū etiā in ipis vesptinis
solempnitatib; digesto iam cibo iue

nitur aptissimus Talib⁹ nos sactus
moyses genuine ihsticois epulus sa
guauit ⁊ non solū discretois grām
atq; vtutē pūti erudicone ubor· sed
etiam abrenūciandi roēm et delitua
cionē finēq; ppositi anteacta dispu
tacione demonstrans· ut qd ante fer
uore tūs spūs ac zelo dei clausis quo
dāmō oculis certabamur lucē clari⁹
aperiret· facetq; sentire qūtū a puri
tate cordis et discretois linea fuller⁹
idem typis euagati Quippe cū cēa om
nū visibiliū in hoc seculo arcū delti
nacio· uli roē subtilē ac sine cōtem
placione certi finis attingi oīno non
possit Explicit collano scā abbis
moysi· Incipit cappla collanois
tertie abbatis pafnucij·

De conuersacione ac vita abba
tis pafnucij p'mū

De sermone eiusdem senis ac respō
sione nrā ij
Policio abbatis pafnucij iij
De tribus vocacionum generibus et
renūciacionibus iiij
Ex policio trū vocacionū· qd et deli
derio· pma nō plus renūciacio· postre
ma non oblit v
Ex policio trū renūciacionū vj
Qualiter ad modū singulaz abrenūciacio
nū sit appendēda ptio vij
De pris diuicis in quib⁹ solet fieri pe
pulchrutudo uel feditas viij
De triplito gne diuiciaz ix
Non posse quēpiā p⁹ trū renūciacio
nis gradu ee perfectū x
Interrogacō de libero arbitrio hois
et grā dei xi
Rūsio de dispensacione diuine gracie
manēte arbitrij libtate xij
Ex directio vite nre ex deo sit xiij
Ex cāa legis magisterio et illuminacio
ne dū conferatur xiiij
Ex intellacis quo mandata dū pos
simus agnosce· et bone voluntatis effec
tus a dño condonet xv
Ex moderacio et collerāa tēptacionū
nobis a dño tribuat xvi
Ex pmanentes timoris dei nobis a dño
conferatur xvij
Ex iuxta voluntatis bone et consummacō
eis a dño sit xviij
Ex nichil in hoc mūdo a nobis sine
deo geritur xix
Obiectio sup liberi arbitrij ptāte xx
Rūsio q; liberū arbitriū nrm adiuto
rio dei semp indigeat xxi De
conuersacione ac vita abbatis pafnu
cij Capitulum primum Collacio tertia·

In illo scōrū choro q
uelud astra puriss
ma in nocte mundi ilu
us refulgebat· vidi
mus sanctum pafnucium
pre luminaris magni
claritate sancte chorusantē· Hic namq;
presbiter nre congregacionis id est illius que
in eremo scithi morabat fuit· In qua
ita ad extremā diuine etatem ut nul
lo ei e cella quā iunior cepat habitare·
quecq; ab ecclia illius quicq; mutuo⁹ distra
bat· saltē ad victimoria migraueit· ne
cessitus annus die sabbati uel dnica ve
turus ad ecclam tanti itineris spacio
veraretur· sed ne vacuus quitē reditu
ei inde ostenta· vas aque qua p totā eb
domadā erat sūptuo⁹ sius cervicibus
subponēs reportabat ad cellā Cuiq;
nonageuario ecclesiastice etatis· nullus
pallus est eā iuniorē sibi labore differ
ri· Hic itaq; ab adolescencia sua sedulus
cenobiorum tanto ardore se tradidit· ut

in eis puo tpe ꝯmoratꝰ tã et lubiectio
nis bone ꝯ vnúlarũ vtutũ cẽã piter
ditaret. Humilitatis nãq; et obie dilcipli
na oĩs mortifitãs cuas volũtates et
p hanc vnúlis extructis vitijs ructis
ꝯ vtutib⁹ cõlũmatis quas monachoꝝ
ĩstituta uel antiquillimoꝝ pñũ tort
na fundauit. lublimioris pfectus ar
dore lucrentius hẽmi festinauit penetre
secreta: et dño cu mẽ firmi turbas po
sitꝰ euitabat ĩlepabilit mherẽ. nullo
demeps humano ꝯlortio retrahẽte fa
cilius uniret. Ubi cu tanto feruoe
cẽã ipoz anachoretaz vtutes lupans
deliderio et intentiõe iugis ac dine illu
thesie cũctoꝝ deuitabat aspectus. Mal
toꝝ et intellibiliozꝝ solitudis pene
trans loca. multoq; i eis tpe delitescẽs
ut ab ipis quoq; anachoutis difficulẽ
ac rarissime deprehensus. angeloꝝ co
tidiano consortio delectat ac pfitu cre
deret: acq; ei merito vtutis hꝰ ab ipis in
dictũ fuerit bubuli ꝯgnomẽtũ. Huius
igit magisterio ĩstitutu cupientes. cogita
tionũ eã hmil agitari: ad cellã eiꝰ
iam die aduel pascente pueꝰ. Cui
hĩto aliquãtiſp silencio. cũ ꝓpositum
nrm p dicrie repetet. qd' scilicet priꝰ
relinquẽtes tot pũcis pro amoe dñi
plustrarius. egestatẽ hẽmi ac vastitatẽ
tolerare. et imitari ꝯlacionis rigorẽ
illoz tanto ꝑ penitẽmur quẽ vir ipi q'
in eadẽ nẽmẽ atq; ĩopia nati. educati
q; sũ sustinuerunt. De ser moẽ eiusdẽ
senis et responsione nrã Cap' vj

Responditꝰ nos obid ad eius
doctrinã ac magisteriũ tetẽdisse.
ut imbui aliquatẽꝰ tanti uiri ĩstitutiõ
nibꝰ ac factione posset: quã ĩnuis
tocunẽtes inee eidẽ senserameꝰ. Non
ut illis que tũ in nob nõ eent laudib⁹
ꝑfuerunt: aut elacione ãi qua ĩ uris
quoq; cellulis nõnũq; suggestione tuti
labamur. sed ut ipi⁹ eiã ꝯspãi iuſta
remur. Quã obiẽ illa nob ponus ꝑabamur infundi. quib⁹ ꝓfugi et humiliari
nõ quib⁹ nobmet ipis blandiri et tolli
q; possem⁹. ꝓposito abbatis pa
Quum btus patricius. nutrij mi
tres mq; vocationũ sue ordines:
tres quoq; renũciationes monacho. in
quocũq; vocationis ordie constituto ne
cessarias nouerim⁹. Et pmũ quidem
causã qre tres ee vocationũ ordines
diuinꝰ oportet inqrere. ut cũ agnouerim⁹ nos ad dei cultũ pmo vocationis
gradu adscitos: sedm eiꝰ sublimita
tẽ ꝯsationis quoq; mee ꝯgruẽtia tẽpe
remꝰ. Nichil eiꝰ ꝑterit sublimiter
ĩchoasse: si silem principis nõ exhibue
rim⁹ et finẽ. Dũ si eã ultimo ordie
nos a cõsortio scli exstractos fuisse
cognoscam⁹ q̃nto minꝰ ꝓbabili ad re
ligionẽ principio videmꝰ inuti: tãto acriꝰ
nosmet ad melioꝝ finẽ spũali feruoe
ĩtatare curem⁹. Sedam quoq; causã
tue abrenũciationis oĩmodis nolle nos
cõuenit? qua nullomõ pfectionẽ po
terim⁹ attingẽ. Si eam uel ignorauerim⁹.
uel scientes non contenderim⁹ ope cõ
plere. De tribus vocationũ gene
ribus m

Tigit tres hui vo
cationũ modi speciali distinc
tione pandant: pmꝰ est deo ẽ. sedius
p hoiem. tꝛius est necessitate. Et est
deo quidẽ quoties inspiratio quetã
inuisa in cor nrm. nõnũq; eã tor
mentes nos ad delidiũ et ine vite ac
salutis exsultat. dimq; sequi et eꝰ
mherẽ preceptis q̃ctione salubꝝma
coartat. Vt in scripturis scis abrahã
voce dñica de genitali solo et tonus

cognacionis affinib⁹ et pris domo legi
mi⁹ euocatū dicente dño Exi de terra
tua et de cognacōe tua: et de domo
pris tui. Quo eā modo vtrū autho
nū actitū fuille cognouim⁹: qui oc
casionē siue cōuiciois a sola dim
tare pcepit. Ingressus nāq; eāz ibi
q; audiens in euangelio dñm p̄dicā
tem. q; nō odit prem et mrem et filios
et vxorē et agros. mlup et aiam
suā non pt mes ē discipul⁹: et si vis
p̄fis ē vade vende oia que habes et
da paupib⁹ et hebis thesaurū i celo:
et veni sequē me p̄ceptū hoc dñi ve
lut spenalit ad se directū. cū summa
cordis ꝯpunctione sulcepit: confessiq;
renūcians cūctis secut⁹ ē xp̄m: nulla
exhortacione neq; doctina hoim puoca
tus. Vndus modus vocacionis est
quē fiei p hoiem dixim⁹. cū ul' exem
plis quoꝝdā scōz uel monitis mlti
gati: ad delideriū salutis accendimur
Quo nos quoq; p grām dñi retinem⁹
allatos. qui p̄dicti viri monitis ac
ōtatib⁹ incitati: huic nos studio p
fectionis q; tradidim⁹. Quo eā ordi
ne in scripturis scīs p moysē filios
isl' de afflictione egypti legim⁹ libe
ratos. Tertius uēo vocacionis mo
dus est: qui ex nūtate delcendit: cū
diuiciis mūdi hui⁹ et voluptatibus
obligati ~~ir~~ igruentib⁹ repēte temp
tacionib⁹ que uel mortis piacula cō
minant uel amissione bonoz ac p
cepione pauciūt: vel caroz morte
pūgūt: ad dñm quē sequi in rerum
prospitate ꝯtēplim⁹: saltē iuiti ꝓpe
rare ꝯpellim⁹. Cui⁹ vocacionis nūtata
tē in scripturis quoq; sepissime ꝛperi
mus: cū filios isl' ob meita p̄doz le
gim⁹ a dño traditos hostib⁹ suis:
ob quoꝝ dūnacōnē crudelitatēq; se
ullima rursū gulos ad dñm pcla
malle. Et misit mq; eis dñs salua
torē aoth filiū gera filiū gemini: q
vtraq; manu vtebat pro dextra. Et
rursū clamauerūt mq; ad dñm qui
sulcitauit eis saluatorē et liberauit
eos othoniel filiū cenetz fratrē caleph
iuniorē. Et de talib⁹ in psalmo dicit.
Cū occidēret eos tūc querebāt eū. et re
tebant⁹ et diluculo veniebāt ad eū et
recordati sūt q; deus adiutor ē eoz: et
deus excelsus redēptor eorū est. Rursū
q; clamauerūt ad dñm cū tribularēt:
et de necessitatib⁹ eorū liberauit eos

**Expolicio triū vocacionū q; et de
sideriō p̄ma nō plit et renūciacio
postrema non oblit. Caplm. v.**

Et his itaq; tribus modis licet
priores duę melioribus initi pū
ci pris videant: nōnūq; tū inuenimus
eā de trio gradu q; minim⁹ videt ac te
pidus p fectos vivos ac spū feruentis
simos extitisse: illis q; gulēs qui opti
mo principio aggressi dñi famulatū
religiq; quoq; vitam laudabili fervo
re spūs exegerūt. Et iterū de illo su
priore gradu plimos repetitōs ad vi
tuperabilē finē sepissime recidisse.
Ac primē sicut illis nichil obstat q;
non suo vident arbitrio sed nūtantis
ꝯpulsione gulī. quippe quib⁹ hanc
ipām occasionē qua ꝯpungent dñi
benignitas p̄uidit: ita eā illis oīo
nichil p̄stat sublimiora gulīois ha
buisse p̄cipia: q; non studuerūt re
ligiq; vitā fine ꝯgruo terminare. Sicut
abbati moysi qui habitauit in loco
illi⁹ hēmi qui calam⁹ nūcupat⁹ q; de
fluit ad p̄fectę vīt⁹ditatis meritū
q; metu mortis que ei ꝓpt̄ homicidij

crimē intendebat impulſus ad mona
ſterū deuenit: quia ita neceſſitatē
gūlionis arripuit ut eā in volūtate
ꝓmpti āimi vtute tenūtēs· ad ꝑfec
tionis ſaſtigiū cūcta ꝓueniet· Dicut e
nā ēgo plinius quos noiatim mēora
re non debeo nichil ꝓfuit dñi ſeruitu
tē meliori arripuiſſe ꝓpōsitō: qui dei
ceps cordis ignauia ac duricia ſubla
quēte in tepore noxiū ac ꝓfundū mor
tis barathrū ꝑlaberēt· Cui rem aplō
rū quoq; vocatione videmꝰ euidenter
expreſſam· Quid enī ꝓfuit inde apla
tus ſublimiſſimū gradū eccē ordi
ne quo petrus ceteriq; aplī aſſumti ſūt
volūtate ſuſcepiſſe· qui vocationis
ſue ꝑclara ꝓpōsita cupiditatis ac phi
largurie peſtifero fine ꝙūmās· vſq;
ad traditionē dñi crudeliſſimꝰ ꝓdi
tor ꝓpriꝰ· Aut q̄ obſtiuit paulō q̄ re
pente ceciderit ad viā ſalutis velud
iuuenis videt attractꝰ· q̄ poſtea dñm
toto āi feruore ſectatꝰ· iuuenū nēitatis
volūtatis deuotione ꝙūmās gloſā
tantis virtutibꝰ vitā imitabili fi
ne ꝙcluſit· Totū ergo in fine ꝙſiſtit·
i quo ꝑ quis et optime ꝙūlionis iu
gis dedicatꝰ ī ferior ꝓ negligēnā re
puit: et nēitate attractus ad nomē
monachi ꝓfitendū effica ꝓtimorē de
diligentiam q̄ ꝓfitis

Rūlio triū

Donec de renūciatione· vi
abrenūciatiōibꝰ differendū
eſt: quas tres ee et ꝑm tradimꝰ et
ſcriptūarū ſēīe demōſtrat auctori
tas: quaſq; vnuſq;q; nr̄m oī ſtudio
oportet implē· ꝓma ē qua corpalit
vnūſas diuicias mūdi facultates
q̄ ꝙtēnimꝰ· Dcīa qua mores ac
vita affectꝰ q̄ priſtinos āi carnis
q̄ reſpuimꝰ Tertia qua mētē nr̄az
de pūtibꝰ vnūſis ac viſibilibꝰ reuocā
tes· tutia tūmō ꝙtemplam: et ea q̄ ſūt
īuiſibilia ꝙcupiſcam· Que tria ut ſi
mul ꝑficiant· ea abrenūciatiōe legimꝰ dñm
ꝑcepiſſe· cū dicat Exi de tra tua et de ꝙ
nacione tua et de domo ꝑris tui ꝓnū
ciat de tra tua: id ē de facultatibꝰ mū
di huiꝰ opibꝰq; trenis Dcīo de ꝙnacō
ne id ē de ꝙſuetudine et moribus vitiꝰq;
priorib: que nob a nr̄a natiuitate cohe
rentia velud affinitate quadā et ꝙſan
guīnitate cognata ſūt Tertio de domo pa
tris tui id ē de oīi mēdana mūdi huiꝰ:
que oculoꝝ occurrit obtutibꝰ De duo
bus eīm ꝑnūbus id ē siue de illo q̄ deſere
dus· siue de eo qui exheredandus ē: ita ꝑ
tauid ex ꝑſona dei canit· Audi filia
et vide et inclina aurē tuā: et obliuiſcē
ꝑlm tuū et domū ꝑris tui ꝓpter quā qui
dicit audi filia ꝑ vtriq; eſt: et illū tuꝰ
domū uel ꝑlm obliuioni ꝑſuadet tra
di debere· ꝓpter nichilominꝰ filie siue
ſuiſſe teſtat· Cui ita ſit cū mortificati
cū xp̄o ab elemētis huiꝰ mūdi ꝙtēpla
mur ſēdm aplm iam nō ea que vident:
ſed que nō vident· Que ei vident tpa
lia ſūt: que aūt nō vident eterna· Et ex
cūtes corde de hac tpali ac viſibili do
mo: in illā in qua ſumꝰ ingredi ꝓpā
remur nr̄os oculos mentēq; dirigimꝰ·
Cui tūc ī plebium cū in carne ambu
lantes non ſēdm carnē militare ceperim: illā vbi apli ſuam ope
ac virtute clamātes ingrī aūt mūni
cipatus ī celis eſt· Huius tribus abre
nūciatiōibꝰ ꝓpe tres libri ſalomōis
aptant· Nam ꝑbia ꝓme abrenun
ciationi ꝙueniūt· quibꝰ ocupīa carna
liū rerū ac terrena vana relegantur·
Dcīe abrenūciationi ecīe: vbi vnūſa
que agunt ſub ſole vanitas ꝓnūciat

Tercie cantici canticorū: in quo meus vilibilia cūcta cū sc̄is dēs ūbo dei iam celestiū rerū gr̄eplacōē mūgitur. Ez admodū sigulax abrenūacionū sit

Quapter applicuerda ꝑfō vij non multū ꝑterit ꝑmā abre nūacionē nos cū cūma deuocōē fideli suscepille: si nō sedām in eode studio atq; eode mpleueim⁹ ardore. Et ita ciam cū hanc fuerim⁹ adepti. ad illam quoq; ter̄ā puenie poteim⁹: qua de domo ꝑi nr̄i parētis egressi quā ab eroidio natiuitatis nr̄e sedim veterē hoiem qñ eram⁹ nā filij ire sicut et ceteri. prēm nob fuisse meminim⁹: oēq; mentis ītuitū ad celestia dirigim⁹ De quo eā pie ad ihelim que verū deū prēm gr̄eplerat dicat. Pater tu⁹ amor reus: et mr̄ tua cethea Et in ewāgelio Vos ex pē Diabolo estis: et delideria pris vr̄i vultis ꝑfice Quē cū Dimisseri m⁹ de vilibilib⁹ ad īuisibilia tūsiui gr̄antes cū apl̄o dicē poteim⁹ Iam⁹ aūt q; si celestis dom⁹ nr̄a hy⁹ hītacio nis dissoluat: q; hītacionē habeam⁹ ex deo domū nō manufactam eternā in celo Et illud qd̄ paulo ante ꝙnemo rauim⁹ ꝑr̄i. aūt municipatus nr̄i celis est Vñ et saluatorē exspectamus do minū r̄pm: qui reformabit corpus humilitatis nr̄e figuratū corpi claritatis sue Et illud dñi dauid Quia inco la ego sū in tra et pegrin⁹ sicut oēs pres mei Vt sedim vocē dñi tales esti mamur: quales illi de quib⁹ hy⁹ dñs ad prem in ewangelio loquebatur De mūdo hoc nō sūt: sicut et ego nō sū de hoc mūdo Et rursū ad ipos a postolos Vos de hoc mūdo estis: mū dus qd̄ suū eat utiq; diliget. Ded q; de mūdo hoc nō estis. sed elegi vos de mūdo: ꝓpea odit vos mūdus. Hui⁹ ergo renūacionis tue verā ꝑfectionē tūc merebim⁹ optinē. qñ mens nr̄a nulla carnee pinguedis hebetata cō tagione. sed pitissimus eluma nōib⁹ expolita ab oñi affectu et qualita te trena: p̄ indeficiente diuinaz medi tacionē sc̄ptiaz spūales q; theorias ad illa que īvisibilia sūt eo ualiz tūli erit⁹ nr̄a cūdata se fragilitate carnis ac situ corpis cupis et icorporeis ite ta non sentiat atq; ī h⁹mōi rapiatur extasi: ut nō solū nullas voces audi tu recipiat corpalis nec ītuendis ꝑtere ūcū ymaginib⁹ occupet: sz ne adiace tes quidē moles et ingētes materias. ul obiectas oculis carnis aspiciat. Cui⁹ rei fidem atq; vtutē nemo nisi is capi et: qui hec que dicūt experiencia magis trante ꝓceperit. Cui⁹ videlicet ita dñs oculos cordis de vniuersis pūtib⁹ auo caueit: ut ea nō tam q; tūsitura sed q; tūsacta iam reputet: et velud inane fumū in nichilū resoluta q; spiciat. Ambulans q; ut enoch cū deo ac de hu mana gr̄sacione morib⁹ tūslatus nō īueniat in pūtis seculi vanitate. Cui in illo eā corpali trāsmōne genesios ita q; meōrat. Ambulauitq; enoch cū deo et nō īuenieb at: q; trāstulit illū deus. Apl̄s quoq; ait. Fide enoch trāslatus ē: ut nō videret mortē. De qua morte dñs ī ewā gelio Cui vult mq; et credit in me: nō morietur in eternū. Quā ꝑ festinare debem⁹ si ꝑfectionē veram deliderem⁹ acti gere. ut q; admodū corpe parētes. pa triā. diuicias. mūdi voluptates q; de perim⁹: ita eā corde hereditā relinque tes nulla rursus ad ea que dimisim⁹ q; tripidi reuertamur: sicut illi q; eduxit p moysen cū utiq; corpe non

rediſſent corde tñ reuſi dicũt in egyptũ:
relicto ſalucet deo qui eduxerat eos cũ tã
ta uirtute ſignorũ: ydola egypti que cõ
tẽpſerãt uenerantes ſicut ſcriptũ ſue
uiorat. Et reuerſi ſũt cordibꝰ ſuis in
egyptũ: dicentes ad aaron. Fac nobis
deos qui pẽdant nos. ꝛc cũ illis piter
tanpueñ qui in ẽmo murmurantes poſt
eſcã mãne ſelectis deſiderauerũt uiuoz ſe
tidos ac ſordide uilitatis cibos. nos quo
q cũ eis ſilit murmurare uideamꝰ: be
ne nobis erat in egypto. ubi ſedebamus
ſup ollas carnũ et manducabamꝰ cepe et
allia et cucumeres et pepones. Que ſi
gura licet in illo pceſſerat ꝓlo: tñ nũc
quoq in nr̃o ordine ac pfectione eam
dem uidemꝰ ipleri. Dis enĩ ſcũq poſt
renũciationẽ mũdi huiꝰ ad antiquare
uertẽ ſtudia. et ad pristina deſideria ꝛuo
catur: hec eadẽ cũ illis ope ac mẽte pcla
mat dicens. Bene in erat ĩ egypto. ꝛ
Quorũ uereor ne tanta ĩuenienda ſit
multitudo: q̃tas tũc ſub moyſe pua
rũ cauſarũ turbas legimꝰ extitiſſe. ꝛc
cũ ſex centa milia armatoz de egyp
to diuẽtur egreſſa: ex hijs non ſt
amplꝰ q̃ duo tñ trium pmilliõis
ingreſſi. Dñ feſtinandũ nob̃ eſt ut a
pauis ac carniſſimis ſumamꝰ exem
pla uirtutũ: quia ſedim illã quã duri
mus figurã. ĩ euangelio quoq multi
uocati pauci uo dicũt electi. ꝛ nichil
ergo nob̃ pdeſt abrenũciatio corpalis
et ſeculis quodãmõ ex egypto tñſmu
gratio: ſi renũciationẽ cordis que ſub
limior et utilior ẽ nõ ualeamꝰ ſilit
optinẽ. De illa enĩ quã diximꝰ abre
nũciatõe corpali ita pũctat aplus
Si diſtribuero oĩs facultates meas
in cibos paupm et tradidero corpꝰ me
um ut ardeam. caritatẽ aũt non ha
buero: nichil mi pdeſt. Cũ btus aplus
nõ diſſilet. nili q; futurũ ſpũ pũdebẽ:
ut alĩq facultatibꝰ uilibus ĩ paupm
alimẽta diſpſis ad pfectionẽ euangeli
cam et caritatis arduũ culmẽ puenire
nõ poſſent? q̃ua ſalucet pſtina uita
ſolutũ ac mortũ ul ſuperbia uel ĩpacẽ
cia dñante in ſuis cordibꝰ retinẽtes ne
quaq̃ ſe ab illis expurgãe uiarẽt: et
ob id ad caritatẽ dei que nũq̃ cadit mi
nime pueniſſent. Quã utiq̃ ĩferiores
effecti hoc ſecũ reuũciationis gradum ul
to minꝰ illũ terrũ qui pr̃ſ dubio eſt
ſublimioꝛ appẽdũt. Diligenciusq tũ
ecã hoc mente propitio: q̃ non ſimplici
ter duxerit. ſi diſtribuio facultates mea
as. Dicẽt enĩ de illo forte diſſile q̃ nec
dũ euangelicũ implẽs mandatũ. ad
huc ſibi ex illis ſicut nõnulli tepidoꝛ
factũ aliq̃ reſeruaſſet: ſed ſi diſtri
buio oĩs facultates meas in cibos pau
pm. id ẽ ecã ſi pfecte abrenũciauero
diuiciis iſtis trenis. Hunc quoq abre
nũciationis alium maꝰ adiũxit. Et ſi
tradidero corpus meũ ita ut ardeã. cã
tatẽ uo nõ habuio: nichil ſiũ. Ac ſi alijs
ũbis diſſilet. Si diſtribuio in cibos
paupm oĩs facultates meas ſedm
euangelicũ illud mandatũ quo dicit̃
Si uis pfectus ẽe uade et uende oĩa que
habes et da paupib⁹. et habebis the
ſaurũ in celo. ita ſolicet abrenũciauero
ut ex hijs nichil penitus ĩ reſeruẽ. et
huic erogationi martiriũ et exuſtio
nem mee carnis adiũxero: ita ut tra
dam corpus meũ pro xpo. et ſi uel ĩ
pacẽs. uel tranquillus. ul ũndus. ul ſu
pbus ſim. ul aliqꝰ ĩflammet ĩuriꝛ.
uel querã que mea ſũt. uel ea que ma
la ſunt cogitem: ul uindicta que michi
pũt inferri non patiens libenterq

cultui eā: nichil in proficit exteriorus
hoīs abrenūciatio atq; abusio: interio
re adhuc vicijs plenus uolato Eo q
simplicē cbām mūdi huius p̄me cō
uersationis terminos exēpnēs· que nec
bona ē nec mala: sed media detinē
tur vitioli cordis uarias facultates
simulat abicē nō curat: nec attingē
dūcā caritatē que paciens· que be
nigna est· que non emulat· nō inflā
tur· nō irritatur· nō agit p̄ua· non
querit que sua sūt· nō cogitat malū·
Cruce oīa sufferre oīa sustinere· postre
moq; certatoē suū nūq; cadē simul
supplantatōe pēn̄ De p̄fis diuicijs
i q̄b9 sistit aīe pulchritudo ul' fe

Estimare ergo debe ditas vim
mō oī instancia ut interior ip̄e
hō homo vigor suorū diuicias quas
i anteriori oblatione attraxit: minuer
sas abiciat et dispgat Cruce corpori
atq; aīe iugiter cohērētes p̄e nr̄e sī·
ac nichil adhuc in hoc corpe glutinis
nobis abiecte fuerit et abtrise: etiā
p̄s et cellū nos nō deluent q̄ comitā
tur eā virtutes uel ipa caritas que ea
sons ē in hoc sclo q̄uisita· post finē
quoq; hui9 vite pulchū ac splendidū
amatorē suū reddit: ita vina ad illā
phennē q̄ meō: anone obfuscatā mē
tem quodāmō coloib9 terris ifectā
q; tūc mittit pulchritudo eiū ul' de
formitas aīe: virtū seu vicior gignū
tur qualitate· Et quib9 quidē attrac
tus color aut ita eam splendidā red
det ut a pheta mercat audire· et cō
cupiscet rex decorē tuū: aut certe atrā
fetidam atq; deformē: ita ut fetorē
p̄pue turpitudis ipa q̄ treat et dicat
Cōputruerūt et corrupte sūt cicatri
ces mee a facie insipiencie mee Et ipe
dns ad eam Cruce mich nō ē obduc
ta cicatrix filie pli mei· Et idcirco hec
sunt nr̄e diuine que cū aīa iugiter
q̄morant: quas nob nullus regū· nul
lus hostiū nec cōferre poterit nec au
ferre· Hec sūt diuicie p̄e nr̄e quas
ne ipa quidē mors valebit ab aīa se
parare: quib9 uel renūciantes ad p̄fec
nē possimus peruenire· uel illigati et
na morte multari De triptito ge

Triptito uere diuicias ix
ceū modo in scripturis scīs intel
liguntur diuicie Dūt male· bone· me
die Et male quidē sūt de quib9 dicit
Diuites egerūt et esurierūt Et ve vo
bis diuites q̄ recepistis consolacionē
vrām Cruas eas diuicias abiecisse si
ma p̄fectio nō est: ad quaz distinctionē
pauper illi sūt qui in evangelio vere
dñi laudant· Dō pauper spū q̄m ip̄oz
est regnū celorū Et in psalmo Iste pau
per clamauit et dns exaudiuit eū Et
iterū Pauper et inops laudabūt no
men tuū· Dūt eas bone quas acquisi
se magne virtutis ac meriti ē quas vir
tuosus possidens collaudat: dicēte ta
lib Briaco rectoz bñdicer: gla et di
uicie in domo eius et iustitia eius manet in
scli scli Et iterū Redemptio aīe viri
p̄e diuicie De quib9 diuiciis in aposto
lo dicit ad illū qui eas nō habens·
vituperabilit pauper et nudus ē· Iu
piam te mich euomē ex ore meo q̄ di
cis q̄ diues sū et locuples et nullius
egeo· et nescis q̄ miser et miserabilis
et pauper et cecus et nudus· Quadeo t
emē a me aurū ignitū p̄batū ut locu
ples fias· et vestimētis albis induaris·
et non appareat confusio nuditatis tue
Dūt quoq; medie id ē que bone pūr ē
uel male: ad utrāq; eū ptē pro arbitio

vel qualitate vtencū tūlerūt De qbꝰ
btūs aplūs Quanꝺoꝰ aūt mūdi hui⁹
pīpe non sublime sapē nec sperare
in ītto diuinaz: sed in deo qui pre
tat nobis habūde oīa ad fruendum
bñ facē facile tribuē gītare thesau
rizare sibi fundamentū bonū in fu
turū: vt apphendant veā vitā Eos
terū Dueꝝ ille in euangelio retuēs
ac nequaq indigentibꝰ subminis
trans de cuꝰ mīs sanari pauper
lazarus ante fores eiꝰ expolitus cupi
ebat: in tollerandis gehēe ignibus
et eternō deputatur ardou Nō pol
le q̄ q̄ p̄mo tūi renūciacois gdu
Nas visibi ē plenū Ca x
les mūdi diuicias relinquē
tes non nr̄as sed alienas abiciuꝰ fa
cultates: q̄nus eas gleꝰ uel nr̄o labo
re quelitas uel parentū ad nos hedi
tate tūlimillas Nichil eīm ut dixi
nr̄m ē: nisi hoc tm̄ qꝺ corde pollestū
atq aūe nr̄e cohereus a nemīe p̄t p̄hi
auferri De illis aūt visibilibꝰ diui
cijs ad eos qui illas tamq̄ p̄pias rete
tantes egītare indigentibꝰ nolūt: ire
paus loquit̄ expūs Di m alienis non
fuistis fideles: qꝺ vr̄m ē quis tabit
vobis? Cuidenter igit̄ has diuicias
alienas ē non solū cotidiana expien
cia docet: vim eā sua dñi ipa appel
latione signauit De mūdibꝰ nō
pessimus q̄ diuicijs loquit̄ petrus
ad dñm Ecce nos reliqmꝰ oīa et se
cuti sumꝰ te q̄ ergo erit nobis? Eos
vtiq nichil amplius q̄ vilissima cō
silia q̄ rechia certū est Diuisille Que
oīa nisi in hac renūciacione victoz
que ie sūma et magna ē fuerit in
tellecta: nec p̄nolū alqꝺ ineuinꝰ
aplos reliquisse nec dīm habuisse

q̄ qꝺ illis tanta bītudinis gl̄am lar
giret: ut ab eode mererent audire Iu
regnacone cū sederit filiꝰ hoīs in se
de maiestatis sue sedebitis et vos super
sedes duodeā iudicantes duodeā tribꝰ
isl' Dignū igit̄ hui qui p̄fecte renūcias illas
visibiles q̄ abdicant facultates certis
et caulis ad illā aplicā caitatē pueī
re non pūt nec illū sublimiorem pau
toꝝ q̄ admodū renūciacionis tertiū
gradū expedito queūt vigore q̄ sēdē
quid illi de semetipis iudicare debebūt
qui nec p̄mā quidē que p̄fectis ē p̄fē
arripientes atq antiquas pecuniaz
cuaz sordes cū infidelitate p̄tinua rete
tantes nudo tūi sibimet autumant
monachoꝝ vocabulo gl̄audū Ergo
p̄ma quā diximꝰ abrenūciacio verū
alienaz est Ideoq p se solā p̄fectionē
renūciauti conferre nō sufficit: nisi
pueneit ad sedem que ueā abrenūcia
cio verū nr̄az ē Cuā adepti expulsi
one oīm viciorꝝ: tertie quoq abrenū
ciacois fastigia q̄ sterneremꝰ p quā
non solū oīa que in hoc mundo ge
runt̄ uel p̄cipiatim ab hoīnibꝰ pol
lidentur verū eā ipām cūctoꝝ elemē
toꝝ pleuitudinē que putatur esse
magnifica tamq̄ vanitati subiectā
et mox translaturā tūl scendētes aīo
ac mēte despicemꝰ: ītuentes dūtaxat
ac sedm aplm non ea que vident
sed ea que non vident Quae enī vi
dent tpalia sūt que non vident eter
na Et ita demū illud supnū mea
mur audire qꝺ dicit ad abrahā De
mi in terrā quā monstrauio tibi per
qꝺ cuntes oñditur q̄ nisi quis tres
lupiores illas renūciacones oī im
pleueit mentis ardore ad quartū hō
pueniē nō potest Ex renūciacois

ac p̄mu vite p̄tē renūciāti tribuit· id
ē ut trā repromissiois meatū introire?
nequaq̄ tibi iam vitioꝝ spinas ac
tribulos germinantē: que post expul
sionē passionū nitorē puritatē cordis
in hoc corpe possidens· quā non virtus
ul' industria laborantis· sed ipe dūs ol
tenluerū celeē p̄mittit Et veni inquiens
in tram quā tibi monstraūo p quod
manifeste pbat: et ideō nre salutis dīm
vocatione fidei dicētis Exi de tra tua et
conlūmatione p̄tōnis et puritatis ab
eodē simulat tribui·cū dicat Et veni in
tram quā tibi monstraūo: ad ē nō quā
tu ex temeritpo nosse· ul' industria tua va
leas reperire? sed quā ego tibi nō solū
ignoranti: sed etiā nō inquirēti mōstra
ueo Ex quo manifeste colligit· q ip̄e ad
modū inspiratiōe dīi puocati ad viā
salutis actur rim?: ita etiā magisterio
ip̄i? et illuiatione deducti ad p̄tōnem
cūme bītudinis p̄uenim? Interro
gatio de libero arbitrio bonis et ꝑ
Germanꝰ ca dei Cap· xi·
In quo ergo liberū arbitriū
consilit? tre quoq; plaudabiles iu
mus reputabit industrie? si de nob̄ q̄uo
oīa que ad nrām p̄tōnē p̄tinēt et ma
pit et conlūmat? Rūfio de dispēsatio
ne dīne gre manēte libera arbitrij
Almucius voluntate xij
Hoc vos recte mouillet· si in
ope ul' disciplina p̄cipū tū ellet ac
finis: et nō etiā quetā medietas nitet
Itaq; sicut occasionē salutis diuersis
modis deū cognoscam? operari: ita nos
trū est occasiombꝰ a diuinitate rōcel
sis uel enixis uel remissis famulari.
Itam sicut dei fuit vocantis oblatio ex
te tra tua ita ab illaq; fuit exercitus obīa
Et q̄admodū illud qd dicat· et veni in
terrā· fuit obtemperantis opus: ita illud qd
addit· quā tibi monstraūo· subiens ter
ul' p̄mittēs ē gra Certos tamē nos ē
cogouit· q dei virtutē indefessis ro
natibus exercētes nequaq̄ diligētia
vel studio nrō p̄tōnē possimꝰ attin
gere? nec sufficiat hūana sedulitas
laborū meito ad tam sublimia bīti
dinis p̄mia pueure: nisi a dīo nob
coopante et cor nrm ad id qd exper
dit dirigente fuim? indepti Ideo te
bem? cū daud orantes momentis sin
gulis dice· P̄dirige gressus meos in se
mitis tuis: et nō moueant? vestigia
mea Et statuit supra petrā pedes me
os et direxit gressus meos· Verūm
arbitriū qd' pelim? uel ignorantie
bonī· uel oblectatione p̄sentis? passionū
fertur ad vicia: ille inuisibilis rector
mentis hūane· ad vtutū potius stu
dia retorquē dignet? Ex d' uno vitio
lo p̄sentiam manifestissime legim?
detrahi Impulsus vlatus cū ur ma
dere· In quo liberi arbitrij mānitas
designat? et dīs suscepit me: rursū
aduitorū dīi iuctū eidem semp ostē
ditur· quo iam ne penitus libero col
labatur arbitrio cū tutabāe nos vir
tut? p̄fectione manuū tuaꝝ quotidiā
nō sustentat atq; firmat Et iterū
Dixi Dicebā mq̄· motus est pes meus
lubrica caliget arbitrij facultate: mi
sericordia tua dīe adiuuabat me. Ite
rū mobilitati sue dei gemuit auxiliū:
ꝑ ne moueret? pes fidei sue· non in
dustrie ꝑpe fuisse· sed mīe dīi cōfi
tetur Et iterū· Pedin multitudinē
dolorū meorū in corde meo· q̄ libeā
tia lactebant? arbitrio: consolationes
tue letificauerūt aiam meā· p tuā
salutē inspiratione venientes in cor

meū: et reuelantes contemplacionē tu
turoꝝ bonoꝝ: q̄ que p̄o tuo noīe labo
rantib⁹ p̄parasti: non solū absti
rūt oēm auricularē cordis mei: verū
etiā cūctā multāq; lectionē cōtulerūt
Et rursus dicebat q: dūs adiuuit me·
paulomin⁹ habitauerat in īferno aīa
mea Libēi vtiq; arbitriū p̄ualuisse in
īferno habitaturū fuisse se testat⁹:
nisi dūs fuisset adiutor·io ac protectō
ne saluator· A dño enī nō a libēo ar
bitrio gressus hoīm diriguntur· Et
cū crederet nullus libero arbitrio dū
taxat: nō collidet⁹ Quia q: dūs sup
posuit manū suā Hoc est aptissime
dicē dicebat nullus nostrū sibi sufficiat ad op
timendā salutē nisi p̄ mōnēta sin
gula tribuāt ei et coruētā sibi mē
tis manus que suppoluerit diuina de
mōnēta· ne pigritatis ītercat pestis:
cū fuit liberi arbitrij īfirmitate cō
lapsus Directio vite mē ex deo

Et sane vnusq; sūt Cap' xiij
sūi viri directionē vie q̄ gra
diebant ad p̄fectū virtutū q̄ humano
nēq; tendentes· industria se p̄ia op
timulle testant sūt: sed eam potius
a dño p̄cabant⁹ dicentes Dirige me
i veritate tua Et dirige in q̄ spū tuo
viā meā Et nota fac mi viā in qua
ambulē Alius aūt non solū fide· sed
etiā experimēto: et quodā mō in ipsa
rerū natura hoc ipm se deprehendis
se p̄clamat Cognoui dūe q: nō est
in hoīe via eius: nec viri ē ut ambu
let et dirigat gressus suos Et ipse
dūs adiūt Et Dirigā ego eū mihi vt
abietē virentē: ex me fructus tuus i
ueniis est Ex sūa legis magisterio

Legis quoq; et illūatiōe dūi
ipsius sūam conferat xiij
nō leōis industria: sed magisterio eius il
luūatiōe dei cotidie deliberant adipisci
dicentes ad eū Vias tuas dūe notas
fac mi: et semitas tuas doce me Et
reuela oculos meos et considerabo
mirabilia de lege tua· Et doce me fa
cere voluntatē tuā: q: deus meus es tu
Et iterū Cui doces hoīem sūam
Ex intellectus quo mādata dūi possimus
agnoscē et bone voluntatis affectō a

Ipsius enā dño donem⁹ xv
intellectū brīus tamē quo mā
data dei possent agnoscē· que vtiq; in
libro legis noueramus ēe plenissima· sat
se non nisi a dño possidē: quā hūc pos
tulat a dño promereri dicens Seruꝰ
tuus sū ego: da mihi intellectū ut discā
mandata tua Cui vtiq; ut intellec
tū semel sibi p̄ naturā prelibatū pos
sidebat· notitiā quoq; mandatoꝝ dei
que descripta tenebant⁹ in lege· vtiq;
habebat in p̄ptu: et tū ut hāc ple
nius apprehendisset dūm p̄cabat⁹: sci
ens nequaq; sufficere sibimet posse id
qd̄ p̄ naturā condicionis īfirmitatē· nisi
cotidiana dūi illūatione ad intelli
gendā spūalē legē ac mandata eius
apertius agnoscenda sensibus ipius ab
ēē fuit illūatus: ipo enā vale eloquē
tius hoc qd̄ dicam⁹ clarius p̄dicante·
Deus cui mihi optatur in nobis et vel
le et p̄ficere p̄o bona voluntate Et rur
sum Intelligē que dico: dabit enī tibi
dūs intellectū Quid potuit apertius
dici q̄ ut bonā voluntatē nrām et
opis cōsummatione a dño in nob⁹ p
ficiari et impleri Et iterū Vobis
donatū est p̄o xp̄o nō solū ut in eo
credatis: sed etiā p̄o illo patiamini
Hic quoq; et īcūctū quisquis et fidei
nē· et passionū tolerantiā donari

nobis a dño declarauit. Quod intelligens dauid quoq; filii oraꝯ sibi hoc ipm dñi miseracione cõcedi dicens Confirma hoc deus qd operat⁹ es in nobis. Ostendens nõ sufficere sibi salutis principia dono dei grãq; collata: nisi fuerint eadẽ miseracione ipius et cotidiana operacione p̃fecta. Non enim liberũ arbitriũ: sed dñs solus coperditos non nra virtus: sed dñs erigit elisos. Non leuis industria: sed dñs illuminat cecos. Ad greca dicta. K. E. C. O. P. O. IC. ypai. Quid ẽ dñs sapientes facit cecos. Non nostra cautio: sed dñs custodit aduenas. Non nra fortitudo: sed dñs alleuat. Siue suffulsit oẽs qui corruũt. Hec aũt dicim⁹. nõ ut studiũ nrm uel laborẽ nrm atq; industriã qua si et manu et cupiditate ipendẽdo vacem⁹: sed ut nouerim⁹ nos sine auxilio dei nec ãmi posse nec efficaces nros ẽ conatus ad capescendũ tam imane primũ puritatis: nisi nob' adiutorio dñi ac nra fiat⁹ tributũ. Equus paratus in die belli. A dño aũt ẽ adiutoriũ xp̃i. non ẽ in fortitudine potens vir et mendax equus ad salutem: ut qui gl̃iatur in dño gloriet. Oportet ergo nos semp cũ bõ tau cantare. Fortitudo mea et laus mea dñs: nõ liberũ arbitriũ sed dñs. et factus est mi in salutẽ. Ad doctor⁹ gentiũ quoq; nõ ignorans. p̃ponẽs se frm̃ nũ testamenti nou fusto meito nec iudice sed dei miseracione p̃clamat. Non q̃ simus idonei cogitare aliq; ex nobis quasi a nobis: sed sufficientia nra ex deo est. Ad mundanas latine. sed ex p̃fis dicta p̃t p̃ponitas nra ex deo ẽ. Deniq; sequit. Qui et idoneos nos fecit ministros noui testamenti. Cum tñ aũt omnia q̃ ad salutẽ pertinent apli sibimet a dño largita sentirẽt. vt ipãm quoq; fidem p̃stari sibi a dño postularẽt dicẽtes. Auge nobis fidẽ: plenitudinem ei⁹ non libero arbitrio plantantes. sed dei sibi credentes munẽ conferendã. Denique docet nos idem auctor: salutis humane quã ipa fides nostra subiecta sit et infirma. et neq; sibi sufficiens si fuit auxilio dei roborata: dicens ad petrũ. Symon ecce sathanas expetiuit te vos ut cribraret tamq; triticũ: sed ego rogaui p̃ tẽ meũ ne deficiat fides tua. Ad alios in semetipo sentẽs fiei quodãmõ fidẽ suã infidelitatis sue tribui ad p̃mo li naufragii videns scopulos pergeri: ad eundẽ dñm auxiliũ fidei sue postulat dicens. Dñe adiuua infidelitatẽ meã. In tñ aũt senserunt euangelia et apostolica viri vniuersa que bona sunt auxilio dei glũmari vt ne ipãm q̃dem fidẽ suã egelli sũt illesam se posse suis viribus uel arbitrii libertate seruare: ut hanc ul' adiuuari in se uel donari sibi a dño postularent. Que si in petro ne deficeret dñi egebat auxilio: q̃s eit tam p̃sumptor: et cecus qui se ad huius cotidiani cotidiano dñi credat adiutorio nõ egere: p̃sertim cũ ipe dñs in euangelio hoc ipm euidenter exp̃serit dicens. Diauit palmes nõ p̃t fructũ facere a semetipo nisi in vite mansserit. ita et vos nisi in me manseritis. Et iterũ. Sine me nichil potestis facere. Cum sit igit̃ ineptũ ac sa

rilegiū q̄ q̄ bonū nr̄e industrie et nō
dei gr̄ie uel adiutorio deputāe: ma
nifeste probat dn̄ica pte stante le
tenna sine sua inspiratione ul' coo
peratione spūales fructus exhibe
nēinem posse Omne datū bonū et oē
donū pfectū de sursū est: descendēs a
pr̄e luminū· Zacharias quoq· quia
si q̄ bonū est ipīs ē: et si q̄ optimū
ab ipō Et iō astante bt̄o apl̄o Ad
monēt hēs qd' nō accepisti: Et d' si ac
cepisti: q̄ gloriais q̄i nō accepeis:

Et moderāno et tollerāna tēptano
nū nob' a dn̄o tribuat Cap' xvi

Oīmā quoq tolerantie qua
tēptanoēs illatas sustinē pol
simus nō tam in nr̄a virtute q̄ in dei
nr̄e moderatione gl̄iste· bt̄us apl̄s
ita pn̄unciat Tentano vos nō ap
phendat nisi hūana Fidelis aūt de
us qui nō ptmittet vos sup id qd' po
testis temptari: sed faciet cū temp
tatione etiā exitū ut possitis sustinē
Deū quoq aptare siue cōfirmare cū
nos nr̄os ad oīne opus bonū· et ope
ri in nobis ea que sibi sūt placita·
Idem apl̄us docet Deus aūt pacis q̄
eduxit de tenebris pastorē magnū
ouiū in sanguīe testamēti etnī ih̄m
x̄pm̄: aptet vos in omī bono fa
cere in vobis qd' placeat cor̄a se Et d'
etiā thessalonicēl̄ib' ut veniat ita
p̄ceptor dicens Ipē aūt dn̄s ih̄us crīs
tus et deus p̄r̄ noster qui dilexit nos
et consolatione etnā et spem bonā
in gr̄ām: exhortet corda vr̄a et cōfir
met in oī ope et sermone bono

Et pietatis timoris dn̄i nob'
a dn̄o gferat Cap'lm xvij·

Plū denq timorē dei quo fir
miter eū tenē possimus: a dn̄o no
bis ih̄enuas pphēta et ysaias dei mani
feste testatur mundi ita dicēs Et da
bo eis cor vnū et viam vnā ut timeāt
me vniuersis diebus et bū sit eis et filiis
eor̄ū post eos: et feriā eis pactū sem
piternū· et nō desinā eos bñ facē· et timo
rē meū dabo in corda eor̄· ut nō rece
dant a me Ezechiel quoq Et dabo eis
cor nouū et spūm nouū ponā in visce
ribus eor̄: et auferā cor lapideū de car
ne eor̄ et dabo eis cor carneū ut in p̄
ceptis meis ambulent et iudicia mea
custodiant faciantq ea: et sint mi
pplm· et ego sim eis in deū·

Et ūcīī volūtatis bone et gl̄ū
mano eis a dn̄o sit Cap'lx xviij

Qbus manifeste processim̄ et in
cīī volūtatis bone nob' a dn̄o
inspirante gressi· cū aut p se aut p er
hortatione cuiuslibet hoīs aut p ne
cessitatē nos ad salutis ptrahit viā·
et p̄fectionē virtutū ab eode cumulet
gdonari: mr̄im vō hoc cē ut ad exhor
tationē auxiliū gr̄ie dei uel remissius
uel citius exequam̄: et p hoc nos
ul' remuneratione ul' supplicia dig
nissime p̄meri· qd' eis dil' pensatione
ac prudentie ergā nos benignissima
dignatione collate uel neglexim̄ uel
studuim̄ nr̄e obedientie deuotōe
ingruere Et d' euidenter in deutronomio
apte describit Cūq mē introduxe
rit te dn̄s deus tuus in terrā quā pos
sessur̄ ingredieris· et releuerit gētes
multas cor̄ā te etheū et gergeseū et
amorreū et chananeū et pherezeū et
eueū et iebuseū· septē gentes multo
maiores nūo et robustiores te· tradi
derit q̄ eos dn̄s tibi pr̄aces q̄ ulq ad
interitionē f̄r̄on mihi cū eis fedus
neq̄ socīabis cū eis cōiugia Et igit

introducūt in trā rep̄mullioīs·q de lent gentes multe cor·ā eis·q tradūt i manꝰ eoz nationes maiores nūc et robustiores qm̄ ꝓlius ifid: dei cē grā scīptia p̄uūnat: vtrū aūt p̄ci nat eos ifid ulq; ad mtuentionē an reseruet eos et p̄cat·et utrū ieat cū eis fedus et vtrū loquet cū eis·nugna an nō loquet ipoz cē reflat· Cuo tel timonio manifeste detexit·q libō arbitrio·q ve dispensatione uel co tidiana adiutorio dñi debeamꝰ al scribē et·q dine sit grē p̄stare nobis occasiones salutis et p̄cuentꝰ sedos atq victoriā·nrā uō ut gcella dei be neficia uel intendas uel seguus eq equam· Cuā rationē enā in illoꝝ cordz curatione sanis euidenti vide mꝰ erpsallam· Cz cū traulit aīa eos ihūs dine p̄destine ac dignationis ē grā· Cz vonferant et dicāt miserere nrī fili dauid·fidei ipoz et credulita tis ē opus: q vsū recipūt oculoz dine miserationis est munꝰ· Cz aūt enā p̄ꝑceptione cuiuslibet munereis tam grata dei q̄ rationi libertꝫ ꝓfecue ret arbitrij: leprosoz quoq; deū qui pit curati sūt dicāt exemplū· E q dñi vnꝰ p arbitrij sui bonū grāz rel tinuit actionē: dñs nouēq; requens vnūq; collaudās·vicissitudinē adiu torij sui enā circa ī meōres hūi noz suoz iugē se retinē demonstrat· Hoc ipm enī visitationis sue donū ē qd' uel sulcipit et approbat gratū ul' re quirit ac reprehendit ingratos· Cz nichil a nob in hoc mūdo sine deo

Dedere geritur Cap' xix

tm̄ ī concussa fide nos queunt nichil sine deo prorsꝰ in hoc mundo geri· Aut enī volūtate eiꝰ aut ꝓmisso agi vnūsa fatendū est: vt saluet hec que bona sūt volūtate dei ꝓpria auxilio q̄ credant· que aūt gria sūt ꝓmisso ei ꝓ neq̄quis ac duricia cordis nri re serens nos dina ꝓtectoz abulī nobis uel ignoīniosas corꝑis passiones pati dñari Cz enā apli vocabulū dil tissime ꝓdicentis·ꝓter qd tradidit illos deus in passiones igno miniē Et iterū Cuia nō ꝓbauerunt deū habē in notitia: tradidit illos deꝰ in reprobū sensū ut faciant ea que nō oueniūt Et ipe dūs p̄ꝓpliam Et non audiunt ꝓlius meus vocē meā: et ifid nō intendit ni ꝓpt' qd' dimisi eos igit sedm adiuentionē cordiū eoz: ambu labūt in adue adiuentionib⁹ suis·

Obiectio sī liberi arbitrij potel

Ermanus· Hoc tate xx· testimoniū apissime liberū demonstrat arbitrū quo dicat si po pulus meꝰ audisset me: et alibi· et nō audiunt ꝓlius meꝰ vocē meā Cū eū dicat si audisset: oūdit in ptāte eiꝰ fuisse ul' acquiescendi ad audien dū uel nō acquiescendi ad udiaū Cuo igit nō in nobis nrā salus est collocanda· cū uel audiendi uel nō audiendi ipe nobis ꝓcellerit facultā tem·

Rūdio q liberū arbitū nrm adiutorio dei semp indigeat xxi

Ifuncius· Aute quidē ꝓfitēdis hoc qd' dicat· Si audisset me· sed nequaq; quis sit qui ad audiendē uel nō audiendē loquat attendimꝰ: nec illud qd' sequit· ꝓ nichilo vnq; inimicos eiꝰ hūiliasse et cū tribulan tes eū misisse manū meā· Cuo igit hec que ꝓtulimꝰ ut nichil sine deo fi ri ꝓbaremꝰ prava intp̄tatione detoꝛ quens ad defensionē liberi arbitrij

quippe qui de scta abrenūciatione prīm
u tenobijs eruditi · tria ī qua omīs p
fectio ptinet · quecp illas īferiores duas
multis p̄cedit modis · ne audiri quidē
nos antea p̄cepisse nollemus Ex
plicit collano tria pafnucij Incipit
quarta abbatis danielis Capm

De vita danielis abbatis p̄mū ·

Inquisino vñ quat repentina
q̄ morō memoriā ab ieffabili letitia ī
mestissimā āimi dilectionē ij
Rūlio sup̄ posita questione iij
Qz dilpensatiōis ac p̄uidentiā dei du
plex causa sit iiij
Qz studiū et industria nrā nichil si
ne adiutorio dei valeat v
Qz vtile nobis sit interdū a dñmo
relinqui vi
De vtilitate pugne quā aplūs posīt ī
colluctatiōe carnis ac spūs vij
Interrogatio q̄ sit q̄ ī capl̄o apli p̄ adi
cientes sibi gulpias carnis ac spūs tria
adinat voluntas viij
Rūlio de intellectū rē interrogantis ix
Qz vocabulū carnis non in vna sig
nificatiōe ponat x
Qd in hoc loco caro ab aplō noīetur
et q̄ sit gulpia spūs xi
Que sit voluntas nra q̄ nīt gulpiaz car
nis et spūs ponitur xij
De vtilitate cōuictionis que ex colluctā
one oritur carnis et spūs xiij
De inemendabili nequicia spūalī
nequitiarū xiiij
Quid nobis p̄fuit carnis aduersus
spūm gulpi lectio xv
De īcentivis carnis quib⁹ nisi hūlia
rem⁹ graui⁹ reuerem⁹ xvi
De ex cunuchoz tempe xvij tepore
Interrogatio q̄ nīlit inter carnalem
et aīalem xviij

ita conet assumē ut ab hoīe grām dei p
missionē q̄ cotidianā cōpleri auferre
p hoc q̄d dicit er nō audiuit p̄lius
meus vocē meā Et iterū si p̄lius meus
audisset me · isrl si in vijs meis ambu
lasset et cetā: sed relinquat q̄ sicut li
beri arbitrij facultas p̄li obediēcia
demonstrat ita cotidiana circa eū p̄o
missio dei clamantis quotidiē et mo
nentis ostendit Cū enī dicit si p̄lius
meus audisset me: p̄uocē vtiq; se locu
tū eis esse dicit ostendit Qd dei a dño
non solū p legē sēptā īris · verū etiā
cotidianis monitis solet sedm illud
qd̄ p ysayā dicit Tota die expandi ma
nus meas ad p̄lm nō credenti et cō
tradicenti Vtrūq; ergo p̄ hoc testimo
nio p̄bari q̄d dicit si p̄lius meus audis
set me · isrl si in vijs meis ambulasset
p nichilo vtiq; inimicos eos hūiliasse:
et sup tribulantes eū mitissē manū
meā Nam sicut liberū arbitriū per
obediencia p̄li demonstrat ita dis
pensatio dei et auxiliū · vicissim ipius
iuuo declarat ac sine cū se et p̄uocē lo
cutū fuisse omēo: at et postea inimicos
eos hūiliaturū si ab eode fuisset audi
tus · Nos enī p hoc que p̄tulimus nō li
berū arbitriū hoīs volumus submouē:
sed huic adiutoriū et grām dei p singu
los dies ac momēta necessaria q̄rere

Quibus nos seruulos eruditos ab
bas pafnucius e cuia cella non tam
alacres q̄ p̄fectos coīde ante meduī
nortis emisit: hoc nobis p̄cipuū cue
tationis offerens munus · ut cū per
abrenūciationis p̄me q̄ summationē qua
toto vtiq; nisu studebamus implere ·
attigenda nobis p̄fectionis culmina
crederemus · īcipiens agnoscē necdū ce
pisse nos monachoz fastigia cōpmere:
quippe qui de scta abrenūciatione p̄mū
u tenobijs eruditi · tria ī qua omīs p
fectio q̄net quecp illas īferiores duas
multis p̄cedit modis · ne audiri quidē
nos antea p̄cepisse nollemus Ex

De vita danielis abbatis p̄mū ·

Inquisino vñ oriat repentina
q̄ mōrō memoriā ab ieffabili letitia ī
mestissimā āimi dilectionē ij
Rūlio sup̄ posita questione iij
Qz dilpensatiōis ac p̄uidentiā dei du
plex causa sit iiij
Qz studiū et industria nrā nichil si
ne adiutorio dei valeat v
Qz vtile nobis sit interdū a dñmo
relinqui vi
De vtilitate pugne quā aplūs posīt ī
colluctatiōe carnis ac spūs vij
Interrogatio q̄ sit q̄ ī capl̄o apli p̄ adi
cientes sibi gulpias carnis ac spūs tria
adinat voluntas viij
Rūlio de intellectū rē interrogantis ix
Qz vocabulū carnis non in vna sig
nificatiōe ponat x
Qd in hoc loco caro ab aplō noīetur
et q̄ sit gulpia spūs xi
Que sit voluntas nra q̄ nīt gulpiaz car
nis et spūs ponitur xij
De vtilitate cōuictionis que ex colluctā
one oritur carnis et spūs xiij
De inemendabili nequicia spūalī
nequitiarū xiiij
Quid nobis p̄fuit carnis aduersus
spūm gulpi lectio xv
De īcentivis carnis quib⁹ nisi hūlia
rem⁹ graui⁹ reuerem⁹ xvi
De ex cunuchoz tempe xvij tepore
Interrogatio q̄ nīlit inter carnalem
et aīalem xviij

De triplici aiax statu xix
De hijs qui in tptatis magnis otinuauit in pnis xx
De male abutentibus xxi

De vita abbatis Danielis Primi.

Hactenus beatos xpiane plñe viros abbatē quoq; vidimus Danielē: equalē quidē virtutū genere hijs q̄ in hieremo sch̄i degebāt: sed peculiarib⁹ grā hūilitatis ornatū. Cui melito puritatis ac manuetudinis sue a bēo pafnutio solitudinis eiusdē plūo: equidē cū multis iunior ēet etate: ad dyaconij ē plat⁹ officiū In tūc eni⁹ bēis pafnutius vtutibus ip̄i⁹ gaudebat: ut q̄dē vite meritis et gr̄a pare noueat: coequari sibi et cā sacerdotij ordine feliciter. Quidē nequaq̄ fretus i mfeion eū mīsterio diuin⁹ imolari: optans q; sibimet fuccessorē dignissimū puidē: cupiēte eū p̄bitery honore pueniri. Cui tū potis hūilitatis q̄uetudinē nō omittēs nichil vnq̄ sibi illo p̄ter te sublimi ordīs adiectione donauit: sed semp abbate pafnutio spitales hostias offerente: hic velud dyacon⁹ i p̄ioris mīsterij pmanfit officio. In q⁹ tū bēm pafnutiū cū talis vir ēet ac tanto ut i multis eā plñe gr̄am posset: licet spes subsit tuendis electoq; frustrata ē. Iram nō multo p⁹ hūc quē sibi pauerat fuccessorē pmisit ad dñm. Inq̄sitio vñ oriat⁹ r̄epētina. Monachi mentiū ab meritabili letitia i meritissimā ad directionē

Hac itaq; bēs Daniel. Cap. ij.

Inq̄rentib⁹ nob⁹ cur in dñi residentes i cellula tanta alacritate cordis cū meritabili quodā gaudio et exuberantia sanctissimoz sensuū i plenitudine ut eā nō dico sermo sublequi: sed ne ipe quidē sensus occurrēt. Oīo quoq; pura pmittēt ac pmpta. et mēs plena spitalib⁹ fructib⁹ p̄ces suas efficaces ac leues eā p corpoīs sup plicās ad deū pueniē sentiret. Ac rursū nullis existentib⁹ caulis tanto subito replēt⁹ angore et irrationabili ḡdam meritia pūrēt⁹ ut nō solū nos metipos h⁹modi sensib⁹ arcere sentiremus: vim eā horret cella. Cor: deretur nō. ip̄aq; mutabilis ac mutabūda et quodāmō ebria emittēt oīo. ita ut ingemiscentib⁹ ac conantib⁹ nobis. ad directionē p̄stinā reuocari mēs nr̄a nō posset. q̄ roq; interna⁹ ad dei reducēt intuitū. tanto vehementio⁹ ad dilcursus istabiles lubrico rapē tur excessu. et ita oī spitali fructu redderetur effecta. ut nec delitio regni celoz nec metu iehenne ꝓpolito abhoc letali quodā sompno valeā exui tari: ita rūdit Rūlio sup ꝓposita

Ruptura questione. Cap. iij.

Nobis a maioīb⁹ tanto super hac quā dicitis sterilitate mentis est tradita: aut eū de negligēna urā. aut de ipugnatiōe diaboli. aut de dispēsatione dñi ac de probatiōe deferēdit Et de negligēna quidē cū vitio nr̄o tepore p̄cedente incurrisse nolimus ipōs et remissius exhibentes. et p ignauiā ac desidiā noxios cogitatiōib⁹ pasci. iram cordis nri spinas et tribulos fructus germinare: quib⁹ i ea pullulantib⁹ cōsequēt efficiamur sterriles atq; ab oīi spitali fructu et ꝓtemplatione ieiuni. De ipugnatione vēo zabuli cū eā bonis nō

nũq̃ studijs tedij callida subtilitate mentẽ nr̃am adulsaio penetrãte uel ignorantes ab optimis intentionib⁹ abstrahimur uel ĩuiti ¶ dispẽsationis ac pbationis dux causa sit nr̃a

Dispensationis aũt ul' pbationis duplex causa est. Una ut paulisper a dño dilecti et mẽs nr̃a infirmitatẽ humilit' intuentes. cuj⁹ pẽdente pietate cordis que nob' illi⁹ visitatione donata est nullatenꝰ extollam⁹: pbãtes q̃ nos ab eode derelictos. genuinis nr̃is et industria illũ lenire et puritatis statũ recuperare nõ posse ĩtelligas et pristinã cordis alacritatẽ nõ nr̃o studio sed illi⁹ nob' dignatione collatã et pũtẽ de ipso rursus gr̃a et illuminatione ẽ posse tenẽ. ¶ Dicta uõ pbationis ẽ cã: ut p̃seuerantia nr̃a uel mẽs cõstantia ac delitescẽ. approbet⁹ et qua intentione cordis ul' oratiõ ĩ stranea decreuerẽ nos visitatione cẽ cuj⁹ req̃ramus manifestetur in nobis: ac pit agnoscentes q̃ute labore amittũ illud spirale gaudiũ et puritatis lenia requirat⁹ collecta⁹ ĩuentã custodire et tenẽ attentius studeamus. ¶ Quo dãnõ eũ negligentius custodie solet q̃ q̃ facile credit⁹ posse reparari. ¶ Sed studiũ et industria nr̃a nichil sine adiutorio dei valeat. Cap⁹ v.

Per que eruditi pbat⁹ gr̃az dei ac miam semp operari in nobis que bona sũt: qua deserẽte nos nichil valẽ studiũ laborantis et q̃tumlibet ad intentis industriã sine ipius iterũ adiutorio statũ pristinũ recuperare non posse: illud q̃ in nob' ingrater adipleri nõ volẽtis neq̃ curãtes sed miserꝑ intis est dei. ¶ Que gr̃a nõnũq̃ ecõtrario negligẽtes ac relolutos ĩspiratione hac q̃ diutius sẽã et habitancia spitaliũ cogitationũ visitare nõ renuit sed ĩspirat indignos et illuminat dominus et illuãt ignorãne tenebre posseſſos: clementerq̃ nos arguit atq̃ castigat infundẽs de cordib⁹ nr̃is ut ul'cus de terre sõpno compũctione ipius mitigati surgẽ. puocem⁹. Denicq̃ frequẽtẽ odoribus ultra oẽm suauitatẽ cõpositionis ĩuane in his ipis subito visitationib⁹ adipleam⁹: ita ut mens hac oblectatione resoluta in quẽdã spũs rapiat⁹ excessũ. seq̃ amodo ri obliuiscat in carne. ¶ Vtile nob' sit iterũ a me tũ peti. dño derelinqui. ut illũ quẽ diximus abscessũ. et ut ita loquar desertionẽ dei brius transeat utilẽ esse agnouit: ut nequaq̃ orare maluerit ne ã deo in nullo penitꝰ relinquẽtur. hoc enĩ timebat ĩgruũ ẽ uel sibi uel humane natie ad quãlibet puenienti p̃fectionẽ: sed tpari eũ potius tẽptatus sit dicens. Nõ me derelinq̃s usquequaq̃. Ac si diceꝫ alijs ubis. Deo q̃ derelinquẽ soleas ut lut scõs ut eos pbes: aliquẽ aũ ab adulsaio tẽptari non pũt nisi a te paulisper fuerit delicti. Et ideo nõ rogo ut nũq̃ me derelinq̃s: q̃ nõ expedit nũ ut nõ uel mea infirmitatẽ semens dicã. bonũ nũ q̃ humiliasti me. uel exercitũ nõ hẽam preliandi cordĩ sine dubio hẽe nõ potero: si mi lẽ per et indisrupte cohereat diuina protectio dufficultũ nãq̃ me tua defensione tẽptare zabulus nõ audebit: illud obiectẽs et exprobrans. ul' mi uel tibi qd' adulsus athletas tuos soleat alijs mosa uoce pferre. Nũ gratis iob colit deũ? Nõne tu uallasti eũ ac domũ eius undiq̃ amplam q̃ cuncta? Sed magis peto ne me usquequaq̃ deseras qd' grece dr

vitte pa appa id ẽ ulq; ad minuetatẽ t̃uã
tũ eũ nũ vtile est si me paulalũ subue
linquas ut deficiã nec ẽstanna ꝓpo
betur tũ nor̃ũ est si pro meipis ac de
lictis meis unũ me deleri patiaris:
q; nulla vtus hũana si diutius ĩtemp
tatiõe tuo deferat auxilio tua poterit
ẽstantia pdurare·et nõ ꝓnus adiuari
uel potentie uel factionũ luctũbẽ mlti tu
ipẽ qui es hũanaꝝ virtũ ẽtus ac luc
tamiñ moderator: nõ ꝓmiseis tẽpta
ri nos sup id qd̃ possum⁹: sed ferens
cũ tẽptatione et exitũ ut sustinẽ possi
mus·Tale q; est ĩ iudicũ libro sup exter
minatiõe gentiũ spiritaliũ que adiu
sant̃ israhelu mystice legim⁹ deligna
tũ·Hec sunt gentes quas dñs dẽliquit
ut erudiret in eis israhelẽ et haberẽt
ẽsuetudinẽ cũ hostib⁹ pliandi·Et
iterũ p⁹ pauca Humiliter eos dñs
ut in ipis experiret israhelẽ utrũ au
dirent mandata dñi que ꝓcepit pri
bus eoꝝ ꝑ manũ moysi an non t̃uã
utiq; pugnã non ĩtuentes queri isra
helis·nec male eidẽ ẽsulens·sed sciens
ẽ utilissimã relenauit: ut dñi gen
tiũ istaꝝ impugnatiõe exp̃mẽt·nũq;
se aurilio dñi fentiret nõ egere: et ob
id semp in ei⁹ meditatiõe et ĩuocatio
ne plistens nec ĩcepta soluẽtur nec
bellandi usũ et exercitia ututiũ amit
tẽt·Frequent eũ quos nõ potuerẽt ad
ulsa superare·securitas et prosperitas de
cepernut De utilitate eiꝰ pugne quã
aplius posit ẽsolatiõe cõmus ac spi

Nunc pugnã ritus Cap' vij
utilit nris quoq; inserta mẽ
bris cnã in aplo ita legim⁹·Caro ei
concupiscit aduersus spm: spus nõ ad
uersus carnẽ·Hec aũt inuicẽ aduersant
sibi: ut nõ quecũq; uelis illa facia
tis Habes et hic pugnã ĩuisceratã quo
tidiano corpi nrõ dispensatiõe dñi pcura
te Et q; eũ gñaliter et sine exceptione
oibus inest: q; aliud indicari pt· nisi
spũ hũane substantie p⁹ruinã primi
hois uelut naturaliter attributũ· Et
q; humilis rogenitũ contritũq; repre
hendit· quo non credendũ sit arbitrio
dñi nõ nocentis sed ẽsulentis ĩterũ·
Causã uo hui⁹ belli id est carnis et spus
hanc cõcupiscat: ut nõ magis quecũq;
uelis illa facias Ergo id qd̃ petiaut
tibus ut a nob⁹ nõ possit ipleri idẽ nõ
quecũq; volum⁹ illa faciam⁹· si im
pleat q; aliud credi pt cẽ q; nor̃ũ· Et
est quodãmo utilis hec pugna nobis
dispensatiõe creatoris inserta· et ad
meliorẽ statũ puocans atq; apellens
ẽtia sublata paulubio par eẽ uo
luptuosa sucrederet Interrogatio q; sit
q; ĩ caplo apli p⁹ aduersantes ul' spi
ritẽ gas carnis ac spũ tra adiua

Germanus t̃ uolũtas vij
licet nobis quidã intellectus
in ea plucẽ uideat̃: tñ q; nerdũ possu
mus apli suãm ad liquidũ puidẽ vo
lum⁹ hec nobis apius et planai Tres
enim res hec indicari uident̃· pima car
nis aduersus spũ pugna· secta spus
aduersus carnẽ concupiscentia· tia volũ
tas nr̃a que uelut media collocatur
De qua dicat̃ur nõ quecũq; uelis illa
facias· Sup qua re· licet ut dixi sul
piciones qualẽs et hijs que positas
intelligentie colligam⁹: uolum⁹ tñ
q; se hui⁹ optulit collatiõis occasio
aliq; nob' lucidius disputari Rũsio
de intellectũ rẽ interrogantis· ix

Daniel·Discretẽ diuisiones et
lineas questionũ pozno intel
lectus est: et magnum pars intelligen

ne scie q̄ ne scias. ꝓpter qđ dicit. Iuli
piens interrogauit sapiā reputabit:
q̄ licet is qui interrogat vim ꝓlite
questionis ignoret tñ q̄ prudent iqui
rit et intelligit quid nō intelligat hoc
ipm̄ reputabit illi ad sapiam: eo q̄
quid ne sciret prudenti agnouit. De
cundū diuisionē vtriq; nrām tres hoc
loco res ab aplo notari vident. scripā
carnis adulus spū. et spūs adulus
carnē: quarū adulū se inuicē pugna
hanc videtur hīe causā atq; roem. ut
ea que volumus iquit facē nequeamus
Quarta igit̄ sup ē causa quā mi
nime vos vidistis: ut illud scire licet qđ
nolumus faciamus. Hūc ergo opus ē no
bis ut pus duarū scripā. vim id est
carnis et spūs agnoscamus. et ita demū
que volūtas sit nra que mal̄ vtraq; poli
ta ē discute valeamus. Deinde q̄ possit
volūtatis mē non ee sibi discernamus.

De vocabulo carnis nō i vna sigi
ficatione ponat. x.

Vocabulū carnis in scripturis sīs nūq̄a
rie legimus notari. Nam nōnūq̄ sig
ficat hoīem integrū id ē qui ex corpe
sistat et aīa ut ibi Verbū caro factū ē:
et videbit omis caro salutare dei nostri
Nōnūq̄ hoīes pōres atq; carna
les ut ibi Non permanebit spūs meus
in hoībus eo q̄ sit caro. Interdū p
ipis pōis ponit ut ibi Vos aūt nō
estis in carne sed in spū Et iterū Ca
ro et sanguis regnū dei nō possidebūt. Denicq; sequit. Neq; corrupno
incorruptelā possidebit. Nōnūq̄ pro
ognatione et ꝓpinq̄tate ut ibi Caro
nos os tuū et caro tua sumus. Et aplūs
Si quō in emulationē inducā carnē
meā: et saluos faciā aliquos ex illis
Querendū ergo nobis ē secundū
quā significationē ex hīs quatuor car
nē hic debeamus accipe. manifestū aūt
est sēdm illud qđ positū est. et vbū ca
ro factū est. uel illud Et videbit oīs ca
ro salutare dei penitꝰ scire nō posse:
neq; sēdm illud qđ dicit. Non per
manebit spūs meus in hoībus istis eo q̄ sit
caro: q̄ nō sicut ibi abrupte de hoīe
prīore ita et hic posuit caro cū dicit.
caro scripilat aduersus spū. et spūs
aduersus carnē. Neq; enī de rebus sīb
libus loquit sed de actualib⁹: q̄ i vno
eodēq; hoīe uel pariter uel singillatim
cū quadā tpis vicissitudīe et mutatio
ne luctant. Et hoc loco cāo ab a
plo notet. et q̄ sit scripā spūs

Quāobrem in hoc loco xi.

Quāobrem in hoc loco carnē nō hoīem id ē hois sīb
sed voluntatē carnis desideria pessima
debemus accipe: sicut ne spū quidē ali
quā rem sīlē sed aīe desideria bona
et spūalia designari. Hinc sensū ide
brūs aplus cupiens ostendit et ꝓsilit
ita dicens. Dico aūt spū ambulate:
et desideria carnis nō perficietis. Caro
enī scripilat aduersus spū: spūs uero
aduersus carnē. Hec aūt inuicē aduersan
tur sibi: ut nō quecūq; uolueritis illa fa
ciatis. Hinc cū vtraq; id ē desideria car
nis et spūs in vno eodēq; sint hoīe: ītel
ligimus cotidie intra nos geri bellū. dū
concupiscentia carnis que ꝓpugnanter fert
ad vicia. his que ad pūtē requiē pti
nent delectis gaudet. Cui⁹ econtra
scripā spūs aduersata ita delectat tota
spūalib⁹ studiis inhere. ut etiā necel
sarios carnis usus optet excludē: sic
illis ingrē cupiens occupari: ut nullā
optet fragilitati ei⁹ curā penitꝰ ipertire. Caro luxuriosa ac libidīe delectat:
spūs ne ipīs quidē natis alib⁹ delectēt

acquiescat. Illa cupit sagaci compno
repleri cibo: hic ita vigilus et ieiu
nijs saginat' ut ne adipi qdē ne
cellarijs vite vsū cōpui cibūq; ve
lit admittē. Illa vmbilis exuberaē
corpis scrupisat: hic ne ipi qdē exi
gui panis sibi iam hūē contētus est. Il
uachus illa nitelcē et cotidianus ad
ulancū cuncis appetit spāi: hic
squalore sordiū et iacētibilis here
nū vastitate congaudet. Honoribus
illa et laudib' hoīm gaudet: hic ir
rogatis sibi iniurijs ac pleumōibus
gloriat. Int' has igit' vtrasq; gra
pias aīe volūtas i meditullio quodā
vituperabilioē sistens. nec vicioz
flagicijs oblectat' nec vtutū dolorib'
acquiescat. sic ārens a passiōib' cor
re carnalib'. ut nequaq; velit doloēs
necessarios sustinē. sine q̄bus delicia
spūs nequeāt possideri: absq; castiga
cione carnis castimoniā corpis deli
derās optinē. sine vigilijs labore cor
dis acquirē puritatē. cū regie carnis
spūalib' exuberaē vtutib'. absq; vl
lius exasperacōe iuncti pacē grām
possidē: humilitatē xpi sine honoris
mūdani excerē iactura. religionis
simplicitatē cū sidari ābicioē certari:
xpo cū hoīm laude ac fauoē seruire.
Districcionē veritatis sine cuiusp̄iā
uel tenui offensioē pferre: postremo
sic velit tutia q; equa bona ut p̄cia
nō amittat. Que volūtas nūq; nos
ad pfectionē veram facere pcuiet: sed i
tepore quodā deterrimo collocabit'
taleq; faciet q̄les sc̄i q; in apocalipsi
increpacōe dñi castigant. Dicio opa tua
q; neq; frigidus es neq; calidus: vtinā
frigid' ecēs aut calidus. sic aūt q:
tepid' es iapiā te euomē ex ore meo:

nisi hūc tepidissimū statū alterius
ber insurgēna bella diriperint. q̄ā
cū famulantes huic volūtati nre ad
hanc remissionē voluerim' nolimq;
cos paululū relaxare: q̄stim aiale
carnis insurgūt. cuius q; nos vicijs et
passionib' sauciantes nequaq; i illa
qua delectam' puritatis qualitate sta
re permittūt: atq; ad illā quā horrem'
frigidā voluptatē plenāq; sentibus
ptrahūt viā. Rursū si spūs ferue
re sucrensi opa carnis volentes exti
guē sine vllo respū fragilitatis hūā
ne totos nolimq; pos tēptaeim' ad
īmoderata vtutū studia cordis clamo
ne. sterre iter pellās inbecillitas car
nis ab illa reprehensibili nimietate
spūs renocat ac retardat. Et ita fit
ut vtraq; scripta tali colluctacione
alterna sibimet repugnāte aīe vo
lūtas que nec totā se carnalib' dili
gens dedere. nec vtutū velit labori
bus desudare. quotāmō iusto moderamīe
tēperet: dū hec mit vtraq; stēno. il
lā pmanoioem excludēs aīe volūta
tem. quādā equitatis libra i statera
nri corpis collocet. que spūs carnis
q; studia iusto discernat examine:
nec a dextris mentē spūs ardore sum
mā. nec a leua carnē vicioz acule
is pponderare p̄mittēs. Dūq; hec pug
na cotidianis diebus vtiq; exagitat
i nobis ad illud quasi qd' nolim'
celubuē venire. pellim'. ut puri
tatē cordis nō ocio nec securitate.
sed vigili studio et cōtinone spūs
acquiram': castitatēq; carnis dil
ctis ieiunijs. fame siti ac vigilā
cia retineam': directionē cordis:
dis leue vigilijs oroē. studia et so
litudis squalore capiam': patiam

tribulacionū exercicijs retentem⁹ aī
blasphemijs et obpbrijs caturitate
nrō seruiam⁹ auctori: veitatē cū im
dia mūdi hui⁹ et īmunicijs li nrē
fuit exequam⁹ et talī colluctacōē
in nrō corpe militante: ptractis no
bis ab hac ignaua seruitate atq
ad istū quē nolum⁹ laborē ac vtutū
studia. puocatis equitas optime me
dia retentet. Que sit volūtas nra q
iter ḡ supīaz cū nis ac spūs poīt xij

ET tepidū nrē volūtatis arbitriū
hinc spūs feruor: illinc carnis
gelidissim⁹ rigor moderanslio caloē
nō perent: ac neq ad effrenata vica
mentē ptrahi ḡ supīa spūs sinat: nc
rur sū ad vtutū ut racionabiles appe
titus fragilitas carnis spū pacat
extollu: ne ul'mde oīgenū pullulent
fomites vicioz: vel hinc clanio morbi
principalis emergens: telo nos supbie
grauore ḡ fodiat. Dz hoīū pugne equi
librato iusta lucretens lanā et mode
tatā nrē vtraq vtutū releuet viā
itinē regio tenens nulitē xpī semp i
rede. Atq ita fiet ut cū pio tepore hui⁹
sue dyrim⁹ ignaussime volūtatis
ptensio nēs ad delideria carnis fuit
deuoluta. spūs ḡ supīa refrenet. ne
quaq eo vicijs acquescēte trenus:
rursūq si īmoderato feruore p excessū
cordis ad īpossibilia fuit spūs nr
et īconsiderata pruptus. īfirmitate
carnis ad iustū ptrahat examē: et
cū sistentes volūtatis nre tepidissim
statū. q modissima tempeie plano
q tramite cū studioz industria vi
am ptionis mereat. Dimile q ī illi⁹
extructione turris legim⁹ a dño dis
pensatū in libro geneseos. vbi lin
guaz aborta ḡ filio repete sacrile
gos ausus hoīm nephandos q ḡ pel
cunt. p manus illet ibi etenū adiutus
dei. q uo adiutus eos qui diuā ei⁹ at
tēptare reperant maiestatē ḡ seuic q
noxius nili eos dispensatiōe dei re
pugnans mīt se diuisitas ligue p dis
sonanā vocis ī meliorē statū. pfice
q pulullet: et quos ad extidiū sui aīa
uerat puocata ḡ seuicio ad salutē re
uocasset bona utilis q discordia.
sapiētes scilicet hūanā fragilitatē
ītercedente diuisione tenture quā p
noxiā ispiratiōē elati aute nesciebant. De vtilitate cūctacois q ex col
luctacōe oit carnis et spūs xiij

IN tīm nō utilis nob est q pug
ne diuisitate cūctatio nascat
et salutaris ex hac cōtentiōe dilatio
ut resistente soliditate corporea dū
ab eox effectu que nequit mēte cōci
pim⁹ retrahim⁹ nōnūq in meliorē
statū seu penitudīē sublequēte seue
mendatiōe quatā que solet p oratiōe
tinuatiōe opis et recogitatiōe īterue
niente retrendi corrigam⁹. Denuq hos
quos īteligim⁹ ad volūtatū suaruū
delideria pficienda nullo carnis obsta
culo retardari demones sciant ac spi
tuales nequitias equidē cū sint de emi
nēnore angelox ordine deuoluti detel
tabiliores ee hoībus ḡ tēplam⁹ eo q
possibilitateq eox deliderijs adiacēte
id qđ nequit simul ḡ sperit. irrenota
bili malo pfice nō verent: q sint ē
ūm⁹ eox velox ad excogitandū. sic
ad pficiendū pmpt et absoluta scia.
Duq suppeditat eis pna facilitas
ea que voluerit pagendi: ḡ ceptum
malū nulla interedēs deliberatio
salutaris emendat. De ineffabili
negocia spūalīū nequitiaz xiiij

Spiritualis nāq; ſīa nec vlla
carnis ſolidit̄ate denuncta · ut
ex tribulacōne ex orte in ſele p:aue non
recipit voluīt̄atis · ita venīā malig
nitatis excludit: q: nulla q̄ admo
dū nos ad petendū ip̄ugnacione
carnis ex tr̄ſeca tñ lacessita ē · ſed
vitio ſolius male voluīt̄atis attem
ta · et ob hoc ſine remedio ē · Dicit
cū nulla trena ſollicitāte materia
corrūpit: ita ne īdulgēnā quidē a
loc̄ penitudis optinē p̄t · Ex rubus
ex rebus euidēt colligit: q; nō ſolū
noxia nō ſit hec que cont̄ ſe īmicē ſuf
fragat̄ in nob̄ carnis ſp̄ūs q; contēno:
vīcenā multā nob̄ ſ̄erat vtilitatē
Sed nob̄ plit ē nis adiuſ ſp̄ū

Primo q; conculcē̄ xv
telidias ac negligēnas nos
tras ſtatī arguit · et ut quidā diligē
tiſſim⁹ pedagog⁹ a diſtrictois et
diſcipline linea nūq; nos deuiare
contrēs · ſi paululū q; ſecuritas nīa
mentis rā ꝯ grue leuitatis excellent
flagellis īcentiuo: ſtimulat ꝯ feſtī
et marcat atq; ꝯ peterē reuocat ꝯ
parcitatē · Dīo q; p̄ caſtimoīe ac pu
ritatis integritate cū dei grā ꝯ cedēte
ita nos longo tpe genitali pollucōe
videim⁹ īmunes · ut ne ipā quidē ſi
plia ꝯ monone carnis vlcī⁹ nos iq̄
etanidos ē ꝯ cretam⁹: et p hoc velut
qui nō ſentim⁹ corruptelā carnis
in ſecretis ꝯ ſcīe nīe fuerim⁹ elati ſuo
nos rur ſū q̄ius quieto ac ſimplici
vlcerans fluxu humiliat et retundit ·
nos q; hoīes ē ſtimulis ſuis āmonet
Cuiotāmō cū aī in ceteis generibus
vitior et quidē grauiorib⁹ magis q;
noxiis īferēn⁹ ſoleam⁹ occurrē · nō
tam facile īcoū ꝯ pūgam⁹ admiſſo
rum hoc periculi⁹ humiliat⁹ ꝯ cēa nīa · q;
que hanc illusionē neglectaz q; paſ
ſionū recordatiōe moderē cuncta mi
telligēs īmundā ſe facta naturalib⁹ i
centiuis que cū eēt īmūdior ſp̄ūa
lib⁹ vitiis ignorabat: et recurrēs p
tius⁹ ad emendationē anteriorib⁹ ig
nauē monet⁹ nec ſup ſuperſtitiōſ p
teritē puritatis debē ꝯ fidē · quā ſe ꝯſpi
cat puſillū q; derelinātē a dño p̄dicille
nec poſſe hui⁹ purificacōis donū ni
p ſoli⁹ dei grām poſſideri docentibus
nos quotāmō ipīs rei experimētis: ut
ſi integritatē cordis ꝑpetuo ꝯſequi
lectam⁹ humilitatis ſtudeam⁹ virtutē
ugiter obtinē De īcentiuis cōtis q
b⁹ ſ̄ humiliatem² ſuis ruēm⁹ xvi

Hinc igitur puritatis cla
nē p̄uidētiorē futurā cūctis
ſceleribꝰ atq; flagitiis · et ob hāc nuq
il nos emoliuīēti ꝯſcientiōs p qua
libet caſtitatis īntegritate · teſtes ſuī
ille vtutes quaz ſupeī⁹ ferim⁹ mē
ſionē: que cū nullas humilinodi ti
llationes carnis habuiſſe credant
ob ſolā cordis claionē ꝑpetua ru
ina de ſublimi celeſtiq; ſtatione ci
cte ſuīt · Eſſem⁹ itaq; penitꝰ ablīq;
remedio tepidi ut potē nō habētes
iudicē negligēne nīe ul'm corpore
nō ul'm ꝯſcientis nīis inſidentē
ner ſtudem⁹ vnq̄ ad p̄fōis pueī
re feruorē: ſed ne frugalitatis q̄d
diſtrictionē uel ꝯtinētie tenem⁹ · n
nos hec titillatio carnis nutrelāb
humiliaret atq; retūdēt et adiuſ ſpi
tualiū quoq; vitior purgationem
ſollicitos redēt et intentos De cu
Cenq; nuchor tepore xvij
in hys qui ſp̄ationes ſt corpe id
arco huīc aī tepore plerūq; īcē tepi

dnus· qz velut absoluti ab hac nāta
te carnali· nec labore stinēte corpal'
nec contione cordis se estimāt indi
gē et hac securitate resoluti nūq̄ p
frōnē cordis sed ne spūalū qdē vino
rū purgatione ul' querē ī veritate ul'
possidē festinant. Qui status a carna
li qualitate delendēs efficat aīalis: q̄
ē ad peiu dubio deterior: gradus ip̄e ē
eū qui de frigido ad tepidū tūliens de
testabilis: dñi voce designat. Iutro
gnaq̄ qz nūc sit ī cōnalē et aūma

Germanus De leu xvij

vtilitate colluctationis que inter
carnē et spūm sustinat· quū videntur
nobis euidenter explū est: ita ut eam
ipis quodāmō manib⁹ suis palpa
bilē trām ee credamus· Et dicto hanc
quoq; roēm nob' silire nipimus aperi
ri· qm nūc nr̄ carnalē et aīalē virū:
uel qm admodū aīalis carnali possit
ee deterior: De triplici aīarū statu

Daniel Dedm Caplm xix

diffinitionē scripture tres sūt
aīar status· prim⁹ carnalis· secūs aīā
lis· tertius spūalis· Quos in aplo ita
legimus designari· ignam de carnali di
cit· lac uob' potū dedi nō escā· nec
dū eū poteratis· sed nec nūc quidē
potestis: adhuc enī carnales estis·
Et iterū Vbi enī est inter uos zelus et
contentio· nōne carnales estis· De
aīali quoq; talit' memorat· Aīalis aūt
homo nō percipit ea que sūt spūs dei:
stultitia est enī illi· De spūali uō· Spi
tualis aūt examinat oīa: ipe aūt a
neīne diiudicat· Et iterū Vos q̄ spūa
les estis: instruite eos qui hmōi sūt
in spū lenitatis Festinandū
nobis est· ut cū renūciantes delicti
is ee carnales· id ē a sclārū cepti
is· sūsanone seūgi· et ab illa inani
festa carnis pollutione cessare: spūa
lem statū primū apphendē tota vtute
nitam· ne forte blandientes nobis qd'
videm sedm exteriorē hoīem hunc renū
nasse mūdo· ul' carnalū fornicatio
nū deseruisse contagia· tāq̄ q̄ sūmā
pfectois p hoc apphendim⁹ remissio
res deinceps erga emūdationē cetera
passionū lenitores q̄ reddam· et inter
utraq; detenti gradū spūalis pfectois
allequi nequeam⁹: existimātes ad
pfectionē nob' habūde sufficere· qz exte
riorē hoīem videam· de sūsanone mūdi
hui⁹ ac voluptatib⁹ segregari· ul' qz in
munes simus a corruptela ul' amixti
one carnali: et ita vnētes ī illo tepido
statu qui deterior iudicat· enomēdos
nos ex ore dñi sedm eius nouci
mus ita dicēs· Vtinā calidus ees aut
frigidus· nūc aūt qz tepidus es: incipiā
te euomere ex ore meo· Nec īmerito
eos dñs quos iā in uiscerib⁹ recepēat
caritatis· norie repertos cū quadā cō
uulsione pectoris sui euomendos ee
pnūciat· qui cū salutare quodāmō
ei potuissent pbē uolam auelli ab eius
uiscerib⁹ maluerūt· tāto deteriores ef
fecti illius q̄ nūq̄ ori duco illati sūt ca
bis· qūto id qd' naulia spellēte proi
cim⁹ odibilis detestatū Et qz ei fri
gidū est ecā ore nro susceptū in calo
rem vertitur et salutifera suauitate p
cipit· Et id aūt semel vino pnicioli
teporis abiectū est: nō dicam labijs
admouē sed ecā eminus ītuēri sine
ingenti horroe nō possum· Retinli
me ergo pnūciat esse deterior: qz fa
cilius ad salutare gnitionē ac pfec
tois fastigiū carnalis qs id ē gentī
lis ul' sclāris accedit qz qui pfessus

monachus nec tñ viã pfectois arripiens scdm regulã disciplinæ. ab illo semel spũalis feruoris igne discessit. Ille namq; corpalib⁹ saltẽ vinis humiliat⁹ atq; imũdũ se seruitꝫ ꝛtagione carnali. ad tempꝰ vẽ puritatem hoĩs ac pfectois culmẽ quãq; cõpũcty acturꝰ et honorelcẽs illũ in quo ẽ mãdatorꝫ gelidissimũ statũ spũs ardoꝛe succensꝰ ad pfectionẽ sanctꝰ cõuolabit. ꝛtamen qui semel ut dixim⁹ tepido exoꝛtus ñ uno mõdo cepit abuti vocabulo. nec tñ humilitate ac feruoꝛe quo debuit iterꝰ huius pfessionis arripuit: ĩfectus semel ac miserabili luce et in ea quo tãmõ resolutus. nec p se vltꝛi⁹ pfecta sape. nec alteri⁹ potuit modo erudiri. Dixit enĩ in corde suo secũ dũ illã dñs suã. q; diues sũ et locuples et nullꝰ egeo. Cui illud qd' sequit. nesciꝫ aptabit. Tu aũt es miser et miserabilis et paup et cecꝰ et nudus. In eo fñs enã sciãri deteriorꝫ miserũ se nec cecũ ac nudũ: a semẽ tacione dignũ. ul egere monitis alieꝰ a institutiõe cognoscat et ob hoc ne erꝛoꝛis tacionẽ quidẽ ullã ubi salutais admittit: nõ intelligẽs ipso mõdi se noĩe pgrauari ac depmi opinione cũctoꝝ: q; dũ credit ab oĩbus sciis et velut dei famul⁹ colitur nec ẽ ut ĩ futuꝛo vehemẽcꝛ indigno peneq; lubdat. Postremo q; diuinus ĩnoꝛauit in hijs que nob' exprimẽto satis apta sũt atq; pbata. Frequẽter vidim⁹ de frigidis atq; carnalibus desse de sciãrib⁹ ac paganis ad spũalem puenisse feruoꝛẽ. De tepidis atq; aĩalib⁹ oĩno nõ vidim⁹. quos enã p ꝓphãm ita legim⁹ dñm euomere ut spũalib⁹ atq; doctoꝛib⁹ pcipiat. ut ab eis monẽdis docendisq; discedat. et nequaq; velut ĩ sterili atq; ĩfructuosa tra uoꝛans q; seminib⁹ occupata semẽ ubi salutais expendat: sed ut sẽp nẽtes eã nouã pol⁹ exoꝛet terrã. desit erga paganos ac seculares otiũ doctꝛine cultuꝛã ac ubi tuto feraut salutais multanimã. Sic ita legit. Per dictũ dñs uiro iuda et ierusalem. ꝛnouate uob' nouale: et nolite seꝛe sup spinas. De hijs q; in tẽptatis magnis occupant

Cũq; qd' pudet ĩ pphã dicẽ ita plerosq; abuenisse aliquãdo conspicim⁹. ut nichil amplius ĩmutasse de anteioꝛib⁹ uicijs ac moꝛib⁹ approbent: nisi oꝛdinẽ tñm⁹ atq; habitũ secularẽ. ꝛtamen acquirere pecunias gestiũt quas nec ante possederãt. ul certe quas habuerãt retinuisse nõ delinũt: et qd' est lugubrius cnã ampliare deliberant sub hoc pretextu q; uel famulos suos erudire spuel fres alẽ se debẽ multũ ẽ contẽdũt. ul certe sub obtẽtu egregandoꝝ fratrũ cupiditate et multitudi nõlestẽ simulacõe actus reseruãt. quẽ velut abbates ĩstituẽ se posse pñmũt. Et si ĩ ueritate uiã pfectionis inqreꝛet: hoc pol⁹ tota uite pficẽ interꝛet. ut sciluet eruti nõ solũ pecunijs ul cnã aliquibus pñtijs et distentioĩb⁹ omnibus. semetipsos singulaꝛes ac nudos ita sub semoꝝ ĩperio collocaꝛet: ut curã nõ mõ aliorꝝ nullã. sed ne sui quidẽ gereꝛet. Econtrario aũt euenit. ut dũ fribus pelle festinãt nũq; se mouẽdo ipi subiciant: et a superbia ĩchoantes. dũ alios ĩstituẽ cupiunt: nec discẽ ipi nec agẽ ea que sũt deo agẽtia

mereant. Qui ncē est ut sedim sal
uatoris suā. ceci duces cecor ef
fecti pariē in foueā cadant. Cui⁹
supbie licet vnū gen⁹ sit: dupler tñ
eis est species. Una que veritatē gra
uitatēq; ingrē emeunt: alia que ef
frenata libertate ī cachinnos fatu
os risq; dissoluit. Et illa q̄dē tan
quā nitati cōgaudet. licet nō dedigna
tur silēcio arctari: nec q̄ libidi pal
cum ploqui cētā res iocundas et iep
tas. dū erubescat ī ferio: cereis uel
mdonior iudicii. Alia ob elationē
clericatq; ābit officiū. altera despicit:
ut pote iudicans illud aut dignita
ti pristine. aut vite ac nataliū suoꝝ
meritis īdignū aut indignū. Quar
que deterior: pnūciandi sit vnusl
cuiusq; discutiat ac pcutiat examē
Dnū sane atq; idē mobediēne gen⁹
est. ut ppt̄ opacionis istantiā. ut ppt̄
oēm delideriū sermois violare mādatū:
tāq; dispendiosū est pro corpore q̄ p
vigilātia mōsterij statuta cōuelle.
Tñ denicq; ē abbatis tūsure p̄ceptū
ut vigiles: q̄ tñ si q̄ tēpnas ut domi
as. Nec alio⁹ supbie fomes ē. p̄ceu
pio frēm q̄ pro refectiōe q̄ tēpne.
nisi q̄ pnitiosiora et a remedijs lō
ginquiora sūt vicia que sub specie
virtutū et ymagine spūalium re
rū videnē emergere. q̄ illa q̄ ex apto
p̄ carnali voluntate gignūt. Hec ei
velut palā expolita ac manifesta la
tuoris et arguūt comuni et sanāt:
illa uo dū sub p̄texu virtutū tegūt
incurata pdurant: et deceptos quoq;
periculosius faciūt ac desperatiꝰ egro
tare.

De male abrenūciātib⁹ Cap xxi

Am illud ridiculū quā
lit̄ exprimat̄ q̄ nōnullos posti

illū pme renūciationis ardore quo ul'
res familiares ul' opes plurimas
ac multiā secularē relinq̄tes semet
ipos ad mōsteria contulerūt. tanto
cernim⁹ studio ī hijs que penitꝰ ab
scindi nō pūt. et que nequeūt in hoc
ordīe nō habēi. q̄tus pua vilitaq; sint
ee renunctos: ut hoc cura oīm p̄stina
rū facultatū superet pallionē. Cui
bus p̄obrō nō magnū pcēit maiores
opes ac sbām ingrēpsisse: q̄ affectus
eaz ob quos ille ingrēpuerit sit m res
puas atq; exiguas trāstulerūt. Nam
vicīū cupiditatis et auaritie qd' erga
spēs p̄nolas exercē nō pūt: circa vi
liores materias retinentes. nō absci
disse sed mutasse se pbant pristinā
passionē. Nam minima renuncti dili
gentia erga curā placiū pliaciꝰ spon
telle. sarcelli codias matte. aliaq;
rerū siliū q̄tus vilissimaz: eadē tñ
qua antea libidine detinent. Que e
nā tanta emulatiōe custodiūt atq;
defendūt: ut p ipīs adiutus frēm quo
uerī eos. et qd' est turpi⁹ eā lingare
nō pudeat. In quib⁹ adhuc egrīdiē
cupiditatis pristine laborantes hꝰ eadē
que vlus corpis possidē mōchū ul' ne
cessitas cogit. sedm nūm mēsurāq;
ḡcu nō sūt hīē cōtenti: in hoc quoq;
sui cordis auaritiā deligātes. cū nul
ea quib⁹ vti necē ē p̄uenis studēt hīē
q̄ retrō ul' exercentes diligēte modū
peculiaiꝰ ea attēnq; custodiūt: et ab
alioz intrectatiōe defendūt q̄ vnūlis
tribus debeāt ee q̄ta. Quasi uo differ
rentia tñ mō metalloz et non ipā
passio cupiditatis habeat̄ īnoxia
et cū pro rebus quidē magnis irasci
nō liceat. p vilionib⁹ uo hoc ipm̄ fenꝰ
se sine culpa sit: et nō idcirco p̄nolio

res abiectemq; materias ut facilq; discernq; vitiosa strepitu. Quod ei differt vtrū quis p̄turbatione cupiditatis erga opes amplas atq; magnificas aut erga viliores exerceat spēs: nili q; in eo reprehensibilior iudicandus ē. q; qui maximā spreuerit minus obligetur: Ideoq; p̄fectionē cordis ista nō optinet abrenūciatio q; cū censū habeat paupis nō habet diuitis voluntatē

Explicat collacio q̄rta danielis abbatis Incipiūt capla collationis q̄rte

Hoc ad abbatis serapionis cellas et iquilinos de gribus et impugnatione vitiorū Cap' p̄mū

Narrano abbatis serapionis de octo principalibus vitiis ij De duobus vitiorum generibus et efficacia eorum quadruplici iij Recapitulatio de castrimergia et formidinis passione et remedio eorum iiij Quō dūs ūr solus ablq; p̄cō tēptatus fuit v De tōe tēptationis qua a zabulo appetitus ē dūs vi De gulimarōe renodoxie et superbie siue mūdicie corporali vij De philargiria q; extranatura sit et q; mō fuit inuīpām et naturalia vitia viij De acidia atq; tristitia q; mitredenda vitia plerūq; iuenium ix De vitiorū cōcordia et duorū ab eis dissidentiū cognatione x De origine et qualitate vnuscuiusq; vitij xi In quo sit vtilis renodoxia xij De varia oppugnatione oīm vitiorū xiij De instituendo aduersus vitia certamine secundū ipōrum infestationē xiiij Nichil nos posse aduersus vitia sine auxilio dei nec debere nos in eorum extollī victoria xv De ligniōe septem generum quarū ysrl' accepit terras. et quare alibi septem alibi multe gentes ee dicant xvi Intro

gratio de separatione septem generum et septem vitiorum xvij Rursus quō sedim octo vitia octo generum nūs inpleat xviij Cur vna quidē gens delit septē nō iubeant extingui xix De natura castrimergie ad naturā aquile separate xx De pseuerantia castrimergie aduersos philos disputata xxi Cur a beate p̄dixerit dūs deū gentes expugnandas a plo isral' xxij Quō nobis vtile sit vitiorū iras posse tolerare xxiij Vbi de quib⁹ expulsi sūt pli chanaan eorum sermi sem fuerit reputare xxiiij Testimonia dūsa super ligniōe octo vitiorū xxv De remedia pallione gule ipendendi sit labor ad vitia ceteras obtinendas xxvi Quō nō idem plioru ordo sit qui ponit in catalogo vitiorū xxvij

Aduētus ūr ad abbis seapionis cellas et iquilino de geneib⁹ et impugnatione vitiorū p̄mū

In illo ceteu antiquorum senū fuit vir noīe serapion appime grauis discretionis ornatus: et collationē opē p̄cū ro: litteris tradē Ambientibus ei nobis ut de impugnatione vitiorū aliqua disputaret quib⁹ origines eorum et cause manifestius pandeī: ita exorsus est Narrano abbis seapionis de octo p̄cipalib⁹ vitiis Cā ij

Octo sūt principalia vitia que humanū genus infestant. idē primū castrimergia qd' sonat vētris ingluuies: secūm formicatio. tertiū philargiria idē auaricia siue amor pecunie. quartū ira. quintū tristitia. sextū acidia idē anxietas siue tedium cordis. septimū renodoxia idē iactātia siue vana gla-

octauū ſuperbia. De duob⁹ vicioꝝ generib⁹ et efficacia eoꝝ q̄druplicata. iij

Horū igit̄ vicioꝝ gñā ſūt duo. Aut em̄ naturalia ſūt ut caſtrimergia: aut extra naturā ut philargiria. Efficacia nō quadruplicata ē. Crudelitas em̄ ſine actione carnali ſ̄umari nō p̄t: ut ē caſtrimergia et formicatio. Crudelitas em̄ ſine vlla corpis actione ſ̄pleri p̄t: ut ē ſuperbia et reliqua. Nōnulla ſ̄mocionis ſue cauſas extrinſecꝰ capiūt: ut ē philargiria et ira: alia nō ītrinſecus motib⁹ excitāt: ut ē accidia atq; triſticia. Recapitulacio de caſtrimergia et formicacionis pal

Cet hec ſ̄ſcōe et cuiacōe eoꝝ iij

care nō ſolū diſputacōe q̄tū poſſum⁹ breui: ſed em̄ ſcripturaꝝ teſtimoniis manifeſtora reddam⁹ caſtrimergia et formicacio cū naturalit̄ nobis inſederit nōnūq; em̄ ſollicitamēto ſolius iſtigacionis ac pruritu carnis oriūt̄: materia tū ut ſ̄ſtimenti egent extrinſecꝰ: et ita ī effectū corpali actione ꝓducūt. Duo quidē cū cōcipiatur a ꝑua ſ̄cupia: deinde cū ſ̄cupia fuit ſ̄cepta parit p̄cm: peccatū nō cū ſ̄ſūmatū fuit ḡuat mortē. Nam nec p̄mus adam p caſtrimergiā deceſſi potuit niſi eſſet materia huius in promptu abulus ea fuiſſet illicite: nec ſ̄cdus ſine eiuſdē materie illicitacōe cōcipiatur cū dicat ei. Si filius dei es dic ut lapides iſti panes fiant. Formicacio nō q̄ nō niſi p corpus p̄ficiat̄ ōibus patet: ita de hoc ſpū dicente dño ad b̄tū iob. Virtus ei⁹ in lūbis ei⁹: et poteſtas ei⁹ ſup vmbilicū ventris ei⁹. Deoꝝ hec ſ̄cialit̄ duo que miſterio carnis explent̄ extra illā ſ̄cialē aīe curā egent peculiarē cām ſtrictā corpali. Liquidē ad retinendos horū ſtimulos nō ſufficiat ſola mētis īduſtria: ut nōnūq; ſolet aduſus ira uel triſticia ceteraſq; huiuſmodi paſſiones quas em̄ ſine vlla carnis afflictione ſola nouit expugnare mētis induſtria niſi em̄ caſtigatio corpalis accelleret que rerumnis vigiliis et operis cōtinoue p̄ſtit̄ hyemis q; fuerit remocio localis adiuncta: q; ſicut ambor⁹ vinū idē aīe et corpis generāt̄ ita ſuperari niſi vtriuſq; labore nō poteſt.

Et licet b̄tus aplus oīa vana ḡnaliter p̄uīctaueri ē carnalia. ſiquidē īmundicias atq; iras et hēreſes aut ceteras carnis opa nūcauerit: nos tū ad illa cū curacionē atq; naturas diligēter colligendas duplicem em̄ diuiſionē diſtinguim⁹. Nam ex hijs quedā dicim⁹ ee carnalia quedā nō ſpūalia. Et illa quidē carnalia que ſpecialit̄ ad fomitē ſenſuū q; p̄net carnis: quib⁹ illa ita delectatur ac palpat̄ ut em̄ q̄etas īnatet mētes īmutas q; eas nōnūq; ptrahat ad ſue volūtatis aſſenſum. De quib⁹ b̄tus aplus quibuſdā aut. Et nos oēs aliquā ſ̄ſumꝰ ī deliciis carnis nre tanctes volūtatē carnis et cogitacionū: et eram⁹ natura filij ire ſicut et ceteri. Spūalia uero dicim⁹ que iſtructu aīe ſoli⁹ orta. non ſolū nichil voluptatis ꝓferūt carni: ſed em̄ nu ḡuiſſimis em̄ languoribꝰ affligenda miſerrime ocīditatis paſtu aīam tm̄ nutriūt egrotantē. Et ideo hec quidē ſimplicis cordis īdigentie media: que aūt carnalia ſūt. nō niſi duplici q; admodū durim⁹ ad ſanitatē curacionēq; p̄ueniūt. Dū puritan⁹ ſtudentib⁹ plurimū ꝓferūt: ut hec carnalia ſui paſſionū ipas materias ſibi p̄muni

subtrahant quib⁹ p̄t uel occasio ul re
cordando eor egrotanti adhuc aīe gra
ri ſ. cū est eīm ut morbo duplex du⁹
adhibeat⁹ triacha ſ. am corpi ne cōcu
piscēcia ī effectū temptet p̄ūpe necel
sario effigies et materia illiciens sub
trahenda ē: et aīe nichilomi⁹ ne eam
uel cogitacōe capiat attēcis meditā
do sceptra: et sollicitudo pugil et re
mota solitudīs uelut apponēda. Iu
ceteris aūt uicijs hūana gloria nichil
obsunt. quī mo eā plurimū ferūt
his qui carere eis ī ueritate deliberāt
q̄ frequēcia hoīm magis arguunt
et dū lacessita crebrius manifestāt
celeri medicina puenīūt ad salutē

Quō dīs nr̄ sōl⁹ absq; pcō tēpta

Deoq; dūs nr̄ ihūs cū sit v
rp̄us cū apli sui⁹ p̄nūciet
temptari fuisse p̄ oīa sēdm similitudi
nē nr̄am. dicit cū absq; pcō. idē absq;
hui⁹ passionis occasione. necq; ca
lcet aculeos carnal' cupīe exp̄tus
quib⁹ nēce ē eā ignorātes iuictos
q; opūgi. quippe cui nulla ierat simi
tudo semīacionis ul' cēptionis hūane:
ita coēm a cepto⁹ archangelo nūci
ante dp̄ūs scūs supuenerī te et uir
altissimi obūbrabit tibi: ideo qd nas
cet ex te scm̄ uocabit⁹ filius dei

De cōe tēptacois q̄ a zabulo appetit⁹ ē

Ille illis cui passionib⁹ dūs vi
cerā ipe tēptari debuit īcorrup
tā ymaginē dei et similitudinē possidēs
in quib⁹ et adā tēptat⁹ ē cū adhuc ī
illa īuiolata dei ymagine p̄maneret
hoc ē castrimergia. cenodoria. superbia:
non in q̄bus p⁹ p̄uaricacionē mādati
ymagīe dei ac similitudīe dei violata suo
rā uino deuolut⁹ īuoluit. Castrimer
gia nāq; ē qua maledicti ligni p̄mant
eduliū. Cenodoria qua dicat⁹ apiens
oculi uī. Superbia qua dicat⁹ eritis si
cut dij scientes bonū et malū. In his
ergo tribus uicijs cūctā dulcia salutaris
legum⁹ fuisse tēptatū. Castrimergia
cū dicat⁹ a diabolo. dic ut lapides
isti panes fiant. Cenodoria. si filius
dei es mitte te deorsū: superbia cū ostē
dens illi oīa regna mundi et gloriā
eorū dicat. Hec oīa tibi dabo si cadens
adoraueris me. ut cū hijs quib⁹ ille
tēptacōis limes appetit: nos quoq;
q̄ admodū tēptatorē uincere debeamus
suo docet exemplo. Deoq; et ille adam
dicat⁹ et ille adā. Ille p̄mus ad ruinā et
mortē: hic p̄mus ad resurrectionē et
uitā. p illū oīe genus hoīm a tēptat⁹
pristinū oē genus hoīm liberat⁹. Ille de pa
radiso atq; intacta fugiēs terra. hic de ma
ria ubique parat⁹. Huius ergo ut sola
pe eū tēptacōes oportuit: ita et cete
ra necessaria nō fuit: nec eū q̄ castri
mergia uincēre potuit fornicatione
tēptare. que ex illius habūdācia ac
radice p̄cidit. q; ne ille quidē p̄mus
adā fuisset eius. sibi ante gratiā
cēptionē deceptus ille cerebrus
diaboli recepisset. et ob hoc filius
dei nō absolute ī carne pcī venisse
dicat⁹. sed ī similitudīe carnis pcī: q;
cū cēt in corde uera cāo manducā
calicet et bibens et dormiēs. clauo
rū quoq; furionē in ueritate suscep
tus. pcīm eius qd p̄ p̄uaricacionē
uaricacionē attraxit. uerū nō habuit
sed ymaginariū. Non ei ignotos a
culeos cupīe carnalis exp̄tus ē. qui
eā nolentib⁹ nobis natura ī ad
ministrāte surgūt: sed hi quātā ī
similitudinē naturā p̄cipādo sus
cepit. Nam cū oīa que offerūt sibi

in veritate ꝙpleret·et vnūlas ītur mutates gestaret hūanas: ꝙ cēpter huic quoq; passioni putat ē subiacē·ut p has inūr mutates eīā ꝙdicione hō quoq; vicī atq; pīā videt in sua carne portāe·Denīq; ī hijs eū trūmō vicīs diabolꝙ tēptat ī quibꝫ et illū primū decepat: ꝙcens quoq; hūc velut hoīem silit in cereis illudendū·si eū in illis quibꝫ pōrē decreāt cēnsillet illusū·Verū ei sēdm iam morbū qui de radice pīcipal' vicī pullulārat p̄mo certamīe ꝙfutatꝫ īferre nō potuit· Videbat eī nullatenꝫ eū iugalē cāmū hꝫ egritudīs sulcrepisse Et atq; sup stitū sperāe ab eo fructū pīī·cuiꝫ eū semina uel radices nullo mō recepisse cernebat·licet sēdm lucā q̄ postremā tēptacionē illā ponit ī qua dicit si filiꝫ dei es mitte te deorsū·ipe superbie passio possit ītelligi: ita ut illa superior quā matheꝰ trā ponit ī qua iuxta p̄dictū lucā ewāgelistā oīa et regna mūdi ī puncto tpis oūdens diabolꝰ repmittit·ampiat passio philargirie: quo scilicet pꝫ castrimīe victoriā fornicacōe eū tēptare nō pualēs ad philargiriā trahere it quā sciebat ee radicē oīm malorū Ita qua iterū supatꝫ nullū ei vicīū ex hijs que sequebant iā aulus īgrē· quippe que nouerat de eꝰ radice ac tota mente pullulāe: ad extremā superbie trāsiuerat passionē·qua nouerat e nā pfectos quoq; deuictis oībꝰ vicijs posse pulsari: q̄ et enā ul' seipm cū eēt lucifer ul' ꝙplures alios ablatꝫ iam tēpo p̄cedentū passionū de celestibus meminerat corruisse· Iuxta hūc ordinē quē p̄dximꝰ q̄ ab ewāgelista lucā describit enā ipā illicitacio et

figura tēptacionū quibꝫ sul' illū primū uel ultīū sēdm adam calliditꝫ aggredit̄ iunicꝫ elegātissime cōgruit· Illi nāq; dicit aperient̄ oculi vī: huic ostendit oīa regna mūdi et gla eorū Ibi dicit̄ scriptū est dñm deū tuū adorabis et illi soli seruies **De glōiacōe cenodoxie et superbie siue ministerio corpali vij**

Et ut de effectibus eīs aīe quoq; passionū quaꝝ narracionē īterīde nos exposuimꝰ castrimergie sul' duīce tēptacōis necessario ꝙpulit· eodē quo ꝓposueramꝰ ordīe differamꝰ ¶ Cenodoxia atq; superbia eīā sine vllo ꝙiugali solēt nūsterio corporali·In quo ei egent actionū carnali: q̄ p̄o cohibicione et ꝙcipīa volūtate sola cogitande laudis et hūane gle ꝙsequēde habūde ruinā generant aīe captiuate: Aut quē effectū hūit corpalē p̄dicti luciferi antiqua superbia: nili q; eā trūmō aīo et cogitacione ꝙcepit ita ꝓpheta ꝙmēorante qui Dicebas ī corde tuo·īcelū ascendā·super astra dei ponā soliū meū·ascēdā super altitudinē nubiū·ero silis altissimo· Cum sicut hꝫ superbie nēinē habuit ītentorē: ita ei ꝙgitacionē cruris ruinecꝫ ꝓpetue cogitacio sola pfecit· et quidē cū affectate tyrānidis nulla fuerint opa subsecuta ¶ Philargiria et ira licet nō sint vnius nature·nā puor extra naturā est·tecps vō originale ī nobis videt̄ seminarū possidē: silī trū ouūt modo·extrīsecꝰ siquidē raulas ymaginis plerūq; accipiūt Etenīm tregit hꝫ qui adhuc ītr minores sibi irritacione ul' ītimi tu quorūdā in her se corruisse vicia cōquerūt ac p̄ipitatos se ul' ad iracundiā ul' ad philargiriā aliozꝫ puocacōe

raulantur De philargyria q ex nãz
sit· et q̃ mr̃ sit ĩ ipãz et nãlia vicia

QVod aũt extra naturã sit vĩ
philargiria hĩc lꝯdo pudet:
q̃ nec originale pbat̃ in nob habere
principiũ· nec de materia capit̃ que p
tinuit ad aiẽ ul' carnis principaliõem
vitecꝫ sbam Nichil enĩ ad vsũ ul' ne
cessitatẽ nature gis ꝓter esũ cotidia
nã ac potũ cer tũ est puenie Relique
uio vniũse materie q̃ volibet studio at
q̃ amore reseruẽt: aliene tũ ab hũa
na idigẽa enã vsu vitiꝑ appro
bant· Ideoq; hoc velut extra naturã
existens non ni repidos ac male fun
datos mõchos pulsat Crue aũt natu
ralia sĩ enã pbatissiõs mõchoz etq;
dem i solitudiẽ omorantes attẽptãe
nõ desinũt Et ĩ tñ hoc veissimũ co
pbat̃ ut enã gẽtes nõnullas ab hac
passione idẽ philargiria libeas oĩ
modis agnoscam9: q̃ necq̃ vicij hꝰ
egritudinẽ vsu et ꝙsuetudine recepe
rũt· Illũ quoq; ꝓsẽ mũdũ q̃ ante di
luuiũ fuit diuissime scꝝpĩe hmõ
rabiẽ credim9 ignorasse Crue enã i
vnoquoq; nr̃m rẽ abrenũciãte sine
vllo labore pbat̃ extingui: cũ scitꝫ
vniũsis quis facultatib9 abiectis ita
expeneit cenobij Dscplinã ut ex eis
ne vnũ quidẽ denariũ sibimet supeẽ
pacat̃· Cuiꝰ rei testes multa milia
hoĩm possum9 inuenie: qui cũ sub
mõneto breuissimo dscplis oñib9
suis ĩ tñ hanc eradicauerĩt passio
nẽ: ut ne tenuiter quidẽ ab eo pulsẽt
vltrei9· Ac nichilomi9 oĩ tpe cont̃ cal
trimergiã pũgnãtes nili ingẽti cr̃ci
spectoẽ cordis et abstinẽcia corpis di
micarit· sequi eẽ nõ pũt De tristicia at
q̃ acidia q̃ ĩtrodeuca vicia plerũq;

Qristina et iuenaut· vi
acidia nulla q̃ admodũ su
periora durum9 acredẽte extrinsecꝫ p
uocatione geneam solent· Nam sol
tarios quosq; et i hemo9 sistutos nul
lusq; hũano ꝙmixtos ꝙcorno frequẽ
atq; amabilissime verãe nolẽt· Cor de
verissimũ quisq; fuit ĩ solitudiẽ cõ
morat̃ et pugnas hoĩs ĩteriorꝭ exp
tus exprimẽs ꝙbabit ea pfacile

Degnaor ꝙcordia et duor ab eis
dissidentiũ cognatione Cap x

Ercigitur octo vicia licet Dñi
cos ortus ac dissilẽs effectu
as habeãt: sex tñ pora idẽ castri
mergia fornicatio philargiria ira
tristicia acidia quadã inter se cog
natiõe et ut ita dixerim ꝙathenaa
one quera sũt: ita ut pꝰis exubera
tia lectꝫi efficiat· exordiũ Nam de ha
bũdantia castrimergie fornicatione·
de fornicatiõe philargiriã· de philar
giria irã· de ira tristiciã· de tristicia
acidiã ntẽ ẽ pullulaie Ideoq; sili
cont̃ hec mõ atq; eadẽ ratiõe pugnã
dũ est: et a prędentib9 scꝫ adũcq; lectꝫ
res oportet nos ire certamiñ· Facilꝰ
enĩ cuiuslibet arbois noxia lasciuia
ac pceitas exarescat· si antea radices
eis quib9 ĩnutritur nudate fuerĩt ul'
cultrile: et ĩfestantes hũores aquaꝝ
ꝙtinuo siccabũt· cũ gliator eaꝝ fos
ac pfluẽtes vene solerti ĩdustria fue
rint obturate Cruaobrẽ ut acr
dia vincat: ante cupanda tristicia e
Vt tristicia pellatur: ira ꝓus extra
henda ẽ Vt extinguat̃ ira: philargiria
calcanda est Vt euellat̃ philargiria·
fornicatio ꝙpescenda ẽ Vt fornicatio
cubuat̃ castrimergie ẽ vicijs castiga
ndũ Relidua uio duo idẽ tenodꝰ

ia et cupidia sibi quidē sibit illa quā de cupidorū vicijs diximus rōe iūgunt: ita ut incrementū pōris ortus effingat alteri⁹ Cenodoxie enī exuberātia cupidie fomitē parit Sed ab illis ex pōre vicijs penitus dissident nec sibi cū eis cognatate federant Siquidē nō solū ex illis nullā occasionē luxurie gignendis accipiūt sed etiā ōnio mō atq; ordine subtrahunt Nam illius emulus hec vehemēcius fructificāt: et illoz morte viuacius pullulant atq; lucrescūt Unde et cā diuisionis mō ab hijs duobus vicijs ipugnam Sin vnūquodq; eoz illoz ex vicioz rē indimus cū a p̄cedentibus illoz fuerimus eliti: in hec uō duo victores ul' magnē p̄ triū phas pcipitant incurrē Quā igit vicia q̄dammodū p̄cedentū incremēto generant ita illoz diminutione purgant Et hac rōe ut cupidia possit excludi cenodoxia ē p̄uocanda Et ita semp̄ pōris cupidis sequēcia q̄ueleēt extinctione p̄cedentū reliquie passiones absq; labōe marcescēt Et licet hec que p̄dixim⁹ octo vicia illa quā enumerauim⁹ rōe iunctē sibi q̄dam atq; pximitia sint: specialis tū ī quadā horū cōiugacōes copulas q̄ diuidūt Castrimargie nāq; fornicacio peculiari gloria federat philargirie ira tristicie acidia cenodoxie cupidia familiariter q̄ iūgitur

De origine et qualitate vniuscuiusq; vicij xi

Et ut singillatim nūc de vnoquoq; vicij generibus disputem⁹ castrimargie gula sit tria pōris mū qd ad refectionē viget mōchū aute horā statutā aut legitimā celebrāde Secdm qd expletione vētris et quarūlibet escaz voracitate letat: tertiū q̄ actiacōes ac delectatiliōs delidat cibos Cuctria nō leui dispēdio monachū ferūt: nulli aboīb⁹ iustis pari studio atq; obseruāda seruet ipsū expedire tenuerit Nam q̄ admodū ab solucio ieunij ante horā canonicā nullatenus p̄sumēda ē: ita et vētris iglumies et escaz luxuriosa atq; exquisita p̄paracio simulate aputāda Ex hijs enī tribus caulis duūle ac pestilentes valitudies aīe pereant Nam de prima mōsterij odiū gignit atq; exīm horroz et intolerācia eiusdē generat habitaculi: quā sine dubio mox discessio ac fuga velocissima subsequit De secunda luxurie ac libidis ignita suscitant aculei Tercia enī inextricabiles philargirie laqueos nectit seruitutis captiuoz: nec aliqn̄ monachū sinit p̄fecta xp̄i nuditate fundari Cuius nobis passionis inēe vestigia isto quoq; dep̄hendim⁹ iudicio: cū forte ad refectionē detenti ab aliquo frē q̄tenus nō cum⁹ eo sapore cibos sumē quo ab exhibēti q̄dā sūt q̄dā desup fundi eis ul' adiri ip̄ortuna atq; effrenata polcritudinis libertate Quod fieri penitus non oportet tribus de caulis p̄mo q: mens monachi semp̄ debet ī omni tolerācie ac patientie exercitacōe vsiari: et sedim apostoli discēm quibus ē suffragāēs ē Nulla tenus enī poterit ul' occulta ul' maiora corporis desideria refrenare quisq; regulatione modice ī suauitatis offensione ad momētū quidē deliciias gutturis sue valuerit extinguere Dicō q̄ nōnulli eueniut ut ad horā delitiosa ille spēs que poscitur a nobis et verecundiā nūtanti ul' frugalitati cibi capiētis īcutim⁹: publicantes celeuer pauptatē eis quā soli deo ignotā ē malueraī Tercio q̄ interdū solet sapor ille quē nos adiri poscit

alijs displicè: et iuenimur iuriā nul'
tis dū nr̄e gule ac delicio sat̄isfac̄
cupi⁹ rrogare ꝓter qđ oīmodis
hec̄ nobis ē castiganda libertas
¶ Formicatiōis gria cūt tria· pri
mū qȳ p̄ mutationē sexus vtrusq;
ꝓficatur Dedim qȳ absq; femineo tac
tu: ꝓ quo ouā p̄iarche inde filiꝰ
a dño ꝓcullus legit⁹ qđ' i scīpturis
īmūdicia nūcupat⁹ Hup quo apls
Dico aūt īnuptis et viduis: bonū
est illis si ꝑmanserīt sicut ego· Et
si nō ⁊nuēt tubāt ⁊ helꝰ ē eū
nubē qȳ vri Terciū qđ aīo ac mē
te ⁊apit⁹ de quo dñs i ewāgelio dicit
Cum videit mulierē ad ⁊cupiscēdā
eā: iam mechat⁹ ē eam i corde suo·
Cruc tria gria vtūs apls pari mō
extinguēda p̄nūciat ⁊hortat⁹ ⁊ iq
que sūt supra trā mēbra vrā: formi
cationē īmūdiciā libidinē et cetera
Et iterū de Duob⁹ ad ephelios· Formi
catio et īmūdicia nec noiet⁹ in vob'
Et iterū Illud aūt scīatote qđ omnis
formicator et īmūdus aut auarus
qđ' est ydolox̄ seruitus nō habet hē
ditatē in regno xp̄i et dei Cruc tria
ut a nobis pari obseruationē caueāt⁹
filis nos eox a regno dei atq; vna de
tret exclusio ¶ Plularguie gria
sūt tria p̄mū qȳ renūciantes diui
cijs ac facultatib⁹ suis spoliari nō
timut Dedim qđ ea que a nob⁹ dispen
sa sūt ul' indigentib⁹ distributa re
sumē nobis maiore cupiditate p
cuadet Tercīū qđ ea que nec antea
q̄dem possedim⁹· delideraī acquiri
ve ꝓpellut ¶ Ire gria sūt tria Primū
qđ exardescat īr in nobis· qđ grece
ὀργὴ dicit⁹ Aliud qđ' in verbū
et opus effrēis qȳ p̄rūpit· qđ ocul'
orle nūcupat⁹ De quib⁹ et apls· fr̄es
aūt deponite inq̄t et vos oēm irā et indig
nationē Terciū qȳ nō ut feruēt⁹ ad hoc
rā degerit⁹ sed p̄ dies et tpa celerat
qđ' amittentiū dicit⁹ Cruc oīa equali
sūt a nobis horrēde tapnanda Tristi
tie gria sūt duo Primū qđ' ul' ira ad dia
dclinēte ul' illato tapno ac delicto
ꝓpedito cassato q; geneat⁹ aliud qđ
de irrationabili mētis anxietate seu
despatione defendit· Accidie gria sūt
duo· Primū qđ' ad lōp̄nū p̄pitat⁹ es
tuantes: aliud qđ' cellā delere ac fu
gere cohortat⁹ ¶ Cenodoria licet mul
tiplex sit et in diuīsas spēs diuidat⁹
gria tñ eius sūt duo· p̄mū quo p̄ter
nalib⁹ ac mūdialib⁹ ex tollimur rebus
Secūm quo ꝓ spūalib⁹ et occultis de
sicerio vane laudis īflāmamur Se
quo sit vtilis cenodoria xvj·
¶ Ira re tamē cenodoria vtilis
ab īperitis assumit⁹· ab
his dūtaxat qui adhuc vicijs car
nalib⁹ ustigant⁹: ut vbi gra si illo
tpe quo formicationis spūs purgent⁹
mēte ⁊ceperit ul' sacerdotalis offici
dignitatē ul' opionē victor̄ qua sū
et īmaculatā cē credūt⁹ Et ita īmū
dos ⁊cupie stimulos qȳ turpes atq;
īdignos ul' estimatōi sue ul' ordini
illi iudicātes· hac saltē contēplatōe
deleāt mīore malo id qđ' maius ē
retundentes Dacus eni ē cenodoxie
vino qȳ cuiq; pullari: qȳ iam in for
nicationis ardorē vñ reparari aut
non valeat aut vix valeat p̄ cru
nā Cruc̄ sensū ex ploua dei vnus
ꝓphar elegant⁹ exp̄ssit dicēs· Pro
me longe facā furorē meū· et lau
de mea infrenabo te ne īteream· Si
cū cenodorie laudib⁹ cōprehendis

nequaq̃ ad mferni p̃funda p̃curras
et irreuocabilē mortaliū p̃cōz oīū
maīōe mergaris. Hec mr̄ tanta
passionū huic meē vtutē ut irruētē
quēpiā in fornicacōis labē valeat
refrenare: cū sit mulior expmēns se
pissime cōpbatū. q̃ ita eam quē se
mel venenū cū pestē corrupit ītan
gibilē reddat ut faciat ab co ne bidu
ana quidē ul' triduana ieunia sen
tire. Dē enā nōnullos ī hac hēmo
frequēt nouim⁹ fuisse. fratres. se cū
cenobijs sp̃ue cōstitutos quinis die
bus refectionē abi sine labore toleāl
se: nūc aūt fame tanta se cenā ab ho
ra tertia purgeri ut uix nonā uix q̃
aut cotidiana differre ieunia. Hu
per qua re pulchre abbas machaius
cuidā p̃fectiori cur fame ab hora ter
tia in hēmo pulsaret: qui ī cenobio ce
tomachibus integris refectionē sepe cō
tēpnens nō sensisset eluriē. rūdit.
Quia hic nullus est ieunij fructus
qui te suis laudibus nutriet atq; sul
tentet. Ibi aūt te digitis hoīm et re
motorie refectio sagināt. Hunc
aūt rei figura qua dicimus sup̃cieute
cenobria vicū fornicationis exclu
di pulchre satis in regnoz libro ac
signauit exp̃mit: vbi p̃lium ezechie
chiam regē egipti captiuatū. alcēdēs
nabugodonosoz rex assyrioz de fini
bus egipti ad suā trāstulit regionē:
saluare nō ut eos libertati pristine ul' ge
nitali restituēret regioni. sed ut ad su
as adducēt tras longis aspectandos
q̃ fuerāt in tra egipti captiuati. Hāc
figuram in hoc quoq; opere aptabit
licet etiā tolerabilis sit cenobrie q̃
fornicacōis vicio deseruire: difficilis
tū a cenobrie diuīacione discreditur.

Quodāmō eū longiore in uicis spa
cio captiuus adductus. laboriosiq; ad
genitale solū et libertatis p̃tiam reu
tetur. meritoq; ad eū increpatio il
la p̃phetica dirigit. Quare iuuetiam
es in tra aliena: Recte siquidem iuue
rat⁹ dicit in tra aliena quisq; a ter
renis vicijs nō nouat⁹. Superbia
genera sūt duo. primū carnale. secun
dum spūale qd' et pernicios⁹ est. Illos nāq;
spernalis ipugnat: quos in quibuslibē
virtutibus p̃fecisse respit. De varia
oppugnacōe oīum vicioz xiij.

Nec igit⁹ octo vicia cū oīe hoī
nū genus pulsent: nō tū uno
mō impetūt oēs. In alio nāq; spūs
fornicacōis locū optinet p̃ma palē
ī alio sup̃equitat furor: in alio cenō
doxia vendicat tyrānidē. in alio arcē
superbia tenet. Et cū sit ab oīb⁹ oēs
ipugnari: duīso tū mō et ordīe singu
li laboram⁹. De īstituēdo aduīsū vi
cia etamē secūm ipōz īfestacōes xiiij.

Quāobrem ita nobis aduīsus hec
arripienda sūt p̃lia: vnuīsq;q;
vicii quo maxīe infestatur explorās
aduīsus illud arripiat principale certa
men. oēm curā mētis ac solliciti diēz
ergā illius ipugnacōnē obseruacōez
contigens: aduīsus illud cotidiana
ieunioz diriget spicula. cōtra il
lud cūctis momētis cordis suspiria
crebraq; gemitū oratiōes tela: ad
uersus illud vigiliaz labores ac me
ditacones sui cordis īpendēs indefi
cientes quoq; oratiōnū fletus ad dnm
fundens: et impugnacōis sue exitū
nē ab illo spernalis ac ingrē poscēs
Impossibile nāq; est de qualibet pas
sione triūphū quēpiā p̃mereri. nisi
q̃ intellexerit īdustria uel labōe p̃o

victoriā certamīs semet optinē non
posse: cū tñ ut valeat enutrari nrē
lit eñ die noctuq; oñi cia et collī
tudie pliste. Cuiꝰ se ab ea seuleit
absolutū. rursus latebras sui cor
sili intentione plustret: et exploēt
sibi quā nūt reliquas plperexerit te
rrioē. atq; aduīsus eam specialiꝰ
oīa spūs arma ꝓmouear. Et ita sp
validioribꝰ supatis. celerē de relidu
is facilēq; habebit victoriā: qua et
mens trūphoz pcessu reddet fo
tioz et ifirmoz pūgna succedēs pmp
tioē ei pueutū faret plioꝝ: ut fie
ri solet ab hijs qui corā regibꝰ mū
di hui⁹ oīgenis congredi bellis p
nuoꝝ ꝙ templatiōe ꝙlueuert. qd'
spectaculi genꝰ wigo pancarpū
nūcupat. Hij feras qualcūq; fortio
res roboe ul' feritatis rabie cōspere
rint duriores aduīsꝰ eas pme ogrellio
nus certamē arripiūt. Quibꝰ extinc
tis. reliquas que minꝰ terribiles minꝰ
q; vehemētes sūt ceteris facilioꝝ pter
uent. Ita et vicijs semp robustioibꝰ
superatis succedētibꝰ atq; ifirmoibꝰ
pabit nobis absq; ullo dilerimine
pfecta victoria. Cer tñ putandū
q; principalit quis cont' vnū dimicās
vicīū et velut incautus aliozsita pro
spiciens iopinato ictu facilꝰ valeat
sauciari. Ad' nequaq; fiet. Impossi
bile nāq; est eñ qui pro cordis sui mū
dicia mūdatione sollicitꝰ erga ipūg
natiōē vicij cuiliber intentiōē sue
mētis armauerit: aduīsꝰ cetā quoq;
vitia geneālē quētā horroē et custodi
am silem nō habē. Quo eñ mō uel
de illa quā absolui delideat palliōe
merebitur victoriā obtinē: q' se idig
nū purgatiōis ꝑmio aliozfaret cōta
gio vicioz. Sed cū principalis uri cordis
intentio velut specialē sibi pūgnā
aduīsus una excepit passionē: pro
ipa oratio attentiꝰ pensilāi sollici
tudie ac studio supplicās. ut ei dilī
genciꝰ obseruāe. et p hec celerē me
ritū obtinē victoriā. Huc nāq; nos
oportet pliozes exercē debere. nec tñ de
nra virtute confidē cūa legislatoꝛ hui⁹
docet vbis. Non timebis eos. qz dñs
deus tuus ī medio tui deus magnus
et tribulis: ipe delumet nationes has
in olpectū tuo paulatī atq; p ptes. nō
poteris eas delere piter. ne forte mul
tiplicent cont' te bestie tre. Dabitq;
eos dñs deus tuus in olpectū tuo: et mit
tet eos donec penitꝰ deleantur.

Nichil nos posse aduīsū vitia sī auxi
lio dei nec debē nos ī eoz extolli

Sed neq; debē victoria ꝙ
nos in eoz extolli victoria li
mulē monet: ne postq; comedis īgt
et saciatus fueris. domos pulcheas e
dificaueris et habitaueris in eis. habue
ris q; armēta et oues et greges. argē
ti et auri cūctaq; ꝙ rerū copiā. et ele
uetur cor tuū: et nō reminiscaris dñi
dei tui qui eduxit te de tra egipti de
domo seruitutis et ductor tuus fuit ī
solitudie magna et tribili. Salomō
quoq; ī pūbijs. Dixi cedebit inimicus
tuus noli gratulari. In supplantatiōe
aūt eiꝰ noli extolli ne videat dñs et
nō placeat ei et auferat ira sua ab eo:
idest ne plpicēs elationē cordis tui
ab eiꝰ ipūgnatione discedat. et ī pri
as derelictus ab eo rursus illa quā
p dei grām ante superaueras passiōe
vexari. Non ei oratiet pluia dicens.
Ire tractas dñe bestijs animas ofitu
cūtibi: nisi fuerit ꝓpt' inflationem

Hec cũt septẽ gentes quaz terras egressis ex egipto filijs isl' dat' ũ se dñs repmittit Cue oĩa sedm aplm cũ in tigria cõtingerent illis ad nrãm ꝙmonitionẽ scripta debem⁹ accipere ita cũ dicat Cum introduxerit te dñs tu⁹ in terrã quam possessur⁹ ingredieris et deleuerit gentes multas coram te ethẽu et gergeseu et amorreu chananeu et pherezeu et euheu et iebuseu septẽ gẽtes multo maiorus numei cũ tu et robustiores te: tradiderit q̃z eas dñs de⁹ tibi·penes eas usq; ad ĩterneciõnẽ Ex hõ multo maiorus nũ ee dicit hec ẽ racio: q̃ plura cũt vicia cũ vtutes Et iõ in catha[illegible]alogo quidẽ diminuant septẽ nationes: in expugnacõe uo eaz sine numeri assumpcõe ponũt ita cũ dicit Et deleuerit gentes multas coram te numerosiores est enim cũ isl' carnaliũ passionũ plius·qui de hoc septenario fomite vitioꝝ ac radice p̃cedit Exinde enim pullulant homicidia ꝓdicciones hereses furta falsa testimoĩa blasphemie·ꝙmessaciões ebrietates detractiones·ludicra turpiloquia·mendacia puerilia stultiloquia·securitas·iniquitudo rapacitas·amaritudo animi·indignacio·septus·murmuracio temptacio desperacio: multaq; alia que ꝙmemorare plongũ est Que cũ a nobis leuia iudicentur cũ dicit illis aplis senserit ut quã cicius hijs finiam tuleritis audiamus necq; murmuiaueritis michi ceciderit quidã illoz murmuiauerit: et perierũt ab exterminatore Et de septẽ nacione necq; septem⁹ xpin⁹ sicut quidã illoz septauerũt: et a serpẽtib⁹ perierũt De detractione uoluit diligẽ tetrahẽ·ne eradicetis De desperacõe

cordis quoldã ut hũlient' celẽ rursus vicijs que vicerãt tradi Quãobrem certos nos ee queunt tam ipis rerũ experimẽtis q̃ innumeris septuie testiõnijs eruditos nrĩs nos viribꝰ nisi deꝰ solus auxilio fulciam⁹ tãtos hostes cupare nõ posse·et adipiscendã victorie nõe referre debere: ita cup hoc quoq; p mopsẽ dñõ ammonente dicas in corde tuo cũ deleuerit eas dñs deus tu⁹ in conspectu tuo p iustitiã meã introduxit me dñs terrã hanc possidẽ: cũ ꝓpter iniquitates suas iste delete sunt nationes Nec ꝓpter iustitias tuas et equitatẽ cordis tui ingredieris ut possideas terras eoꝝ: sed q̃ ille egerũt impietatẽ introeũte te delete sunt Rogo q̃ apcꝰ potuit dim conf̃ puinosam opinionẽ pfuꝑnõ nẽq; nrãm q̃ qua totã ad'agim⁹ uel libero arbitrio ul' nre voluꝰ idulcie deputãe Nec dicas mecũ in corde tuo cũ deleuerit dñs deꝰ tuꝰ illas in conspectu tuo ꝓpter iustitiã meã introduxit me dñs ut terrã hanc possidere Nõne hijs qui oculos aie reseratos habẽt et aures ad audiendũ eruderunt expressit: Cũ ubi prospe vincor carnaliũ bella sucrescerunt et videris te de ipoz ceno et pfundõe mũdi liberatũ: nõ tue id vtuti nec sapiẽe q̃uentui pugne atq; victorie inflatꝰ asscribas credens te ꝓpter labores et studiũ tuũ et arbitrij libertatẽ de spualibꝰ nequicijs ul' carnalibus vicijs obtinuisse victoriã: qbꝰ pculdubio in nullo penitꝰ ualere potuisses·nisi te dñi cõmunisset et preciisset auxiliũ De ligõe septẽ gẽtiũ q̃z isl' acceperit terras et q̃re alibi septẽ alibi nulle gẽtes dicant" ee xvi

Cum desperantes semetipsos tradiderit impudicitie in operationem omnis erroris in immundicie. Ex quo clamor sicut indignatio et blasphemia odiumque: eodem apli vocibus manifestissime probatur iter impientis. Quis amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia tollatur a vobis cum omni malicia. Alia quippe plura huius silia: que cum sint multo maiores nunquam vitutes deuictis tribus illis octo principalibus vitiis ex quorum natura eas certum est emanare omnibus patuit aperteque liquet: ac per hoc pari ratione demonstrandum est

¶ De castrimergia nunc naturis quibusdam octo principalibus vitiis

¶ De castrimergia nunc naturis quibusdam octo principalibus vitiis eiusdemque octo principalium vitiorum numero. Quod igitur octo sint principalia que nos impugnant cum primo scripture diuinitate sint generis que adiuuant primo israheli: uel quemadmodum tribus vitiorum quomodo nobis est possidere.

Ruffio quod sedim octo vitia octo generum nus impleat xvm

Serapion Octo esse principalia vitia que impugnant mortalium victorum absoluta est diuisa: que figuraliter sub generum vocabulo notata: dicto nunc opus non ponunt eo quod egressis iam de egipto et liberatis ab una validissima id est egiptiorum moysen ut per ipsum dominus in deutronomio loquebatur. Que figura in nobis quotidie retinuisse traxere deprehenditur. qui de celi laqueis expediti. castrimergie id est ventris uel gule vitio carnisicis ingulcimur: et habemus iam tot hostes reliquas septem gentes sibi totius fluctus. prima scilicet que iam victa minime computata. Cuius etiam terra in possessionem israheli non datur. sed ut deleretur pectus eam et egrediatur ab ea dei precepto sanctum. Et ideo ita sunt moderanda ieiunia:

ut nō nate sit p̄ moderacionē ⁊ tunc ne
que defectione carnis ul' infirmitate
⁊ tracta est · reuerti rursus ad egipci
am trā id ē p̄stinā gule et carnis cō
cupiām quā cū mūdo huic renūcia
uerim⁹ abiecim⁹ q; d' figurāliter illu
pesti sūt: qui egressi in solitudinē ui
tuti rursus desiderauerūt ollas car
nū sup quas sedebant in egypto ·
Cur una ꝺ̄dem gens delit · septē nō
iubeant extingui Caplm xix
Quod aūt illa gens ī qua nati
sūt filij isr̄l' non penitꝰ extin
gui sed tm̄ō deleri ei⁹ ira p̄cipitur ·
hec nō septē ulq; ad intuicionē nūbēt
extinguū · hec ratio ē q̄ ꝙtolibet spūs
ardore succensi hēmū ututū fuerim⁹
ingressi vicinitate ac magisterio casti
mergie et quodām̄ō cotidiano eius cō
mercio nequaq̄ carē potuim⁹ hemp
cū in nobis edulij et clarz ut ingenuꝰ
ac natalis uiuet affectꝰ: licet ap̄u
rare superfluos eius appetitꝰ ac delicia
festinem⁹ · Que licet p oīa deleri nō
p̄nt: ita debent quadā dedinacōe u
tari · De hac cū dic̄t · Et carnis curā
ne feceritis in desideriis · Hui⁹ ergo
carne quā p̄cipim̄ nō p oīa ablatā · sed
ablq; desideriis exhibē · dū retinem⁹ aſ
fectū euidenti egyptiā nacionē non ex
tinguim⁹: sed ab ipā quadā discreno
ne sepamur · nō de superfluis seu launo
rib⁹ epulis cogitantes · sed sedim apol
lōis · victu cotidiano ī dumētoꝝ ⁊ tēn
ꝺ̄ ita figurāliter cauā in lege mandatur
non abhominabeis egiptiū: q; inuisi
nicola in tra ei⁹ hereditatis cū victꝰ
corpi nō sine uel ipi⁹ pricie ul' aīe
sedule denegat · Illaz nō septē p̄tur
bationū uelut oīmodis noxiaz de
rectis ib⁹ aīe nre penitꝰ exterminan
di sūt motus · De his cū ita dicatur
Odis amaritudo et ira et indignacio et
clamor: et blasphemia auferat̄ a vo
bis cū oī malicia · Et iterū Formica
no aūt et oīs īmūdicia et auaricia
nec noīetur in vobis: aut turpitu
do aut stultiloq̄ū aut scurrilitas ·
Possum⁹ ergo horū que natie sup
inducte sūt radices ablatā uicior̄ū:
ubi nō castrimergie nequaq̄ vale
bim⁹ amputate · hec cū possim⁹
q̄tūlibet placerim⁹ id nō ē q̄d nal
imur · ꝺ̄ ita ē tam nr̄ā qui libet
exigui q̄ oīm p̄fectōr̄ uita et quisq̄
ne monstrat · Qui cū reliquas pal
sionū rederint stimulos · atq; here
mū tanto mētis feruore et corpis ex
petant meditate: nichilomi⁹ cot̄i
diani victus p̄sidencia et ānui pa
nis p̄paracione nequeūt liberari
De nā castrimergie ad nām aqu ·
Quibus le cōparate · xx ·
Qpallionis figura q: nate est
q̄nis spūalē lūmū q; monachū co
artari p̄pe satis aquile similitudi ē de
signatur · Que cū excellentissio vola
tu ultra nubiū fūt altitudinē sub li
mata · se seq; ab oculis cūctoz mortā
liū a facie tre tot⁹ absconderit: rur
sus ad vallē pma submitti et ad t̄
rena descendē ac mortalibus radiacī
bus īplicari ventris necessitate ꝙpel
litur · Quib⁹ manifestissime cōpbat̄
nūdicijs castrimergie spm nequaq̄
posse ut retrō vitia resecari · uel p oīa
similiter resecari: sed aculeos ei⁹ et sup̄er
fluos appetitus utute animi retūdi tm̄
atq; cohiberi · De pleuerāna castrimer
gie adūsꝰ phōs disputata xxi
Nam hui⁹ vicij natura q̄tā se
nū cū phis disputans qui cū

p̄ simplicitate xp̄iana velut rusticū
crederēt famigrandū sub hoc p̄bleuma
tis figuraus colore elegant̄ exp̄sit
Multis mō creditoribꝫ p̄mue⁹ me
dereliquit obnoxiū Ceteris ad integrū solues ab oīi quēcunq; eorum mo
lestia liberatus sū: vni satisfacē nō
possū cotidie soluēdo· Cūq; illi igno
rantes vim p̄positi questionis absolutionē ei⁹ p̄cario postularēt: mul
tis aut vicijs sui natialibꝫ astrictus
sed mīserante deo de sideriū libertatis
nūcijs illis tamq; molestissimis cre
ditoribꝫ renūcians huic mūdo· et
oēm sbām quē ni successione p̄ris
obuenerat a me pter abrenens satisfeci: atq; ab eis oīmodis absolutus·
castrimergie nō stimulis nullo mō
care p̄ualui· Nec eū q̄ius eā i p̄uū
modū vilissimāq; redigeri quātita
tē· vim cotidiane ꝓpulsionis euito:
sed nītē ē me p̄cetus eis q̄cunq; oībꝫ
purgeri et inimicabile quātā solucō
nem ingi structione dependē· et in ex
plebile idictionibꝫ eis iterre vectigal
Cum illi huic quē velut ydiotā ac
rusticū ante despererant p̄nūcia
uerūt p̄mas phie p̄ces id ē ethicam
disciplinā apprime ꝓhendisse: mi
rati admodū potuisse eū natialiū
allequi· qđ ei nulla secularis eruditio
ostulisset· cū ipi studore multo longaq;
doctrina ita hec attingē nequiuissent
Hec de castrimergia spāliū dixisse
sufficiat· Nūc reuertamur ad dispu
tationē quā de gnali vinoz ꝓmissōe
coperam⁹ exponē Cur abrahe p̄dix
erit dnās deē gētes expugnādas A

Q Vm ad abrahā ꝑlō ista xxii
de futuris dño loqueret· quod
vos mīme requisistis· nec septē gētes
legē dimisisse sed deē· quaz tra semi
nis tanta promittit· Cum nīs adiec
ta ydolatria atq; blasphemia cuncta
impleret· Cumbq; aute notiā dei
et grām baptismi nec ipa gentilium
nec blasphemia indoz multitudo su
perata est donec intellectuali egipto ꝓ
mozat· Di aūt abrenūcians quis et
egressus erinde p grām dei deuicta
piter castrimergia ad hēmū puenie
rit spūalem: de ipugnatiōe triū gē
tiū libeatq; cuncteptē tiū que p mo⁹
sen dimittuntur bella subscripsit Cuō
nob vtile sit vinoz tias possidē

Q Vod nō istarū promissaz xxiii
gentiū regiones salubrit̄ pol
sidē p̄pimur ita intelligit· Habet
vnūqdq; virtū in corde nrō ꝓpaz sta
tionē: quā sibi vendicans in aie mē
recessu exinaīat israhelē· id ē ostēpla
tionē rerū sūmaz atq; stāz· eisq; sp
adūsari nō desinunt Non enī pūt vir
tutes cū vicijs piter morari· Deuce
re ꝓpanno iustitie cū iniq̄tate· aut
que societas luci cū tenebris· Sed
cū abrahelis ꝓlō id est a virtutibus
extra se dimicantibꝫ fuerit vita su
perata: locū quē sibi in corde nrō cō
cupīe ul' formacōis spūs retinebat·
deinceps castitas obtinebit· Cuncta
furor repat· pacīa vēdicabit· Cuncta
tristicia morte operās oppugnabat
salutaris et plena gaudio tristicia
possidebit· Cuncta amdia vastabat·
impiet ex cole fortitudo: que sup
bia cōculcabat· humilitas honestabit· Et ita singulis vicijs expulsis·
eoz loca id est effectus virtutes con
traie possidebūt: que filij israhelis
id ē aīe videntis deū nō ineito ni
cupāt· Cui cū vnūsquis cordis expu

lerunt passiones: non tam alienas possessiones quas ille ꝯ ꝓuas recuperasse credendi sunt. Quare ex qbꝰ expulsi sūt ꝓpli chananeoꝝ semini sem fuerint deputate. Cap' xxiiij

Quem quātū ducet vetus traditio has ealdē tras chananeoꝝ quas introduxit filij israhelis filij sem quōdā fuerāt in orbis diuisiōe sortiti: quas demceps p vim atq; potentiā posteritas chā pualiōis minuatur possedit. In quo et deꝰ iudicium rāsimū ꝓbatur: q; et illos de locis alienis expulit que male occupauerāt. et ilhs tñ ꝑtē possessionē que ꝑ sapie eoꝝ in diuisione orbis fuerat deputata restituit. Que signia īnobis quoq; strāe certissima rōe cognoscitur. Nam voluntas dñi possessio nē cordis nri nō vicijs sed vtutibꝰ nā luter deputaueit. que p̄ suasionē ade in solescentibꝰ vicijs id̄ populus chananeis a ꝓpria regione depulse: cū eis rursū p dei grām diligēcia nra ac labore fuerit restitute nō tā alienas occupasse tras ꝯ ꝓuas recunde sūt recepisse. Tertiōma diuisa cū signōe

In his octo septē vicoꝝ xxv vicijs est in euāgelio ita signatur. Cū aūt immūdꝰ spūs exierit ab homine ambulat p loca arida querēs requiē et nō inuenit tūc dicit. Reuertar in domū meā vñ exiui. Et ueniēs inuenit vacantē scopis mūdatā et ornatā. Tūc vadit et assumit alios spūs septē neq; ores se: et intrātes habitant ibi. Et fiūt nouissima hoīs illi⁹ peiora priorib⁹. Exemplū ibi septē gentes legimus exceptis egyptijs de qua egressi sūt filij israel: ita et hic septē reuerti spūs dicūt immūdi excepto eo qui ab hoīe pius narratur egressus. De hoc septenario fomite vitioꝝ salomō quoq; in pūbijs ita describit. Dixi rogauerit inimicꝰ tuꝰ vote magna ne consulueris ei. septē enī nequitie sūt in aīa ei⁹: id̄ē si supauerit calcitrauerit spūs. repit tibi sua humiliatiōe blandiri rogans quodāmō ut alicui relaxans a cepto feruoꝛe ꝑparcas ei. qd̄ ꝓfectō ne modū et mensurā iuste districtois excedat: ne reoluais eiꝰ subiectione. nec arridē te ꝑpugnatois securitate qua videris paulisper a carnalibꝰ incentiuis frūs q̄ nos ad pristinā remissionē ul' ꝑteritas gule ꝛecipias reuertaris. Ꝓ hoc ei dicit spūs ille quē viceras. Reuertar ī domū meā vnde exiui. Et ꝓcedentes in eo cōfectum septē spūs vicioꝝ erūt tibi accessoꝛes quā illa passio que in ꝓmordijs fuerat supata: qui te mox ad deteriora ꝓpellent gressū. Quod deuicta passioē gule ꝑpendēdꝰ sit labor ad vtutes ceteras optinendas. Cap' xxvi.

Quia ꝓpter ieiunijs et orationē incubentibꝰ nobis festinādū est ut gule passione supata ꝓtinꝰ aīam nrām vacuā esse a necessarijs vtutibꝰ nō sinamus: sed eis vnusquisq; cordis nri studiolis occupem⁹. ne rursus spūs ille quos nos ab ipis vacantes ꝛeperiat: et nō sibi iam soli aditū parare gentes introducat. secū in aiam nrām septenariū hūc fomitē vicioꝝ: et fiant nouissima nra peiora priorib⁹. Turpior enī erit post hec et īmūdior aīa ac supplicio grauiore plectetur que se renūciasse huic mūdo gloriat. Quantis sibi octo vicijs: q̄ fuerat quōdā in seculo ostenta. cū ner disciplinā monachi fuisset ꝓfessa nec nomē. Nam nequiores hui⁹ septem spūs illo priore qui egressus fuerat

idcirco dñr: q; deliderñ gule id ē castri
mergie p se se nō eēt nociū· nisi itro
mittēt grauiores alias passiones id
ē fornicacois philargirie ire tristicie
cuie cupbie que p cemet noxia aie ac
pemptoria esse dubiū nō est Et idē
co pfectōne et puritatē nūq; potit ob
tinere quisq; eam de hac sola ptinen
cia id ē ieunio corpali speraueit ac
quirendā: nisi noueit ob id se hanc
exhibere debere· ut humiliata carne
ieunijs facili⁹ possit adiulus alia vi
cia ire certamen· nō insolescēte car
ne saturitatis iglūue Ex nō idē
plioz̄ ordo sit q; ponit⁹ i cathalago
Sciendū tñ non vicioz xxviij
eundē esse m oibus nobis or
dinē plioz̄: q; sicut dixim⁹ nō vno
mō impugnam⁹ omīs· et oportet v
nūquēq; nr̄m secdm qualitatē belli
quo pcipaliť infestat⁹ certaminū
luctamē arripere: ita ut alū necesse
sit adiulus vicū qd tū ponit⁹ primū
exercē efficacē· alū extra quartū siue
quītū: et ita p ordinē ipa vigilia i nob⁹
optinēt pncipatū· vtq; ipugnacois
exigit modus nos quoq; oportet or
dinē mstruē plioz· secdm quē puen
quoq; victone triūphiq; succedēs· fa
ciet nos ad puritatē cordis et pfectois
plenitudinē puenie· Huiusq; ca
pitis de natūa octo pncipaliū vicioz
nobis differens latentiū in corde nr̄o
passionū gñā· quaz causas atq; af
finitates cū ab ipis cotidie vastem⁹
nec ignoscē possim⁹ autea nec diluē
poteram⁹· ita lucide referamus: ut eas
quodāmō ante oculos positas ītueri
nobis velut i speculo videam⁹ Ex pli
cit collacio quīta Decapcois Incipi
unt capla collacois sexte sereni abb

De castitate abbatis Sereni p'm
Interrogatio pdicti Serenj sup
statu cogitacionū nr̄az ij Rūsio
nr̄ā sup aie volubilitate iij Dispu
tatio Serenj de statu aie ac virtutis eius iiij
De pfectōe aie ex similitudīe euangē
lici centurionis assūpte v De pleni
tudine ergā cotidianā custodiā vi
Interrogatio de mobilitate aie et ipug
natione celestiū nequiciaz vij Rūsio
sup adiutorio dei et liberi arbitrij po
testate viij Interrogatio sup aie ac te
monū suggestione ix Rūsio in quē mo
dū spūs īmūdi humanis mentib⁹ co
pulent⁹ x Obiectio vtrū possint spi
tus īmūdi corā quos supplicēt animā
mab⁹ insideri uel vinci xi Rūsio quē
admodū intergumus īmūdi spūs
diuēnt⁹ xij Ex spūs spūi penetrabi
lis cē nō possit et de ī corporeo solo deo
xiij Obiectio que demones cre[illegible]dāt
cogitaciones hoīm possit xiiij Rūsio
q; possint demones in cogitacionib⁹
hoīm q; de nō possint xv Dili modo
q; spūs īmūdi cogitaciones hoīm do
ceant⁹ agnoscē xvi De eo q; nō singu
li quiq; demones vnūsquēq; ingerant
passiones xvij Interrogatio an inter
demones ipugnacois ordo ac vicissitu
dinis disciplina seruet⁹ xviij Rūsio
quē modū a cetu demonū sup vigi
lituidinis ipugnatione cubilitat⁹ xix
De eo q; nō sit⁹ vnq; fornicatois atrate
ptātes xx Ex nec tēptandi facul
tas in eoū sit arbitrio collocata xxi
De īminuta demonū ptāte xxij
Cur non demones ī corpa sibi corpa q̄
accepturi sūt aditū parent⁹ xxiij De
eo q; mulieribiliores sint hi qui vinci
q; qui ab ipis demonib⁹ possidēt⁹ xxiiij
De nece pphete seducti et ifirmitate

abbatis paulꝰ quã pro sua emũdacõe pueruit xxv De ẽptacõe abbatis nop li xxvi De eo q̃ sperni nõ debeant hij qui spiritꝰ tradũt inmũdis xxvii Obiectio cur hij q̃ tradũt spiritꝰ inmũdis a gõne dñica sepa reñ xxviii Rũlio sup̃ posita quel tione xxix De eo q̃ misceri sũt q̃ subdi tpalibꝰ istis ẽptacõibꝰ nõ merent xxx De diuisione studioꝝ ac uolũtatũ que in aeris ptãtibus exercent xxxi Introgatio vñ differencia nequeat celestiũ tanta preferri xxxii Dilatio sup̃ posite questiõis absolucõne xxxiii De castitate abbis sereni primũ

Dmme cãtatis et coutinẽcie uirum nõis q̃ cui specim abbatẽ serenũ quẽ singulariꝰ cunctis ueneracõe p̃ceteris admirati studiosoꝝ mẽtibꝰ ĩsinuare cupientes: alias arbitrarẽ delide riũ nr̃m nos explẽ non posse q̃ ĩ collacionem eiꝰ nr̃is libellis misceri ẽptaueramus. Cui supra oñs vtutes que nõ solũ in eiꝰ actu ul' moribus sed etiã in ipõ uultu p dei grãm refulgebãt ita est peculiari bñficio donũ castitatis ĩfusum: ut etiã le nec ipis quidẽ naturalibꝰ ĩcentiuis ĩquietari uel in sopore sentiret. Ad quã tamẽ carnis p̃apuã puritatẽ q̃admodũ grã dei ãmiculãte pueneĩt: q̃m supra q̃dicõnẽ nature uidet' hũana ne necessariũ reor p̃mitto explicare

Introgatio p̃dã serenis ĩ statu co

Dicitur gitandũ nr̃a vt pro mũna cordis atq; aĩe castitate. nocturnis diurnisq; p̃cibus. ieiuniis quoq; ac uigilijs ĩfatigabiliter ĩsistens. cũ uidisset oĩonũ suaz obtinuisse le uota. cũctosq; estus ĩ corde suo scripẽ carnis extinctos uelut suauissimo gustu puritatis accensꝰ ĩ maiorẽ sitim zelo castitatis exarsit et intencionibꝰ repit ieuniis atq; obsecracionibꝰ ĩcubare. ut mortificacio passionis hui⁹ que ĩterioꝝ hoĩ solo deo dicat attributa ad exteioꝝ etiã puritatẽ cateꝰ pueniret. ut ne ipõ quidẽ ul' illo simplici ac inanali motu qui etiã in paruis atq; lactentibꝰ erratꝰ uicinus pulsaret: ĩdepti scilicet munere ex primẽto qd' le nouerat nõ laboꝝ merito. sed dei grã gleniũ ardenciꝰ aiatꝰ. ad hoc scilicet obtinendũ credens multo facilꝰ hos stimulos carnis radicitꝰ deũ posse cõuellẽ quos etiã hũane artis industria nõnũq; solet quibusdã poculis ul' medicamẽtis seu ferri sectione deti here. qñ quidẽ illã spũs puritatẽ q̃ sublimior ẽ quãq; impossibile ẽ hũano labore uel studio ꝓhendi suo munẽ ꝑficeret. Cũq; petronum cepte supplicacõe lugi ac lacrimis ĩdefessꝰ ĩsisteret: aduenies ad eũ angelus ĩ uisione nocturna cultꝰ uelut ape riens uterũ quãdã ignitã carnis stimulũ de eiꝰ uiscerib⁹ euellẽs ac puriens suosq; oĩa ut fuerãt locis restituens ĩtestina: ecce inq; ĩcentiua tue carnis ablata sũt. et optimusse te noueris hodierno die petuã corpis puritatẽ quã fideliter postulasti. Hec de grã que mẽorato uiro peculiariter attributa ẽ breuiter duxisse sufficiat. Ceterũ de illis ututibus quas cũ reliquis cunctis uiris ꝑfecte possidebat aliq; memorare supfluũ puto: ne

ſpecialis ſup noīe huius ſtā narratio a
lus demē videatur: id qđ de isto singula
riter fuit pdictū. Huī igit cūmo de
lideio collationis eiꝰ atq; ītinctionis
attenti diebꝰ qđragelime vidē cuiau
mꝰ. Cum cū a nobis de qualitate cogi
tationū nrāz et īteriorus hoīs statu
trāquillissima spellatione ql̄libet
uel qꝫ nobis ad eiꝰ puritatē tāti tpis
hēnt habitatio stuliſſet: hijs eū que
rimonijs adsoli sumꝰ Rūlio nrā cē
Opputatio aīe volubilitate iñ
tpm ac solitudīs hītatio cuiꝰ
stemplatione comunis ītciorus hoīs p
trōnē nos sequi debuisse hoc solūmō
stulit nobis ut discrēmꝰ quē cē nequa
mꝰ: nō tū scīt cē qđ cē stendimꝰ. Nec
enī aut delideāte puritatis firā stabi
litatē. aut robur alicuꝫ firmitatis nos
ac scīe nouimꝰ assecutos: sed tūmō
ꝫfusionis ac pudris augmēta. Ete
nim cū oīm disciplinaz meditatio
ad hoc cotidianis studijs exercnat
atq; pficiat. ut a trepidis rudimētis
ad perfectā certā stabilē qꝫ puenies
īcipiat nosse que pmitꝰ uel ābigue
nouerat ul̄ penitꝰ ignorabat et fir
mo ut ita dixerim gradu in illꝰ dis
cipline qualitate pcedens pfecta ac
sine ulla difficultate ꝺlegitur: ecōtrio
me in hius puritatis studio laboran
tem id solūmō pfecisse reperio ut ca
am qꝫ cē non possim. Ex quo mi mich
il aliud seruo qꝫ luctū tanta cordis ꝫ
tritione ꝫferri: ut nūqꝫ scaturiet de lit
materia lacrimaz: nec tū cē desinā qđ
cē non debeo. Et idcirco qꝫ pfuit
didicisse qđ cūmū est. si ignorū neq
at apphendi: Nam cū directione cor
dis ad desiderata ptendē sentiemꝰ. in
sensibilit mēs inde reuoluta ad pores
cuagationes īpetu vehemēcior plabi
tur. Et ita cotidianis distencionibus
occupata īmuneis captiuitatibꝰ in
cessanter abducat. ut qđ remodū despere
tur a nobis desiderata correctio: et
supflua hec obseruātia videat. Diqui
dem p monēta singula lubricis dis
cursibus euagat. Cūqꝫ ad timorē dei
ul̄ stēplationē reducat spūalē: pinqꝫ
firmet in ea rursus fugacius euanes
cat. Cūqꝫ eū velut exprgefactū deplente
rimꝰ ab intētione ꝓposita deuiasse ar
qꝫ ad illā theoriā unde discesserat redu
centes voluerimꝰ tenacissima cordis
intentione. velut quibusdā vinculis
obligare: in ipō conatu nrō onus qꝫ
angustia de receptibꝰ mētis elabitur.
Ob quā rem cotidianis humilcrmoi
obseruationibꝰ estuātes. nec tū ex pris
aliqđ nrō cordi stabilitatis robur ac
cessisse cernētes: ad hāc opinionē frac
ti desperatione transduci. ut non
nrō iam sed natie vitio has aīe pas
siones hūano genī īesse credamꝰ.

Disputatio Sēnis de statu aīe ac v
Serenus. tutis eiꝰ Cap iiij
Periculose plūpnosū. nec
dū rebus recte discussis. nec rōe col
lecta de natia cuiuslibet rei ꝑpō
re diffinire. ac de ꝺsideratione fragi
litatis sue caꝛe cōiecturā: nec de sta
tu ac qualitate ipius discipline. ul̄ alio
rū experientia pferre sniam. Nec cū li
quis natandi ignarꝰ sciens pondus
corpis sui ferre aquaz liquorē non
posse exprimēto sue voluerit īperite
definire nemiñ posse liquidis elemē
tis solida carne circūdatū sustineri:
idcirco vēa eiꝰ opinio iudicanda est
quā sēdm experientiā suā vilius ē pro
tulisse: cū hoc nō solū nō sit impossibi

le·sed etiã pfacile ab alijs fieri põe cernit
tima et oculoz fide nõ dubia ꝯprobet
Hoīs idē mẽs a eis in tot anto alti
nuor idē semp mobilis et multũ mo
bilis· Ꝛd etiã in sapiã que dicit salo
mons alijs ũbis ita describit· Lapsle
me cū ꝯ nobe pie et nocẽtoa ꝙ põ
na· idē terrenũ hītaculũ aggrauat mẽ
tem multa cogitantẽ· hec igit ꝯ dicto
ne natie nũq̃ pt oculos ꝯsiliẽ· sed ne
esse est eã nulli puncti habueĩt vbi suos
exercerat motus et in quib ingenter occu
petur ꝓpa mobilitate discurrẽ et p oĩa
volitare donec longo exercitio ulcꝰ
assuefacta diuturno qđ nos ītellium
diuinis laboze expiatur· et discat quas
mẽoie sue materias debeat ꝑparare· et
ga quas circũagat ītellectus volatꝰ et
ĩmorando robur acq̃rat: et ita ꝑuale
at adulus ĩimica suggestiones quib
detrahebat extrudẽ· et in illo quẽ delite
ret statu atq̃ qualitate durare Ꝛ ꝯ
ergo hanc euagationẽ cordis nr̃i uel
natie hūane ul deo creatoꝛ ei debem
assceribẽ· Dera ẽ etiã cũ tota sẽptie q: deꝰ
fecit hoīem rectũ: et ipi quesierũt cogi
tationes malas· Ꝛ nobis ergo eoꝝ q̃
litas pendet: q: cogitatio mq̃ bona sa
ctis eã appinquat· vir aũt prudens
inuenietur eam Ꝛ tẽt aũt inueniri possit
nisi prudentie industrieq̃ subiecta fuit:
si nõ fuit inuentũ sine dubio nisi de socie
ul imprudẽtie ipũtandũ est non vicio
nature Cui sensui psalmista quoq̃ ꝯ
gruit dicẽs· Ꝛ dñs uir ꝯ ẽ auxiliũ abs
te die: ascensus i corde suo disposuit·
Dicens ergo in nr̃a diuotione ꝙ sisto· aut
sine ascensu idē ptingẽtes ad deũ cogi
tationes sine descensus ad terrena salutz
et carnalia corruẽtes i nr̃is cordib dis
ponamꝰ· Ꝛ ue si nõ in nr̃a ptate cõ

sistẽt: nec pharizeos dñs ĩcepisset· q̃
cogitatis mala in cordib uẽs· nec per
pheta ꝑcepisset dicens· auferte malũ
cogitationũ uarũ ab oculis meis· et
usquequo morabũt in te cogitationes
noxie: nec in die iudicij eaz qualitas
quẽadmodũ opus eriget a nob· ita p
ysayã dñs ꝙnunãte Ecce ego noui ve
mouit ꝙgregẽ opa et cogitationes eoz cũ
oĩbus gentib et linguis· sed ne ꝙdemp
nari quidẽ eaz testimonio ul defendi
in illo tribuli atq̃ metuẽdo examine se
cundũ bñ apli cuiãm mereãt ita dicẽ
tis· Et mẽ se ĩuicem cogitationib accu
santib aut etiã defendentib· in die
qua iudicabit deꝰ occulta hoīm secũ
euangeliũ meũ De pfectõe aiẽ ex sili
tudine euangelica centurionis assump

Nunc ergo pfecte te Cap' v·
menti figura p illũ euangeli
cũ centurionẽ pulcherrime designatur:
cui ũbis atq̃ gentibus qua nõ quibus
libet ĩgruentib cogitationib abdu
cebatur· sed pro suo iudicio ul admitte
bat bonas uel grauiores ablq̃ ulla diffi
cultate pellebat· hac tropica significa
tione descripta ẽ· ꝙ iam ego homo
sum sub ptate ꝙstitutꝰ hñs sub me mi
lites· et dico huic vade et vadit· alio ve
ni et venit: et seruo meo fac hoc et fa
cit· Dignit nos quoq̃ uirilit adulus
perturbationes et uitia diuicantes po
tuerimꝰ ea diuini nr̃e discretionis q̃
ci· ac militãtes in carne nr̃a extin
guẽ passiones· ul instabilẽ cogitatio
nũ nr̃arz cohortẽ rationis ĩperio sb
iugare· Ꝛ dñe cruus salutis uerbi
lo durissimas aduisariaz ptãtium
turbas a terminis nr̃i pectoris ꝑpul
sare: pro tãtoũ meritis triũphoz
ad spũalis huius centurionis ordinẽ

pmouem⁹ Cruc̃ in eccl̃o quoq; p̃ mor
cem mystice legim⁹ deliguatũ Cõstitue
tibi ciliarchas · centuriones · et q̃q̃a
genaios et decanos Et ita nos quoq;
dignitatis hui⁹ apice sublimati · ha
bebim⁹ hãc ĩperandi ptãtẽ atq; vtu
tẽ · qua nõ quib⁹ nolum⁹ cogitatiõib⁹
abducam⁹ · sed his quib⁹ spãliter de
lectam⁹ ĩmorari uel ĩherẽ possim⁹:
malus quidẽ suggestionib⁹ ĩperãtes
abite et abibunt · bonus nõ dicimus
venite et venient · Deruo quoq; mõ
idẽ corpi ea que castitatis ql̃ꝫ nẽne
cuiꝰ cilic ĩugam⁹ et cũe villa ẽdictõe
deseruiet: nõ iam cuiscunq; nob⁹ ad
ulos · q̃ pie stimulos sed oẽm exhi
bens spũ famulatũ · Hui⁹ cen
turionis qualia arma sint ql̃ꝫ q̃
nos exercenda p̃parent audi bñ apo
stolũ p̃dicantẽ · Arma mi⁹ militie nr̃e
non carnalia sed potẽa deo · Durit
qualia sint idẽ non carnalia nec ĩf̃
ma · ꝫ spũalia · et potẽa deo Deinde
ad quos sint exercenda · fructu⁹ q̃q̃ ĩ
simuat · Ad destructionẽ mumionũ
cogitationes purgantes et oẽm alti
tudinẽ extollentẽ se adulus scãm
dei et captiuãtes oẽm ĩtellm̃ ĩobe
dientiã xp̃i: et p̃parati vlcisci oẽs
ĩobediã cũ ĩpleta fuit p̃mũ nr̃a
obediẽa Quæ quidẽ q̃ singillatim
pcurrẽ sicut necessariũ ita etiã al
teri⁹ tpis ẽ: Arm⁹ tñ mõ volo vo
bis genera p̃tates q̃ patefacere
quib⁹ nos quoq; si volum⁹ bella
pliari et mi⁹ centuriones euãgeli
cos militare accẽti iugiter debe
mus ẽ · Sumite mi⁹ scutũ fidei in
quo possitis oĩa tela nequissimi
ignita extinguẽ Ergo fides est scu
tũ: que exercitiõs ardentissima tibi
dinũ tela metu futuri iudicij et electi
tis regni credulitate mortificat · Et
loricam mi⁹ caritatis · ipa nẽpe est
que vitalia pectoris nr̃i circũdãs at
q; ĝieus letalib⁹ p̃turbationũ obiec
ta tũc eib⁹ q̃ traricos ictus nec ad i
teriorẽ hoĩem nr̃m iacula diaboli
penetrare p̃mittit · Oĩa enĩ sustinet:
oĩa patitur · oĩa sustinet Et galeã
spem salutis · Galea capitis ẽ mu
nimen · Quia ergo caput nr̃m xp̃s
est: debem⁹ istud semp spe futuꝛe bo
noꝝ velut ĩexpugnabili galea i cũc
tis tẽptationib⁹ ac plcuiõib⁹ cõ
munire et p̃cipaliter fidẽ ei⁹ illesã
atq; integrã custodire · Alys enĩ me
bris trucatũ quẽp̃ã licet debilẽ pol
sibile tñ est utriq; supẽe: sine cap
tis uõ nemũ uel breuis uite spaciũ p̃
rogatur Et gladiũ spũs q̃d ẽ vbi
cri · Penetrabilis nãq; ẽ oĩ gladio
ancipiti et p̃trugẽs usq; ad diuisio
nẽ aĩe ac spũs · q̃ pagũ quoq; et medul
larũ et discretor cogitationũ et ĩten
tionũ cordis: Diuidẽs saluet et ab
scõdens q̃q; in nob⁹ carnale tenũ
ve reppererit Cruc̃ armis quibꝰ
fuit munim⁹ ab hostiũ · sẽper tela
et populatiõe defendus nõ ut captus
et subditus ad hostilẽ cogitationũ ter
ram · districti depũdentiũ uinculis ab
ducat · nec audiet p̃phetã q̃rẽ ĩcertã
tus es ĩ terra aliena sed tanq; tri
phator ac victor: in illa qua uolueit
cogitationũ regione · sistet · Quis enĩ
ipius robur ac fortitudiem centuriõis
hui⁹ q̃ hec arma que p̃dirim⁹
nõ carnalia sed potẽa deo gestat ag
noscẽ: Audi ipm regẽ uiros fortes
ad spũalẽ militiã congregantẽ · q̃
eos delectu signet ac probet · Infir⁹

mst dicat qz fortis tū ego: et ꝙ pacēs
est· tūt pugnator· Videns ergo bella
dñi pliari nūi pacētes infirmolq; nō
posse: Illa vtiq; infirmitate qua fi
datus ille ūr ewangelicꝰ cēturio cū
fiducia loquebat· Cum enī infirmor
tūc potēs sum Et iterū Virtus eī in
infirmitate pficit· De qua infirmitate
vnꝰ pheta· Et erit mꝰ qui infirmat
i vobis sicut dominꝰ dauid· Placens her
bella pliabit· Sempe illa pacīa de q̄
dicit· pacīa nob nouīa est: ut volunta
tē dei facientes resipiatis remmēano
nem

De pleuerātia erga cordiandā

Debere tū ac posse custodiā vi
nos duo cohereé et exercenda p
pua deprehendimꝰ· si mortificatas vo
luptates ac desideria mūdi hui⁹ habea
mus absciſa: et illoz auctoritate docebi
mur qui duo colloquētes fidenaliter
dicūt· Adhesit aīa mea post te: et adhesi
testimonijs tuis dne Et tu adhēre do
bonū est· et q̄ adhēret deo vnꝰ spūs est·
Non ergo debemꝰ hijs euagatiōibus
aīe fatigari ab hoc studio relaxari·
Cui enī cordi erit cam suā satiabit pa
nibus: qui aūt sectatur otiū replebi
tur paupate Nec ab intentione hui⁹
obseruatiue primosa dispatione tri
gatur qz nō omī collecto mē amplꝰ
Nam qui sanꝰ est sine dolore est· Egri
tate erit Et iterū Vide si dolorē labo
rat sibi: et vim fant pdicatoi sue Nec
nō etiā regnū celoz vim patit: et vio
lenti diripiūt illud Nulla nāq; virtus
sine labore pficit· nec vlli possibile ē
ad istā quā cupimꝰ stabilitatē mētis
sine ingenti cordis tristicie Et crebꝛ·
Homo enī ad laborē natꝰ· qui utiq; vi
rū pfectū possit occurrē i mensurā eta
tis plenitudis xpi: maiore eū nece est
intencione semp ee pugilē· ingiq; colli
gendē deludere· Ad hui⁹ tū mensure
plenitudinē nemo pcenuit alias i futu
rū: nisi qui p̄meditatꝰ et ibutꝰ eo fuit
in pūti· eāq; adhuc in hoc sēlo positus
plibarit· xpiq; mēbrū p̄nobilissimū deligi
natꝰ arcam ꝙ pagimus illiꝰ p quā corpo
reꝰ valeat copulari in hac carne posse
dere· vnū dūtaxat deliderans vnū se
ens· ad vnū omīs nō solū actꝰ suos· ve
rū eā cogitationes semp intendēs· vt
illud qd in futurū dicitur debitā qui
sitionē seōz iam subarratū teneat i
pūti id ē sit ei deus oīa in oībus· Interro
gatio de mobilitate aīe et ip̄ūgnoē

Germanꝰ celestū negnaz vi
posset solitam hec volubilitas
mentis aliquatenꝰ cohercri: si eā non
tantꝰ adūsarioz numerꝰ circūallās
ad ea que nō vult ꝓuocando illā sue
quoq; natie mobilitas rapit idelinē
ter ipellēt· Quā cū tam inuincibiles tā
potentes atq; tribules circūagāt inimi
ci· reliſti illis ab hac p̄sertim fragili
carne ipossibile credrem⁹: nisi ad hāc
opinionē vīs sentēcijs velut celesti bꝰ
aīaremur oraculis

Rūsio ī adiutorio dei et libei arbitrii potestate vīj

Germanꝰ Adūsarios quidē nobis
nugiter insidiari quicūq; iterī
oris hoīs erpti sūt pūgnas dubitare
non pūt· Sed ita Dicimꝰ hos nīis p
fectꝰ adūsari ut eos tūm nō intenti
ores malor nō etiā impulsores esse
credam⁹· Ceterū nullo oīno hoīm
posset vitare pīm qdūcūq; illi cordiꝰ
nīis iurere voluissent: si eis q̄admo
dū ad suggerendū ita et ad ꝓpellen
dū facultas violenta suppetēt· Cui
obrem sicut i illis ē instigatōis copi
a: ita in nob virtus respuendi sine

acquiescendi libertas est attributa. Quor tñ potestatē et ipugnationes sustinemus: cū ꝓtectiones atq; adiutoria dei eōrū sentiamus. De quo dicit. Maior enī est qui in nob est ꝙ qui in hoc mūdo. Cuius auxilia multo veliementiore militāt vtute ꝓ nobis: ꝙ aduersus nos illor multitudo sentit. Iram bonaꝝ rerū non tñ suggestor sed etiā fautor atq; ipulsor est deus: ita ut nō nūq; nos etiā inuitos atq; ignorantes attrahat ad salutē. Constat ergo neminē posse a diabolo decipi: nisi illū qui prebet ei malueit siue voluntatis assensū. Quō enī alter suus vbis eum deuter erpellit dicens. Quia cū nō fit a traditio ab his qui facūt malū ato: ideo repletū est cor filioꝝ hoīm in ipis ut faciāt mala. Ergo manifestū est hinc vnūquēq; deliquē. ꝙ ingruentib cogitationib pauis non resistim repulsa a traditōe abiciat a nra relicte uię et fugiet a vob

Interrogatio sup aīe ac demonū cō

Hermanus. iūctione Ca. ix

Quō illud quelo est aīe cū iustis spūbus neq; tam indiscretū pmixtū q; sortitū. quo sic eidem nō dicam iūgi sed et vniri possint: ut et alloquiam īsensibiliter et misceri. atq; īspirare illi quecūq; voluerit. et ad ea que placuerint eis valeāt insinuare. eoq; cogitationes ac motꝰ videant atq; p lustrēt. tantaq; inter ipōs ac mētis vnitas fiat ut sine dei grā ꝙ ex illor intuitu ꝙ ex nra volūtate pcedat discernu pene nō possit.

Rātio īquē modū spūs īmūdi hūanis mētib

Hermanus. Non mirū est copulet se spūs spū posse insensibiliter ingari: et occultā suadendi vim ad ea que libita fuerit exercē. Est ei mi cos sicut et nr hoīes quedā sue similitudo atq; cognatio. Quicquid dissimilitudo que de natura aīe assumit nō incongrue etiā illor sue similitudini coaptatur. Alterutrū enī nō eos sibi iseri ul vniri. ita ut capax alt alteri ee possit oīmodis impossibile e. Hoc namq; solūmō deutati. que sola incorporea simplexq; natura est rectissime tribuit

Obiectio vtr spūs īmūdi possit eor quos suppleuerit aīab iseri ul vniri

Hermanus. Hinc rōi satis arbitramur ee ꝙ illud qd videmus arreptis fici cū affatu spiritibus īmūdis loquūt et agūt ea que nesciūt. Quō ergo aias corū spiritib non credamus vniri. quor illas videmus velut organū trās. et derelicto natiali statu ad illor motꝰ affectusq; trāsire: ita ut iam nō suas sed illor voces et gestus volūtatesq; depromant.

Rātio qd admodū īcorporeis īmūdi spūs

Hermanus. pōdicte dñi nr sine nō est dubiū id qd dicimus īenergumenis fici: cū spiritib īmūdis arrepti loquūt. ul agunt ea que nolūt. uel ea que ignorāt pferre cogitur. Non enī vnomō ista eos īfusione spiritū sanctū. certissimū est. Quādā enī sic affantur ut neq; ea que gerūt loquūtue intelligant: quādā nō nouerūt et postea recordant. Quō fici p īfusionem spūs īmūdi nō ita putandū e: ut in aīe ipius penetrās suam et velut vnitus ei et quodā mō indutus ea. sermones ac ora p os patientis emittat. Nullo nāq; mō istud ab eis posse fieri credendū est. Fier enī p aliquā aīe diminutionē. sed p corpis debilitatē. cuenire manifesta rōe deprehendim

cū caluce in illis mēbris in quib⁹ vigor
aīe ⁊ tuet̄ inuād⁹ spūs malign⁹ eis i
portabile atq; īmensū pond⁹ ipones
obscuritate tenebrā intellectuales eis
obruit et intrepit sensus Et d' nōnūq;
vim febris q; vigo seu nimiꝰ frigoris
aliusq; valitudinib⁹ exterīsecꝰ supue
nientib⁹ videm⁹ a mīde Et d' ne beato
Iob diabol⁹ qui carnis eī accepat po
testatē moliret̄ inferre p̄cepto dn̄i p
hibet̄ dicēs· Ecce trado eū in manus
tuas tm̄ aiām eius custodi: id ē tm̄mō
amēte eū ne facias· tm̄ ne facias debi
litato aīe cōsilio et intellectu īualo
ac rōis organo p quā tibi eū resistere
necē est sanctato debilitato aīe cōsili
lio et obtuas intellectū ac sapiaz resi
tentis· principale cordis eius pondꝰ p̄fo
cans· Et q; spūs spūm penetrabil' ee nō
possit· et de incorpoeo solo deo xiij

Ver eū si crasse hmōi solide mate
rie id ē carni spūs admiscet̄ qd'
fieī facilime p̄t· id eo et aīe que inde
spūs est ita vnirī posse credit̄ ut eam
quoq; siliter sue nature reddat impaē
qd' soli possibile ē trinitati Que sic
vnīse intellectuali facture efficit̄ pe
netratriz· ut nō solū circūplecti eam
atq; ambire sed eam illabi ei et velut
incorporea corpa possit infundi· Licet
eū p̄mūcem⁹ nullas ee spūales natu
ras corporeas· ut sūt angeli archāge
li cet̄q; vtutes· ipā quoq; aīa nr̄a ul'
certe aer· iste subtilis: tm̄ incorporee nul
latenꝰ estimāde sūt· Hmōi ei sedim se
corpa quo sibi sistūt: licet nullo tenuius
q; nos· Nam sūt corpa sedim apli sen
tenā ita dicēs· Et corpa celestia et
corpa terrestria Et iterū Demāat corpa
aīale: surget corpus spūale· Quibus
manifeste colligit̄ nichil ee incorporeū
nisi solū deū: et ideo ipi tm̄mō posse
penetrabiles omīs spūales atq; intellec
tuales ee libras· eo q; sola et tota et ubiq;
et in omīb⁹ sit: ita ut et cogitatiōes ho
minū et nutus motꝰ et abdita mem
tis vniūsa īspiret atq; illustret· De
ipo liquidē solo p̄mūnauit bēs aplus
dicēs· Viuꝰ ē enī sermo dei et efficax et
acutior sup oēm gladiū ancipitē pun
gens usq; ad diuisionē spūs ac anime
q; pagū quoq; ac medullaz et discretor
cogitationū et intentionū cordis· et nō
est ulla creatura invisibil' in cspcu eī
Oīa aūt nuda et apta sūt oculis eius·
Et bīus Dauid· Qui fingit sing; sigil
latim corda eorū Et iterū· Ipe ei no
uit occulta cordis· Iob quoq· Qui
solus nosti corda filioꝝ hoim Obier
no q; demones crediderāt cogitatiōes

Ormanus· hoīm quidē xviij

Hac rōe qua dicas ne cogitatiō
nes quidē nr̄as intueri ulli spūs p̄t:
qd' estimāe valde puta⁹ absurdū
dicēre scriptia· Si spūs p̄tē hūs al
cendit sup te· Et iterū· Cū diabolo
mus sillet in cor iude scymois scario
this ut traderet dn̄m· Quō ergo credi
p̄t nō patere eis cogitatiōes nr̄as q;
ptē maxīmā ipis īmittentib⁹ atq; i
stigantib⁹ sentim⁹ obrui Rūlio q;
possit deōnes i cogitatiōib⁹ nr̄is q;

Erenus· ve nō possint xv

Nullu dubiū est q; possit spūs
īmūdi cogitationū nr̄az attīgē qua
litates: sed ideīs eas sensibilibus sol
lecꝰ colligēres· id ē aut ex nr̄is dispo
nonib⁹ aut ex ūbis et studijs in quib⁹
pcipuus nos plexerint inclinai· Ce
terū illas que nec dū de iternis aīe pro
dierint· adire oīno non p̄t· Ipas q;
cogitationes quas ingerūt ut rur cū

cuscepte ul' q̄ admodū cuscepte sint nō
p ipōs aīe naturā idē p illū interiorē
motū in medullis ut ita dixerī ipūs
latitantē sed ex motib⁹ atq; indicijs
exterioris hoīs dep̄hendūt· ut puta cū
suggesserint castra mergā: si viderīt
monachū oculos ad fenestrā aut ad
solē curiosius erexisse· uel de hoā solli
citū iquisisse cognoscūt desideriū gule
fuisse cuscepti· Di fornicationē ingre
rentes sensermt eū patenti telū libi
dinis cuscepisse· seu viderīt carne cō
motū: aut certe nō ut oportuit aduer
sū suggestiones īmūdas cuspiralle
lasciuā intelligūt īpenetrabilib⁹ aīe
libidinis tenebrū fuisse detectū Di in
tranētia tristitie· si ire· si furiosus admo
uerint· utrū nam cordi ilederīt gel
tu corpis et sensibili emotione dimol
cūt: cū celauerit eū ul' intremuisse tan
tū ul' cū quadā indignatiōe cuspicat
se eū· si iuitū gluerauerīt quodā pal
lore aut rubore mutasse: et ita subti
liter quilibet cui sit dedit⁹ vicio de
p̄hendūt· Illo nāq; vnūquēq; nrm de
lectāt certa rōe cognoscūt: ad cui insti
gationē mox quodā motu ul' nutu cor
pis sensū ornēnāq; ab eo prestitā fu
isse putarunt· Crue ab illis aereis vir
tutib⁹ ita dep̄hendi non mirū est: cū
hoc a prudentib⁹ quoq; viris sepissime
fieri videam⁹ ut celuerit interiorus hoīs
status de figura et vultu seu qualitate
exteriore agnoscant· Crūto ergo cerni
hec ab hijs potuerīt dep̄hendi: quos
vnaq; ut spūalis natie multo subtilio
res ac sagaciores hoīb⁹ cē dubiū nō
est· Dili mō q; spūs īmūdi cogita
cōes hoīm doceant· agnoscē xvi

Quemadmodū ei nōnulli latro
nū in hijs domib⁹ quas furti
aggredi cupiūt occultas hoīm solet
explorare cubas qui p tectas nocte tur
bas cauta spargentes manu minu
tas harenas reconditas quas opes
vilu putē nō putāt· tinnitu quodā ad
arenas lapsū cōcepto dep̄hendūt et
sic ad certissimā rei uel metalli cogni
cionē quadā eluate vocis p̄dicōe
puenīūt: ita hī quoq; ut thesaurū
nri cordis explorēt velut harenas
quasdā suggestiones nobis noxias
spargētes· cū sedm illaz ī̄luctātē af
fectū corporeū viderīt emersisse· velut
quodā de tinnitu gclaub⁹ p̄cūte tin
nitu· q̄ sit reconditū in adytis īteri
oris hoīs recognoscūt De eo q; non
singuli q̄q; dēones vniuersas īgerāt pal
lōes xvii

Nec tū nolle debem⁹ sicōes xvii
nō omēs demones vniuersas hoī
bus ingerē passiōes· sed vnumq; vnis
certos spūs mundane: et alios quidē
īmūdicijs ac libidinū cordib⁹ ob
lectari· alios blasphemos· alios ire
fiorumq; penalitat⁹ īmunē· alios pusi
tristitia· alios arrogantia superbiaq; ī
mulceri et vnūquēq; vicii illud hūa
nis cordib⁹ quo ipē gaudet inserere:
sed nec nectas puter suas īgerē pesti
lates· sed vicissim put spūs ut loci ut
suscipientis opportunitas procauerit
Interrogatio an iter dēones īpugnōis
ordo ac vicissitudinis disciplina sit
Germanus· Ergo uet⁹ xviii
credendū est nullos ordinatā
et ut ita dixerī disciplinatā cē nequi
tiā: ut quidā vicissitudinis ab eis ordo
seruet· ac rōnabilis gerat⁹ in pugnis
hoīs iesurgio: cū videat nec modū nec
rōem nisi ut bonos atq; honestos
posse subsistē· sedm illā scripture sen
tentiā· Cruere sapiam apud malos

ctuō iuenes·et īmuri uīi uiolati:
illud enā nō est sapiēna·non ē fo:ti
tudo nec ē silui apud impios· Rūsio
īquē modū silencio dēnū sup vnc
situdis ipugnacōe sbsistat xix

Ctenus. non cē inter malos p
petuā in oīb9 seuicionē nec
posse pmāu stare sedicionē enā i illis
ipis vicijs qb9 iter oblectāt certa
dissimino est· Quāqi enī potēit qd ad
modū diuitijs in reb9 idisciplinatis
disciplīe mod9 seruai· In nōnullis
tū vbi saluari ul' opacois gō ul' nūq
tas erigit seu cumulā lucri īmutat
sedicionē· nūc ē tpalē 9 modice silencij
Sed enā in hac mulina neqne spūa
lis manifestissime pudem9 ut non
solū tpa nr̄e se vicissitudies qp custodi
aut· sed enā loris quibusdā spenalit
uincre· eaqp ingnier oblitē noscant·
Nam qr nūc sit eos īmutatis cēptā
nōib9 certis qp vicijs atqp tpib9 exer
cē ipugnacones suas· hinc liquido
9 probam9: qr nullo pāt sil' remodrie
vanitate deludi et antipia fornicacō
nis erumi: nec pāt tumida iflari ela
tione cupbie spūalis et carnalis casti
mergie paiter mūdicatis cōmutti· nec
pāt quis cachīnis fatuis risuiqp dis
solui· et uacūdie sub codē tpe sīmu
lis īcitari· seu certe etatis tristicie me
rore cupleri: sed nūc ē vnūquēqp spi
tū ita singillatī ipugnacōes mēns
arripe· ut cū aut victa absceserit: a
lio eam spū ardat accrius ipugnan
dā· aut certe si victor extiterit alteri
nichilomi9 tradat silicī illudendā
Deqp nō sit vnis fortitudis grie
Illud enā nequaqī qp ptātes xx·
uocāe debe9· nō cē omīs eiusdē fortitu
dis ac delidei· sed ne vnus qdē fortitudis
atqp nequicie: et īsapiencib9 quidē atqp ī
firmis nō nulli īfirmiores spūs i certa
mine superari Et hijs nequicijs spūali
bus supans: gradatim sp adiūs athy
letā xpī robustior pūgna succedit pro
sopatione liquidē virū ac pfecti ētatem
enā Difficultas colluctacōis augetur
Nullo etenī mō quilibet seōr sufferre
rit talū tantorūqp hostiū sufferre ne
quenā ul' insidijs eor possit occurrē·
sed ne crudelitatē quidē nec leuitā sul
tinē: si nō certaminis uīō clemētissim9
atqp agonitheta pūlidens xpūs et exe
quaret colluctātiū vires et īmoderatos
eor repellēt ac refrenaret īcursus face
retqp cū cēptacōe et exitū ut sustinere
possint· Hanc aūt illos colluctā
tionē nō sine suo credim9 laboē sdē·
Habēt nāqp enā ipī i suo sdictu quātā
anxietatē atqp tristitiā: et maxime cū
fuerīt validioribus emulis idē viris fac
tis pfectis qp egressi· Alioqī iam nec 9
flictu nec colluctacio· sed simplex tū ut
ita dixerī lenia illis eēt hoīm attributa
decerpno· Et quō staret illud apli qđ dicat
non ē nob' colluctacio adūs carnē et sā
guinē· sed adūsus principes et ptātes
adūs mūdi rectores tenebraz harū
etra spūalia nequicie i celestib9: illud
quoqp sic pūgno nō qī aerē uberās· et
uerū bonū agonē certans· Ubi ēi agon
dicit· et certamē et pūgna nūc ē ut et
utrīqp sudor labor ac sollicitudo sube
atur: et equaliter illos ul' sup detrimone
maneat color atqp gaudio ul' de victoia
grandiū 9 sequat· Ubi nō alio cū studie
luctante· alio cū onō et securitate 9 fli
git· et ad deicendū cumulū sola pro vi
ribus unī voluītate: nō pūgna dicēda
est nec colluctacio neqp certamē· sed ū
qua quedā et irracionabil' ē oppūgna

nois ī p̄lio· Sed plane laborāt et p̄i
nō mus ī p̄gnātes hoīm gen⁹· et de
ludant ut p̄ualeāt de vno q̄ illā quā
cupiūt obtinē victoriā· Et retorquet ī
cos illa ḡ fulgio que nos manebat si ab
ip̄is fuissem⁹ eluli· sed im illud· Caput
circuitus eor· labor labior ip̄or operiet
eos· Et q̄uertet dolor eor im caput eius
Et iterū Veniat illi laqueus quē ignorat et
capio quā abscondit apprehēdat
eū· et ī laqueū cadat in ip̄m scelus quē
sup hoīm deceptione molit⁹· Dolent
igitur ecā ip̄i nō mus⁹ et q̄admodū
nos eludūt ip̄i quoq; sīlit eludāt⁹· nec
vitii sine ḡ fulgione dilectāt· Quas
ecā ruinas atq; afflictiōes ille q̄ sanos ī
teriorīs hois oculos possidebat cotidie
cernēs· videsq; eos sp ruinis et calib⁹
gaudē singulor· ac timēs ne de se q̄e
nerent eis illa lectio dñi deprecatur
illuīa īquiēs oculos meos ne vnq̄ ob
dormiā in morte· ne q̄n dicat īimicus
meus p̄ualui aduls eū: q̄ tribulāt me
exultabūt si motus fuio· et dns meus ne
sup gaudeāt in· nec dicāt i cordibus
suis euge euge aīe nīe· neq; dicāt de
uorabim⁹ eū· et fremuerīt sup me dēti
bus suis· dne q̄n respicies· Insidiat
eū in occulto sicut leo ī cubili suo: in
sidiat ut rapiat pauperē· et queritat
deo elecā sibi· Cum ruīs cuctis conatu
bus exp̄cuis· cū deprecatione nrām nō
potuerūt obtinē: sup callato suo la
bore nīe est nr⁹ confundant et erubes
cant qui querūt aīam nrām ut auf
rant eā: induant pudore et confusione
qui cogitāt nobis mala· Theremias
quoq;· Confundant⁹ mq; illi et nō ego
timear ego· paueāt illi et nō paueā ego:
induc sup eos ira tuā furoris tui et dupli
ca ōnione ḡte eos· Nulli etenī dubiū
ē cū a nob⁹ fuerit supata· atricione
duplica eos ōtentos· p̄mū q; hoīb⁹
expertis· cātate illi cā possidētes
amiserīt caule q; exterīt p̄dictionis
huāne: deinde q; spūales ē ee sibe fue
rint a carnalib⁹ timis q; deiecti
has ignē ruinas holtū suas q; victori
as ītuēs vnusq̄sq; leōr cū exultatione
p̄clamet· Persequar īimicos meos et q̄
p̄hendā illos et nō āstar donec deīn
ant· Conterā illos nec poterūt stare:
cadent subtus pedes meos· Confundā quos
ecā ōnēs īdē pplia· iudica mq; dne no
centes me· expugna impugnantes me·
apprehende arma et scutū et exurge in
adiutoriū mi· Effunde framea et con
clude aduls eos qui p̄sequūt me· dic
aīe mee salus tua ego sū· Confundā et ve
dātur et exuantur vnusquisq; pallionib⁹
vicinis: merebim⁹ illā būdictionis
vocē q̄ exaudire· Exaltet manus
tua sup hostes tuos: et omis inimi
ci tui īteribūt· Per igne oīa et hys filia
sacris īserta volumīb⁹ legentes sine
cautēlis: nisi cont illas neq̄nas spi
tuales que nob⁹ insidiāt diebus ac noc
tibus accepim⁹ fuisse q̄cepta: nō mō
ex eis edificatione villā lenitatis ac
pacē q̄q̄rimus· sed eā dirui quātū ad
q̄ntatiū euāgelice p̄fectionis q̄pi
mus affectū· Non solū ei debemus
nō orare p̄ inimicis nris nec diligere
eos: sed eā detestari eos ī placabili
odio p̄secabim⁹ et maledicē eis· atq;
ōnē aduls eos īdesinēter effundē·
Cue tali spū p̄locutos viros leōs et
amicos dei intelligē p quā scīentiā
ac p̄phanū: quib⁹ ante aduēntū xp̄i
idcirco lex nō est posita: eo q̄ tūlcē
dentes mādata eg· euāgelicis pare
p̄ceptis et aplica p̄cōi studē p̄uicientes

dilpēlatione tpis maluerūt

dispensatione tpis maluerūt. De nec
ẽptandi facultas ī eoz arbitrio col
Quon tñe aūt cos. lata sit. xxj.
ptāte quēq; hoīm legendi exem
plū bn iob manifesta roē demōstrat:
vbi nō ampliꝰ eū tẽptare audet inimi
cꝰ dīna ei dispensatione credit. et ofel
lio coīdē spūm euangelicas mon
uentis īserta tcstat dicēnū Di eias
nos: mitte nos in gregē porcoz. Cui
multomagis credendi cūt ī nullū hoī
nū qui ad ymaginē dei creatꝰ est intro
ire p arbitriō suo posse: cū in aīalia
īmūda ac multa ingrediendi absq; de
missu nō habuerit ptātē. Ceterum
neq; possit nō dicā inuenū quos vide
m hac ostraū rissīe hēmo emoraī. sed
ne ptēoz quidē tantis talūq; hostiū
agminū circūseptus ī hēmo singulais
habitāe: si in ipis est p voluntate sua
nocendi ul' attēptandi facultas atq;
libertas. Cdō eum dēs eaā dū ac sal
uatoris nri confirmat cuīa quā p hūi
litate hoīs assūpti prohibuit ad pylatū
ita dicēs ī. Non habēs ī me villā pti
tē. nisi datū tibi fuisset desuper. De
multitudine demoniū ptāte. xxij.
Talis aūt nobis et experientia ura
et seniorū relatione optū est: nō
eandē vim habē nūc demones qui ante
hoc tpe int' anachoritas diuersat pū
cipia. in quibꝰ adhuc raritas monacho
rū in hēmo emanebat. Tanta namq;
eoz erat feritas: ut vix pauci et admo
dū stabiles atq; etate pueri tolerare
habitationē solitudinis possēt. Hodie
in ipis cenobijs in quibꝰ emoraban
oēs ul' decē ita eoz atrocitas grassaba
tur et frequētes et visibiles fiebāt
aggressus: ut nō auderēt oēs pariter
noctib⁹ obdormire. sed vicissim alijs
regulantibꝰ sōpnū alij vigilias celebrā
tes psalmis et oōib⁹ seu icōnib⁹ inhere
bant. Cūq; illos ad soporē necessitas nature
inuitaret: exp̄gefactis alijs qui dormituri
erant custodie sibi ꝯmisse tradebant.
Nū dubitari nō pt vnū e duobꝰ hāc nūc
securitatē ul' gfidentiā non solū nobis
qui videm⁹ p̄ experientia senectutis ali
quatenꝰ roborari sed et iuniorib⁹ etate
offerri. Aut cū vtute crucis eaā deserta
penetrāte et vbiq; eiꝰ gratia chorusc̄āte
retusa est nequitia demoniū. aut negligē
tia mīa illos ab ipugnatione pristina ēd
didit lenitores: dū dedignant' adiutum
nos illa tentatione affligē qua tūc in illos
pbatissimos xp̄i milites seuiebāt. hanc
saltem nos fraudulēta visibiliū tēp
tationū diruis eludēres. In tūc ei tpore
vidim⁹ corruisse nōnullos. ut nāe sit
eos eaā remissionib⁹ monitis adpalpa
ri modo ne desertis suis cellulis ad pu
riores meditudies reuoluant. et cir
cūeuntes ac vagi crassioribꝰ ut ita dix
erim vicijs īplicent. magnoq; fructus
ab eis obtineri credat. si solūmō se eaā
cū qualibet ignauia valeāt in solitu
dine attinē. ac p̄ ingenti remedio soleat
eis a seniorib⁹ dici. Sedete ī cellulis ve
strīs et quātū libitū fuit manducate et
bibite atq; dormite: dūmō in eis nūq;
ter pdurens. Cqua roē demoēs ī eoz
sibi corpa qs̄ arreptura sint aditū
Quotiens ergo parent. xxiij.
īmundos spūs nō aliē posse ī
illos quoz obtenturi sunt corpa pene
trare: nisi pius eoz mētes cogitationes
q; possederint. Cquos tū timoē et me
moria dei ul' spūali meditatione mu
nierint. velut erarmatos omni p̄sidio
ac illuminatione diuina post tergū vinc
tos audenti īuadere dominatū deficeps

tu eis velut in possessione sibi tradi
ta plumētes. De eo q̄ milēs abluoēs sīt
hij qui vicīs q̄ q̄ ab ipīs demōib⁹ pol
Lect multo illis ḡuius sidēt xx mi
gsset vehemētius q̄ verāi hos:
qui cū corpalit ab ipīs cupleri minu
me videāt. aīo tū pmodius possidēt
cor saluet vicīs ac voluptatib⁹ īmo
luti. Dedīm apli nāq̄ suāsum. a quo
quis superat eius ē et seruus. uidi q̄ in
hoc illi despēcatus egrotāt. q̄ cū sint
cor mānpia nec ipūgnāi se ab illis
nec diūtū cor ferre cognoscūt. Ce
terū corpalit traditos sathane uel
īfirmitatib⁹ magnis eīā viros deos
nouim⁹ plenissimis q̄busq̄ delictis.
cū illis nec tenuissimū quidē nouū a
macula in illo iudicij die patit di
uina clemēta īuenire. oēm cor d'cor
dīā sedīm pphete ymno dei suāsum
exroquēs in pūn. ut eos tamq̄ aurū
uel argentū ignitū ad illā ppetuta
tē nulla īdigentes penali purgatio
ne tūsumitat. Et exroquā mīst ad
purū cordiā tuā et auferā onīe stag
nū tuū: et p̄ hec vocabeis ciuitas
iusti. urbs fidelis. Et iterū. Aurū et
argentū pbat ignis. uir aūt pbat
in fornace hūilitatis. Et rursū. Di
cit probat argentū ul' aurū i camī
no: ita elegit cor eius dñs. Illud quoq̄
Et quē cū dilexit dñs corripit: et fla
gellat oēm filiū quē recepit. De nece
pplīe seducti et īfirmitate abbis pauli
quā p sua emēdatiōē pmeruit. xx v
Quod in illo pphete atq̄ hoīe
dei in tuo regnoz libro manu
feste vidim⁹ impletū: qui p culpa
uim⁹ īobīe quā tū nō de industria
nec uitio ppue volūtatis. sed alteri⁹
arūuentione ostractus. sesti a leone
contritur: ita de eo scīptia narrāte
Vir dei ē qui īobediens fuit ori dñi:
et tradidit eū dñs leoni et cōtrexit
eū iuxta vbū dñi qd' locutus ē. In q̄
trō et solutione delicti pūtus atq̄ erro
ris īsanti et ultime meīta pro quib⁹
pphetā suū tpalit dñs tradidit ver
tor. parcitas ipa et ostinēta pīatois
oūdit: q̄ nichil penitus audet vorāci
sima bestia de tradito sibi cadauē
degustāe. Hunc rei nris q̄ tpib⁹
sanis eundem ostigit et apta pbatio
in abbate paulo et moyse qui hīta
uit locū solitudīs hui⁹ q̄ calamus nū
cupat. Nam post monastīa ē i hēmo
que adiacet panphili ciuitati: qua
solitudīnē olim trā atque salsissime
undatiōē agnouim⁹. Cui quotiens
flauerit spūs aq̄lonis de stagnis īpul
sa ac supfusa adiacētib⁹ terris ita
oēm illius supficiē ostegit regionis:
ut antiquos ibidē vicos qui olim hīa
ipa de causa oī sūt habitatōē delec
ti fanat velud īsulas apparē. Hic
igit abbas paulus tantā cor d'puri
tatē quiete solitudīs silēnoq̄ pfec
rat: ut nō dicā vultū femineū. sed
ne vestimēta quidē sexus illius i cor
pōi suo patēt offerri. Nam cū ei ad
ppetui ad cumulū seniorīs cellā u
na cū abbate archebio eiusdē soli
tudīs accola calu mulier obuiasset: offen
so occursu eius tanta fuga
ad suū rursus monasteriū ptinuisse
qd' arripuerit pie utilitatōis offi
cio recurrit. quāta nullo a fame leo
nis ul' īmanissimi diaconis aufugi
ret. ita ut ne meōrati quidē abbatis
archebij reuocātis eū clamōe ar
cubus flectēt. ut ac requirēdi seni
q̄dmodū ppositū cepto ītuere

prenderēt. Sed licet zelo caritatis et pu
ritatis ardore sit trītū: tū qz nō sēdm
scīām plūptū est sed obseruāda dis
ciplīne ustegz districtiōis excellus
est modus. non enī solā familiarita
tē que nē est nostra fēaz sed ipaz qz fi
guā seruus illi credidit exercendā:
talis festinū correptiōe prestō ē ut eis
vnīsā corpus paralīcos valitudiē
soluēt. nullū qz in eo mēbrū penitus
explē suū posset officiū. Diquidē nō
solū manꝰ ac pedes sed etiā lingue
motꝰ quo locutio vocis exprimit. ipē
aures ita auditꝰ ꝓpn amisserūt sensū
ut nichil in eo amplꝰ ex hoīe qz īmo
bilis trūncatqz īsensibilis figura rema
nēret. Eo aūt redactꝰ ē: ut mīsi mutati
eis nullo mō virox dilectīa deseruire
sufficeret. nisi sola ei mulierebus sedu
litas mīstrasset. Nam delato eo ad re
gīnā sacraz vgīnū abbis ac potꝰ quē
ne nutu quidē petē poterat trīsco nuge
rebat ob sequno: explendi spūs oīb⁹ na
tie necessitatib⁹ eaē illi dilectīa per
annos fere nue quatuor idē ulqz ad vite
que trimuū seruiebat. Cum cū tanta
esset oīm mēbrox debilitate ostrictꝰ. vt
nullū in eo artus viuacē motū ac sen
sibilē retinutarēt. nichilomin⁹ tanta
ex eo virtutū grā procedebat. ut cū de oleo
qđ cellarie suo pectori et stigmati
ter vngerent infirmū. festinū cūctis
valitudinib⁹ curarent: ita ut sup hac
eis valitudiē eaē ipīs īfidelib⁹ cuidē
aperte clarescēt et debilitatē mēbrox
dispensatiōe atqz amore dī attributā
et sanitatū grām pro testimoīo puri
tatis ac manifestatione meritox ei spi
ritus sc̄i virtute pstari. De tēptatiōe

Secūdus nō abbis moysi xxvi

que diximus in hac hēmo cōmo
ratū cū ipē quoqz singulais et īgnabi
lis viderēt. ob reprehensionē vnīus ser
monis quē contra abbatē macharīū
disputans paulo durīox protulit. quatī
saltem opīnione pūcuto. tam duro cō
festīm tradit⁹ ē demoni. ut hūanas egel
tiones oīs suo supplex ab eo ingerēt. qđ
flagellū purgatiōis ꝑnosse dīs mutuis
se. ne saltem in eo ul' monētanei delic
ti macula resideret. voluntate cuiatiōis
eq atqz auctore remedii demonstrāt.
Nam etiamo abbate macharīo īoīōe
cūmullo dicto nīs neqz spūs ab eo fu
gatꝰ abscessit. De eo qz sperni nō de
beāt q̄ spīt⁹ ēdūt īmūdis xxvii

Et quo manifeste ꝓcedi nō debere
abhominari ul' despici eos quos
videm⁹ duīsis tēptatiōnib⁹ sine ulis ne
quitie spīt⁹ tradi. q̄ duo ner credere
īmobiliter nos oportet. primo qz sine
dei permissu nullū ab eis oīno temptet.
Decō qz oīa que a deo nobis īferūt sine
tristia ad pūs uel leta nobis videant.
velut a pissimo pīē clemētissimo qz
medico pro nīs vtilitatib⁹ irrogent.
Et ideireo eos velut pedagogis traditos
humiliari. ut discedentes ex hoc mūdo ul'
purgatiores ad vitā aliā trānseant.
uel pena leuiore plectant. q̄ sedm a
plīm traditi sūt in pīti sathane ī inte
ritū carnis vt spūs salus fiat ī die
dñi. Obiectio cur hīj q̄ ēdūt spīt⁹bus
īmūdis a gīone dīuīna sēparent.

Germanꝰ. Et quō xxviij

eos nō solū despici ab hoīb⁹
uel horreri sed etiā a gīone dīuīna ī
nīs pūctis ꝓpemo videm⁹ abstinei.
sedm illā euangelij sūiam. nolite
scīm dare canib⁹ neqz mittatis mar
garitas vīas ante porcos: cū de illis
q̄admodū dictū sit ita credendū sit qz

eis purgacois ul' vtilitatis obtentu hy
tēptacois hūliano tribuatur. Rūlio
sup ꝓposita questione Ca xxix·

Jerem⁹· Di habuerim⁹ hāc cuiaz
ſmo fidē quā lupelus ꝙphendi
vt et oīa ꝑ deū fieri et pro vtilitate aīa
rū dilpenſai vnūſa creatur⁹: nō ſo
lū nequaq; deſpicem⁹ eos· ſed eam
pro ipis tamq; ꝑ mēbris nris ſcenſā
ter orabim⁹· eiq; totis viſceribꝫ ac ple
no ꝙpatem⁹ affectu· Cū eū patitur
vnū mēbrū ꝙpatūr oīa mēbra: ſnc
tes nos ablq; illis vtpote mēbris nol
tris oīmodis gūmai nō poſſe· ꝙad
modū legim⁹ ne antriores q̄dē nros
ſine nobis repmilliōis ſūmā gſequi
potuiſſe: ita de illis aplō ꝓnūciante
Et hi oēs teſtīmo fidei ꝙprobati
nō acceperūt ꝓmiſſiones: deo ꝑ no
bis melio aliq̄ puidente ne ſine nobꝫ
gūmarent⁹· Cōmunionē nō eis lac⁹
ſcām a ſeniorib⁹ nris nūq; meminim⁹
īterdictā: q̄ſi mo ſi poſſibile eſ
ſet eaā totidie eis īpturi cā debē ſenſe
bant· Nec eū ſedim ſuāz euāgeliꝫ
quā mogrue huic ſeculo coaptatis
nolite ſcīm dare canib⁹· ad demonis
eām ſacroſcām q̄o et nō pon⁹ ad purga
nonē ac tutelā corpis aīēq; pcire ere
denda ē· Quae ab hoīe precepta eū q̄ mē
bris eius inſidet ſpūm ſeu īpis latitāe
agnoſat⁹· velud quoddā exurēs fugat
mēdū· Hoc nanq; nō curatū et ab
bate andegauēſi nup alperim⁹· alios
q; ꝙplures· q magis eū ac magis īmu
nis inſultabit obſeſſo nī eū a celeſti
medicina videit ſegregatū: tanto q
dirius ac frequētius attēptabit· q̄to
eū a ſpūali remedio longi⁹ ſenſerit
abdicatū· De eo q̄ miſei ſt· q̄ ſubdi
tpalib⁹ iſtis tēptat⁹ nō merent·

Jerem⁹ illi ſūt dē miſeri· xxx·
ac miſerabiles iudicandi: q̄ſi
ſe vnūſis remūb⁹ flagrisq; ſtammet
nō ſolū nullū viſibilē in eis ſignū
Diabolice ſuppletionis oīdit⁹ ſed ne
aqua quidē opib⁹ eoz ꝺdigna tēptatio
nec vllū flagellū correptionis inferrur
Non eū mereant celeret iſti tpis expe
ditāq; medicinā· Quoꝝ diuina et ī
penitēs cor: penā vite pūns exercēs the
zaurizat ſibi ipi irā et indignationē
in die ire et reuelationis iuſti iudicij
dei: in quo vnus eoz non morietꝫ et
ignis eoz nō extinguet⁹· Cuiꝰ quos pro
pheta velut aurius ꝑ afflictione ſcōz
videns eos erūpnis variis ac tēptatio
nib⁹ ſubiacē· eosdē precōres nō ſolū
ablq; illo humanois flagello curſū
mūdi iſtius ꝓſilire· ſed eaā affluēna
Diuiaz ac ſūma rerū oīm ꝓſperitate
gaudē· ītolēabili zelo ac ſpūs ſui fer
uore ſuccenſus exclamat· Mei aute
pene moti ſūt pedes· paulomin⁹ effu
ſi ſūt greſſus mei· q: zelaui ī peccōrib⁹
pacē peccōz videns: q: nō eſt reſpūs
mozn eoz et firmamētū in plaga eoz
In labore hoīm non ſūt et cū hominib⁹
nō flagellabūt⁹ ſcilicet in futuro eū de
monib⁹ puniendi· qui in pūti non
meruerūt in ſorte diſciplinę filioz
eū hominib⁹ flagellai· Nemias quoq;
eū deo ſup hac īpior⁹ ꝓſperitate dilcp
tans ſcilicet nequaq; dubitaie ſede ul
tima Dñi ꝓfiteꝫ dicens· Juſtus quidē
tu es dñe de⁹ li diſputē tecū Cauſas
tū huiꝰ tante īequalitatis īquirens
ſubiūgit dicēs Derūptū multa loquar
ad te Quae via īpioz⁹ ꝓſperat⁹: Dū
eſt oīb⁹ qui puſillanimes et inique agūt
Plantaſti eos et miſerūt radicē: pfi
cūt et faciūt fructū Pcesti oz eoz·

et longe a reubus eoꝝ. Quoꝝ ruinā
deflente duō p̄ ꝓphām · et ad eoꝝ cura
tionē medicos et doctores dirigēte sol
licite · et quodāmō eos ad planctū si
mulē puocāte ac dicente · Dubito ea
dir babilon · grata ē · vlulate sup ea
tollite relinā ad dolorē eoꝝ si forte sane
tur. Rūdent desperātes angeli quib⁹
salutis humane cura grauissa ē · ul' certe
ꝓpheta ex ꝑsona aplōꝝ seu spitaliū
virorū videnciū durinā mentis eoꝝ
et īpenitēs cor. Curauim⁹ babilone et
non ē sanata · relinq̄m⁹ ea et eamus
vnusq̄sq; in trā suā : qm̄ puenit usq; ad
celū iudiciū eius et eleuatū est usq; ad
nubes. De istoꝝ igit̄ desperato langui
re ex ꝑsona dei loquit̄ ysayas ad iheru
salē · A planta pedis usq; ad vertē nō
est in ea sanitas. Vulnus et liuor et pla
ga tumēs nō est circūligata nec curata
medicamīe nec fota oleo. De diuisione
studioꝝ ac volūtatū q̄ i ecc̄ia ꝑtā

Q Ui aūt ēē
bus exercent xxxi

ī inūdis spiritib⁹ quoti hōib⁹
studia nō dubie ꝓbant̄ · q̄ā nōul'
los eoꝝ quos ecia fauios vulgus ap
pellat · ita seductores et inoculatores
ēē manifestū est : ut ita quaq; loca seu
vias ingrī obliuiscentes nequaq̄ tumē
tis eoꝝ quos p̄tereūtes potuerīt dea
pere delectent̄ : sed de illu tūmō et il
lusione gentis · fatigāe eos poti⁹ stu
deant̄ q̄ nocē. Quoldā solum
mō īnocuus īcubicionib⁹ hoīm per
noctē · alios ita ēē furoꝝ ac truculē
te deditos · ut nō sint contenti illoꝝ tū
mō corpa quos cupiuerīt atroci di
lacerac̄one vexare : sed ecia irruere
sup eunt⁹ tūleūtes atq; affice illos
crudelissima cede festinant. Quales illi
i euangelio describūt̄ · ob q̄z metū p
illā viā tūlie iam nulli audebat. Quol
dā eoꝝ q̄ lilies bellus quoq; et cāgūs
effusione p̄ro īsanabili feroc̄itate gau
dere nō dubiū est. Alios ita eoꝝ corda
quos reperant iam quodā trumōe vidi
mus imbecille · quos ecia bacutcos vul
gus appellat : ut cemeteriōs vltra pe
ritatē corpis erigentes · nūc quidē le
ui quoldā saltus gestusq; cultollerēt
nūc uō velut actiues ad quēdā le tū
quillitatis et affabilitatis statū omnes
blandoq; submitterēt : le leq; velut
illustres et carū spectabiles oībus esti
mantes nūc quidē adorare le ptāes li
mmiores corpis inflexione monstrent
nūc uō ab alijs se crederēt adorari : et
oīs motus quib⁹ ecia officia a' supbe
aut humiliter pagunt̄ explerent. Alios
reperimus non solū crudē mendacijs :
sed ecia blasphemijs. hōib⁹ ilspirare
Cuius rei ecia nos testes sumus : q̄ audi
uimus demonē aptissime ꝓfitentē · per
arriū et enormiū se īpietatē sacrilegi
dogmatis edidisse. Ad ecia in quarto
regnoꝝ libro vnū ex ꝑ ecc̄ipīs mālel
te legimus ꝑdicantē. Egrediar · inq; et
ero spūs mendax in ore oīm ꝓphetaꝝ
eius. De quib⁹ aplius arguēs illos qui
ab ipīs decipiunt̄ infert. Attendentes
spiritib⁹ seductoribus et doctrinis demonio
rū in ypocrisi loquēciū mendaciū. Esse
aūt et alia demonū genera id ē mutoꝝ
surdoꝝ euangelia testant̄. Inuētores
libidinis atq; luxurie quoldā spūs ēē
ꝓpheta memorat : spūs inquiēs for
nicacionis decepit eos · et fornicati sūt
a deo suo. Grocturnos quoq; siue diur
nos ac meridianos demones siliter
scripturarū auctoritas docet. De quoꝝ
diuersitate plongū est si volum⁹ oīa
scripturarū volumīa p̄scrutāes sugil

latum ꝓcurrẽ· qui per ꝓphetã onocentauri· qui pilosi· qui syrene· qui lamie· qui vlule· qui struciones· qui erinacij deligũtur· qui alpis· qui basiliscus ĩ psalmo· qui leo· qui draco· qui ve scorpio ĩ evãgelio nũcupetur: qui ꝓnceps mũdi hỹ· qui rectores tenebraz haz· qui ve spũalia nequaq̃ ab aplo noiẽtur· Que vocabula nõ calu nec fortuitu indita illis debemꝰ accipe· sed significatiõe ultaz ferazq; que apud nos ul' minus notie ul' magis pniciose sint' illoz ferocitates rabiesq; distinguu: et ex sili tudine nequitie virulente seu ꝓcipatus quẽ inter ceteras feras ultas siue serpentes quedã excellentia malicie sue gerẽt· illos quoq; eoꝝ vocabulis nũcupari: ut scilicet alius quidẽ ob vehemẽtiã furous et rabiẽ ferocitatis sue leonis appellatiõnẽ· alꝰ basiliscꝰ ob illud mortiferũ virus qđ pulcꝶ venatẽ ĩteimit: aliꝰ uõ ob tepozẽ malicie sue onocẽtauri aut erinacij nomẽ structionis ve sortitꝰ sit· Interrogatõ vñ differẽtia negociaz celestiũ tanta ꝓcessit· Cap' xxxij

Germanus· Non quidẽ ambigimꝰ illos quoq; ordines quos aplus enumerat' ad istos referri: qz non ẽ nobis colluctatio aduꝰ carnẽ et sanguinẽ· sed aduꝰ principatꝰ et ptates· aduꝰ mũdi rectores tenebraz haz· cont' spualia nequitie ĩ celestib9· Volumꝰ tñ nolle vñ hec sit' tanta mitꝰ eos differẽtia· ul' qđmodũ tanti nequitie extiterint gradus· an ad hoc creati sint' ut hos ordines malicie sortirent· et quodãmõ huic nequitie militarent· Dilatio sẽ ꝓpositi questionis abstinentie xxxiij

Serenꝰ· Quãq; ꝓpositiones vñe totiũ tẽpus nocturne quietis ita nris furentiꝰ obturbꝰ· ut appiãtis aurozie vigilias nequaq̃ sencamꝰ· et usq; ad solis ortũ insanabilis' collationis huius verba cõterere ꝓcuramur: tñ quũ ablocutio ꝓposite questionis tñ repetita gari in quodã amplissimũ et pfũdissimũ nos educat pelagus questionũ qđ pũctis hore breuitas nõ sinit, tñs meare: quodnus reor ut ea fiducie noctis indaginꝰ reseruemꝰ· quoꝝ in sub hyꝰ questionꝰ occasione de vno ꝓfectiore colloquio letitie spũalis fructꝰ uberius gerat· et ꝓpositorũ questionũ sinꝰ pbente spiritu sco ꝓsperos flatꝰ liberiꝰ penetraẽ possimꝰ· Quãobrẽ soporis modicũ degustantes discutiamꝰ ob repentẽ oculis nris vicina iam luce torporẽ: ac deinceps piter ad ecclesiam pcedẽtes· ipsũ nos hoc facẽ dñice diei solẽpnitas monet· reuersi post synaxim ea que dñs ad instructionẽ gẽis p deliderio uõ largitꝰ fuit' duplicato studio gerabimꝰ· Explicit collatio sexta abbatis Sereni Incipiũt capla collationis septime eiusdẽ abbatis

De humanitate abbatis Sẽni i
Poliano de diuersitate nequitie celestiũ ij Rufino de multa et ca septuiaz scarũ iij De gemina sua sup intellectu scripturarũ sanctaz iiij De eo qꝺ ꝓpositꝰ questio mille que medie tenende sint' debeat accipi v De eo qꝺ nichil a deo malũ creatum sit' vi De iuxta principatuũ sine ptatũ vij De lapsu diaboli et angelorum viij Obiectio qꝺ ruina diaboli a deceptione eue principiũ sumpsit ix Rufino de iuxta lapsus diaboli x De eis qui deprit' sine deputãt pena xi De extirpatione demoniũ

ac inquietudīe quā in hoc aere semp
exercent xiij De eo q̄ impugnatione
quā erga hoīes ipendūt eaā gtra se q̄
moueant gtrarie ptātes xiiij Unde
etiā sit q̄ ptātū seu prīcipatuū noīa
spūalia nequā cognoscant xiiij De
eo q̄ non sine causa celestibus ptutib⁹
angelor noīa sint indita xv De lī
uerione demonū quā suis prīcipatib⁹
pbent frīs visione plpecta xvi De
eo q̄ singulis hoīb⁹ duo angeli adhe
reant xvij De differentia nequicie
que adūlis spūalibus melit p duos
phōs approbata xviij De eo q̄ de
mones adūlus hoīes nichil pualeant
nisi eor mentes obsederint xix In
trogatio de apostatis angelis qui ī
gneli q̄ nubis cū filiab⁹ hoīm cōcu
buisse dicūt xx Absoluno ppositē
questionis xxi Objectio q̄ admo
dū genera scdi scli cū filiab⁹ trā ppha
na q̄ mixtio añ mīdictū legis potue
rit īputari xxij Rōsio q̄ nāli lege
ab ūio hoīes mdiao seu pene fuerīt
obnoxij xxiij De eo q̄ multe punti fi
qui ante diluuiū pecauerūt xxiiij
Quō intelligendū sit qđ dicat in evā
gelio de diabolo mendax ē et pater
ei⁹ xxv De hūanitate abbis
Sereni Ca pmū
Dulūnatus que
dam solēpnitas ex
gebat et ecīe agre
gatione dimissa:
recūli ad cellā suis
refecti pmū lautissime cum⁹ Nam
pro munia que cupiebat olei gutta co
tidiane refectioni solebat apponi mo
dicū liquminis mutant: et olei q̄ dam
cōtio pretius cupiebat Nā illam
olei guttā ob hoc vnusquisq; cotidie
refecturus instillat: nō ut ex hac gut
ta quādā pinguiat suauitatē quippe cū
tanta est modus ut vix ipīs gutturis
ac fauciū meatu nō dicā linire sed p
transire sufficiat sed ut hoc vsu iac
tantiā cordis que pro abstinētia dic
trictore blande solet ac latenter irrepē
stimulos q̄ elatiōis obtundat: q̄ ēpto
abstinētia ipā occultius exerceat nul
lo q̄ hoīm teste pfiat tanto subtilio
occultatoē cuī tēptare non desinat
Deinde apposuit sale frixū olumas
ternas quib⁹ post hec supīmulit ca
nistrū hīs inter frixū qđ illi tragē
ta vocant ex quib⁹ quinq; cūplimus
grana mixtaria bina caricas singu
las Hūc cū nūm in illa hēmo quēq̄
exercellisse culpabile est Cibus refectio
ne tūlacta repromulsā questionis ab
solutionē cū repetere repulsem⁹: pfer
te mi⁹ senex interrogationē vrām cui⁹
in hanc hoīā distuleram⁹ indaginē

Solutio de dubitate nequitiarū

Dum germanus celestiū ij
Unde quelibet tanta varietas
aduersariax ptātum contra hoīem ac
diuersitas illa precellit quā btūs apls
ta dinumerat nō est nobis colluctatio
adūlus carnē et sanguinem sed adū
lus prīcipat⁹ adūlus ptātes adūlus
mūdi rectores tenebrax harū gtra spi
ritalia nequicie in celestibus Et re
rū hierarchie angeli neq; prīcipat⁹ neq; vir
tutes neq; creatura alia poterit nos se
parare a caritate dei que ē in xpō ihū
dño nrō Unde ergo tante malignē
mula nobis emersit adūlitas An
ad hoc ptātes istas a dño ordinatas esse
credendū est ut hūs contra hoīem gra
dibus atq; ordinib⁹ militarent De
multa esse scīax scīptiarū iij

Jerem⁹ Diuinar⁹ scripturar⁹ auc
toritas de hijs in quib⁹ voluit⁹ d⁹
nos erudire· quedā eaā hijs que acumīē
ingenij carent tam lucide euidentiq⁹ af
fata est: ut nō solū nulla occultionis
sensus obscureat⁹ seu velent⁹ umbra·
sed ne ullo quidē p̄ocinio mīp̄tacōis
indigeant in suplīe voas ac lr̄ē su
os intellectus ac suas p̄ferant· Que
dā uō ita ꝯfecta multeriis et quibuldā
suī obscurata ut in eor⁹ discussione et
ītellectu īmensū nobis exercicij cāpū
ac sollicitudīs reseruarent· Quā rem
multas ob causas deū dispensasse ma
nifestū est· p̄mū ne sacramēta diuina
nullū habencia spūal' intellectū ve
lamē obductū· cūctis hoīibus id ē tā
fidelib⁹ q̄ ꝑhanis equali scīa et no
tica pandereut⁹ et p hoc inter ĩertes
studiosos⁹q⁹ nulla esset ūtutis prudē
cieq⁹ distancia· Dr eaā mīp̄os domes
ticos fieri dū intellectuū spacia coā
eis īmēsa tendūt⁹ meis et desiderior⁹
arguēt⁹ ignauia: et studiolor⁹ alacri
tas atq⁹ industria probaret⁹· Deo q⁹
sanis p̄e scīptura diuina agro optimo
ac fertili ꝯparatur· Quu cū multa gig
nat ac p̄ferat que ad hoīm victū sine
aqua ignis coctione p̄cipiant⁹: quedā
uli pus flāme caloꝛe mitigata atq⁹
mollita oēm asperitatē sue deposue
rint crudilatis· uel incōgrua ulibus
hūanis uel noxia sencient⁹· Nōnulla
uō ita in utrūq⁹ uli modū apta nol
unt⁹ ut nec īcocta cruditate displice
ant uel offendāt⁹· et cū ignis caloꝛe de
cocta salubriora reddant⁹· p̄lia quo
q⁹ ad eccā tūmō irracionabilū iu
mētorū et aialū uel ferar⁹ ac volucrū
p̄ferūt⁹· alijs hoīm minime p̄futura·
que eaā m ī sua asperitate manencia
ablq⁹ ulla ignis affectione uitalē iumē
tis afferūt⁹ salutarē· Quā roēm sacre
uidenter aspiciam⁹ in hoc uberrima
spūalū scriptuar⁹ padyso continerī:
in quo ita quedā signilicacōe lr̄e pla
na ac luculenta relplendēt· ut cū sub
lumoꝛe mīp̄etacōe nō egeant· sim
plicī tūm lr̄e sono habūde pascāt⁹ ac nu
triant audientes· ut ē illud· Audi Isl'
dūs deꝰ tuꝰ unus est· Et diliges dūm
deū tuū ex toto coꝛde tuo et ex tota me
te tua et ex tota ūtute tua· Quedā aūt
si allegoꝛica explanacōe exeruata
nō fuerint et spūalis ignis examina
cione mollita nullo mō ad salutarē
ĩterioꝛis hoīs cibū sine coꝛruptionis
clade ꝓuenient· magisq⁹ ex eoꝛ decep
cione lecio quā ueluti⁹ aliqua sub
sequet⁹ ut est illud· Dicit lūbi uestri
p̄cincti et lucerne ardentes· Et qui nō
habet gladū uendat⁹ tūicam suā et eme
gladiū· Et qui nō accepit crucē suā et
sequit⁹ me nō est me dignus· Quid⁹
stultissimi monachoꝛ habētes quidē
zelū dei sed nō secdm scīām simplicat⁹
intelligentes: fecerūt sibi cruces ligu
neas· eas⁹q⁹ ingenter humeis suis ꝯtu
ferentes· non edificacionē sed risum
cūctis uidentib⁹ ꝓtulerūt· Nōnulla uō
ad utrāq⁹ ꝓpacionē id ē tam hystoꝛi
cā q⁹ allegoꝛicā ita q⁹ode ac necessa
rie caꝑūt⁹· ut utraq⁹ explanacio uita
les cuctos aīe submultret· ut ē illud·
Si quis te p̄cusserit in dexterā maxil
lam tuā p̄ebe ei et alterā· Et cū ꝑse
quūt⁹ vos ī ciuitate ista fugite in alia
am: et si uis p̄cius ēe vade et vende
cūa que habes et da pauperibus et ha
bebis thesaurū in celo· et veni sequē
me· Producit sane et fenū iumentis
quib⁹ pabulis oīs scīptuar⁹ replen

cūt cāpi simplicē colucrt purāq; nar
racionē hystorie legis· qua simplicio:es
quiq; ac minus capaces plēe et integre
rois· de quib⁹ dicit· hoīes et iumenta
saluabis dñe secdm tatus et mensure
sue g̃dicionē ad opus tm et laborē actu
alis vite vegetiores robustiores q; red
dunt· De gemina sūa sc̄ intellcū sc̄ā

Quōobrem rū sc̄ptuaz· mj·
de hīs que apta explanacione
plata sunt· nos quoq; stant⁹ possum⁹
Diffinire· audenter q; nr̄am pferre sen
tenciā· Ea nō que meditacioni et exer
cicio nr̄o seruans obtecta sūs sc̄pturis
spūs dnūs⁹ in seruit quibusdā ea vo
lens m dictis et opinionib⁹ colligi ita
pdetēptim debent cautecq; ferri: ut
siccoz allegacio ul' g̃firmacio i dispūta
tis uel susceptis arbitrio collocata
rōnūq; eni cū sup una re duāz pma
tur sūa pt̄ veraq; rōnabil' iudicari et
sine determīeto fidei uel fixe medie susce
pi: id̄ ut eis nec plena crudelitas nec
absoluta refutacio deputet· prior quo
q; sequēs opinio derogare non debeat
cū neutra earz fidei īuenat⁹ obsistere
Quale ē illud q; helyas veneit⁹ i iohe·
et iterū sit aduentū dñi p̄cursor⁹· De
abhominacioē desolacionis q; steteit⁹ in
loco sc̄o· p illud simulacrū ionis qd'
in iherosolimis in templo positū le
gim⁹ et iterū stare debeat⁹ in ecclia p
aduentū antix̄pi· Illa q; ois que i eua
gelio sequūt⁹· que et impleta ante cap
tiuitatē iherosolimoz· et in fine mū
di hui⁹ intelligūt⁹ implenda· Quib⁹
neutra opinio ipugnat alia nec sce
tem por intellcūs euacuet· De eo q; p·
posita q̄stio īt illa q̄ medie tenēda sit

Et idcirco debeat attpi· v·
ppolita a vobis questio licet nō
satis videat⁹ nec frequēter int hoīes venti
lata· nec apud plinos pateat⁹ et ex hīpo
apud aquas ea que pferim⁹ solita vide
aut⁹ ambigua· ita debem⁹ nr̄am tēpare
sūam· quō fidei trinitatis nichil pudi
cāt ut inter illa habeant⁹ que medie sūt
tenenda: q̄q; nō talı opinione qualis
sulpicionib⁹ tm et rectoris colligi so
let· sed manifestis sc̄pturaz testimonijs
oīa g̃probent⁹ De eo q; nichil a deo

Hoc malū creatū sit· vi
ergo ut deū q̄q; creasse g̃fitean⁹
qd' sc̄alit⁹ malū sit dicēte sc̄ptura· Oīa
que fecit deus erant valde bona· Si eī
a deo tales illi creati sūt ul' ad hoc facti
ut istos malicie gradus teneāt⁹ ac sem
per decipiendis et ruinis hoīm vacēt⁹
cont⁹ pducte sc̄pture sue inimicum⁹
deū velut creatorē atq; inventorē malor
scilicet pessimas volūtates ac naturas
ipē g̃diderit· ad hoc eas creans ut semp
in nequicia pmanētes· nūq; tūsire pos
sint in bone volūtatis affectū· Hāc igit⁹
roēm dubitatis hui⁹ de traditioē prīm de
scāz sc̄ptuaz fonte peperim⁹ De tirio
principatu sive potestatū· vij

Hte g̃dicionē hui⁹ visibil' creatu
re spūales celestes q; vntes deū
fecisse· que pro hoc ipō q; fuerunt se ad ta
tam būtudinis gl'iam būfico creatois
ex nichilo fuisse pductas ppetuas ei gra
cias referentes inde viuent⁹ eq; laudibus
inhèrent⁹ neō fidelū dubitat· q̄ cū
existimāe debem⁹ creationis ac opifi
cij sui principia ab hoc mūdi edificatione
deū primitus inchoasse quasi m illis ante
rioub⁹ atq; innumeris scclis ab oī pudē
cia et dispensacione diuina fuisset otiosi
ac tamq; non hūs in quos bonitatis
sue exercēt būficia solitus atq; ab oī
munificentia alienus fuisse creditur·

Qd de illa īmensa ac sine pncipio et īg
phensibili maiestate sanctus hūile ē
in ggrūq; leuitre: ipō dūo de illis ptā
tibus hec dicente· Cū facta sūt simul
mūdi sydera· laudauerūt me voce
magna oēs angeli mei· Cum ergo ī
terlunt creationē sydeū ante illud
pncipiū in quo frēs diat celū et ter
ram creasse manifestissiē approbant: quippe qui prolixis oīb; visibi
libus creaturis quas videbāt ex nichi
lo pcessisse· creatoē voce magna re
ferūt cū admiratione laudasse· Ante
illud ergo tpale pncipiū qđ a moyse
dicit qđ; mūdi hȳs sēdm hystoriā
primo inducū sensū signat etatē· sal
uo saluatōis sensu qđ nos nr̄p̄ta
mur oīm rerū xp̄m ee pncipiū· in
quo oīa creauit p̄r sēdm illud oīa p
ipm facta sūt et sine ipō frēs ē nichi
l· Ante illud mūdi geneleos tpale pn
cipiū· oēs illas ptates celestes q; vir
tutes deū creasse nō dubiū est· Quas
aplus p ordinē diuīnus ita describit
Quia in xp̄o creata sunt oīa que in
celis sunt que in tris visibilia et īvisi
bilia sive angeli sive archangeli sive
thrони sive dīaciones sive pncipatus
sive ptates· oīa p ipm et in ipō creā
ti sunt· De lapsu diaboli et an
gelorum Cap' vnū

Ezechiel ita; nūo nonnullos pncipes
fuisse collapsos lamentatio ezechiel'
sive ylaie manifestissiē docet· ī quib;
pncipē tyri uel illū lucifer lucaferū qui
mane oriebat· flebili planctu cognol
cimus lamētari· Et illo quidē ita dūs
ad ezechielē· Fili hoīs leua planctū sp̄
pncipē tyri et dices ei Hec dicit dns
Tu signaculū similitudinis ple
nus sapiā yfrūs decore in deliciis pa
radisi dei fuisti· Omis lapis pciosus opei
mentū tuū: sardius topazius et iaspis crisolitus et onix et berillus· saphi
rus carbūculus et smaragdus· aurū o
pus decoris tui· foramīa tua in die
qua conditus es pparata sūt· Tu cherub
extenti et protegens· et posui te in mō
te scō dei in medio lapidū ignitorū·
Ambulasti ptectus ī viis tuis a die· di
cionis tue· donec inuenta ē iniqtas ī
te ī multitudīe negociationis tue· Ex
pleta sūt interiora tua iniqtate et pec
casti· et eieci te de monte dei et pdidi
te o cherub protegens ī medio lapidū
ignitorū· Elevatū est cor tuū in decore
tuo pdidisti sapiāam a decore tuo· in
terrā pieci te· ante faciē regū dedi te·
ut cernerēt te· In multitudīe iniqui
tatū tuarū et iniquitate negociationis
tue polluisti sanctificationē tuā· Ylai
as quoq; de alio· Quō cecidisti de ce
lo lucifer qui mane oriebaris· Corru
isti in terrā qui vulnerabas gētes
qui dicebas in corde tuo· In celū ascē
dam supra astra dei ponā solium meū·
sedebo ī monte testamēti ī lateribus
aquilonis· ascendā supra altitudinē
nubiū similis ero altissimo· Quos
tū nonnullos ex illo brīssime sanctōis
apice corruisse scriptura q; medīat di
cens tuā ptē stellarū draconē illū
secū pariter pertraxisse· Ihs quoq; a
plor euidenter dicit· Angelos ueō q;
nō seruauerūt suū principatū· sed de
reliquerūt suū domicilium in iudi
cium magni dei vinculis eternis sub ca
ligine reseruauit· Illud etiā qđ ad nos
dicit· Vos aūt sicut hoīes morientes
et sicut vnus de principib; cadetis· qđ
illud q; multos principes cecidisse sig
nificabat ruinis ratio dubitatis huius

ta colligit has differẽcias ordinũ qs
istar cẽax celestiũ vtutũ adũle ptã
tes hĩe dicũt ut ex illis anteiorus ordi
nus gradu in qua vnaquaq creata fue
rat nũc eã retentare: uel de celestib⁹
uolutas ad infimitudinẽ illaz vtutũ q
uidẽ pleuerant pro nequitie sue meito
in qua vnaquaq ĩ malũ creuit hos
interi gradus et ordinũ vocabula m
parte straia vendicalle. Obiectio q
ruina diaboli a decepcõe eue pũci

Ormaus hos piũ supleit
hattens credebam⁹ eam atq; ru
ã ruine sue puaricacionis dyabolice
qua de angelica stacione erectus ẽ iui
diã spaluter erutille qũ adam et eua
luuda calliditate decepit. Rũsio de ru
no lapsus diaboli x

Ereus hon ẽ illud puarica
cionis illis seu decectionis iciũ gene
seos lão manifestat: que ante illoũ
decepcionẽ serpẽtum nõis nota credi
dit eũ in vendũ ita dicens. Serpens
aũt erat sapiencior sue ut hebraya
pmũt libri calliditor cũctis bestiis
terre quas fecit dñs dei. Intelligim⁹
ergo q aũ illã curũuẽcionẽ pmi hois
de angelica dilecterat cẽtate: ita ut
nõ solũ nois huius miguri meretur
ifamia sed eã ĩ nequitie terguersa
cione cereis pferret bestiis tre. hon
eũ talu vocabulo ceptia bonũ ange
lũ designallet nec de illis qui in illa
bñtudine pleuerãt dicit serpẽs autẽ
erat sapiencior oĩb⁹ bestiis tre hã hoc
ognomẽ nõ solũ gabrielu uel michaeli
nullo mõ pollit aptari sed ne bono
quidẽ cuiq; hoĩ queiret. Apullime ita
q et serpẽtis vocabulũ et ignario beli
arũ nõ conat angelu dignitatẽ sed p
uaricatois ifamiã. Denig; luuois ac
seductionis materia qua ut hoiem de
cipet inligatus ẽ de anteiorus ruine
extitit causa q lucet de limo tre mu
pume figuiatũ ad illã eũ gl'iam cerne
ret euocandũ. Qũ ei eẽt vnus de pũci
pibus se meminerat corruisse. Et dico
puoze eis laplũ quo supbiẽdo corrueãt
quo eã serpens meruerãt nũcupari
sed ia ruina pĩmdiã sublecuta ẽ. Crue
ĩuemens eum adhuc aliq; in se crem
habentẽ ita ut eã tumultã colloquĩ
atq; sibi ei homĩe pollit hĩe cõsor
cũ. suã dñi vtilit in yma decectꝰ est
ut nõ iam sicut ante sublime aliq;
intuẽs excelsus incederet. sed ut solo
cohercẽs reperet et hũiliatus sup ve
trem tremus vicior eius palcẽt. occul
tũ demceps publicans ĩimicũ. ac po
nẽs inter ipm et hoies vtiles ĩimicic
as salutarẽ q discordiã. ut dũ caueãt
tamq; hostis noxius. amicicias frau
dulẽtis vtcius hoĩ nocẽ nõ pollit. De
eo q decepit sue decepti pena xi

Ic quo tũ et illud nos pape
debet instruẽ ut a malis sibi
is declinem⁹ q licet decepcionis auctor
sgrua pena et sdẽpnacione plectat
ne ille quidẽ qui seducat supplicio ca
reat. licet aliq; tulũ leuiore q ille q
auctor decepcois extiterit. Ad hic
exprellũ plenissime cernim⁹. Adam
namq; qui seductꝰ ẽ pmo ut apli ui
bis eloquar qui seductꝰ nõ est. sed se
ducte acquiescẽs m exciabilẽ videtur
actellisse conscelũ. sudore vultus ac
labore tm mõ sdẽpnat. tu aũt illi
non p tuã sed p terre maledictioem sle
ritatẽq; decernit: mulier uo que hui⁹
rei plusalor extitit multiplicacionẽ ge
mitꝰ ac labor atq; tristicie pmĩet. pe
tuo piter iugo subiectionis ab addicta

Serpens aūt qui p̄uꝫ intento: hui⁹ of
fensor est· p̄hēm maledictiōe multat·
Quāobrē cūma sollicitudīe et circū
spectione cauendū est a gilibꝫ praus
q̄ sicut auctorē p̄mūīt ita deceptū nō
p̄cō tacūīt carere nec pena· De gsti pa
cōe demonū et iq̄etudīe quā i hoc
Cāpta· aere temp exercent xij
Quō cpūm dēlitate gsti patyē
aer iste· qui int celū terrāq; Diffūdit
in quo nō quieti onolicq; p̄uolitāt ut
latis valēt hūanis alpectib⁹ eos p̄u
dentia diua subtraxerit· Aut ei terroꝛe
gnūr cq eoꝛ uel hoꝛroꝛe vitiū in quos
se pro volūtate sua cū libitū fuit tūc
formāt atq; gutūt· i tolerabili formi
dine hoīes gterna rent atq; deficient·
nequaq; valentes hec carnalib⁹ ocu
lis itueri aut certe nequiores cotidie
redderent· exemplis eoꝛ iugibus et i
mitatione uiciāt· Et p hoc inter hoī
nes et imūdas atq; aereas ptātes fiēt
noxia queda familiaritas ac p̄uicola
quictio· q̄ flagicia hec que nūc int hoī
nes admittūt ul parietū septis uel lo
coꝛ intuallo et quada uerecūdie gtulio
ne celant· que si apta iugiter uisione
gspicent ad maioꝛē fiducis intaret ila
uam· nullo saltem intuenīte tēporis
p̄cto quo ab illis celestib⁹ eas cerneret
mdelinētes· quippe quas nulla lassitu
do carnalis seu occupacio familiaris
rei ac colluctando cotidiana victy q̄ad
modū nos a ceptis intencionib⁹ eciā
iuictissimos nōnūq; cessare gpellūt·
De eo q̄ ipugnone quā erga hoīes i
pendūt eciā cont se gmoueāt con
tra se nāq; tractie ptātes xiij·
Ipugnationes quib⁹ hoīes im
petūt eciā cont se inuicē eos affectāe cer
tissimū est· Nam discordias atq; fluc
tus cup nōnullus gentib⁹ pro quada
sibi nequāe vnacula familiaritate
susceptis mdefesso certamīe sibi inter se
ere nō dēsinūt· Quid eciā m vilione di
uel manifestissime legim⁹ figura
tū angelo gabriele ita narrāte· Zo
li timē daniel q̄ ex die primo quō po
suisti cor tuū ad intelligendū ut te
affligēs in gspcu dni dei tui· exaudi
ta sūt vba tua: et ego veni p̄pter sermo
nes tuos· Princeps aūt regni p̄sici
restitit mi viginti et uno dieb⁹·
Et ecce michael unus de p̄cipib⁹ pri
mis uenit in adiutoriū meū· et ego re
mansi ibi iuxta regē p̄sarū· Veni aūt
ut docerē te que ventura sūt p̄plo tuo
in nouissimis diebus· Quē p̄cipē regi
ni p̄sarū adūsariā ptātē esse que face
bat genti p̄sarū manifestū est plō dei minime
dubitandū ē· Quapropter ad impediendā vi
latatē quā videbat p ablocionē quel
tionis· pro qua pheta dnm exorauerat
ab archangelo mīstrandi· libēs tenet
ipm ne ocius ad danielē salutaris an
gelu gsolacio pueniret· dei q̄ p̄lin cu
gabriel archangelus p̄erat gfortaret
obiecit· Quid tū aūt ne tūc quidē ob in
pugnacois illius vehemencia se ad eū
puenire potuisse nisi in adiutoriū sibi
michael archangelus aduenisset et oc
currens p̄cipi regni p̄sarū sese q̄ cū
ictu eg interserens et opponens cū
q̄ ab ipugnatione ipius deterreret ad i
structionē pphete p vicissitudinē et unū
diem puenire fecisset· Et p̄ pauca·
Et aut michael angelus· Nūq; scis q̄ ve
neri ad te· Et nūc reuertar adiuta
re p̄cipē p̄sarū· cū eni ego egrederer·
apparuit princeps grecoꝛū veniēs· De
ueritate annūciabo tibi qd exprel
sum ē in scripturis veritatis· et nemo

ẽ aduitor meꝰ in hijs oĩbus i michael
pnceps vr Et iterũ In tpe illo ꝯsurget
michael princeps magnꝰ qꝫ stat pr filios
ppli tui legimꝰ ergo grecoꝝ quoꝙ prin
apẽ sibi aliũ nũcupari Et ut vtiq; fa
uens genti sibi subdite tam ꝑclõ ista
heli ꝙ nacioni plarũ videbat adula
ri Ex quo liquido pndet ꝙ discordi
as gentiũ et ꝯflictꝰ ac similitates qꝫ
inter se istis ĩtigantibꝰ gerũt etiam
in tra se adiscẽ exercẽãt ptãtes et illa
rũ uel victoria gaudeant ul diminu
tione crucient et ob hoc nõ possint ĩ
ter se ẽ ꝯcordes dũ vnꝰ quilꝙ pro hijs
quibꝰ pestifera alteriꝰ gentis pfidiem
inquieta semp emulacõe contendit
Vñ frũ sit ꝙ potestatũ seu pncipatuũ
noĩa spiritales nequicie sortirent

Nos ergo ꝑter Caplin xviij
illas quas fupeius exposuimꝰ
opiniones eãq; ideo dia pncipatus
uel ptãtes euidenti possumꝰ rõe col
ligere ꝙ saluet ul dubijs gentibꝰ do
minent ac pfint uel certe ꝙ in ueio
res spũs ac demonia de quibꝰ etiam
ewangelia legiones ẽ ꝑpria ipoꝝ
affectione teneant suos exerceant pũ
cipatus Non enĩ dñationes dici pol
sunt nisi habeant ĩ quos dñationis
sue dicionẽ exerceant: nec ptãtes aut
pncipatꝰ vocari queũt ni fuerit sup
quos sibi vendicẽt pncipatus Et de
eis in ewangelio deliguari blasphe
mantibꝰ pharizeis manifestissime
reperimꝰ In belzebub pncipe demo
noꝝ hic erat demones Nam rõnes
tenebraꝝ legimꝰ appellari et alium
mũdi hui pncipẽ nũcupari Et ꝓ
tũ gradus btũs aplus in futurũ cũ
dia fuerit xp̃o subiecta asserit eua
cuandos cũ tradiderit inquiens i gnã
deo et pr̃i cũ euacuauerit oẽm pncipa
tũ et ptãtẽ et dñationẽ Et d vtiq; non
aliter fit nisi fuerint de ipoꝝ dicione
sublati sup quos in hoc seculo ptãtes
seu dñationes ul principatꝰ adminis
trare nolãt De eo ꝙ nõ sine causa ce
lestibꝰ vtutibꝰ angeloꝝ noĩa sũt

Nam ꝙ bone indita Capi xv
parti eadẽ ordinũ vocabula nõ
sine rõe causa ue sunt indita et officioꝝ
uel meritoꝝ seu dignitatũ sunt nomĩa
nulli dubiũ est Etenĩ de officio nũcia
di angelos idẽ nũcios manifestũ est
appellari et archangelos eo ꝙ ipis an
gelis ꝑsint nõis ipi ꝙ ꝓpietas docet Do
minaciones eriã ab eo ꝙ quibusdã dñen
tur Principatꝰ quoq; ꝙ heãt quoꝝ sint
principes et sedes ꝙ ita saluet deo cohe
reant ac domestice ac familiares ei sint
ut in ipis velut in quadã sede diua ma
iestas peculiariꝰ requiescat et quodãmo
do eis firmꝰ recumbat De subiectõe de
monũ quã suis principatibꝰ exhibẽt

Egi aũt fris vilioẽ ꝑspecta xvi
immũdos spũs a nequoquibꝰ ptã
tibus eisq; ẽ subiectos ꝑter illa sẽptu
rarũ testimonia que ĩ ewangelijs quoq;
ab ipmanibꝰ pharizeis dñi legimꝰ
rũsione delapta si ego in belzebub
principe demoniorũ eicio demones eriã
plurimas villiones et expressa cõtra mi
ta nos edocent Nam cũ vnus e fribus
uris in hac solitudine iter agẽt aduer
peraliquem iam diu autrũ qdam repe
riens ibidem subsistit uesperinã voles
in eo synagrim celebrare Vbi dũ psal
mos ex more decantat tps medie noc
tis excellit Cuiꝰ finita solẽpnitate re
fecturus lassũ corpusculũ releuasset
repente cepit cateruas demoniũ undi
qꝫ fluentiũ innumerabiles mutuei que

ītinuta ꝙcipacione atq; ordine longis
simo procedētes· alie ꝑibant ꝑncipem
suū alie sequebant· Cui tandē aliq̄
et magnitudiē proceior ceteris· et aspec
tu terribilior aduenit· et posito solio
cū in tribunali quodā sublimissimo
consedisset vnusquisq; actus cepit dili
genti examinacōe discutere· illosq; qui
nec dū se circūuenire emulos suos po
tuisse dicebant velut ītegros ignauos·
q; a ꝙspectu suo cū nota et iniuria iubebat
expelli· Cpanā tpis tanti et opus īsan
ter expensū exprobrās cū fremitu fu
roris· Illos uō qui se nūgabant cōsig
natos sibimet decepisse· cūctis laudi
bus cū exultacōe et fauore victorū ut
fortissimos bellatores ad exemplū vic
torū gloriosissimos coram oībus emitte
bat· In quor nūo cū quodā nequissimo
spūs utpote q̄ dam triūphū sublimis
simū delatura leuor aduenisset no
men monachi optime ignoti designa
uit· Asserens post quidecim ānos quib⁹
cū ingriter obsedisset tandē aliq̄ se p̄
ualuisse ut eū eadē ipā nocte ruina fo
nicacionis eluderet· Nam cū quadā sacra
puella nō solū impulisse ut stupri cri
mē maneret· sed eā pluasisse ut eam
sibi iure nuptij retentaret· Super cuius
relacione cum immane victor gaudiū
fuisset exortū· cūctus a p̄cipe tenebra
rū laudib⁹ eleuatus· magnus q; pōs
nus coronatus abscessit· Aurora itaq;
supueniente cū oīs ab oculis euanuis
set multitudo demoniū· Dubitans fi
de assercione spūs īmūdi magis q; id
ratus q; īsolita sluctudis sue fallacia
sibi voluisset illud· et īnocenti fri
imurere crimē mestū· memor euā
gelice cuiē q; i veritate non steterit q;
non est veritas in eo· cū loquit mē
daciū de ꝓpris loquit q; mendax est et
pater eius· Peculiū petit vbi illū quē
spūs īmūdus asserit cē detectū nouis
set q; moriturū· Erat liquidē ille nouis
simus frater Quē cū requisisset repe
rit q; eadē nocte qua reterrimus ille et
mon ruinā eis cohorti uel primapi p
nūciarat monasterio prestino dere
licto vicū petisset et cū designata pu
ella fuisset lapsu miserabili deplo
ratus· De eo q; singulis hōib⁹ duo an
gli cohereant· xviij·

Quam· geli cohereant· xviij·

Q; vnicuiq; nr̄m duo cohēant
angeli id ē bonus ac malus scīptura tes
tatur· Et de bonis quidē saluatoris
ꝓnūciatis nequēs vnū ex pusillis i
stis· Dico enī vobis q; angeli eor in celis
semp vident faciē p̄is mei qui in ce
lis est· Illud quoq; Immittet angelus
dñi in circuitu timentiū eū et eripiet
eos· nec nō ea q; in actibus apl̄oꝝ de pe
tro dicit q; angelus eius est· De vitu
perio uō liber pastoris plenissime docet
Di aut si videremus et illā qui brīm iob
expetit· aptissime illi mur illum
fuisse qui semp insidiatus est nūquā
eū ad plēnū potuisse iactare· et idcirco
a dño popolisse tātē velut qui nō
tutele illius sed dñi defensione q; illū
semp protexerat vincētur· De quib⁹ q;
dicatur Et diabolo stet a dextris eius·

De differēcia negāe q; adūlis spūalib⁹
bīē p duos phos approbata·

De differencia lane· plin xviij

Demoniū etiā p illos duos phos
qui quodā magnis artib⁹ uel ierā
cor uel fortitudinē seu āq; nequicia
fuerant frequēti experti multū cogni
tionis accepimus· Hij nāq; de spi
cientes brīm authoniū velut ipsi
tū ac sine leis virū volentes q; cū

si nichil aliud amplꝰ lederе potuis
sent saltē de cella sua magicas plugi
is et arcāuenacōe demonū ptur bāe·
spūs eni nequissimos īmiserūt ad
ipugnacōnē hāc mozsu luxous ad
ducti· eo q maxime hoīm turbe ad
eū velut famulū dei cotidie queirent
Cūq illo nūc quidē nmpmētē pectoi
suo fronti q signaculū crucis· nunc
nō oīōm supplicē incubante nec ap
propīnāe quidē dirissimi demones
eidem prius audērent atq ad illos
qui eos direxerant ablq ullo reuer
terent effectu· et alios illi in neqcā
vehemēciores rursus īmitterēt· inde
q ipīs incassum suax nequicias expē
dentibꝰ vires atq īanitер redeuntibꝰ
potēciores nichilominꝰ adulus mul
tē xpī victorē iterū destinati nichil
penitꝰ pualerēt: eo pfecerūt tales tā
teq eoz īsidie· tanta magica arte q
site ut q hec euidentissime q probarēt
magnā pfessionē xpiane mee vitutē·
quibꝰ ille tam leue et tā potētes vm
bre quas estimabāt solē lunāq li
ad eas directe fuissent obducē potuis
se· huic nō solū nichil ledē· sed ne ad
pūctū quidē de mōsterio suo potue
runt pturbare· De eo q dēones ad
iusꝰ hoīes nichil pualeāt ni eoz me
Dumq pro hac tes obledērit xx
āmiracione ne q festum venien
tes ad abbatē anthoniū īpugnacio
nū suax magnitudinē et caulas at
q mlidias patefecisset luxous omni
bꝰ xpīanos se fiei ptinꝰ popolcerūt
Requisito aūt ab illis prodire īpug
nacionis die· allerunt se amarillis
cogitacionū stimulis tūc fuisse pul
satū· Cuo exp imēto sniam nrām
qua heiterno die in collacōe ptulimꝰ
pbauit et definuit bnis anthonꝰ nul
latenꝰ dēmones posse mentē cuiꝰq uel
corpus īuadē nec hīe facultatē ni cui
bet alicui penitꝰ nocendi· ni eā primo
destituerint oīb cogitacionibꝰ scis
ac spīritali cōtemplacōe vacuā nudā
q reddiderint· Deeendū tū duobꝰ
modis spūs īmundos homīb obedire
aut eni sēctate fidelū diua grā aut
vtute subdūtꝰ: aut sacrificijs īpoꝝ
seu quibuscūq carnalibꝰ delinitꝰ ve
lut familiaribꝰ adulantꝰ· Cxua opi
nione pharizei quoq decepti arbitra
ti sūt dnm saluatorē hac arte demo
nijs īperasse dicētes· In beelzebub
pncipe demonioꝝ hic eiat dēmones·
scdm illā scripturā sluetudinē qua nos
mut notāt suos magos uel maleficos
p īuocacionē noīs illiꝰ ac ritū sacri
ficioꝝ quo eū delectari et gaudē cog
nouerūt uelut domesticos eoꝝ hīe enim
n dēmones ei subditā ptātem Interroga
cio de apostatis āgelis q ī genesi cum
bijs cū filiabꝰ hoīm cubuisse dicit
Ermanꝰ· Cxua gene· xx·
scos scīo paulo ante īmediū
dei dispensacōe prolata est· que nos
oportune admonuit· ut qd' semp dilcē
cupiebamꝰ nūc possimꝰ congrue scīscī
tari· q ena de illis apostatis angelis
sentendū sit optamus agnoscē· qui se
cū filiabꝰ hoīm miscuisse dicūt· utr
hoc possit spiritali nature scdm rām
q uenire· Illud quoq euangelij testi
monij qd' de diabolo paulo ante dix
isti q mendax est et pr eiꝰ· scis delite
ramꝰ audire· qui nam eꝰ pater īteli
ligendus sit Absolucio xpositе quel
Ermanꝰ· Duas· tonis· xxi·
questiones nō mediocres pri
pruluis de quibꝰ sūtū possū eodē quo

ꝓclusis ordine rūdebo. Nullo mō
credendū ſpūales naturas coire cum
feīs carnaliꝫ poſſe. Rō. ſi aliqū hoc
fecīſſe ſtatim fidei poſtulet. quō nūc quo
qꝫ idipſm uel nō raro ſtrugēt. et ablq
ſcelle ul' coitu uiri aliquos nasci filios
de mulieibꝫ ceptu demonū certū ē. cū
cū ꝑſertim ſtet eos libidinū ſordibꝫ
admodū delectari. Quos paſſim dubio
p ſeculoꝝ ſpos exercē ſſe ꝓ homīes malleꝫ
ſi id ullo mō poſſet implei. etiāſi te qꝫ
idipſm ꝓnūciante. Quid ē qđ fiunt. Ip
ſū qđ eſt. Et qđ eſt qđ fiūt ē. Ipſm qđ fi
et. Et nō eſt omīno recens ſub ſole qđ lo
quat̄ aliquis dicat. ecce hoc nouū eſt: nō fu
it in ſeculis que fuerant ante nos. Sed
iſta quelibet hui⁹ ꝓpoſitionis abſoluꝫ
tur. Poſſ. nec abel iuſti. ne a fr̄ibꝫ
et impio oīe genꝰ hoīm ex ordinē ſumeꝝ
in locū fr̄is extincti nasci̇ſ seth: q nō
ſolū poſteritati ſed etiā fraterne iuſ
titie ſucrederet et pietati. Cuiꝰ ꝓgenies
prīs ſecuta iuſtitiā a ſocietate et q̄ſ
tione cognacōis illiꝰ que ex cayn ſacri
lego deſcendebat ſemp diuiſa ꝑmāſit:
ſicut etiā genealogie diſcretio manifeſ
te ita declarat dicens. Adam genuit
seth. seth genuit enos. enos genuit ca
yniā. cayniā aūt genuit malaleheel.
malaleheel aūt genuit iareth. iareth
genuit enoch. enoch genuit matuſalē
matuſalē genuit lamech. lamech ge
nuit noe. Item genealogia cayn ita
diuiſa deſcribit. Cayn genuit enoch.
enoch genuit irad. irad genuit mala
leheel. malaleheel genuit matuſael.
matuſael genuit lamech. lamech ge
nuit iabel et iubal. Itaq illa genera
tio que de seth iuſti ꝓgenie deſcendēt
ſine linee iugiter rōnaꝫ ꝑmixta i prīm
atq attauis ſēcate longa etate ꝑdura
uit. neqaq̄ ſcilicet ſacrilegio ā ma
tua nequiſſime prolis infecta que m
ſemel i pietatis germē uel antiq
traditione retinebat inſertū. Donec
ergo pleueraueit inter illos generacōis
coꝛiſta diſcretio. ſemē illud seth ut
pote de optima radice ꝓcedens. p me
rito ſāctis angeli dei ſiue uel diuina ꝙ
cumplaia continēt filii dei uocati ſūt
et ēgno illi ꝓpter impietatē uel ſuā uel
prīm ſuoꝝ et opa irena filii hoīm nūc
cupant. Cū ergo eēt inter ꝓpōs uſq ad
tempus illud. hec utilis ſcīaꝫ diuiſio
uidentes ꝓ hec filii seth qui filii dei
erant. filias eoꝝ qui de cayn ꝓgenie
naſcebant. deſidio pulchritudinis
eaꝝ ſuccenſi acceperūt ſibi uxo
res. que uiris ſuis putū ſuoꝝ nequaq
infundētes ab illa eos ingenita ſāctā
tr ac ſimplicitate pīna ꝓtinꝰ contu
perūt. Ad quos ſatis ogruē dicetiꝫ
eſt illud eloquiū. Ego dixi dij eſtis:
et filii excelſi oēs. Vos aūt ſicut ho
mines moriemīni: et ſicut unꝰ de prīn
cipibꝰ cadetis. Cuiꝰq ad illa uerā phi
loſophie diſciplina tradita ſibi a ma
ioribꝰ eruderūt quā ꝓpꝰ homo ille
qui unūſquaꝫ naturaꝫ inſtituendō
e veſtigio ſubſecutꝰ ē potuerunt ſui
attingē. ſuis ꝙ poſteris certa rōe trā
mittē: quippe qui mūdi ipſīus ſtama
am adhuc teneraꝫ et quodāmō pal
pitantē rudēq ꝙ ſperebat. et in quē
tanta fiunt non ſolū ſapiē pleniꝰ
do. ſed etiā grā ꝓphetie diuina illa in
ſtitutione tranſtula ut uniuſcuiuſq aiāi
tibus noīa rudis adhuc mūdi huiꝰ
habitator īponēt: ac nō ſolū oīs
genꝰ beſtiaꝝ atq ſerpentū ſed et
uirꝰq diſcernēt. ſed etiā herbaꝝ
barū et arboꝝ lapidūq naturas

ac tpm nerdū ergonū vnilitudines p
tinet. ita ut potuerit efficaci dicē. Do
mus dr dni eox que sūt scām verā.
ut scā dispōnes orbis terraz. et vtutes
elementox. mcū et cōlumacionē ac me
dictatē tpm. vnilitudies īmutacionū
animoz. cursus et stellaz dispoinoēs.
naturas aīaliū et uras bestiarū. et vī
spūum et cogitacoēs hoim et diffe
nas arborū et vtutē radicū et que sūt
absondita erim pruptu ognou.
Hanc ergo scām oim natiarū lucrel
sione gñacionū semē seth pīna tradi
one susceptes: donec diuīū a sacrilega
ppagine pduraut. qadmodū scē pce
perat ita eā ad dei cultū ul ad vtilita
tē vite qis ererunt. Cūq; no impie gña
nom fuisset admixtū ad res pphanas
ac noxias que pie didicerāt mistructu q
demoniū dirnauit. curiolas ercā ma
lefinoz artes atq; plstigia ac magicas
lupstiones audacter īstituit docens
posteros suos ut sacro illo cultu diui
ni nois derelicto uel elemēta hec uel
ignē uel aereos demones venerarēt
et ro lerent. Hec igit quā dr̄m cu
riosarū rerū notiaq; quō in diluuio nō
periit ac supuenētib; scelis īnotue
rit. licet hoc minime absoluto ppoli
te questionis exposcat. tū q; nos hui
ꝰ exposcois ocasio admonuit plixiu
gendū breuit puto. Cuātū itaq; an
tiq; traditiones ferūt. cham filius
noe qui superstitionib; istis tam sacri
legis ac pphanis erat artib; īstructꝰ.
scies nullū se posse cē hūs mēdualē
libū in archa prolus inferre in qua
erat una cū pē iusto ac cōis fr̄ibus ī
gressurus. celestes artes ac pphana
gnēta diuīoz metallox laminis q
scilicet aquaz corrūpi īundacōe non
possint et durissimis lapidib; īsculp
sit. Cue pacto diluuio eadē qua cela
uerat curiolitate pquirens sacrilegio
rū petue nequicie seminariū tūlmi
sit in posteros. Hac itaq; rōe illa vul
gi opinio qua credūt angelos uel ma
lefica uel diuīas artes hoīibus tradi
dille in veritate cpleta est. De illis er
go qadmodū dr̄m filijs seth filia
busq; cayn nequiores filij procreati sūt
qui fuerūt robustissimi venatores.
violentissimi ac truculentissimi viri
qui pro enormitate corpm ul crudeli
tatis atq; malicie gygantes nūcupa
ti sūt. Iamq; finitimos populos ac
rapinas mē hoīes primi exercē cepēt.
preda posq; exigentes vitā suā quā la
bore opis ac labore cruti. Et quox ul
q; ea scelera supcreuerāt. ut expiari
mūdꝰ ni diluuij īundacione nō posset
Ita ergo filijs seth libidinis īstigacoē
tūlgressis illud mandatū qd ab exordio
mūdi hui natiaī instructu diuīssi
me fuerat custoditū: necesse fuit p ul
terā legis postea reparari. filiā tuam
nō dabis filio eo vxorē nec de filiab eox
accipies filio tuo: q; seducēt corda vrā
ut discedatis a deo vrō et seqmini deos
eorū ac seruatis eis Obiectio qadmo
dū genei cham cū filiab dsayn pphana cō
mixtio aū ītdictū legis potuerit īpu
tari Cap xxij

Merito potuisset illius ex hac p
cupacione gustꝰ crimen transgressionis
ascribi. si data fuisset illis ista pcep
tio. At cū seductionis istꝰ observāda
nerdū aliqua fuisset īstitutione pfixa
qadmodū illis illis p mixtio gnis ad
noxam debuit imputari. que nullo fue
rat indicta mandato. Ter enī nō pte
rita solet crimīa sed futura dāpnare.

Rūsio ꝙ nāli lege ab īicio hoīes iudi
cio seu pene fuerit obnoxij xxiij

Cerens· Deus hoīem creans
oēm natūalit' ei sciām legis
inseruit· Que si fuisset ab hoīe scd̄m
ꝓpositū dn̄i ut cepat custodita nō uti
ꝗ necessariū fuisset aliā mandari quā
lr̄is postea ꝓmulgauit· Erat supfluū
extrinsecꝰ offerri remediū qd' adhuc
intrīsecꝰ vigebat insertū· Sed ꝗ hec
ut diximꝰ penitꝰ corrupta iam fuerāt
libertate vsuq3 peccandi· velut huiꝰ
executor vindex et ut ipīs scpture ūbis
eloquar adiutrix posita ē mosaice leg'
seuera districtio· ut uel metu pene pu
tis nō penitꝰ bonū sciē nālis extingue
rent· scd̄m ꝓphē sniām dicētis· legem
dedit in adiutoriū· Que etiā scd̄m apos
tolū pedagogus velut ꝑuulis data fu
isse describit'· erudiēs saluet eos atq3
custodiens: ne ab illa disciplina in
qua naturalit' fuerāt instituti qua
dam obliuione discederent· Nam ꝗ
sit hoī oīs sciā legis ab īicio creatiōis
infusa· hinc manifeste ꝓbat' ꝙ mā
data legis absq3 lr̄e lcōne ante legē
ymo ante diluuiū oms scōs obser
uasse cognoscimꝰ· Quēadmodū eni
scire potuit abel necdū lege mādāte
ꝙ de ꝑmicijs ouiū suaꝝ et de adype
ipōꝝ sacrificiū deo deberet offerre:
nisi ꝑ insitā sibi legē nāliter fuisset
edoctus· Quēadmodū noe qd' mū
dū uel imūdū eet aial discreuisset
nondū legali hec distinguēte man
dato: nisi sciā nāli fuisset instructꝰ:
Unde enoch didicit ambulaē cū deo:
nullā legis illūiacionē ab aliquo ꝯse
cutus· Ubi sem et iaphet legerāt tur
pitudinē pr̄is tui nō reuelabis: ut ī
cedentes retrorsū pr̄is vēcundiā vela
rent· Unde monitus abrahā spolijs
hostiū que sibi offerebant'· ne retribu
tionē laboris sui ꝯsequēt' abstinuit:
uel decimas sacerdoti melchisedech ꝗ
mosayca lege ꝑcipiūt' exsoluit· Ubi
ipē abraham vel loth tūseuntibꝰ pe
grinis ac hūanitatis iura et ablucio
nē pedū necdū ewangelico choruscan
te mandato supplicit' optulerūt· Ubi
iob tantā deuocionē fidei tantā casti
monie puritatē· tantā hūilitatis mā
suetudinis· mie· hūanitatis sciām ꝯ
secutꝰ est: quātū nūc ne ab illis quidē
qui ewangelia memorie tenēt videm'
īpleri· Que scōꝝ legimꝰ añ legē vllū
legis nō obseruasse mandatū· Cuius
nō custodiuit illoꝝ: audi isrl' dn̄s deꝰ
tuꝰ vnꝰ est· Cuius nō illoꝝ īpleuit·
nō facies tibi sculptile· neq3 vllā simili
tudinē eoꝝ que in celo sūt siue que in
tra uel eoꝝ que st' in aquis sub terra·
Cuius eorū nō obseruauit honora pa
trē tuū et mr̄em tuā· uel illa que in
decalogo subsequūt'· nō occides nō ad
ulterabis· nō facies furtū· nō falsū
testimoniū dices· nō ꝯcupisces vxo
rem proximi tui: aliaq3 hijs multo
maiora· quibꝰ nō solū legis sed etiam
ewangelij ꝑuenere mandata·

De eo
ꝙ iuste puniti st' q' añ diluuiū pec
cauert' xxiiij

Ita ergo intelligi
mꝰ ab īicio deū oīa creasse pfec
ta· nec fuisse qd' ordinacioni eꝰ pn̄ci
pali velut īprouide et īꝑfecte necēe es
set adiungi· si in illo statu ac disposi
cione qua ab ipō creata sūt vniuersa
mansissent· Et idcirco ī eos qui ante
legē ymo qui ante diluuiū peccaue
rūt: iusto iudicio aīaduertisse deū pro
bamꝰ: qui tūsgressi nālem legē sine
villa meruerūt excusacione puniri·

Nec in illoz ītumꝰ blasphemiā ca
lūpniāꝫ qui ignorantes hanc roēm
derogant deo veteis testamēti ac dei
nentes nre fidei subl āuantesꝫ rū
dent· Ex ergo placaut deo nrō ut post
tot annoz milia legē voluerit pmul
gare: tanta scia pallo sine lege trāl
ire· Ex si postea melioꝝ aliq̄ adīuenit
apparuit eī in pncipia mūdi īferio
ra uel deteriora sapuisse: et post nec
velut exprimēs edoctū cepisse rectio
ra plpitē: ac pncipales ordinacoēs
suas in melioꝝ emendare Ex d' īmēle
sapie dei penuꝰ quenie nō poterit?
nec sine ingenti blasphemia hec de
ipo ab hereticis īlanua pferūt: dicēte
ecclē· Cognouit qui oīa que fierent de
ab īcio· ipa erūt meliꝰ· Dup illa
nō est qd' addatur· et ab illis nou ē
qd' auferat· Et ideo cultus nō est
lex posita· ītulis aūt et nō subditis
impijs et pcōrubꝰ scelerans et ptā
minatis· Illu nanq̄ hītes naturalis
atq̄ inlite legis sanā atq̄ īteḡam
disciplinā· nequaq̄ lege hac ex trī
bus adhibita lris ꝫ descripta que
ꝫ ī adiutoriū illi naturali data est
indigebant· Ex quibꝰ aptissima
roē colligit· nec legē illam pceptā
lris dari ab īcio debuisse· erat enī
hoc superfluū fidei stāte adhuc nāli
lege nec ad integrū violata· nec
euangelicā pfectionē tradi aute
legis potuisse custodiā ꝫ non ei po
terant audire qui te paulleit ī dex
teram maxillā prebe ei et alteram· qui
dem non erant talionis equalita
te īuerias vindicare ꝓias· sed lesa
les calces ac telox vulnera pro ala
pa leuissima rependebāt· et ꝓ uno
dente pacientiū aias expetebant

Sed nec dia illis potēat· diligite īmicos
vrōs· in quibꝰ magnꝰ tenus et vtilitas
ducebatur ut amicos suos diligerent·
declinarēt nō ab īmicis· et solo ab eis
odio delinerēt nec oppīmēt illos et inter
ficē festinarent Quō itelligēdū sit qd'
dicat' in euāgelio de dyabolo q̄ men
dax ē et pater eius· Cap· xx v

Illud nō q̄ nos de dyabolo mone
rat q̄ mendax ē et pr̄ eiꝰ· q̄ vide
licet tam ipē q̄ pr̄ eiꝰ mendax pnūcia
ri videat· a dnō satis ablurdū ē hoc ul'
lemēt suspicari· Dicēt enī paulo ante dixi
musꝰ spūs spūm nō generat sicut ne aiaz
quidē pr̄ aīa pcreare· licet ꝓ rationem
carnis nō dubitemꝰ hūano semine
coalescē· ita de vtraq̄ substāna id est
carnis et aīe que eu assciabat' auctō
ri aplō manifestius distinguēte· De
inde prēs mr̄ carnis nr̄ē habuimꝰ
eruditores et reuerebam' eos: non
multomagis subiacemur pr̄i spūū
et viuemꝰ? Ex hac diuisione clariꝰ
potuit Diffinire ut carnis quidē nr̄e
prēs hoīes pnūciaēt· aiaz uo deū solū
ce prem ꝰsciant' exprimeret· Ex mq̄
et in ipsa corpis hui⁹ creatione mul
terū trimō sit hoībus asscribēdū:
suma nō ꝰditionis deo oīm creatori
dicente manꝰ· Manus tue fecerunt
me et plasmauerūt me Et bīs iob
ꝫ rone sicut lac mr̄ mulsisti me· co
agulasti me ut caseū· ossib' et ner
uis īserusti me· Et dns ad ihēmiā
Pzulcq̄ te formarē in vtero noui te
Ecclēs uo vtrusq̄ sibe naturā at
q̄ origine examinatione ortus atq̄ ī
cij ex quo videlicet vnaquecq̄ pcessit
et ꝰsideratione finis ad quē vnaq̄q̄
ꝰtendit satis euidēt ac ꝓpe colligēs
puter de hui⁹ corpis atq̄ aīe separatōe

disceptans ita disserui. Primus quisq; gutta pulvis in terram suā sicut fuit: et spūs reuertat ad deū qui dedit illū. Et aperius dicē potui. q; ut materiā carnis quā pulueri nō auferā. q; de hoīs semine cumēt exordiū. eulq; videt mīsterio seminari. velut e tra lūptā uterū reūti priūaret ad tram. spū uō qui non p̄ corruptionē seruus utriusq; generat sed peculiarē sibi a deo subtributur ad auctorē suū redire signaret. Et de eā p illā dei insufflationē qua adam primus aīa uiuens effectus est. Atq; ex hijs testimonijs manifeste colligimus prīm spūum dia nēinē posse nisi deū solū. qui ipōs ex nichilo cū voluerit facit: hoīes uō carnis nūe piēs tūmodo nominari. Igit et diabolus sedim hoc q; uel spūs uel angelus bonus creatus ē piez neminē nisi deū q̄ditorē suū habet qui cū superbia tumuisset elatus est et dixisset in corde suo alcendā sup altitudinē nubiū ero similis altissimo. mēs est mendax et in veritate nō stetit. sed de p̄pio nequā thezauro mendaciū p̄ferens nō solū mendax sed etā ipis mendacij mēs ē pater quo deitatē hominē p̄mittēs ac dicens eritis sicut dij in veritate nō stetit. sed ab unio mēs est homicida. uel adam in ōdicionē mortalitatis īducens uel abel in inuidia cione sua p manū frīs interimens. Sed iam disputationē nrām duar ferme noctium lucubratione q̄fectam subsequēs aurora q̄ludit. ac de p̄fundissimo questionū pelago cymbā collationis hui⁹ que ad tutissimū silencij portū q̄pendij nre ruinatis attraxit. In quo q̄dem profundo q̄to nos iteius diuini spūs introduxerit flatus tanto diffusior p̄cedens oculor aciē semp aperiens imensitas: ac sedim suam salomōis longe fieri a nobis magis q̄ erat. et alta profunditas quis inueniet eā? Et quia obrem dnīm dēp̄cem? ut m nobis uel timor eo uel caritas que nescat cadere īmobilis p̄seueret: que nos et sapientes m oībus sanat et a diabolo tēlus p̄tegat semp illeos. Hijs etenī iustis dibus īpossibile est quēpiā lapsos mortis iacurē. Inter p̄tōs aūt et mp̄tōs ista distantia est. q; m illis quātūlibet fuerit et uita diuerim maturior caritas tenacius p̄seuerans. firmus eos ac facilius faciat in sētate durare: m hijs uō uelut infirmis collocata ac facilius refrigescens. cito ac lepis eos patrū spellit laqueis īplicari. Et ubi audiuis ita nos collationis hui⁹ sermo iflāmauit. ut maiore mēs ardore abeūtes a cella senis q̄ante uenīmus doctrine eis plenitudinē sitiremus.

Explicit collatio septima abbis sereni. Incipiūt capla collationis octaue abbatis theodori.

Descripto sereni et iquilino de nece sanctor. **Primum** Rūfio abbatis theodori ad p̄positā questionē. ij De tribus que in hoc mūdo sunt. idest bonis et malis et medijs. iij Et malū nullū iusto ab alio posse inferri. iiij Obiectio q̄ ad modū ipē dr̄ dicat creare mala. v. Rūfio sup introgatione p̄posita. vi Introgatio an reus sit qui iusto iudici mortē cū iustus habeat de morte mercedem. vij Rūfio sup p̄cedentē introgationē. viij Exemplū iob a diabolo tēptati. et dni a iuda traditi. et q; multo tam plpera q̄ aduersa p̄fectis ad salutē. ix De virtute viri p̄fecti qui ambidexter figuraliter nūcupa

tur x· De duplici genere tẽptacõm
que triplici mõ inferũt xi· Quõ
uictus nõ cere sed adamantino sig
natoio debeat eẽ filius xij· Interro
gatio si possit mens iugiter in una
atq eadem qualitate durare· xiij·
Rũlio ad interrogantis ꝓpositionẽ· xiiij
Ex detrimentũ sit discedentis e cel
la· xv· De mobilitate etiã supna
celestiũ q̃ virtutũ xvi Ex nemo ruina
subitanea collabatur xvij·

Descriptio heremi et inquilinoꝝ de nece sc̃orum Caplm primum

In palestine partib⁹
iuxta terre viam q̃
damos ꝓphetã meru
it ꝓcreare solitudo
vastissima est vsq
ad arabiã ac mare
mortuũ· Quo nigrella deficiũt fluen
ta iordanis· et cineres sodomoꝝ ãplis
sima extensione porrecti· In hac sum
me vite ac sc̃titatis monachi diuersi
me quoꝝdam repente sũt a discurrẽ
tibus sarracenoꝝ latrũculis intẽpe
sti· Quoꝝ corpa licet sacrem⁹tã ponti
ficibus regionis q̃ ab vniuersa plebe a
rabũ tanta veneratione ꝓcepta et iter
reliquias mirifice ꝓdita· ut innumeri po
puli e duobus oppidis cõcurrẽtes grauis
simũ sibi certamẽ indixerũt· et vsq ad
gladioꝝ q̃ ictũ pro sc̃a rapina sit coꝝ
egressa q̃rencio· dũ pia inter se deuoci
one decertant· qui nam ultiꝰ coꝝ se
pulturã ac reliquias possideret· alius
saluator de vicina quorundam ipoꝝ a
lijs de oriundus ꝓuincie gloriantibus
nos tñ uel nr̃a uel quorũdã non medi
ocriter ex hac pte scandalizanẽ fr̃ũ
offensione puoti· inquirẽtes q̃ cur tãti
meriti ac tantarũ virtutũ viri ita sint
a latrũculis interempti· cuiꝰ dñs passus
fuit erga suos famulos tacitus ꝓuenit·
ut viros cũctis mirabiles inimicis trade
ret impioꝝ: mesti ad sc̃m theodorũ sin
gulare in quadragesima actuali pernoc
tare· Hic namq morabat in cellis q̃
loci inter nutriã et scythum situs· et a
monasterijs quidẽ nitrie quinq milibꝰ
distans· octoginta milliũ solitudine ab
heremo scythi in qua cõmorabam· mi
nuente discernitur· Cum eũ de ꝓdictoꝝ
virorũ nece querimoniã fudissem⁹· ad
mirantes tantã dei patiam q̃ viros sc̃os
licet alijs merita saluator intẽmi ꝓuisi
set· ut qui alios quoq; sue sc̃itatis pẽdẽ
de huiꝰmodi libeare tẽptatione debue
rint· ne corpos quidẽ ꝓfanari de ma
nibus ipioꝝ· aut cur deus admitti i ser
uos suos tm̃ sanctos concessisset· Rũlio
abbatis theodori ad ꝓpositã quest

Beatus theo tionẽ Cap· ij·
dorus rñdit· Hec questio illoꝝ
solet animos ꝓmouẽ qui parũ fidei uel
sc̃e possidentes merita sc̃oꝝ uel ꝓpria
que nõ in pñti reddũtur· sed repolita
sunt in futurũ arbitrant⁹ in hꝰ tpal'
vite breuitate restitui· Ceterũ nos q̃
nõ sum⁹ in hac vita tñ sperantes in
xp̃o· ne sedim aplin miserabiliores cun
ctis hoibus· q: saluator in hoc mundo
nichil ꝓmissionis recipiẽtes· etiã in fu
turo eas ꝓ hac incredulitate pdemus·
opinionibꝰ eoꝝ nõ debem⁹ errare: ne
ignorata vẽ diffinitionis sue tutibantes
ac trepidi tẽptationibꝰ moueam⁹·
cũ eisdẽ nos quoq; traditos videam⁹ uel
iniustitiã saluator ul' mauritã humanarũ re
rũ deo qd̃ dictu quoq; nefas est attribuẽ
tes· q: sc̃os viros rectecq; viuẽtes in temp
tatione non protegat· nec bonis ea que
bona sũt· nec malis mala retribuat in

hac vita: et cū illis tāpnari mereamr̄ quos sophonias ꝓphā taligans· qui dr̄ cūt mḡ in cordibus suis nō facer dñs bene· sed neq; facet male: nel certe cū illis īuenamr̄ qui hō mōi ḡrmonijs deū blasphemare dicūt· Quis qui fūt malū bonḡ est in ḡspcū dñi et tales ei placent· aut certe vbi ē deus nr̄ae· Illā quoq; blasphemiā que in subsequētib; describit̄ filii adūgētes Damus ē qui seruit deo Aut qd' emolumētū q; custodiuimḡ ꝓcepta eiḡ· et quia ambulauimḡ tristes coā dño· Ergo nūc btōs dicimḡ arrogantes· siquidē ditati sūt facētes ipietatē et tēptauerūt deū et salui facti sūt Sz obrē ut hanc ignorationē que pullulat huiḡ errois radix et causa est possimḡ eua dē· pmū nosse debemḡ q; nē sit bonū q; malū: et ita demū sup hys nō falsam vulgi sed veracē scripturaꝝ diffinitionē tenentes· minime infidelitū hoī nū deprimemur errore De tribus q̄ in hoc mūdo sūt idē bonis malis

QUia sūt oīa que· et medijs in hoc mūdo sūt· idē bonum malū mediū· Debemḡ itaq; nosse q; ꝓprie bonū q; malū· q; ve sit mediū: ut nēa fides vera sēa ḡmunita in cūctis temptationib; īconcussa pduret· Nichil igit̄ in rebus dūtaxat humanis principale bonū ēe credendū ē nisi virtus aī sola: que fide sincera nos ad diuina pducens illi īmutabili bono fāt inseparabiliter inhere· et e contrario nichil malū ēe dicendū est nisi pcūm solū q̄d a bono deo nos separans· malo fīt diabolo copulari· Media sūt que inter vtrāq; ptem pro affectu et arbitrio volentis diuersari pñt vtputa diuine potestas honor· robur corpis sanitas pulchritudo vita ipa uel mors paupt̄as infirmitas carnis īmunis et cetera huiscilia: que pro qualitate et affectu bentis uel ad bonā pñt ptē ꝓficere uel ad malā· Nam et diuine ꝓficiūt fragiter ad bonū sedm aplm qui diuitib; huius mūdi ꝓcipit ut facile tribuāt· ḡcent indigentib; thezaurisent sibi fundamentū bonū in futurū· ut p̄hendāt veram vitā et sedm euangeliū bene sūt illis qui facūt sibi amicos de iniquo māmona· Mene rursū retorqueātur ad malū cūt ad rependendū tribuūt uel ad luxuriā ḡeriūt et non ad vsus indigentiū dispensant· Potās quoq; et honor corpisq; robor ac sanitas q; sunt media et vtrobiq; inclinātia ea ex hoc facile ꝓbant· q; multi sēoz in vetei testamēto potiti hys omnib; et in cūctis diuitijs et culmine dignitatū ac fortitudie corpis cōstituti· deo quoq; acceptissimi fuisse noscunt· et e diuerso qui hys male vsi sūt et ea ad mīsteriū sue nequicie torserūt nō īmerito uel punit̄ sūt uel ꝓnuncti Sz frequēter regnoz liber indicat fīm De ipa etiam vita ac morte q; medie sint uel sēm iohis uel inde natiuitas ꝓbat· Humus namq; in tm libuit et vita ꝓfuit ut aliis quoq; gaudiū ortȳ ea ostendisse dicatur sedm illud et mulier cum ea natum tristitate gaudebūt: de alteis nō dicit vita· bonū erat ei si natꝰ nō fuisset homo ille· De morte etiā iohis omnes qui sēoz dicit̄ ꝓcula in ḡspū dñi mortē ea· De vita aūt ac filiis: mors pessimorū pessima· Infirmitas etiā cū in nis in terrā q; sit quomodo lazari illiḡ pauperis vlcerosi bēitudo demōstrat· Cuiḡ cū nulla alia virtutū mer-

ta scriptura ymemoret: pro hoc solo
q egestate et infirmitate corpis pa
cientissime toleauit sing abrahe pol
side btissima sorte pmerut. Egestas
quoq ac plecuciones et iurie que ma
la ee tong vulgi opinione creduntq
sint vtiles ac necessarie ena ex hoc li
quido ꝓbat. q sc viri no solu eas
nuq vitare voluerut. vim ena vtute
cuma appetetes. uel fortit tolleran
tes amici dei effecti etne vite st stipe
dia gleuti. bto aplo ymnete. ꝓpter
qd placeo ni in ifirmitatib m cotu
melijs. i necessitatib. i plecuciob
in angustijs pro xpo. Cum ei infir
mor tic potens sit: q vtq i infirmi
tate pficit. Et ideo illi qui sumis le
cti hs diuicijs et honorib ac potē
tatib ex tollut. no ex hijs pcipa
le bonu obtinuisse credendi sut. q
i solis ee vtutib definit. sed mediu
q dam: q sicut multis rē ac necessa
rie vtentib vtilia hec ee reperiut
et quoda ocalione nāq opis bonū
fertis q i illi vite et nitate pturiūt
ita illis qui male opib abutūt in
utiles sue atq icōmode et ocalionem
pēn mortis q ymmant. Q malū
nulli iuito ab alijs potuit iferri mij
Hab itaq diuiciones fixas atq
imobiles retinētes scienteq
nichil ee bonū nisi vtutē bonā que
ex timore dei ac dilectoe descendit.
nec malū q si ee ni pēn solū et sepa
rone a deo. diligent nūc disciplinam
vtrū deus vnūq sūs suis aut p se aut
p alia quēpiā inferri puniserit ma
lū qd sine dubio nullo modo reperies.
Nec enim potuit aliqn cuda nolēti ac
resistenti malū pēn alter inferre: ni
si soli qui illud in sele cōd'ignauia
et corrupta volūtate sulcepit. Deniq
cū bto iob diabolus adhibitis vnius
nequicie machinis malū hoc pēn vo
luisset inferre. ac no solū cūctis eius fa
cultatib expoliasset. vim ena p illā
de morte septē filioz tam atroce tamq
īsperatū orbitatis dolorē. vulnere ena
pessimo a capitis vertice usq ad plan
tā pedū et itolerandis cruciatib one
rasset. nequaq ei pēn maculā quiuis
infligē. Cum a cūctis imobilis pseue
rans. nullū blasphemie acōmoda
uit assensum Obiectio ꝑ ad mj ipē de
Ex manus. dicit creare mala. v
frequent legim in scripturis
sūs deū creasse mala uel hoib titulis
se: ut ē illud. Ego dūs et nō est alter formās lucē
et creans tenebras: faciens pacē. et
creans mala. Et iterꝝ. Si ē malicia in
ciuitate quā dūs nō fecit. Rūsio sup
iter rogatoe propolita Cap. vj
Theodorus. cōmuq colet scrip
tura diuina abuliue mala p
afflictionib ponē nō q p naturā p
prie mala sunt. sed sedm hoc q ab hijs
sentiant mala quib vtilit inferūt
Hoīb etei disputans diuina cēlia
nē est ut hūanis vbis et affectibus
eloquat. Etenim lectio ul' vltio saluta
ris que illis qui vlcerū magnitudine pu
trefacti sūt pie infert a medico. ma
la a tolerantib credit. nec equo ca
tar. nec emendatio suauis ē delinq
ti. Dūs ena discipline hijs qui eru
diri amare sentiūt ad pūs sicut
aplus dicit. Dīs aut disciplina i pn
ti nō videtur ee gaudij sed meroris.
postea aut fructū pacatissimū hijs
qui p se exercitati sūt reddit iusti
cie. Et que diligit dūs corripit flagel

lat aūt oēm filiū quē recipit. Dīs enī
est filius quē nō corripit pater: Itaq;
mala nōnūq̄ pōnt pro afflictionib⁹
solent sēdm illud. et penituit dēs sup
malicia quā locut⁹ est ut faceret eis et
nō fecit Et iterū Quia tu dñe mulier
cors et miserator. patiēs et multicors
i miserijs. id ē sup tribulacōib⁹ et
erūpnis que nobis pro pcōz nrōz
meritis inferre spelleris. Quas si
eius utiles ē nō nullis. ita alijs pfi
utiq; nō iuidens saluti eoz sed consu
leus pcurat. Vnde illis mala dñe: ad
de mala glōsis ire Et ipē dñs. Ire i
quit inducā sup eos mala. id ē dolōes
ac vastitates quib⁹ in pūti salubriter
castigati. ad me quē in rebus pspeis
temptlerūt reuerti tandē ac festina
re cogantur. Ideoq; hec principalia ē
mala nō possum⁹ diffinire. Multis
enī ad bonū pficiūt: et causas etiaz
parūt gaudioz Et idcirco ut ad quel
tionē pposita recurram⁹. Multa que
putant mala nobis ab inimicis uel a
quibuscūq; alijs irrogari nō sūt cre
denda mala sed media. Non ei talia
inueniēt qualia putat ē ille qui intulit
alio furibūdo. sed qualia sentit ille
qui sustinet. Ideoq; cū illata fuit mors
viro scō. nō ei malū illatū ē credēdū
est sed meritū q̄dā. q; cū pcōri malū
sit. multo requies et absolucio sit malo
rū. mors enī viro requies cui⁹ vita
abscondita ē Et ideo nec vir ullus
ex hac aliq̄d pretitur detrimētū. q;
nichil ptulit nouū. sed id qd ei accel
surū fuerat necessitate natie. iumi
ci nequicia nō sine pmio vite phen
nis ereptū ac debitū mortis hūane
qd' meritabili lege reddendū est.
cū fructū uberrimo palliois ac mag
ne remuneracōis mercede psoluit.

Interrogatio an rectū sit q̄ iusto intulit mo
tē. cū iusto heat de morte mercedē. vij

Germanus. Ergo si uter emp
tus iustus nō solū nichil ma
li pcessus ē sed etiā mercedē pallioīs
assequit⁹ quō in regnū vocabitur.
qui nō noluit morte interueniente sed
pfuit Rūfio sup pcedente interro
gatio nem. viij

Theodorus. Gracos de pretate boni mali
uel eq̄ qd' dixim⁹ ē medij disputa
mus: non de affectu eoz qui illa sunt
tūt. Nec enī quis ipius uel iniq⁹ id
circo ipunitus erit. q; malicia sua
iusto nocē nō potuit Tolerātia enī
et virtus iusti nō illi qui mortē ul' sup
plicij intulit. sed illi pficit ad mer
cedē qui illata sibi patienti excepit.
Ideoq; et hic meito puniet. p crude
litatis sentia q; malū noluit inter
re: et ille nichil oīo mali pcessus est.
q; virtute animi sui pacienti tēptacōs
dolores q; sustentauit. ea que malo
pposito illata sūt. ad pfectū meliois
status etiā vite fecit bītudinē pueri
re Erat iob a diabolo tēptati et qui
a iuda tdim et q; iusto tā plura q;
adiuta pficiāt ad salutem. ix

Rex cū patientia iob mercē
dem diabolo qui eū illustri
orem suis tēptacōib⁹ reddidit. sed
illi ipi qui eas virtutes ptulit acqui
siuit: nec iudas eternā supplicij immu
nitate donabit. q; pdono eis ad salu
tē quis hūanū pficit. Non ei pueritus
sideranda ē opis. sed opantis affec
tus. Quapp hec debet in nob⁹ diffini
cio īmobiliter custodiri. q; nulli ma
lū ab alio possit inferri. nisi q̄ illud
ignauia sui cordis ac pusillanimita

trastraxerit·et ea que adiuta sūt ac si
nistra dicūt bono rōgo vsu ad ptē fe
cim dextrā ptinē: ut quecūq fuerīt
illata nobis fiant sc̄d'm aplm arma
iustitie·Duab⁹ namq ptib⁹ et ut ita
dixerī manib⁹ īteriorē hoīem nrm
subsistē puidim⁹·Nec quisq scōrū
caret hac sinistra quā dixim⁹ pīt: sed
in hoc vīs pfecta discernet si utraq
in dextrā bū vtendo gutat·Et ut ma
nifestiꝰ hoc qd' dicim⁹ possit itelligi:
habet vir scūs dextrā lucrellus vide
licet spiritalem in qua tūc gistat·qñ
feruens spū deliderijs et occupatōnis
ōibus diūat: qñ ab oi diabolica īpug
natōe securꝰ absq vllo labore ac dif
ficultate vitia carnis uel repuit ul'
abscidit: cū sublimatꝰ a tra vnuisq
pūcta atq tenua velut ianē fumū
vnubilāq vacuā gtemplat: et ut mox
transitura gtēpnit: cū tutia p excel
sū mētis nō solū ardentissime cōcu
pisat vrbē celestē clariꝰ ītuet: cū efficia
cis spiritib⁹ palat⁹ theoricis·cū lucidi
us sibi relerata gspicat celestia sacra
mēta·cū oīones puriꝰ atq alacrius
emittit ad dīm: cū ita spūs ardōe luc
entius ad ea que īuisibilia sūt et eter
na tota āi alacritate tūl mugrat: ut
nequaq̄ se iam credat in carne cōsti
tē·Habet siliter et sinistrā cū cēpta
nouū turbinib⁹ īplicat: cū ad delideria
carnis īcentuor estib⁹ īflāmat: cum
ad tēacidie furorē pturbatōis igne
succendit: cū supbie seu cenodoxie cla
none pulsat: cū tristitia mortē opan
te dēpnit: cū machinis acidie et im
pugnatione gemit: cūq oī spiritali
feruore subtracto quodā tepore torpes
cit·ut nō solū cogitatōib⁹ rēis ac fer
uentib⁹ deserat: sed ecā psalmoꝝ ōō
remoto celle simul' inhorreāt·et īsolea
bili quodā terrore fastidio vnū
sa sordeant mstr'umēta vtutū·quib⁹
cū pulsatur monach⁹ simul tris ptib⁹
se cognoscat vigeri·Nullo igit' m
illis que dextre ptis cē pōdrim⁹ munu
me fuerit subintrāte gla vanitatis e
lato·que sinistre ptis sūt virtutū dimu
tans nulla desperatōe gradeit·ac po
tius de cōtrarijs arma quecā patien
tie ad exercitiū vtutis allūpseit: ut
q manu utet' pro dextera·et in utroq
actu triūphator effectus tam de simul
tro actu q̄ de dextero palmā victorie
glequet': qualē vtīn iob legim⁹ meru
isse·qui vtiq p dexteram coronabatur
qñ septē filiox pater opulentꝰ ac di
ues mercedis cotidiana pro eox puri
ficatōe sacrificia duo deferebat nō
tam sibi eos q̄ deo susceptos ac fami
liares cupiens exhibē·qñ ianua eiꝰ
omī aduentū patebat·qñ erat pes
claudorū et oculꝰ ceroꝝ·qñ de vellei
bus omīū eiꝰ humeri calefiebāt mīr
morū·qñ erat orphanox pī et vidua
rū·qñ ne in corde quidē suo super sui
inimici ruina gaudiꝰ est·Hēq p simil
tra ptē sublimiore vtute de adūsitati
bus triūphabat·cū septē filijs vno or
batus mometo·non ut pī acerbo luc
tu gfiebat: sed ut verꝰ dei famulus
sup creatois sui voluītate gaudebat:
cū ex locuplete pauperꝰ nu
dus ex diuite·ex valido rabidꝰ·ex i
docto et glōso ignobilis atq despīs
icorrupta āi fortitudinē retinebat
Cūq denīq omīū clā atq opib⁹ del
nitutꝰ·sterquilinū erat trīs habita
tor·et velut quodā corpis sui seueri
simꝰ carnifex tecta radebat sanie
pfluente: atq ex omī ptē membroꝝ

glebas vermiū mersis in plenā vbe
rū digitis detrahebat. In quib⁹ cūctis
i nullā despando plus est blasphe
miā. nec adūlus creatorē suū i aliquo
murmurauit. Quīmo nequaq̄ tēp
tationū mole atq; asperitate terrio
rū quoq; qđ ex oī plena facultate
sua corpi suppeteat īdumētū. qđ q̄ lo
lū ex ipo vestiebat. a diabolo potuerit
vastatōe saluari. reclandēs atq; ab
horrens abiecit sup illā quā durissimo
pecto intulerat spontaneā nuditatē.
Comā quoq; capitis que sola de pri
oris gloie bonis intacta remanserat
veratou suo precat abscisam: et am
putans eā qđ seuerēs reliquerat inimi
illa celesti adūlus eū voce tripudiat
dicens. Si bona suscepimus de manu
dñi: mala nō sustinebimus? Iudo
egressus sū de vtero matris mee: et nu
dus reuertar illuc. Dñs dedit dñs
abstulit. sicut dño placuit ita factū
est: sit nomē dñi benedictū. Am
bidextrū merito dixerī et ioleph q̄
in prosperis grauior pū. religiosior
fribus. acceptior deo. i adūlis cal
tus. dño fidelis. carceris mutilatus
vinctq;. iniuriaq; īmemor. būficio
uidis. et q̄ñtū in ipis fuit interep
toribus fribus non solū pijs sed etiā
munificis iuenitur. Hij ergo filios
q̄ eoz rēe. al. vo. Rote. bo. ac zo.
id est ambidextri nūcupant. Dextra
q̄ eū manu vtūt pro dextra. et in
ter hec que a plus diuidat nūciātes
pariter dicūt. Per arma iustitie q̄
a dextris et que a sinistris: p gloiā
et ignobilitatē. per īfamiam et bo
nam famā et cetera. De qua dextra
uel sinistra salomō ex ploua spō
se loquit in cantico canticoz. Leua
eius sub capite meo: et dextera eius am
plexabit me. Quas soluet vtrasq;
vtiles esse ligat: eā illā sub capite pōit
q̄ subiacē debent adūlse partes prīn
pali cordis. ad hoc liquidē hāc eandē
suam bēō apl̄o vno vbiq; dolo finā
te Dauid aut qui diligentib⁹ deum
oīa cooperant in bonū. Dicens eū
cooperantur in bonū: vnūla nō solū
que prospera. vim etiā que putant ad
ūla parere pphendit. Q̄ que etī alio
loco idē aplus se tūsse describit di
cens. Per arma iustitie que a dextris
sunt et a sinistris id est p gloriam
et ignobilitatē p īfamiā et bonā
famā. ut seductores et veraces. ut
tristes semp aut gaudētes. sicut
egentes multos aut locupletātes.
et cetera. Oīa igit̄ que prospera repu
tant et dextra dicūt pris. que cōis
aplus glorie et bone fame voca
bo. significant. illa etiā que erilitū
tur adūlsa que p ignobilitatē et īfa
miā euidēt expressit. neq; a sinis
tris ee describit efficiūt. vir o iudex
ac profecto arma iustitie si illata fi
bi magnanimiter sustentauerit
ip videlicet p hec diuitias. et ipis
q̄ ipis quib⁹ impugnat putat. tāq;
armis vtendo eis q̄ velut area et
gladio scutoq; validissimo. illos
qui hec īgerūt munit. profectū si
bi pacē ac vtilis acquirat: gloio
sissimū substancie triumphū ex ipis
que letalit interfecit capiens hosti
um telis. nec prosperis dūtaxat ele
tus. nec dejectus aduersis sed itinere
plano et via regia semp incedēs ab
illo tūquillitatis nequaq̄ lenam
supueniente q̄ dextra moty. nec in
grauentib⁹ adūlis q̄ dominātib⁹.

velut ad leuā rursus ī pulsus. Par
eū multa diligentib⁹ nomē tuū: et
nō est illis scandalū. De illis uo qui
p singulos īcurrētes casus pro eorū
qualitate ac varietate mutant̄ ita
dicit. Stultus aūt ut luna mutatur
De eū de ꝓfīs ac sapiētib⁹ dicit. Dili
gentib⁹ deū oīa cooperant̄ ad bonū: ita
de īfirmis pnūciat ac stultis. Omīa
aduersa viro insipiēti. Nec prosperis eū
rebus ꝓficiunt nec emendat̄ aduersis. Ei
nāq; ut uitus ē tristia fortiter tolerare.
cui⁹ etiā secūda moderari: et eū qui ī
uno eor superat̄ neutrū sufferre cer
tissimū est. Facili⁹ tū quis eludi pt̄ pl
peris q̄ aduersis. Nec eū interdū etiā
iustos retinēt atq; hūiliant et q̄ pūctio
ne salubrima uel nunq̄ peccare faciūt
uel emendāt: illa uo mollib⁹ ac pu
nolis extollēs blandimētis secuos
felicitatis sue pruentu ruina maiore
pterneut. // De uirtute uiri per
fī qui ambidexter figuraliter
Dti sunt ergo. uilcupatur. x.
qui figuraliter in scripturis sās. al. uo. Ro
Rore. Ro. ae. roi. id ē ambidextri nūcu
pant̄: ut ille alioly in libro iudicū sue
se describit qui utraq; manu utebat̄
pro dextera. Cuā ututē ita poteim⁹ nos
quoq; ītellectualit̄ possidē. si ea que pl
pera sūt dextraq; reuelent tū utiles si
mil pomi ut pro tpe nos exerceant et
erudiāt ad salutē. ac ꝓfīs ad pacien
tiā reddant: dextera uo ad ꝓfouendā
se ac ꝓpetuo conseruandā salutari am
plexu sponsi sibimet cohere atq; īso
lubiliter ei optat īnecti. Dnus ergo
ambidextri qui nos quoq; rerū pūcū
copia uel īopia nō mutant̄ nec illa
nos ad uolūtatē ngre remillionis ī pu
lerit. nec ista ad desperationē attraxerit

et querelā: sed sīlr deo grates ī utroq; re
ferentes parē frem de sēdis aduersisq; ca
piamus. qualē se uer⁹ ille ambidexter
doctor genuū fuisse testat̄ dicēs. Ego
eū didici in quib⁹ sū sufficiēs ee: sciō
et hūiliari. sciō et habūdare ubiq; et
in oībus multitus sū. et saturari et
esurire et habundāe et penuriā pati
oīa possū in eo qui me cōfortat. De
duplici genere tēptationū q̄ ꝓplici
Ego. nō inferunt. xi
Licet diximus baptistam esse
tēptationē id ē in rebus uel prosperis
uel aduersis: sciendū est tū oīb⁹ hoīes
triplici rōe tēptari. plerūq; ob ꝓbā
tionē. nōnūq; ob emendationē. nōnūq;
dū ob meritā delictorū. Et ob ꝓbatiō
nē quidē. ut beatū abraham. ut iob mul
tos q̄ scor tribulationes īuitas legim⁹
ꝓtulisse: uel illud q̄d in deuteronomio
dicit ad ꝓplin p moysen. Et recordaberis
cūcti itineris illius p q̄d addux
te dūs deus tuus quadraginta ānos per
desertū ut affligeret te atq; tēptaret et
nota fierēt que in tuo aīo uolebant
utrū custodires mādata eius an non
Et illud q̄d in psalmo dicit. ꝓbasti
me apud aquā contradictōis. id iob q̄.
An putas quoq; me tibi loquū aliter q̄
ut appareās iustus. Ob emēdationē
uo cum iustos suos p parua q̄dā
uel leuib⁹ peccīs. seu p elationē siue pu
ritatis hūilians. diuersis tēptationibus
tradit: ut eorū sordes cogitationū. et
ut ubis ꝓpīe dicā scoriā quā in occultis
cor pūdit ee uereta et coquēs in pūti
uelut aurū purū faciio tūc mittat ex
animum. nichil in eis relictē pmittēs. q̄d
scrutans p hec iudicij ignis penali cru
ciatu expurgatus iueniat: sedm illud
Multe tribulationes iustor: et ex illis uoli

negligẽ disciplinã dñi · neq; fatigeris
dñm ab eo increparis Quẽ enĩ diligit do
minus corripit: flagellat aũt oẽm filiũ
quẽ recipit Deus enĩ est filius quẽ nõ
corripiat pr̃: Cũ di extra disciplinã
estis · ẽ ptinapes trĩ sunt oñs: ergo ad
ulteri et nõ filij estis Et in apocalipsi ·
Ego quos amo arguo et castigo · Ad ds
enã sub figura ihelim ex plona dñi ta
p ihẽmiã sermo dirigit · Fanã enĩ cõ
cũmacionẽ sed castigabo te in iudicio
non ut tibi videaris ĩnocens · pro qua
salutari emẽdacione orat dauid dicẽs ·
Proba me dñe et tẽpta me: ure renes me
os et cor meũ · ylayas quoq; voluntatẽ
hui9 tẽptacionis intelligẽs · corripe me
inq; dñe: verũptũ in iudicio et nõ in
furore tuo Et iterũ Confitebor tibi qm i
ratus es mihi: quoniã ẽ furor tuus et consola
tus es me · Pro merito aũt pcõrũ
plaga tẽptacionis inferẽs: ut vbi pla
gas ppli israhel ĩmullurũ se dñs comi
natur dicens · Dentes bestiaz ĩmittã
ĩ eos: cũ furore trahencũ super trã · Et
frustra percussi filios vrõs: disciplinã
nõ recepistis · In psalmis quoq; multa
flagella pcõrũ Et in ewangelio
Ecce sanus factus es iam noli peccare: ne
deterius tibi aliq; contingat · Inuenimus
sane et quartã roẽm qua ob manifesta
ndã hius colũmõ gloriã et opa dñi ĩ
terri quibuldã aliquas passiones · scp
turaz auctoritate cognoscamus · Sedm illi
ud euãgeliũ · Nec hic peccauit neq;
parentes eius · sed ut manifestent opa
dei in ipõ · Et iterũ · Infirmitas hr nõ
est ad mortẽ: sed ad gloriam dei ut glori
ficetur filius dei p ipsam · Duũ aũt et alia
vlcionũ genera quibus nõnulli q̃ ma
luere supgressi sũt cumulũ pcuriunt
ad pñs ut dathan et abiron sicut cho
re legimus fuisse dãpnatos: et uel mani
me illos de quibus aplus dicit: Quos
tradidit illos deus in passiones ignomi
nie et in reprobũ sensũ: qd̃ erã re
teris penis grauius iudicandũ ẽ · De
ipis nãq; psalmista · In laboribus hũa
nis non sunt et cũ hoñibus non flagel
labũt · Non enĩ meruerũt salutari vulne
racione dñi: nec tpalibus plagis sequi
medicinã: qui delpantes semetipos
tradiderũt ĩpudicicie in operacõe oĩs
erroris in ĩmũdicia q̃ obduracione
cordis et usu ac frequẽcia delinq̃di
purgacionẽ breuissimu huius cui et
vlcionẽ vite pñs excedũt · Quibus
erã p pphetã sermo diuinus explicat ·
Subuerti uos sicut subuertit deus so
domã et gomorrã: et trĩ estis tizo
nis raptus de incendio: et nec sic re
distis ad me dicit dñs Et iheremias ·
Infecit et pdidit plim meũ: et trĩ a vijs
suis non sũt reuersi · Et iterũ · Percussi
sti eos et nõ doluerũt: attriuisti eos et
renuerũt accipe disciplinã · Indura
uerũt facies suas petrã: noluerũt reui
ti · Ergo quoz curacionẽ deus tps il
tius medicinã videns pphetã ĩcassũ
fuisse ꝑsiptam: desperans quodãmõ
iam de eoz salute proclamat · Defecit
sufflatorũ in igne: frustra flauit
sufflator: malicie enĩ ure non sunt
ꝑsumpte · argentũ reprobũ vocate eos ·
qr dñs proiecit illos · Hanc salutarẽ
ignis purgacionẽ circa eos qui pdu
rati sũt sceleribus suis ĩauster se dñs
adhibuisse sub plona ihelim sacra
ptinda rubigine pcoz ita equeir:
pone mast eam sup prunas vacuã ·
ut icalescat et liquefiat es eius · et cõple
atur ĩ medio eius mamentũ eius ·
Multo labore fudatũ est: et nõ exiuit

de ea nimia rubigo eꝝ nec ꝓ igne. Im
mundicia tua ereꝛabilis: qꝛ mundare
te volui et non es mundata a sordib⁹
tuis. Cruciabo te ut pertillum⁹ medicꝰ
ꝙpulis omnib⁹ salutaribꝰ curis: nec
vllū iam remedij genꝰ qd' mutirmu
tati eoꝝ possit aptari dns cupee co
spinis quodāmō miꝝtatū magnitu
dine superat: ac discedē ab illo clemē
ti sua castigatione ꝙpellit: tacꝝ demū
riat ei dicens. Iam nō uralear t: et ze
lus meꝰ recessit a te. De aliis uero
quoꝝ nō ꝑdurant coꝛ freꝙa pcoꝝ:
nec illa seuerissima et ut ita dixerī
castigatione ignis indigent medici
na: sed eruditio salutaris verbi suf
ficit ad salutē dicat. Emendabo eos
in auditu tribulationis sue. Non
ignoramꝰ alias quoꝙ aīadūsionū
sine vltionū causas. que inferūt hijs
qui grauissime deliquerūt: nō ad expiā
da eoꝝ crimina nec ad abolenda me
rita pcoꝝ sed ad emendationē vnde
cū. Sue euidenti in ieroboā filiū na
bath. baasa quoꝙ filiū achiam et a
chab atꝙ iezabel illata cognoscim⁹:
ita pnūciante dina sententia. Ecce ego
inducā sup te malū et demetiar poste
riora tua: et interficā de achab mīgē
tem ad parietē. et clausū et nouissimū
in isꝛl: et dabo domū tuā sicut domū
ieroboam filij nabath et sicut domū
baasa filij achiā. quia egisti ut me ad
iracundiā ꝓuocares et peccare fecisti
isꝛahel. Canes eaꝝ comedent iezabel
in agro iesrahel. Si mortuꝰ fuit achab
in ciuitate comedēt eū canes: si autē
mortuꝰ fuit in agro comedēt eū volu
cres celi. Et illud qd' ingenta ꝙminatio
ne pnūciat. nō in tereat cadauer tuū
in sepulchro pīn tuoꝝ: nō q' ul'illiꝰ
ꝓphana ꝙmēta qui vitulos aureos ad
ꝓpetuā ꝑuaicationē plebis īpiamꝙ
a duo sepationē ꝓmus instituit: uel
illoꝝ tam īnumera tacꝝ nepharia sa
crilegioꝝ crimina hec exequé breuis
ac monetanea pena sufficeret: sed ut
ceteris quoꝙ in futura ul' negligētes
uel penitꝰ non credentes ꝙsideratione
tm̄ mō pcuū strangebant: terror ulta
rū quas metuebāt vltionū incuteret
exemplo: nec apud illā tm̄i nois ma
iestatē esse hūanaꝝ rerū et cotidie dis
pensationis īcuriā documēto hui⁹ seueri
tatis agnoscent: ac retributorē deū cūc
toꝝ actuū p hec que grauissime for
midabant manifestiꝰ pauderēt. In
uenimꝰ sane etiā pro leuioribus cul
pis nōnullos eandē mortis ad pēas
exepisse sniam: qua sūt et illi puniti
quos pdixim⁹ exstisse sacrilegi p
naricationis auctores: ut cum ē in illo
qui in sabbato ligna collegerat: uel
in ananiā et saphira qui parū q̄d de
sba sua infidelitatis errore seruauerant: nō q̄ equalia fuerint ponderā
pcoꝝ: sed qꝛ ꝛepti noue tm̄sgressionis
pseuptores debuerūt prebē ceteris ex
admodū pīn ita etiā pene ac terroris
exemplū: ut quisq; eadē deinceps af
fectare tēptasset: nosset sibi secm eā
dem formā. qua illi rapuati sūt etiā
si in pūn supplicū differat: in futuri
udicij examinatione reddendū. Et q̄
videmur excessū quēcā dū genea tēp
tationū ul' vltionū pcurre volum⁹
a ꝓposita narratione stylo. qua duce
bam⁹ curū ptim in utraq; tēptatione
manē semp īmobilē: ad eandē nunc
uterū reuertamur. Quō iustus nō
cere sed adamantino signatorio
debeat esse consimilis Cap' xij.

Talis mens uiri iusti nō debet cē talis
cere uel alteri⁹ cuiusdā materie molliois-
que semp caracteri signaculi cedens.
pro eis forma atq; ymagine figuratur:
quāq; in se tam diu retinet: donec alio
sup īpresso signaculo reformet: atq;
ita fiet ut nūq; in sua qualitate p̄sis-
tens ad formā eor que īprimūt sp
mutatur atq; tranleat. Quin pocⁱ⁹
debeat uelut qdā cē adamantinū
signatoriū: ut īuiolabilē mens nr̄a
figurā sui semp caracteris omnia
que īcurrerint sibi ad qualitatē sui
status signet atq; tūi formet: ipa nō
ni signuri nullis incursibus possit.

Interrogatio si posset mēs iugit̄ i una
atq; eadē q̄litate durare. xiij.

Germanus. Pt̄ ne mens nost̄
unū statum iugit̄ retinere:
et in eadē semp qualitate p̄sistere:

Rūfio ad īterrogātis p̄positionē

Theodorus. Nec esse est. xiij
ut sēdm aplm aut renouatq;
quis sp̄ū mētis sue p singulos dies p
ficiat ad ea que in ante sūt semp ertē
dens: aut si neglexerit sequēs est ut
retro redeat atq; in deteius delabat.
Et ideo nullo mō potest mens in
una atq; eadē qualitate durare: uelut
si quis contra aquas fluminis uiolē
ti nauim subigē impulsione conet̄
mē est eū aut utute brachior torrē
tis aluei ad superiora extendē: aut
remissis manib⁹ ad p̄ceps prono amp
ne reuocari. Quia p̄ter illud est
eundus nr̄i iudicii determēti: si ītel
lexerim⁹ nos nichil amplⁱ⁹ acquisi
se? nec dubitem⁹ retrorsū oīmodis
reuocatos qua die non senserim⁹ ad
superiora p̄gressos: q; ut dixi nec
in eodē statu mens hoīs pt̄ iugiter
pmanē. nec in hac carne sistens ita
uirtutū apicē possidebit quisq; ille
sōrū est ut īmobilis p̄seuer̄et. Nec est
se est eū aut aliq; adiici illis sp aut
minui: nullaq; in oī creatia talis po
test cē p̄fectio que mutabilitatis nō
subiaceat passioni: sēdm illud qd̄
in libro bti iob legitur. Quid est hō
ut īmaculatus sit: et ut iustus appareat
natus de muliere? Ecce nec sōs eis
nemo īmutabilis: et celi nō sūt mū
di in cōspectu eius. Nouū nāq; deū īmu
tabilē cōfitemur: que tūmō sā ille
p̄phete uta cōpleat oīō. Tu aut̄ idē ipse
es. Et ipse de se. Ego sū et nō
mutor. Et d' ipse sit natiuitē semp
bonus. semp plen⁹. semp q; p̄fūs.
nil nichil nec adiici potest aliq̄ nec
minui. Ideo debem⁹ ad ututū studia
remissa cura ac sollicitudine nos
metipos semp extendē: ipisq; nos
ugiter exercitiis occupare: ne cella
te p̄fectu cōfestim diminutio subse
quat. Dr̄ cū dicim⁹ in uno mens
eodē q; statu manē nō p̄ualet: id est
utuet augmenta ututū capiat nec
decrimēta sustineat. Non acquisi
se cū eis minuisse est: q; delinēs p
ficiendi appetitu nō aberrē a puncto
recedendi. Quo decrimētū sit recedē

De q; tis e cella. cap. xv.

Iugis cella cōtemplatio retenta
da est. Tenens enī eam rēm sus q; ib
velut nouus in ea et inscius habi
tator circumspiciet atq; turbabitur:
quotiēs ab ea fuit euagatus. Illā
nāq; quā in cella relictam acquisie
rit āi intētionē: si fuit relaxata re
cuperare rursus nō sine labōe pote
rit ac dolore. Et p hoc reducta re
tro non de amisso cogitabit: quem

supadicè potuit·si ecclia nõ fuisset ex
tirpata: sed gaudebit potius si illũ sta
tũ de quo recedit semel ipm̃ susceperit
recepisse· Iam sicut amissũ ac pcei
tũ tempꝰ vltrio reuocare nõ pt: ita ne
illa quidẽ que perierũt pũt emolumẽ
ta restitui· Quãtũlibet enĩ pꝓpter aĩ
intencio fuit optata: instantis fidei p
fectꝰ et pũctus tpis questꝰ est nõ lucri
semel pditi repacio· De mobilitate e
cãꝝ supnaꝝ celestiũ qꝝ virtutũ· xvi·

Mobilitati aũt supnas ptã
tes ut diximus subiacẽ declarat
illius qui de eoꝝ nõ corrupte volũtatis
vicio corruerũt· Nã neq; illi inmutabi
lis nature ẽ putandi cũctaq; in illa
qua creati sunt bẽitudine pseuerant:
eo qꝺ ĩtrariã ptẽ nõ fuerũt similiter
deputati· Aliud nãq; est inmutabilis
nature ẽ: aliud virtutis ĩdustria boni
qꝺ custodia ꝑ inmutabil' dei grãm nõ mu
tari· Qꝺ enĩ ꝑ diligenciã uel acquiritur
uel tenet: pt eãꝺ ꝑ negligenciã deperi
re· Ideoq; dicat̃ ne būtices hoiem aĩ cri
tũ suũ: qꝺ videlicet in colluctacionũ ad
huc quisq; ut ita dixerim traumate con
tractꝰ uius uincẽ soleat ac frequẽtes
palmas victorie ꝙsequat̃: nõ pt tamẽ
a metu ac sulpicione ĩcerti euentꝰ ẽ
securus· Et ideirco deꝰ solus inmutabil'
uel bonꝰ dicit̃: qꝺ bonitatẽ nõ indul
trie studio sed naturali' possidens· nõ
pt aliud ẽ qꝺ bonꝰ· Nulla igit̃ virtus
pt inmobilit' possideri ab hoĩe: sed ut
ptm ingiter teneat̃: nãe est eam sꝑ
illa qua acquisita est sedulitate atq;
industria custodiri· et qꝺ magis vin
cẽ· inuentis grẽ būficio custodiri· Ex
neq; ruina subitanea collabat̃ xvij

Explus nõ quispiã nequaq; sub
itanea ruina corruisse credẽdꝰ
ẽ: sed aut ꝑ ue destitucionis decipit̃ erro
dio· aut ꝑ longã mẽtis ĩcuriã paulati
ẽ tute aĩ deadent̃ et ꝑ hoc sensim vitiis
ĩcrescentibꝰ casu miserabili corruisse·
Aute ꝙtinacionẽ enĩ ꝓcedit ĩuuria· et aũ
ruinã mala cogitacio: qꝺ admodũ do
mus nũqꝺ subitaneo ad ruinã ꝓnẽbit
ĩpulsu· sed antiquo vicio fũdamen
tor aut longa inhabitantiũ delicia·
stillicidijs ꝑmũ ꝑuisissimis penetrãti
bus corrupta sensim ruerunt munimẽ
ta tectoꝝ: quibꝰ ꝑ vetustãtẽ neglectãã
ĩ maiorẽ domũ patefactis atq; collap
sis ubertim poꝰ heret ĩfluit pluuiaꝝ ym
briũqꝺ tempestas· In pigricijs ei hiũ
labitur ꝙgnacio· et segnicia manu
um stillabit domꝰ· Ꝛd aĩe ꝙpitaliter
euenire dẽ salomon alijs ubis ita de
signat· Stillicidia inquiẽs eicuit hoĩ
nem in die hyemali de domo sua· Ele
ganter ergo mẽtis ĩcuriã domati cõ
pauit tectoꝝq; neglectoꝝ quã ꝓmo qui
dem velut minutissima quedã penetrãt
ad aiãm stillicidia passionũ ꝙ ue li ve
lut ꝓua ac leua neglugant̃· corrupũt tigna
virtutũ et ꝓ ruinã fluũt ymbre largissimo
vicioꝝ· ꝙ quẽ in die hyemali id est in
tempe tẽptacionis ingruẽte ĩpugnacõ
ne diaboli expellit̃ mens de hitacõe
virtutũ in qua saluet aliqũ arctã ꝙspecta
diligẽcia se retinẽs velut in domo ꝓpe
possessionis requieuerat· Cũmq; ita
qꝺ cõpto mũimẽtã ꝙpitalis sibi ꝓpi
nꝰ voluptatẽ: ita ut ex hac collacio
ne maiore aĩ gaudio replerent̃ qꝺ an
tea tribulacionũ ꝙpter necẽ ꝓximorũ fuerams
affecti· Non solũ de quibꝰ helitaba
mꝰ edocti sumꝰ· vim etiã illã que pro
tenuitate sensus nostri inquirẽ nõ
nouerams· illius questionis inter
rogacionẽ cognouimus·

Explicat collacio octaua theodori
Incipiũt capla collacois none ysaac

Prohemiũ collacois. primũ.
Verba abbatis ysaac sup
oroĩs qualitate. ij. Qȝ ad modũ
pura et lucera pandat oro. iij De
mobilitate aĩe plume ac pẽnule com
pate. iiij De caulis quib9 ura meus
aggrauat. v De vilione cuiuldã le
nis quã sup fris inquieta oroe plper
it. vi Interrogacio de eo q maiore
difficultate custodie oportet cogitacõ
nes bonas. vij Rulio de diuls oroĩ
qualitatib9. viij De quadruplita oro
nũ specie. ix De ordine specier que
sup oroĩs qualitate ponũt. x. De
obsecracione. xi De oracione. xij
De postulacione. xiij De gracarũ
actione. xiiij Dtrũ quatuor oroĩs
speies simil' et oĩbus an singillatim
et vicissim vnicuiq; sũt necessarie. xv
Ad quas oroĩ spes nolimẽ pos oste
dere debem9. xvi De quatuor oroĩ
geneib9 a dño ũcatis. xvij De oraco
ne dñica. xviij De eo q dicit adueiat
regnũ tuũ. xix De eo qd dicit fiat vo
luntas tua. xx De pane sup substã
cialis uel cotidiano. xxi De eo qd di
cit dimitte nobis debita ura ẽ. xxij
De eo qd dicit. ne nducas nos in tẽp
tacõnẽ. xxiij De eo qd non debeant
alia postulari q̃ hec tm que oroĩs dñi
ce modulo gtinent. xxiiij De qualita
te sublimois oroĩs. xxv De diuls
ꝓpũctionũ caulis. xxvi De diuls ꝓ
pũctionũ qualitatib9. xxvij Intro
gacio de eo q nõ sit nr ura ptãte ꝓfulio
lacmaz. xxviij Rulio de diulcitate cõ
pũctionũ que sup lacmus digerũtur.
xxix De eo qd' eliã nõ debeant la
crime qñ non spontanee proferunt.
xxx. De tercia abbatis authonĩ
sup oroĩs statu. xxxi De erauditio
nis indicio. xxxij Obiectio qr pdicte
erauditiõis fiducia trimõ sis cõue
nat. xxxiij Rulio de diulis erauditiõ
nũ caulis. xxxiiij De oroe intra cubi
culũ et clauso ostio decretida. xxxv
De vtilitate breuis ac tacite oratio
nis. xxxvj.

Prohemiũ collationis. Capitulũ primum.

Expetita oroĩs ar
q̃ incessabili cũgita
te qd'm sedo institu
tionũ libro. primũ
est: collationes se
nis hui9 quẽ nunc
in medii ꝓferim9 id ẽ abbatis ysaac
duõ fauente gplebũt. Cumb9 explica
tis ex pceptis btissime memorie pape
celestini. et de lidio vio o btissime papa
leonti. et sce fe elladi. sanctitatis mee re
to voluminis amplitudie primis exa
rata. que studentib9 nobis nõ solũ ser
mone sucincto narranda pstringere
sed etiã plurima silencio pterire ma
iorem modũ q̃ dispoluerat9 extensa
est. pmulta nãq; sup diuls institutis
disputacõe copiosa. quã nos studio
brevitatis reserare maluim9: hec ad
extremũ btis ysaac intulit uba. Uba
abbis ysaac scr oroĩs q̃litate. ij

Omnis monachi finis et oro
atq; pfectio ad ingrem atq; in
disrupta oroĩs pseueranciã tendit: et
qñtũ humane fragilitati credit ad timo
rẽ trãquillitatẽ mẽtis ac pturã nitẽ
tur puritatẽ. Ob quã oẽm tam labo
rẽ corpis q̃ otricionẽ spũs indefesse q̃
rim9 et mgiter exercem9: et est inter
alteritz reciproca queda inseparabilis
q̃ iũctio. Nam sicut ad oroĩs pfectio

neñ oīm tendit structura vtutū: ita
nisi hmōi culmine hec oīa fuerīt colli
gata atq; pacta. nullo mō firma
potrīt uel stabilia pduratre. Quēadmo
dū sine illis acquiri uel ꝙ sūmai
non p̄t hec de qua loquim̄ ꝑfecta o
racois ingis q; tūquillitas: ita ne il
le quidē vtutes que hanc p̄struūt abs
q; hmōi p̄t assiduitate ꝙpleri. Ideo
nec rēte tractāe de oroīs affectu· nec
ad eis p̄ncipalē finē qui vnūsa vtu
tū molitione p̄ficit subitanea dispu
tatione poterim̄ intrare: nisi prius
vnūsa que illis obtentu ul' ablatē
da sūt uel paranda p ordinē diuīna
ta fuerīt atq; discussa: et sedim ewā
gelice pabule discipīnā. ea que ad
spīalis ac sublimissime illis extruc
tionē p̄tinēt turris supputata ac dili
genter ante ꝙgesta que tū nec p̄cerūt
p̄parata· nec rēte suppoīi sibimet ex
celsa culmia p̄fois admittent: nisi
egesto prius oīm repugnatiōe vicioz·
et effusis lucndis mortuus q; rudeib;
passionū viue ut aūt ac solide tre
pectoris nr̄i ymo illi ewangelice pe
tre supiecta fuerīt simplicitatis et hu
militatis firmissima fundamēta·
quib; hec turris spīalū vtutū mo
lionib; extruenda et īmobiliter va
leat stabiliri et ad sūma celox fasti
gia ꝙfidencia p̄fe firmitatis attolli·
Fundamētis enī talib; īmitentē qñ
ius passionū ymbres largissimi p
fundant· q̄ius ei plectionū violen
ti torrentes impetu arietis elidantur
q̄ius irruat et incūbat aduersatoz
seua tempestas: non solū ruina nō
diruet sed nec ipā aliquatenꝰ vexa
bit impulsio. Quēadmodū pura
et sincera pandat oratio· nj·

Et idcirco ut eo feruore ac puri
tate qua debet emitti possit oīo:
hec sūt oīa obseruanda· p̄mittit solicitu
do rerū carnaliū grialit̄ abscidenda ē:
deinde mille negocij cause nō solū cu
ra sed ne memoria quidē penitꝰ admit
tenda· detractiones· vaniloquia· seu
multiloqa scurrilitates quoq; similiter
amputande: ire p̄ oībus sine tristicie
p̄turbatiō fundit⁹ eruenda: ꝙcupiscē
cie carnalis ac philargirie noxius fo
mes radicit⁹ euellendus. Et ita hīs
ac silib; vicīs extrusis penitꝰ et ab
scisis. que hoīm quoq; p̄t patere con
spectib; aliqua ut dixim⁹ repudij emū
dacione p̄missa que simplicitatis et īno
cencie puritate p̄ficiat̄ iacēda sūt pri
mū profūde hūilitatis mo cilla fun
damēta: que scilicet turrī intratuīcā
celos valeant sustinē. Deinde suppo
nenda vtutū spīalis extructio· et ab
omīi discursu atq; vagatione lubrica
aīm⁹ inhibendus: ut ita paulatī ad
ꝙtemplationē dei ac spīalis ītuitus
incipiat sublimari. Ex ꝙ enī aū oīo
nis hora aīa nr̄a ꝙcepit: nctē est oran
tibus nobis ut p ingestionē recorda
tiois īcurrat. Quāobrē quales oran
tes nolum⁹ īuenirī: tales nos aū oīo
nis temp⁹ p̄parare debem⁹. Ex p̄cēte
te enī statu mens in supplicatiōe for
mat̄ eorūdēq; actuū p̄cūbentib; nobi
ad p̄cē vborū quoq; uel seriū ante
oculos ymago p̄sidens aut uaria nos
sedim p̄cedentē qualitatē aut tristi
aut ꝙcupias caulas ve p̄teritas ītrac
tare: aut ritu facto qd' etiā pudet di
cē tim⁹ dā scurrilis dō uel tū trilla
tione pulsari· ad p̄ces faciet volu
tare discursus. Et idcirco ꝙ orantī
bus nobis nolum⁹ ut irrepat ante

oronē nr̄am de aditis nr̄i pectoris ex
cludē festinem⁹: ut ita aplicū illud pol
sim⁹ ipl̄ere· Sine intermissiōe orate
et in oī loco leuātes puras manꝰ
sine ira et disceptacōe· Alias namq;
mandatū illud plicē non valebim⁹.
nisi meus nr̄ā ab oīm vitiorꝝ puritā
cata ꝯtagione vtutib⁹ tm̄ velut natu
ralib⁹ bonis dedita iugi oīpotentis
dei ꝯtemplacōe pascat· De mobili
tate aīe plume ꝯpate Cap̄ iiij·

Et cū qualitas aīe non ītepte
subtilissime plume seu pēne
leuissime ꝯpat· Que si humoris cu
iꝰ ex tristicie accidētis corrupcōe vi
cata nō fuit uel infula mobilitate
sibe tenuissimi sp̄ūs adiumēto velut
naturaliē ad sublimia celestia q̄ sur
tollitur· Sin uō hūoris cuiuslib⁹ aspi
gine uel infusiōe fuerit p̄grauata·
non mō in nullos aereos volatus
naturali mobilitate raptabit· sed
eā ad ymā tre ꝯcepti hūoris pon
dē deprimet· Ita mēs quoq; nr̄a si acci
dentib⁹ vicijs curisq; mūdanis ag
grauata nō fuit· nocte ve libidinis
hūore corrupta· velut naturali pu
ritatis sue bñficio sublevata leuis
simo spiritalis meditacōis afflatu sb
limabit̄ ad supna· et hūilia celestēs
atq; trena· ad illa celestia et īuisibi
lia transferetur· Dñi p̄ceptis satis p̄ceptis
dñicis āmonem⁹· Videte ne q̄n gra
uent̄ corda vra in crapula et ebrie
tate et curis seculaib⁹· Et ideo si
volum⁹ orōnes nr̄as nō solū celos
sed eā ea que supra celos sūt pene
trare curem⁹ mentē nr̄am ab oīb⁹
terenis vicijs expurgatā· cunctisq;
mūdatā fenebus passionū ad sub
tilitatē p̄duc̄ naturalē· vt ita ad
deū oīo ei⁹ nullo vitioꝝ pondē pregra
uata ascendat· De caulis q̄b⁹ mēs
nr̄a aggrauatur Capm v·

Quarendū tm̄ quib⁹ ex causis ꝯ
tingit mentē dūs deligunt· ꝯ
cubitū adulteria nō fornicacōes nō ho
micidia· nō blasphemias nō rapinas
que mortalia ee et dāpnabilia nulla
ignorat· sed crapulā poluit et ebrie
tatē et curas uel sollicitudines secula
res· que in tm̄ nemo hoīm mūdi hui⁹
cauet aut dāpnabilia iudicat· ut e
ā nōnulli q̄d pudet dict̄ semetipos
monachos nūcupātes eisdē ipis dulc̄
nonnūq; velut īnoxijs et vtilib⁹ ip̄lacē
tur· Que tria licet secdm ire ām ꝑpetra
ta aggraueāt aīam atq; a deo separēt
ac deprimant ad terena· est tm̄ cor fa
tilis declinacio et nuptie nobis q̄n tā
longa remocione ab oī celi hui⁹ quie
tacione dilūgim⁹· et istis visibilibus
curis atq; ebrietatib⁹ et crapulis ul
la penitꝰ ocasiōe miscem⁹· vin eā
alia quoq; crapula et ebrietas supra
lis difficilīq; euitanda· cura quoq; ac
sollicitudo secularis que nos eā poss
oīm facultatū nr̄arū p̄cām remūera
cionē et vini epularūq; cūctarū omnē
eā· et q̄dē in solitudīe sb̄stitutos fre
quent̄ inuoluūt· De quib⁹ ap̄lus· Ex
pgite sobrij q̄si electi ebrij· et nō a
vino· Alij quoq; Obstupescite et ad
mirami fluctuate et vacillate· ebri
amī et non a vino· mouemī et nō
ebrietate· Cui⁹ ebrietatis vinū cōse
quent̄ nōn est ut secdm ap̄lum furor
diaconū sit· ipm q̄ vinū de qua vadi
re p̄cat̄ adūtate· Ex vinea enim
sodomoꝝ vinea eoꝝ sarmenta eoꝝ
de gomorra· Vis eā terrā vinea ista
atq; sarmēta germē agnoscē· qua

eorū vna fellis bottus amaritudīs ipīs
Crue oīa nili fuerim⁹ victus vicijs ex
purgati et ab oī pallionū trapula co
bij ablcp ebrietate vinj epulazcp oīm
affluentia eiit cor urin ebrietatis tra
pula magis noxia pgrauatū. Nam
q; seculares rure erā in nos q; nullis
actibus mūdi hui⁹ āmulcerū cadere
nōnūcp possint· manifesta rōe mon
strat· scdm regulā senior· qui q; q;t
uātatē victus cotidiani et ieiunabi
lē vsū tac⁹ excedit· ad sclārē deli
querūt curā et sollicitudinē ptinē·
vt vbi grā· si cū possit opacō vnus
solidi uātatē nrī corpis expedie ad
duoꝝ uel truū solidoꝝ acquisitionē
nolimet pos ꝓpensiore velim⁹ ope
ac labore distendē· Et cū duaꝝ vela
mē tunicaꝝ sufficiat ad vsū saluet
noctis ac diei truū uel quatuor fiei
dēnū pcurem⁹· Cuiꝝ vnus siue dua
rū sufficiat habitatio cellulaꝝ am
bitione sclārj atcp āplitudīe delecta
ri· quatuor uel quīcp cellas has eal
dē exquisitj ornatꝰ et capacōes qū
necessitas delideat extruam⁹· pallio
nē libidinis mūdialis in quib⁹ pol
lum⁹ pferentes· Et d' sine īstructu de
monū fiei manifestissima nos expi
menta docuerūt· De visione cuius
dam senis quā sup frīs īquieta
Alm quidā opacōe plpex· vi
pbatissim⁹ senior cū trāsiret
uxta cellā cuiusdā frīs hac ā qua
dyrim⁹ egritudine laborātis· ut pote
qui in extruendis repandisq; super
fluis īquietꝰ cotidianis destinacōib⁹
deludaret· et ecc⁹ q; sperisset eū gra
ui malleo saxū durissimū gerentē·
vidisseq; et inopē quēdā astantē illi
et vna cū eode ictꝰ mallei uictis et ī
certis manibus illidentē cuiꝰ ad opis
illi⁹ instantiā ignotus frat⁹ ilhgan
tē· diutissime lubsistit· uel ipressionē
durissimi demonis uel fraudē tāte
illusionis āmirans· Cū ecc⁹ immua
lassitudine fatigatꝰ fr' requiescere
iam finēcp opis voluisset īponē· in
thgatione spūs illi⁹ aiat⁹ iterū re
cumē malleū nec deliuē ab īceptōe
cepti opis vigebat· ita ut eisdē mem
mēris infatigabilē sustentat⁹ tāti
labois nō sentiret iniuriā· Tandem
igit' senex tam dira demonis ludifi
catiōe ꝑmot⁹ ad cellā frīs duerit:
salutansq; eū· q; mi⁹ ē fr' istud op⁹
q̄d agis· Laborauim⁹ aut cont' istud
durissimū saxū: vix q; potuim⁹ il
lud aliqū ꝑterē· Ad hec senex· Bene
dixisti· vix potuim⁹· nō enī solerem⁹
cū istud cederes: sed fuit tecū alius quē
nō vidisti· qui tibi in hoc ope nō tā
aduitor q; violentissim⁹ īpulsor īsta
bat· Et idcō morbū ambitiōis sclāris
nris membris meē nō vnq; cor tūi ne
gotior abstinētia ꝓbabit· que ecc⁹ si
velim⁹ explē nō possum⁹· neq; illaq;
despectꝰ rerū quas si affectaum⁹ fa
apud spirales viros q; apud seculi hoies
notabiles ꝑua fronte reddem⁹· sed cū
ecc⁹ illa que nrē suppetūt ptāti et ho
nestate quadā vident' obnubi rigida
mētis distinone respuim⁹· Et reuera
nō min⁹ que ꝑua vident' et minima
queq; ab his qui nrē ꝑfectionis sunt
cernim⁹ indifferēt admitti pro quali
tate sua aggrauēt mentē· q; illa ma
iora que secdm suū statū secularibus
sensibus īebriare q;uerūt· nō sinētes
depolita fece frena· ad dñm mentē
dirigere ē debet īstitio monachū rel
pirare: cui ab illo sūmo bono ul' ꝑua

lepacio mois pñs ac pmodissim⁹ ite
ritus est credend⁹. Cuiꝰ mẽs talis fuit
tñquillitate fundata uel ab oiñ car
nalñ passionñ nexib⁹ absoluta: et
illi uni sñmoꝰ bono tenacissima ad
heseit cordis intencio aplicñ illud iple
bit: sine intermissioe oratc et i oi loco
leuãtes puras manꝰ sine ira et dissen
tacione. Hac enĩ puritate li dia pĩ sẽ
su mẽtis absorto ac de tereno situ ad
spitalẽ atꝰ angelicã similitudinẽ ĩfor
mato: qñ in se recepit. q̃ q̃ tractaue
rit. q̃t egerit. purissima atꝰ sincerissi
ma erit oracio. Interrogacio de eo q̃
maiore difficultate custodie oport
tet cogitaciones bonas. vñ.

Dicit magꝰ. Dtinã sili mõ atꝰ
eadẽ felicitate qua lẽma spiri
talñ cogitacionñ plerũq; capimꝰ:
eã ꝑtinuitatẽ earñ possidẽ possemꝰ.
Cñ enĩ fuerit sine p mẽdnã sẽptiaꝝ
seu p recordacionẽ spitalñ quoꝝ ac
tuñ uel certe p ituitñ sacrmentoꝝ ce
lestñ nrõ corde ꝯcepte. ñnubilo qua
dã fuga laple ꝯtoꝝ euanescit. Cñ
q; alias qualibet occasiões spitalñ
sensuñ mẽs nrã reperit: rursꝰ alijs
irrepentib⁹ ipe que apprehense fuerãt
lubrica uolubilitate diffugiũt: ita
ut nullã ꝑstanciã sui retinẽs aĩ⁹. nec
ꝑtẽ ꝑpria clãꝝ cogitacionñ possidẽs
firmitatẽ: tũc eã cñ eas uidet utrũq;
retinẽ. fortuitu illas et nõ de ĩdustria
ꝯcepisse credatur. Cui enĩ ortu eaꝝ
nrõ arbitrio putabit assc ribẽdus?
quaꝝ plenerancia nõ ꝑsistit ĩ nob⁹?
Sed ne forte sub hui⁹ questionis mea
gmue a cepto narracionis ordine lon
gius euagantes. ꝓpositionẽ ꝓpositã
sup oñis statu duci⁹ retardemus:
cuo hanc tpi reseruãtes. de qualitate
oñis instantissime quesitus ĩformai:
plerũ cñ nullo tpe ab ea cessare bñs
aplis ~~moneat~~ moneat dicẽs. Sine
termissione orate. Et nõ pñs de qua
litate eoꝝ delideamꝰ instituì: id ẽ qual
debeat emitti sp oño. Deinde qualiter
hanc eandẽ quecuq; ẽ possidẽ ut ꝑfer
cẽ sine intermissioe possimꝰ. Non ei
pua cordis intencioe eã ꝑfici posse et
experiencia cotidiana et plenarie tue ci
tatis oñdit: qui sine monachi ac tocius
ꝑsois nñe in oñis sñmacioe sibi ꝑfec
tere definisti.

Rñsio de diuisis oñ
bus. vñ.

Isaac nñ ꝯsultatibus. vñ.

Omnibus oñnñ spẽs ablq; igen
ti cordis studione atꝰ aĩe puritate et il
luminacioe sci spñs arbitror apprehendi nõ
posse. Tot enĩ sñt: quot in aĩa una q̃
mo ĩ cuctis aĩab⁹ status queũt qua
litates q; gñari. Et ideo licet sanam
nos pro ebetudie cordis nri omnibus
oñnñ spẽs nõ posse plicẽ: tñ in qñ
tñ mediocritas experiencie nre allequi
ꝑualeit. digerere eas utrũq; tẽpta
bimꝰ. Dedim mensurã naq; puritā
tis in qua mẽs unaquecq; ꝑficit. et q̃
litatẽ status ĩ quo ul ex accidẽtib⁹ ꝯsi
stit ul p sua renouat industriã: ipã
quoq; mens monẽtis singulis ĩfor
matur. Et ideo uniformes oñes
emitti semp a nemie posse certissimñ
est. Alit enĩ quisq; supplicat cñ alacri
tẽ: alit cñ tristicia seu desperacionis pon
dẽ ꝑgrauat. Alit cñ spiritalib⁹ sustol
lib⁹ uiget: alit cñ ipugnacionñ mole
opimit. Alit cñ uenia ꝑcor: alit cñ
acquisitionẽ gre seu cuiuslibet utili
tis expetit: uel certe extinctionẽ cupi
ditis depcatur. Alit cñ solidacioe gehen
ne ac futuri iudicij timoe ꝑpugnãt:
alit cñ spe futurop bonoꝝ delectabiliꝝ

ſāmaſ. Alie cū in uēitatib⁹ ac pcu
lis: alie cū in ſecuritate ac tīquillita
te vſatur. Alie cū ſacramēto⁹ celeſti
um reuelacōib⁹ illuſtratur: alie cū
ſcēlitate vtutū ac ſenſuū ariditate
cōſtringit. De quadripta oꝛdīe
Et ideo hmōi ſpēe · ix ·
ſup oꝛdīe qualitate digeſtis
licet nō q̄ntū expolat materie magni
tudo. ſed q̄ntū ul' tpis admittit angul
ta · ul' certe cape tenuitas ingenij mei
et oꝛdis pualet ebenudo: maior mihi
nobis īmineꝛ difficultas: ut ipās ſi
gillaī oꝛdīe ſpēs exponam⁹. q̄s apls
quadripta roē diſtinxit ita dicens.
Deꝓcatiōes ꝓmo oīm fiei obſecrationes
oꝛdīes · poſtulacōes · grāꝝ actiones.
Que non ianuter ab aplo ita fuiſſe
diuiſa minime dubitandū eſt. pu
mitq; ꝑ indagandū q̄ obſecrationē · q̄
oꝛdīe · q̄ poſtulatione · q̄ grāꝝ actiōe ſig
net. Deinde ꝑquirendū utrū hec qua
tuor ſpēs ab oꝛante ſint ꝑiter alūmē
de · id ē ut oīs ſiml' vnaquaq; ſuppli
catione nīgant. an vicißim ſingilla
rumq; ſint offerende · vt puta nūc q̄dē
poſtulacōes ſeu grāꝝ actiones opoꝛ
teat ꝓmi: an certe alius quidē obſec
rationes · alius nō poſtulationes · alius
nō grāꝝ actiones deo debeat exhibēꝛ
ſedm mēſurā ſalicet etatis ſue: īqua
vnaquecp; meus ꝑ ītermissionū ꝓficiat
indulgia. De oꝛdine ſpēꝝ q̄ ſit oꝛdo
Et ideo ꝓmū · nūs q̄ ponit · x ·
ꝓpietates ipē ſuū nōmū vbo
rūq; tractande: ac diſcernendū · q̄ inꝛ
oꝛdīē et obſecrationē ac poſtulatio
nē interſit. Deinde ſili ꝓſcrutandū ·
utrū ſingillaī ſint an pīe exhibende.
Tuo indagandū utrū eaī ipe oꝛdo q̄
ita ē apli auctoitate diſpoſitus aliq; am
plius īſtruat auditoꝛē. an ſimpliciter
pienda ſit illa diſtinctio et indifferēter
putanda ſit ab illo talī fuiſſe digeſta:
q̄d nī videt̄ ſatis abſurdū. ſi non eīm
credendū eſt aliq; tūlitoie ac ſine rōne
ſpūs ſcī p aplm ꝓtuliſſe. Et idcirco eo
dē quo cepim⁹ oꝛdine ſi dñs donauerit
ſingula retractem⁹. De obſecra
cōe ꝓcatiōe ꝓmū · one · xi ·
oīm fiei obſecrationes. Obſecra
tio īploratio ē ſeu petitio ꝑ pīs: qua
uel pio pītibus ul' ꝓteritis admiſſis
ſius vnuſq̄ſq; ꝑ pīcia veniā depꝛecatur.
Orōnes ſūt. De oꝛdine xii ·
quib⁹ aliq; offeim⁹ ſeu vouem⁹
deo: q̄d grece dicat̄ eleu · id ē votū. ſi ſcam
vbi dicat̄ in greco, te e e y x o al' ou w ka
tio a we ny · in latino legit̄ Vota mea
dñō reddā. Et d ſedm ꝓpietatē vbi ita
ex̄pim pit. Oꝛōnes meas reddam dño.
Et illud q̄d legim⁹ i ecclesiaſte. ſi vove
ris votū dño · ne moꝛā feceis reddē illud:
in greco ſili ſcribit̄, eaue. yrut voko.
id eſt ſi voueis oꝛōem dño · ne moꝛā fa
ceis reddē illā. Et d ita ab vnoq; nrō in
plebit̄. Oramus cū renūciātes huic mū
do ſpondem⁹ nos mortificatos cūctis ac
tib⁹ et ꝓfanacōi mūdane: tota coꝛdis
ītentione dño ſeruituros. Oram⁹ eum
pollicem⁹ ſcīari honore o tēpto ac terre
nis opib⁹ ſpretis: in oī ītione coꝛd' ac
pauptate ſpūs nos dño cohebuōs. Ora
m⁹ · cui ꝓmittim⁹ nos puriſſimā corpis
ſalubritatē ſeu īmobilē patiam ee ꝓpetuo
exhibituros: ul' cū de coꝛde nrō radices
ire ſiue triſtiae monte oꝑantes vouem⁹
fundity eruēdas. Et cū deliꝺia relo
uti atq; ad antiqua vicia recurrētes
nūmue feceim⁹: ſi erim⁹ oꝛōnū nrāꝝ
ac votoꝝ rei: dicet̄q; nobi. Melius eſt
nō vouē: q̄ vouē et nō reddē. Et d ſedm

grecū dia pt̄ melꝰ est nō orare te: q̄ ora re et nō reddē. De postulacione.

Tercio loco ponūt xiij postulaciones quas pro alys quoq; dū lumꝰ in feruore spūs ꝫ stu di solemꝰ emittē vel pro caris salucet nīs uel totꝰ mūdi pace poscētes. Et ut ipꝰ apli vbis eloquar: cū pro oībꝰ hoīb⁹ ꝓ regib⁹ et oībus qui m̄ī lū lumitate lūt supplicamꝰ De grāz Quarto demde actione xiiij loco grārū actiones ponunt: quas uel cū p̄teita dei recolūt būficia uel cū p̄nca ꝫ templat: seu cū in futu rū que et q̄ta p̄parant deꝰ hys qui di ligūt eū plpiat: p ineffabiles excellus deo refert. Qua cā intuacōe nōnūq; pces vberiores emitti solent: dū illa que reposita lūt in futuro scōz p̄mia purillimus oculis intuēdo grās deo cū imenso gaudio spūs nr̄ mstigat effundē. Vtz q̄tuor oroīs spēs sil et oīb⁹ atq; sigillatī et vnicuiq; vnicui q̄bus. q̄ sit necessaie xv

Et quatuor spēbus licet soleant oratiōes supplicationū gūari: nā et de obsecracōis spēc que de ꝫ pūctōe nascit p̄cōz. et de oroīs statu que de fiducia oblacionū et ꝫ cūmacōe voto rū p ꝫ scie pfluit puritate. et postu lacōe que de caritatis ardore p̄cedit. et de grāz actione que būficioz ac mūnu nidīs ac pietatis eoꝝ ꝫ cideracōe grā tur. feruētissimas sepissime nouimꝰ p̄ces igntas q; pdire: ita ut ꝫ stet oīs has quas p̄dximꝰ spēs oīb⁹ hoīb⁹ vtiles ac necessarias īuenire: ut i vno eodēq; viro nūc quidē obsecrationū nūc aūt oroīū. nūc postulationū. ꝑ puras ac feruētissimas supplicacōes variatos q; emittit affectꝰ: tū p̄ma īpuentib⁹ videt̄ peculiariꝰ ptinē: q̄ adhuc viaoz suoꝝ aculeis ac mēoria remoꝺet̄. Dcā ad illos qui i p̄cti am spūali ex appetitu virtutū qua dā mentis sublimitate ꝫ stūt. Tcia ad eos qui ꝑfōnē votoz suoz opib⁹ adīplentes: mitrē ꝓ alis quoq; ꝫ sideracōe fragilitatis eoz caritatis studio puocant. Quarta ad illos q̄ iam penali ꝫ scie spina de cordib⁹ pul sa. singulares iam munificēcias do mini ac misericordias quas uel i p̄cto tribuit uel in p̄ti largit uel ꝑparat in futuro mēte purissima retractātes ad illā igntā et que ore hoīm ne cōp hendi nec exp̄mi p̄t oracōem feruētissi mo corde raptant. ꝫ nōnūq; tū mens que in illū verū puritatis p̄fluat af fectū. atq; in eo crepit iā radicari: solet hec oīa pie ꝙ sapiens atq; i modū co dam īp̄hensibilis ac rapacissime flāme cūcta puolitās: ineffabiles ad deū pces purissimi vigoris effundē. Quas ipe spūs intpellās gemitib⁹ ineffabilib⁹ ignorātib⁹ nob⁹ emit tit ad deū: tāta salucet i illis hoīe mo mēto sapiens. et ineffabiliꝰ i suppli catione pfundens: q̄nta nō dicā ore p̄ cepe. sed ne ipa quidē mēte valeat alio tpe recordari. Et inde ē q; i qualibet mensura quas polito nōnūq; puras intentas q; pces inuenit emittē: q; de illo primo et humili ordie qui ē sup ecc dacionē futuri iudicij s q; adhuc sub trahis ē pena. ac metu exanīs ꝫ stu dios. ita ad horā ꝙ pūgit: ut nō mi nore spūs alacritate de obsecracōis pinguedie repleat: q; ille q; p puri tatē cordis sui munificēcias dei pla trans atq; p aurē ineffabili gaudio letanq; resoluit. Incipit eni sedm

suiam dñi plus diligẽ: qr sibimet
ampliora cognoscat indulta· Ad qs
oronũ spes uoluerit pos oñdẽ &
Quẽ expetende sit· Beatus xvi
nobis p̃ pfectũ vite gl̃iamatõ
nẽq; vtutũ· ille poro supplicationũ
spes que ul' de gr̃e plactõe futuor bo
norũ uel de caritatis ardore fundũt
seu certe ut hũlis et sedm ĩpiẽciũ
mensurã loquar: pro acquisitõe qua
ritatiq; vtutũ seu viri cuiuslibet ex tũ
ctione generant· Nec eñ ad illa sublı
mora que p̃dixim⁹ supplicationũ ge
nera puenire nullatenus potim⁹: nisi
p ordinẽ postulationũ illaq; sensim
mes nr̃a fuit gradatim ascenderit·
De q̃tuor orõnũ generib⁹ a dño ĩ
Nas quatuor· ipatis· xvii
supplicationũ spes ita eã do
mus exemplo suo nos ĩcipere dign⁹
ẽ: ut in hoc quoq; ĩpleret qd de ipo di
ctũ· que cepit ihũs facere et docere· Nam
obsecrationis gen⁹ assumit cũ dicit·
Pr̃ si possibile ẽ: trãseat a me calix il
le· Vel illud qd ex ploua eius cantat
in psalmo· Deus deus meus respice in me
quare me dereliquisti: aliaq; hmõi lilia
Oratio ẽ cũ dicit: ego clarificaui te
sup terã: opus glificauj qd' dedisti
mi ut facerẽ: siue illud· et p eis sãcti
fico meipm: ut sint et ipi sãctificati in
veritate· Postulatio ẽ cũ dicit· pat'
quos dedisti mi· volo ut ubi ego sũ
et ipi sint mecũ: ut videãt glã meã
quã dedisti mi· Vel certe cũ dicit· Pr̃
ignosce eis: nõ enim sciũt q; faciũt· Gra
rũ actio ẽ cũ dicit· Confitebor tibi pr̃
Dñe celi et tre qm abscondisti hec a
sapiẽtib⁹ et prudẽtib⁹: et reuelasti
ea paulis: ita pr̃ qr sic fuit placitũ
ante te· Vel certe cũ dicit· pr̃ grãs
ago t̃ qm audisti me: scieba aũt qm sp
me audis· Que tm quatuor supplica
tionũ genera licet cingillatim ac dui
so tpe sedm illũ quẽ op̃hendim⁹ mo
dũ ideo dñs distinxerit offerenda:
tm eã simul ea ĩ supplicatõe pfecta cõ
phendi posse idẽ suis oñdit exemplis:
p illã seluet orõnẽ quã ad finẽ euan
gely sedm nr̃am legim⁹ eũ copiosis
sime pfudisse: ex quib⁹ tertu qr lõgũ ẽ
vnilla pcurrẽ: Dilgẽs mq̃litor hec
ita ee leõis ipis serie poteit edoceri· Que
sensũ aplis quoq; in epla ad philippẽ
ses has quatuor supplicationũ spes
alqñtũ ĩmutato ponẽs ordine eudẽ
ter expressit: oñdit; debe eas nõnũq;
simul' sub ardore vnis supplicatõis offe
rri ita dicens· Deo moõe oñi et obse
cratõe cũ grãr actione petitiões vre
innotescant apud dñm· P quod voluit
nos in hoc spenalis erudire: qr et in
orõne grãr actio debeat cũ postulatio
ne misceri· De oratione dñica
Et itaq; supplicatio xviii
nũ genera sublimior adhuc
status ac pclarior subsequit· qui con
templatione dei solis et caritatis ardẽ
fornat: p quẽ illis dilectõe resoluta
atq; reiecta familiarissime deo veluti
pri pprio peculiari pietate colloquit·
Que statũ debere nos diligenter expetere:
formula dñice orõis instituit dicens·
Pr̃ nr̃· Cũ ergo humilitatis deũ ac
Dñm pr̃em nr̃m voce pria gitores
de adoptione seruli in adoptionẽ filiorũ
nos gitem⁹ allatos: adiciam⁹ derũ qui
es in celis: ut cõmoratione vite pñtis q̃
in hac degim⁹ terra velut peregrinã
a dño pr̃e nos longissime seiunctẽ
toto horrore vitantes· ad illã patrias
regionẽ in qua pr̃em nr̃m adoremus

fatemur cūmo delideio ꝓperem⁹: nichil q̄ ad mittam⁹ eiusmodi q̄ indignos nos ad nr̄am ꝓfessionē a nobilitate tā te adoptionis efficiēs: et hēditate pīna velut degenes ꝓuect: et nr̄ā nos fanat multe ei⁹ ac seueritatē meurē. In quē filios dñe gradū q̄ ꝓuecti: illa g tinuo que est in bonis filijs pietate flagrabim⁹: ut iam nō pro nr̄is vtilitatib⁹ sed p nr̄i pūs glā totū ꝑpendam⁹ affectū. Dicētes ei. Sāctificet nomē tuū. ut in deliderijs nos tr̄ gaudiū glām nr̄i pūs ee testantes mutatoes illius effecti qui dixit: qui a se metipo loquit gloriā suā quer. Qui aūt quer glām ei⁹ qui misit illū: hic verax ē et iniustitia in illo non ē. Denq̄ vas electionis hoc replens affūt. etiā anathema optat fieri a xpō: dūmō famulia ei⁹ multiplex acquirat: et ad glām sui pūs saluādā turbā israhelitice plebis accelerat. Securus eā optat iterare pro xpō: q̄ nouit nēmem mori posse p vitā. Et iterū. Gaudem⁹ magis q̄ nos infirmi sum⁹: nos aūt potētes estis. Et q̄ murum si vas electionis pro glā xpi et fr̄m suor cōfessione gentis q̄ priuilegio optat anathemā fieri a xpō: cū micheas quoq; ꝓphā vellet se mendacē fieri et ab ill⁹ piratione sancti spūs alienū: dūmō plagas illas et captiuitatis et mala que sua vaticinatione pdixerat plebs iudaice nationis euadat. Vtinā inquies eē vr nō hīs spūm: et mētacū poā loqr vt ꝑtermittam illū legislatoris affectū: qui cū fratrib⁹ suis etiā pereuntib⁹ nō rēnuit iterare dicens. Obsecro dñe peccauit ꝓplus iste peccatū magnū: aut dimitte eis hāc noxam aut si nō tantis dele me de libro quē scripsisti. Quoteūs aūt ogrue sanctis illud qd dicat sāctificetur nomē tuū et nā talē accipi Sāctificatio dei nr̄ā per fectio ē. Itaq; dicētes ei. Sāctificet⁹ nomē tuū: alijs vbis hoc dicam⁹. Tales nos facito pr̄: ut sāctificatione tuā uel intelligē q̄nta sit uel cape mereamur: ut certe ut in nr̄ā q̄latione spūali sanctus appareas. Et d tuā efficaciā ꝑficiatur in nobis: q̄ videt hoies opa nr̄a bona. et glorificēt pr̄em nr̄m qui in celis est.

De eo q̄ dicat adueniat regnū tuū xix.

Secūda petitio tuū xix. mentis puritatē adueniē in iamq; regnū suū pūs exoptat: ut sc̄licet quo cotidie x̄pūs regnat in sanctis q̄ ita sit cū diaboli impio pertinacie detentū vitioz de nr̄is cordib⁹ pulso. deus in nobis p virtutū bonaz fragilitatē regnū dñari: et deuicta tentatione tristitias. superato furore tristitie q̄llitas. calcata superbia humilitas in nr̄ā mētē regnaueit: uel certe illud qd p̄scriptio tpe omnib⁹ est p fectus ac dei filijs generaliter ꝓmittit: in quo eis dicit a xpō. Venite benedicti pr̄is mei ꝓcipite regnū patri vobis a constitutione mūdi: intētus illud quotidiano obtutib⁹ ac deliderijs deliderijs exprimo obtutib⁹ ac deliderijs deliderijs exprimens. dicens q̄ ad eū. veniat regnum tuū. Iesus eā testimoio glē sue cū apparuit: nox eis se futurū esse cōsortē. Nec eā dicē ul optare terminos eorū nemo audebit: q̄ nec videt tribunal iudicis vult. quisq; sub aduentu eius nō palmā nec p̄mia sua meritis sed penā nouit ꝓtinus repensanda.

De eo q̄ dicat fiat voluntas tua xx.

Quarta supplicatio filioz. xx. ē: fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Non pt ee iam maior oō. q̄ optare eē ut terrena mereant celestib⁹ coequari. Iam q̄ ē aliud dicē. fiat voluntas tua sicut in celo et

ī tra: ꝙ ut sint hoīes sicꝫ angelus: et
sicut uolūtas dei ab illis ꝑficit in celo:
ita etiā hij qui in tra sint nō sua sed
eoꝝ uniuſa faciāt uolūtatē: Hoc ꝙ
nemo ex affectū dicē ꝑualebit: nisi hīs
is solus qui deū credit oīa que uident
aduſa uel prospa: pro nīs utilitatib⁹
dispensāe: magisq; eū pro suoꝝ salu
te et omodis ꝓuidū atq; solliciti: qñ
nos ipos ee pro nobis. Uel certe aliꝫ
accipiendū. Uolūtas dñi salus ē oīm
sedm illā bti pauli suāam: qui omnes
hoīes uult saluos fieī et ad agnitionē ve
ritatis uenire. De qua etiā uolūtate y
say as ꝑphā ex pona dei pīs: et oīs ifir
uolūtas mea fiat: Dicētes ergo ei fiat
uolūtas tua sicut in celo et in tra. hoc
cū aliis oramus ubis: ut sicut hij qui ī
celo sūt: ita oīs qui in tra subiūt tua
pī agnitione saluent. De pane sū
Deinde ſtāneali uel cotidiano xvi
panē nrm celli oy nomine est si
gnificatū dā nobis hodie: qd aluus
euangelista cotidianū dixit. illā nobi
litatis ac ꝯbē eoꝝ sigī qualitatē: qua si
lucet sup oīs ꝯbas sic atq; oīs creā
turas sublimitas magnificēae eoꝝ ac
sanctificationis eoꝝ excedit. Hanc uō ꝓpe
tatē uolus ipius atq; uolūtas expllit. Nā
cū dicit cotidianū: oīndit q; sine ipo ul
lo die spualē uitā atq; ꝑpe ualeamus. Cū
dicit hodie: oīndit eū esse sumēdū cot
die: et hesterna ꝓbationē eius nō sufficē:
nisi nobis hodie quoq; fuit sibi attri
buta. Oīa q; nos tpe hāc oionē debere
ꝓfundē mdigēna eoꝝ cotidiana mouet:
qꝝ nō est dies quo nō opus sit nob⁹ hui⁹
esse eli ac ꝓceptione cū nrīs ītioribus
hoīs firmāe. Licet illud qd dicit hodie
et ad ꝑns tps uite ꝓssit intelligi: id ē
dū in sclo ymoriamur ꝓesta nob⁹ hunc
panē. Dimitte nobis debita nra. Quoniam ei cū eis qui mercu
rium a te et in futuro eē ꝑstandū: sed ro
gamus ut eū nob⁹ hodie largiaris: qꝝ ni
si eū quis in hac uita meruerit: illa eoꝝ
ꝓceps eē non poterit. De eo qꝫ dicit
Dimitte nob⁹ debita nra xvii.
Et dimitte nobis debita nra: si
cut et nos dimittimus debitoribus
nris. O ineffabilis dei clemēna: que nō
solū nobis oīōis tradidit formā et ac
ceptabilē sibi modū nrōꝝ īstituit dila
ꝓnā. ac ꝑ necessitatē tradite formule
qua se ꝓcepit a nobis semp orari. ire pa
citer ac tristitiae euellit radices: sed e
tiā oratione rogantibus tribuit: eligꝫ
relerat uiā qua clemēs ac pīs erga se
ꝓuocēt dei iudiciū ꝓmulgari. Et quo
dāmō ꝓtātē tribuit qua iudicis nri pos
sim⁹ suāam temperāe ad uenīā delic
toꝝ nrōꝝ: exemplo eius nre repromis
sionis artantes dū dicim⁹ ei: et dimitte
nobis debita nra sicut et nos dimitti
mus. Itaq; securus hui⁹ oīōis fidu
cia de suis admissis uenīā postulabit:
quisq; remissus erga suos dū tractat nō
erga dñi sui ex titerit debitores. Dole
mus etenī nōnulli qd est detrimus erga
illa quidē que admittit ad iniuriā dei
ꝙ⁹ magnoꝝ sit criminū placidos
nos et clementissimos exhibē: erga nos
traꝝ uō ut pusillimaꝝ offensionū debi
ta exactores īmites atq; īexorabiles i
uenīri. Cauisq; igitur in se delin
quēn tīm ex corde nō remiserit: non i
dulgentiā sed ꝺepnationē dēpnationē hac
sibimet ipetrab⁹ sua q; ꝓfessione se
metipm dirus possit iudicari dicēs
Remitte nō nī: sicut et ego i mihi. Qd
cū illi sedm petitionē sua fuit repen
satū: quid aliud subsequet nisi ut
exemplo suo īplacabili ira et irremis

ca cuīa punat: ꝛeoq; clemenť volumꝰ udicāi: nos quoq; erga illos q̄ nos deliquerūt oportet ee clemētes. Cū eī remittť nob: qūtū remulcelmꝰ eis qui nobis quacūq; malignitate nocuerūt. Quod formidātes nonnulli cū in ecīa hyeroīo ab vmīla plebe conclamť hūc locū tracte ptermittūt: ne calucet clemetpos obligare potius q̄ exculare sua pfessione videātur: nō intelligētes q̄ frustra caulacones ul'tracones has udia oīm ptendē molianť. qui q̄ admodū udicatur? cū cupplicibus suis voluť pcmonstrare. Dū eī erga suos nō vult īmitis atq; ītoleabilis ueniri: formā sui udicij deligūt: ut q̄ admodū nos ab illo udicari cupim⁹? ita uīos frēs si q̄ in nobis deligūt ut udicem⁹: qua udicū cine mīa ex qui non fecť misericordiā. De eo q̄ dicť ne īducas nos in tēptacionē. xxiij.

Unde sequiť. Et ne nos īducas ī temptacionē. De quo non minima nalať questio. Di eī oramus ne pmittam⁹ tēptari: et unde erit in nobis vīg; stancie q̄ probāda. se cūdū illā suam. oīs vir qui nō estť tēptatus nō estť probatus. Et iterū. Otūs vir qui suffert temptacionē. Non ergo hoc sonat ne īducas nos in tēptacionē. id ē ut nō pmittas nos aliq̄ tēptari: sed ne pmittas nos ī tēptacione polcos supeari. Temptatus estť eī iob: sed nō estť īductus ī tēptacionē. Non eī dedit mlipiē cīā deo: nec ad illā ad quā trahebatť tēptatoris volūtatē. ore īpio blasphemꝰ ītrauit. Tēptatꝰ estť abrahā tēptatꝰ estť ioleph. sed uterq; illoꝝ nductꝰ ē in temptacionē: q̄ nullo cor q̄ seculū pbuit tēptatori. Deinq; sequiť. sed libera nos a malo. ꝛ id estť ne pmittas nos a diabolo temptari sup id q̄d possum⁹: sed cū tēptacione exitū da ut sustinē possim⁹. Quę nō dēant alia postulari q̄ hec cū que

Deus oīōis dūce modulo ꝓmiť

Ergo qualis nob ab ipō qui p illā exorandus estť udice: oīōis formodulus et forma ꝓposita. In qua nulla duncaꝝ nulla mēona dignitatū? nulla ptātis ac fortitudinis postulano: nulla corporee sanitatis seu tēptabil' vite emendano cōmenť. Nichil ei ca ducū uīt a se. nichil vile. nichil tpale: eternitatū ꝓditor ꝑplorari. Itaq; magnificēe eo ac munificēe magnā irrogabit īuriā: qualēs ipis ſ pitus petacionib⁹ ꝑter mullis tūltuīs aliq̄ et caducū ab eo maluerit postulare: et offensā poius q̄ ꝓmacionē udicis sui utilitate oracois īcurrit. De qualitate ſblimionis

Ret igit oratio. oīōis xxv.

Licet oēm videat ꝑtōis plēitudinē ꝙtinē: utpote que ipō domu auctoritate uel ūnata sit ul' tuta: puehit tū domesticos suos ad illū precliorē quē supius ꝓmemoraum⁹ statū! colq; ad illā igneam ac ꝓcaus ꝙtā uel exptam. ymo ut ꝓpius dixerī melfabilē oīonē gra du emuēcion pducat: que oēm tūl cendens hūanū sensū. nullo nō dicēdo sono vocis nec lingue motu. nec vlla vbox ꝓnūciacione distinguit? sed q̄ mens īfusione celestis illuīs illustrata. nō hūanis atq; angustis deliget eloquis: sed ꝙdā balis sensibꝰ velut de fonte quoīā copiosissimo effundit uberti atq;

ineffabiliꝫ eructat ad deū. Tanta p
mens in illo breuissimo tpis pūcto:
q̄ta nec loqui facile nec pcurrē mēs
in cernendam reuersa pualeat. Ex
stratū dns quoq; nr̄ illaz supplicatō
nū formula quas uel solus in mōte
cedens uel tacte fudisse describit
filiꝫ figuauit: cū in oīs agonia e
ā guttas sanguīs īmitabili mtē
tionis profudit exemplo. De dui
sis ꝯpūctionū cauſ xxvi
Quō pollut dubitates et caulas
pās atq; origines ꝯpūctionū quāta
libet experiēcia pditus sufficiaēt ex
ponē? quibꝫ inflāmata mens atq;
sucrensa ad oīones puras ac feruē
ssimas meitat. Quarū pauca q̄
tū potuerimꝰ ad pns p illuīationē dei
remissa exempli grā ꝓponem⁹. Oīo
nūq; etenī psalmi cuiuscūq; vlculus
ocalionē oīois īgnite decantātibꝫ no
bis pbuit. interdū canora fraterne vo
cis modulatio ad intentā supplicatōez
stupentiū aīos īcitauit. Nonnūq; quo
q; distructionē grauitatē q; psallētis
eā astantibꝫ plurimū ꝯtulisse feruo
ris: nec nō et exhortatio viri pfecti et
collatio spūalis frequēi ad vberrimas
pres iacentiū erexit affectū. Dan⁹
eā frīs seu cari cuiuslibet iteitu non
minꝰ nos ad plenā ꝯpūctionē iuuisse
reputatos. Recordatio quoq; tpis ac negli
gentie nr̄e nōnūq; nobis salutarē spi
tus īuexit ardorē. Atq; in hūc modum
nulli dubiū est ocaliones īnumeras
nō deesse: quibꝫ p dei grām tepor et
sōp nolēna nr̄az mentiū valeat exci
tari. De duūs ꝯpūctionū q̄litati
bꝰ ad modū uō uel bꝰ xxvii
Quibꝫ modis iste ꝯpūctiones de
inimis aīe cōclaudꝫ pferant: nō mi
nime difficultatis ē intagare. Frequēti
eū p ineffabile gaudiū et alacritatē spi
tus salubrime ꝯpūctionis fluctꝰ emer
git: ita ut eā in clamores quoldā i
tolleabilis gaudij imensitate prū
pat: et cellā vicini iocūditas cordis
et exultationis penetret magnitudo
Nonnūq; uō tanto silēcio mens
intra secretū pfunde tacturnitatis
ablondit: ut oēm penitꝰ sonū vocis
stupor subite illuīationis mcludat:
onūs q; seculus attonitos spūs uel cō
tineat intrinsecꝰ uel admittat: ac
delideria sua gemitibꝫ īenarrabilibꝫ
effundat ad deū. Interdū uō tanta cō
pūctionis habūdantia ac doloꝛ sup
pletur: ut alias eā digerē nulli lacri
max euaporatiōe non possit. Incipit
gatio de eo q; nō sit īnrā pfate pfilio
Germani. Hūc lacrimax xxviii
quidē ꝯpūctionis affectū ex p
te aliqua mea quoq; exiguitas nō ig
norat. Frequenti eū recordatione delic
torū meoꝝ oboritur lacrimis ita sū hoc
ineffabili ut pfatus es gaudio vilitā
te dnō vegetatꝰ: ut desperare me illo
rū veniā non debere letitie ipiꝰ magi
tudo dictaret. Quo statu reor nichil
ē sublimiꝰ: si reparatio eis nō subia
ceret arbitrio. Nonnūq; cupiens
me lacrimax ꝯpūctionibꝫ totis viribꝫ
excitare. omēs errores meos atq; pcā
ta ante oculos statuens vbertatē illā fle
tuū reuocare nō possū: et oculi mei ī
modū cuniculi durissimi silicis pdu
rant: ut nulla prius ex eis humoris
gutta distillet. Ideo q̄tū in illa lacri
max pfusione ꝯgaudeo: tū doleo q;
q̄tū illā cū voluero recuperare non
valeam. Rūfio de duūtate ꝯpūc
tionū q̄ fit lacrimis digeritꝰ xxix

Daac ꝓ ꝺon oīs ꝓfulio lacrimaꝝ vno affectu nl' vna vtute deꝓmit. Aliꝫ eñ ille emanat fletꝰ: qui ꝓcoꝝ ſpina cor nrm ꝙpugente ꝓfert. De quo dicit. Laboraui i gemitu meo: lauabo p ſingulas noctes lectū meū. in lacrimis meis ſtratū meū rigabo. Et iterū. Deduc qſi torrentē lacrimas p diem et p noctē: et nō des requē tibi neq; taceat pupilla oculi tui. Aliter qui de ꝙtēplatoē et noꝝ bonoꝝ et deſiderio future illi⁹ caritatis exoritꝰ ꝓ quo ecīa vberioꝝ lacrimaꝝ montes de tolerancia gaudij et alacritatis īmenſitate ꝓfūdit: dū ſitit aīa mea ad deū fontē viuū dicens. qñ veniā et apparebo ante faciē dei. Fuerūt mi lacrime mee panes die ac nocte: cū eiulatu cotidie et lamētacione ꝓclamas. Heu mi ꝙ icolatꝰ meus ꝓlongat⁹ ē: et mul' tū incola fuit aīa mea. Aliꝫ ꝓfluūt lacrime que ablq; vlla quidē culꝑ cīmi nū ꝙcīa: ſed tū de metu gehēne et terribilis illi⁹ iudicij recordacoē ꝓcedūt. Cuꝫ tirore ꝓphīa ꝓcullus orat ad deum. ſm̄ō mitres in iudicio cū ſeruo tuo: q; nō iuſtificabit⁹ in ꝙſpcū tuo oīs viuens. Eſt ecīa aliud lacrimaꝝ genꝰ qđ ꝓ nō ſua ꝙcīa ſed ꝓ aliena duricia pīs ꝙ generat⁹: quo ſamuel ſaulē. ul lam quoq; mutatē ihrlim uel dñs i euāgelio. uel m ꝓphetis ihēmias fleuiſſe deſcribit⁹. ita dicēs. Quis dabit capiti meo aquā. et oculis meis fontē lacrimaꝝ: et plorabo in die et nocte īterfectos filie ꝓpli mei. Del certe quales ille fuit lacrime: de quib⁹ in pſalmo centeſimo ꝓmo canitur. Cruciuerē tamq; panē mā ducaui: et poculū meū cū fletu miſcebam. Quas certū eſt non illo affectu ꝓmi qui in ſexto pſalmo ex ꝑſona penitētis emergit⁹ ſed ꝓ anxietate vite hui⁹ atq; angulꝰ et erūpnis q̄b⁹ nulli in hoc mūdo poſiti deꝓmit⁹. qđ ecīa pſalmi ipi⁹ non ſolū textus ſed ecīa titulꝰ euidenter oſtendit. qui ex ꝑſona paupis illi⁹ de quo in euangelio dicit⁹: bti pauꝑes ſpū: qñ ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. ita deſcribit. Oratio paupis cū anxiatus fuit et coram dño effundet ꝑcem ſuā. Ab hijs ergo lacrimis multū diſtant ille que obtenebrato corde ſuos oculos exꝓmūt. Quas licet nō penitus īfructuoſas cē credamus bono eñ ꝓpoſito earū attēptatē nullo: ab hijs ꝑfectā uel pſtinoꝝ ſeu pſentis uite ꝓfectā uel pſtinoꝝ ſeu pſentis cū vitioꝝ potuerūt ad purū labe mūdari. **De eo q; elia nō dēant lacrime q̄ nō ſponte ꝓferūt. xxi.**

Hijs tū qui in affectū iam tranſiere virtutū nequaq̄ debet hoc modo exꝓrquei ꝓfulio lacrimaꝝ: nec exteioris hoīs magnope affectandi ſūt fletus. Cui ecīa ſi fuerit vtilit⁹ ꝓducti: nūq; ꝓtinge ad illā ſpōtaneā lacrimaꝝ poterūt vbertatē. q̄ ꝙ gis eñ ſupplicantis aīm ſuis conantibus diſtrahētes īmūtabūt atq; ī ꝓfundū demergent: et ab illa celeſti ſublimitate deponent: in qua attonita mens oꝝantis indeclinabiliē eſt defixa: cūctis ꝙpellentibus ꝓcū ſuaꝝ intencoē lacrimis: ergā ſteriles et coactiuas lacrimaꝝ gutulas egrotare. **Dñia Abbatis Anthonij ſup oꝝoīs ſtatu. Cap. xxii.**

Et ut oꝝoīs vē papiatis affectū nō meā voli ſed bti anthonij ſententiā ꝓferā. Que ita nōnūq; ī oꝝoē nouū ꝓſtitiſſe: ut eodē in excelſu mētis treq̄ oꝝante cū ſolis ortꝰ cepiſſet ſuꝑfundi: audierim⁹ eū in feruore ſpūs

plamantē. Quid me ipedis fol. qui ad
hoc iam oris ut me ab huiꝰ veri lumīs
abstrahas claritate? Cuiꝰ etiā hec quoꝙ
est sup oroīs fine celestis et pulcꝙ hūā
na cuīa. Non est miꝰ pfecta oīo. ī qua
se monachus. uel hoc ipm qđ orat' itel
ligit' et unuscuiusq; sedm mensurā tenu
itatis urē huic admirande cuīe supad
dicē alicui audeamꝰ oroīs que qꝛ exau
ditur a dnō in qūtū expt sumꝰ idicia
pferemꝰ. De exaudicoīs indicio

Dm orantes nos nulla. xxxij
iter pellaueit helitacio. et fidu
cīa petitoīs mē quatā del peracoē dei
cerit' si. Optimuille nos in ipa oroīs
effusione qđ poscimꝰ seuserimꝰ: non
ambigamꝰ pces urās ad deū efficaciꝰ
penetralle. Tū enī quis exaudiri atq;
optīe merebit'? quantū uel ī ipa se a
deo uel deū credidit posse prestāe. Irre
tractabilis nāq; est dns uri cuīa: qūq;
oando petitis credite qꝛ accipietis et e
uenient vobis. Obiectio qđ pdicte ex
audicoīs fiducia tīm mō cās queī

Germanꝰ. Hanc ex audicoīs xxxiij
fiduciā minuriū de cō
scīe puritate credimꝰ emanare. Cete
rū nos quoꝙ corda adhuc pnōr spina
qđpūgit. qđ modo deū eam hīe possumꝰ:
nullis pdecessorib; meritis quib; ex
audiendas oroēs urās fiducialit' pe
sumamꝰ. De duūlis exaudicoīs

Daac. Duūlas caulis xxxiiij
exaudicoīm caulas esse sedm
aīaꝝ duūlū ac variū statū. ewāgelica
que pphetica testant' eloqua. Habes
enī in duoꝝ oleulione trīum exaudicō
nis dnīca voce ligtū sedm illud. Si duo
ex vobis oleuerint sup tram: de oī re
quācūq; petierint fiet vobis a patre
meo qui est in celis. Habes aliā ī fidei
pleuitudine que grano synapis qđpat.
Si eī habueritis miqr fidē sicut granū
synapis? dicetis monti huic tranli hīc
et trānsibit: et nichil īpossibile erit vobi.
Habes in assiduitate oroīs quā pter
idefessam petitoīs pseueraciā īpor
tunitatē sermo dnīcus noīauit. Amē
amen dico vobis. qꝛ si nō pr'amicicie
uel pter īportunitatē eius: surget et da
bit ei qūtū opus habuerit. Habes et ele
mosinaꝝ trīum. Includ miꝰ elemosinā
in corde paupis: et ipa pro te orabit in
tpe tribulacoīs. Habes ī emendacoē
vite et operibus misericordie sedm illud
colligaciones impietatis: solue fascicu
los deprimētes. Et post pauca. Quib; ī
fructuosi lignum sterilitas castigatur.
Tuc miqr īuocabis et dns exaudiet te:
clamabis et dicet' ecce assum. Hīc
nūqꝙ sane exaudiri etiā tribulacoīs
nimietas facit. sedm illud. Ad dnm
cū tribularer clamaui: et exaudiuit me.
Et uterū. Nre afflixeritis aduenā: qꝛ si
clamauerit ad me exaudiā eū. quia mi
sericors sū. Videtis ergo quot modis ob
tineat exaudicoīs gracia? ut nullus
ad īpetranda ea que salutaia sūt et e
terna scīe siue desperacoē fraudat'?
Vt enī miseriaꝝ urāꝝ cōtemplacoē cō
cedā nos omnib; quas supia ꝙmemoraui
mus penitꝰ destitutos ee virtutib;: et nec
illā nos hīe laudabilē duoꝝ consensio
nē nec illā fidē grano synapis ꝙpatam
nec illa opa pietatis que ꝙpheta delebit'
nūqꝙ uel īportunitatē que oī volenti &
cuppeditat' hīe non possumꝰ. per quā
etiā solā datur' ille dns qđq; oratus fue
rit repromittit'. Et idcirco ablq; hē
sitacoīs infidelitate pabus inclinendū
est: obtenturos qꝙ nos eaꝝ ingitate cūc
ta que sedm deū popscimꝰ a nemine

ē dubitandū· Hortat ēnī nos dñs volēs
ea que sūt etna celestiaq; prestaē: ut eī
ī portunitate nr̄ā quotīdiāo ꝛ coartem⁹:
qui ī portunos nō mō non despiat neq;
refutat: sed eā ī uitat et laudat: eisq;
ꝓlatur⁹ū se q̄ q̄ pleuerauit spēauerint
benignissime pollicet dicēs· Pete et
accipiet⁹: quere et ī uenietis: pulsate
et aperiet nobis· Oīs enī qui petit ac
cipit: et qui quer ī uenit: et pulsanti
apeietur· Et iterū· Oīa quecq; petieri
tis ī oōe credētes accipietis: et nichil
ī possibile erit vobis· ¶ Et idarco si nūc
te nos exaudiamus quas p̄dixim⁹ cau
se oīno deficiūt: saltē animet ī portuni
tatis ītrancā que ablq; vlla uel meriti
uel laboris difficultate ī cumulūq; vo
lentis sita est ptāte· Pro certo aūt ex
audiendū se supplicans quisq; dubitet:
cū se dubitaueit exaudiri· Nā aūt in
fatigabilit sit dñō supplicandū enā
illo btī damelis doceimur exēplo: q; ex
audit⁹ a pmo die quo cepit orare p⁹
pmū et vicesimū diem ꝙsequet⁹ sue pe
tacionis effectū· Ipī nos quoq; nō debe
m⁹ a cepta oōnū nrār ītencōe cessare· si nos exaudiri tardiꝰ sensei m⁹:
ne forte ab exaudiendis grā· dispensa
cione dñi utilit differat⁹ aut angel⁹
ad nos diuinū bñficiū delatur⁹ a tane
oī potentis egressū· resistente diabolo
remoret· quē certū est tūc inuisū numeis
deliderū ingere non posse: si nos appo
site petacionis ītencione cessare cepe
rit· Nā d̄ eā supdicto ꝓphete prudubio
accidere potuisset: nisi ut ute ītōpabi
li in pmū atq; vicesimū diem oōnū
suaꝝ pleueranā ptelasset· Ab huius
igitur fidei ꝙfidentia nulla penit⁹ des
peracōe frāgamur: cū oīata nr̄a nos
obtinuisse minime sensei m⁹: nec he
litem⁹ sup dñi sponsione dicētis· Omīa
quecūq; petentes in oōe credentes accip
ietis· Tractare nāq; nos cōuenit illā bī
eu angelistē iohānis sinām: qua ambi
guitas huiꝰ questionis euident⁹ absolu
tur· Hec est enī mē fiducia quā habem⁹ ad
dñō: q; q̄ q̄ petim⁹ secdm volūtatē
eī audit nos· Ergo sup hys tm̄ plenam
nos et indubitatā nullū exaudimonis
hīē fiduciā: que nō nrīs ꝙmodis nec so
lacijs tpalib⁹ sed dñi ꝙgruat volūtati·
Nā d̄ eā in oōne dñica admonet p̄pūm
dicēs· Fiat volūtas tua sicut nō nr̄a
Di enī et illud apli recordem⁹ quū q; oīem⁹
secdm qd oporteat nescim⁹· ītercedit spūs
nōnūq; salua nr̄e ꝓtectōis pietate: et
ꝙmodissime nobis ab eo qui utilitates
nr̄as rectiꝰ q; nos ac verac⁹ ītuet⁹ ea q̄
postul⁹ denegari· Nā d̄ illu quoq; magno
genere admisse nō dubiū est: cū oīaret
a se auferri angelū sathane q; utilit⁹
ad colaphizandū eum appositus fuerat
dñi volūtate dicēs· Pter qd ter dñm
rogaui ut discederet a me: et dixit mihi· Suf
ficit tibi gr̄a mea: nam ūtus ī infir
mitate ꝑficit· Nā sensū dñs nr̄ eā
oīans ex ꝓpria hoīb⁹ assūpti ut formā
quoq; oīandi nobis q̄ admodū ꝛetera
cuo ꝓberet exemplo cū oīaret explicu
it Pater si possibile ē: trāseat a me calix
istē· Uerūptū nō sicut ego uolo sed si
cut tu: cū utiq; eo a pīe nō discrepaēt
volūtas· Deneat enī saluāe q̄d perie
rat: et dare aiam suā in redemptiōem
pro multis· De qua ipē dicit· Nemo
tollit a me aiam meā: sed ego ponam
eā· et ptātē habeo iterū sumendi eam·
Ex huiꝰ ꝙpria sup unitate volūtatis
sue quā cū pīe ingiter pollidebat: per
btīn quoq; dauid in psalmo tricesimo
nono ita cantatur· Ut facerē volūta

tē tuā deus meꝰ volu· ſram et ſic de pē
legimꝰ. Dic eū dilexit deus nūdū: ut
filiū ſuī vnigenitū daret. Et de filio ſ
uchilonimꝰ iuenimꝰ. Cui dedit ſem
ipm pro pctis nris. Et q̄ ad modū de il
lo refertur· qui etiā ꝓ filio ſuo nō pe
perc: ſed pro nobis oībus tradidit eū:
ita de iſto narrat: oblatꝰ eſt quia ipe
voluit. Et ita pīs ac filij voluntas
vna poīa deligit̄ur: ut eadē in ipo ē ſur
rectionis dūice ſacramēto opano i dilo
ua fuiſſe doceat. ſram ſicut relatū re
nonē corpis eiꝰ prēm opatū b tūs apoſ
tolus p̄dicat dicēs· et deū prēm q̄ ſuſ
citauit eū a mortuis: ita filiꝰ ſuſcita
turū ſe templū corpis ſui ptestatur:
ſolute iſtuens templū hoc· et ego in
tribus diebꝰ ſuſcitabo illud. Et idcō
huius que p̄dixim⁹ exemplis dūicis eru
diti· cūctas obſeruationes nras ſimu
li nos quoq; debem⁹ oꝛōe cōcludē: et
hanc voce cūctis petitionibꝰ nris ſp
aduīgere. Ver ūptū nō ſicut volo ego:
ſed ſicut tu vis. Datis uō ſtatim illū tri
ne oīs nūm qui ſolet in ꝯgregatiōi
bus fidē ad ꝯcludendā ſynaxim cele
brari: q̄n eū qui intento aīo ſupplicat
obſeruare non poſſe. De oꝛōe ītra
cubiculū et clauſo oſtio defeuda xxxv

Hꝛte oīa ſaue illud euangeli
cū p̄ceptū diligenꝯ obſeruā
dū eſt: ut intrātes i cubiculū nr̄m·
clauſo oſtio nrō oremꝰ p̄rem noſtrū·
qui a nobis ita ī plebit. Intra nr̄m cu
biculū ſupplicamꝰ: cū ab oīm cogita
tionū ſue ſollicitudinū ſtrepitu cor
nr̄m penitꝰ amouētes· ſecrete quodā
modo ac familiariter p̄ces nras dūo re
feramꝰ. Clauſo oramꝰ oſtio: cū ſtric
tis labijs nrīs oniq; ſilencio ſupplica
mꝰ: nō vocū ſed cordiū ſcrutatoꝛ. In
abſcondito oramꝰ: q̄ cordē tū et intē
ta mente petitiones nras ſoli pādimꝰ
deo: ita ut ne ipe quidē adūſe ualeant
ptātes genus nre petitionis agnoſce
re. Qd̄ ſūmo ē oranduꝫ ſilencio: nō ſo
lū ne trēs aſtantes nris ſuſurriis ul
clamoꝛibꝰ aduocem⁹· et oꝛationū ſen
ſibus obſtrepam⁹: ſed ut ipōs quoq;
īmicos nros qui oꝛantibꝰ nob' maxi
me inſidiant̄ lateat nre petitionis inten
tio. Ita eū p̄ceptū illud ſpleb⁹: ab
ea que dormit in ſinu tuo cuſtodi clau
ſtra oris tui. De vtilitate tante et
Qd̄ ſit breuis oꝛōis xxxvi

queuē quidē ſed breuē eſt oīa
dū: ne īmoꝛantibꝰ nobis inſeré aliq;
inſidiator poſſit īmicꝰ. Illud nāq;
eſt ſacrificiū verū: q̄ ſacrificiū deo ſpi
tus ꝯtribulatꝰ. Hec ſalutaris oblatio
iſta ſūt pura libamina: iſtud ſacri
ciū inſtare· iſtud ē ſacrificiū laudis. Hec
ſūt vē et pingues hoſtie: iſta ſūt holo
cauſtomata medullata: que ꝯtritus et
hūiliatus cordibꝰ offerūt. Quaq; hac
qua duximꝰ diſciplina et intētiōe ſpūs
exhibentes: efficaa poteimꝰ vtute cō
tare. Dirigat oīō mea ſicut incenſū
in ꝯſpectū tuo: eleuacio manuū mearū
ſacrificiū veſpertinū. Et d̄ eā nos opor
tuna ꝯmonet deuocōe ꝓloluē hore ip
ſis ac noctis aduentꝰ. De quo quidē
licet ꝓ tenuitatis nre mēſura multa
plata videant diuꝰ ſūt ꝓtracta colla
cio: pro ſubtilitate tū ac difficultate ma
terie pauca admodū credim⁹ diſputa
tū. Hijs tāꝫ ſermōibꝰ ſtupefū poꝰ
q̄ repleti veſpertina ſinaxi celebrata ſo
pori paululū mēbra laxauim⁹: ꝓmo
q̄ dilectiſſimꝰ ſupplices de plenioꝛ tractatu
iterū reſūri ad nrā diſcretiōē tam de
p̄dictoꝛū acquiſitiōe q̄ de remiſſoꝛū ſe

curitate gaudentes. Excellentiã siqdẽ ordinis nob' tñ modo pmonstratã. ordinẽ nõ atq; vtutẽ qua eiã ppetuitas eis uel acquirenda ẽ uel teuenda. nec dũ integre pcepisse illis disputacõib; seuleramus. Explicat collacio nona abbis ysaac Incipit capla collacionis decime eiusdẽ abbatis ysaac.

Dolemus egdẽ semis. Ca. pmũ De gulacione que sup significacõe palche intra egipti puinciã retentat. 2m De abbate serapione et antropomorfitaz hereli quã simplicitatis errore attraxit. 3m De reditu nrõ ad eũdẽ abbatẽ ysaac. et mutacõe erroris quẽ senex ꝑductus incurrit. 4m Rũlio de origine hereseos superius opẽ. 5m Ex quibus ex causis unusquisq; nr̃m a dñũ xpũ ihũ aut glorificatus appareat. 6m In quo finis nr̃i seu ptã vtutis gulatur. 7m Introgacio sup eruditione ptõis ꝑquã possimus ad ppetuã dei memoriã puenire. 8m Rũlio de efficacia intellectus que ꝑ experientiã colligit. 9m De institucõe orõis ppetue. 10m De pfectione orõis ad quã predicta traditione gradiat. 11m Introgacio quõ spiritales cogitaciones imobiliter teneant. 12m De mobilitate cogitacionũ. 13m Rũlio quẽadmodũ stabilitas cordis seu cogitacõm possit acquiri. Plemuũ eiusdem semis Caplm pmum

Inter cetera hec anachoretaz institucta sublimia que utriusq; dominante dño licet ipeito digesta sint stilo. ꝑtam nos interesse atq; interẽ. qd̃ uelut pulchro corpori nemũ quẽdã uideat apponẽ narracionis ipius ordo opellule. ꝗꝗ nõ dubitẽ ex hys ipõ nõ minimã instructionẽ sup oĩpotentis dei que in geneli legit ymaginẽ qui busq; simplicioribus reuerendã: pserti tñ tanti dogmatis causa ut atis utrigno racio eis siue ingenii blasphemia et catholice fidei detrimẽto eẽ nõ possit.

De gulacõe que sit significacõe palche intra egipti puinciã retentat

Intra egipti regionẽ. Ca. 2m nos ille antiqua traditõe seruat. ut pacto epyphanior die quẽ pmunciẽ illius sacerdotes uel dñici baptismi uel sedis carnẽ natiuitatis eẽ diffinuit. et idcirco utriusq; sacramenti colẽpnitatẽ nõ bifarie ut in ordinibus puinciis sed sub una die huius festiuitatis celebrant. epistole pontificis alexandrini ꝑ uniuersas egipti ecclias dirigũtur. q̃ nisi ꝑ uniuersas egipti ecclias dirigũtur. q̃ bus ãtiũ quadragesime et dies palche nõ solũ ꝑ ciuitates oĩus: sed eiã ꝑ uniuersa monasteria deliget. Decim igr̃ hũc morẽ ꝑ dies admodũ paucos quã cupeior cũ abbate ysaac fuerat agita ta collacio: theophili ꝑdicte urbis epi scopi solẽpnes epistole gnearũt. Quibus cũ denũciacõe palchali cõ ceptam quoq; antropomorfitaz hereseos longa disputacõe disseruit: cãp cium copioso sermone destruxit. Et tanta est amaritudine ab uniuersis ꝑ modũ genẽ monachoz ꝑ qui per totã puinciã egipti morabant ꝓ simplicitatis ei rore suscepti: ut ego nõ memoratũ pẽ nitẽ uelut hereli grauissima ꝑpetrati pars maxima semoũ ab uniuersis fra ternitatis corpe decreuerit detestandũ: ꝑ scilicet ipugnare scripture sce sniam uidetur negans oĩpotentẽ deũ ymaginẽ opositõe figure formatũ. cũ ad eius ymaginẽ creatũ adam scriptura ma nifestissime testaret. Denuq; et ab hys

qui erant in hẽmo scithi gmorantes
quib⁹ pfẽe ac scĩa oĩbus qui erãt in
egipti monasteriis pmunebãt ita est
hec epistola refutata·ut pter abbatẽ
patrũcũ nrẽ gregacionis plr̃m nul
lus eã cetcrorũ plr̃orũ qui in eadẽ here
mo aliis tribus cenobiis plidebant ne legi
quidẽ aut recitari in suis quentib⁹ pror
sus admitterent·De abbate serapione
et antropomorfitarum hẽsi quã
dam hos·Simplici errore gtrax⁹ mi
gitur qui hoc detinebant errore: fuit
antiquissime districtionis atq; i actuali
disciplina p oĩa gcũmatus noĩe sera
pion·Cuius impetitia sup pdicti dogma
tis opinione tũ pmdicabat cũctis ve
ram tenentib⁹ fidẽ: qũtũ ipe uel vite
merito uel antiqtate tpis oĩb⁹ fere mo
nachos anteibat·Cũq; hic scã plr̃i
patrũcq; multis adhortacionib⁹ ad tra
mitẽ rẽ fidei nõ posset adducere·eo q; no
uella ei hec pluasio nec ab anteriorib⁹
aliq̃ gpta videtur: acridit ut q̃dã dya
bolus cũme scãe vir noĩe ionus deside
rio videndi frẽs qui in eadẽ hẽmo gma
nebant de capadocie pribus aduenirent·
Quẽ bñis patrũcq; cũma gratulacõe
suscepiẽs: ad gfirmacionẽ fidei q̃ tue
rat pdicti pontifias lr̃is gpsentia pro
ducẽs i mediũ: cora cũctis tribus scisci
tatur illud·q; admodũ qd̃ in generali
dicẽ· fratrem⁹ hoiem ad ymaginẽ et
similitudinẽ nr̃am·catholice cognoscen
tis intpretaret ecclie·Cũq; ille nõ se
cundũ hũile lr̃e sonũ sed spiritaliter
ymaginẽ dei ac similitudinẽ tradi ab
bualis ecclie pncipib⁹ explanaret: ad
q̃ copioso sermone ac plurimis scptuia
rũ testimoniis approbaret: nec posse i
lla imensa et incõprehensibile atq;
insibile maiestatẽ aliq̃ hui⁹moi cadẽ
qd̃ hũana cõpositiõe valeat ac similitu
dine circũscribi: quippe cũ incorporea
et incõposita simplex q; natura sit: q̃q;
sicut oculus deprehendi ita mẽte nõ va
leat estimari: tandẽ senex multis ac
validissimis doctissimu viri assercionĩ
bus motus: ad fidẽ catholice tradicionis
attractus est·Cuius sup hoc ea assertiõ
ĩmutata uel abbatẽ patrũcũ uel nos õ
nes letitia repleuisset: q̃ saluset viri
tante equitatis virtutib⁹ q; gemmatũ·i
periia sola ac simplicitate rusticitatis
errantẽ nequa q̃ ulq; ad finẽ deuiare
dñs a tramite rẽ fidei pmisisset: et p
grãz actione surgẽtes pces dño pter
fundẽmus: ita ẽ in oroĩe senex mente cõ
fusus eo q; illã antropomorfitaz pma
ginẽ deitatis quã q̃ponẽ sibi in oroĩe con
sueuerat aboleri de corde suo sentiret: ut
ĩ amarissimos fletus crebro sp singul
tus repente prũpens·in tramq; plstra
tus cũ eiulatu validissimo pclamaret·
Heu me miserũ tuleruntia me deũ meũ:
et quẽ nũc teneã non habeo·uel quẽ ad
orem uel inpellẽ iam nesco·Dup qua
re valde pmoti·necnon cãã pteite col
lacionis virtute adhuc i nr̃is cordibus
insidente: ad abbatẽ ysaac rediimus·
Cuẽ comuniq; intuentes hijs sermonib⁹
adorsi sumus·De reditu nr̃o ad eũdẽ
abbatẽ ysaac de iqsicione errois quẽ

Iret nos eãã senex pdcs iterr̃ mi
gura eq; rei que nuper oborta
est nouitas q; pteite collacionis q̃ sup
oroĩs statu digesta est·deliderii recur
rere ad tuã bñitudinẽ postpositis oĩb⁹
ĩtataret: adiecit tũ aliq; huic cupidita
ti eãã abbatis serapionis tam grauis
error·nequissimo ut arbitram⁹ demo
nũ calliditate conceptus·si non ei pua
desperacione cedimus⁹: si deiderãtes eũ

labores tantos quos p quadraginta annos in hac hēmo laudabiliē exegit ignorancie huius vicio nō solū penitus pdidisse: sed eā pene mortis ītulisse dissimilē. Vnde ergo nel cur ei huc tam grauis error irrepserit: primū deliberandū agnoscē. Deinde q̄ summus edocet q̄ admodū ad illā oīois qualitatē de qua pdem nō solū copiose sed eā magnifice disputasti: puenire possimus. In hoc enī pficit in nob̄ āmirabilis illa collacio ut impossibile tm̄ modo mētis īcutiat nō q̄ admodū ea pficē uel apphendē valeremus ostendit

Rūlio de origie hēseos sup̄ q p̄ Isaac dixit esse miran. hensē. v.

Dū hoīem simplicissimū et de sua ac natiua diuitatis nūq̄ penitus erubescētū rusticitatis vicio ac q̄ uetustate erroris antiqui usq̄ nūc detinei ul' decepti potuisse: et ut ita dicā vere in errore pristino pdurare. Cur nō recē ti sicut putatis demonū illusione. q̄ ignorāce pstine gentilitatis ītercē dū sedim q̄ uetustate erroris illi quo demones hoīm figura q̄ posita erro lebant: nūc quoq̄ īprehensibilē veri dei maiestatē sub circūscripcōe alicui⁹ ymaginis estimāt adorandā: nichil se retinē ul' hīe credētes si ppo sitā nō habuerint ymaginē quātā quā in supplicacōe positi nugis iter pellēt: eamq̄ circūferunt mēte ac p̄ oculis semp teneant affixā. Dum quoq̄ hoc errore q̄ petenti dirigitur illa sūa: et mutauerit glām dei in similitudinē ymaginis corruptibil' hoīs. Ihēmias. Plus mō mea mutauit gloriā suā in ydolū. Cur error licet origine hac qua dixim⁹ q̄ rūdā sensibus sit solutus: nichilomin⁹ tū in illoz quoq̄ animis qui nūq̄ sē tili superstitione polluti sūt sub colore testimonij huius quo dicit. Faciamus hoīem ad ymaginē et similitudinē nostrā. ipercipa seu rusticitate facilē cō trā. ipercipa seu rusticitate facilē cō tracti est: ita ut eā hēlis antropo morfitas sub occasione detestande hy pocrisis īterceptacōis emersit que imēsā illā ac simplicē diuīnitatis scīam lineamē tis nris et hūana figuracōe q̄posita puerilitate ostendit. Cui nō si quis fuit catholicus dogmatis sīm tutus ut gētilē blasphemiā detesta bitur: et ita ad illā oīois purissimā puenet qualitatē que nō solū nullā diuīnitatis effigiē nec lineamēta cor porea q̄ dicta dictu quoq̄ nephas ē in sua supplicacōe meditabit: sed ne vllā quidē in se mēsura dīe capiat nel tā spēm seu formā cuiuslibet ca racteris admittet. Quod cū ita sit

Christus unigenit⁹ nr̄m a'hūl' ihs a' glīa

Deinde cū ita appareat. ut mentium ā q̄ puritatis sue sicut superiore collacione pfatus sū. q̄ na quelibet mens īorōe sua uel origi nali' formatē cū caluerit a tirenaz ac materialiū q̄ tēplacōe discedens: pū tū eā status sue puritatis puenerit: fecerit ne ihm uel hūilē adhuc ul' cir cūeū uel glorificatū in naturalitatis sue gloria veniētē mētis obtutibus aīe puideri. Non enī potuerit ihm venientē in regno suo: q̄ adhuc sub illa quodāmō nubecula īcrementa te detenti nō queūt dicē ei aplō. Et si cognouimus secūm carnē xp̄m: sed nūc iam nō nouimus. Sed illo li purissimus oculis diuinitatē ipius speculant. qui de hūilibus ac terrenis opib⁹ et cogitacionib⁹ alienē

ñ illo secedūt in excelso solitudinis
mōte: qui liber ab oīm feruaz cogi
tationū ac pturbationū tumultu et
a victoz vitioz pmixtione secretus
fide purissima ac vtutū enumēa sb
limat: gloriā volūt eis ac claritatis
reuelat ymaginē: huis qui mereūt
ēi nūdis aīe obtutibꝫ ītuei. Ce
terū videtur ihūs ab hijs qui ī ciui
tatibꝫ et castellis ac vicis qmoꝝ
tur: hoc ē qui ī actuali ꝫuersatione sī
atq opibꝫ ꝫstituī. Sed nō illa clai
tate qualis apparuit eis qui cū ipō pūt
ī pdicto mōte ꝫscendē id ē petro iacobo
et iohi: ita ei in solitudīe et inopi ap
paruit et helye loquēti ē. Ezd nolens
dūs ur ꝫfirmāe ac pferre nobis relin
quē puritatis exempla: et quidē cū
spē sons īmolabilis sātatis ad opti
nende ascensiōis adiutoio et solitu
dinis bñficio extrinsecꝰ nō egeret: nō
eū poterat vllis turbaz sordibꝫ mā
culari plenitudo puritatis nec ꝫtami
nari humano gloziaco qui vniuersa pol
luta emūdat atq sāctificat: secessit
tū in montē solus orare: p hoc salu
ter nos īstruēs siue secessionis exem
plo: ut si nr pellāe nos quoq volueri
mus deū puro et integro cordis affectu
ab oī mḡetudīe et ꝫfusiōe turbarū
sibi recedamus: ut in hoc corpe mo
rantes ad similitudinē quādā illi⁹ vñ
bñtudinis que in futuro repromitti
tur scīs uel ex aliqua pte nos aptāe
possimus: sitq nobis oīa in oīb⁹ deꝰ
in quo finis nr seu pfā bñtudo

Donec eū pfē ꝫsistat. vij
glūmabit in nobis illa nrī
saluatoris oīo: qua pro suis discipu
lis orauit ad pātem dicēs. Vt dilec
tio qua dilexisti me ī ipis sit: et ipi
ī nobis Et iterū. Vt omēs vnū sint si
cut tu pr in me et ego in te: ut et ipi
in nobis vnū sint. Cui illa ul' pfā
dilectio qua pater nos ille dilexit ī nrī
quoq cordis traxerit affectū: hac do
mūnita oīōe ꝫpleta quā credimus nul'
lo mō posse cassari. Ezd ita fiet. cū
oīs amor. omē delectū. omē studiū.
oīs conatꝰ. oīs cogitatio nra. omne
qd' videmus qd' loquamur uel qd' spera
mus deꝰ erit: illaq vnitas que nūc est
pr̄is cū filio et filij cū pr̄e in nō tuit
sensu nrāq mēte trāsfusa: id ē quēad
modū nos sincera et pura atq īdis
solubili dilectiōe rūgamur
ita salucti eidem copulati: ut q̄ q̄ spe
ramus. q̄ q̄t intelligimus. q̄t q̄ loqu
mur dei sit. ī illū iam iāq pcuncu
tes quē pdximus finē. quē dūs orans
ī nobis optat impleri: ut oīes sint v
nū sicut et nos vnū sumus. ego in eis
et tu ī me: ut sint et ipi ꝫsummati in
vnū. Et iterū. Pr̄: quos dedisti mi vo
lo ut ubi ego sū et ipi sint mecū. Hy
gr̄: destinatio solitarij. hec ē debet
oīs intentio: ut ymaginē futurie bti
tudinis in hoc corpe possidē mereat̄:
et quodāmō arram celestis huius quer
tationis et gloriē īcipiat in hoc vasculo p̄gustare. Hic mḡ finis totius per
fectionis est: ut eo usq extenuata mēs ab
oī situ carnali ad spiritalia cotidie sb
limet̄: donec oīs ei⁹ ꝫsummatio. oīs vo
luntatis cordis una et rugis effugat̄
oīo. Interrogatio sr̄ erudituq; pfectis
p quā possimus ad pfectū dei meū

Germanꝰ. Cū pueīre. viij.
Maior nobis ad pfectē collatiōnis illius admiratiōnē ob quā huc
recurrimus magnitudo stipendiis actuel

ntr· ¶ Quātū cū mētamēto doctine hui⁹ ad
delidēū ptē bītudinis mīlām amur:
tanto maiore despaacōe gādimus·
ignorantes quēadmodū disciplinā tā
te sublimitatis expetē uel optinē pos
simus· ꝓpter que in cella positi diutī
na meditacōe uoluē ceperam⁹: quā
tē est loquaci⁹ solitam ꝓlectionē
pferre: q̄ simul explicari ea a nob⁹ pa
cienti admittas· ¶ Quā q̄ cauam⁹ bītu
dinē tuā nullis offendi solē iepcis
sūr mor⁹: que uel ob hoc cūctī i medi
um ꝓferende: ut que ineis absurda
sūt corrigant· ¶ Quātū itaq; opinio
nī a se se habet· cuiuslibet artis seu
discipline ptīo· nātē ē ut a q̄busdā
mollib⁹ īcipiēs rudimētis· facilio
bus ꝑmū ac teneerrimis ānis ībuat·
ut quodā irrationabili lacte nutri
ta paulatī educataq; cū crescat: ac
q̄si ita ab ymis ad cūma sensim ḡdā
tim q; crescat· ¶ Quib⁹ cū fuit plaīo
ra p̄cipia et quodāmō ianuas arrep
te ꝓfessionis īgressa: ad penetrabili
ora quoq; ꝓfois excelsa fastigia cōle
quēti et absq; labore ꝑueniat· ¶ Nam
q̄admodū pnūciare pueroū q̄s pīa
simplices poteīt copulas sillibas ni
si⁹ elemētor⁹ caracteres diligenti⁹q;
noueīt: ¶ Aut quō legendi peritā q̄ q̄
tur: qui breues et angustas descrip⁹
nes nōīm nerdū est ydone⁹ q̄ugrae:
¶ Qua aūt rōe is qui peritia ḡmatice dis
cipline nūm⁹ ībuty est· uel rethoricā fa
cūdiā uel philosophicā scīam q̄sequē
tur: ¶ Qua ꝓp̄ hunc quoq; sūblimul
time disciplinē p quā instruam⁹ deo u
gnter mihere· nō dubito quēdā īstitucō
nis ee fūdamina· quib⁹ ꝑmū firmis
sīe collocatis· p̄ hec supposita· extol
lant⁹ ꝓfois excelsa fastigia· ¶ Cui⁹ hec
ee p̄cipia tenuīt sulpicam⁹: ut ꝑmū
noueim⁹ qua meditacōe teneat⁹ deu
gitet⁹ deus· Deinde hanc eandē queri
q; est materiā q̄admodū valeam⁹ im
mobilit⁹ custodire· ¶ Dē ecīā nō ambi
gim⁹ culmē tocī ꝓfois exīstē· ¶ Idcir
co quādā meōne hui⁹ materiā qua
deus mēte q̄piat⁹ uel ꝑpetuo teneat⁹
nobis rupim⁹ demōstrare: ut ea p̄
oculis reteutantes cū elapsos ab ea
dē sensim⁹· habeam⁹ in promptu quo
respicientes illuc reūtamur: ac relu
mē illā sine ulla cūctī⁹ mora ei⁹q;
cinōis difficultate possim⁹· Eueīt nā
q̄ut cū de theoris spīalib⁹ euagari
mur· et tāq; extgrētā materiā que
rim⁹ illā que obrupta est qua spīalē
rim⁹ illā que obrupta est qua spīalē
meōriā reuocare possim⁹: retardan
tib⁹ mālicōis mora pulq; repeiamus
ea a nrō conatu iterū deuoluam⁹: et
antecī spīalis quādā pariat⁹ cuitatē;
q̄ septa cordis euanescat intrīno· ¶ Qua
ḡfusionē idcirco nob⁹ armde sanctā ser
est: q; speciale aliq; p̄ oculis posīt⁹ ve
lut formulā quādā stabiliē nō teneam⁹.
ad quā possīt uagus ānus poste mul
tos fractus ac discursus uarios reuo
cari: et p̄ longa naufragia uelut por
tū quietis ītrare· Itaq; fit ut hac igno
rātiōe ac difficultate mens nūgter
p̄pedita· errabūda semp et uelut ebrius
p duīa iactet⁹: et ne illud quidē q̄d
casu possīt industria sibīmet occur
rerit spīritale dui ac firmū teneat⁹
dū aliud ex alio semp reapiēs cuncti
troit⁹ eor⁹ atq; p̄cipia· ita ecīā finē
discessū; nō teneat· ¶ Rūlio de effi
cacia ītellectūs q̄ p exercitiū colli

¶ Ysaac· Inquilino uīā· gitt· ix·
tam minuta atq; ūbtilis p̄ie

puritatis ꝓsignat indiciū. ¶ Hec ei de hmo
saltē mirogare nō dicā introspicē atq;
discernē quis piā ꝑualebit: nisi quē di
ligens et efficax mentis industria ac
sollicitudo pungit ad ꝓscrutandū istaꝫ
ꝑfunditatē ꝓuexerit questionū: cal
ligate q; vite ingis intencio ꝓ experien
cia fecerit actualē attēptaē puritatis
hmo limina ianuas q; pulsaē. ¶ Et
idcirco q̄ video vos nō dicā ꝑ foribus
oīs illuq; de qua discernimus altitu
ne: sed ipis quodā mō experiencie manib⁹
penetrabilia eis et inteiora palpaē et
quedā mēbra iam iāq; stringē: nec me
laboraturū credo ut iam intra aulam
quodā mō ipis obtrectantes i abdita quo
q; in q̄tū dūs dederit introducā: nec vos
sūt ullo difficultatis obstaculo retardabo.
Primus enī cognitioni ē: qui q; inquirē
debeat prudent agnoscat. ¶ Nec a cuen
tia longe ē: qui repit intelligē q; igno
ret. Et idcirco nō vereor notā pdicois
uel leuitatis incurrē. si eam que i supeio
re tractatu de oīs ꝓfectiōe dilectōis di
putatiōi subtraxerā ꝓpalaueo: quoꝝ
utilitatē vobis in hoc exercitio ac studijs
collocatis etiā sine mūsterio uri sermo
nis p dei grām arbitror fuisse relatā.

De īstructiōe oīs ꝓfectus · x ·

Quā ꝓ sedim illā institutionē
quā puerorū eruditioī prudē
tissime ꝓspicis. qui alias elementoꝝ tra
ditionē primā prope nō pūt. nec eoꝝ ul'
timi describē caracteres. nō q; puri tipis
quibusdā et formul' cere diligent ipres
sis effigies eorū exprimē q; trēplatiōe in
si et cotidiana imitatiōe q; ueluti manu
huius quoq; spiritalis theorie tradenda
vobis formula est: ad quā semp tenu
issime vim intutū dirigentes uel eādē
salubriter voluē indiscrupta cogitate dic
tatis. uel sublimiores intuitus scandere
illoq; vsu ac meditatione possimus. ¶ Hi
gitur vobis huius quā queritis discipline
atq; oīs formula ꝓponit quā unusq;q;
q; monachus ad iugē dei memoriā ten
dens īcessabili cordis volutatiōe. ex
pulsa oīm cogitationū varietate q̄ cē
tat: q; nec alias eam ullo mō poterit
retentaē. nisi ab oīb⁹ fuit corpalib⁹
curis ac sollicitudinib⁹ absolutus. que
sicut nobis a patribus qui antiquissimoꝝ
primi residui erant tradita ē: ita a no
bis quoq; nō nisi rarissimis ac vē sanc
tis ītimat. ¶ Ceterū atq; ad ꝓpriā
dei memoriā possidendā hec insepabilis
ꝓposita nobis formula pietatis. Deus
in adiutoriū meū intende: dñe ad adiu
uandū me festina. ¶ Hic nāq; vsiculo
nō īmerito de toto scripturaꝝ ecclesiarū
instrumēto. Recepit enī oīs affectus. q̄
q; inferri humane possūt nature: et ad
oēm statū atq; vnusquisq; incursus ꝓue
nientis et ꝓpetent aptatur. ¶ Habet siqui
dem aduersus discrimina īuocationē
dei. habet humilitatē pie confessionis. ha
bet sollicitudinis et timoris ꝓpriū vi
gilantiā: habet considerationē fragilita
tis sue erudimentis confidentiā pūtis sp
altantis q; pūdis. ¶ Cum enī iugiter sui
īuocat protectoē: certus est eū semp ee
pūtem. ¶ Habet amoris et caritatis ar
doē: habet insidiaꝝ et templationē īi
micoꝝ q; fortitudinē. ¶ Crebis psimaēs
semetipm die noctuq; vallatū: q; fatet
se nō posse sine sui defensoris auxilio
liberari. ¶ Hic vsiculus oīb⁹ infestatiō
ne demoniū laborantib⁹ inexpugnabil'
murus est: et ipenetrabilis loica. ac
munitissimus clipeus. Iste in acidia et

anxietate aĩ collocatos seu tristitia uel cogitationib⁹ quibuscũq; depẽsos· salutis remedia desperare nõ patit: ostẽ deus illũ quẽ ĩuocat mẽ pice ingiter nra certamia a suis supplicib⁹ nõ abesse· Iste nos in spiritalib⁹ succellib⁹ cordis q lenia gbitutos ãmonet exerti penit⁹ nõ debẽ: nec ĩflari de prospẽo statu quẽ sine pretore deo retinei nõ posse testat: dñi nõ solũ eũ semp sed e cã velociter ut sibi auriliet ĩplorat· Iste mẽ ỹ sicuiq; unicuiq; nrm ĩ quali bet qualitate degenti necessaio et utl' ueniunt· Nam qui se semp et ĩ oĩbus desiderat adiuuari: manifestat q nõ tñ in rebus duris ac tristib⁹· sed eã in sedis et letis pari mõ deo egeat adiutore: ut q; admodũ ex illis erumpa in istis eũ faciat ĩuocari: in neutro caecus humanã fragilitatẽ sine illo opitulatione subsistẽ· Castrinigre passione pstringor· cibos quos heim⁹ ignorat ĩquinos: et ĩ squalida solitudie igerunt⁹ in odores regaliũ ferculoꝝ· atq; in illoꝝ delideio cenco me inutilimũ trahi: dicendũ in puide ẽ· Deus ĩ adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Antiquãe horã statute refectionis ilingor· seu modũ iuste ac sollicite potatis retinere cũ magno cordis dolore cõtendo: cũ gemitu in est pclamandũ· Deus ĩ adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Ieiunijs me ob mpũgnationẽ carnis districtionib⁹ indigẽtẽ· stomachi phibet lassitudo· seu vẽtris ariditas constrictioq; deterret: ut effectus meo delideio tribuat⁹ uel certe ut estus carnalis q; cipie ablq; tpamẽto districtionis ieunijq; quiescant: orandũ me in est· Deus in adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Accedens ad orationẽ hoã legitima suggerente prepotẽ pauis exhorreo· atq; ab oi esu naturalis natãtatis excludor: cũ emulatu pclamãdũ est in· Deus ĩ adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Do lentẽ me ob stabilitatẽ cordis mlstẽ leoĩ: mpellans capitis phibet dolor· Horaq; tua facẽ meã ad sacrã paginã cõpus allidit· ac epulatq; quietis ipsũ tũ gredi uel pũenire apellor: ipm de nuq; canonicũ cy naxeos psalmoꝝ modũ interdũ me grauissima sõ nu cogit impressio: sili; pclamãdũ e nuicbi· Deus in adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Dublato ab oculis meis sopore· mlbus me noctib⁹ diabolicus ĩ sompnis ui deo fatigatũ: ocũq; a palpebris meis refectionẽ nocturne quietis excludẽ· cũ sulpiriis orandũ est in· Deus in adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Adhuc me ĩ collucatione politũ uicnoz trillano carnis repente q pũgit· et ad olenciũ ptrahẽ tormentẽ blanda oblectatiõe conat⁹· me igius alieno exestuans uiat cuiuscunq; olentes flosculos castitatis: clamandũ in est· Deus ĩ adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Extincta cenco libidinis ignitua· et genitalẽ mẽbris meis ĩcepisse feruẽ rẽ: ut parca hec utris ỹmo grãi dei mẽ me ducis uel pcuo pleueret: iterũ dicendũ est in· Deus in adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuandũ me festina· Ire philargirie tristitie simulis inquietor· rogor q; ppolitã amicã in intrũpẽ lenitatẽ: ne ĩ amici tudinẽ fellis pturbatiõe abducat fiio

ris: ñ sūmo in gemitu pclamandū est.
Deus ī adiutoriū meū intende: dñe ad ad
uuandū me festina. ℣ Ad die reuolor
te supbie elatiōe ptēptor ac de alieno
rū negligēa uel repore q̄dā mēs subri
ri cogitatiōe blandit̄: ne ī me pualeat
hec ītima pniciosa suggestio: ñ omī
ḡtratione cordis orandū est nī. Deus in
adiutoriū meū intende: dñe ad adiuuā
dū me festina. ℣ Humilitatis et simpli
citatis grām supbie tumore depolito
uigi ḡtratiōe spūs acquisiui: ne rursus
veniat in pes supbie et manus pcōris
moueat me. grauiq̄ de victorie mee
elatiōe q̄ fodiar: totis in pclamādū ē
viribq̄ Deus in adiutoriū meū inten
de: dñe ad adiuuandū me festina. ℣
Euagationib⁹ aīe ī numeris ac dubiis
et instabilitate cordis exestuo: nec co
gitationū discpliones valeo coarcere:
ipām q̄ oronē meā fundē ablq; int̄pel
latiōe uel fantalmate ianuū figuiar
sermonū op et actuū retractione non
possū. tantaq̄ me sterilitatis sencio
huius ariditate constrictū: ut nullas
diuo spūalū sensuū generatiōes ptu
rire me sentiā: ut de hoc aī squalore
merear liberari: vñ me gemitib⁹ in
tis atq̄ suspiriis expedire nō possū ne
cessarie pclamabo. Deus ī adiutoriū
meū intende: dñe ad adiuuandū me
festina. ℣ Directionē rursus aīe stu
bilitatē cogitationū. alacritatē cordis
ñ ineffabili gaudio et mētis excellu
tatione sci spūs me sencio cōsecu
tū: exuberantiā quoq; spūalū sēsu
um redundare. reuelatione sacratis
simoq; ītellectuū et antea in penitus
occultoriū repētina dñi illustratiōe p
cepi: ut in hys mear diuinitus ri
tollaue in ē frequēt̄ pclamādū. Deus
in adiutoriū meū intende: dñe ad adiu
uandū me festina. ℣ Nocturnis dēo
nū troubis circūuallat⁹ exagitor. et
īmūdoriū spūum fantasmatib⁹ iquie
tor: spes ipā ñi salutis ac vite trepida
tiōis horrore subtrahit̄: ad salutarē
vsiculi huius portū fugiens. totis vi
ribus pclamabo. Deus in adiutoriū
meū intende: dñe ad adiuuandū me
festina. ℣ Rursus ñ fiducialione
dñi repatr⁹ et ipiq; aiatq; aduentu. ve
lut īnumeris angeloriū milibus me sen
sero circūseptū: ita ut eorū quos mo
te grauis antea tremiscebā. et quoriū
tactū ymo virtutiā horroe mēs et cor
pus sencebā. repente egressus experē
audeā et pnoctare cōfidā: utrum me q̄
stancie huius vigor p dei grām diuinus
īmoret̄: totis est in viribus pclaman
dū. Deus in adiutoriū meū intēde: dñe
ad adiuuandū me festina. ℣ Hui⁹ igi
tur vsiculi ordo in adūlis ut seruiamur
in prolpis ut seruemur ne extollamur
īcessabili sugitate fundenda ē. Hui⁹ in
q̄ vsiculi meditatio ī tuo pectore indis
rupta īmoluat̄. Hūc in ope quolibet seu
mūsteio uel itinē q̄stitutus. decantare nō
desinas. Hūc et dormiens et requiescens
et in vltimus nature necessitab⁹ me
ditare: hec volutatio cordis velut for
mula tibi salutaris effecta. nō solū ille
sū ab oī demoniū īcursione custodiet:
sed eā a cūctis te vicijs tyrene gratio
nis expurgans. ad illas īmutabiles theo
rias celestes q̄ pducet: atq; ad illū ī
effabilē ac pfectis experti pueniet o
ratiōis ardoē. ℣ Hūc vsiculū meditā
ti tibi cōpus irrepat: donec īcessabi
li eiq; exercitatiōe formatq; eā p co
porē eū decantare q̄ueas. Hic tibi
expgefacto pimus occurrat: is te vigi

lautę cogitacões antiqua per vmbras. Iste
te de tuo surgentē cibili cucurrerom genu
um tradat: atq illuc deinceps ad omne
opus actusq deducat: hic te oī tpe psequat. Hūc meditabeis lēdm p̄cepta le
gis sedens in domo et ambulans īmuē:
dormiēs atq surgens. Hūc scribes īli
mine et īanuis oris tui. hūc in parieti
bus domus tue ac penetrabilibus tui pecto
ris collocabis: ita ut hic ad oīonē p̄ui
benti sit tibi accliuis detractio. et ex
inde surgenti atq ad omūs vsus vite
necessarios incedēti fiat erecta et rugis
oratio. De pfōe oīois ad quā p̄dic
ptam. ta traditōe gscendit. xi.
Mens mdelineū formulā teneat. do
nec vsu eis īcessabili et ingi meditacō
ne firmata. cūctaz cogitacionū diui
nas amplas q̄ sublīmes abigat et
refutet: atq ita vsiculi hs pauptate
stricta ad illā būtudinē euāgelicā que
mī ceteras būtudines primatū tenet p
na facultate pueniat. Bti mq pauperes spū: quī ipōz est regnū celoz. Et
ita p̄ istiusmodi pauptatē egregius
pauper exīstens illud pheticū imple
bit eloquiū. Pauper et mops laudabit
nomē tuū. Et reuera que maior aut
sanctior pt̄ēē pauptas: q̄ illiq q̄ uicq
il p̄lidij se uicinū virū ihē gnoscens
de aliena largitate cotidianū polcat
auxiliū. et vitā suā atq sbām singul'
quibusq momētis diuina ope itelligēs
sustentari: verū se mendicū dū non
īmerito p̄fiteri supplicat ad eū cotidie
clamās ego mendicus sū et pauper. deus
adiuua me. Ac sic illā quoq multi
formē sciam dei ipō illuīante cōscen
dens ita piat deinceps sublimioribq
ac sacratioribus misteriis saginari
sed m illud qd dicit p̄ pheticā: mōtes
excelsi cervis. petra refugiū hermacijs
Sed satis pene hinc quē dixim⁹ sensu
coaptat: eo q̄ quilibet in simplicitate
atq īnocentia pleueras. nulli ē nocu
uel molestus: sed sua tm̄ simplicitate
gaudet. solūmō se ab īsidiantiū pecta
delidēat gentiū: velut cervinas pedes
velamīe pregat. id ē meditatiōna diuine pal
lionis p̄dictiq vsiculi īcessabili medi
tacōe munitq molestantis īimici dolo
net insidias. De hijs spūalibus cerua
cis et in pūbus ita dicit. Et cervam
gens īmalida: qui fecerūt in petris do
mos suas. Et reuera q̄ īmalidi et p̄fanos
q̄ firmus monacho: nu nō solū īmun
arū vindicta suppeditat. sed ne lenis
quidē tacita q̄ mocio saltē mtrīlecti
pullulare gredit. Quilibet autē er hor
ptinens statu nō solū īnocentie līpi
tatē pollidet: sed eā dilectionis vir
tute munit. virulentoz serpentū exter
minator effectus ē. habens gressū sathā
nā sub pedibus suis. et ad figurā rapi
nabilis cervi mētis alacritate pueniē
palcet in pheticis atq aplicis mōdi
id ē excellissimis eaz ac subtilissimis
sacramētis. Quoz ū ingi palcua vegi
tatq oīus q̄ psalmoū affectus in le cō
piens. ita ipiet detractiue: ut eos nō
tam q̄ a pheta apositos. sed velut a
se editos quasi oīem pruā protinus
cordis q̄ūctione depromat: ut cervi
ad suā plonā estimet eos fuisse dictos. eoz q̄ sentētiā nō tāc trāmō per
pheticam autem pheta fuisse q̄ploret:
sed in se cotidie geri ipleriq cognos
cat. Tūc eni diuine scripture nobis cla
rior patescit: et quodāmō eaz veni
medulleq pandit: q̄n ex plenas
uras earū non tm̄ papule. sed etiā p
uenit noticiē: sensus q̄ uboz non

expoſitionē nob' ſed p̄ doctrinā reſeran
tur. Eūdē nāq; recipiētes cordis affectū·
quo quiſq; deuotaty ul' ceptus ē plalmꝰ
velut auctores eoꝝ ſū· p̄cedimꝰ magis ī
tellectū eoꝝ q̄ teſtmur·: idē ut p̄us dicto
rū v̄rutē q̄ notitiā diligētes q̄ nū nob'
geſtū ſit uel cotidianus geraf' mcurſi
bus· ſupueniente eoꝝ meditatiōe quo
tāmō recordemꝰ· et q̄ nob' uel neglige
tia nr̄a peperit uel diligētia q̄uleit
uel p̄uidentia dīna ꝙtuleit uel ītriga
to fraudaueit īmmo· ul' ſubtraxerit
lubrica aut ſubtilis obliuio· ul' mtule
rit hūana fragilitas· ſeu īpuda fefel
leit ignoratio detantātes remīſſamꝰ·
Dñs nāq; hos affectꝰ ī plalmis īuenī
mus expreſſos: ut ea que īcurrerīt velut
ī ſpeculo purillimo p̄uidētes efficaciꝰ
agnoſcamꝰ· et ita magiſtrantib' effec
tibus eruditi· nō ut audita· ſed tāq; per
fecta palpemꝰ: nec tamq; mēoue cōmē
tata· ſed uelut ipi rerū nature ſita· de
terno cordis pturiamꝰ effectu· ut coīū
ſenſus nō textu lōnis ſed experiencia p
cedente penetremꝰ· atq; ita ad illā oīō
nis īcorruptionē mens nr̄a pueniet:
ad quā m ſuperiore tractatu quā dns do
nare dignatꝰ eſt' ordo collatiōis alcen
dit. Que nō ſolū nullū y magnis oc
cupatē intuitu: ſed etiā nulla uocis·
nulla ūborū plectiōe diſtinguitur·
Ignita uō mentis intentio p ineffabi
lem cordis exceſſū inexplicabili ſpūs
alacritate proferf': q̄q; mens extra
dñs ſenſus ac ſilibiles effecta mate
ries gemitib' ienarrabilib' atq; ſuſ
piriis p̄fundit ad deū· Interrogatiō quō
ſpūales cogitatiōes īmobiles tene
antur· xij·

Ermanꝰ· Non ſolū nobis traditionē ſpūal'
huiꝰ quā poſcimꝰ diſcipline· ſed
ipām plane p̄tōnē ſatis apte atq; di
lucide putamꝰ expreſſam· Quod ei p̄
ce p̄fectiꝰ· q̄ ve ſublimiꝰ· q̄ dei meditā
tam ꝙpendioſa meditatiōe ꝙpleti· at
q; uniꝰ ſ̄licuſi uolutatiōe a cūctis uſi
bilū terminis demigrāe· et quodāmō
affectꝰ oīōnū cūctaq; breui ſermone cō
cludē·: Et idcirco unū qd' ſupereſt adhuc
nobis p̄emur exponi· quēadmodū
hūc eundē ſ̄liculū quē nobis uite for
mule tradidiſti ſtabilit' retinē poſſi
mus: ut ſicut p dei grām ſumꝰ a ſecu
larū cogitationū nepcis liberati·
ita ſpūales qualiq; īmobilit' retinea
mus· De mobilitate cogitationū

Quu ego capiū cuncti· xiij·
bet plalmi mens nr̄a ꝙcepeit
inſenſibilit' eo ſubtracto· ad alteius
ſcripturā et' exitū neſcīēs ſtupēs q̄ de
uoluf'· Cuiq; illud ī ſemetipa ꝙcepit
uolutāe: necdū illo ad integrū uenti
lato oborta alteiꝰ teſtimonij meditā
meditatiōnē mateie p̄ius excludit
De hac quoq; ad alterā ſubintrante
alia meditatiōe tūſferf': et ita animꝰ
ſemp de plalmo rotatꝰ ad plalmū de
euangeliū textu ad apli tranſlatiōs leō
nem· de hac quoq; ad ꝓphetica deuol
utf' eloquia·: et exinde ad qualdā ſpi
tuales delatꝰ hiſtorias per oīē ſcrip
turaz corpꝰ inſtabilis vagusq; iactatf':
nichil pro arbitrio ſuo ꝓualens ul' ab
icē uel tenē· nec pleno q̄q; iudicio et ex
aminatiōe fruere· palpator tūmodo
ſpūalū ſenſuū ac degustator· nō ge
nerator nec poſſeſſor effrūs· Atq; ita
mens mobilis ſemp ac vaga in tpe
quoq; ſynaxeos velut ebria p diuīſa
diſtrahitf': nullū officiū ꝙpetenī ex
ſoluēs· ubi grā· Dū orat plalmū·
aut aliquā recolit lōem·: dū cantat

aliud q̄ meditatur q̄ textus ipius cō
tinet psalmi· cū ī cōne rentat: facien
dū aliq̄ uolut· frīq̄ remmulat· at
q̄ in hūc modū nichil disciplinat cul
oportune recipi uel dimitti: sed ve
lut fortuitis agi uideat mentibus·
retinendi ea quib⁹ delectat· ul īmoran
di eis nō habens pīatē· ¶ Necessariū
nobis ē ergo p omnib⁹ nosse q̄ admo
dū hec spūalia q̄petent explē possim⁹
officia: uel certe hūc eundē uiculū q̄
nobis uite formule tradidisti īmobi
liter custodie: ut omn̄ sensuū ort⁹ ac
finis nō mutabilitate fluctuēt·
sed in mētā diuone q̄escant· ¶ Qualiter ad
modū stabilitas cordis seu cogita
Daac· Licet· nonū possit acquiri ex
pridem disputantib⁹ nob⁹ sup hac re
de oīb⁹ statu q̄tū reor sit sufficienter
expressū: tū q̄ nobis hec eadē poscentib⁹
iterari de firmatiōe cordis breuiter
intimabo· ¶ Tria sūt que uagā mē
tem stabilē faciūt: que tū aliās nullo
mō poterūt apphendi· nisi p opis
nō philargirie sed sacris cenobii u
sibus dedicati infatigabilē uigilatē
quīs oīno sollicitudines et cure uite
pūtis pus fuerīt abdicate: ut ita illi⁹
aplicū p̄ceptū sine intermissiōe orare
possim⁹ īplere· ℣ Alterū nāq̄ orat: q̄s
quis illo tēp⁹ quo genua flectunt
orare q̄uenit· ¶ Tertiū uò orat: q̄s
etiā flexis genibus euagatiōe cordis
qualicūq̄ distrahit· Et idcirco q̄les
orantes uolum⁹ īuenīri: tales nos
ē oportet ante tēp⁹ orandi· ¶ Necesse
est cū mentē in tpe supplicatiōis sue
de statu p̄cedente formari· ne illius q̄
eam cogitatiōib⁹ orantē uel ad ce
lestia sublimari· uel ad terrena demer
gi: quib⁹ ante oratiōē fuit īmorata·

Huculq̄ abbas ysaac attonitis nob⁹
sedām collatiōnē de oīb⁹ qualitate
digessit· Cuius doctrinā sup illius p̄dicti
uiculi meditatiōe quā uelut mēor
matiōis loco īpientibus traderēt
retinendā admirantes admodū et
exolē tenacissime cupientes· utpote
quā q̄pendiosā ac facilē credebam⁹:
difficultatē satis ad obseruandū exper
tum· q̄ illud studiū nrm quo solebā
mus antea p omne scripturar corpus abi
q̄ ullius p̄seuerātie uinculo uaia pal
tim meditatione discurrē· ¶ Constat
igit nemīnē prorsus ob īpeitā īrāci
a p̄tōe cordis excludi: nec ruinatarē
obesse ad q̄pensandā cordis atq̄ aīme
puritatē· ¶ Que q̄pendiosissime adi
pisc̄ possit: si mō sanam et integram
mentis intentiōnē uigi ad deū uiculi
huius meditatiōe seruauerit· ¶ Expli
cit collatio decima et ultima p
mi libri ·.

Incipit prefacio septem collationum beati iohannis cassiani presbiteri ad beatū hono ratum episcopum et sanctū famulum xp̄i eutherium

Prefacio

Dum vtutē ꝑfectis vite q̄ velut magna quedam luminaria in hoc mundo admirabili claritate fulgetis et multi sc̄or qui vid̄ eruditi exemplo vix queāt emulari: tū vos o sc̄i fr̄es honorate et euthe rii tanta illoꝝ sublimiū virtutū opera quibus ꝑma anachoreleos instituta sunt repperim⁹ laude flāmamini: ut vn⁹ q̄ dem vrm̄ ingenti fr̄m cenobio p̄sidēs congregationē suā que cotidiano sc̄e conuersationis vsu docetur ītuitu illoꝝ quoq; prīm p̄ceptis optet instituere. Alter uō ut cellā corpali corpori dēdita erat: ad spectu cogitū penetrare volu erit: ut hanc quasi frigoris gallica ni rigore torpentē paucula dēlinitas: ad illas quas sol iustitie primus rel pendit radios maturis vtutū fructib⁹ redundantes velut turtur castissim⁹ cōsuescat: necessario in hoc michi virtutis caritatis extorsit: ut vni⁹ de sideio alteri⁹ cellā labori ꝑsulens tam diruptū scribendi periculū nō vitarē: dūmō et ꝑsonā apud filios adderetur auctoritas: et sc̄o tam periculose nauigationis necessitas demeret: ꝑmde q̄ fidei vite atq; feruori nec illa insti tuta cenobioꝝ que duodecī libellis ad hāc mēsure epīm calcatē quo po tuim⁹ sermone ꝑscripsim⁹: nec de cē collationes in scitiō tota hēmo nasterioꝝ prīm quas ꝑsentib⁹ sc̄is ellādio et leōntio epīs utriusq; digessimus satisfacē potuerūt: nec cellā ut i tueris nr̄i vacuo et ocio ꝑgnoscat⁹ tri buum in alia hēremo ꝑfectiorū quos p̄ nos vidim⁹ prīm septē collationes pari ꝑscriptas stilo vobis credidi ꝑ legendas: quib⁹ ea que de ꝑfectione ī ꝑteri tis opusculis nr̄is obscurius forsitā ꝑprehensa uel ꝑtermissa fuit supplea tur. Dū uō sc̄am studij vr̄i fructū: cellā hec sanare nō quiuerit: septē alie col lationes que ad sc̄os qui in scitica di bus ꝑfectiorē fuerunt institutis emittende sunt fr̄es: deliberiū ut arbitror vr̄i ardoris explebunt.

Explicit ꝑfacio Incipit collacio ꝑma cḥemonis de ꝑfectione undecima.

Dum in cenobio si rie ꝑfectes posset ꝑma fidei rudimēta succedentib⁹ ali quatenus incremētis maiorē ꝑfectionis delibare grām repperiem⁹: statuim⁹ cōtextum egipti petere: ac remotissima cellā thebaidos hēremo penetrata sc̄orū plurimos quoꝝ glām fama p humilia diffuderat: si nō emulandi saltē agnoscendi studio īuisere. Igit⁹ ad oppidū egipti cui thēnesis nomē est īmensa na uigatione peruenim⁹. Cuius accole ita uel mari uel stagnis salsis undiq; circum fluūt⁹: ut solus q; terra desit negociato nib⁹ deditis opes atq; ciuitatem nauali cō mercio parent⁹: ita ut edificiis cū volu erint extruendis tra non suppetat: nisi de longinquis nauigijs apporteturꝝ Vbi cū aduenientib⁹ nobis fauēs de sideriis nr̄is diuinitas bīssimi ac ꝑ apti viri archebii epī ꝑstitisset aduē tū: qui raptus de anachoritaꝝ cetu et

epūs panephili oppido datus · tanta dis
tritiōe omū cuo suo ꝓpriū solitudinis
custodiunt · ut nichil de ꝓteite hūilitatis
tenore laxaueit · aut de adiecto sibi ho
nore blandiat sit: nō enī tamē ydone
um se ad illud officiū testabatur ad
sentū: sed uelut indignū ab illa ana
chorecos disciplina querebat̄ expulsū:
eo qꝫ triginta et septē annis in eadē q
morat̄ ad puritatē tante ꝓfessionis
nequaq̄ puenire potuisset. Hic igit̄
cū in supradicta panephelio quo eū elu
gendi illuc epī causa pduxerat · pie nos
atq; hūanissime suscepisset: aguito de
sideio nrō quo scōs priēs cnās in ulteriō
bus egipti pabula inquirē deliderabam⁹:
uenire mec̄ et uidere iterū senes haurlō
ge a nrō mōsterio gestientes quoꝝ ita
et antiquitas i corpib⁹ iam curuatis
et sctās cnā in ipō fulget aspectu · ut
uel sola cōtemplatio eoū magnā ituē
tibus posset gerere doctrinā: a q̄bus
id qđ amissū doleo qđ qꝫ tradē iam pdi
tū nequeo · nō tam uobis qꝫ ipō scē uite
dilectus exemplo. Credo aūt iopiā me
am hoc studio aliquatenꝰ subleuandā:
si inq̄rentib⁹ uobis illā euangelicam
margaritā quā ipē non habeo saltē
pudero ubi eā inuenire cōpareris ·
Dūpto itaq; baculo et pera ut illuc tū
tis uiam ingredientib⁹ monachis mo
ris est: ad ciuitatē nos suā id̄ē panephi
sim uicinis diuertit ipē pduxit. Cuiꝰ tras
ītmo cnā origine regionis plurimā p
tem quōdā opulentissimā liquidē ex
ea cūcte ut fama ē regionū cibus sub
mīstrabat: repentino tremotu excel
sū mare transgressis limitib⁹ octu
pauit: atq; ita glaphis ferme oīb⁹
uīs oppressas olim terras salsis palu
dibus suppterit: ut illud qđ ī psalmo
spūalit̄ de anima dr̄ posuit flumina in dese
tū · et terrā aquarū in sitim · terā fructife
ram in salsugine a malicia ī habitan
cū in ea: sed in iram dei illa putēt regio
ne pdictū. In hys ergo locis multa in
hūc mo dū oppida eminēcioribꝰ in
mulis collocata fugatis habitato
bus eluuies illa uelut in sulas fecit:
que deliderata secedentib⁹ scis solu
dimē prebent · in quib⁹ tres senes id
ē chemon nesteros et ioseph anachoī
te antiquissimi conuisebant: itaq;
btūs archiep̄s primū nos pduxit ad chē
monē maluit: qui et monasterio eq
ꝑior et duobꝰ alijs puectior cēt eta
te · Nam cū centenariū uite ānū spū
tū alacer excelliret: ita dentiū ei⁹ cē
pis fuerat petulitate atq; ordinū rugis
te curuatū: ut quasi in pineā redu
tā membrāā similis ac ptēus tirannꝰ
manib⁹ pgrederet. Hunc igit̄ et tui
mirabilē et morosū pter intuentes · qđ
dem defectus mortalitatisq; oīb⁹ mem
bris nequaq̄ ceulurā ptēte districto
nis amulerat: cū sermone atq; doctri
nā supplicat poscim⁹ · ac deliderū spi
tualiū institutionū causā fuisse adue
tus nrī ꝓfitaremur: grauiter ille
sulpirans · qđ nobis aut pollū afferre
doctine: cū inueterate senectutis ut
rigorē prisinū relaxaut ita loquē
di quoq; ademit fiduciā. Quēadmo
dū eūi doctē plumā aut aluū in eo ultra
am: qđ me iam uel minus uel repudi
exercere cognoscō. Ob quā rem mul
tū uuiorē mī in hac usq; etate cohā
bitare puli: ne exemplo meo alcui⁹
districto laxaret. Nūq̄ enī erit effi
cax institutionis auctoritas: nulli eam
effectū opis cui cordi affuerit audiēdi.
Adhec nos nō mediocri ofitioē ꝓsti

ti: ita rūdimus. Licet sufficē nobis ad ō
nem īstructionē debeat uel loa ista dif
ficultas uel ipā eaī solitaia adhuc vita
quā iuuenis quoq; robusta vix pollit
tolerare: que nos eaī te tacēte satis ha
būdeq; ostrauit atq; pūgit: rogamus
tī ut tractur nitate paulū pternulla
ea pocis dignanter mfundas: p que hāc
quā videmus in te vtutē nō tam imita
tione q plecti q āmiratiōe pollimus: ita
eaī si reuelatis tibi tepor nr ipetrare et
ad'expetimus nō meret: debet hoc saltē
labor tanti itineris obtinē q de bethle
mitica tenobij rudimēto illtuciois
vīē deliderio et pfectu nrī amore ppā
uimus. Tūc btus chémon. Tria sūt
inq; que facūt hoīes a vicijs tēperare:
idē aut metus gehenne: siue pīcū le
gū: aut spes atq; deliderū regni celoz:
aut affectus hoīs ipī amoz q; virtutū.
Nam timor ita malis ytagūs legit exe
rcari. Timor dnī odit malicā. Spes e
iaī oīm vicioz excludit ieiuniū. Amor e
ū delinquēt oīs: qui sperant in eū.
Amor quoq; cuncta nō metuit pcōrū:
qz caritas nūq; cadit. Et iterū. Caritas
opit multitudinē pcōz. Et idcirco be
atus paulus oēm salutis sūmā in istaq;
truū vtutū q sūmatiōe cludens: nunc
inquit manēt fides spes caritas tria
hec. Fides namq; est que futuri iudicij
ac supplicioū metu vicioz facit ytagia
declinare. Spes que mentē nrām de pī
tibus allocans: vnūlas corpis volup
tates celestiū pmioū expectatione q
tēpnit. Caritas que nos ad amorē xpī
et spūalū vtutū fructū mentis ardo
re succendens: q̄q; illis est contrariū
toto facit odio detestari. Que tria iu
ncta ad vnū tendē videntur: quoīt eū
nos a rebus illicitis abstinere: magnis
tū excellentie sue gradibus abūdātē dispa
rant. Duo nāq; sunt opia xpiane hoīm sunt
eoī: qui ad pfectū tendentes necdū af
fectū concepere virtutū. Terrū spernalis
dei est: et eoī qui in sese ymaginē dei ac
similitudinē receperūt. Ille namq; solus
ea que bona sunt nullo metu nulla rmu
neratiōis gratia puocante: sed solo bo
nitatis opatur affectu. Omīa enī ut ait
salomon opa opatus est dūs ppter semet
ipm. Que namq; bonitatis obtentu om
nē bonoz copiā. dignus indignusq; lar
gitur: qua nec fatigari iuuatus pt. nec
iniquitatibus hoīm passibiliter promo
ueri. semp salubriter manens pfecta boī
tas īmutabilisq; natura. Qui quis igit
ad pfectū tendit de illo p̄mo timoris gē
du quēpe durus cē seruilē: de quo di
citur tī oīa fecerim. Dicte qua seruī iu
tiles sumus: ad alacrē spei tranquillitem
gaudio profitente consurgit: qui iā
non seruo sed mercēnario compatur
Cuius mercedē retributionis exptāt
et quasi de absolutione et penali timo
re securus. ac bonoz sibi opm gaudens:
licet placati pmū videat expetere: tū
ad affectū illū filij qui de paterne īdul
gentie omī liberalitate confidens: oīa
que pīs sunt sua esse non ambigit p
uenire non potuit: ad quē eaī ille p
digus qui tī sibi pīs eaī filij nomē
amiserat aspirare nō audet dicens.
Iam non sū dignus vocari filius tuus:
fac me sicut vnū de mercenariis tuis
Post illas enī porcoī siliquas. quaz
ei et sacietas negabatur in semetipo
reuersus et salutari timore q puncto
īmūdicie porcoī horrere iam cepēt
ac dire famis supplicia formidabat:
velut iam seruus effectus. eaī mercē
narij statū de mercede iam cogitans cō

cupiscat ac dicat Quanti mercenarii patris mei habundant panibus: ego hic fame pereo? Revertar ergo ad patrem meum: et dicam illi. Pater peccavi in celum et coram te iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis. Sed ad istam humilis penitentie vocem in occursum eius pater pius eius maiore ipius anxietate fuerat pietate succensus: cuius non extentus minora credens utroque gradu sine dilatione tutissimo pulchrum filiorum restituit dignitati. Sed mirandum prime cene nobis est: ut ad tertium filiorum gradum qui ova que pius fuit sua ee credit. p mirifico solubile caritatis gremium descendentes? celestis illius patrie ymaginem ac similitudinem recipere mereamur: et ad imitationem veri illius filii properare possimus. omnia que habet pater mea sunt. Quid de nobis tuis aplius protelem dicens. Omnia vana sunt sine paulo sine apollo sine cephas sine mundus sine vita sine mors. sine presentia sine futura: ova vana sunt. Ad ipsam similitudinem cene salvatoris precepta nos provocant. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. In illius enim nomine solet interrupti bonitatis affectus? cui aliquo vel tepore vel leticia vel oblectatione vigor ani relaxatus: aut metum ad pius gehenne. aut delictorum subtrahit futurorum. Et est quidem in illius gradus cumulum pfectus ibi cum nos. ut diu vel penarum metu vel premiorum spe magnus vinea declinare ad caritatis gradum tranire possis: qui timor non est magis in caritate? sed perfecta caritas foras mittit timorem. quia timor penam habet. Qui autem timet: non est perfectus in caritate. Nos ergo diligamus: quia deus prior nos dilexit. Non ergo aliter ad illam veram perfectionem conscendere poterimus? nisi quemadmodum nullius alterius nisi nostri luius gratia prior nos ille dilexit: ita et nos quoque nullius alterius rei nisi sui mei tui amoris dilectionem obtentu. Quam obrem studendum nobis est ut de hoc nimirum ad spem de spe ad caritatem dei ut ipsarum virtutum amorem perfectionis conscendamus ardore: ut tutissimum gradum affectum boni ipius. immobiliter in quo tuto humane possibile est nature quo boni est retentemus. Multum magni differt inter eum qui metu gehenne vel spe retributionis future. vinctus in se extinguit incendia: et eum qui divine caritatis affectum ipam malicia exterminans phos relucet ac puritatis pulcritudinem phos relucet ac puritatis pulcritudinem boni. Amore tui et desiderio caritatis? nec iam renunciationem future pumilionis aspiciens. sed pius boni delectatus gloria agit ova: nec contemplatione penarum sed delectatione virtutum. Hic namque status nec submotis auctoritatibus hoim testimonijs abiunctatio ne pii. ne occultis cogitationum violatoribus oblectationibus pii: dum affectum virtutum ipius medullitus retinens quicquid illi contrarium est non solum corde non recipit verum etiam summo detestatur horrore. Adhuc nagi est pius bono quepiam delectationi odium habere minorum carnis stagnationum aliud future renunciationis intuitu illicitas quas pius refrenare: aliud quod pius metuit detrimentum. et aliud futurum formidare supplicium. Postremo multo magis est propter bonum ipsum a bono nolle dilectionem quam propter metum mali. malus non posse quam nolle. In illo enim voluntarium bonum est. in illo vero tantum coactum et tamen nolenti violentum

ctoritū: uel metu supplicij uel cupidi
tate p̄mioꝝ. ℣ Nam qui timoris obten
tu a vitioꝝ obtinet blandimētis. adēp
to timoris obstaculo. ruit ū ad aliud qđ
diligit reuertī: et ob id nec ab impug
natione quidē aliqū requiescit. qua
nec firmā ac ꝑpetuā pacē castimonie
possidebit. vbi enī inquietudo belloꝝ:
non p̄t non ecā vulnerū intervenie
dissensionis. ℣ Necesse est enī quēp iā i
gressu certū. q̄ vus bellator sit et fortis
dimicans letalia adūsarios vulnera
frequēter infligat: nōnūq̄ tū hostiliꝫ
mucrone pstringi. Cruꝫ nō superata
impugnatione vitioꝝ pacis iam securi
tate pfruī: et tūc ꝓprie vitutis af
fectū: iugem statū illi⁹ boni cui iam
totus est retentabit: qua dā puo timo
castitatis nichil credit eē tanpnolig.
℣ Nec enī carꝫ ac ꝑnoctius q̄ q̄ pūri in
dicat puritate: cui pena grauis ē uel
vtutū p̄meditata transgressio. uel ipīg
vitij virulenta contagio. ℣ Hunc mḡ nec
reuerentia humane pūne q̄ q̄ adici et
honestatis. nec timuit solutio: sed ꝑ
vbiq̄ seruī semp q̄ circūferens arbitrā
nō solū actuū sed ecā cogitationū suaꝝ
rū q̄ctām illi ponsimiū studē q̄dit.
quē nec circūuenīri nec falli nec sub
terfugē se posse cognoscat. Cruē statū
si quis de adiutorio dei. non de studij su
labore ꝑsumēs mercuerit possidē: de cō
dicione seruili in qua timor est et mer
cēnaria spes cupiditate. in qua nō tā
bonitas largientis q̄ ꝑmiū retribu
tionis exp̄etē. in adoptionē inapiet
transire filioꝝ. vbi iam nō timoꝝ. nō
cupiditas. sed illa caritas que nūq̄
cadit sed iugiter pleuerat. De quo
timore et caritate quos increpās do
minus. quid cuiq̄ plone queniret ol
tendit: filiꝫ honorat ꝑem. et seruus
dnūm suū. Et si ꝑ ego sū: ubi ē honor
meꝰ: Et si dūs ego sū. ubi est timor
meus: ℣ Necesse est enī timē eū qui ser
uus ē: qua caeus voluntatē dnī sui. si
non fecerit. digne plagis vapulab⁹ mul
tis. ℣ hanc igit̄ caritatē quisq̄s ad ymā
ginē dei silitudinēq̄ pueneritꝫ bono
iam ꝓpter bonū ipīꝫ delectabit̄ voluta
tem. ac silem quodāmō possidens pa
cientie ac lenitatis affectū. nullis dem
ceps pertractū vicijs uratur: sed veni
am ponꝫ infirmitatibꝫ eoū condolēs
atq̄ pacienꝫ ꝑplorabit. se remunisces
tam dni silium passionū stimulis im
pugnatū. donec misericordia dni sal
uaret̄. nec suo erutū studio ab īpug
natione carnali. sed dei ꝓtectione sal
uatū: ut nō vacuā sed mūdam er
rantibꝫ intelligēt impendendā. illū
vsiculū ad deū cū omni cordis trāquil
litate decantans. Tu discupisti victi
la mea: tibi sacrificabo hostiam lau
dis. Et mihi q̄ dūs adiuuit me paulo
minꝰ habitauerat anī in ītimo aīa mea:
Et mihi hac mētis humilitate consistēs po
terit ecā ewangelicū illud ꝑfois ex
plē mandatū. diligite inimicos vros
būfacite his qui oderūt vos: et ora
te ꝓ vos plequentibus et calūpniantiꝫ
bꝰ vos. Et ita ad illud ꝑmiū qđ sub
nūgit̄ poterit puenire: ꝑqđ nō solū
ymaginē dei sed silitudinēq̄ ꝑferamꝰ:
verū ecā filij nūcupem̄: ut sits īquit
filij ꝑris vri qui in celis est. qui solē m
suū oriri facit super bonos et malos
et pluit sup iustos et īiustos. Cruē af
fectū btūs iohānes allecturū se esse ꝓ
nosceus. ait. ℣ Et fiduciā habeamus m
die iudicij: qua sicut ille ē. ita et nos
sumꝰ in hoc mūdo. ℣ In quo ei īfirma

et fragilis humana natura ẽ sicut ille
pt: nisi se in bonos et malos multos
et iustos ad imitationẽ dei planta sp
sui extendeit caritate: Vt bonũ ꝓpter
bonũ ipius opetur affectũ: pueniẽs ad
illã uerã adoptionẽ filioꝝ dei de qua
deum aplius ita pnũciat. Omis qui
natus ẽ ex deo pccm nõ facit: qua se
mẽ ipius in eo est et nõ pt peccare qm
ex deo natus est. Dicmus qm oĩs qui na
tus ẽ ex deo nõ peccat sed generatio dei
seruat eũ. et malignus non tãgit eũ.
Ex dmtelligendũ est non de oĩ gene
pcõꝝ: sed de capitalibus tm criminu
bus dicit. A quibus se quisq; abstinere
atq; emendare noluerit: pro illo ĩ alio
loco pdicto aplus negare quidẽ debe
pnũciat. Cum sat iquens frem suũ
peccare pccm non ad mortẽ: petet et
dabit ei uita peccanti nõ ad mortẽ. Est
pccm ad mortẽ: non pro illo dico ut ro
get quis. Ceterũ de illis que pnũciant
nõ esse ad mortẽ a quibus etiam hij qui
fideliter xpo seruiũt. quãtalibet arcta
spectione seruetipos custodiant. ĩmu
nes ẽ nõ polluãt: ita dicit. Si dixerimꝰ
quia peccatum nõ habemꝰ: mendaces facimꝰ
eũ. et ẽbũ eius nõ est in nobis. Impossi
bile namq; ẽ quẽlibet cõꝝ non illis
minutis que p sermonẽ. p cogitatio
nẽ. p ignorantiã. p obliuionẽ. p necessi
tatẽ. p uolũtatẽ. p obreptionẽ admit
tunt mauree. Cue licet ab illo pcõ
qd ad mortẽ ẽ dicit aliena sint: cul
pa tm ac reprehensione carere non
pñt. Cũ ergo quis hũc quẽ pdiximꝰ
bonitatis affectũ et imitationẽ dei fu
erit allecutꝰ: tũc uiscerib9 dulce lon
ganimitatis induit: p plectoribus
quoq; suis orabit dicens. pr ignosce
eis: non enim sciũt qd faciũt. Ceterum
cludens iudiciũ est aie nerdũ uiaꝝ fe
rebus cliquate m cmunib9 alienis nõ
affectũ mẽ adolere: sed rigidã iudicãs
tenẽ censurã. sicam qdmodũ pcõ
nẽ cordis poteit obtinẽ is qui non hẽ
illud qd aplus plenitudinẽ legis con
sũmãe posse signauit alterutrũ iqui
ens onera uã portate: et sic adipleb
ns legẽ xpi. Sed nec illã ututẽ possi
det caritatis. que non irritat non iãta
tur nõ cogitat malũ: oĩa suffert omia
sustinet. Justus eũ misereꝰ aiãs peroꝝ
suoꝝ: uiscerã aũt impioꝝ sine misei
cordia. Ideoq; hmõdi uiꝝ monachũ ẽ
macẽ cernimus est: que in alio idemẽ
ti atq; mhũana seueritate odempnat
Rex eũ rigidus ĩcurrit ĩ malã: et q
obturat aures suas ne audiat mise
rũ: et ipe ĩuocabit et nõ exit qui exau
diet eũ. Germanus. Potenter qui
dẽ ac magnifice de pfecta dei caritate dis
serũ est: uerũptamẽ illud nos pmo
uet q cũ eam tanta laude ptuleis. nmo
rem dei et spem retributionis etne imp
fecta ẽ dixeris. cũ utiq; multo aliud
uideat de eis sentire, pphã dicẽs. Time
te dnũ oĩs sci eius: quia nichil deest
timentibus eũ. Et iterũ in obseruãdis
iustificationibus dei retributionis spe
templatõe fateat exercitatũ: nichi
lum nuquãs cor meũ ad faciendas
iustificationes tuas ĩeternũ. ꝓpter
retributionẽ. Et aplus. Fide uiquit
moyses grandis factus negauit se ẽ
filiũ filie pharaonis. magis eligens
affligi cũ pplo dei q tpalis pcti habẽ
iocunditatẽ: maiores diuicias estiꝰ
mans thesauris egiptioꝝ inppciũ
xpi. Aspiciebat eũ in remunerationẽ.
Cruõ ergo impfecta credenda ẽ cui er
bitus quid retributionis obtẽtu sit

rificationes dñi le treille gloriet: et legi
lator ꝑuia figuia plpicuus ſpiculle
adoptionē regne dignitatis: et affluctō
nē diuiſſimā thelauris egiptioꝝ ꝑtu
liſſe dicat̄: ¶ Clemon· ꝓio ſtatu
atq; menſura vnuſcuuſq; mētis diui
na ſcriptūa ad diuſos ꝓfectionū gra
dus arbitrij nr̄i ꝓuocat libtatē ſicu
cū poteāt vniformis omīb; ꝓfectus
corona ꝓponi ſp̄ner oīm vna vtus ac
voluntas aut feruor eſt: et ideo ea ꝑ
quodāmō ꝓfectū diuſos ordines diui
ſas ꝑ menſuras ſermo diuinꝰ illustrat
Ordo euangelicꝰ quoq; bītudinū
varietas euidenter oñdit· Licet cū beati
dicant̄ quoꝝ ſūt regna celoꝝ: et bī
qui poſſidebūt terrā et bī qui gloriatō
nem recipiunt et beati qui ſaturitate
pociunt̄: tū multū credim⁹ interelle
inter habitationē regni celoꝝ et poſ
ſeſſionē illius queūq; ē terre· et inter p
fectionem ꝙ ſolationis et plenitudinē ſa
turitatē ꝙ ultrice· multū ꝙ inter illos
diſtare qui mām ꝙſequunt̄ et illos q̄
gloriolillima viſione dei ꝓfrui mēbū
tur· Alia cū gloria ſolis: alia gl̄a lune:
et alia gloria ſtellarū· Stella cū a ſtel
la differt in gloria: ita et reſurrectio
mortuorū· Cum ergo iuxta hūc modū
ſcriptura diuina timentes deū laudet
et dicat· bī omīs qui timent dñm· et
plenā per hoc illis bītudinē repmit
tat· iterū tū dicat timor non ē in cari
tate· ſed ꝑfecta caritas foras mit
tit timorē: quī timor penā habet· Qui
aūt timet non ē ꝑfectus ī caritate· Et rur
ſus nō ſeruire deo gloriolū ſit et dicatur
ſeruite dño in timore: et magnū tibi
eſt vocari ſeruū meū· et bīus ſeruus il
le quē cū veneit dñs ſuus inuenerit ſic
facientē: tū ad aplos ita dicit· Jam nō
dicā vos ſeruos: quia ſeruus neſcit quid
faciat dñs ſuus· Vos aūt dixi amicos:
quia oīa que audiui a ꝓre meo nota fe
ci vobis· Et iterū· Vos amici mei eſtis:
ſi feceritis que ego ꝓcipio vobis· Videtis er
go ꝓfectionū gradus ee diuſos: et de
excelſis ad excelſiora nos ad dño ꝓuo
cari: ita ut is qui ī timore dei beatus et
ꝓfectus extiterit ambulans ſicut ſcr̄ip
tum eſt de ītute in virtutē et de ꝓfectio
ne ad alia ꝓfectionē id eſt de timore ad
ſpem· mentis alacritate ꝙcrendēs ad
beatitudinē denuo ſtatū qd̄ eſt caritas ī
tetur· et qui fuerit fidelis ſeruus et pru
dens ad amicitie ſodalitatē et adoptio
nē tranſeat filioꝝ· Secundū hūc er
go ſenſū nr̄a quoq; intelligentia ē ſen
tentia: nō quo ꝙtemplationē ꝑpetue
illius pene uel bīſſime retributionis que
repromittit̄ ſcīs· nullū ꝓfuturum eſſe
mouēti: ſed quia cū ſint vtiles et ſer
tatores ſuos ad initia bītudinis ītro
ducant caritas ruſus in qua plenor
fiducia ꝑpetuūq; gaudiū eſt aſſumēs
eos de timore ſeruili et mercēnaia ſpe
ad dilectionē dei et adoptionē tranſferet
filioꝝ: et quodāmō ꝓfectiores faciet de
ꝓfectis· Multe enī aut ſaluator man
ſiones ſūt apud ꝓrem meū· Et licet
oīa aſtra videant̄ eſſe in celo: inter cla
ritatē tū ſolis et lune et luciferi cereāq;
ꝙ ſtellaꝝ multa diſtantia eſt· Et ideo
bīus aplus nō ſolū timori et ſpei ſed
etiā cūctis caritatibus que magna et
mirifica habent eam ꝓferens: ſupra
modū excellentiorē omnibus caritatē ol
tendit· ſtam cū vellet explere oī ca
thalogo ſpualiū caritatū vtutū eiꝰ
deſcribē mēbra: ita ꝓfatus eſt· Et adhuc
ſup modū excellentiorē vobis viam de
monſtro· Si linguis hoīm loquar et

angelorū et si habuero ꝓphetā et nouerī
mysteria oīa et oēm scīam: et si habuero
oēm fidē ita ut montes trāsferā: et si
distribuero in cibos paupm oīs facul
tates meas: et si tradidero corpus meū
ita ut ardeā: caritatē aūt nō habuero:
nichil mi prodest. Dicetur ergo nichil
ꝑnobilius nichil ꝑfectius nichilq; sub
limius: et ut ita dixerim nichil caritate
ꝓfectius inueniri. Siue enī ꝓphetie eua
cuabunt siue lingue cessabūt: siue sci
entia destruet caritas aūt nūq; excidet:
sine qua nō solū illa ꝑcellentissima ca
ritatū genera: sed etiā martirij ipīg
gloria vacuatur. Quisq; igit in hūg
fuit caritatis ꝑfectiōe fundatus: necesse
est ut ad illū sublimiorē caritatis
timorē gradu excellentiore ascēdat:
quē non pena: terror nec cupido p
miorū sed amoris generat magnitu
do: quo uel filius indulgentissimū ꝑē
uel fr̄em frater: uel amicū amicus:
uel quilibet quilibet colluctor reuereat affec
tu: dū eius non ubera nec quicq; sed ul'te
nuē amoris formidat offensam: atq;
in omnibus non solū actibus uitā etiā ꝑ
bis attonita semp pietate distendit
ne ergā se qūtulūcūq; feruor dilectōis
ipīg ītepescat. Cuius timoris magnu
ficentiā vnus ꝓphetarū elegantī exꝑssit:
dicens inquiens saluus sapiē et scīē
timor dñi ipe est thesaurus eius. Nō
potuit timoris illius dignitatē et me
ritū magis euidenti exprimē: q̄ ut di
cendo salutis mē que in uita dei sapīa
scīaq; gl̄iatur. Dicēt nichil a timore dñi
nō posse seruari. Ad hūc ergo metum
nō pctōres sed scī ꝓphetas ītantum
eloquijs: dicente psalmographo. Ti
mete dñm oēs scī eius: quia nichil
deest timentibus eū. Cum ī hoc timore
dñm metunt: ꝑfectū eius certū est nich
il deesse. Nam de illo timore penali
euidenter iohānes aplus dicit. Cum
timet nō est ꝑfectus ī caritate: quia ti
mor penā habet. Multa ergo distan
tia est inter illū timorē cui nichil deest
qui sapiē scīeq; thesaurus est: et illū in
ꝑfectū qui pncipiū sapiē nūcupatur.
quicq; pena in se gerentes de ꝑfectōe ro
dibus lapidemente plenitudiē caritatis
extruditur. Timor enī nō est ī caritate:
sed ꝑfecta caritas foras mittit timorē.
Et reuera si pncipiū sapiē ī timore cō
sistit: quē erit ergo uili xpi caritate per
fectio. Cui illū in se ꝑfectē dilectōis q
tinēs mentē: nō iam pncipiū sed thesau
rus sapiē et scīē nūcupatur. Et idcō
duplex timoris est gradus: unus ma
pientiū id ē eorū qui adhuc sub nugo
et trore seruili sūt. de quo dicit. et ser
uus dñm suū timebit. Et ī euangelio
Iam nō dicā uos seruos: q̄ seruus nes
cit q̄d faciat dñs suus et ideo seruus ipse
non manet ī domo ēternū. Imbuit ei
nos ut ab illo penali metu ad caritā
tis plenissimā libertatē et amicoū fi
liorūq; dei fiduciā tendeamus. Denuq; be
atus aplus qui seruilē illū timoris gra
dū olim caritatis dūte utute trāscen
derat: ītegritatē de spiritus maioribus
datis bonis a dño ꝑfectē. Non ei
īquit dedit nobis deus spūm timoris:
sed ututis et dilectōis et sobrietatis. Eos
etiā qui ꝑfecta celestis illius prīs dilectō
flagrabant: quosq; ex seruis filios ad
opto diuina iam fecerat: hoc adhor
tatur eloquio. Non ei accepistis spi
tū seruitutis iterū in timore: sed ac
cepistis spūm adoptionis filiorū ī quo
clamamus abba pater. De hoc etiā mi
tu cū illā septiformē spūs scī grām

ephia describēs quē in hoīe illo dūco
sēm carnacionis dīs penetrationē del
crendisse nō dubiū est: dixitq; et re
quiescet sup eū spūs dñi· spūs sapiēt
intellectūs· spūs cōsilij et fortitudīs· spi
ritus scīe et pietatis· nouissime velut
ḡdam papillū intulit dicens· et re
plebit eū spūs timoris dñi· In quo p
nitis illud est diligendus intuendū·
q̄ non dixerit et requiescet sup eum
spūs timoris dñi sicut de illis poterat
dixerat: sed replebit magis eū spūs ti
moris dñi· Tanta enī vbertatis eius
est magnitudo: ut quē semel sua vir
tute possederit nō ptem sed totā ocu
pet mentē· Hec ineuitato· Illa etenī qui
nūq̄ exurdit cohereus caritati nō so
lū replet· sed etiā ꝑpetua et inseparabi
bili eū quē cepit possidet fugitate· nul
lis lenire ꝓpalis uel voluptatū oblecta
tionibus īmutuis· qđ nōnūq̄ illi q̄ fo
ras mittat timorē euenire gliscunt· Hi
est ergo ptōis timor: quo nō ille dñi
cus qui nō solū redimē hūanū genꝰ
sed etiā prebere veneratē ptōis formā
atq; exempla vtutū repletꝰ fuisse nar
ratur· Illū enī seruilē supplicioꝝ ti
morē vereꝰ dei filius qui pfectū nō fecit:
nec dolꝰ īuentus est in ore eius· habere
nō potuit· Germanꝰ· Cum de p
fectione caritatis sermo digestus est·
volumꝰ etiā de castitatis fine aliqua
libēus scīscitari· Non enī ambigi
mus illud ꝑcel cū castitatē caritatis p
quā sicut hyeronimꝰ docet differtū est ad y
maginē dei similitudinēq; ostenditur
sine castitatis pfectiōe subsistē oīo
non posse· sed utrūq; eius possit ꝑ
fectus obtineri ut nullo libidinis ti
tillatio integritate cordis nri infec
tet: et ita valeamus ab hac passione
carnali nu corpe degentes pegrinari
ut nullo intestinoꝝ estꝰ admiscamur
volumꝰ edoceri· Cheremon· Dūme
quidē brītudinis ac singularis meriti
est: ita illū p quē dño coheremꝰ affectu
uel dilectē ingiter uel docē· ut meditatio
eius secūm psalmographū suauis ō
nes vite nrē dies noctesq; ꝑlūmet: et
mentē nrām īcessabiliter eluriente
sitientēq; iustitiā celestis hauꝰ cibi ꝑ
petua ruminatiōe sustentet· Sed consi
lendū est etiā nunc̄ corpis nri secū
dū benignissimā saluatoris nri pro
uidentiā: ne deficiat in via· Spūs enī
promptꝰ est: caro aūt infirma· Atque
etiā nūc̄ uel exigua cibi prepatione cu
randa est: ut p̄ refectionē eius etiā ad
ea que deliberatis diligencius indagan
da mentis quoq; addatur intentio· Ex
plicit collacio p̄ma chémonis· Incipit eiusdē 2ª de castitate Duodecima

Refectione tūsacta
que doctrine cibū de
liberantibus nobis
onerosa magis vi
sa est q̄ iocūda: ei
illico nos pmilli c
monis debitū senex expectare sensit
set: grata ē mḡt ni non solū attonita
ad discendū vigēs mentis intentio· sed e
tiā disciplina ꝓpositę questionis· Ra
tionabilis enī revera interrogationis
ordo seruatꝰ ē a vobis· Excelle ē enī ut
tam excelle plenitudinē caritatis īmē
sa illa ꝑfē ac ꝑpetue castimonie pmia
q̄sequāt· parq; sit gaudiū in tanta pa
rum paritate palmaꝝ· Tanta ei sibi
societate federant: ut vna absq; altera
nequeat possideri· Hoc ergo ꝓposito
vtā ꝓlexa ē· ut vtrūq; ignis ille cōcupē
cus· hec caro velut militū sentit ardorē·

ad plenū posslit extingui: disputatione
sili pandim⁹. De quo p̄mū quid b̄tūs a
plius senserit diligenci⁹ inquiram⁹. Mor
tificate mēb̄a v̄ra: que sūt sup ter
ram. Ipsius ergo ⁊ cetera p̄scrutemur: que
ista sunt mēb̄a que mortificari p̄cepit
Itaq; ait⁹ ⁊ recte b̄tūs aplus ad abscisio
nem manuū aut pedū aut genitaliū
venuti nos p̄cipione ꝑpellit: sed corp⁹
p̄m qd utiq; obstat ex mēb̄is q̄ totius
alicuius destruere zelo p̄fē deliberat sancti
tatis. De quo corpe alibi ut destruat⁹
mēs corpus p̄m: et que sit eius destruc
cio ꝑsequenter exponit. Vtinam mēs nō
seruiam⁹ p̄cō. A quo ecīa se liberari cū
emulatu postulat dicens. Infelix ego hō:
quis me liberabit de corpe mortis hūs:
Hoc itaq; p̄m corpus multis vicioꝝ
mēb̄is probat⁹ extructū: et ad eius por
tionē attinē q̄q; fē vl dicto vl cogitacō
ne peccat⁹. Cuius mēb̄a cāllime sup ter
ram eē dicūt⁹. Non enī p̄tin⁹ hīj qui cor
pus⁹ mīsterio nē dicē vl ꝑfiteri: nrā
aūt⁹ salua in celis ē. Hinc igit⁹ corpis
in hoc loco aplus mēb̄a describēs: mor
tificate mēs mēb̄a v̄ra que sūt super
terrā. Fornicacionē īmūdicā libidinē
vicium malā: et auariciā que est si
mulachroꝝ seruitus. Ꝓmo itaq; loco
fornicacionē credidit inferendā: q̄ car
nali commixtione ꝑficit⁹. Deinde ecīa mē
b̄rū īmundiciā nūcupauit: que nōnūq;
ablq; vllo mulieris tactu vl dormē
tibus vel vigilantibus per īcuriā incerti
spectę mētis obrepit. Et ideo notatur
ac ꝓhibet⁹ in lege que īmūdos quoslib
nō solū sacrarū carniū ptcipacione
puauit: verū ecīa ne contactu suo ea
polluerent⁹ a castroꝝ illūt⁹ gregā
tione secerni dicens. Anima quecūq;
comederit de carnibus sacrificii salutaris
qd est dñi in qua est īmūdicia⁹ pollu
cā dñō: et ꝑ q̄t tetigerit īmūdus īmū
dū erit⁹. In deutronomio quoq; de simi
mēs in vos homo qui nocturno pollu
tus est somno: egredie⁹ extra castra
et nō reuertet⁹ prius q̄ ad vesperam lauet
tur aqua: et p̄ solis occasum egredi
tur in castra. Deinde terrenū p̄m mem
brū libidinē ponit que in cerebellū āīe
coalescens. accendē quippiā ecīa sine
passione corpis potest. Libidine enī ab
eo ꝙ libeat dicīm ē non dubiū est. Post
de maioribus p̄cīs ad minora descendē⁹
quartū intulit mēbrū scilicet iam malā:
que nō ad p̄dictā īpudicie passionē
verū ecīa ad oēs noxias cupiditates
generalit⁹ referri potest: que corrupte
tūmō voluptatis est egritudo. De q̄
dñs in euangelio. Cum videit⁹ mulie
rem ad concupiscendā eam: iam mecha
tus est eā in corde suo. Multo enī ma
gis est ecīa tūc mētis lubrice deliberatio
tunc: cū ei illecebrosi aspectꝰ offertur
occasio. Cumq; manifestissime op⁹
batur ad p̄fectionē puritatis culmi
nue et mundicia corpalis solā nō posse
sufficere: nisi ecīa mentis adsit⁹ integ
tas. Post que oīa nouissimū corpis
illius mēbrū et auariciā mēs: preclu
bio ostendēs nō solū ab appetitu rerū
alienaz āīm emundū: verū ecīa ꝑ
magnam mercedem. Hoc enī et
in actibus aplōz scribit⁹ legit⁹ credentiū
multitudo: de qua dicit⁹ Multitudo au
credentiū erat cor unū et āīa una: nec
quisq; eorū que possidebat aliq̄ sua ee
dicebat⁹: sed erant illis oīa cōia. Quor
quot aūt possessores agroꝝ aut domo
rū erant: vendentes afferebant pcia
eorū que vendebāt et ponebant ante
pedes aplōz. Diuidebat⁹ aūt singulis

pur cuiꝰ opus erat· Et ne ad paucos u
deret ptinē ista pfectio: auaricia ser u
tutē simulachroꝝ ee testatus ē· Nec m
merito· Cui⁹ enī nō ofat necessita
tibꝰ egenoꝝ: et pecunie lue qua mi
deli tenacitate ꝺseruat· pcepta xpi p⁹
ponit: ydolatrie crimē incurrit· amo
rē scilicet materie mundialis diuine pre
ferens caritati· Si ergo multos ita p
xpō suas videmꝰ abiecisse sibas: ut nō
solū possessionē pecuniaꝝ uerū etiā de
sideriū de cordibꝰ eoꝝ in petuū probe
mus ablatū: ꝺsequens ē ut eoꝝ mō eti
am fornicationis ardorē extinctū pos
se credamꝰ· Nec enī rem impossibilem
aplius cū possibili cuiꝝillet: sed utraq
q̄ens ee possibilia pari modo mortifi
canda decreuit· Et m tū brīs aplius
fornicationē siue īmundiciā de nīs mē
bris extirpari posse confidit: ut non
solū mortificari ea· sed nec noīari qui
dē in nobis debere pmūcet· Fornicatiō
inquiens et oīs īmundicia aut auaꝝ
cia nec noiet̄ur in vobis: aut turpi
tudo aut stultiloquiū· aut scurrilitas
que ad rem nō ptinet· Cui⁹ etiā pari
modo pricipia ee: et equali nos a reg
no dei exclusione depellē edocet dicēs·
Illud aūt scitote quia oīs fornicator a
īmundus aut auarus qd̄ est ydolꝝ ser
uitus· nō habet hereditatē in regno
xpi et dei· Et iterū· Nolite errare ne
q̄ fornicarii neq; ydolis seruientes·
neq; adulteri neq; molles· neq; masculo
rū q̄ubitores· neq; fures· neq; auari
neq; maledici· neq; raptores regnū dei possidebūt· Dubiū prīde ee
non debet fornicationis et īmundicie
de mēbris nīs aboleri posse contagiū q̄ si quidē eam non aliter q̄ aua
ritiā stultiloquiū scurrilitates ebrie
tates ac furta quoꝝ facilis amputatio
est mandata abscidenda· Certos tā
nos ee cōuenit q̄ licet oēm q̄ tuēne dis
tractionē famē scilicet ac litium vigili
as quoq; et opis ingratam atq; mole
stabile subeamꝰ studiū leōis: q̄tenus tā
castimonie puritatē horū laborū mer
to q̄ingere nequeamꝰ nisi in hīs ingrē
diantes experientie magisterio doceā
mur īcorruptionē ei⁹ diuine gr̄ie lar
gitate concedi· Ob hoc saue solū modo
se unusquisq; īstigabilē in his exer
citiis ꝑdurare debere cognoscat: ut
p illoꝝ afflictionē mīam dei ꝺse
cutus· de īpugnatione carnis ac dīa
bolice ꝑtencū uitioꝝ diuino mereat
munē liberari: non quo adeptuꝝ se
p illā ꝺfidat· illā quā cupit īmolatā
castitatē· Tanto aūt erga acquisitionē
castimonie desiderio atq; amore flam
met· q̄nto quis pecuniaꝝ cupidissimo
appetitor· uel qui cūcta bonoꝝ ambi
tione distenditur· uel qui ītolerabili pul
chre mulieris amore raptat⁹· desideriū
suū impacientissimo ardore optat ex
pleri· et ita fit ut dū pro integritatis
ꝑtinacitate insatiabili cupiditate suc
cendimur desiderabilis despiciatur ci
bus: uel certe ut deceptor fraudulētis
simꝰ puritatis et emulus atq; ꝺtrai⁹
castitati· attonita atq; suspecta mente
capiatur· Et ita unusquisq; cotidie īte
gritatis siue matutinus explorator effec
tus· de collata sibi puritate ꝺgraudeat:
eamq; se non studio nec vigilantia sed
ꝑtectione dīi sentat ꝺsecutū: et tam
diu illiꝰ ꝺseuerantiā corpi suo intelli
gat cohereā· q̄ diu eam dīs sua mi
seratione fuerit largitus· Cum ei hāc
stabiliter obtinet fidem· nequaq; sup
bū sapiens de sua ꝺtute ꝺfidet: neq;

ſeductus longius obſcenu luxurie indu
cijs blandiſſima ſecuritate ſoluet· ſuaꝑ
ſpurciſſime colluuionis aſpgine ſe ꝓti
nus mandauit: ſi uel paululū quid
ab eo ꝓfecto diuina diſceſſerit· Ac deinde
ꝑpetuitati eius cū oīū ꝝtritione et hūi
litate cordis indefeſſis eleemoſinis ex
cubandū· Multis aūt exẽpe p̄bus rei
quā dixim⁹ ueritatē euidens argumē
tū p̄ quod et hec que dicta ſūt approbe
tis: et illā corꝑis pūgnā que īmica
nobis putatur ac noxia utilit̄ mem
bris nr̄is inſertā cē doceam⁹· Con
ſideraſte quelo illos qui corꝑe ſūt
ſpadones· que p̄apue cauſa in utrubꝫ
appetendis deſides reddat ac tepidos·
nōne ꝙ corr̄uꝑpetue caſtitatis credūt
ſe periculū nō ire: Dū tū nemo ita p
poſſuiſſe me credat· ut neminē eorū pe
nitꝫ iuenire poſſe· firmē ꝓfecta abue
nūciatione flagrantē: ſed ꝙ natura
quodāmō ſuā uincat· ſi qui forte eoꝝ
ad ꝓpoſitā ꝓfois palmā ſūma aī dil
trictione ꝝtenduūt· Cuius ardor uel de
ſideriū eā quē ſolus accendeit famē ſitī
pigilias nuditatē· cūctos q̄ laboꝝes cor
pis nō ſolū pacienter: uerū etiā libēn
ter ſuſtinuē ꝙpellit· Dic eni⁹ mihi dolo
ribus laborat ſibi: et uim facit pdi
oni ſue· Et iterū· Alie aūt egenti etiam
amara dulcia uident· Alias nāq; non
poterūt deſideria p̄cauū rerū uel rep
mi uel auelli niſi p̄o iſtis affectibus
noxiis quos cupim⁹ amputari aly ſa
lutares fuerint intromiſſi· Nullate
nꝰ eni⁹ valet uiuacitas mentis ablq;
aliquꝰ deſiderij uel timoris· gaudij
uel meroris affectione ſubſiſtē: niſi
hec eadem in bonā ꝑtem fuerit īmu
tata· Et ideirco ſi carnales ꝙpiſ
cencias de cordibꝰ nr̄is deſideramus
extrudē· ſpūales in eoꝝ locis plātem⁹
ꝓtinꝰ uolūtates: ut hijs semp animus
nr̄ inexus· et habeat quibꝰ iugiter in
moret· et illecebras p̄cauū ac tpalū
reſpuat gaudioꝝ· Cūq; in hūc ſtatū
mens nr̄a cordialius exercitijs eruditā
ꝓfecerit· tūc ubicunq; illius affectū experi
ta ꝓfecerit· tūc ubicunq; illius affectū experi
ta docente cōpiet quē oīus quodē ſolu
ta ꝑſalleudi modulatiōe ꝙtinuꝫ· ui
tā cū eis nō nili pauca exꝑtus ꝓpo
uit· Prudebā dñm in ꝙſpectu meo ſe
per: qm̄ a dextris ē mihi ne ꝙmouear·
Ille etenī ſolus uim atq; īntellectū hūa
nis efficaciꝰ alleꝗtur· qui que
nis ad iſtā de qua loq̄mur corꝑis ar
cē aīe puritatē intelligit ſe cūctis mo
dis ne ꝛurſus ad eadem deuoluat·
a dño ſeruari: deꝛteras q̄ ſuas de
opationes ſcās ab code ungit ꝙtinuꝫ
ri· Dñs eni⁹ ſcās ſuis nō a ſimilitudi
nil habet ſimilitudi uir ſcās: ſed a dꝛ
ꝓſis semp aſſiſtit· A p̄cōrubꝫ nō eſt i
ꝓſis non uidet· qua nō hūt illas dꝛ
tras quibꝰ dñs gloriꝰ aſſiſtē: nec pol
ſunt dicē cū ꝓpha· oculi mei semp ad
dñm: qui ipe euellet de laqueo pedes
meos· Cū dñs nullꝰ poteſt ueridice qui
teri· nili qui omnia que in hoc mūdo
ſūt aut noxia aut ſuperflua aut certe
īſtructa ſūmus ꝓtinꝰ iudicans: om
nem ītutū ſuū oīe ſtudiū deīm ꝙci
erga cultū ſui cordis et caſtimonie de
fixerit puritatē· Atq; ita mens iſtis
exercitijs elimata et ꝓfectibꝰ exꝑtis
ad ꝓfectā corꝑis atq; aīe puritatē ꝑue
niet· Cuātū eni⁹ quis in lenitate ꝑſe
ueraa cordis: tūm in corꝑis puritate
ꝓficiet· Cuātoq; longius unusquisq;
ꝑcurrerit paſſionē: tanto caſtitatem
tenacius obtinebit· Non eī eſtus cu
pis declinabit: niſi qui animū motus

ante cōpiellerit. Et dō aptissime salua
toris nr̄i ore laudata bēnudo declarat
beati mites: qui ipi possidebūt tr̄ā
Non ergo aliē nr̄ām possidebim⁹ tr̄ā
dē non alias dicom nr̄ē rebellis hui⁹
corpis ira subdet̄: nisi mens nr̄a pus
fuerit pacē lenitate fundata. Nec po
terit quis adulus carnē suā mlurgen
na libidinis bella ꝑmē: nisi pius ar
mis manluetudīs instruat̄. Hāc lue
tenū possidebūt tram: et habita
būt in sclm scli sup eā. Hanc igr̄ tr̄ā
quēadmodū obtinē possim⁹: idem p
pheta in sequētib⁹ psalmi ipi⁹ dicit.
Expecta dnm et custodi viā eius: et ex
altabit te ut hereditate capias terrā
Constat igit̄ ad possessionē tre illi⁹
firmit̄ obtinendā nēmē posse ascendē:
nisi illos tm̄ qui p̄ immobilē pacē lenī
tatē vias dni duras ac p̄cepta ser uan
tes. de cetero carnaliū passionū extra
hentē codē fuerint exaltati. Manluetī
ergo possidebūt tram: et non solū pos
sidebūt eā. sed etiā delectabūt̄ in mul
titudīe pacis: qua nemo in cuius carne
adhuc bella scientie sulsitauit̄ stabi
liter ꝑfruetur. Nec esse desinit enī in
ri eum durissimus demoniū plus et
ignitus luxurie iaculis sauciatū a ter
re sue possessione devolui: donec dns
auferat bella usq; ad finē tre arcū co
terat. et ꝑfringat arma et scuta ꝑbu
rēt ignī: illo scilicet quē uenit dom⁹
mittē super terrā. Arcus etiam et ar
ma confringat: quib⁹ adulus eū ne
quiae spūales diebus ac noctib⁹ dimi
catēs ignitis ꝑfigebant cor eius ia
culis passionū. Et ita cū eū dns coute
rens bella ab omnib⁹ iceutuor⁹ climb⁹
liberarit: ad illū puritatis puenet
statū ut depositā ꝑfusione que semel
ipm̄ id ē carnē suā dū impugnaret̄ hor
rebat. ingrat ea velut purissimo taber
naculo delectari. Non enī ascendūt ad eū
mala. et flagellū nō appropīquabit ta
bernaculo eius: ad illud scilicet ꝑpetuā
pacē ūtute puenient ut manluetudīs
merito non suā hereditet̄ terrā. Vim etiā
delectetur i multitudīe pacis. Ubi autē
adhuc sup est collectudo certaminis: pa
cis ee non pōt multitudo. Non enī ait de
lectabūt̄ in pace: sed in multitudine pa
cis. per qđ euidenter ondit̄ ita efficacissi
mā medicinā esse cordis pacem. sed im
illud salomonis. manluetus vir cordis ē
medicus: ut non solū ire tristitie acrīdie
cenodorie superbie. vim etiā libidinis oīm
ꝙ piter extirpet̄ fomitē vicior. In lon
ganimitate enī ut ait salomon ꝓpei
tas regibus. Iram qui mitis semper
atq; tranquillus est: nec in tempestate ꝑturba
tione lucrendi: nec acrīdie atq; tristi
tie angore cōsumit̄: nec cenodorie vani
tate distenditur: nec superbie tumore sustol
litur. Pax enī multa timentib⁹ nomē
dnī: et non ē illis scandalū. Et ideo nō
immerito ꝓmittat̄ melior patiens viro
forti: et qui continet iram sapienti ur
bem. Hanc igit̄ pacē donec firmiam
atq; ꝑpetuā obtinē meamur. multis
nocē est nos impugnantib⁹ attēptāi:
frequenter est nobis ūticulosiste cū ge
mitu et lacrimis repetendo. Quisquis fac
tus sū et afflictus usquequaq; tota die
contristatus ingrediebar: qm̄ lumbi mei
impleti sunt illusionib⁹: et non est sa
nitas in carne mea a facie ire tue: non
est pax ossibus meis a facie iniquitatis
mee. Tuc enī cōpetenti et in veritate
deflebim⁹: qm̄ post longā puritatē cor
pis nr̄i sperantes iam carnalia nos
oīmodis evasisse et agra. stimulos car

nis ob elacionẽ cordis adiũxit nos cur
sum sentimꝰ insurgẽ: uel certe ad fal
lacã cõpunctionũ ĩpuritas nos pstinue
collunionis alpgit· Cũ ergo cepit qs
diuturna cordis et corpis puritate
gaudẽ: nctẽ est ut dũ se credit ulteius
iam nõ posse ab illa sinceritate deuolu
intra semetipm quodãmõ gloriet et di
cat· Ego dux in habundãcia mea: non
mouebor meternũ· Ded cũ uoluit a dño
subtrahi illũ puritatis statũ in quo si
bimet et confidebat sensit pturbãi· se
se ẽ in illo spũali uidelit titubãe succes
sus: recurrat ptinꝰ ad illius integritatis
auctorẽ: et agnoscens infirmitatẽ suã
gliteat et dicat· Dne nõ in mea sed in
tua uolũtate pstitisti decoꝝ meo uirtu
tem· Auertisti faciẽ tuã a me: et factus
sum gturbatꝰ· Illud quoq; bti iob· Di
lotus filio qi aquis nuus· et fulserunt
uelut mũdissime manus mee: tũ sor
dibꝰ ĩtingues me: et abhoĩnabũt me
uestimenta mea· Qd' tũ is qui suo ui
cio se in sordidꝰ tinguit: nõ pt dicere
suo creatori· Donec ergo ad pfectũ pu
ritatis pueniat statũ· nctẽ est eũ iequa
litatibus uiis frequẽcꝰ erudiri: quo ad
usqꝫ p dei grãm gfirmatꝰ in illa quam
appetit puritate efficaciꝰ dicẽ mereat·
Expectans expectaui dnm et respexit
me: et exaudiuit pcem meã: et e
duxit me de lacu miserie et de luto fecis:
et statuit supra petrã pedes meos et di
rexit gressus meos· Multi sũt eũ calli
mouie gradus quibꝰ ad illã ĩmolabilẽ
gcendit puritatem· Qz nos licet nec p
spicẽ nec enũciare ut dignũ est uirtus
nra sufficiat: tñ qua series narratio
nis exposcit· sedim mediocritatẽ exp
erie nre utrũq; proferre tẽptabimꝰ·
reseruantes pfectiora ptãs: nec ĩmdi
cautes hijs qui fer nẽcessarie studio pur
orem castimoniã pollicẽtes: qñto ma
ioris industrie sũt tanto eã plenio
rie uigore pcellũt· Vnde lex gradibꝰ
licet multa a se ĩuicẽ sublimitate dis
tantibꝰ fastigia castitatis pcella dis
tinguã: ita ut quedã media que tamẽ
multa sũt pretermittã: quorũ subtili
tas ita hũanos subtfugit sensus ut eis
nec meus mspicẽ nec proloqui lingua
ualeat: quibꝰ sensum castitatis pio
pnõ cotidianis pfectibus adoleat·
Dedim similitudinẽ namq; corpm tire
noũ que singulis diebꝰ ĩsensibiliter
sui capitis incremẽta: et ita dum nec
sui sit ad pfectũ habitũ puenit· ãime
quoq; robur ac maturitas castitatis
acquirit· Qui hõmꝰ pudicitie gdus est·
ne uigilans carnali ĩpugnatiõe mõ
thus elidatur· Dedius ne mens eius uo
luptuarijs cogitatiõibꝰ ĩmoretur·
Terrius ne femineo nec tenuiter ad
ad scrupũlam moueat aspectu· Quar
tus ne uigilans uel simplicẽ carnis
pferat motũ· Quintꝰ ne cũ memoriã
gressionis hũane uel tractatus rõ uel
nctãs leõis ingesserit subtilissimus
mentẽ uoluptatẽ actionis pstringat·
allenius: sed uelud opus quodã sim
plex ac mĩsterijs hũano generi necessa
rio gtributũ tranquillo ac puro ani
dis rõtemplet intuitu: nichil q; ampli
us de eis recordatione gripiat· q̃ si opus
nonẽ laterũ uel cuiuslibet alterius offi
cij mente ptractet· Dextrus castimo
nie gradus est: ne illecebrosis fantas
matibꝰ femiarꝫ uel dormiens illudã
tur· Licet eũ hanc ludificationẽ pas
sum eẽ obnoxiã non credamꝰ: quippe
tñ adhuc medullitꝰ latitantis idoli
est· Qz tñ illusionẽ duplis modis

cōstat acrdē ꝑ.am ſcām illū vſū quē
vigilans exercē ꝙ ſueuerat uel cogitāe:
eā dormiens vnulquiſq; tēptatur. Aliū
eni fallūt hij qui carnalē copulā nouūt:
aliē qui feminee ſūt quātiouis exptes
Hij enī ſicut ſimpliciorib⁹ ac puriorib⁹
compmis īquietāi ſolent: ita facilioꝛe
diligentia ac minoꝛe pēt labore purga
ri. Illi aūt ſoꝛdidioꝛib⁹ magis ꝙ expel
lis fantaſmatib⁹ illudunt: donec pau
latim ſcām mensurā caſtitatis ad quā
vnuſq;q; ꝙtendit. in odiū illi⁹ rei quā
volūtariā ante ſentiebat. mens etiam
compmo copta vtatur: illud ꝙ ei qđ
foꝛtib⁹ viris. p.o ſūmo laboꝛū ſtipē
dio repoꝛmittit. ꝑ ꝓpīam ꝙcedatur a
dīo. et arcū et gladiū et bellū ꝙterā
de era vīa: et dormire vos faciā fiduci
aliter. Et ita demū quis ad illā beati ſe
reni pauꝛtatē ꝙ filium viroꝛ pueniet
puritatē. Cuā idēo a p̄dictis ſex caſti
monē gradibus ſequeſtraui: q; non ſo
lū poſſideꝛi. ſed etiā credi non nili a ra
riſſimis pt. Et q; id qđ illi ſpecialiter di
uinū muneꝛis largitate collatū eſt. ꝓpou
ad generalis p̄cepti non pt formā: ſci
licet ut eoꝛuſq; mens nra caſtitatis ip̄i⁹
puritate formet: ut etiā ip̄o naturali
motu carnis emoꝛtuo illū obſcenū li
quoꝛē oīno non pferat. Opinionē ca
ne quoniā quā ſup hac carnis collu
tione definiūt ſilere non debeo: q; di
cūt nō idcirco eam doꝛmientib⁹ eueni
re ꝙ eam producat fallacia cōpunoꝛū:
ſed potius q; redundantia humoꝛis illi⁹
aliquas in egrotanti coꝛde fingat ille
bras. Denīq; aūt ꝙ illo tempe quo
non quietat illa ꝙcreno: quēadmodū
fluxus eiꝰ. ita et illuſio ꝙquieſcat. Sed
hec etiā ſuſcipe et probāe utrū poſſibi
lia an ipoſſibilia ſint: certo exāmine
definire poteſt nemo: niſi ꝑ experientiā
longam et puritatē coꝛdis ad continua
carnis ac ſpūs. ūbo dī dirigente pue
neit. De quo btūs aplus. viuus ē enim ſer
mo dei et efficax et penetrabilioꝛ oī
gladio ancipiti: et ptingens uſq; ad di
uisionē aīe ac ſpūs: ꝙpagū quoq; ac
medullaꝝ et diſcretoꝛ cogitationū et
intentionū coꝛdis. Et ita illoꝝ quo
dāmō inter timmos collocatus quid
humano ꝙdicioni neceſſario ſit. atq; ie
mutabili attribuū: q; ue ꝙſuetudine
vitioſa et īcuria iuuentutis īuertū ul'
inſpector et aꝛbiter iuſta trutinatiōe
diſcerneꝛet: ac ſup eoꝝ effectū atq; natu
ra nō fallis vulgi opinionib⁹ abduce
tur: nec p̄iudicatis īexptoꝝ diffini
tionib⁹ acquieſceꝛet: ſed puritatis modū
certa experientie lue libra et iuſta exami
natione ꝑpendens. nequaq; illoꝝ deſpi
etur eꝛroꝛe: qui negligentie ſue vitio
rebꝰ q; natiua ꝙpellit egeſtioni
bus ſoꝛdidati: de naturali ꝙditione cau
ſantur. Cuiq; ꝙſtet eos inferre poꝛ vī
nature et extorquē ab ea pollutionem
quā ipa nō egerit: ītemperantiā ſuā
ad neceſſitatē carnis. ymo ad eiꝰ rele
uiū creatoꝛē ꝑuias culpas ad nature
infamiā trauſferentes. De quib⁹ in p̄ui
bus eleganter exp̄mit. Iulipiēna viri
coꝛrūpitiuias: deū aūt caulat coꝛde ſuo
Poſtremo ſi hunc aſſertionem mē fidē de
rogare voluerit: quelo ut nō ante p̄udi
cata nobiſcū opinione diſcepter. q; diſ
ciplinę huiꝰ ſuſcipiat inſtituta. Cuiuſq;
hec ꝑauca memlib⁹ illa qua tradit mo
deratione ſeruauerit: ꝓfecto hec que dixi
mus nō poteſt ꝓbare iudicio. Ceteꝝ fruſ
tra de cuiuſlibet artis ac diſcipline fine
ꝙtendit quiſq; nō ꝑius oīa que ad ꝙſūma
tionē eiꝰ ptinent ſūmo fuit ſtudio ac ū

tute lectatus: velud si ubi grā silitudi
nem mellis e tritico aut rursū ex eo sicut
ecā ex rafani limq; semunb; lemissimi
olei liquorē pduci posse ḡfirmē: si quos
horū penitꝰ ignarus allisat: nōne cō
tra rerū naturā hoc ee cōclamās: me
velud aptissimi auctorē mendacij deri
debat: Cui si ego testes īmunedos ḡ hec
et vidisse et gustasse et fecisse testeꝝ
exhibeā: roēm mlup atq; ordinē quo d
le spes velut m olei pinguedinē uel m
mellis dulcedinē transformēt edisse
ram: ille aūt in stultissime pluasionis
obstinatiōe plistens: negetab illis se
munb; quitꝫ uel dulcedinis ul' pīgue
dinis posse produci: nōne magis notā
da est irrationabil' eiꝰ pueritia ḡ tēno
ꝫ sermonis mei veritas irridenda: q̄
multorū ac fideliū grauitate et eruditi
bus documētis et qd' hijs amplius ē
experiencie probatione fulciatur: Et ideo
quilꝫs ad illū puritatis statū nugi cor
dis intentione pueneit: ut iam mente
ab hui⁹ passionis titillatione penitꝰ ab
soluta p̄ corporē carorē eiꝰ velud redun
dantiā superflui hūoris expellat: ḡdicto
nem modū ḡ nature certissime depre
hendit: Et ita cū expergefactꝰ īueneit
carnē suā p̄ longa tempora sensim
atq; ignorante pollutam: hīc demū de
naturali necessitate cauletur: ad illā
sine dubio pueniens statū: ut talis ī
ueniat in nocte qualis in die: talis in
lecto qualis in oīone: talis solus qualis
turbis hoīm circūseptus: postremo
ut nūq̄m se talē secretꝰ aspiciat: q̄lis
videri ab hoīb; erubescat: nec in co
tale aliq̄d īcautabilis ille oculus depre
hendat: qd' ab hūanis aspectibus velut
esse relatū: Et ita cū cepit suauissimo
lūine castitatis iugiter delectari: dicē

poteit cū ꝓphā: Et nox illūiatio mea ī de
lictis meis: q: tenebre nō obscurabunt
a te: et nox sicut dies illūiabit: sicut te
nebre eius ita et lumen eius: Denicq; hoc p
cum qua supra ḡdictionē nature videt
hūane: qualit' obtinueit idem ꝓphā sub
ūngit dicens: Cruma tu posseditti renes
meos id ē non industria mea: nec pu
tute hanc ꝓmerui puritatē: sed qua
tu mortificasti in me membra mea sibi
dinose voluptatis ardorē: Hermanno
Octuā quidē corpis puritatē ex parte
aliqua experti cum⁹ a vigilantib; pos
se p dei grām possideri: et quotidiē cū
nis districtionis rigore atq; indiscretē
tente vigilantib; posse non attingere nō
negamus: Utrū aūt et dormientes hanc
īquietudine carē possimus: volumus e
doceri: Quabꝰ namq; de causis possibi
le hoc ee non credimus: Cruas licet abs
q; verecūdia nequeamus effari: tñ qm̄
hoc medicine ipīus necessitas cogit: que
cum⁹ ut cū venia tui si qua forte inere
cūdius fuerint denudata suscipias: pu
mū ergo est q̄ per somnum quieteꝫ mem
bris vigore laxato: obseruari nequaq̄m
valeat illius admonitōis obreptio: Deō q̄
ecā vnine collectio cū velice capacitate
quelcentib; nobis īdesinenti influxu
īterni hūoris opleuerit: excitet mēbra
marcescencia: Cr̄d' ecā puulis ul' spa
donib; eadē lege michilominus stigit
Dū fit ut si non oblectatio libidinis
volucrat' mentis assensū: q̄ tuliōe cū
eam hūiliet turpitudo mēbroꝝ: C
Chêmon: Apparet vos nerdū vē castis
tatis agnouisse vtutē: quinquidē diffi
cultatis agnouisse vtutē: quinquidē diffi
cultatis agnouisse vtutē: quinquidē diffi
tionis aurilio eam a vigilantib; tāti
credimus retentari: et inde est q̄ putamus
a dormientib; quali rigore ei relaxato
integritatem non posse seruari: pcipue

castitas. ut nō arbitraniū districtionis
p̄sidio: sed amore sui et ꝓpue puritatis
dilcōne sublimet. Non enī castitas sed
gratuēta dat̄. ubi ei adhuc ab qua relic
tē adulitas voluptatis. Videris ergo
hijs qui castitatis affectū p dei grām me
dullitꝰ receperūt: districtois cellacio
nē dū dominū non obesse. que infidae
nā vigilantibꝰ rōe certissima ꝓbat̄.
Cū enī cū labore ꝓmittur tpales di
uicianū p̄stat inducias: non tū ꝑpetu
am saturitatis quietē tribuit posse la
borem. Cū aūt fuit p̄funda vtute de
uictū ablq; vlla iquietudīs sulpicōe
ꝓpositū: ingē pacis victoꝝ ꝙferet fir
mitatē. Quāobrē donec pulsari nos
carnis ꝓmocione sentimꝰ. nouēimꝰ
nos ad castitatis necdū puenisse fasti
gia: et adhuc sub ire firmitate gimē
te ꝙstitutos plus fatigari: in quibus
nec est dubios semp ee euentꝰ. Cz aūt
sentabile esse ꝙmocionē carnis hoc
astrue volumꝰ indicio. qd ea ne ipsi
quidē eunuchi care demptis genitali
bus p̄nt: euendū est. non eis carna
les ictus nec effrēn libidinis. sed sola
tātue gr̄acionis deesse vtutē. Unde
manifestū est ne illos quidē si ad hāc
ad quā nos nitimur castitatē cupiāt
puenire. ab humilitate et ꝙtricōe cordꝰ
uel gimētie districtione deberi iactari:
licet nequaq; sit dicere denū immoe ab
eis castimoniā posse labore ac studio
ꝓprehendi. Cz nāobrē ꝑfīo castita
tis a laboriosis gimētis rudimētis p
petua tranquillitate discernit. Hec
est enī ne ꝙmunio castitatis: q̄ non
ipugnans carnalis ꝙcupie motus:
sed toto horroꝝ detestans iugem atq;
immobilē sui retinet puritatē: nec pt
aliud qd ee q̄ sanctas. Hoc aūt fieri
qñ iam delinens caro adulus spūs ꝙcu
piscē delideriis eoꝝ vtutiq; ꝙsentiēt: ce
permitq; sibi iuicē pace firmissima fe
derari. et sedm psalmographi sniam
habitauerīt fres in vnū: ut illā reprimi
sam a dño bñdicimē possidentes de qua
aut. si duo ex vobis ꝙsentiēt sup terrā
de oī re quācūq; petierint. fiet illis a pa
tre meo qui in celis est. Cumq; ergo in
tellectual' illiꝰ iacob id ē supplantatois
transcenderit gradū: ab illa gimētae col
luctacōe ac supplantacōe vicioꝝ obstu
pefīo femoris nerno ad israhel' meritū
ꝑpetue cordis directione ꝙsendet. Que
ordimē eam bñs dauid ita spūs sā vati
cinacōe disseruit: ī pmis iusens. Deꝰ
tus ī iudea deus: id ē in aīa que adhuc
sub pcoꝝ ꝙfessione retinet. Judea enī
ꝙfessio int̄pt̄atur. In isl' aūt id ē in eo
qui videt deū. sine ut quidā int̄pt̄antur
rectissimꝰ dei ē: nō solū noto sed etiam
magnū est nomē eiꝰ. Deinde ad sublī
mioza nos ꝓuocans. ac volens eam nos
locū ipm quo dñs delectat̄ ostendē: et
ait. is est iquit ī pace locus eiꝰ: id ē nō
ī ꝙflictu certaminis et colluctacōe vicioꝝ:
sed castimonie pace et cordis tranquilli
tate ꝑpetua. Huc igit̄ pacis locū extruc
tione carnaliū passioniū si quis meru
erit obtinē: ex hoc quoq; ꝓfectꝰ gra
du ac ꝙsone spūalis id ē speculā dei ꝙcepti
effrēs eit eam habitatio eiꝰ. Non ei in
ꝙflictu gimentie sed in iugi vtutū spe
cula dūs ꝙmoratur: ubi iam nō retū
dit nō ꝙmittit sed in ꝑpetuū ꝙfregit po
tentias arcuū ex quibꝰ videlicet adulꝰ
nos libidinū quotidiana iacula dirigebāt
ignita. Videtis ergo qua sint nō in
colluctacōe gimentie sed ī castitatis
pace locus dñi: ita eam habitatio eiꝰ
in speculacōe sit et ꝙtemplacoe vtutū

Unde nō īmerito pōtē lyon cūctis taber
naculis iacob pferūt. Diligit eū dūs por
tas lyon: lup oīa tabernacula iacob. Et
aūt p hoc īemitabilē esse emonionē car
nis asserīs? q vnica cū vesicā nigri
stillacōe repleueit. quieta eā sulatet
mēbra. licet veris sectatoīb? purita
tis ad obtinendā eam nichil pūdicet
ista cōmonio. quā hec interdū sola et
cū p sopore necessitas excitauit: tamē
sciendū q ita si cōmota fuerint ad ee
qetē ppriā reducant. castitatis īpio
ut non modo cū nullo pruritu. sed nec
cū mīma quidē libidinis recordacōe
rideant. Et idcirco ut cū lege aī lex quo
q; egruat corpalis: eā in ipīus aq
potu ita ē mimetas caligauda: ut
humoris cotidiani illa collectio. pus
arctīs influens mēbris illū quē mem
tabilē putatis corpis motū nō solū ra
rissimū verū eā lentū reddat ac tepi
dū frigidūq; ut ita dixerim ignē. et abl
q vllo adultionis ardore roranter sul
catet flammā: instar āmirabilis illi
mo sapre vilionis ut carnis nre rubo
īuoxio igne circūdata non vratur? vel
sicut illoz treū iuuenū. quib? ita rora
te spū fornacis caldaice flāma discussa
est: ut nec capillos illorū aut fimbrias
odor ignis afflaret? ut illud quodāmō
qd' scīs repromittit p pphetā impia
nam in hoc corpe possidē: cū ambula
ueris p ignē non eburis. et flāma
non ardebit in te. Magna ei vē atq mi
rifica sūt. nec vlli hoīm penit? ī hys
trū qui expti sūt nota: que dūs fidelib?
suis adhuc ī isto corrupcōis vasculo
eistitutis. ineffabili liberalitate largit.
Ecce pphete mentis puritate plustrās:
tam ex sua q; ex illorū plona qui i hūc
statū affirmq; puenīt exclamauit.

Mira opa tua dūe: et aīa mea cognoscet
nimis. Alioqn nichil nouū nec magnū in
telligī ppria dicitur: si alio cordis affec
tu vel de alijs opibus dei hec pnūciasse cre
datur. Nullus etenī est hoīm q mira
se opa dei eā ex ipīo creature magnum
dūe non agnoscat. Ceterū illa que i cōis
cotidiana operatione dispensat ac spe
cialī magnificentia effluenter effundit?
nullus alī nisi aīa pfruentis agnoscat:
que in secreto secretae sue ita ē bñficior
eis arbitra singulais ut ea non solū nul
lo valeat sermone dissere? sed nec sensu
quidē et cogitacione apprehendī: cū ab illo ip
muto fernore discedens ad illos materia
les ac frenos ītutus fuit denoluta. Mi
rās eū in se opa dñi nō mouet. cū mirabili
lē ventris īglutiem. et cūptionū gule.
pruriolamq; luxuriā ita in se viderit fu
isse oppressam: ut vix ipm ex rugū ac ru
bissimū ābū raro īmutūq; propiat. Mi
rās nō obstupescat opa dei qui illū ignē hu
mis quē natiale ē antea et velud ieiun
gubilē esse credebat? ita refrixisse plen
serit. ut ne simplici quidē se corpis mou
sencat mictari? Mirās nō vīture dñi cō
tremiscat. quisq; cū hoīes quodāmō diros
atq; truculentos. qui ad sūmū iracūdi
furorē eā blandissimus subditor irrita
bant obsequijs? ad tantā transisse vir
tutis lenitatē ut nō solū nullis īquietent
iurijs. sed eā cū illate fuerint cūmuta
magna mutatē gaudeant? Mirās plā
ne non miretur opa dei ac toto pclamet
affectū q ego agnoui q magnus est dūs et
uel se uel aliū quēpiam ex rapacissimo
liberalē. ex prodigo grumentē. ex superbo
humilē. ex delicato ac tenero squalidū hu
sutūq; pspexerit? et egestatē atq; angus
tiā pcūū rerū eā voluntarie pferentē?
Alta sūt pfecto mira opa dei: que perdita

riter aiã ꝓphete lilijꝫ eius mirifice cõ
templacõis intuitu stupefacta cognoꝫ
nit: Ista sunt prodigia que poluit sup
terrã: que idem ꝓphã gliderans ad am
miracõnẽ corũ cictos ꝓlos aduocat
dicens· Venite et videte opa dñi que po
suit prodigia sup terrã: auferens bella
usqꝫ ad fines terre· arcũ conterit et cõtri
uit arma et scuta ꝙburet igni· Et d ei
manus pt ee prodigiũ qꝫ sub mometo bre
uissimo ex rapacissimis publicanis a
postolos fiei· ex plecutoribꝰ truculẽtis
pdicatores euangelii pacientissimos
reddit: ita ut eam quã plequebant fi
dem eiã effusione sui sanguis ꝓpaga
rent: Ista sũt opa dei: que le cotidie v
na cũ pie opari filiꝰ ꝓfitat dicens·
Pater meꝰ usqꝫ mõ opatur et ego ope
ror· De istis opibꝰ dei btis dauid i spi
tu canens· bñdictus mag dñs deꝰ isl
qui facit mirabilia magna solus· De
istis et amos ꝓphã· qui facit mag omia
et conuertit ea: et transmutat i umbriã
mortis· Hec nempe ẽ immutacio dextre
excelsi· De hac salutari opacone dei oiat
ꝓpheta dñm dicens· Confirma hoc deꝰ
quod opatus es in nobis· Et ut ptermittã
illas secretas atqꝫ absconditas dispõ
cones dei· quas intra se peculiariter
exercẽ mens crõx omm mometis sin
gulis intuet illã celestẽ infusionẽ leti
ne spualis: qua electus aimꝰ inspera
ti gaudii alacritate sustollit ad illos is
notos cordis excessus et tam ineffabilia
qꝫ inaudita solacia gaudioz: quibꝰ nõ
usqꝫ grauissimo stupore torpentes ad
oiõnẽ feruentissimã velud de compo
profundissimo suscitamur· Hoc mqꝫ ẽ
gaudiũ de quo btus aplus· qꝫ oculus nõ
non vidit nec auris audiuit nec i cor
hois ascendit: eis saluet qꝫ timens vicis
ebetatus adhuc homo ẽ et humanus ẽ heret
affectibus nichil qꝫ de istis muneribꝰ itue
tur· Denqꝫ idem aplus tam de se qꝫ de
talibus libi qui iam de humana glãoẽ
discesserant· subiecit dicens· Nobꝭ aũt
reuelauit dñs ꝑ spm suũ· In hys ergo
omnibꝰ quãtũ mens ad subtilioꝛẽ profe
cerit puritatẽ· tanto sublimius ituebit
deum· et admiracionis intra semetipm
tam pondꝰ capiet incremẽta: qꝫ loquẽdi
facultatẽ aut sermonẽ narracionis mue
niet· Vt eũ vim letitie huiꝰ inexptus
mente non valeat prope: ita explicare
sermone non valebit exptus· Tamqm
si quis dulcedinẽ mellis ei qui nũqꝫ qtqꝫ
dulce gustauerat velit sermonibꝰ enar
rare: profecto nec ille sapons illius suaui
tatẽ quã nũqꝫ ore precepit auribꝰ capiet·
nec ille dulcedinẽ quã gustus voluptu
te ꝙgnouit obis poterit indicare: sed
ꝓpria tm agnicone suauitatis illectus·
necesse est ut experti sapons iocunditatẽ
intra semetipm solũmo tactus admire
tur· Ita igit quicqd in hmõi quẽ pdixim
vtutũ statũ meruerit puenire: hec oia
que in suis peculiari grana dñs opat
tacita mente plustrans: horũqꝫ oiũ
attonita gliderac̃one stupefactus: cum
intimo cordis exclamabit affectu· Magna
opa tua deꝰ· et aia mea cognoscat nimis·
Istud ergo ẽ mirabile opus dei hoiem car
neũ carnales affectus in carne positum
respuisse: et in tanta rerũ atqꝫ terrestriũ
varietate vnũ tenere animi statũ atqꝫ imo
bile in oiũ accidentiũ pmutacone du
rare· Cui vtute fundatus senex quidã
cũ apud alexandriã turbis infideliũ
circũfulus· non solũ maledictis vim ea
am grauissimis impellentiũ vigentur
iurijs: eiqꝫ a sublimantibꝰ dicẽt· qd
miraculi xpũs vr quẽ colitis fecit· Ille

mq̄ ut hijs ac maiorib⁹ li ītulerit⁹ · non moueat nec offendat īuriꝫ · ¶ Germanus · ¶ Cū nos āmiratio nō humane hui⁹ negꝫ tirone sed plane celestis atq; angelice castitatis ita subito stupore ꝯfudit⁹ ut tirōē magis despe rationis meritēt · q̄ ad expetendā se nos tros āimos ꝓuocaret : quelum⁹ ut nos de obseruantie qualitate ac tēporis mo do quo acquiri uel ꝑfici valeat · doctissime disputationis ītuitus : q̄ tenꝫ et ꝯsūmari eam posse credamus : et ad expetendā deinceps spacio cōsti tuti tpis aīemur · Incomprehensibilem namq; eā in carne hac positis quodā mō iudicam⁹ : nisi nobis ordo quidā ac via qua ad illā valeat puenire certa ra tione pandatur · ¶ Chémon · Teneā rū satis est sup ꝯsūmatiōē huiꝰ de q̄ loq̄mur castitatis in tanta ꝓsertī · uel voluptatū dulcitate uel uirtū certā tē poris definire mensurā : que nō facile ecā in ullis materialibꝰ artibꝰ ac vili bilibꝰ disciplinis discerni pt̄ · Deīn itentionē namq; āimi atq; ingenij q̄ litatē : uere est eas ab uno quoq; uel de leius uel tardius apprehendi · Hoēm tū obseruantie et tpis modū · intra quē eiꝰ possibilitas agnoscat̄ : ꝯstanter possum⁹ definire · ¶ Vulgꝫ igit̄ extrac tus a cūctis cōfabulatiōibꝰ ociosis · et mortificatꝰ ab omī ira et sollicitudīe curaq; mūdana : duobꝰ tū paxima cibis fuit cotidiana refectione contēt⁹ · et aque saturitate subtracta · quietem compunctū sue ut alij stanerūt q̄ tuor horarū spacio terminarit⁹ : nec tū laborū aut ꝯtinentie huiꝰ ~~m~~ meri to · sed miseratione dī eam crediderit adepturū · qua sine hac fide vana est oīs hūana labor⁹ intentio : nam am plius q̄ cer mentibus ꝓtōē illi⁹ ꝑpo sibile sibi non ee cognoscet · Cuidens mi e iam prime puritatis indicū : nisi pe ea de ꝓpij laboris industria non sperare · eū uim uiciu illi⁹ unusquisq; i ueis te ꝯpiet · nisi dns edificauerit domū in nū laborauerūt qui edificant eam : sol tur ut nec de puritatis sue meritis extolla tur · intelligens eam se nō sua diligentia sed dni mia ꝯsecutū : nec cōtra alios īmi ti rigore moueat : sciens humanā nichil ee uirtutē si eam uitis diuina nō iuuet · Vnde unicuiq; nr̄m aduersus spm fornī cationis totis uiribus deludanti uictoria singularis est : de meito conatus sui re medū non sperare · ¶ Tunc fides luce fa tilis ac plana oībus uideat : tū tam dif ficile ab insipientibꝰ q̄ ipi⁹ castitatis ꝓmiō polliceretur · ¶ Nam nī eis uel pern cula puritatis arrisceit : omnino ī ꝯsūe sue secretis elationē quadā subtilit illa bente sibimet blandiūt : credentes ꝓ eam se diligentie sue studio ꝯsecutos · necesse est ut supno illo ꝓsidio paulu lū denudati tam diu illis quas diua u tus extinxerāt passionibꝰ oppꝫimant : q̄ dū experientia docente cognoscant si uiribus atq; industria sua puritatis nū obtinē non posse · Erut disputatiō nē nr̄am de fine plenissime castita tis longā lucubratiōē effectabuerit cō cludam⁹ : in unū oīa que copiose sper sum q; digesta sūt colligentes hec ē ꝯsū mario castitatis : ut vigilantē mōchi oblectatio libidinis nulla ꝓstringat : ut quelcentē compunctiōi nō fallat ul lusio · sed cū dormienti tū per sopite mentis inuriā cōmunio carnalis ob repserit q̄dmodū sine ulla titillati one voluptatis excitata est : ita etiā sine ullo pruritu corꝑis cōquelcat

Hec de castitatis fine q̃tũ potuim⁹ non ẏbis sed experientia magistrante digessim⁹. ¶ Que licet a desidiosis ac negligentib⁹ arbitrat᷑ impossibilia forsitã iudicanda: certus tñ sum a studiosis ac spiritalibus viris agnoscenda pariter ac probanda. ¶ Tantũ nãq; inter hoiem distant et hoiem q̃tũ et illa inter quib⁹ ãim eorũ intendit ĩtuenda ab ĩuicẽ disparant᷑: ideoq; uel celũ ab ĩferno uel xp̃us a belial sedim suiam dñi saluatoris. ¶ Di quis mi ministrat me sequat᷑: et ubi sũ ego illuc et minist⁹ meus erit. Et iterũ. ¶ Ubi est thesaur⁹ tuus: ibi cor tuũ. ¶ Huiusq; bñi dñi nostri de castitatis pfessione disserentis ãmirabilẽq; doctrinã sublimissime puritatis tali sermone cõcludens: suadẽs studiosis atq; amicis nobis. ut q̃ iam nostris pars maior effluxerat tradita queri paululũ mẽbra naturali sopore ne labo⁹ immune fraudaremur: ne lãgueus corpore corpus suum. eam mens vigorem sẽ intentionis amitteret. Explicit collatio bñi chemois 2ª Incipit eiusdẽ tria de pfectione dei. xm

¶ Dum ad synaxim matutinã precepto paululũ sopore remeantes leuẽ repercuterem⁹ ingenti abbas germanus scrupulo mouebat᷑: q̃m pceptã disputationem cuius ẏbus sũmũ deitatis ĩcognitionem nobis castitatis infuderat. vnus adiecto ne sñe bñis senex meritũ hũane castitatis industrie: altruens hoiem q̃tus sũmus ad bonã frugẽ viribus enitatur. tñ bonũ opus non posse tñ ad diuinũ tñ muneris largitate non operis sui studio pcepisse. ¶ Hanc ergo questionẽ attonite volentib⁹ nobis. progressus cellula pñs chemon cũ quodã nos iuuenes mussitare sensisset: coacto breuius orationũ atq; psalmorũ colẽputate transcursa quid moueat mq̃rit. ¶ Tu germane. ait tũ excellentissime inquit sublimitate ẏbus que nocturna disputatione patefacta est pene ut ita dixerim a fide possibilitatis excludimur: tantũ nobis pace tua dictũ sit videtur absurdũ si laborũ stipendiũ ideoq; pfectio castitatis que mistanea ppria studiis acquiritur: nõ speciali⁹ laborantis deputetur industrie. ¶ Ineptũ est enim ut si ẏbi grã agricolã erga culturã tre iremissũ studii studiũ videam⁹ impendẽ: nõ illius efficacie assignabam⁹ et fremam. ¶ Chemon. Hoc põ qd̃ proposuisti exemplo eius deuo⁹ approbat᷑: nichil posse pficere sine adiutorio dei laborantis industria. ¶ Nec enim agricola cũ omnis conatus suos in exercendis exprendit tris. q̃ festinum eiã quẽ tñ segetũ et ubertatẽ frugũ sue poterit industrie deputare: quã irritã ee frequenter exptus ẽ. nisi eã et pluuiax opportunitas et hyemis tñquilla serenitas subsequat᷑: ita ut adultos iam fructus ac pfecta maturitate solidatos de manu q̃dãmodo teneamus videam⁹ plerũq; pceptos: nichil laborantib⁹ illã ingenij sui dotis industriã contulisse. q̃ non fuit dñi opitulatiõe directa. ¶ Dicit ergo ĩ tribus agricolis qui sua frequẽter vomẽ arua nõ subigũt. hanc ubertatẽ segetũ pietas dina non rõferre: ita laborantib⁹ puor collidendo ꝛ nõ pderit: nisi mia dñi fuit prospata. ¶ In quo tñ hũana superbia nullatenus se gre dei uel exequare uel ãmplere contendat. principẽq; se in muneribus dei p hoc conetur merere: ut laborẽ suũ auctorẽ ee dine

existimet largitatis: ac ꝓuentū copiosis
simarū frugum industrie siue meitis rel
pondisse gloiet. Considēt nāq; ac veri
dica examinatiōe ꝓpendat. q̄ ne ipsos
quidē conatꝰ quos pro delideio opulen
cie intentꝰ exeruit. suis viribꝰ ꝑpendere
potuisset: nisi eū ad exercendū oē opꝰ
curis ꝓtectio dñi ac mīa roborasset:
et inefficax eiꝰ volūtas fuisset ac vtis:
nisi eiā pagendi copiā que nō nūq̄ nū
uel siccitatis uel ymbrū nimietate frau
datur dumna clemencia ꝑstitisset. Iā
et cū bonū vtutis et sanitas corꝑis et
oīm effectūs opm actuū q̄ prosperitas a
dnō fuerit condonata: orandū est ne
fiat ei sicut scriptū est celū ereū et tra
ferream: et ne residuū locuste comedat
bruchus et residuū bruce eruca deuoret:
et ne residuū eruce rubigo consumat. Ser
m hoc tūc eget diuinitatis auxilio agri
cole laborantis industria: nisi eiā īspe
ratos auertat casus. Quibꝰ eiā si deli
berata fructuū fecunditate ager fuerit
opimatꝰ. non solū spei sue vana exper
tatione frustrabit: vīm eiā ꝓceptarū et
reconditarū iam uel in area uel in horreo
frugū vbertate fraudabitur. Quibus
manifeste colligitur non solū actuum
vīm eiā cogitationū bonarū ex deo esse
principiū: qui nobis eiā mīca cē vo
lūtatis inspirat. et vtutē atq; opportuni
tatē eoꝝ que cē cupimꝰ tribuit pagen
di. Omne enī datū bonū et omne donū ꝑ
fectū desursū est descendēs a pīe luminum:
qui et incipit que bona sunt. et exequit
et cōsūmat in nobis dicēte apl̄o. Qui ād
dat semen seminanti et panē ad man
ducandū prestabit: et multiplicabit se
men vrm. et crescē faciet fructus iusti
cie vie. Verūm nō est ut cotidie attrahē
tem nos grām dei humilit subsequimur?
uel certe dura cervice et incircūcisis cor
dib est auribus eide resistentes: ꝑ ihēm
am mēamur audire. Surge q̄ qui cadis
non resurgetꝰ? aut qui auertis ē non
reuertet? Quare ergo adūs est ꝑpius
iste in ihrlm adūsione contentiosꝰ? ido
latrauerūt cervices suas. noluerūt reuer
Cheremanus. Hunc sensum cum pe
tas abrupte a nobis non pt improbari
illud videtur obliscē: quod ad destruc
tionē liberi tendit arbitrij. Nam cū
multos gentiliū qui vtiq; Dnum adu
torij grām non merentur. nō solū fru
galitatis atq; pacē. sed qd magis mirū
est eiā salutis videamꝰ fulgere vir
tibus: quo captiuato libero volūtatis
arbitrio. dei munē collate illis credē
sunt. cū vtiq; mūdane sapīe sectatores
non solū dei grām sed ipm eiā verum
deū penitꝰ ignorantes? q̄ntī uel scire
tōis uel quorūdā traditione cognomi
nis sūmam salutis monē puritatē ꝑpe
labons industria possedisse dicant?
Cheremon. Gratū mihi ē ꝙ dū si
mo agnoscende veritatis amore flāma
mini: quedā eiā mepta ꝓponis quoꝝ
obiectione ꝓbabor atq; ut ita dicā
explorabor catholice fidei vtus apis
reat. Cuius eterū tam grauis ꝓpositio
nibꝰ vteret. ut celestē salutis monē puri
tatē. quā hesterna die nec ꝑ dei grām
mortalīū cuiq; allerebatis posse cōfer
ri? nūc eandē eiā a gentibus credēs
vtute ꝓpria fuisse possessam? Sed quia
hec explorande ꝓpositio dubio ut dñi ē stu
dio veritatis opponitis: q̄ de inis tenue
mꝰ aduertere. primū ꝓbis nequaq;
credendū est talē animū salutē quale
a nobis exigitur allectos: quibꝰ fiūgi
tur ut nō solū formulā sed ne īmūdi
cia quidē noscatur in nobis. Habuerūt

aut illi animam

aũ illu quãdã· m ꝙ pkz ꝯ·n·hoc est poz
cuciũlã calitatis id ẽ abstinencã carnis:
ut tũ a coytu libidinẽ cohercerent· Hãc
aũt mẽtã mẽtis ꝑpetuã ac ꝓtinã corpo
ris puritatẽ non dicã ope allequi: sed
nec cogitacione potuerũt· Denicq famo
sissimꝰ ille ipoz socrates hoc ut ipi cõme
lebrant de se nõ erubuit ꝓfiteri· ꝟzam cũ
intueus eũ quãdã· ay·c·io·t·n·iv·ʌʌ·c
v·ꝯ·dyrillet· o·ʌ·ꝯ·ʌʌ·alla·ta·epa·t
op·hoc est oculi corruptoris puerozetur
ruentes in eũ discipuli eiꝰ vlasla illatũ
ingrõ vellent ouciũ: indignacionẽ eoz
hac dicãt ꝙpressisse cuia·lla·ẽta·ca·o·ce
t·ʌ·poze·ꝯ ʌ·ita·pe·ll·e·ꝛ·vae id est
quelcate o cotales·etenũ cũ sed otineo me
liꝰtissime ignt non solũ allercione nrã·
sed etiã ipsoꝝ professione monstrat· cõ
cumacionẽ tũmodo ipudicie id est ꝙ
murtionis turpitudinẽ violenta ab il
lis necessitate ꝙpellam: nõ tamẽ delide
riũ de cordibus eoꝝ et oblectacionẽ illꝰ
passionis exclusam· Cũ quo aũt horro
re proferenda est illa cuia dyogenis·
Cũ eũ qd' phos mũdi hui velud qd
dam memorabile ꝓferre nõ puduit:
neq dicã a nobis sine verecũdia neq
audiri pt· ꝟzam nudã in adulterij cri
mẽ puniendo ut ferũt aut· Ezd' gratis
vendit: morte nõ emas· Consulat er
go illos nẽ castitatis que a nobis expe
ritur: nõ agnouisse vtutẽ· Et ideo satis
certũ est curcũ alionẽ mrãm que i ꝙ
ẽ non posse nisi dei tũ munẽ possidẽi:
et hijs meẽ solũmõ qui deo tota ꝙs
cui contracione deseruiũt· Et dicto li
cet in multis ꝯmo in oibus possit oste
di semp auxilio dei hoies indigere· nec
aliqꝫ hũanã fragilitatẽ qd' ad salutẽ
ptinet ꝑ se solam id est sine adiuto
rio dei posse ꝓficẽ: in nullo tũ eu dẽa

ꝯ in acquisicione atq; custodia castitatis
ostenditur· Vt eũ tantũper de integrita
tis eiꝰ difficultate disputacio differatur:
de instrumẽtis eiꝰ breuẽ interi disputẽ
mꝰ· Ezius ꝙalet quelo ꝯjus seruẽs ꝙs
uel squalorẽ solutudis uel sicci panis nõ
dicã cotidianã esurieꝫ· sed ipãm natu
ritatẽ nulla hoim laude suffultꝰ suus
viribꝰ sustinẽ· Ezius aque ꝑpetuã siti
sine diu glolacioẽ tolẽare· illũ q dulcẽ
ac delectabilẽ matutinũ sopozẽ hũanus
fraudare oculos· et inter tinunos hoaz
quatuor oẽm quietis refectionẽ ingri
posset lege eludẽ· Ezius indelinẽtẽ leo
nis instanciã quis ẽremissam opus se
dulitatẽ· nullũ pñtis lucri ꝙmodum
captans ablq; gracia dei explẽ sufficiat·
Ezue oĩa sicut deliderãi a nobis ingiter
ablq; diuina inspiracione nõ pñt: ita nec
ꝑsa quidẽ sine eiꝰ auxilio vllatenꝰ que
unt· Et ut hec eatẽ non solũ probata a
nobis experiencie disciplina sed etiã cer
tis indicijs et argumẽtis manifestiora
reddamꝰ: nõne in multis que optamꝰ
vtiliter implẽ cũ deliderij plenꝰ ardor
ac volũtas ꝓfecta non desit impellãs
querũq; fragilitas callat vota concep
ta· nec posito nro assistẽ effectꝰ nisi ꝑ
tus ꝓficiendi finit dni miseracione do
nata· ita ut sit i numera multitudo
illoꝝ qui fideliter vtutũ studijs de
siderent inherẽ· sibimã tamẽ eoz qui
ꝑ ꝓficẽ vel tolerare ꝙaleant· i ueni
as raritatẽ· ut ꝑmittã qd' nec tuc
quidẽ cũ oĩno nulla nos arcet infirmi
tas facultas vniusa que volumꝰ pa
gendi nẽ subiaret ptãs· ꝟzamq; nec
remorioms silencij nec districtiones
ieiuniorũ nec leois instanciã· etiã illo
quo possumꝰ tpe pro nro arbitrio re
tentamꝰ: sed quibuscũ occurrentibus

caulis eñ inutilissimi frequent retra-
himur a salutarib⁹ nr̄is nutibus · ita ut ul'
lon uel tpis copiā in quo het exercere pos
simus · necesse sit nos a dñō deprecari :
nec sufficiē nobis id qđ possimus certum
est : nisi eñ opportunitas pagendi ea q̄
nobis unq̄ possibilia sūt a dñō tribuat̄ ·
De quibus et aplius · q̄m volumus ipm̄
venire ad nos et semel et iterū impedi
ut nos satanas : ita ut nōnūq̄ nos
eñ utiliter ab istis spūalibus seruamus
studijs auocari : ut dū noluntib⁹ nob'
interrūpit̄ uri cursus intencio et infir
mitati earum aliq̄ relaxamus : eñ in
ti ad salutarē pseueranciā referuem⁹ ·
De qua dispensacione dei simile aliq̄ no
bis brīs aplius loquit̄ : ꝓpter qđ' mq̄ ter
dñm rogaui ut discederet a me · Et dix
it mihi · Sufficit tibi grā mea : nam v
tus in infirmitate pficit̄ · Et iterū · Cū
eñ oremus sc̄dm quod oportet nescimus ·
Q̄ Polūt namq̄ dei quo nou ob hoc
hominē fecerat ut periret : sed ut ipe
tuū uiuēt manet īmobile : cuius benig
nitas eñ bone uolūtatis in nob' quāti
lamcūq̄ scintillā emicuisse pspexerit :
uel quā ipē tamq̄ de dura silice nostri
cordis excuserit · fouet eā et exhalatat
suaq̄ inspiracione foueat : volens om
nes hoīes saluos fieri et ad agnicionē
veritatis venire · q̄ non est mq̄ volū
tas ante pcīm vnū qui in celis est ut
pereat vnus ex pusillis istis · Et iterū ·
Non mq̄ vult deus perire aiam : sed
retractans cogitat ne penitꝰ pereat
qui abiectꝰ est · Verax namq̄ ē et non
mentitur deus : eñ obtestacione dicit
ens · Quo ego dicat dñs deꝰ q̄ nolo
mortē impij : sed ut cōuertatur a via sua
et viuat · Cū eñ ut pereat vnus ex pu
sillis non habeat voluntatē : quō sine
ingenti sacrilegio putandus ē nō om
nes salut̄ oīes : sed quoldā saluos fieri
nelle pro oīb⁹ · Ergo quicūq̄ pere
unt contra illius pcīt voluntatē : ita co
tra vnūquēq̄ eorū cotidie pclamante
conuitijs a vijs suis pessimis : et ipē
monente dñs ihū · Et iterū · Quoties
eos uolui congregare filios tuos sicut
gallina congregat pullos suos sub a
las suas : et noluisti · Et quāe mq̄ ali
qua ē populus iste in ihrlm auersione
contencioſa : idurauerūt facies suas
noluerūt reuerti : Presto ē ergo cō
die xpi grā · que dū vult oīes hoīes
saluos fieri et ad agnicionē veritatis ve
nire : nūctos ablq̄ oīū exceptiōe cōue
nit dicens · Venite ad me oēs qui la
boratis et onerati estis : et ego refi
ciam vos · Di autē nō oīes venit saluā
sed quoldā aduocat : sequit̄ ut nec o
nes sint onerati uel originali uel ac
tuali pcīō nec ueā sit illa sua oīes
eñ pcrauerūt et egent grā dei : nec
p oīes hoīes mos ptransisse credi
Et in tū oīes qui pereūt contra de
pereūt voluntatē : ut nec ipām mo
tē deus fecisse dicat̄ ita scriptura tes
tante · q̄ deꝰ mortē non fecit : nec gau
det in pditione vniuersorū · Et unde ē q̄
plerūq̄ dū pro nob' orat ria postula
ms uel tardi⁹ uel nequaq̄ ura exau
diatur oīō : et rursus ea que credimus
eē contraria vtiliter ut benignissimus
medicꝰ eñ inutilissimus dominū ho
re dignat̄ ac nōnūq̄ pernicios dis
positiones nr̄as letales p conatū ab
ectū detestabili retardat ac reuocat :
ac ꝑerantes ad mortē retrahit̄ ad sa
lutē et de inferni faucibus extrahit
ignorantes · Cū nā cura atq̄ pie
tatis cura nos sua sub figura mer

tr'ens ihrlim et puinola ad illoꝝ cul
tū alacritate rendētes per ozee pphā
ser mo diuinꝰ eleganter exp̄ssit· Di
cente namq; ea· vadam post amato
res meos qui dant panes michi et aquas
meas· lanā meā et linū meū· et potū
meū: rndit saluti eiꝰ nō volūtati cōsu
lens diuina dignatio· Ecce ego sepiam
viam eius spinis· et sepiā eam materia
et semitas suas nō inueniet: et sequetur
amatores suos et nō apphendet et que
ret eos nec inueniet illos et dicet· Reuer
tar ad virū meū pore: q; bene mi erat
tūc magis qꝫ nūc est· Ac rursū qnuma
rias nras atq; ꝫceptus quibꝰ eū ad salu
tares intrantē recursus rebelli spū de
dignamur: tali spacioe describit· Et
dixi mste· preim vobis me: et posti me
ingredi nō possabis· Sed quō si ꝫtemp
nat mulier amatorē suū: sic ꝫtemplit
me dominꝰ isl' dicat dūs· Vadis cōgrue
qm ihrlim adultere opanerat a suo cō
iuge discedenti: amoie quoq; ac pseuerā
tiā benignitatis sue viro qui a teā de
serit ꝫpauit· Pietas enī ac dilio dei que
cuncta hūanū genꝰ semp ipendit· eo qꝫ
nullis ita vincat inimicis ut a cura mē
salutis abscedat: et quodāmō supēata
iniquitatibꝰ nīis a principali suo ꝓpo
to reuocet· magis ꝓpue exp̄mi alia cō
pacioe nō potuit qꝫ exemplo viri ar
dētissimo amoie teiam diligentis: qui
ipso magis negligi se ab ea senserit·
tanto vehemētiouꝰ circa eam zeli ar
dore flāmat· Adest igit inscpabiliter
nobis semp diuina ꝓtectio tantaq; ē
ergā creaturā suā pietas creatoris· ut
non solū conuetet eam sed etiā precē
tat ingiter prudentia: quā exptus ꝓ
phēta dnō aptissime confitetur di
cens· Deus meꝰ mia eius p̄uenies me·
Cum cū in nobis ortū quēdam bone vo
lūtatis inspexerit· illuāt eam ꝫfectim
atq; ꝫfortat et iuuat ad salutē: incremē
tū tribuens et quā uel ipe plantauit ul'
nrō conatu uideit emersisse· ꝫsam an
teq; clamem inq; ego exaudiā: adhuc
loquētibꝰ eis ego audiā· Et iterū· Ad uo
cē clamoris tui statī ut audieit' respō
debit tibi· Et nō solū scā deitatis benig
nus inspirat: sed etiā orationes pl
tat' vite et oportunitatē boni effectus ac
salutaris vie directionē demonstrat' er
rantibꝰ· Dū non facile hūana rōe dis
cutitur qꝫ admodū dūs petentibꝰ tribu
at· a quērentibꝰ inueniat· aperiat' qꝫ pul
santibꝰ: et rursus inuenatur a nō que
rentibꝰ se· palā appareat nē illos qui
illū nō interrogabant· et tota die expan
dat manꝰ suas ad ꝓplm nō credentē si
bi et contradicentē· rebellentes ac lon
ge positos vocet' inimicos attrahat ad
salutē: petere cupientibꝰ explere co
piam subtrahat' volūtatis· ꝓperātibꝰ
benignꝰ obsistat· Cū aūt facile pate
at quō salutis summa nrō arbitrio tri
buat' de quo dicit' si voluerits et audie
ritis me que bona sūt terre manducā
bitis· et quō non volentis neq; curren
tis sed miserentis est dei· qđ etiā sit illꝰ
qꝫ deus reddet unicuiq; secdm opa eius·
et deꝰ est qui opatur in nobis et velle et
ꝑficere pro bona volūtate· et hoc nō ex
nobis sed dei donū est non ex opibꝰ· ut
ne quis gloiet· quid sit etiā illud qđ
dicit' appropinquate dnō et appropin
quabit nobis· et quid alibi dicat nemo
uenit ad me nisi pater qui misit me at
traxerit eū· qꝫ ve sit qđ dicit' rectos cur
sus fac pedibus tuis et vias tuas dirige·
et qꝫ sit qđ orantes dicimus· dirige in cō
spectū tuo viā meam· et ꝑfice gressus

meos in semitis tuis ut nō moueantur
vestigia mea: ꝙ quid enā sit ꝙ iterū ꝙ mo
nemur fiante nobis cor nouū · et ꝙd sit
illud ꝙd repromittit̄ dabo eis cor nouū
et spūm nouū tribuā in visceribꝰ eoꝝ et
auferā cor lapideū de carne eoꝝ et dabo
eis cor carneū ut in pceptis meis ambu
lent et iudicia mea custodiant: ꝙ sit ꝙd
pcepit dūs dicens · laua a malicia cor
tuū ihrlm ut salua fias · et ꝙ sit quod
ipē ꝓpheta a dūo postulat dicens · cor
mūdū crea in me deus · et iterū · lauabis
me et sup niuē dealbabor · ꝙ sit ꝙd ad
nos dicat illuīate nobis luminē scientie
et ꝙ sit ꝙd de deo dicat · qui docet hoīnē
scām et dūs illuīat oculos · uel certe ꝙd
oantes dicamꝰ cū ꝓpheta illuīa oculos
meos ne unq̄ obdormiā in morte · ut
si q̄ in hys omnibꝰ et gratia dei et liber
tas nrī declarat arbitrij · et q: enā sua
interdū motibus homo ad virtutū ap
petitū possit extendi semp nō indigeat
adiuuari: ꝟ nec enī cū uoluerit quis sa
nitate pfruit: aut de egritudinis mor
bo pro arbitrij sui deliberatione liberatur.
Quid aūt pdest sanitatis grām qui
pisse: nisi dūs qui vite ipꝰ ꝓbꝰ tribu
it et vigorē incolumitatis impriat?
Vt aūt euidencꝰ clareat enā p nature
bonū ꝙd būficio creatoris indultū est:
nōnūq̄ bonarū volūtatū pdere prin
cipia · que tū nisi a dūo dirigant ad cō
sūmationē ututū puenire nō possūt:
aplus testis ē dicens · Velle enī adiacet
michi: pficere aūt bonū non inuenio.
Quam libertatē scriptura diuina nrī cō
firmat arbitrij dicens · omnī custodia
serua cor tuū: sed infirmitatē eis apls
manifestat dicens · Dūs custodiat cor
da vrā et intelligentias vrās in xpō ihe
su · Vtutē liberi arbitrij dauid enūci
at dicens · Inclina cor meū ad facien
das iustificationes tuas in eternū: sed in
firmitates eis ideo orans silēt dicit:
Inclina inquiens cor meū in testimo
nia tua: et nō in auaritiā · Salomon
quoq; ait Inclinat cor da vrā ad se ut
ambulem in vijs eis: et custodiam
mandata eis · et cerimonias eis et iu
dicia eis · Ptātem designat arbitrij
nrī psalmographus dicens · Conuer
tat linguā tuā a malo: et labia tua ne
loquant dolū · Infirmitatē eis nrā
ptestat oratio dicentibꝰ nobis · Do
ne dūe custodiā oēs meos: et obstrui
ad custodiam labijs meis · Arbitrij nri
tri facultas a dūo declarat cū dicit:
Dolue vincula colli tui: captiua fi
lia syon · Fragilitatē eis ꝓpheta demō
strat dicens · Dūs soluit cōpedito · et
dissipisti vincula mea: tibi sacrifi
cabo hostiā laudis · Audiuimꝰ i euā
gelio dūm quotidiē ut ad eū per li
berū arbitriū ꝓcedamꝰ · Venite ad me
oēs qui laboratis et oneratis estis: et
ego reficiam uos · Sed infirmitatē eis
idem ptestatur dūs dicens · Nemo pō
uenire ad me: nisi pater meus qui misit
me attraxerit eū · Aplius liberū arbi
trū nrū incitat dicens · Date operā
ut introeatis · Sed infirmitatē eius
ostendit · Nō pōt
hoīes baptista testat dicens · Nō pōt
homo accipere a se ꝙqm · nisi fuerit ei da
tū de celo · Jubemur aūt nras collatas
custodire ꝓpheta dicente · custodite ani
mas vras: sed cotē spūs alius ꝓpheta
clamat · Nisi dūs custodierit ciuitatē: frustra
vigilat qui custodit eam · Aplius plu
ribus scribens ut liberū eorū ar
guet arbitriū: cū metu ingē et trem
re vram salutē opamini · Sed ut ibi
mutatē eis oīdat: adiungit dicēs · Deus

est enī mḡ qui opatur in nobis et velle
et pfice pro bona volūtate. Et ita fiūt hec
quodāmō indiscrete pmixta atq; fluc-
ut quid ex quo pendeat int̄ multos mag
nas quelhone voluatur id ē utrū q; ī cui
bone volūtatis pfuerim⁹ misereat nr̄i
deus. an qua deus misereatur. aleq̄mur
bone volūtatis meritū. Multi enī singu
la hec quirentes ac multo amplius alleren
tes: varijs sibi strarijs fiūt erroribus ī
uoluti. Si enī dixerim⁹ nr̄m bone pm
cipiū volūtatis: quid fiet in plecutore
paulo. quid in publicano matheo. quor
vnus cruore ac supplicijs innocentū: alt⁹
violentijs ac rapinis publicis ītubans
attrahitur ad salutē. Si uō grā dei sp
irari bone volūtatis principia dix
erim⁹: quid de zachei fide quid de illius in
terio suo vim quātam regnis celestib⁹
inferentes: spūalia vocationis mone
ta puenerūt. Conclūmatione uēo ui
tutis et executione mandatorū dei si nr̄o
reputuerim⁹ arbitrio: quō oram⁹ con
firma deus hoc qd opatus es in nobis:
et opa manuū nr̄arū dirige sup nos.
Dam⁹ ad maledicendū israheli balaā
fuisse conductū: sed videm⁹ maledicē
cupienti non fuisse pmissū. Custodit
abymelech ne rebecā tangens: peccet
in deum. Joseph fr̄m liuore distrahit
ut descensio filioz israhel in egipto fieret
et illius de germani nece tractantibus
furie fratris remedia pararent. Et d'
dem ioseph a fr̄ibus agnitus maiestel
tat dicens. Nolite pauē nec durū vid
ideatur q; vendideritis me in hys regi
onibus. pro salute enī vra misit me deꝰ
ante vos: et mitra. pmisit enī me dns
ut reseruem̄i super terrā. et escas ad
uiendū habere possitis. nec vestro
consilio sed uolūtate dei missus sum: qui
fecit me quasi patrem pharaonis et dnm
tocꝰ domus eius. et principē in oī tra
egipti. Et cū post obitū patris formidan
tibus fr̄ibus. suspitione timoris auferret:
nolite mḡt timere. Nunq̄ dei possum⁹ re
nuere voluntatē. Vos cogitastis aduersus
me malū deus vertit illud in bonū: ut exal
taret me sicut in plenitudine fructus et sal
uos faceret populos multos. Unde
ecā bēs dauid ꝓnomine tūc totū ī psal
mo centesimo quarto suis declarat dicēs.
Et uocauit famē sup terrā et omē fir
mamentū panis contriuit: misit ante
eos virū in seruū venundatꝰ est ioseph.
Hec duo id ē uel gratia dei uel liberū ar
bitriū sibi quidē innocem videnē adiu
sed utraq; concordant: et utraq; nos pa
riter debere sulcipe pietatis ratione colli
gim⁹. ne unū horū homū subtrahentes
ecclesiastice fidei regulā exterminasse vide
mur. Nam cū uiderit nos deus ad bonū
velle deflectē: ostenderit dirigit atq; con
fortat. Ad uocē enī clamoris tui statim
ut audierit: rūdebit tibi. Et inuoca me ī
quit in die tribulationis: et eruā te et
honorificabis me. Et rursus. Si nos nol
le uel repulisse plexerit. adhortationes
salutiferas admonet coribus nr̄is: q
bus voluntas bona uel reparet uel i fo
metur in nobis. Nec enī tale deꝰ hoiem
fecisse credendus est. qui nec uelit unq̄
nec possit bonū: aliquin nec liberū
ei pmisit arbitriū. si ei tm̄modo ma
lū ut uelit et possit bonū uēo a semet
ipō nec velle nec posse ꝓcellit. Et quō
stabit illa dni pō puaricationē pmi
hominis lata sūa: ecce adam frāter est
sicut unus ex nobis sapiens bonū et ma
lū. Nec enī talis ante fuisse credendꝰ
est qui boni prorsus eēt ignarus: aliosq̄

velud irrationabile quodda animal fa
tendu est atq insensatu fuisse formatu
quod satis absurdu atq in catholica fi
de oi modis alienu est. Imo secdm
sapientissimu salomonis sniam fecit
deus hoiem rectu id e aut tu modo bonu
sanctus magister fruetur: sed ipi quesie
runt cogitationes multas. facti enim sunt
ut deu est sentes bonu et malu. Co
cepit ergo adam p pua aictione qua
no habuerat scia mali: bonu no qua
accepat scia no amisit. Denq non
amisisse hoanu genus p pua aictione
scia bonu: etia apli sua euidentissime
declarat cum dicat. Cu enim gentes que
legem dei non hnt naturaliter ea que legis
sunt faciunt: hi lege no habentes ipi sibi
sunt lex: qui ondunt opus legis scriptu
in cordibus suis testimoniu illis reddente
sibi et inter se mutuis cogitationibus aut
santibus aut etia defendentibus in die qua
iudicabit deus occulta hoim. Imo sen
su etia dns p pham increpat iudeoru
non naturale sed uoluntaria cecitate: qui
ipi sibi animarum interebant. Audi tu
qui audite: et ceci intuemini ad videndu.
Imus surdus ni sermus meus: et cecus ni
ad que nuncios meos misi. Et ne forte
hanc cecitate eoru aquis nature no vo
luntati possit ascribi: alibi aut. Educ
foras populu ceu et oculos habentem: sur
du et aures ei sunt. Et iterum. Imu habe
tes inq oculos no videtis et aures et no
auditis. Dns etia in evangelio. quia
videntes inq non vident: et audientes
non audiunt neq intelligunt. Et adim
plet in eis pphecia ysaye dicens. Audi
tu audiens et non intelligens: et videns
no videbitis. Incrassatu est ei cor
populi hui et auribus graue audierunt:
et oculos suos oclusерunt nequ videant

oculis suis et auribus audiant et cor
de intelligant et quertant et sanent eos.
Denq ut possibilitate boni eis in esse
deligneret: increpat phariseos. Quid
aut etia inq ex nobilipis no iudicatis
quod bonu est. Imo quid utiq eis no dix
illet: nisi eos iudicio naturali id quod
equu est scallet posse discerne. Unde ea
uendu nobis e: ne ita ad dnm oim cu
ru merita referamus ut nichil nisi id
qd malu atq puersu est hiane asseru
bam nature. In quo quide sapientissi
mi salomonis ymo dni cui hec uba
sunt testimonio asstamur. Ita enim cum
assumpta templi extructione exoraret
effatus est. Voluit dauid pater meus
edificare domu noi dni dei isl: et aut
dns ad dauid pcm meu. Bene cogitasti
in corde tuo edificare domu nomini
meo bene fecisti hoc ipm mente tractas:
verumptu non tu edificabis domu noi
meo. Hec ergo cogitatio atq iste trac
tatus regis dauid utru ne bonus et ex deo
an malus et ab hoie fuisse dicendus
est. Si enim bona atq ex deo fuit illa co
gitatio: cur ab eo a quo ispiratae cogi
tationis cur ab eo a quo ispiratae cogi
tatio: cur ab eo a quo ispiratae cogi
negatur effectus: Si aut mala et ex ho
mine fuit: cur laudatur a dno: Recte
ergo ut et bona et ex hoie fuisse credi
tur. In que modu etia nras cotidie cogi
tationes possumus iudicare. Hec ei aut
soli dauid bonu ex clementi po cogitare
concessu est: aut nobis neq bonu un
quu sape aut cogitare possumus natura
liter denegatur. Dubitari ergo no pt
uisse quide omnia aie naturaliter virtuti
semina. bubino creatoris miserta: sed
nisi her opitulatione dei fuerit exorta
ta ad incremetu p fectus non potuisse
puenire. Imo sicut apli. neq qui
plantat est aliqd neq qui rigat: sed

qui inuenerunt dat deus. Adiacē autē
hoīi in quālibet ptem arbitriū liber
tatē etiā liber ille qui dicit pastoris ap
tissime docet: in quo uniuscuiq; nrm duo
angeli adherē dicūt id ē bonus ac ma
lus. in hoīe uō oppone ostitē ut eligat
quē sequat: et idcirco manet in homīe
liberū semp arbitriū q; grām dei pos
sit uel negligē uel amare. Non enī pa
teret aplus dicens cū metu ac tremorē
vrām salutē opamini: nisi crederet eā ul ex
tolli a nob posse uel negligi. Deo nr crede
rent se ad opus salutis domino auxilio
non egere subiūxit. Deus enī est qui ope
tur in nobis et uelle et pficē pro bona uo
lūtate. Et idcirco thymotheū monens.
uolū inq; negligē grām dei que est in te
Et iterū. Ob quā causā moneo te: ut
resuscites grām dei que est in te. Inde
est q; etiā thomotheus scribens hortat
et admonet ne indignos se grā dei īfruc
tuosis opibus exhiberēt dicens. Adiu
uantes aut obsecramus: ne īanitū gra
tiā dei recipiatis. Et rursū sine dubio quia
īanitū receperat symon: nō pfuit ei
precio grē saluatoris. Non enī pcep
tis bī petri malurt obedire dicentis.
Penitentiā age de hac nequitia tua: et
ora deū si forte remittat tibi hec cogita
tio cordis tui. In felle enī amaritudīs
et obligatiōe iniquitatis video te ee. pone
mur ergo hoīs voluntatē nīā dū: de qua
dicit. Deus meus nīa eis pueniet me.
Et rursus dñm rememorantē atq; u
triusq; quodāmō subsistentē ut uti
liter experiat arbitriū: nolūtas puenit
vrā cū dicit. Et mane oro mea pue
niet te. Et iterū. Puenī in maturita
te et clamau: et puenerūt oculi mei
ad te dilectulo. Inuocat etiā nos et īui
tat cū dicit. Tota die expandi manus
meas ad plm non credentē michi et cō
tradicentē. Et iuitat a nobis cū dicim
ei. Tota die expandi manus meas ad te.
Expectat nos cū dicitur p phām. Pp
terea exspectat dūs ut misereat nostri
Et expectat a nobis cū dicim. Expec
tans expectaui dñm. et respexit me:
et exaudiuit clamorē meū. Et cō
fortat nos cū dicit. Et ego eruditui et
cōfortaui brachia eorū: et in me co
gitauerūt malicīā. Et ut nosmet
ipōs confortemus hortat cū dicit. Cō
fortate manus dissolutas: et genua
debilia roborate. Clamat illīs. si qs
sitit ueniat ad me et bibat. Clamat
etiā ad eū pphīa. Laboraui clamans.
rauce facte sūt fauces mee: defece
rūt oculi mei dū spero in deū meum.
Tacuit dūs dicens. Tacui et non
erat uir: uocaui et nō erat qui respō
deret. Tacuit et ipē a sponsa flebi
liter requirēte. In cubili meo in noctibus
quesiui quē dilexit aīa mea. quesiui
et non inueni uocaui eū et nō rndit
mihi. Et ita semp grā dei nrō īmo nā
ptem cooperatur arbitrio atq; in om
nibus illius adiuuat protegit ac defēdit:
ut nōnūq; etiā ab eo quoddā conatus
bone uolūtatis uel exigat uel exper
tetur: ne penitus tormenti aut inerti
otio dissoluto sua dona offerre videa
tur: occasiones quodāmō quereus q
bus humane legumine torpore discussio
nō irrationabilis munificēne sue larg
gitas videat. a dū ea sub colore cumul
tū deliderij ac laboris īptis et nichil
omnino gratia dei semp gratuita p
seuerat: dū exiguis quibusdā pmis
q; conatibus tantā īmortalitatis glo
riā. tanta plenitudīs bītitudinis dona
estimabili tribuit largitate. Tacet

eū q: illo in cruce latronis p̄celleret
fides idcirco puniendū est· nō ei btām
cōmemoratione padisi gratuito esse p
missā: aut puniam quod regis illā· vnus ubi qua dixit· petrum· duo tam gra
ua eius crimina et nō pocius clemētiā dei
absoluisse credendū est ut per nathanam
ppham mereret audire: et dns transtulit tuquitatē tuā· nō moriēris· Et
ergo uxoriū adulterio addidit· li
beri utiq; fuit arbitrij: q; aut arguit
per ppham dine dignationis ē gratia·
Iursū q; pcm suū humiliatus agnoscit
prie libertatis est opus· q; nō sub bre
uissimo tpis puncto mdulgentiā tan
torū criminū pmeruit· dns misereatus
est donū· Et quid de hac tam breui cō
fessione et incōparabili dine retributio
nis imensitate dicam: cū btūs aplus
ad illam magnitudinē future remu
nerationis aspiciens· quod de illis tā
innumeris pleriscq; suis pusillanimitate
rit: sideratē pfatile sit: Iram momē
taneū hoc mq; et leue tribulationis nre
sup modū et nū pondo glorie operatur
in nobis· De quo et alibi gestiens enun
iat dicens· Et ea nō sūt iquit digne
passiones hui tpis: ad futurā gliam
que revelabitur in nobis· Et nūtūlibet
ergo emisa fuit humana fragilitas futu
re retributioni par ee non poterit: nec
ita laborib suis diuinā immittit gra
tiā· ut non semp gtuita pleueret· Et
idcirco p̄dictus magister gentiū licet gra
cia dei aplatus gradū sortitus: se fu
isse testetur dicens· grā dei sū id qd sū·
tū se quoq; dine gracie rudisse pnūci
at dicens· Et gratia eius in me vacua nō
fuit sed habundantius illis oibus labo
raui et obtinui: nō aut ego sed gratia
dei mecū· Iram cū dicit laboraui· co

natū pro suis signat arbitrijs· cū dicit non
aut ego· sed grā dei: vtute dine pietā
nis oñdit· Cum dicit mecū: non otio
so neq; seruo sed laboranti ac deuin
ti eam cooperatam fuisse declarat· Ad
enā miob pbatissimo athleta suo cū
eū diabolus expetisset ad singulare cer
tamē: diuīa legimq; pmisisse multa·
Di eū contra innocū nō sua vtute sed
dei solius fuisset gratia pregente ogl
sus: et absq; ulla vtute patie sue diua
tiū opitulatione suffultus: multiplici
ces illas ac tanta inimici crudelitate
quelitas tēptationū moles et cruda
ptulisset: quō non illā salūpmolā
diabolus quā pius cum sciat nocē ad
ulsus eū multo ineralset: nūq; grauis
colit ob deū· nōne tu vallasti eū· et
munisti eū p circuitū: Sed au
fer manū tuā id est sine eū sua me
cū viribus decertare· nisi tu tanē tua
bō dixeit tibi· Sed cū nullā humilmo
di querimoniā salūpmolis hostis p
flictū audeat iterare nō dei sed illo
se viribus victū gtiret: licet eū grā
dei non in totū illi defuisse credenda sit
que tanta temptatoꝝ tēptandi pe
but potestate: quātā et illū resistē
di nouerat habē vtute· nō eū ab illo
ipugnatione sic ptegens ut nullū ve
tuti humane relinquet locū: sed totū
peuraus ne violentissimā inimicam
nā eius amentē faciens et impotem
seuisū· ipari eū atq; inquo certamīs pō
dere pgrauaret· Et ergo soleat idū
dns temptare fidem nrām ut fortior
uel gloriosior fiat: euangelica illa
centurionis edocemur exemplo: cū
puerū cū saret utiq; ptate sermonis
sui se dns curaturū: offerre malue
pnām corpalē dicens· Ego veniā· et

curabo eū. Sed illo hanc eis oblatione
seruēnos fidei flagrantia cupgredière
atq dicente. Duē non cum dignus ut intres
sub tectū meū sed dic tū ubo et sanabit
puer meus: miratur eū dūs atq collau
dat. tūctus illis qui ex israhel plō credi
derant pferens et dicens. Amen amē di
co uobis: nō inueni tantā fidē in israhel.
Nullus eū laudis eēt ac meriti: si id ī
eo xpūs qđ ipe donauerat pstulisset: aliq
quin durisset non dedi tantā fidē in isr.
Tuā exploratione fidei eā in illo mag
nificentissimo prīarcha. dinā legimus
despondisse uxorē dicat. Et tū est
pater hebreorū: tēptaut deus abrahā. Non
eū illā fidem quā ei dūs inspirabat. sed
illā quā notatus semel atq illuīatus a do
mino per arbitrij libertatem poterat ex
hibē: experiri uoluit diuina uirtus. vū
non īmerito fidei eius substantia approbat:
atq ad eum subueniente grā dei qui eū
paulisper subtraxerat ut probaret ita
dicat. Ne inferas manū tuā in puerū:
neq facies ei qđquā. Nunc enī cognoui
nes timēs dñm tuū: et nō pepcisti filio tuo
unigenito me dilecto. Qđ temptationis genus
nobis quoq ad pbationis meritū pos
se obtingē: in deutronomio satis euidē
ter a legislatore pdicat. Si surrexerit
inter uos pphēta qui cōmenta se uidisse
dicat: et poterit signū atq portentū
et euenerit qđ locutus ē: et dixerit tibi
eamus et seruiamus dīs alienis quos ig
noratis: ne audias uba pphete illius aut
somniatoris. quia temptans tēptat
te dūs deus tuus. utrū diligas eū in toto
corde tuo et custodias mandata illius
an non. Quid ergo? Cū ista pfiam
tem cōmentatore surgē permiserit deus:
ita ne eos quorū fidem probare dispo
suit pterriturus ē credendus ē ut nullū
primū locū quo suis uiribus eū tēptatore
offligant. libero eorū seruet arbitrio?
Et quid eos necesse ē uel tēptari. quos i
ta infirmos nouit ac fragiles? ut neq
quū uti ute sua ualeant resistē tēptatori?
Sed utiq nec temptari eos ullatenus dñi
pmitteret: nisi parē in eis resistendi scis
set inesse uirtutē. qua possint equitatis in
dicio in utroq meito uel reiici uel laudabi
les iudicari. Tale est et illud qđ ab apło
dicit. Itaq qui se existimat stare: uide
at ne cadat. Tēptatio nos nō apprehēdat
nisi humana. Fidelis aūt deus qui nō pmit
tet nos tēptari supra id qđ possumus: sed
faciet cū tēptatione etiā exitū ut possi
mus sustinē. Cū enī dicit qui stat uideat
ne cadat. sollicitā reddit arbitrij libertatē: quā utiq nouerat precepta gratia
uel stare per indulgentiā uel cadē per neglige
tiā posse. Cū aūt infert. temptatio nos
nō apprehendat nisi humana īfirmita
tē eoz et incōstantiā nerdū robuste mē
tis experiat: qua adhuc spiritalib⁹ ne
quinam turbinib⁹ non poterāt impugna
ri. Aduersū quos ceptum uel illos pfros
nouerat cotidie dimicare: de quibus
ad ephesios dicit. Iam non ē nob⁹ col
luctatio aduersus carnē et sanguinē:
sed aduersus principatus aduersus potes
tates aduersus mūdi rectores tenebra
rū. contra spūalia nequicie in celestib⁹.
Cū nō subrūgit. fidelis aūt deus qui
nō pmittet uos tēptari supra id qđ po
testis: nō utiq optat ne eos dūs temp
tari pmittat. sed ne supra id quod sustī
nē poterant tēptarent. Illud enī indi
cat humani arbitrij facultatē: hoc nō
grām dei tēptationū luctaminā mo
derantis oīdit. In his ergo oībus ap
probat ita semp diuinam grām ar bi
trio hoīs mutare ut illud nō in oīb⁹

taliter protegat ac defendat: ut nō etiā
pr̄ns eū conatibus ingredi adiūtū spūā
les fugat īmicos: in quib⁹ uel gratiā
dei victor: uel infirmitatē suā supatus ī
telligat: et ita discat nō de sua fortitu
dine sed de diuino semp sperare suffra
gio: atq; ad suū iugiter recurrē protec
torē. Et ut hoc nō nr̄ā coniectura sed ēu
dentioribus adhuc scriptie testimoni
is cōprobet: illud qđ in alio naue legit
retractem⁹. Has mq; gentes dimisit
deꝰ ac dispersē uoluit: ut in eis exper
iret̄ isl'utrū custodiret mandata do
mini dei sui et haberent̄ solicitudinē
cū hostibus p̄liandi. Et ut incōpa
bili creatoris nr̄i clemētie mortale ali
q̄ non pro equalitate pietatis sed ex
aliqua indulgentie similitudīe cōpa
rem⁹: si nutrix pia atq; sollicita diu si
nu paulū gestat ut q̄q; ingredi doceat̄
et p̄nū quidē eū reptare p̄mittit: deh̄ic
erectū ut alteri⁹ passibus īitatē dextere
sue ūtute sustentat: mox paululū delic
tū si titubantē uiderit; ptinꝰ apprehen
dit nutantē suscipit: lapsum erigit:
ut uel arcet a casu: uel etiā cadere le
niter sinens eleuat p ruinā. Cū autē
eū ad puēr̄iā nl'adolescentie ac iuuētu
tis p̄duxerit robur: quedā etiā pondē
uel labores quib⁹ nō oppimat̄ sed exer
ceatur iungit: et cū emulis decertare
p̄mittit: q̄to magis celestis ille oīm
pater nouit quē sinu grē sue gestet: q̄
libē uolūtatis arbitrio in conspectū suo
exerceat ad ūtutē et tū adiuuat labora
tem: exaudit uocantē: non relinquit
querentē: eripit de periculo interdū etiā
nescientē. Per que etiā euidenter oñdit̄
inscrutabilia ee iudicia dei et ūuestigabi
les uias eius: quib⁹ ad salutē hūanū at
trahit gen⁹. Et d' etiā euangelicaꝝ uoca
tionū exemplis possum⁹ approbare. Au
dreā namq; ac petrū ceteros q; apos
tolos nichil de salutis sue remedio co
gitantes spontanea grē sue dignatio
ne p̄legit: zacheū ad conspectū sū dī
fideliter extendentē et exiguitatē sta
ture sue sicomoru celsitudine sublenā
tem nō solū suscepit uerūetiā būdātio
ne rohabitatiōis illustrat. Iuuenē ac
repugnantē attrahit paulū: aliū ita
p̄cepit sibi inseparabiliter inhereē ut ei pos
tulanti brevissimas pro sepulturis pris
nō concederat induciās. Cornelio pāb
et elemosinis iugiter insistenti velut
remuneratōis vice via salutis oñditur:
ei q; angeli visitatiōe p̄paratur ut exerta
eius petrū uerba salutis ab eo: quib⁹
una cū oīb⁹ suis saluaret̄ agnoscat.
Et ita multiformis illa sapīa dei salu
tē hoīm multiplici ac īscrutabili pieta
te dispensat ac sedim capacitatē unius
cuiusq; grām sue largitatis īpartit:
ut ipās quoq; curationes nō sedim uni
formē maiestatis sue potētiā sed sedī
dū mensurā fidei in qua unūquēq; rep
perit uel sicut unicuiq; ipse partiri dig
natus est. Namq; qđ ad
malueit exercē credentē. Namq; ad ab
emūdationē lepre sue uolūtas xpi sola
sufficēt: credentē solo uolūtatis sue ex
tu: aut allensu dicens. Volo: mūdare:
Alteri deprecanti ut aduenies p̄ipositā
nē manu sue dextram filiā suscitaret:
ingressus domū eius cōdē mō quo ille
sperauerat. id quod rogabat̄ indul
sit. Alij credenti sūmā salutis ī ubi
tu eius p̄dicatione ostitē ac rudenti. Dic
tū ubo et sanabit̄ puer meus: per ser
monis imperiū resolutos artus pris
tino robore solidauit dicens. Vade
et sicut credidisti fiat tibi. Alios a
tactu fimbrie eius sperantibus medi

tuā vberti sanitatis dona largitus est
Alios morbis medelam rogatus idulsit:
alios spontanea prestitit medicinā. Al
os hortatus est ut sperarent dicēs. Dis
cans fiet: Alios non sperantibus vltro
ingessit auxiliū. Aliorū deliciis pulcr
voluntati eorū satisfacere exoratus di
cens. Quid vultis ut faciā vobis? Alios
horanti viam qua id qd sciperat op
timē benigne ondit: Si credideris iqu
ens videbis gloriā dei. Inter alios ira vir
tutē cibanoni affluenter effudit ut de hys
euangelista memoret: et claudos oēs
languidos eorū. Inter alios nō immerita
illa būficiorū xpi abyssus ita obscura
tus est: ut dicat et non poterat inter
eos ihūs facē vtutes pter incredulita
tem eorū. Et ita largitas dei sedm ca
pacitatē hūane fidei eā ipa formatē:
ut hinc quidē dicat. Sedm fidē tuā fiat
tibi. illi nō. vade et sicut credidisti fiat
tibi. Alij aūt fiat tibi sicut vis: et cur
sum alcī fides tua te saluū fecit. Hoc
nō aūt estimet hec a nobis ob hoc fu
isse prolata. ut nitamur astruē sum
mā salutis in urē fidei dicione sistē
sedm quorūdā prauam opinionē qui
totū libēo arbitrio deputantes gratiā
dei dispensare sedm meritū vinulcy
ph definiūt: sed absoluta plane pnun
tiamus sua ea eruberare grām dei et
transgredi interdū hūane infidelita
tis angustias. Dnm illo euangelico
regulo frm fuisse reminiscamur? qui
dum filiū credit egrotantē filiū su
um posse curari ꝑ mortuum
suscitari: pīā dñi festinus imploāt
dicens. Dne descende priusq moriat
filius meus. Cuius infidelitatē licet hys
sermonibus arguerit. nisi signa et p
digia viderit nō credit. tū sedm m
firmitatē fidei eius: grām diuinitatis sue
exhibuit. nec pīna corpalis quēadmodū
ille crediderat letales febrū morbos. sed
ibo sue ptātis exclusit dicēs. vade filius
tuus viuit. Cuā supha būdantiā grē
ē in illis palpa curatione dñm legi
mus effudisse: cū ei languoris sui tātū
quo corpus fuerat resolutū remedia pol
centi. aīe pius ingessit solpitatē dicens.
confidens esto fili dimittūt tibi pecca
ta tua. Vter quod nō credentibus scri
bis posse eū remittē hūana pīa ad cō
fundendā incredulitatē eorū eā mem
bra eius paralitica sanitatē resoluta:
ptātis sue sermone restruxit dicens.
Quid cogitatis mala in cordibus vīis?
Quid ē facilius dicē remittūt tibi pec
cata tua? aut dicē surge et ambula?
Vt sciatis aūt quia filius hoīs habet
ptātē in tra dimittendi pīa tūc ait pa
ralitico. Surge et tolle lectū tuū: et va
de in domū tuā. Dilr aūt in illo qui tri
ginta et octo annis iuxta natatorie
crepidinē frustra decūbens de aque il
lius motu sperauerat medicinā: mu
nificentiā vltronee largitatis ondit.
Nam cū nolens eū ad salutis remedia
pmouere diuellet ei vis sanitatis. cuius ille
de hūani adiutorii inopia querēt ac dice
ret. hoīem non habeo ut cū turbata fuit
aqua. mittat me in piscinā: incredulita
ti eius et ignorantie veniā tribuens pul
tine sanitati non illa qua sperauerat via
sed qua voluit dīus miseratione resti
tuit dicens. Surge tolle lectū tuū: et va
de in domū tuā. Et quid mirū si hec
dñi ptātē gesta narrantes cū filia eius
p seruos suos diuina gratia fuit opa
ta. Ingredientibus namq templū
petro et iohanne. cū ille claudus ex
vteo matris qui gressū penitus ignora

bat elemosinā postularet: illu nō pila
era que porrebat infirm⁹ sed grellus of
fina largiūt: et pullime stipis solacia
sperantē insperate salutis p̄mijs locu
pletant. dicente petro. Argentū et aurū
non est mihi: qd̄ aūt habeo hoc tibi do. In
noīe ihū x̄pi nazareni surge et ambu
la. ¶ Hec igit̄ exempla que de euange
lijs ptulimus monumētis euidentiliē
poterimus adūtere: dūs atq; innumeris
modis et īscrutabilibus vijs deū saluatē
hūanū geneis p̄curare et quotīdā qui
dem volentū ac sinentū cursū ad ma
iorem iuuare fragrantiā. quosdā etiā
nolentes iuuitosq; apellē: et nūc quidē
ut impleant̄ ea que vtiliter a nobis de
liberata plperent adiuuare. nūc uero
etiā ipōs cā deliderij inspirare p̄cipia:
et uel iuuenū bonis operib⁹ uel plenerationē cō
donare. Inde est q; orantes nō solū protec
torē ac saluatorē sed etiā adiutorē ac
susceptorē dūm p̄clamamus. In eo enī
q; prior adiorat et ignorantes nos atq;
iuitos attrahit ad saluatē: protector atq;
saluator est. In eo aūt q; adnitentibus
nobis opem ferre refugentes q; sulcipe
ac munire solenit: susceptor ac refugi
um noīatur. O deniq; hanc dispēsationis
dei multiplicē largitatē bnīs aplius mē
te p̄tractans: et in quoddā īmensū at
q; interminabile pietatis dei pelagus se
mandisse cōspiciens exclamauit. O al
titudo diuitiaz sapiē et scīe dei: q; īscru
tabilia sūt iudicia eius: et inuestigabiles
vie eius. Quis enī cognouit sensū dn̄i:
Huius ergo scīe admiratione cp̄s ille talis
ac tantus gentiū magister expauit eua
cuare conabitur: qualēs credidit illos
estimabilis abyssi profunditatē hūa
na roē se posse metiri. Nam q; ad ple
nū dispensationes dei quibus salutē in
hominib⁹ operatur uel mente capere uel
sermōe se posse diffidit: prudubio cupiens
nans aplice sūe veritatē scrutabilia
eē dei iudicia et inuestigabiles vias eius
p̄fana p̄nūciabit audacia. ipō quoq;
dn̄o per ad eos attestante. Non enī co
gitationes mee cogitationes vē dne
dūs neq; vie vē vie mee: quia sicut ex
altant celi a terra sic exaltate sunt vie
mee a vijs vīs et cogitationes mee
a cogitationib⁹ vīs. Hanc igit̄ dispē
sationē atq; amorē sui quē nobis ex
buē dūs indefessa pietate dignat̄: vo
lens motu hūane affectionis exprimere
nec sufficiens in hac creatura talem
caritatis affectū cui eū apare dignum
posset. teneerrimis pie matris vlceribus
paruit. Et unde quidē hoc exemplo: q;
carius in natura hoīm aliud non p̄
uenire dicens. Numq; obliuisci p̄t mu
lier infantē suū. ut nō misereat filio
vteri sui: Sed non contenta hac spe
cione: transcendit eam affectum atq;
subiūgit dicens. Et si illa oblita fuit
ego tui non obliuiscar tui. Per quod
euidenti roē colligitur ab his qui nō
loquant̄ nobis sed experientia duce nul
magnitudinē grē uel modulū hūanū
uersum arbitrij: quia nō leuibus curis
nec fortibus p̄sui nec sapientibus proui
nec prudentib⁹ diuine nec stultis gra
tia. sed operatur hec oīa vnus atq; idē spūs
diuidens singulis prout vult. Et idcirco
fide non dubia et ut ita dicā palpabili
experientia probat̄ omnipotentis dei
velut pusillum p̄cū benignissimus
medicū sedim aplius indifferenti omnis
in omnibus operari: et nūc quidē salutis
inspirare principia et interē perficere
bone voluntatis ardorē nūc nō ipōs opus
nonis effectū et consummationē donare vo

tutū. Et nūc a ruina iam proxīa lap
sum papa eā multos et multos reuo
care: nūc aūt occasiones et oportunita
tes salutis ingere. ac papates violentos
q conatus a letalibus dispositionib⁹ im
hibe. Et alios quidē uolentes aut rētes
q suscipe: alios nō uolentes rem remitē
tes q ptrahe et bonā cogē uolūtatem.
Totū nō non semp resistentib⁹ nec ple
nerant iuuis nobis a diuinitate concedi
et cūmā salutis nr̄e non opus nr̄orum
merito sed celesti gracie deputandū: ita
dū ipi⁹ precibus edoceamur. Et recto: ita
bimur uias uias tuas et oīm scelerū pō
rū quibus polluti estis in illis et displi
cebitis nobis in conspectū uro in oīb⁹
malitijs uris quas fecistis: et scietis q:
ego dns cū ego benefecero uobis ꝓter
nomē meū. non secundū uias uras ma
las nec sedm scelera uestra pessima
domus isr̄l. Et idcirco hoc ab oībus
catholicis pūbus definit̄ qui ptrōne
rodis non iam disputatione uberū
sed re atq ope didicerūt: diuini esse
muneris. Primū ut accendat̄ uoluntas
q ad deliberandū oīe quod bonū est.
sed ita ut alterutrā ptem plenū sit libe
re uoluntatis arbitriū. Item q etiam
aut exercita p̄dicta uirtutū: sed ita ut
possibilitas non extinguat̄ arbitrij.
Terciū quoq ad dei munera ptinē ut
acquisite uirtutis perseuerancia tenea
tur: sed ita ut captiuitatem libertas
addicta non sentiat. Dic cū uoluntas
tis deus oīa in oībus credend⁹ est
operari: ut incitet: proueniat atq cō fir
met non ut auferat quā semel ipe cō
stituit arbitrij libertatē. Diquid sane
dignus humana argumentatiōe ac ra
tione collectū huic sensui uidetur obsti
tere: uitandū magis est q ad destruc
tionē fidei prouocandū. Non ei fidem
ex intellectu sed intellectū meremur
ex fide sicut scriptū est. Nisi credideritis
non intelligetis: quia quēadmodū et
deus oīa operatur in nobis. et totū libe
rum arbitrium agitur: cui dictū. Si uolue
ritis et audieritis me que bona sunt
terre manducabitis: ad plenū humano
sensu ac ratione non pt̄ ut arbitror q
prehendi. Hoc nos btūs ysidorus cō
firmatos abo: laborē fecit tam iuuē
tutis non sentire. Explicit
collano tercia bti ysidorus. In
cipit collano prima nesteronis de
spūali scīa. Quarta decima.

Ponsionis nostre
et itineris ordo com
pellit: ut abbatis
nesteronis preclari
in oībus cūmeq
scīe viri illustrem
sublequat. Cui cū sacrarū scriptiar
nos aliqua memorie cōmendasse et e
orū intelligentiā deliderāe sensisset: ta
lib⁹ nos adoritus est uibis. Multa quidē
scīarū in hoc mūdo sūt genera: tāta
siquidē earū quīta et arcta disciplinar
q varietas est. Sed cū oīs aut oīno
inutiles sint. aut pūtis tui vite q modis
proficiat: nulla est tamē que nō habeat
ꝓpriū docte siue ordinē atq roēm. per
quā ab expetentib⁹ possit attingi. Di
ergo ille artes ad insinuationē sui cer
tis ac ꝓpriis lineis dirigunt̄. quitoma
gis religionis nr̄e disciplina atq pro
fessio que ad cōtemplanda inuisibilia
sacramēta tendit archana: nec p̄
sentis questus sed eternorū retributiōēz
expetit p̄miorū certo ordine ac ratio
ne subsistit. Hui⁹ quidē duplex ē scīa

Dma practice pak·ik·H·id ē actualis: que emendatione morū et vicior purgatione ptiat. Altera theoretice q·iv·p·H·t·ik·H·id ē q̄ intēplatoē diuinarū rerū: et sacratissimorū scientiā cognitione obtinet. Quisq; igit ad theoretica voluerit puenire: necesse est ut oī studio atq; vtute actualē primū sectam sequat. Nam nec practica absq; theoretica possiderī pt: theoretica uō sine actuali oī modis apphendi nō pt. Quam cū gradus ita ordinati atq; distincti sint: ut humana humilitas possit ad sublime ascendē. Qui si iunctē sibi ea q̄ diuinis roē succedant: pt ad altitudinē puenire. ad quā sublato primo gradu nō pt transiolari. Frustra igit ad contemplationē dei tendit: qui vicior cōtagia non declinat. Deus namq; deus diabolicē effugiet fictū: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Nec aūt actualis p fectio duplex roē subsistit. Nam primus modus est: ut oīm naturaꝝ vicior et curationis ratio cognoscat. Deinde ut ita discernat ordo vtutū earūq; p frōne mens nra formetur: ut illis iam non velut coacta et quasi violento imperio subiecta famulet: sed tamq; naturali bono delectet atq; pascat: et arduā illā atq; angustam viam cū oblectatione ascendat. Cuius cū modo uel vtutū rationē que secundū actualē disciplinā gradus ē uel rerū spūaliū et celestium sacramēta que in theorice gradu sublimioē ostenit valebit attingē: qui nam vicior suoꝝ nec potuit intelligē nec ulsus est extirpare? Consequēter ei promittabit progredi ad excelsiora non posse qui non euicerit plamora: multoq; minus ea que ī extrinsecus apphendet. quisq; intelligē ea que sibi sunt inserta non queuerit.

Deinde tū est duplex nobis labor intentionē studendū tam ī expellendis vicijs q̄ in vtutib; acquirendis. Ergo nō nra capiamus cōiectura: sed illius cuius precemur qui solus officiū sui operis nouit et cognoscat. Ecce inq̄ posui te hodie sup gentes et sup regna: ut euellas et destruas et dispdas et dissipes et edifices et plantes. In expulsione earū noxiarū rerū quatuor ee necessaria designauit: id est euellē destruē dispdē dissipare. In plantatione uō vtutibus et his que ad iustitiā pertinent acquirēdis: edificare tūmodo atq; plantare. Unde liquido patet diabolicas quelli atq; eradicare molitas corpis atq; aīe passiones: q̄ spiritus sancti plantaria vtutes. Hec ergo sunt practice que duobus ut dixim modis: erga multas p fessiones sanctorum diuidit. Cuius uō cōmūnis mater ecclesia erga heremi secreta et carnis mortificationis constituit puritatē. ut in ptibus helyam et helizeū: in ptibus baptistam et helizeū: in ptibus sancti anthonii aliosq; eiusdē ppolim sectatores familiarissimē deo p silentii solitudinis cohelisse cognoscamus. Cuius erga institutionē fratrū et pugilē cenobiorū curā. deūm studij sui collaudandi nē dederūt: ut nup abbatē iohannē qui in vicine ciuitatis qui est nomen thynnus grandi cenobio ptinet. aliquōnullos eiusdē meriti viros aplis eis eqūs cognouimus clarissimos. Cuius uō cenodochij et susceptionis pauperū delectat obsequiū. per quod eqūs in ptentis abrahā patriarchā et lot dño placuisse. et nuper beatum macharū singularis manifestus

ac pacē virū: qui xenodochio ita apud
alexandriā p̄fuit ut nulli eorū qui soli
tudinis secreta sectati sunt inferior sit
dicendus. ¶ Quidā elugentes egrotā cū
curā alij intercessionē que pro miseris
atq; oppressis impendit exegistes: aut
doctrine nitentes. aut elemosinam
pauperibus largientes inter magnos ac
clarissimos viros pro affectū suo ac pietate vi
guerūt. ¶ Quapter omnimodo vale atq;
cōuenienes est. ut secūdū p̄positū qd' elegit
sue grām quā accepit cū omni studio ac
diligentia ad opis arreptū p̄fectū pue
nire festinet: et aliorū quidē laudabilis
āmiratus q; virtutes nequaq; a sua quā
semel elegit p̄fessione discedat. sciens
secūdm apli vnū quidē ee corpus esse
mēbra aūt multa: et habē eam dona
tiones secūdm gratiam que data ē nobis
differentes sive p̄phetiā secūdm rationē fi
dei. sive ministeriū in ministrando.
sive qui docet in doctrina. sive qui exhor
tatur in exhortando. qui tribuit in sim
plicitate. qui p̄est in sollicitudine: qui
miseretur in hylaritate. ¶ Nec enī vlla de
mēbra aliorū sibi mēbrorū p̄ut minus
teria vendicabē. quia nec oculi manuū
nec aures aurium vicissim officio: et idcir
co non omnes apli non omnes p̄phete. non
omnes doctores nō omnes gratias hītes cu
rationū. non omnes lignis loquūtur. nec om
nes interp̄tant. Volentes enī hi qui nec
dū sunt in illa quā arripuerūt p̄fes
sione firmitatis. cū audierint quosdam
in diuersis studiis ac virtutibus p̄dicari:
ita eorū laude currendi. ut imitari eos
p̄ius gestiant disciplinā. In quo ut
plurimos necessario impedit cognata hu
mana fragilitas. Impossibile nāq;
est vnū eundēq; hoiem simil' omnibus
suos superius p̄hendi fulciri virtu
tibus. Quas si quis voluerit pariter affec
tare. in id incidē eum necē est. ut dum
omnes sequi nullam integrā obtineatur.
magisq; ex hac immutatione ac vaietā
te dispendiū capiat q; profectū. Mul
tis enī viis ad deū tenditur et ideo vnū
quisq; illam quā semel arripuerit. irre
vocabili cursus cū intentione gressus:
ut sit in qualibet p̄fessione p̄fectus abs
q; ullo dispendio quo ferri monachū
diximus qui mobilitate mentis ad stu
dia cupit transire diversa. Etenī hinc
paululū moras incurrit. q nōnūq; rē
quedā ab alijs gesta. malo ab alijs pre
sumūt exemplo: et ea que nōnullis be
ne cesserant p̄nociua ab alijs sentiūt.
¶ Nam ut quidā exempli gratia p̄fe
ramus: velut si quis illam viri illius
imitari virtutē velit. quā solet abbas
iohānes nō ad imitationis formulā.
sed tm̄ modo pro āmiratione proferre.
¶ Nam quidā veniens ad p̄dictū senē
habitu seculari. cū ei qualēcūq; frugū sua
rū p̄mitias detulisset: ferocissimo quē
dam demonio arreptū ibidē repperit. Et
cū abbatis iohis obtestationes ac pre
cepta despiciens. testaretur nūq; se ad
illius impiū de corpe qd' obsederat migra
turū: huius aduentu p̄ter ruit cū veneratē
tissima nois illius ī clamatione discessit.
Cuius tam euidentē gram senex nō me
diocriter āmiratus eoq; amplius obstu
pescens q; cū habitu cernēt seculari:
cepit ab eo vite ac p̄fessionis ordi
nē diligenti inq̄rere. Cūq; ille se clārem se
atq; p̄cono vinculo se obligatū ee dix
isset: b'tus iohānes excellentiā virtu
tis eius et grande mente p̄tractans. que nā
illi ee posset arcana explorabat. Il
le se rusticū et cotidiano manuū ope
victū querē nec vllius bonī ee se q̄scū

testabatur: nisi q nūq̄ ante curis opa
manē exercenda precederet neq̄ uespere
domū reuerteret: nisi in ecclīa p totū di
ane uite spaciū largitor eius deo grās
retulisset: neq̄ unquā de fructib⁹ suis se
alīq̄ usurpasse: nisi prius deo primicias eo
rū ac decimas optulisset: et nūq̄ se bo
nes suos p alienę messis transduxisse
ostiū nisi prius eorū ora clausisset ne ul
larū tāpnā p ianuam eius prima⁹ susti
nēret. Et cū hec quoq̄ abbatē iohānī nec
dū ad spationē tante grē qua eū sibi p
latū cē cernebat ydonea uiderēt: atq̄ ab
eo quod nam eēt illud qđ tante grē meri
tis obstiti posset sollicitus scrutaret: ille
reuerentia tam sollicite inquisitionis astric
tus uerē se putū ut impio q⁹ pulsum
cū pfitei monachū uellet ante uidecī an
nos accepisse ostendit: quā nemine eā
nūc ostiō solotus loco a se ꝑgrue custodiri
testabatur. Quod ubi cū audisset tener
tanta est admiratione pmot⁹: ut totam
ipē publice proclamaret non imerito demo
nē qui se despexerat: illū nō tolerasse p
uocā: cui ipē ututē non solū in mulie
tutis ardore: sed ne nūc quidē sine dilec
mine castitatis auctē appetē. Ido ubi
abbas iohannes licet sūma admiratiōe
ꝑtuleit: tamē neminem monachorū ut
experiret hortatus est. Scims multa recte
ab alijs gesta: magnā alijs mutantibus
tribuisse pmiā: nec usurpare ab omnib⁹
posse qđ paucis dūs speciali munē ꝑtu
lisset. Sed ad expositionē sācē de q̄ supi
ꝰ est sermonis exordiū reūtamur. Ita
q̄ sicut supius diximus practice erga
multas ꝓfessiones ac studia diuisatur:
theorice uō in duas diuidit⁹ ptes. id est
in hystoricā interpīationē et intelligen
tiā spūalem. Unde eam salomō cū ec
clesie multiformē grām enumerasset
adiecit. Omīs enī qui apud eam lucubra
tiū sunt duplicē. Spūalis aūt sācē trina
sunt tria. tropologia. allegoria. anagoge
gē: de quibus in puerbijs ita dicit. Tu aūt
describe tibi ea tripliciter sup lamtudinē
cordis tui. Itaq̄ hystoria ꝓtexat ac ui
tibilū agnitionē ꝑplectitur rerū: que
ita ab aplō replicatur. Scriptū est enī
quōd abrahām duos filios habuit: unū
de ancilla alterū de libera. Sed qui de an
cilla secūm carnē natus est: qui autē de
libera per repromissionē. Id allegoria
aūt ptinent que sequūt: quia ea que in
veritate gesta sūt. alterius tamen fo
mā ꝓfigurasse dicunt. Hec enī unū sūt
duo testamenta: unū quidē de mōte sy
na in seruitutē generans que est agar.
Syna enī mons est in arabia que appel
latur que nūc est ihrlim: et seruit cū filijs
suis. Anagoge de spūalibus misteryis
ad sublimiora quedā et sacratiora celos
secreta consurgens: ab aplō ita subinfe
ꝛtur. Que aūt sursū est ihrlim libera ē: que
est mater nrā. Scriptū est enī. Letare
steilis que nō paris: erūpe et clama q̄
nō parturis: quia multi filij deserte
magis q⁹ eius que habet virū. Tropolo
gia est moralis explanatio ad emēda
tionē vite et instructionē prīnēs actua
lem: veluti si hec duo eadē testamenta
intelligam⁹ practicē et theoricē dispu
tā uel certe si ihrlim aut syon aiām ho
mīs velim⁹ accipe secūm illud. Lauda
ihrlim dūm: lauda deū tuū syon. Que
predicte quatuor figure in unū si uo
lumus ita efluūt: ut una atq̄ eadē ihe
rusalē quadrifaria possit intelligi ci
uitas. Secūm hystoriā ciuitas iudeoꝝ: secū
dū allegoriā ecclīa xpi. secūm anagogē
ciuitas dei illa celestis. que est mr omīū
nrūm: secūm tropologiā aia hoīs que

frequēt hoc noīe aut increpatur aut laudatur a dño. De hijs quatuor int̄pationū generibus btūs aplus ita dicit. Fratres cū venero ad vos linguis loquēs: quid vobis pdero nisi vobis loquar aut in revelatione aut in sciā aut in pphetia aut in doctrina. Revelatio namq; ad allegoriā pinet p quā ea que tegit hystorica narratio spūali sensu et exposicione relevant. Vt ubi gratia. si illud aperire tēptem. quēadmodū pres nri omes sub nube fuerūt et omes in moyse baptizati sūt in nube et in mari: et q̄admodū omes eandē escam spūalem manducaverunt. et eundē spiritualē de consequēti petra biberūt potū. petra aūt erat xp̄us. Exercitatio exposicio figuratiua corpis et sanguinis xp̄i quē cotidie summi sacerdotes: allegoriā otinet rōnem. Scīa uō que simulat ab aplo memorat̄ tropologia ē. qua vnusq; ad discretionē pinent actualē utrū utilia uel honesta sint prudenti examinatione discernimus: utrē illud cū apud nos meritos iudicare pūpimur utrū deceat mulierē non velato capite orare deum. Exercitatio ratio ut dñm est moralē continet intellectū. Item pphetia quā terno aplus intulit loco Anagogē sonat: p quā ad invisibilia ac futura sermo traūsfertur ut est illud. Nolumus aūt ignorare vos fres de dormientibus: ut non tristemini sicut et cetri qui spem non habent. Credimus q; ihūs mortuus ē et resurrexit: ita et deus eos qui dormierūt per ihūm adducet cū eo. Hoc enī vobis dicimus in verbo dñi: quia nos qui viuimus qui relinquimus in aduentu dñi non pveniemus eos qui dormierūt. Exercitatio cū ipe dñs in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet de celo: et mortui qui in xp̄o sūt resurgent primi. Exercitatio exhortationis species:

anagoges figura p̄fert. Doctrina uō simplicē hystorie expositionis ordinē pandit: in qua nullus occultior intellectus nisi q̄ verbis refonat̄ sonet̄ sicut est illud. Tradidi enī vobis in primis q̄d et accepi: quī xp̄s mortuus est pro pcīis nrīs secdm scripturas. et quia sepultus est. et quia resurrexit tertia die. et q̄: vidit cephe. Et mulier deus filiū suū primū ex muliere factū sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret. Dixe illud. Audi israēl: dñs deus tuus deus vnus est. Exercitatio propt̄i si nobis cura est ad spūalis sciē lumē. non iamus iactantie vitio sed emendationis grā pvenire: illuq; primū virtutibus cupiditate vānā animi de qua dictū est. Beati mūdo corde quī ipi deū videbūt: ut etiā ad illā de qua angelo ad damnelem ait. pvenire possitis. Exercitatio autē docti fuerint fulgebūt sicut splendor firmamēti: et qui ad justiciā erudiūt multos. quasi stelle in petuas eternitates. Et in alio pphetia. Illuminate vobis lumen sciē dum tempus ē. Tenentes itaq; illam quā habē nos semper diligenciā debēmus: oī studio festinare actualem id est etiam q̄ primū ad integrū cōprehendē disciplinā. Ablata hac namq; illa quā divinā theoretica puritas non pt̄ apphendi: quā hijs qui non alios docendi vbis. sed primo rū actuū virtute perfecti sūt. post multa operū ac laborū stipendia iam quasi in primo sequūt. Sermon enī a meditatione legis intelligenciā: sed de fructu operis acquirentes: cū psalmigrapho canūt. Mandatis tuis intellexi: et exercitis passionibus vnusquisq; fiducialit̄ dicāt. psallam et intelligā in via imaculata. Ille enī psallens intelligit que canūt: qui in via imaculata gressu puri cordis imitat̄. Et idcirco si sciē spūalis sacrū in corde vō volus tabernaculū p̄parare: ab omī nos vitiorū contagione purgate

er auris seculi pñs exute. Impossibile namq; ē aiam que mūdanis uel temuiter distenaonib⁹ occupat' donū lacrime p̄mereri: uel generatricē spiritualiū sensuū: aut tenacē gratie fieri leonū. Obserua te ergo in p̄mis et maxime tu iohannes cui magis ad custodienda hec que dicturus sum etas adhuc adolescentior suffragat': ne studiū leōis ac deliderii tui labor vana elaaone calleatur: ut indicas silentiū ore tuo silencium. Hec est enī p̄mus discipline actualis ingressus. Omīs quippe labor leōis in ore ipīus. Et ut olim sermonū mihi tuta atq; sinīas intento corde et q̄ mutuo ore susapias: ac diligenter in pectore tuo rotundus ad p̄facenda ea pond⁹ q̄ ad docenda festines. Ex hoc enī cenodorie p̄uaola p̄ supino: ex illo aut fructus spūalis cōe pullulabit. Nichil itaq; in collaaone seniorū p̄ferre audeas: nisi q̄ interrogare te aut ignorano nosturna: aut ratio necessarie cogitaaonis īpulerit ut quidā vane glorie amore distenti: p̄o ostentione doctrine ea que optime norūt interrogare se simulant. Impossibile est enī eū qui posite ac quirende laudis hūane studio leōis inhiat: donū uē cōe p̄mereri. Nam qui hac passione denuncta ē: necē est ut alijs quoq; et maxime supbie vicijs obligetur. Et ita in actuali atq; ethica congressione p̄ostratus: cnām spūalē que ex ea nascitur minime asequet'. Esto ergo p oīā citus ad audiendū: tardus aut ad loquēdū: ne cadat in te illud qd notat' in salomone. Vidisti virū velocē in vbis: certo quia spem habet inclipēs magis q̄ ille. Fac quēq; vbis doce p̄clamas: qd ope ante non feceris. Huic enī nos ordinē nemē debē exēplis suis dīs nīs instituit: de quo ita dicit'. Cepit iesus facere et docere. Caue ne ante actū p̄dicēs ad docendū multorū mīo deputeris: de quib⁹ in euangelio dīs ad discipulos suos loquit'. Dicite vobis seruate et facite: secundū nō opa eorū nolite facere. Dicūt enī et nō faciūt. Alligāt aut onera grauia et īportabilia et imponūt ea sup humeros hoīm: ipi aut digito suo nolūt ea movere. Qui ergo ille qui vnū mandatū solvens docuerit sic hoīes minim⁹ vocabit' in regno celorū: qui multa et maiora negligens docere p̄sumpserit q̄sq̄ēs profecto ē ut nō minim⁹ in regno celorū sed in gehenne cupplicio maxim⁹ habeat'. Et ideo mandatū est tibi ne illorū ad docendū in verbum exemplū sequaris: qui pernicā dispauis exemplū sequaris: qui pernicā dispauis eruditi ac sermonis affluentiā cōsecuti: q: posūt ea que nolucint ornate copiose q̄ differē: cnām spūalē possidē credūt ab hijs qui vim ei⁹ et qualitatē discernē non nouerūt. Aliud namq; est facundie ornatū et nitorē habē sermonis: aliud venas ac medullas celestiū intelligentiarū ac profunda et abscondita scripturarū. Ac profunda et abscondita scripturarū sacramēta puritissimo cordis oculo contemplari. Et d' nullatenus hūana doctrina nec eruditio secularis: sed sola puritas mentis p illuminaaonē scā spūs obtinebit. Testimandū ergo tibi ē ut ad veram scripturaz vim cnām puenire ualeas: hūilitatē cordis īmobilē primū consequaris: que te non ad illā que inflat: sed ad eam que illuminat cnām traheret ascensionē p̄ducat. Impossibile nāq; est īmundā mentē donū scē spūalis ad ipsū. Et idcirco omni cautione deuita ne tibi p studiū leōis nou scē lumen: nec illa petulā que p illuminaaonē tenebras simulat' gloria: sed instrumēta pū

nouis de arrogantie vanitate nascant
Deinde hoc tibi est oīmodis euitendū ut
expulsa omī sollicitudine et cogitatōe
terrena · assiduū te ac potius iugē lectre
p̄beas leōi : donec ōtinua meditatio im
buat mentē tuā et quasi mansuetudinem
sui formet · archam quodāmō ex ea fac
ens testamenti habentē in se celauet du
as tabulas lapideas id ē duplicis ītegri
mentī petrā firmitatē · Auream quoq;
auream hoc ē memoriā puram atq; cū
ctā que recondita in se māna p̄tua
tenacitate obseruet · Spiritualiū scilicet sē
suū et angelica illius panis pleniē celes
temq; dulcedinē : nec nō etiā vgā aaron
id ē sūmi veriq; pontificis nri ihū xp̄i
salutare virgā · imo talis memorie
semp̄ viriditate frondescens · Hec nāq;
est burgā que postea q̄ de radice pelle
cessa ē : vitiaq; mortificata reuirescat ·
Hec aūt oīa duobus cherubyn id ē iusto
rice et spūalis scīe plenitudīe pregūt ·
Cherubin enī int̄pt̄atur scīe multitudo ·
Que p̄tinatorū dei id ē planditatē perto
ris tui iugit̄ p̄tegent : et a cūctis spū
alib⁹ nequicie mentib⁹ obumbrabūt ·
et ita mens tua non solū in archā dei
ui testamenti vim etiā in regū facer
totale puectū p indissolubilē puritatis
affectū quodāmodo absorta spūalib⁹ dis
cplinis : illud ī plebe pontificale man
datū quod a legislatore ita p̄cipit̄ · Et de
cētis non egredier̄ ne polluat scīaria dei
id est cor suū in quo iugiter habitaturū
se repromittit dicens · Inhabitabo in eis :
et inter illos ambulabo · Et in hāc obiem
diligentē memoriā cōmendandū est : et
inestimabilit̄ recensenda sacrarū series
scriptūrā · Hec etenī meditatiōis iugis
tas duplicē nobis conferet fructū · p̄mū
q̄ dum in legendis parandisq; lectōib⁹
occupat̄ mentis intentio : nec est ut mul
lis noxiarū cogitationū laqueis raptiue
tur · Deinde q̄ ea que creberrima repeti
tione prisca dum memorie tradē labora
mus intelligē id tpis obligata mente nō
quimus : postea ab oīm actuū ac vitiorū
illecebris absoluti · p̄paueq; nocturna
meditatione tanti reuoluentes clarius
ītuemur : vita ut occultissimos sensuū
quos nec tenui quidē vigilantes opina
tione p̄cipimus : quiescentibus nobis · et
uel soporis ītumescentis interclusis intelligē
tia reuelet̄ur · Crescente aūt p hoc studi
um īnouatōe mentis nre etiā scripture
rarū facies magis magisq; īnouari : et sacra
rum intelligentie pulchritudo quotidiā
nō cū profitente profitet · Duo capa
citate enī hūana nox sensuū · carū quoq;
spēs coaptatur : et uel treua carnalibus
uel diuina spūalibus apparebit : ita ut
hīs quibus ante videbatur crassis q̄busdā
tam nebulis īuoluta · nec subtilitatē eis
deprehendē nec fulgorē ualeant sustinē ·
Sed ut hoc ipm q̄d astruē nitimur · alio
quo clarius pandat exemplo : unū legis
testimoniū proponisse sufficiat · p q̄d
etiā omīa p̄cepta celestia sēdm mensu
ram status nri ad omne hoīm genus
p̄bem extendi · Scriptū est in lege · Non
fornicaberis · Hoc ab hominē carnali
um adhuc obscenitatū passionib⁹ ob
ligato : sēdm simplicē lrē sonū salu
biter custodiē · Ab eo aūt qui iā ab hac
actione luculenta et ī puro discessit af
fectu nec est id ipm spūaliter obseruare ·
ut sentiat non solū a cerimoniis ydo
lorū sed etiā ab omni superstitione genti
lium et auguriorū oīumq; signorū et die
rū ac tpm obseruatione discretat : ul'
certe ne quorūdā vborū aut nōnū
nectaris que sinceritatē fidei nostre

polluūt implicet. Hac eū fornicacōe eiā
ihelin dicat. Subiūgit: que fornicata est in
onū colle sublimi et sub omī ligno fron
doso. Et iterū dīs increpans p. ph̄am
stent mq̄ saluent te augures celi. qui
contemplabant cursera et supputabant
menses: ut ex eis āūciarent ventia tibi.
De qua fornicacione et alibi arguēs eos
dīs ait. Spūs fornicacōis decepit eos:
et fornicati sūt a deo suo. Nullq̄s nō a
gemina hac fornicacone discesseit ha
bebit terā quā doceat: que in lege et in
dayni supstacionib⁹ gemet. De q̄b⁹
aplūs. Dies mq̄ obseruatis et menses
et tpa et annos. Et iterū. Ne tetigeris
neq̄ gustaueris neq̄ contrectaueris: que de
supstacionib⁹ legis dicta ee non dubiū
est. In qua si quis maneat: paulo dubio me
diatus a xp̄o ab aplo nō meret audire:
desponsari eū uos uni uiro uirginē castā
exhibē xp̄o. Sed illud ad eū q̄ sequit
uoce euisdē apli dirigēt timeo aūt uos
ne sicut serpens seduxit euā astucia sua:
ita corrūpant sensus uri a simplicitate
que est in xp̄o ihū. Sz si īmūdicā hums
quoq̄ fornicacōis effugeit: habebit q̄ē
tam que dogmatis heresim adultrio pe
tratur. De qua idē aplūs. ego mq̄ scio
quia post discessionē meā intrabunt
lupi graues in uos non pcentes gregi:
et ex uobisipis exurgent uiri loquētes
peuersa et adducant discipulos post se
Hanc eiā qui potuerit declinare caueat
ne subtiliore pcō in fornicacōis uiā
collabatur. que latenter in cogitacionū
propagatione consistit: qua diis cogita
cio non solū turpis sed eā odiosa et a
deo quātulūcūq̄ discedens a pfēō uiro
īmundissima fornicacio deputat.
Hermanus. Ad hec ego occulta pmū
gpūctione pmotus ac inde grauit mge-

mūscens hec mq̄ omīa que copiosissīe
digessisti. maiora ni mutauerūt despera
cionis argumenta q̄ hactenus sustine
bam: quippe cū p̄ter illas generales
aīe captiuitates. quib⁹ non dubito īfir
mos quosq̄ pullari extremi spēale
ipedimentū saluti accedat: pro illa
quā tenuit̄ uideor attigisse notitia trās
in qua me ita uel nūstantia pedagogi ui
ginue lcois macerauit ītentio: ut nūq̄
mens mea poetas uelud illis inserta
carminib⁹ illas fabulas nugas hystō
rias q̄ bellorū quib⁹ a puero primis
studiorū imbuta est rudimētis noīs
eiā tpe meditet. psalleuti q̄ul' p̄dōrū
indulgeniā supplicanti aut ī pnūtē poe
matū memoria suggerat: aut quasi bel
launū heroum ante oculos y mago ver
setur. Taliūq̄ me fantasmatū y magi
nacio illudens. ita mentē meā ad suos
nutus aspiraē non patit̄: ut condis
cipulus fletibus non possit ex pelli. Ne
teros. De hac ipā re unde tibi pur gacō
nis maxima nascit̄ desperacio. atq̄ sa
nus maxima nascit̄ desperacio. atq̄ sa
tis atq̄ efficax remediū poteris aboueri:
si eandē diligeniā atq̄ instantiā quā
te in illis sēcularibus studiis habuisse pe
isti. ad spūalia scriptura uolueris tra
nem meditacionē q̄ transferre. Ne mē
eū est mentē tuā tam diu illis carnu
mib⁹ occupari: q̄ diu tibi aliqua que
intra semetipam recolat. Cili studio et
alliduitate conquirat: et pro illis ifru
tuosis atq̄ terrenis spūalia ac diuina
pturiat. Nec eū pfecto altera ac
peit. atq̄ in illis fuit nutrita: uel ex
pelli pores seculum poterūt uel penit⁹
aboleri. Dacare eū curis cogitacō
bus humana mens non pt: et ideo qui
diu spūalibus studiis non fuit occupa
ta. necesse est eam illis que prem didi

mplicari. Quãdiu enĩ non habuerit quo
recurrat et indefessos exerceat motus: ne
esse est ut ad illa quibus ab infancia nu
bata est & labatur: ea q̃ semp reuoluat q̃
longo usu ac meditatione concepit. Vt
ergo her in te cõa spũalis ꝓtinus soliditate roboret nec ea iam temporarie per
fluais: sicut illi qui eam non suo stu
dio sed alterius relatione stinguũt. et ve
lud aereo ut ita dixerim odore proprium:
sed ut cordibus tuis ĩsculpta quodãmõ
et ꝓfecta atq palpata contatur: illud
omĩ obseruantia custodire te queuit.
ut etiã si ea que optime uolui forte audi
eris in collatione ꝓferri. non ex hoc q
tibi iam nota sint aspernanter fastidioseq̃ suscipias: sed ea cordi tuo illa a
uiditate amendens. qua debent deside
bilia salutis uba uel auribus nris inde
sinenẽ infundi uel de ucõ ingeri ore pro
ferri. Quãuis enĩ adhibeatur sacrarũ
rerũ crebra narratio. nũq̃ tñ aĩe sitim
pere cõe sustinenti sanctas geneabit
horozẽ: sed ea cotidie uelut noua ac de
siderata suscipiens. q̃to frequẽs hause
rit tanto auidius uel audiet uel loquet:
et ofirmationẽ ponẽs ꝓpte cõe ex eorum
repetitione q̃ ullũ ex frequenti capiet col
latione fastidiũ. Eudens nanq̃ tepide
ac superbe mentis est indicũ. si uerbo
salutarĩ medicinã: q̃ius studio nimiẽ
assiduitatis ingestam fastidiose et neg
ligenter suscipias. Anima enĩ que in cõe
tate est fauus illuditur: aĩe autẽ egenti ei
am amara dulcia uidentur. Ditaq̃ her
diligenẽ excepta et in recessu mentis odi
ta atq indicta fuerunt tacturnitate lig
nata: postea ut uina quedã suaue olẽta
corde hominis cũ sensus tamen et patientie
fuerint uetustate decocta cũ magna sui
fragrantia de uase tui pectoris ꝓferent:

et tanq̃ phennis fons de exuberãe uenis
et irriguus ũtutĩ meatibus redundabũt:
fluenta q̃ ominia uelud de quadã abysso
tui cordis effundent. Euenietq̃ illud
quod in puerbiis ad illũ dicit: qui her o
pe oblimauit. Bibe aquas de tuis uasis
et de puteorũ tuorũ fonte supefluant tibi
aque de tuo fonte: in tuas aũt plateas p
tranleant aque tue. Ac sedim ylaũ ꝓphe
tam eris quasi ortus irriguus et sicut fõs
aquarũ cuius non deficient aque: et edifi
cabunt in te deserta a sclis fundamenta
generationis et generationẽ sulcabis.
et uocaberis edificator sepiũ auertens se
mitas iniquitatũ. Illa enã tibi beatitudo
proueniet: quã idem ꝓpheta promittit.
Et non tacet dñs auolare a te ultra cor
rozẽ tuũ: et erũt oculi tui uidentes ꝓpto
rem tuũ et aures tue audient uerbũ pe
tergũ monentis. Hec uia ambulate ĩ ea:
neq ad dexteram neq ad sinistrã. Atq ita
fiet ut non solũ omĩs directio atq medi
tatio cordis tui: uerũ etiam cũcte euagã
tiones atq discursus cogitationũ tuarũ
sint tibi diuine legis sancta et mellabi
lis ruminatio. Impossibile est aũt her si
cut ꝓfati sumus merpertũ quẽq̃ uel ag
nosce uel docẽ. Nam qui nec ad ꝓpien
dũ quidẽ capax est. quo erit ydoneus ad
tradendũ: De quibus tamẽ cõa si aliquid
docẽ preluserit: nec fructuc̃ proldubio et
inutilis usq ad aures tñmodo audien
tiũ eius sermo ꝓueniet cor aũt eorũ penetrare non poterit. merita opum et ĩfructuo
sitate cue prodita uanitatis: quia non de
thesauro bone ꝓmittit conscie. sed de iani
tãtiumodone iactantie. Impossibile nãq
est ĩmundam aiam quãtalibet de studiue
rit leois instantia adipisci sanctam spũalẽ.
Nemo enĩ in uas fetidũ atq corruptũ.
ungentũ aliqd nobile aut mel optimũ

aut p̄noli quitq̄ liquoris infundit· Sa-
lomon eū quāuis odoratissimū murrū sel'
lozentibus ībuta fetoribus testa gramī
nat: q̄ ut aliquid ex eo suauitatis a grā
ne ipsa corripiat quā multo citius mū
da corrūpunt q̄ corrupta mūdantur·
Ita ergo et vas pectoris nr̄i nisi pius fuerit
ab omī fetidissima vitiorū ītagione p̄
gatū: nō meretur sulcipere illud bñdictō
nis vngentū: de quo dicit p̄phām· Di
cut vngentū in capite qđ descendit in
barbā barbam aaron qđ descendit in
oram uestimēti: nec illam sctām spūa
lem et eloquia scripturaz que dulciora
sunt super mel et fauū inpolluta ser
uabit· Nec eū preparato ministre cū in
iquitate· Aut que societas luci cū tene
bris· Nec eū cōuentio x̄pi cū belial·
Germanus· Diffinitio ista nequaq̄
videtur nobis veritate fulciri· aut pba
bili rōe subnixa· Cū eū oīs qui fidem
x̄pi aut nequaq̄ sulcepit aut impia dog
matū p̄sumptate corrūpit īmūdi cordis
nesse manifestū sit: quō multi indoctō
atq̄ hereticoz uel etiā catholicoz qui di
uersis vicijs inuoluūt̄ p̄fām scripturaz
sctām gleam de spiritalis doctrine mag
nitudine gloriant· et econtra sctoz viro
rū īnumera multitudo quoz cor ab oī
p̄cōz ītagione purgatū est simplicis
fidei puritate ītenta profundioris sctē
ligniat archana· Nec quōmodō ergo
stabit illa sua que sctām spūalem soli
cordis tribuit puritatē· Hesteros Haut
certe vtutē diffinitionis exploratē: q̄ non
oīa diligent̄ prolate sue ūba pendit·
Oportunus namq̄ huiusmōi hoīes dispu
tandi cū habere peritiā et eloquiorum
ornatū: ceterū scripturaz venas et ar
chana spūalia sensuū intrare nō posse·
Ceterū vera sctā non nisi a veris dei cultō
ribus possidet· Nec is vtiq̄ non habet
populus cui dicit Audi plē stulte qui
non habes cor: qui habens oculos et
non videns· et aures et nō audiens· Et
iterū· Nec tu sctām repulisti: ergo
repellā te ne michi sacerdocio fungaris·
Cum eū in x̄pō oēs thesauri sapien
cie et sctē absconditi cē dicant: quō is
qui x̄pm īuenire contēpsit· aut inue
tū sacrilego ore blasphemauit· aut
certe catholicā fidem īmūdis oribus
pollut· Vera sctām assertrix cē credē
dus est· Spūs enī dei disciplinē effu
giet fictū: nec habitabit in corpe subdi
to p̄cīs· Non ergo alias ad sctām spūa
lem nisi hoc ordine pueniet: quē vno p̄
phetaz eleganter expressit· Deminate
nobis ad iustitiā: mente spem vite illu
minate nobis lumē sctē· Omū ergo no
bis seminandū est ad iustitiā: id ē ut
bis seminandū est ad iustitiā· id ē ut
actualem p̄tōnē opibus iustitie ppa
gemus· Deinde metenda nobis ē spes vi
te id ē vtutū spūaliū fructus: ex pullu
nē vitiorū carnaliū congregandi· et
ita illuūare nobis lumē sctē poterimus·
Nec ordine sctā psalmigraphus generi
debere tecere nit dicens· Beati imacula
ti in via· qui ambulant in lege dñi: be
ati qui scrutant testimonia eius· Non
enī primus dixit· Beati qui scrutant testi
monia eius et post intulit beati imaculati
in via: sed primus mox beati imaculati
id ē p hoc euidenter posse rē nemine ad p
scrutanda dei testimonia puenire nisi
primus p actualem ītagionē in via x̄pi
imaculatus incedat· Hi ergo quos dic
ist non ista qua īmūdi habere non
put: sed falsi nois sctām possidentes·
De qua bñs aplus· O mōthy mothe
depositū custodi: deuitans profanas
vocū nouitates· et oppositiones falsi

nois scē. De istis ergo qui ymaginē
quandā scē vident acquirē uel de his
qui cū sacroꝝ uoluminū lcōi ac mēo
rie scripturaꝝ diligentē inslistūt carna
lia tm̄ uitia non relinquūt: in pūbis
eleganter exprimit. Dicit iaquis au
rea in naribus suis: ita mulieri male
morigerate spēs. Quid enī pdest q̄
piam ornamētū eloquioꝝ celestium
et illā paolissimā scripturaꝝ sequi
spēm: si luculentus eam opibus alīs sē
sibus inherendo quasi īmūdissimā ter
ram subigendo confringat aut reno
sis labiduꝝ suaꝝ polluat uolutabus
Fiet enī ut id qđ recte uentib⁹ decoꝝ ēē
sciunt non ut solū illos ornare nō pol
sit: uīm etiā maiorus scām colluuione
sordescat. Exore enī pcōis non ē pul
chra lauatio: cui dicit̄ p ysaiam. Ezua
te tu cuarras iustitias meas: et allu
mis testamentū meū p os tuū. De hȳ
modi aiabus que nequaq̄ stabilitatis
timorē dnī possidentes de quo dicitur
timor dnī disciplina et scīa est scriptu
raꝝ acquirē sensum de ingi earū me
ditatione conant: satis pene in puer
bis memorat. Ut quid fuerūt diuine
insipientie. Dolliē enī sapiam exeos
non potrit. Tu tm̄ nō ab illa eruditiōe
celari que carnaliū uitioꝝ sorde pol
luat. uera hec et spūalis scīa submo
uetur: ut etiā nōnullus eliṅguḃ ac
pene illitteratis scīaꝝ nōnūq̄ āmi
rabilit̄ uigusse. Qd in aplis mul
tis q̄ scis uiris euidentissime q̄bat
qui non iam phoꝝ delectabant̄ lux
uria: sed ueris spūalis scīe fructibus
ruruabant. De quibus et in actib⁹ aplo
rū scriptū est. Videntes aut petrū stan
tē et iohīs. et q̄pto q̄ hoīes essēt sine lit
teris et ydeote īmirabant. Eruditio

si tibi cure est ad eis īnicessibilē flagrā
tiam puenire: cūctis p̄mū conatibus
elabora. ut a dnō puritatē castitatis ob
tineas. Nullus enī in quo carnalia ad
huc passionū et maxime fornicationis
duātur affectus spūalem poterit scīam
possidere. In corde enī bono requiescat sa
pientia. et qui timet deum īueniet scē
tiam cū iustitia. Hoc aut quo pōximus
ordine ad spūalem scīam puenire scīa
bris aplis docet. Nam cū unusquisq̄
uirtutū suaꝝ non solū catalogū texere
uerū etiā ordinē earū uellet exponē ut
que quā sequēt̄ uel que quā pcurret ex
primēt: post aliquāta intulit dicens.
In uigiliis īieiunijs in castitate et sci
entia in longanimitate in suauitate in
spū sancto in caritate non ficta. In
qua cognitione uirtutū euidentissime
nos uoluit erudire de uigiliis atq̄ ie
iunijs ad castitatē: de castitate ad sci
entiā. de scīa ad longanimitatē. de lō
ganimitate ad suauitatē. de suauita
te ad spūm scūm. de spū scō ad caritatis
non ficta p̄mia puenire. Cum igitur
hec disciplina atq̄ hoc ordine tu q̄
pueneris ad scām spūalem habebis
pro dubio nec sterilem nec inertem:
sed uuā fructuosam q̄ doctrinā semē
q̄ salutaris uerbi. Unde ubi a te fue
rit audientiū cordibus q̄ mundatū. cli
sequēs spūs scī largissimos ymbres in
undabit: ac sicut id quod ysaias pol
licitatus est fabitur pluuia seminis tui
ubicūq̄ seminaueris in tra et panis
frugum tre tue erit uberrimus et pī
guis. Cane etiā ne hec que non tam
cōne q̄ experientie fiducie didiceris.
cū te etas maturior puexerit ad do
cendū: uane glorie amore seductus
īmūdis hoīb⁹ pallium ingeras: il

ludeq; qđ sapientissimꝰ salomon inter
dixit mercatas. Nolī applicare impiū ad
patrīa multī: neq; seductais saturitate
ventris. Non enī expediūt stulto deli
cie: nec opus est sapiē ubi non est sen
sus. Magis enī dicit insipiencia: qua
seruus durus nō emendabit verbis. Si
enī intellexerit: non obediet. Et īaures
īprudentis noli qđq; dicē: ne forte irri
deant sapientes sermones tuos. Et ne
dederis scīa canibus: neq; muleitis mar
garitas vrās ante porcos: ne forte q̄d
rent ea pedibus suis. et conuersi dirum
pant vos. Oportet itaq; ut hmōi
hoīb⁹ spūalī sensuū gregens efficia
citer canas. In corde meo abscondi elo
quia tua: ut nō peccē tibi. Sed dicis
forsitan. Et quib⁹ diuinaz scripturaz
dispensanda sūt sacramenta? Docet
te sapientissimꝰ salomō. Date mequit
ebrietatē hīs qui in tristicia sūt. et
vinū bibē hīs qui in doloribꝰ sī. ut ob
liuiscant paupertatis et dolorū suoz nō
meminerint amplius. Id ē hīs qui
pro penuridine actuū pristinoz mero
re atq; tristicia deprimūt. spūalis sci
entie iocunditatē velut vinū qđ leti
ficat cor hoīs affluenti īmundite eos q̄
salutais vbi crapula refouete: ne for
te ingritate merorīs ac letali despēacio
ne dimersi habundantioze tristicia
absorbeant qui eiusmodi sūt. Deil
lis nō qui in tepore ac negligencia q
stituti nullo cordis sui dolore morden
tur: ita dicit. Nam qui suauis et si
ne dolore ē: in egestate erit. Quanta
ergo potes cautione deuita: ut ne va
ne gloie amore detentus. illuq; ē p
pheta collaudauit princeps eē nō pos
sis. qui pecuniā suā non dedit ad usu
ram. Omīs enī qui eloquia dei de q̄b
dicat eloquia dñi eloquia casta. argen
tū igne examinatū. probatū tre purgā
tū septuplū. hūane laudis amore dis
pensat. pecuniam suā erogat ad u
suram: non solū nulla pro hac lau
de pmia. seo eaā supplicia merentur.
Ob hoc enī pecuniam dñi maluit pro
fligare: ut ex ea tpalem consequeretur
ipē mercedem. non ut dñs sicut sipti
est venens recuperet quod suū est cū
vsura. Duabus autē ex causis mettī
cacem spūalī rerū constat esse doc
nam. Nam aut ille qui docet nec per
ta emendans. vano vbozū sono īstru
ere nititur auditorē: aut certe nequā
ac vicijs refertus auditor. spūalem
salutais viri sanctamq; doctrinā ob
curato corde non recipit. De quibus
dicit p̄ pheta. Exectatī est cor ipli
huius et auribus grauiter audierunt.
et oculos suos conclauerunt: nequā
do videant oculis et auribus suis audi
ant et corde intelligant et conuertant
et sanem illos. Nonūqđ tū dispēsa
tionis nrī dei qui omīs hoīes vult sal
uos fieī et ad agnitionē veritatis ve
nire munifica libertate concedit: ut
ris qui dignum se euangelice pdi
cationi irreprehensibili q̄sanoē pbum
pro salute multoz̄ spūalis doctrine ē
cām sequat. Quibꝰ aūt modis eciam
carismata curationū ad expellendos
demones a dñō concedant: sequēs
est. ut sili disputatioē pandamꝰ.

Surgentes ad refectionē in vespam
reseruemꝰ: qr efficacius semp corde cō
capitur q̄ch cenlim et ablq; nimio la
bore corpis īmaturꝰ.

Explicat collatio pma nestorij
tis. Incipit collatio eiusdem ce
cidā de dimis carismatibꝰ. xv.

Ostr̃ synarim vel
ptinam ad repio
missã narracõẽ
intenti: pliacis
pariter ẽ moze
condedimꝰ. Cuꝫ
silencũ aliquãtis per pr̃olens reueren
cia ꝑberemꝰ: tamen ritatẽ vereamdie
rẽ tali ꝓcenit eloquio. Volꝫ ad spãlium
roẽm caritatũ ꝓferendã ꝓcẽs
disputacois ordo ꝓcenit: quã tripti
ẽ maioz traditione ꝓcepimꝰ. Prima si
quidẽ curacionũ causa est cũ pio mei
to sãctis electos quosꝫ ac multos vi
ros signoz̃ gracia comitat̃: sicut apol
tolos multosqꝫ scõz̃ signa ac ꝓdigia
secundũ auctoritatẽ dñi fecisse manifestũ est ita dicentis. Infirmos curate
mortuos suscitate leprosos mũdate de
mones eicite: gratis accepistis gratis
date. Dicta cũ ob edificacionẽ ecclie vel
eoz̃ qui infirmos suos ingerũt: vel
eoz̃ qui curandi cũt fidem sanitatũ
vtus etã a pcõibꝰ indignis qꝫ ꝓdito
De quibꝰ saluator in euangelio nul
ti magt dicent michi in illa die dñe do
mine nõne in nõie tuo ꝓphauimꝰ et i
nõie tuo vtutes multas fecimꝰ: et tũc
confitebor illis quia nũqꝫ noui uos: discedite a me oparij iniquitatis. Et ecõ
trario si offerencũ vel infirmoz defec
tus: etã illos quibꝰ curacionũ dona
collata cũt: non limit sanitatũ exercẽ
virtutẽ. De qua re lucas euangelista:
et nõ poterat magt ihũs facẽ inter eos
vtutes ꝓpter incredulitatẽ illoz̃. Non
de idem dñi. multi magt leprosi erant
in isrl sub eliseo ꝓpheta: et nemo coz
mũdatus est nisi naaman syrus. Ter
tius curacionũ modus etã colludio
demonũ ac facto fingitur: ut dñs hõ
manufactis armis obligans ꝓpriam
miracionẽ signoz̃ scis ac dei famule
credit̃ etã vitioz ei emulacio suadetur.
et ꝓ hoc obtrectacois auditu relato
etã religionis sctãs infamet̃: ut certe ut vis qui curacionũ dona habere se
credit ꝓ superbiã cordis elatꝫ grauꝰ eli
datur. Inde est qꝫ inuocantes eoz̃ nõia
quos nulla merita sãctas nec ullos spi
tuales fructus habẽ cognoscũt: vt se cog
merius ac de se obscenis simulant cor
pibus effugari. De quibꝰ in deutro
nomio. si surrexerit inꝫ in medio tui
ꝓpheta aut qui sõpnũ vidisse se dicat
et ꝑdixerit signũ atꝫ portentũ et euenerit qd̃ locutũ est: et dixerit tibi eamꝰ
et seruiamꝰ dijs alienis quos ignoras
et sequamr̃ eos non audias ũba ꝓphete
illius aut sompniatois: quia temptat
vos dñs deꝰ vester ut palã fiat vtrũ
diligitis eũ an non in toto corde et ito
ta aĩa vra. Et in euangelio. Exurgẽt
inꝫ pseudo xpi et pseudo ꝓphete et da
bũt signa et ꝓdigia: ita ut in errorẽ
inducant̃ si fieri pt etã electi. Equa ꝓ
nũqm debemꝰ eos qui hec affectãt in
hijs vtutibꝰ ãmirari: sed potiꝰ tuei
vtrũ vitioz oĩm expulsione et morũ
emendacione pfecti sint. Qd nutꝫ nõ
pio alteiꝰ fide aut diuersitate causaꝝ:
sed pio vnuscuiꝰqꝫ studio dei grã dispẽ
sante concedit. Hec nanqꝫ est actua
lis etã. que alio nõie caritas ab aplo
nũcupatur. et vnũlis linguis hoĩm
et angeloz et plenitudo fidei que e
tã montes transferat et omnĩ scientie ac ꝓphetie et erogacioni oĩm facultatũ: ipi qꝫ postremo glosa martio
aplica auctoritate ꝓfertur. Iam cũ
numerasset vnũsqa caritatũ dona
atꝫ direxisset alij datur ꝑ spũm sermo

sapientie alij sermo scīe alij fides alij gra sanitatū alij operatio virtutū et reliqua: de caritate dicturus quēadmodū eam cūctis pīferret carissimis paucis admite et adhuc inquit sup̄ modū excellentio rē vobis viam demonstro. Q̄d cuidē per ostendit p̄fois atq; bīndictis cū mā non in illorū mirabilū operatione sed in caritatis puritate consistē. Nec imerito. Omnia enī euacuanda ac destruenda sūt: caritas nō petuo pmāsura. Itaq; a pūbus nrīs opa ista signorū ne quaq; videmus affectata. quīmo cum ea spūs scī gratia possiderent nūq; exercē voluerūt: nisi forte extrema illos et ieuitabilis necessitas coartasset. Audiat et ab abbate machario qui habitatiōez catholice solitudinis p̄mus inuenit: motuū sublatarum cē remuniscimur. Nā cū hereticus quidā qui eunomij p̄fidiam sectabatur sinceritatē catholice fidei arte Dyaletica subuertē conaret: magnāq; hoīm multitudinē decepisset: rogatus a catholicis viris qui ruinā tante subuersionis grauissime mouebant: bīs macharius ut simplicitatē populi egrīti ab subdi infidelitatis naufragio liberaret aduenit. Cumq; cū hēreticus arte Dyaletica fuisset aggressus et aristotelicus ignorantē spūs nesset addu cere: bīs macharius aplica multiloquiū eius auctoritate excludens. non ē inquit in ūbo regnū dei sed in virtute. Eamus igit̄ ad sepulchra et nomen dīi supra mortuū qui p̄mus inuentus fuit īnocentes: ac sicut scriptū est ostendamus ex operibus fidem nrām ut manifestissime rē fidei documenta eius testimonio declarent. et plenā veritatē non nām disputatione ūborū sed virtute signorū et illo qd nō pt fallī iudicio probemus. Cuius auditis hēreticus coram circūstante plebe publicis strictis. cū ad prīs pbere se confidens postea simulasset assensū. legi affectuē in crastinū p̄milisset: postero die expectantibus vniūsis qui studiosius ad odium loci spectaculi humanis cupiditate confluxerant: exterritus de ipsa sue infidelitatis auctore ac primo ab vniūso egypto filiis negrauit. Cui cū bīs macharius usq; ad horā nonā cū p̄lis prestolatus pro sua scīa dereliquisse videret: assumens plebē que ad illo fuerat depauperata ad cōdicta sepulchra perexit. Hūc aūt egyptius mortuū si flumīs inuenit alueo. ut quō vniūsa illius latitudo ēre instar vniūsi pelagi nō puo anni tpe soluta aquaz erupcione egrīti ita ut nulla tūc cuiq; humandi copia hūane corpis tribueretur nisi post tūlsuctionē decursam. corpa nō mortuorū prīgnētis cōdita recentibus in edificiis cellulis recōdantur. Nam madens ebrietate ingua ēre illorum solā humandi arcet officiū. si qua ei cadauera defossa suscepit. euomē ad superficiē sua fundationū immunitate cōpellitur. Cū igit̄ antiquissimo cuidā cadauere macharius allisisset: o hō inquit si venisset huc meū hēreticus ille filius p̄dicionis. et astante ipo nomen xp̄i dei mei īuocans exclamasset: virtutē cōtra hūs qui pene eo fuerat fraude subuersi surrecturo fuisses edicto. Tunc ille consurgens annuentis voce r̄ndit. Cumq; interrogans abbas macharius quid nam fuisset alicui cū frueretur hac vita. uel qua hoīm fuisset etate. si nomē xp̄i tūc tpis cognouisset: illo sub antiquissimis regibus se vixisse r̄ndit. xp̄i q; nomē asserit illis se nō

audisse tribus. Cui rursus btūs ma-
chari⁹: dixit mēs in pace cū ceteris
in tuo ordine a xpō cū in fine tpis sus-
citandis. Hec igit̄ eius ūtus et grā ēt tū
in ipō fuit semp fortasse latuisset: nisi
eū necessitas tocius pene periculā-
tis et erga xpīm plena deuotio amor⁹q
sincer⁹ illud exercē miraculū opulisset
Quod ut aiunt ab eo fieret non ostentatio
gloue sed caritas xpī et totius populi ex-
coluit utilitas: ut btūm quoq helyā feni
se regnorū leō manifestat: qui ignem
de celo sup hostias īpositas pure id circo
descendē postulaut ut periclitantē ple-
bē ppletas pfidis fidem totius populi
liberaret. Quod etiā abbatis abrahe
gesta memorē qui all. A. ope. id ē sim-
plex pro simplicitate morum et innocē
tia cognominat⁹: Cum cū metēdi gra
tia ad egiptū de hēmo diebus quīquage
sime prexisset: et a muliere quadā par
sulū cuī lactis inopia iam tabidū atq
semineē pferente lacrimolis pēnibus fi
lium obstrictus: calicē ei aque potandū
īpēdit. Cuius hau
stu ofestim mirū in modū arida iam pe
ctoris vbera copia lactis redundante con
surrexit. Vel cū idem ipē pgens ad vicū
quidam est illudentiū turbis qui sub
sannantes ostendebant ei quēdam hoiem
contracto genu multis iam annis grec
sus officio destitutū et antiqua debilita
te reptantē ac temptantes eū ostende
bant abba abraham si seruus dei es et
restitue huic pristine sanitati ut nomē
xpī quē colis vanū non ee credamus. Tūc
ille confestim īuocato xpī noīe: inclinās
se et apprehendens aridū pedem hoīis
traxit. Cuius tactu continuo sicū genu
suū quē obliuioni iam tradiderat au-
rosca debilitas letus abscessit. Hinc
q̄ viri nichil sibi pro talium mirabi-
lium vsurpe donabant: quia per nec suo me
rito agi sed dei misericordia fatebant
apostolicis verbis in admiratione signo
rū humanam gloriā refutantes. Viri fra
tres quid miramini in hoc aut nos quid
intuemini quasi virute nra aut pietate fe
cerim⁹ hunc ambulare? Per quēq̄ in
nomē ac mirabilibus dei sed potius ex p
prijs vitiis fructibus pdicandū esse ce
lebant: qui industria mentis et opum vi
tute generant. Plerūq̄ enī ut supra iam
dictū est homines mēte corrupti reprobi
circa fidem in noīe dei et demonia ex
pellūt et virtutes maximas opant. De
quib⁹ cū apli simularent et dicerēt pcep
tor vidimus q̄dā in noīe tuo eiciente demo
nia et prohibuim⁹ eū: qui non sequit⁹
nobiscū. licet eisdem ad pūs respondeit
xpūs nolite phibē. qui enī non est adūs
nos pro nobis est. tū eis in fine dicentibus
Dne dne nōne in noīe tuo pphetauim⁹ vi
tutes multas ferim⁹ respondurū se esse
testatur. quia nūq̄ nouit nos discedite a
me operarij iniquitatis. Et idcirco et illos
quib⁹ hanc gloriā signorū atq̄ virtutū
pro merito sēctitatis ipse ascribit: ne in his
extollant admonet dicens. Nolite gau
dere quia demonia nobis subiciunt: gau
dete aūt quia noīa vra scripta sūt in ce
lis. Deniq̄ ipse auctor signorū omnium
atq̄ virtutū cū ad doctrine sue magis
terium discipulos adnotaret: quid ab
eo veri atq̄ electissimi sectatores pecu
liariter discere deberent euidenter osten
dit. Venite mēq̄ et discite a me nō vt
q̄ uel demones celesti ptāte pellatis: nō
ut leprosos emūdetis nō ut cecos illu
minetis. non ut mortuos suscitetis.
Per eū enā si p quoscā seruos meos

operor non pt̄ le miserē laudibꝫ dei ihū
na condicio: nec ullā sibi in hoc minis
ter et famulus decet pere pōnonē vbi so
lus diuinitatis est gloria· Vos aūt m
quit hoc dicite a me: quia nutus sum
et hūlis corde· Hoc est qđ cūctis geneā
liter dicē et exercē possibile est: opēa
aūt signoz̄ ac virtutū nec semp ne
cessaria nec oīnibus concedūt· Hūli
tas est ergo oīm mgr̄a vtutū· Ipā est
celsus edificij firmissimū fundamen
tū· Ipā est donū ꝓpriū atq magnificū
saluatoris· Ista etenī oīmoda mirācu
la que xp̄us operat est sine periculo ela
tionis exercet: qui nutē dn̄m non sub
limitate signoz̄ sed pcā atq hūlita
tis vtute sectatur· Cum nō īmūdis spi
ritibus imperare aut languētibꝫ sani
tatū dona cōferre aut aliqđ signum
mirabile ꝑficere: quāmis in ostē
tationibꝫ suis xp̄i īnocēs nomē: tamē
alienus a xp̄o est quia hūlitatis mgr̄m
superba mēte non sequit· Iam enī ad
p̄em remeans ut quoddā concedēt tes
tamentū hoc discipulis suis derelquit:
mandatū meū do vobis ut diligatis īui
cē· Et tanq subūxit· In hoc cognoscēt
oēs quia mei estis discipuli: si dilectio
nē habueritis ad īuicem· Item ait· si
signa atq vtutes similiter fecerītis: sed
si dignā dilectionē īuicem habueritis· quā
certū est nulli mites atq hūles seruare
non posse· Cuaꝑ nūqm monachos
probos nec morbo cenodoxie vacuos·
nī maiores eē dixerūt: qui semetipōs
exorcistas coram hoīnibus p̄fitēt· et
inter admirantiū turbas· hanc quā uel
meruerūt uel plūs plerūt grām iactan
tissima ostentatione diffamant· Deo ī
gratum· Cum enī īnitur mendacijs hic
palat ventos ideſt ipē sequit aues volā

tes· Hinc dubio cū eueniet ei illud qđ
in pverbijs dicit· Dicut venti et nubes
et pluuie manifestissime cūt: ita qui
gloriatur in dato falso· Et ideo si qđ
cor̄ā nobis hoīnū aliquid fecerit· nō de
āmiratione signoz̄ sed de ornatu mo
rū debet aput nos eē laudabilis: nec v
tū demonia ei subiecta sunt sed cari
tatis mēbra que describit aplus pos
dat inquirendū· Et reuera maius
miraculū est· de ꝑua carne hominē
eradicare luxurie· qđ expellē īmundos
spūs de corpibus aliens: et magnifi
centius signū est vtute patiendi trucu
lentos motus irascendie cohibē· qđ ac
ris principatibꝫ imperare· plus ipse
ex nullo ille etacissimos de corde ꝑpetuꝫ
tate morbos· qđ valitudines alicui fe
bres qđ corporeas expulisse· Postremo
multis modis p̄clarior vtus sublimi
orq puerto est aīe ꝑpue curare langue
res: qđ corpis alieni· Certo enī liber li
mior carne est tanto p̄stantior est
eis salus: quoq pnoscionis excellentio
ris qđ est cibe tanto grauioris ac pnici
osis est et ruine· Et de illis quidē mi
noribꝫ ita bēātissimis aplis dicit· Ho
lite gaudē quia demonia uob subiūgū
Hoc enī faciebat non eoꝝ ꝓpās· sed di
tus dn̄i noīs īuocati et idoneo mone
tur ut ex pte nichil sibi bītudinis aut
gloie audeant vendicare· que dei tm
potentia ac vtute p̄fiat· sed ex illa vi
te sue cordis qđ ītima puritate ob quā
noīa eoꝝ inscribi meruit in celis· Et
ut hoc ipm qđ dixim uel testimonijs
veterū uel diuinis oraculis approbent·
qđ btūs paſnutius uel de āmiratione
signoz̄ uel de gracia senserit puritatis
ymo qđ angeli reuelatione cognouerit
ipis ūbis atq experimentis rectq ꝑfecta

ius. Hic namq; ita multas vigens anis
districtione pressura ut crederet se eam car
nalis cupie laqueis penitus absolutum
eo q; ructus infestationib⁹ demonū qui
bus diu aptetq; fluxerat cupiorem se fac
tū esse sentiret: dū aduentib⁹ sēs
uiris pulmentū lenticule qd illi athe
ra nōinant pararent manus eius ī cel
lario ut assolet flāma cupiolitante ig
busta est. Et uo facto tristificatus mag
nū ī modū cepit secū tacitus uolue. Cur
ignis inqueus mecū non habet pacē:
cū dulciora mi demonū cesserint plia:
Aut quēadmodū me in illo metuendo
examinis die per se tūlicturū ille ignis
mextinguibilis et inquilitor meritor
oīm nō tenebit: cui nūc extrinsecus huc
talis ac pmulus non pepat: Cūq; estu
antī huiusmodi cogitationib⁹ atq; tris
tibus sopor subito subrepsillet: aduen
ens angelus dñi cui imq; patuit tristis
es q; nerdū tibi pacatq; sit ignis ille ter
reus: cū adhuc relidear mi mēbris tuis
carnalū motuū nerdū ad purū excocta
ymorio: Cuius radices donec mi tuis vi
scēr medullis: ignē istū materialē neq;
qñ tibi pacificū esse pmittūt. Et uē uti
nox ū alias sentire nō poteris: nisi ō
nes inter nos motus hūs iudicijs ī tenuet
ipō experiaris extinctos. Vade et appre
hende nudā et pulcherrimā uginē. et si
illā reuens tranquillitatē tui cordis im
mobilē ei tuis q; carnales pacificos mi re
senseris pduralle: quoq; hūs uisibilis
flamme mitis atq; inocuo in modū il
lorū trū in babilonia puerorū te ad lā
bet attractus. Itaq; senex ex hūs moī
reuelatione penitus non quidē expei
menti diuinitus demonstrati preclara cō
silium: sed interrogans q sciam suā. et
puritatē cū cordis examinans. nec ad
huc pondus testimonie siue hūs proba
tionis ponderi q; pensare uertans. non
nullū est aut si credentibus mi īmūdorū
spūum plus. adultiones ignis quas di
rissimus congressibus demonū inferioēs
ee credebam. adhuc adulū me sensi mi
semetipsum. Maior quippe ē uirtus ac subli
mior gracia. interna libidinem carnis
extinguē quā nequimus demonū extrin
secus irruentes signo dñi ac uirtutis altissi
me potentia subiugare: uel de obscenis co
pibus nois diuini inuocatione pellere.
Hucusq; abbas nesteros oionem de uera
rarissimaū opationē sanctimonie: nos ad
sensus ioseph cellā que ser termine milibus
ab ipō erat pperantes doctrine siue institu
tionis plenitudinē est.

Explicit collacio secūda nesteros abbatis. Incipit collacio pma bti ioseph. Decimasexta.

Beatus ioseph nūc
cuius instituta ac p
cepta pauenda sūt
uno ex tribus quo
rū in prima collacio
ne fecimus mentionē
clare admodū familie ac primarij ciuita
tis siue intra egyptum fluuij que appellat
dicimus: et ita non solū egyptia sed etiā gre
ca facundia diligent edoctus ut uel nobi
uel his qui eloquētiā egyptiā penitus igno
rabant. nō ut retei p interpretē. sed per se
metipsum elegantissime disputaret. Et cū
ei institutionē tuā nos deliberare sensis
set: postulatus primū utrū nam essemus ger
mani frēs. audiensq; a nobis q; nō car
nali sed spūali essemus fraternitati deuīc
ti: nos quoq; ab exordio renuntiationis
nre tam in peregrinatione que ab utro
q; nrm fuerat obtentu multine spūalis
arrepta q; in cenobij studio īdiuidua sp

cōuictione cōnatos · talibus ē sermo
nis exordio · Amicitiarū ac cōsortiorū
multa sūt genera: que diuersis modis hu
manū genus dilectis cōsortate cōnectūt·
¶ Nonnulla enī p̄cedens emendatio p̄mū
notitie postea amicitie fecit iure cō
mercia: in quibus nō exacta quidā
seu data accepti vel defectio caritatis fede
ra copulauit · ¶ Nonnulla negotiationis
seu militie vel artis ac studij similitudo at
q; cōmunio · Amicitias vinculis nexue
runt: per quā ita cuncta cōfœdera sibi inuicem
corda manuserūt · ut cuncta hij qui in sil
tibus ac montibus latrociniis gaudent
et effusione humani sanguinis delectant
suoz scelerū principes amplectant ac fo
ueant · ¶ Est enī dilectionis et aliud modo
genus qđ instructu nature ipius et sanguī
nitatis lege nectit quo vel cōtribules ul'
amigos vel parentes seu frēs ac filij na
turaliter ceteris p̄ferunt: qđ non solum
humano generi verū etiā omnibus animalibus
atq; aīantibus inesse deprehenditur · ¶ Nam
pullos vel catulos suos naturali affectu
indulgentes lac p̄bent ac defendūt: ut
frequenter pro ipsis etiā obiecte se periculis
mortiq; non metuant · Denīq; etiā illa
bestiarū ut serpentiū vel aliarū generā
que intolerabilis feritas ac letale virus
ab omnibus separata esse cernit ut sūt
basiliscus vel monoceroles vel gripes cū
etiā visu ipo cūctis pernicios esse dicāt:
inter se tamē pro originis ipius affectio
nis q; glozia pacata et inoxia p̄leuerāt ·
Sed hec oīa que diximus genera caritā
tis sicut malis et bonis feris etiā atq;
serpentibus videmus esse omnia: ita etiā
usq; in finē certū est p̄leuerare non pos
se · Etenī interrupit ea frequenter ac diui
dit locoz discretio et obliuio tēporalis:
et verbi vel causa negotioz q; tractā·

Vt enī ex diuisis vel lucri vel libidinis
vel sanguinitatis ac necessitudinū va
riarū sonetatibus acquiri solet: ita ut
trahente qualibet duo: nisi oīa simul
soluūtur · In his igit cūctis vnū est genus
insolubile caritatis qđ nec oneratio
nis gratia nec officij vel muneris
magnitudo · exactus q; cuiusq; rationis
vel nature necessitas ūgit: sed solus
similitudo virtutis · Hec inq; est que in mul
tis vnq; talibus cōditur · ¶ Nā non
solū dissonare vel delere locoz vel tē
porū interualla non p̄ualent: sed
nec moris quidē ipa dimellit · Hec est
nera et indisrupta dilectio: que gemi
na amicoz̄ p̄fectione ac virtute oriē
tit · Cuius semel inter eos fedus · nec di
uersoz̄ varietas nec contentiosa dis
cordia · nec varietas voluntatū · Ceterum
rūpere et varietas voluntatū · Ceterum
multos nouimus in hoc p̄posito stu
dios · qui cū pro caritate xp̄i flagran
tissima essent solidare sodalitate in
uicti · non p̄ualuerūt eam nec indisrup
te seruare potuerūt: quia licet bono
rum principio interierūt · non tū
bono nec pari studio arreptū p̄posi
tum tenuerūt · Inuenit inter eos quedam
talis affectio qua non equali vir
tutis · sed vnusquisq; pro
pria seruabatur · ¶ Nec q̄uis ab vno
magnanimiter atq; infatigabiliter
retenteī: nec est tamē eam alterius
pusillanimitate disrumpi · Infirmi
tates namq; eoz̄ qui tepidio p̄bēs
expetūt sanitatē: quātaliber forti
tolerantia sustenentur · ab ipis tamē
qui infirmi sūt non ferunt · Habēt
enī militas sibi quorundā fragilitas que
eos quietos cē non sinant: ut solent
hij qui carnali egritudine tenentur · so
mnolentia infirmitatis q; fastidia co

quoz uel mi ministrandi negligentius ī
putare. Et quantalibet hūs obsequē
dī sollicitudo deleret: nichilomin⁹
dī sanis causas siue quotidianus affer
bē: quas sibi utiq; uicio ualitudinis
siue nē non tenuit. Quāobrē hec
est amicicie ut diximus firma indissolubi
lis q; quietio: que sola utrūq; paritate
federatur. Dūs enī mihabitare facit
unos moribus in domo. Et idcirco ī hūs
dī indisrupta pī dilectio pmanē: in
quibus unū ꝓpositū ac uoluntas. unū
belle ac nolle ostitit. Quā si nos quo
q; cupitis īmolabilē retentare: festi
nandū est nobis ut expulsis pīmitis vi
cijs moribus tuis ꝓpias uolūtates: et ut
unico studio atq; ꝓposito illud quo ꝓ
pheta admodū delectat. Granter
ī pleatis. Ecce q̄ bonū et qm̄ iocūdū:
habitare frēs in unū. Quod nō locutꝰ
sed q̄liter oportet intelligi. Nichil e
nī pdest si moribus atq; ꝓposito dissidē
tes una habitatione ungant: nec ob
est pari ut tute fundatis. p locoz inter
ualla diuidi. Apud deū namq; morū
cohabitatio: non locoz unita frēs habi
tatione iungit. Nec pt unq̄m pacis ī
tegritas custodiri: ubi uolūtatū diuer
sitas īuenit. Germanꝰ. Quid er
go si uno uolente placē aliq̄d qd sedm
deū quodū et salubre pspexerit: alius
nō pellet assensū? Exequendū ne cōtā
contra uotū frīs est. an pro eius arbitrio
negligendū? Joseph. Idcirco dixi
mus plenā atq; pfectam amicicie grām
nisi inter pfectos uiros euidēt utilis
sime seruare non posse: quos eadē uolū
tas unūq; ꝓpositū aut nūq̄ aut certe
raro diuisa tenere aut in his que ad
eternū spiritalis pmanent uite patitur
dissidē. Quod si animosius ceperint contē
noubꝰ estuare: liquet utiq; eos nūq̄
sedm regulā quā pdiximus fuisse ꝑfec
tos. Sed qua nemo pt a pfectione habē
primatū. nisi qui ab eius cepit funda
mēto: et nos non quāta sit eius magni
tudo. sed quēadmodū ad eam puenirī
possit inquirimus. necessariū reor ut pau
cas regulā uobis eius ac tramitē quēdā.
per quē gressus uī dirigant aperiā.
ut pacē ac pacis bonū facilis optinere
possitis. Prima igit̄ sit uere amicicie ī
otemptu sbe mūdialis: et oīm quas ha
bemus rerū despectione fundamina. per
quā eī īimicū atq; impiū est: si ꝑs ab
renūciatā mūdi et oīm que in eo sunt
uanitatē prenobilissime frīs dilectionis
supellex uilissima que suptuī ꝑerat.
Sedm est ut uita suas unusquisq; relegat
uolūtates ne se sapientē atq; consultū
esse iudicans: suis magis q̄ ꝓximi de
siderijs obedire. Tercium est ut si
ac omīa eā que utilia ac necessaria es
timat ꝓponenda bono caritatis ac
pacis. Quartū est ut credat nullis nec
īimicis de causis penitus recedendū. Quā
tū ut aduersū se irascendi frīs eā sine
ratione concepta eodē mō quo suā cia
re desideret. Quinta equalitas sibi pnociuā
alteius ee tristitiā. ac si adūsus alium ipe
moueatur: nisi eam quātū in se est eā
de frīs mente depulerit. Postremū illud
est quod generale uictoriū oīm pempto
riū esse non dubiū est: ut se de hoc mun
do credat cotidie migraturū. Quae plura
sio nō solū nullam in corde tristitiā reti
nere pmittit: uerū eā omnibus ocupis
centiaz ac pauoriū oīm opprimet motus.
Hec igit̄ quicūq; tenuerit: amaritudinē
ire atq; discordie nec pati poterit nec īfer
re. Huius autē cessantibus cum pmū ille e
mulus caritatis in cordibus amicoz tristi

ne sensim venena suffuderit: nec ē ut
frequentibus iurgiis paulatim dilectōe
repefacta animarū corda diu exulcerata
quæq; dissonent. ¶Nam qui p talem pdic
te directionis ingreditur uiu quo ab a
mico unquiū suo poteīt dissidē: qui pri
mā litiū caulam que ex paruis rebus
uilissimusq; materijs generari solet·
nichil suū vendicans radicitꝰ amputa
uerit: illud qd in actibus aplōrū legi
mus de unitate credentiū omniū utute cu
stodiens· multitudinis aūt credentium
erat cor unū et aīa una nec quisq; eorū
que possidebant aliquid suū esse dicebat
sed erāt illis omnia cōmunia· ¶Deinde q̄
admodū ab eo seminariū dissentionis
exurget qui non sue sed frīs sermōes vo
luntati· diū atq; auctoris sui fueritimi
tator effectus: qui loquens ex psona
hoīs quē gerebat· non uenī inquit ut
facerē uoluntatē meā· sed voluntatē
eius qui misit me· ¶Nec aūt modo ullū
attentionis fomitē fulcrabit qui de in
telligentia ac sensu suo non tam pro
indicio q̄ frīs cedē decernit examinis
pro eius scilicet arbitrio· uel probans
sua inuenta uel improbans euangeli
cū illud pri cordis humilitate q̄mandans·
uerūptū non sicut ego volo· sed sicut
tu vis? ¶Aut qua ratione aliquid quo fr̄
mestificetur admittet qui bono pacis
nichil iudicat cē prelatius dūce illius
suē memoriā non admittens· in hoc
cognoscent oēs q̄ mei estis discipuli
si dilōnē habueritis in īuicem: per
quā uelut speciali signaculo gregem
omnū suarū in hoc mūdo voluit xp̄us ag
nosci atq; hoc a ceteris uitā ducentiū
caractere discerni? ¶Iniuria nō ex causa
uel in se recepe uel in alio refutē tanto
rem tristitiae sustinebit cui cūcta deti
mico est· iracundie que pmiosa et illicitus
est iustas causas esse non posse contemp
se modo fraternitate sibi frē odare nō pos
se· cū quali frī suo ipse luctari cupiat· et iram
tam illā dīi saluatoris humili semper
retinens corde suam: si offers munus
tuū ad altare· et ibi recordatꝰ fuis q̄ fr
tuus habet aliquid aduersū te· relinq;
tuum munus tuū ante altare et uade prius re
conciliari frī tuo et sic ueniens offeres mu
nus tuū? ¶Nichil enī prodesse qui
deum alteras non iratū· et credas te il
lud implere mandatū quo dicit sol nō
occidat super iracundiā tuā· et q̄ irat
atur fratri suo reus erit iudicio: Al
teri quidē tristitiā quā delinire tua man
suetudine potuisti augmentari corde despi
ciens· ¶Eodem namq; mō p̄cepti dīna p̄
uaricatione plecteris· ¶Nam enī dicit
racha te adiutus alterū non debere· dicit
nec alteri stupri debere tristitiā: quas
non interest apud deū qui oīm hoīes
vult saluos fieri utrū te an aliū quē
piam pdas· ¶Unū liquidē cauet liber iste
tū ei nascitur detrimentū: utrūq; illi cu
oīm grata pdicio est· unū lucrū uel tuū
uel frīs morte acquirit· ¶Neq; admodū
postremo poteīt uel tenuē tuū frēm
retinē tristitiam? qui se credit condu
cturum gratiā ab hoc seculo migratu
rū? ¶Dicit ergo nichil p̄ponendū esse
caritati: ita furori uel iracundie nichil
est equū postponendū· ¶Omnia nā
q̄ p̄ximis utilia ac necessaria videantur
spernenda sunt: tūm ut ire perturbatio ex
cetur· Et oīa enā que putauē aduersa
suscipienda atq; toleranda sunt ut di
lectionis pacis q̄ tranquillitas illiba
ta seruetur: qua nec ira atq; tristitia
pmiosius quitquā· nec caritate un
quā est credendū· Jam quēadmodū ca

nales adhuc et imbecilles fres · ob vilem
treuamq; sbam cito timorus vile. dis
ligit: ita enim inter spuales gignit p
intellectu diuersitate discordia · ex q̄
sine dubio tentationes rixeq; vborū q̄s
aplus tumpnat plerūq; elargiunt vñ
quiq; diuersa inter vnanimes fratres
hostis inuidus atq; maligns inter seit. De
ra est namq; sapientissimi salomonis
illa sua · Odium suscitat rixe: vni
uersos no qui non rependit pregit ami
cos · Quapter ad seruandā pacē
et indiuidua caritatē nichil pdest pri
mā causam amputasse discidij que nas
ci soleat de rebus caducis atq; terrenis:
et vniuersa desperisse carnalia · atq;
oīm quibus nr̄ vsus indiget rerū indi
gentiam coīonem fribus pmulsse: ni
si eā secām que sub spē spualū sensuū
nasci soleat similiter abscidentes · acqui
escimus in omibus ihūlem sensum et
bonas voluntates · Hominu namq;
cū me adhuc adhere gloriose fiūm etas iu
uenor hortaret: huiusmodi nobis itelli
gentiā uel in moralibus disciplinis
uel in scripturis sacris frequent inser
tam: ut nichil ea verius nichilq; ra
tionabilius crederemus · Ded cū in vnū
quenientes suas nras promere cepisse
mus: quedā qi examinatione discus
sa: pmū ab alteo falsa et noxia voca
bant · Hor deinde ut pniciosa qi pnū
nata iudicio damnabant · que i tm
pus infusa a diabolo velut luce fug
gebant: ut facile potuissent genera
re discordiā · nisi pceptū seniorū ve
stū quodā muraculū cultos
tasset quo ab illis legali quadā sāc
tione per scriptū est · ut ueut murū
plus iudicio suo q̄ fratris crederet

si nūq; uellet diaboli calliditate de
ludi · Ereū sepe illud qd aplus dixit
pbatū est euenire: ipē enī sathanas
transfigurat se in angelū lucis ut ob
scurā ac tetrā caliginē sensuū p neo
phē luē fraudulent effundat · Et ut
nisi humili ac mansueto corde susceptu
maturissimu fris uel pbatissimu seni
oris reserent examinu · et eorū iudi
cio diligenter excussi · aut abiciantur
aut recipiant a nobis: sine dubio ve
nerantes in cogitationib; nris p an
gelo lucis angelū tenebrar · grauissi
mo terremur interitu · Et ut pmaē
impossibile est euadē quēpiā iudicio p
prio gladiente nisi humilitatis uē amā
tor et exercitor effectus: illud quod
aplus magnope deprecatī omī gressio
ne cordis impleverit · Di qua ergo mēt
gloriatio in xpō si qd solatiū caritatis ·
si qua ulcera miserationis · iplete gau
diū meū ut idem sapiatis: eandē cari
tatē habentes: unanimes idipm sentī
entes nichil per contentionē · neq; per
inanem gloriā: sed in humilitate supe
riores vobismetipis alterutrū arbitrā
tes: et illud · honore alterutrū pueni
entes ut plus unusquisq; gloriā suo sāc
te et sanctitatis adscribens summā dilec
tionis uē in alteri magis q̄ in suo cre
dat stare iudicio · Depe eī accidit · sine
illusione diaboli · sine intercessu erro
ris humani quo nullus est in hac carne
qui falli nesciat homo non possit: ut
et ille interdū qui actionis ingenij · sa
pientieq; maioris est aliqd falsū mente
capiat et ille qui tardioris ingenij ac
minoris est meriti · rectiq; aliquid ve
riusq; plenius. Et idcirco nullus sibi
quis sāc predicti iam tumore placeat: qd possit collatione alteri non

egere· ℣z am eñ̄ si iudiciū eius diabolica
non fallat illusio: elationis tñ̄ et lup
bie grauiores laqueos non euadet· ℣is
eñ̄ hoc sibi ablq; ingenti poterit vsur
pare pmitte: ℣ñ̄ vas electionis in q̄ xp̄s
ut ipe ꝓfectus est loquebat· ob hoc se
solūmodo se asserat theologoliā gle
dille ut ℣ñ̄ suis coaplis euangeliū q̄
gentibus· reuelante et cooperante dño
p̄dicabat· secreta examinatione ofer
ret? ℣Per quod ondit̄ nō solū vna
nimitatē atq; concordiā per hec p̄cep
ta seruari: verū eñ̄ rictas diaboli
adulantis insidias et illusionū laq̄
os non timei· ℣Denq; in tñ̄ vtus ca
ritatis extollit: ut eam btūs iohan
nes aplūs nō solū rem dei sed enam
deū esse pnūciat dicēs· ℣Deus caritas
est: et qui manet in caritate in deo ma
net et deus in eo· ℣z am usq; adeo illā
diuinam cē plpicuā? ut illud apli ma
nifestissime vigere sentiamus in nobis:
quū caritas dei diffusa est in cordibus
nrīs p spm̄ scm̄ qui habitat in nob·
℣z d'tale ē: a ac si dicat· ℣z quū deus dif
fusus est in cordibus nrīs· p spm̄ scm̄
qui habitat in nobis: qui eñ̄ cū ig
norem⁹ q̄ debeam⁹ orare interpellat
pro nobis gemitibus inenarrabilib⁹.
℣z qui aūt scrutatur corda· scit q̄ deli
deret spūs: quia scdm deū postulat
pro scīs· ℣Iam ergo caritatē que di
cit· ∧·z·H·n· possibile est omnib⁹
exhibere: de qua btūs aplūs· ergo
dum tempꝰ habem⁹ moꝰ operemur
bonū ad omnes maxime aūt ad do
mesticos fidei· ℣z ue in tñ̄ oib⁹ ge
neraliē est exhibenda: ut eā eñ̄ in
imis nrīs a dño iubemur impen
dere· ℣z am diligite mos inimicos vel
tros· ∧·z·H·e·ie·nc· id ē affectio
paucis admodū et hys qui uel pa
ritate morū uel societate vitā
queri sūt exhibet: licet eñ̄ ipā ℣·
t·q· ac· multā in se differentiā hre
videatur· Aliter eñ̄ parentes aliq̄ li
ges: aliē frēs· aliter filii diligim⁹.
Et in ipa quoq; hoīū affectū uerisi
tudine magna distantia est: nec u
niformis parentū dilectio erga fi
lios inuenitur· ℣z nod eñ̄ iacob pa
arche probat exemplo· ℣z ut cū eēt
duodeñ filioꝝ pater· oēs q̄ patina
caritate diligeret: tñ̄ ꝑ cēteros io
seph dilexit affectu· ut de eo apte
scriptura memoret· iuidebant ei
ei frēs siu eo q̄ diligēt eū p̄ suus
scilicet non q̄ vir iustus et pater
non valde diligēt eñ̄ ceteri plen
sed q̄ huic quia typū dñi p̄ferebat
affectū dilecti quodāmō atq; indul
genciꝰ inhēret· ℣Hoc eñ̄ de iohāne
euangelista legim⁹ euidentissime
designari: cū de ipo dicat? discipula
ille quē diligebat ihūs· cū utiq; eñ̄
reliquos undeñ similē electos ma
pōpus dilectione q̄plexus sit? ut
eñ̄ euāgelica attestatione designet
dicens· ℣Nemē dilexi uos: et nos di
ligite inuicem· De quib⁹ et alibi di
citur· Diligens suos qui in mūdo
erant: usq; in finē dilexit eos· ℣Ho
nec vnus dilcō nō erga reliquos di
scipulos tepore caritatis· sed largio
rem erga hūc suppabundantiā animi
ris expressit: quā ei dignitatis pri
legiū et carnis incorrupto· ꝺ
rebat· ℣z ue idcirco velut sublimi
or cū quadā exceptione signatur:
quia eam nō odii spacio· sed affec
nacor gratia exuberantissima a
mous extollit· Tale aliquid eñ̄

ex ꝑsona sponse legim⁹ in cantico cā
ticorū dicentis· Ordinate in me caritā
tem· Hec enī est vera caritas ordi
nata: que odio habens neminē quol
tam meritorū iure plus diligit· Cue
ꝙ cū generaliē diligat cūctos: excipit
tamen sibi ex his quos debeat pecu
liari affectione opleri· Et rursus in
ter ipsos qui in dilectione sūmi atq;
ꝓpinqui sunt: aliquos sibi qui cereō
rū affectu superextollant excerpit
Econtra nonnūq; qd' vtinā nesciremꝰ
nōnullos frīm tante ee obstinacionis
atq; durīe: ut cū uel suos aduersꝰ
frēm· uel frīs adulus se senserint ꝙ
mos exitatos ad dissimulandā mē
tis sue tristiciā que ex indignacione
alterutre admonitionis exorta ē: sece
dentes ab eis quos humili satisfac
tione atq; colloquio tenire debuerāt·
et aliquos psalmos inchoāt decan
tare ociculos· Cui dū ceptā cord'
amaritudinē delinire se putant in
sultando augent· qd' statim extīguē
re debuerāt: si magis auxu atq; hui
les ee uoluissent· ut opportuna con
sulto et ipōrū cordibꝰ medetur· et
frīm aios delinire et· Nam illo utiq;
modo pusillanimitatis ymo super
bie sue uicū palpant et nutriunt
pocius ꝙ extirpant comitē iurgio
rū: dūce illis ꝓcepti mēores
qua aut· Qui uiderit fatri suo reus
erit iudicio: et si recordatus fueris q
frat' tuus habet aliquid aduersū
te· relinque ibi munꝰ tuū ad altare
et uade prius reconciliari fri tuo et
tūc ueniens offeres munꝰ tuū· In
tēꝫ igitur non uult nos deus nr al
teri⁹ aspectui habē tristiciā: ut si
aliquid adulus nos frater habuerit·
ner munera nra suscipiat· id ē ner oīa
nes sibi a nobis ꝓmittat offerri: do
ner de aīmo eiꝰ tristiciā multe īmulte
ve susceptā celeri satisfactione colla
mꝰ· Recꝫ enī aut si habet verā que
relam aduersū te frīs tuus· relinque
ibi munꝰ tuū ad altare et uade prius
reconciliari ei: sed si recordatꝰ fueris
inquit qua frīs tuus habet aliquid
adulum te· id ē etiā si leue aliquid ac
vile sit quo frīs in te fuit exagitata
omonio· et hec memoriā tuā subita
recordacione pulsaueit· cnas offerre
re ꝓcī tuaz spūalia munera non de
bere: nisi prius qualibet ex causa ori
tā tristiciā de corde frīs benigna sa
tisfactione depuleris· Digne enāge
lica sermo etiā pro ꝓteita et minima
similitate ac de exiguis aboita caulis
satisfacē uolentibꝰ iubet: qꝫ de nob'
miseris fiet qui recentes et maxīas
causas nrōꝫ errore cōmissas· prima
q dissimulacione crēpuimꝰ et inflati
diabolico tumore dū humiliari erubesce
mꝰ auctores mē frīne tristitie denega
mꝰ· ac rebelli spū subita ꝓceptis dū
dedignantes· nequaq; ea uel obseruari
debere uel impleri posse contendimꝰ·
Eocꝫ fit ut iudicantes eum īpossibilia
uel mōgrua ꝓcepisse: effīciamur se
cundū aplm non factores sed iudices
legis· Illud quoq; quibꝰ lacrimis est de
flendū: qꝫ nō nulli frīm cū fuerint q
tumelia cuiuslibet sermonis accensi·
alteriꝰ cuiuspiā qui eam limare delite
rat' pcibus fatigent·· cū audierint
nequaq; debere adulus frem cōtra
retineri ne tristiciā· sed in illud qd'
scriptū est· qui iurauit frī suo reus e
rit iudicio· et sol non occidat super
iracundiā mām: proclamat dicto Di

. paganꝰ aliquis · si secularis hoc fecisset aut dixisset ista : recte debuit culpari
Cuius autē ferat frem tam grauis con
sciū culpe : aut tam insolens de ore q
uenū proferentē : Quali uō patientia
infidelibus tū atq; sacrilegis et non oī
bus sit generaliē exhibenda : aut certe
uacuandia contra gentilē noxia · cont
frem uulis estimauda : cū utiq; perturba
te mentis obstinata gmotio non dissi
mile gra ꝙmis fuerit exortata · sibi in
ferat detrimentū · Cūte autē obstina
tionis ymo uecordie est : ut nec ipām u
borū ꝓpietatē brute mentis stupore
discernant : q non diat dīs qui uel cu
rat aligem · alienigene reus erit in
dicio qd' fortasse poterat sēm illoz
sensum contū gloriosi nrē fidei et conū
sationis exempe : sed significanter expri
mit euangelica sermo dicens · Omīs
qui uacatur frī suo : reus erit iudicō
Licet itaq; sēm regulam veritatis
oēm hoiem frem debeamꝰ accipere :
tū hoc in loco magis fidelis ac nrā q
uersationē ptiosē ꝙ ethnicū · fratris
uocabulo designat · Illud uō quale ē
q interdū patientes ēe nos credimꝰ ·
quia respondē gempnimꝰ lacessiti :
sed ita gmotos frēs amara tantum mo
tate uel modo gestuq; irrisorio subsan
namꝰ ut eos magis ad iracundiā ui
tu tacto puocemꝰ · ꝙ tumida potuis
sent mutare cōsilia : in eo nos esti
mantes minime apud deū reos qua
nichil ore ꝓtulimꝰ q nos notare hoi
nū iudicio aut gempnare potuisset :
quali uō apud deū uerba tūmodo et
non ꝓpue uolūtas poretur in cul
pam · et opus solū pcī et non etiā
votū ac ꝓpositū habeat in crimīe :
aut hoc tm qd' unusquisq; fecerit p
loquelā · et nō qd' etiā p tacturnitatē
facē studuerit in iudicio sit queren
dū · Non enī gmotionis illate sola
qualitas · sed etiā ꝓpositū irritantis
inora est : et idcirco non ꝙ admodū
iurgiū fuerit excitatū · sed cuius ōīa
graueit uino · uerū iudicis nrī ꝓpu
ret examen · Effrīs enī pcī non or
do est gliderandꝰ admissi · Quid ei
differt utrū quis gladio ipē peme
rit frem · an aliqua ad mortē frau
de gpulerit : ꝙ cū ipō eū dolo uel ri
mine gstet extinctū : Quali uō re
tum in precepsmanu, ꝓxia non i
pegisse sufficiat : cū similiter reus sit
qui pronū et imminentē tam bonae
cum potuerit revocare gtempserit :
aut ille solus in crimīe sit qui ma
nu sua quēpiā laqueauerit · et non
etiā is qui uel paraverit uel īgesserit
laqueū uel certe cū potuerit auferre
nolueri : Itaq; tacē nichil proest
si idcirco nobis indicamꝰ silentiū · ut
quod agendū quieto fuerat hoc tur
turnitate faciamꝰ : allimulantes
quoddā gestus · quibꝰ et ille quē cus
re nos oportuit vehementiori mar
deferat iracūdia : et nos super hoc
diā campno illuc ac ꝓximone laute
mꝰ : quali uō non etiā ex hoc ꝓpō ꝙ
criminosior sit · ꝙ gloriā sibi de frē
tris noluerit ꝓximone ꝙquirē · Ubiq;
eū tale silentiū erit equalit noxiū :
quia sicut exaggerat in altera cor
tristitiā ita in suo non ꝓmittit ex
tinguī · Contra quos illa ꝓphē sanc
ꝓpue directa est maledictio · Ve qui
portat amicū suū mittens fel suū
et inebrians ut aspiciat nuditatē
eius : repletus est ignominia ꝙ gloria ·
Illud quoq; qd' ꝙ aliū de talibꝰ dicit

qua omis frater supplantans supplan
tabit: et omis amicꝰ fraudulenꝰ mce
tet: et vir frem suū irridebit et ueritatē
non loquet. Extenderūt linguā suā
quasi arcū mendacij et non veritatis.
Depe aūt ficta pcā eā actꝰ ad ira
cundiā q̄ sermo sucrendit: et atro
cissimas uerborū tūs crendit iniurias
maligna tacturnitas: leuiꝰq; tol
lerant inimicoꝝ vulnera q̄ irridē
cū subdola blandimēta. De quibꝰ
pme dict p ꝓphām. Dolluti sūt ser
mones eoꝝ super oleū: et ipi sunt ia
cula. Et alibi. Verba callidoꝝ mol
lia: hec aūt ferūt ipenetrabilia vē
tris. Cuius eā illud elegant pt ap
tari. In ore pacē cū amico suo loqui
tur et occulte ponit ei mlidias. Cui
bus tamē magis dcripit ipe. q̄ dcapit.
Iam qui ꝑparat ante facē amici su
ū the circūdat illud pedibꝰ suis: et
qui fodit foueā primo suo incidet in
eam ipe. Denicꝰ cū magna ad ꝑhen
dendū dnm cū gladijs et fustibꝰ ml
titudo venisset: nemo in auctorē vite
nē illo cruentior exitit parricida.
Qui cūctos ficto salutationis honoe
ꝑueniens osculū sub dolo caritatis i
gessit. Cui dns. Iuda osculo filiū
homis tradis. id ē amaritudo pcu
tionis atꝝ odij tui hoc tegmen assūp
sit: quo dulcedo veri amoris exp̄mit.
Aprius quoꝝ ac vehemencꝰ ꝑ ꝓphe
tam hui⁹ doloris vim exaggerat: Ꝑ
quē si inimicꝰ inꝰ meꝰ maledixisset
mihi sustinuissē vtiq; et si is qui o
derat me sup me magna loquꝰ fuis
set: abscondissem me vtiq; ab eo. Tu
uō homo vnanimis dux meꝰ et notꝰ
meꝰ. qui simul' mecū dulces capiebas
cibos in domo dei ambulauimꝰ cum

consensu. Aliud quoꝝ ꝓphanū tristiciae
genus est: qđ dignū cōmemoracione
non fuerit nisi id a nōnullis fribꝰ scis
cemꝰ admitti. Cum cū tristificati fue
rint uel irati ab ipo eā ptinaciā ab
stinent cibo: ita ut qđ eā dicē ablq;
pudore non possumꝰ illi qui dū plan
ti sunt refectionē cibi usq; ad horā
certam velut multū abnegant se
posse differre. cū fuerint tristicie ul'
furore subpleti: neumma eā bidua
na nō sencant tantāq; medie referē
nonē iracundie sanctate sustinent.
In quo plane sacrilegij crimē euident
incurrūt: neumma salucet que soli deo
pro humiliatione cordis et purgacio
ne vicioꝝ sūt specialiꝰ offerenda pro
diabolico tumore tolerantes. Cuius
rale ē ac si oiones atq; sacrificia nō
deo sed demonijs deferant: illamq;
moylaycā increpacionē mereantur
audire. Sacrificauerūt demonijs et
non deo. dijs quos ignorabāt. Non
ignoramꝰ eā aliud clemencie genꝰ
quod sub colore fulcrate pacē i nōnul
lis fribus inuenit: quibꝰ parū est iniu
ria inmouisse nisi eā in castigatoꝝ
verbis ut ferianꝰ irritent. Cū itaq;
uel leui fuerint ipulsione gtacti. aliā
quoq; ptem corpis ingerūt ꝺberan
dam: quasi p hoc pcrōnē mandati illi
impleturi quo dicit. Si quis te palleit
in dexterā maxillā prebe ei et alterā
scripnie vim ac ꝓpositū penitꝰ ignoran
tes. Euangelicā namq; pacīam p ira
cundie vicio exercē se putant. Ob qđ
radicitꝰ excidendū. nō solū vicissitudo
talionis et gcertanti irritatio ꝓhibe
tur: sed eā ꝺberantis geminate in
bemur iniurie tolerantia mitigare.
Germanꝰ. Cuius nō reprehendendus

estis· qui p̄cepto exultantes euangelico non solū nō intulisti talionē: sed etiā paratus est ut libenter ingemiscat iniuria? Joseph· Dicit paulo ante dictū est non solū res ipsa que geritur: sed etiā qualitas mentis et propositū facientis est intuendū· Et idcirco id qd ab vnoquoq; p̄stari quo aio fiat uel quo p̄stetur affectu animo ppendatis cordis examine: videbitis patiē lenitatis q; virtutē nequaq; posse contrario spū id ē impatiē ac furoris impleri· Diquidē dns nr ac saluator ad p̄fectū dam nos instruens patiē lenitatisq; virtutem id ē non ut labijs eam tm̄ mō p̄feramus sed ut animis aie nr̄e aditis recondamus: istā nobis p̄fectionis euangelice formulā dedit dicēs· Si quis te percusserit in dextra maxilla tua p̄hebe ei et alterā: subaudit̄ sine dubio dexterā· Cui alia dextera· mihi interioris hoīs ut ira direri p̄ facies p̄ accepi: per hoc oēm penitus iracundie fomitē de p̄fundis cupiens aie penetrabilibus extirpare· id ē si exteior dextera tua impetū ferientis excepit· interior quoq; homo p humilitatis affectum dextera tua p̄hebeat uberandā: quatiens exteriorus hoīs passionē et quodāmō succumbens atq; subiciens suū corpus ferientis iurie· ne exteioris hominis rede uel tacitus intus moueat interior· Dicens ergo eos longe ab euāgelica p̄fectione distare que patiam deberi non ibis sed interiore cordis tui quillitate seruandam: eam q; a nobis cū quid aduersi euenerit ita p̄cipit custodiri· ut nō solū nosmet ipsos alienos ab iracundie p̄turbatione seruemus· sed etiā illos q; suo motu sunt vicio lucrū bentes iniurias eorū ad planditatē expleta redis sanctate· rogamus furore eorū nr̄a lenitate vincentes: et ita etiā illud apostolicū implebimus· noli vinci a malo· sed vince in bono malū· Et ab illis ipleri non posse certissimū est· qui illo spū ac tumore iniquitatis atq; humilitatis emittit̄: ut nō solū non mitigent conceptū furoris incendiū· sed magis illud tam in suis q; in fris motu sensu faciant crās grare· Cum tū etiā si possent aliquo mō ipi mites ac placidi pmanē nec sic quidē aliquos ultrice fructu capere rent cū dampno proximi· patiē sibi gloriā vendicantes: et p hoc ab apostolica illa caritate oīmodis alienum que nō queriti que sua sūt· sed ea que aliorū· Non ita diuicias acquirere q; cū alterius detrimēto: nec acquirē q; cū alterius deliderat nuditate· Debendū sane generaliter illū pres agere forma res· qui uolūtati fris suā subiacere humilitatē: q; eum qui in defendendis pprijs defensionibus ac tenendis pprijs terminis mentur· Ille enim sustentans aut tolerans pximū sani ac validi· hic autē infirmi et quodāmō egrotātis optinet locū: quē ita palpari nāe ē ac foueri interdū ut etiā a rebus ne cessarijs pro eis quete ac pace salubriter aliquid relaxari· in quo quidem non se credat aliquis aliquid de sua p̄fectione minuisse tam et si quādam de p̄posita districtione remouendo cū miserit· sed econtrario multo amplius se pro longanimitatis patiē bono noueri acquisisse· Implicuit nāq; p̄ceptū est· Vos qui fortes estis

ībecillitates infirmoꝝ sustinere: et
alterius onera vīa portare: et sic ad
plebius legem xpi. Quis enī infir
mos sustentat infirmū aut tolerare
potest aut curare languentē. is qui
similiter egrotat: sed ille medelā tribu
it ībecillu qui ībecillitati ipe nō sub
iacet. Merito enī ei dicit. Medice cu
ra teipm. Notandū enā illud est in
firmoꝝ naturā esse semp emulnodi
ut prompti quidē ac faciles sint ad
grumellas ingerendas et iurgia ole
renda: ipi nō ne minima quidē īiu
rie velint suspitione stingi. Quīq ī
ferentes pterua quina mō liderata
supequitēt libertate: ne pua quidē
atq leuissima sustinē stenti sit. Ideo
q secundū p dictā senioꝝ suiam ca
ritas stabilis atq indirupta nō po
terit pdurare: nisi inf viros emulōē
utus atq apositi. Quindi etenī ne
cesse est eam quocūq tpe: q̄ stabilis
charitone fuerit ab altero custodita.
Germanus. In quo ergo laudabilis
viri pi ee pacia: si tolerare nō pus
let semp infirmū:
Joseph. Iterū
ego dixi q illius qui fortis ē ac robus
tus virtus tolerantia q vincenda sit:
sed q infirmi pessima valitudo illius
q sanē sustentatiōe nutrita atq in
dies cotidie prolabens gnatura
sit caulas. ob quas uel ipe vitra nō
debeat sustineri uel certe pacīam pri
mi notā. ac deformationē impacien
tie sue ee gniens. abire quīq malui
q semp magnanimitate altei⁹ sus
tineri. Hec ergo ab his qui sodalita
tis affectū cupiūt īuiolabilē custodi
re pre oībus obseruanda censem⁹:
ut p̄mū quilibet iurgiis lacessitus
non solū labia sed etiā p̄funda
pectoris sui monachus trāquilla cus
todiat: que tū si senserit uel tenuiter
fuisse turbata oī semetipm tantur
nitate cōtineat: et illud q psalmis
ta memorat diligenter obseruet. tur
batus sū et non sum locutus. et dixi
custodiā vias meas ut nō delinquā
in lingua mea. posui ori meo custo
diā dū consisteret peccator aduersū me. ob
mutui et humiliatus sū et silui a bonis.
nec pūtē deliberans status ei⁹ pferat
que ad horā turbulenti suggerit fu
ror. dns q aīmas alsperat: sed uel
recolat grām pteritę caritatis uel
reformande pacis reintegratiōē
mente plpiciat: eāq uelut primo
reuersurā etiā in ipo omnios tpe
templet. dūq se ad dilectionē ser
uat crastidie mox future amicitiē
pūtū non senciet iurgiorū: et
ita ea potissimū rūdebit e quibus
a semetipo reus fieri uel ab alio re
prehendi restituta caritate nō pos
sit. Dicq adiplebit pphetici illud e
loquiū. Iu ira mie memor eris. Co
hibere ergo nos oportet oīs ira
rundie motus et gubernatrice dis
cretione moderari: ne ī illud qd a
salomone damnat pcipiti fiore
raptemur. Totā irā suā pferti im
pius. sapiens aut dispensat p par
tes: id ē stulti⁹ quidē ad ultionē sui
re perturbatiōe tucrendit. sapiens
autē paulatim eam maturitate cō
silij ac moderationis extenuat et
expellit. Tale est et illud qd et ab a
postolo dicit. Non uolumet pos vī
dicantes kīi sed date locū ire. id ē
non sint coacta vīa sic ī pacie ac pu
sillanimitatis angustiis coartata.
ut violentā emotionis pcellā cum

irruerit sustinē non possint: sed di
latanū in cordibus viis suscipientes
adulos iracūdie fluctus: in illis ex
tentis finibus caritatis que oīa suf
fert oīa sustinet: et ita mens nr̄a
amplitudine longanimitatis et pa
cē dilatata: habeat in se gliosor sa
lutares recessus: in quib⁹ receptus
quodāmō atq; diffusus teterrimus
iracūdie fumus ptin⁹ evanescat: vl
certe ita intelligendū est date locū
ire: quoniens g monoui alteig hūi
li atq; tranquilla mente succūbim⁹
et quodāmō dignos nos qualibet iu
ria profitentes: ipacia clementis ob
sequimur. Ceterū hij qui ita sensū a
postolice pfōnis inclinant: ut locū
ire illos dare existimēt qui ab ira ac
cente discedūt: vident michi dissen
sionū fomitē non abscidē sed nutrire.
Nichil enī iracūdia proximi humili stati
satisfactione vincat: quocat fugies
eam quā declinat. Illud quoq; huic
simile est qđ salomon ait. Noli festi
nare in spū tuo irasci: quia ira in si
nu insipientis requiescit: et noli p
currē in viam ne forte peniteat te
nouissimo. Nec enī ita festinatoē
rixe vl iracundie culpat: ut earūdē
approbet tarditatē. Humilit⁹ et illud
sapiendū est. stultus eadē ipa hora
punīat iracundiā suā: occultat aūt igno
minia suā alterius. Non enī ignomi
niosam iracūdie passionē ita a sapi
entib⁹ occultari debere decernit ut i
racundie velocitatē culpans non p
hibeat tarditatē: quā utiq; si p nec
essitatē humane infirmitatis irrueit ideo
celanda occultanda ut dū ad pōs sa
pienti obtegit⁹ impetū deleat. Hec
enī est natura ire ut dilata languel
cat et pcat: prolata nō magis magis
q flagret. Dilatanda ergo atq; ampli
anda sūt pectora ne angustijs pusilla
nimitatis artata iracūdie turbulēs
estus suppleant: et recipe sedim aphe
tam illud nimis latū mandatū dei an
gusto corde nequeamus nec dicē cū aphe
ta. Viā mandatorū tuorū cucurri: cū
dilatasti cor meū. Nam q longam
mitas sapiā sit: eruditissimis scrip
ture testimonijs edocem. Longanimis
vir nimis in prudentia: pusillanimis
aūt valde insipiens est. Et idcirco de
illo qui sapiē donū laudabilit⁹ a dño
postulauit: scriptura cōmēdat. Et
dedit dūs salomoni sapiam prudē
tiā q; multā nimis: et latitudinē
cordis quasi harenā maris innume
rabilē. Illud quoq; multis est expe
mentis cepissime cōprobatū: nul
lo mō eos qui amicitiarū fedus in
ere principio indissolubile potuisse
seruare concordiā: sine qđ eam nō
pio desiderio pfōnis nec pio aplice
caritatis impeio sed pio amore re
reno et p necessitatē ac vtilitatē pac
ti retinē conati sūt: sine qđ ille cal
lidissimus inimicus ut eos pūarcato
res sui faciat sacramēti celerius ad
rumpenda amicitiaz vincula pōpe
tat. Certissima ergo ē prudentissi
morū virorū illa sua: q concordiā veram
et individuā coactatē nulli minime
datos mores eiusdēq; vitutis ac pro
sitos viros stare non posse. Hec de a
micicia bēs ioseph spūali narra
tione disserit: nosq; ad custodien
dam sodalitatis pretiā caritatē ar
dentius animauit.

Explicit collatio ioseph prima
Incipit eiusdem secunda.

De diffiniendo Collacio decī
ma septima·

Recedente igi
tur collacione
finita· pterijt
nocturno inter
cedente silencio
cū fuissemus a scō abbate Joseph ad se
positā cellulā in secreto cauła que
tis adducti: et sermonibus eius igne
quotā in uīs cordibus excitato· to
tam nocte habuissemus in compunc
egressi cellulā et centū fere ab ea pas
sibus secedentes in loco remotiore cō
sedimus· Cū itaq; secreti colloquij i no
bis familiarit̄ etiā nocturnus tenebris
opportunitas pberet: ilico ut resedimus
abbas germanus grauiter ingemiscēs·
quid agimus inq̄t· Jngenti namq; dil
crimine nos videmus et p quā miserabi
li condicione strictos quos et rancō
pā querelanoq; scōrū· quid salubrius
sit ad pfectū vite spūalis efficaciter
docet: et eligē quid qđ expediat tota se
mentis sponsio non admittit· Etenī
potuimus exemplis taluī ac tantorū
virorū ad pfectionem vitā ppositūq; for
mari: nisi nos instanti ad cenobiū re
currē pmilli pacto coartaret· Cui si
reuersi fuerimus: copia nobis ulterius
huc remeandi nulla tribuetur· Dim
itto hic relegentes deliderii nīri ma
luerimus explere· quid agimus de spon
sionis fide· quā senioribus nīris velo
cissimū reditū pollicentes dedisse nos
nouimus: ut uel curtim licet nobis hui
usmodi scōs ac monasteria circuire·
Cumq; sic estuantes quid super statu
salutis nīre definiendū esset nequaq̄
inuenire possemus: solo gemitu testa
bamur durissime egestatis necessita
tē attollentes teneritudinē fratris nīre·
et ingentā nobis verecundiā detestātes: q
cuius rei onere pgrauati etiā conuē uti
litatē ac ppositū nīm retinendi pre
cibus alias non potuissemus obsistere:
nisi matutinissimo reditu repromisso
huc venissemus· illius nos scilicet pudo
ris vinc laborasse deflentes de quo di
citur· Est pudor afferens pcīm· Cum
ego· cōpendiū mq̄ angoribus afferat
uris gsiliū· ymo auctoritas senis· ad
quē oportet ut nras sollicitudines defe
ramus: et q̄ q̄ fuit eius finis definitū ne
lut diuinū et celeste responsū cūctis se
cibus nris terminū ponat· qđ quidē
per os scī huius a dño tribuendū et ob
meritū illius et ob nrām fidē minu
me dubitemus· Jpius enī munus salubre
consiliū et credulis ab indignis et in
credulis a scis frequent indepti sunt:
dño id uel pter meritū responderūt·
uel pter fidem gsulentis largientē·
Hijs itaq; sermonibus a scō abbate ger
mano ea alacritate susceptis: ac si eos
nō a memetipso sed instinctu dīi p
tulissem: aduentū senis atq; mistā
tem iam horam nocturne synaxeos
paululū prestolati postq̄ eū solita
salutatione suscepimus et legitimus
orationū atq; psalmorū impletus est nu
merus: hijsdem rursus qubus ad qe
tem ppositi fueramus psalmis ex mo
re gsedimus· Tum venerabilis Joseph
desertiores nos animo gremplatus· atq;
hoc nobis non sine causa gnidens ac
cidisse: illo nos pūarche Joseph ser
mone gpellat· Quid vtiq; vultus vr̄i
tristes sunt hodie? Cui nos· non si
cut vinculati illi pharaonis minis
tri compuī vidimus et qui interpre
tetur non est· sed mq̄ incompte duximus

noctē: et qui estuū nrōrū moles sub
leuet non est· nisi eas dūs tua dilec
tione submouerit· Tum ille qui pī
arche ututē et merito referret et no
mine: nōne p dnūm nr̄m est humanaz
cogitationū curam: Oferant in
medium: potens est eīm dina clemen
cia sedm fidem vrām· nrō eis mede
lā prestare consilio· Ad hec germa
nus· Credebamus nr̄m nos vīe brātu
dinis visione non solū letica spūā
li sed etā profectū habunde rpletos·
ad nr̄m cenobiū recursuros: et ea
que fuissemus vrō magisterio cōsecu
ti a nobis post reditum uel tenui e
mulacōe certanda· Hoc eīm et seni
orū nrōrū dilectio sibi sponde nos
apulit: dū sublimitatē vite vīe at
q doctrine posse nos aliquatenus imi
tari in illo cenobio crederemus· Dū
cū ex hoc nobis oēm estimaremus le
ticiam gerendā r tolerabili ēgro
dolore gestimur: gliderantes illo r
nos ordine id qd̄ salutare nobis ēe
cognouimus optinē non posse· Ex v
trogz ergo nūc latere coartamur·
Di eīm promissionū quā senorū cari
tate nos apellente deprompsimus
et quā coram cūctis tribus in speleū
in quo dūs nr̄ ex aula veteri v̄gina
lis effulsit ipō teste deprompsimus
satisfacē voluimus: cūnum spūā
lis vite iturrimus detrimentū· Di
autē sponsionis īmemores et ī hys
regionibus residentes vtilitati per
tinōis nr̄e illā voluimus postpo
nere pactionē: abrupta mendacij
non īplete promissionis pericula
formidamus· Sed ne hoc quidē esty
nōs possumus releuare gilio: ut
p̄gz velocissimo reditu sponsionis
fuerit impleta condicio: hec demuz
loca celeri repetamus recursu· Nam
q̄nus ad profectū spūalū rerū utru
mq; tendentibus periculosior atq;
noxia sit cena pua dilacio: tū pol
licitationē fidei nr̄e q̄nus inzole
soluēmus reditu· nisi nos non solū
caritate verū etā auctoritate sem
orū nrōrū carem insolubiliz colli
gandos: ita ut remeandi ad hec lo
ca nobis ptās demceps nullo modo
tribuatur· Ad hec btūs Ioseph
interposito aliqūtisper silencio: ce
ti inquit estis maiorem spūalū rē
rū pfectū in regione hac nobis pol
le gerri· Germanus· Cuānus
etā illoz doctrine lūmas grates
rependē debeamus qui nos tociens
a paulis magna conari et taco bo
ni sui gustu egregiā pfectus sum
mi sui gustu egregiā pfectus sum
nr̄is vicerib9 indiderūt: si quid
tū indicio nrō creditur nullā dua
mus cōpationē inter hec atq illa
que illic prepimus institutā: ut si
leamus querelationis vīe īmitabi
lem puritatē dei quā nobis non so
lū mentis ac polim districtione sō
etā locorū credimus būtino pōa
nante gerri· Unde nō dubitamus
ad mutandā pfectus vīe magni
ficentiā hanc que curtim traditur
doctrinā non posse sufficē: uti no
bis etā gmemoracionis ipius affu
rint Adiumenta· longiqz tpis cru
dino· cotidiana institucione torpo
rem nr̄i cordis utriuqz dicullerit·
Ioseph· Dauū quidē est atq p
fectū nr̄e qz professioni dīno quem
eus: ut ea que sub aliqua sponsio
ne decernimus efficaciū impleamus·
Ob quā rem uchil oportet abup

re monachū desinere: ne aut id quod
temere promisit implere cogatur: aut
deliberatione honestioris mutatus re
uocatus sponsionis sue p̄uaricator
existat. Sed quia nūc ꝓpositū nobis
est non tam de sanitatis statu q̄ de ī
firmitatis curatione tractare: non
quid prius loco a nobis fuit actitā
dū. sed quēadmodū de scopulo hinc
pueroli naufragū possitis euadere:
salubri ē consilio requirendū. Cū
ergo nos nullū coartat vinculum
nec odium nulla obstrigit de scdārū
rerū optatione opinione ꝓposita. id
q̄ maius est quodi preelegatur:
qū nō aliqua dispendiorū obliscat
adūsitas in optatione tāpnox. illud
est appetendū qd' lenioribus subiacet
detrimētis. Unde qūtū vīa patefe
cat asserio cī ad id nos loca sponsio
nis soluta pduxerit: ut ex utroq; no
bis grauis inquodi subeūda iactu
ra sit: in eam ptem inclinandū est.
eleōnis arbitrū. que uel tolerabilio
ra dispendia inferat: uel satisfactio
nis remedio facilq; expietur. Di er
go maiora spūs vīo lucra ex hac omo
datione creditis referenda. qū illa si
bi nascebantur: neq; sine iactura
ingenū quodcū pt odio vīe spō
sionis īplere. sacrū est hoc vos men
dacij uel nō implete. pmissionis sub
stitutū dispendiū. qd' semel pteritū nul
lis ultra iam repeti nec alia p se
met poterit generare pcā: q̄ in illud
inde. p quod tepidioris vite ut di
ctus statu cotidiano vos atq; inter
minabiliter afficiat detrimento. De
tabiliter enī. ymo. verū eā lau
tabiliter definitio incauta mutabi
tur: si ad salubriorē tūc ptem
constantie p̄uaricatio sed temerita
tis emendatio ēē credenda est: quod
eius sponsio vitiosa corrigitur. Cū
omīa scripturarū quoq; testimonijs
pūt aptissime ꝙbari: q̄ nūtius
puiciolū fuit definitionibus ꝓpriis in
hesisse: et ab eis contrario destitisse
quodū fuit ac salubre. Cū quod hiq̄
dissimile sancti apli petri et inde tra
ditoris exempla testant. Ille enī qꝝ
discessit ab inconsulte diffinitionis sē
tentia qua dixerat. non mī lauabis
pedes in eternū. īmortale xp̄i oīnq;
scōrū gloriū promēt: absistendo
p̄cul dubio ab huius b̄tūdinis gra
si in sermonis sui obstinatiōe man
sisset: hic nō pinacia sue retinens
sponsionis ꝓpria morte dampnat
qua fugisset p̄cul dubio liberatus si de
finitionis sue malusset destitutor
pocius q̄ pinax īuenirī. Cū quod inul
lus quoq; duobus filijs qui in euangē
lio ad operationē vinee destinant' eun
dentissime p̄cipimur: quorū vnus
prius subsistit imperio. alius prona rel
pulsione gessit. Sed nec illi ꝓfuit
humilis obsequenda q; rūsio: qua p̄
ceptū prius ope detractauit implere:
nec illi obfuit refragatio willionis.
eo q; statuti sermonis obstinatione
mutata scopou prius opis exercitio cō
pleuit: et id qd' reprehensibiliter statue
rat: diffinitiōe correpta laudabiliter
emendauit. Cū nec non et herodis cru
entissimi regis exemplū. qui fidē inco
sulte retinens sacramenti: cruentis
simo p̄cursoris dñi extitit interemp
tor: vanoq; timore pinacie dampnati
onis semetipm atq; supplicijs ꝓpetue
mortis īmersit. Pnū eternū est opti

ma statuē. Ꝛdō et si aliter cesserit? sequens est in melius ea que sūt statuta mutare: ordinationibus q̄ nr̄is iā iacentibus ut ita dixerī manū dextere ramus porrigē. Vbi p̄cipia cōsilij non approbantur: prudencia ē utili addita p̄mutione reparent. Declaudicat ad p̄ma statuta dispositio: adhibeat ad secunda correctio. In omnibus ergo rebus gliderandus ē finis: et secundum eū p̄positi nr̄i dirigendus gressus. Ꝛnē si cupiemente salubriore gilio ad dexteriorē p̄tem vergere viderimus. rectius est in grua gstitutione sb̄mota ad meliorē translire cuiam. q̄ statutis p̄tinaciter inherendo: p̄cīs ꝯ nouibus obligari. Germanus. Ꝛn̄ tum spectat ad deliberū nr̄m qd' a nobis pro spūalis ordinis utilitate susceptum est: optaremus edificari vn̄ mgitare gloriē. Dei enī cenobiū nr̄m fuisse reuersi: non solū nos ab hoc tam sublimi p̄posito relapturos: sed eā pro mediocritate consolationis illius multis cert̄ dispendijs quassandos. Deū illud nos euangelicū mandatū vehementi abhorreret: sit sermo vr̄ est ē nō non. Ꝛd' aūt hijs habundātius est: a malo ē. Credimus enī tanti translationē p̄cepti. nulla opensari posse iniuria: nec in extremis rē credere quod malo initio semel fuit inchoatū.

Joseph. In omnibus ut diximus caulis nō processus opis sed uolūtas opantis ē intuenda: nec statim quis qd' egerit inquirendū ita ut nōnullos p̄ hijs trās pro quibus bona postea orta sūt reperiamus fuisse damnatos: et econtrario quosdā p reprehensibiles actus ad sūmā puenisse iustitiā. et nec illi utilis rerū exitus p̄stitit. qui pessimo regressus p̄positi non ullā que subsecuta est utilitatē. sed quodā contrariū voluit opari: nec huic nocuit reprehensibilitī inchoasse. qui non p̄temptu dei nec delinquendi p̄posito. sed necessarij et sancti finis intuitu. vituperabilis vicij cultimuit necessitatem. Et ut hec eadē de trāsactis scripturarū deducamus exemplis: q̄ salubrius q̄d utilius vnūquo orbi potuit p̄uenire? quā duūce passionis salutarem medū? Et tū non solū non p̄tigit verū etiam in tūm illi obstitit tradito ri. cuius misterio probat impletum. ut absolute de illo p̄nūciatū. Bonū erat ei: si natus non fuisset hō ille. Non enī credim hoc qd' euenit fuisse illi est sui opis repensandus: sed secundū id qd' facē voluit uel qd' effecturū eē credidit. Et rursū quid cum mundo dolo atq̄ mendacio erā nuncio extraneū ne dixerim in germanū p̄trē ne gnullo? Et tū non solū nullā pro hijs dampnationē aut reprehensionem iacob p̄archa gtraxit: verū etiam patris benedictionis hereditate dignā p̄petua benedictione p̄mogenito destinatā nō ex p̄cis lucri auaricia. sed ex fide sacrationis p̄fecte gripuit: et ille nō humane salutis obtentu sed phylargyrie crimine morti tradidit omnī redemptorē. Et idcirco vterq̄ eor̄ fructus operationis sue cordium destinatione eor̄ mentis ac p̄positi noluntatis adscriptus est: quia nec ille fratrem nec iste salutē statuit opari. Illud enī pro retributione mercedis iuste vnicuiq̄ repensatur. qd' primum aliquid meute capitur: non qd' exterius uel bene uel male contra voluntatem

opanus emerserit· Jacob iustissimus
iudex excusabilē ymo laudabilem ta
lis mendacij reputat plusquā patrem: qua
sine eo ad bñdictionē primitiuorū nō
potuit puenire: nec debuit in crimē
notari qđ desiderio bñdictionis exor
tū est· Alioqn non mō iniquus i fra
trē pīarcha pdictus sed etiā circū
uentor in prēm· et sacrilegus extitis
set: si habens aliā viam qua ad bñ
dictionis illius grām pueniret· hanc
que fīi tāpnosa aut noxia eēt expetē
malluisset· Videns igitur apud deum
non posse tm opis: sed destinationē
mentis inquiri· Hijs itaq; pstructis
ut ad ppositam questionē ob quam
hec omnia pmissa sunt reūtamur:
videatis michi pmitti velim· cuius rei
causa nos illius sponsionis nexibus uinx
erint· Germanus· pma ut diximus
extitit causa· qua nōs mestificare le
niores ac pceptis eoū obliscē verba
mur: sed quali quid ptīū atq; mag
nificū uel visu uel auditu precipisse
mus a nobis· cū reuerti ad cenobiū
fuissemus exercē nos posse incōsultis
sima pluralione credidimus· Jo
seph· Dicat pfati sumus destinatio mē
tis uel remaneat uoiem uel ocēpnat:
sed in illud· et inter seīuicē cogitatio
nibus accusantibus aut defendentibus
in die qua iudicabit deus occulta ho
minū· Illud etiā· Ego aūt opa et cogi
tationes eorū uenio ut ogregē cū oī
bus gentibus et linguis· Quāobrem
desideio pfectis ut uideo hoc uos spon
sionis uinculo colligatis· dū credidis
tis illo eam posse ordine oprehendi:
quo nūc cupiuerunt plenore iudicio
ad sublimitatē eius conscendi nō pos
se respicatis· Juxon ergo pūdicat qđ

discrepans ab illa dispositione uisum
fuerit & accidisse: si mō nulla pūcipalis
illius ppositi dubitas subsequat· Jacob
eū opificij cumulō dilectio est demota
no ferramenti: aut cognitē arguit via
tores uie ostendiones ac directores e
lectio· Ita igitur et in hac parte emen
datio dispositionis īprouide: nō spūalis
uoti est iudicanda transgressio· Deūq;
eū pro caritate et pietatis amore pfi
citur que pmissionē habet vite q nunc
est et future: tam et si duris atq; ad
uersis uideatur principijs inchoare· nō
solū nulla reprehensione sed etiā lau
de dignissimū est· Et idcirco michi pū
dicat refragatio sponsionis īraute:
si quolibet genē scopos tūc· r ppositi
pietatis destinatio teneatur· Omnia
namq; ob hoc agimus: ut deo cor mū
dū exhibē possimus· Cuius ōsūmatio si
ni hys locis facilior iudicatur? michi
vobis oberit extorte īmutatio pacto
nis: dūmō principalis illius pfectio pu
ritatis pro qua sponsio vīā pcesserat·
sedm Dū uolūtatē maturius acq̄rat·
Juxon eū ex hac īmutatione ullū pī
iudicari mendacij: sed ingultē diffi
nitionis prudens salutaris q correc
tio· Et ut etiā de physicis qđ nodum
ppositę questionis absoluat aliquid
inferamus: natiā ipā in nobis opera
tua de ogilio diuine maiestatis īmutat
tam ab infancia in puericiā· a pue
ricia in iuuentutē· de iuuentute in se
nectutis vlcora transferimur: atq;
hec uta in nobis conditoris nīi ogiū
mando pegit· ut ex hac pmutatiōe
nullū mendacij assistebatur etati·
Ita etiā interior nīr homo ablactatus a
pīmordiorū tenerrimis institutis·
cū p duplas puecty etates ad robustio

rem de vnaquaq; profectu: atq; erū
ad ꝛmūē ſenſuū ac virū ꝓfectū et mē
ſurā etatis plenitudinis xpi puenies
depoſuerit ea que erant ꝑuuli: nūq;
varietatē mutuſſe mendacij nō pot
ꝓfectus plenitudinē ꝙ ſenex ee credē
dus eſt. Dic rudimenta veteris teſta
menti diſpenſatione legiſlatoris dei
ad ꝓfectū ꝑfectitudinis euangelice tē
ferunt: nec tē ex hoc īmutatio. a
dūlitas ꝑterite ſanctionis īterueīſ
ſe credenda eſt: ſed adimpleto et cumu
lus ſublimiū et celeſtiū ꝑceptoꝝ: nec
ſacre ꝓmulgationis illis eſtimanda
eſt abolitio ſed alterius: nec varie
tas ſed profectus. Dū et dūs tū. no
lite magis eſtimare q uenī ſoluē legē
aut ꝓphetas: nō uenī ſoluē ſed adī
plere id ē non antiquare ꝑora. ſed ad
ꝓfectionem īperfectā pducē. ¶ Ger ma
no. Vtilitū ſpectat ad vim ſermonū
qui rōnabiliter prudenterq; digeſti
ſunt. haut difficile ſponſionis noſtre
ſcrupulus a nobis potuiſſet extrudi:
niſi illud nos vehementiſſime deter
reret. qđ mſis moribus quibuſq; ītro
mitti fortaſſe ꝙ hec videtur exempla oc
caſio mentiendi. ſi ullo mō pacti fidē
diſſoluī poſſe cognouerint: quippe
cū tantis hoīm et tam minacibus
interdicatur eloquijs ꝓphia dicente.
Odes oēs qui loquūt mendaciū. et
os quod mentitur occidit animam.
¶ Joſeph. Occaſiones rauſeq; pdi
tionū hūs qui perituri ſūt ꝑmo q
perire deſiderant: deeſſe nō poſſūt.
ſ. q; abſtinenda ſūt teſtimonia ſcp
turarū. ac de ſuo corpe penitꝰ abſci
denda: quibus uel hereticoꝝ prauitas
aīatur. uel indoctoꝝ infidelitas obdu
ratur. uel timor ſapīe gentibus of

fenditur: ſed vtiq; et pie credenda ſūt
mobilitate ſunt tenenda. et ſcdm veri
tis regulā ꝓdicanda. Et idcirco non
debemus alienę infidelitatis obtentu
oeconomias id ē diſpenſationes ꝓ
phetaꝝ atq; ſcōrū quas ſcriptura com
morat abdicare: ne dū infirmitati
eoꝝ condeſcendē debere nos credimus
non ſolū mendacij verū etiā ſacrile
gij crimine polluamur. Sed quēadmo
dū diximus oportet nos ea et ſcdm
hiſtoriā ꝙſiteri: et quēadmodū pie
geſta ſunt explanare. Ceterū hūs ꝓ
prauꝫ ꝓpoſiti ſūt non ex hoc meritē
di aditꝰ obſtruet: ſi earū rerū quas
uel prolaturi ſumus uel prudimus veri
tatē. aut penitꝰ abnegare aut extrema
re allegoriis interpretationibus labore
mus. Quid enī illis horū teſtimonijs
nocebit auctoritas: quibus enī ſola
corruptio voluptatis ſuffiſcit. Itaq;
ſaluberrime de mendacio ſentiendū. atq;
ita eo vtendū eſt quaſi natura ei ſit
ellebori: qđ ſi īminēte exitiali morbo
ſuptū fuerit ſit ſalubre. ceterū abſq; ī
mi diſcrimine neceſſitatee preſentis
mentis pūtis exitij eſt. Ita namq;
nā ſcōs ac ꝓbatiſſimos deo viros ve
nerabilit legimus vlos fuiſſe menda
cio ſicut raab. cuiꝰ ei non ſolū mul
la vtutū ſed etiā ipudicitie mouimē
ta ſcriptura ꝙmemorat: pro tali me
tiendi cautione quo exploratores maluit occul
tare quā prodē. āmittere ꝓpō dei cre
na benedictione ꝓmeruit. Quę ſi pe
ritatē loqui aut ſaluti ſuorū conſulere
maluiſſet: nulli dubiū ꝙ ner īmuni
tem ei vmbila domo ſua fugiſſet in
teritū nec auctoribus Dūce natuiſ
tis inſerta. et in ꝓarchiarū āmūā
ta cathalogo ꝓ ſucceſſionē ſue ꝓpi

ecce meruller oīm saluatorē. Dem
ꝙ dalida que vtilitati ciuū gaudens ex
ploratā prodit veritatē pene pdi
tionis virilitudinē ꝙsecuta: solam
criminis cū cūctis memoriā dereli
quit. Cū ergo graue aliqd imminet
de veritatis ꝙfessione discrimē. tūc
mendaciorū cūctis rapienda pfugia:
ita tū ut reatu hūlis ꝙsē salubriter
mordeamur. Vbi aūt nulla cōdigno
cūme necessitatis incumbit: omni
ex racione mendacij velut morti
feri deuitandū est. quēadmodū de
ellebori diximus potu: qd salubre ē
quidē si tūc demū sumatur. cū me
ritibilis atq mortifera imminet e
gritudo: sin uō integra et ipturba
ta corpis sanitate sumatur. statim
ad pōpanda vitalia vis pnicio
sa ptendit. Ezd de raab ierichōti
na et de iacob pīarcha euidenti ol
tenū est. E quibꝫ nec illa mortē a
bas ꝙ hoc remedio potuisset euita
dere: nec ille ad bēdictionē pmoge
ri puenire. Ipson enī deus vbor
tū actuūq nrōr discussor et iudex
sed eā ꝓposita ac destinationis in
spector est. Ezm si quid viderit ra
sa salutis eterne ac diuine ꝓtempla
tionis intuitu ab vnoquoꝫ ul' fac
tū uel ꝓmissū tam et si ho nūbꝫ du
bīū atq ēē iniquū videat: ille tā in
timā cordis inspiciens pietatē non
vbor sonū sed votū diiudicat po
situs: quia finis opis et affectus
ꝙsiderandꝫ ē ꝓpetrantis. quo potue
rit quidē ut sup dcm est etiam p
mendacium iustificari: et alij p vei
tatis assertionē pcm ꝓpetue mor
tis incurrē. Ad quē finē enā iacob
pīarcha respiciens. hylpirā fir
mū corpis spem obuolucione pelluī si
mulare nō timuit: et instiganti ad
hoc mendacū mri laudabilit acqe
uit. Videbat enī ex hoc maiora sibi
lucra bēdictiois atq iustitie: qꝫ sim
plicitatis obseruancia ꝙferenda. Ezō
enī dubitabat mendacij huiꝫ manu
lam īundacione pīne bēdcōis pti
nꝫ abluendā et uelut nubeculā quā
dā flatu spūs scī uelocit ablumēdā:
atq vbertora sibi per hanc affectā
nam simulacionē qꝫ p illam īgemi
tam veritatē meitorū pmia ꝙferen
da. Germanꝫ Ipson mirū ē hanꝫ
dispensacoēs i vetei testamēto licē
cis vsurpatas. ac nōnūqꝫ viros scōs
venabiliē fuisse mentitos: cū mul
to maiora eis ꝓ tpm rudimētis lici
isse videamꝫ. Cur enī mirū sit qꝫ be
atus dauid fugiens saulē prūctanti
archy niclech sacerdoti atq dicenti
quare tu solus et nullo ē tecū. ita rū
dit. rex mdꝫ pcepit mi sermonē et dix
it. nemo sciat rem ꝓpter quā mittꝫ es.
et nam pueris ꝙdixi in illū et i illū
locū: et iterū si habes hic ad manū
hastā aut gladiū. quia gladiū meū
et arma mea non tuli mecū. sermo
enī regis vrgebat: uel illud. cū pro
ducti ad achis regē geth insanū se
furiosūq simulauit. et mutauit os
suū coram eis. et ꝙlabebat inter manꝫ
eorū et impingebat in ostiū porte de
fluebantq saliue eius in barbā: cī
enā vxorū ꝙcubinaꝝ gregibus lu
to fruerent. nec vllū eis īputaret
ex hac pte pcm. insup enā inimico
rū sanguēm ꝓpria manu frequenter
effunderet. idꝫ non solū nō repre
hensibile verū enā laudabile crede
retur. Ezue ita nūc euāgelio chꝝ

rulcante videmꝰ oīmodis interdictā
ut sine vgenti crimine ac sacrilegio
horū q̄q̄ non possit admitti: quēad
modū nec mendaciū vllū q̄libet pio
colore ostectū· nō dicā p̄babilit' sed u'
venialit' a quoq̄ credimꝰ vsurpari di
cente dño· sit' sermo vr est̄ non nō·
Q̄d aūt hīs habundantiꝰ ē: a malo
est· Aplō quoq; nr eadē ogruente: et no
lite mentiri īuicē· Joseph· Horū q̄
dem gubinaxq; multax illa libertas·
multante iam tpm fine et multipli
catione hūane generacionis expleta:
nō īmerito velut' minꝰ iam necessaia
p euangelicā p̄cōnē debuit' amputa
ri· Nam usq; ad aduentū dñi opor
tuit' bñdictione p̄mordialis illꝰ vige
re sūe qua dcīt̄ est: crescite et multi
plicamīni et replete terrā· Et idcirco
multissimū fuit· ut ex illa radice ter
ditatis hūane que in synagoga pro
dispensacōe tpis vtilit' viguit angel
lice vginitatis flosculi germinarēt:
ac suaue olentes otinencie fructꝰ in
ecīa grignerent: mendacia uō eiam
tūc fuisse dāpnata tocꝰ veteris testa
menti textus euidēt' oñdit dicēs· p
des oīs qui loquūt' mendaciū· Et ite
rū· Duanis est' hoīs panis mendacij:
et postea replebit' os eius calculo· Et
ipe legislator· mendaciū mḡ fugies·
Sed tūc demū id venabilit' diuinꝰ
vsurpatū· cū ei necessitas aliqua seu
dispensacio salutais adiūcta ē ob quā
nō debuerit' ḡdempnari quale ē illud
qd' ḡmemoriastis de dauid rege cū fugi
ens īsectacionē saulis īuisā ad achy
melech sacerdotē non ꝓposito cumulq̄
lucri nec studio ledendi quēpiā: sed
ut trīnō semetipm ab ipīssima eiꝰ
insectacione saluaret' mendacijs utit'
vbis: quippe qui manꝰ suas īnocē
gis sanguīe et quidē a deo sibi tocens
traditi examinare noluerit dicens: p
piꝰ sit' ñr deꝰ ne faciā rem hanc dño
meo xpō dñi ut mittā manū meā in
eum· quia xpūs dñi est· Et idcirco di
pensaciones has quas ob voluntatē de
uel ob p̄figuracionē spūaliū sacrāmē
torū uel quorūdā salutē locōs viros in
veteri testamento legimꝰ exercitos in
tūm nos quoq; cū necessitas coartare
rit' non possumꝰ abdicare: ut ne ipos
quidē aplos ubi ḡliberacio alicuius ve
litatis exeget ab eis declinasse cer
mꝰ· Que paulisper interī differen
tes· digestis p̄mitus que adhuc de
veteri testamento p̄ferre disponi
facilꝰ approbet' viros iustos et locōs
tam in nouo q̄ in veteri testamēto
octhonomijs p omīa sibi ḡcordalle·
Quod enī de illa chuli ad absalon p
salute regis dauid pia simulacionē
dicimꝰ· que cū toto fallentis et orcū
uenientis p̄mat' affectū· et vtilitatē
consulentis īpūgnet' scripture dñi
ne testimonio ꝓbat' ita dicentis·
Dñi aūt nutu dissipatū est' consilium
achytofel ut induceret' dñs malū su
per absalon· Et enī reprehendi
poterat id qd' recto ꝓposito ac pio
dicio pro multis p̄tibus gerebat': acq
illuꝰ cuꝰ pietas deo placebat' salute
atq; victoria· religiosa fuerat' simu
lacione ḡceptū· Quod eiā de illo fe
p̄uīcabimꝰ facto: que sapiens il
los qui ad regem dauid a p̄dicto chu
si fuerant destinati absconderit in pu
teo· et expandens velamē sup os eius
cū triplanas se torrere simulasset: ni
cierūt mḡ gustata paululā aqua·

atq; hec eos figmẽto ab inchoatione ma
nibus liberaut: ℣ Nam ppt̃ tũ certe que
so mi ꝯ fuisse tis acturi si qua vobis nũc
sub euangelio ꝯstituti silis fuisse exor
ta condico· vtrũ nam malueritis eos
sibi celare mendacio dicentes eodẽ modo·
fuerũt gustata paululũ aqua: et im
plẽ illud qd̃ ꝓpitur· erue eos qui du
cunt̃ ad mortẽ· et redimẽ eos qui inter
ficiũt̃ ne ꝑeas· an veritatis ꝯfessione
latrantes prodẽ pemptoris· ℣ Et vbi ẽ
illud apli· nemo qd̃ suũ est querat sed
qd̃ alterius· et caritas non querit q̃ sua
sũt sed que aliorũ: ac de corpõre· nõ que
ro mḡt qd̃ nõ vtile est sed qd̃ multis
ut salui fiant· ℣ Di enĩ ea que nr̃a sũt
querimus: et id qd̃ nobis vtile ẽ ptina
ter volumus retentare: etiã in humil
modi necessitatibus loqui nos necẽ est
veritatẽ· et reos fieri mortis aliene· ℣ Di
nõ ea que aliis salutaria sũt nr̃is vti
litatibus ꝓponentes· aplica sanctitudo
imperio: sine dubio subeũda est nob̃
necessitas mentiendi· et idcirco nec i
tegra caritatis vlcera possidẽ· nec ea
que aliorũ sunt sedm aplicã disci pli
nam querẽ poterimus: nisi hijs que dixi
mus nrẽ pfessionis q; euenũt paululũ re
laxatis· et decidẽ vtilitatibus aliorũ p
nos malueimus affici· et ita cũ aplõ infir
mis efficiamur infirmi· ut lucrari pos
simus infirmos· ℣ Nubi erudimus exem
plis bris quoq; aplis iacobus oĩs q;
ecclie illis ꝓmittue ꝓpũ ꝓncipes aplõ
rũ· paulũ assimulationis figmenta defẽ
dere pro mbenellitate infirmantiũ coar
tantur: eiusq; purificari sedm obsernã
tiã legis caput radẽ vota offerre ꝯpel
lisse· ꝑns illud dispendiũ qd̃ ex hac ypo
crisi gignebat̃ nichili reputantes: sed
contemplantes potius lucra que erant

ex illius diuturna ꝑdicatione parienda ꝓ
cui tũ aplõ paulo lucrũ ex hac eis fue
rat distractione collatũ: quãtũ celeri
eis exitio omnibus gentibus detrimen
tũ· ℣ Qd̃ sine dubio omnibus tũc euenisset
ecclie: nisi illã hec vtilis ac salubris ypo
crisis ꝑdicationi euangelice reseruas
set· ℣ Tũc enĩ necessario ac veniabiliter
acquiescat mendacij detrimẽto q̃ ma
lus ut diximus imminet de veritatis ꝯfes
sione dispendiũ: et vtilitas que nob̃
de veritate confert̃ ꝯpensare illa que
generanda sũt dampna nõ ꝑualet· ℣ Qd̃
temperamentũ etiã aliis ꝓbis idẽ bris
aplis ꝓbisq; se semp tenuisse testatur·
℣ Nam cũ diat fris sũ iudeis tũ iudeus
ut iudeos lucrifacerẽ: hijs qui sub le
ge erant quasi sub lege eẽm ut eos q; ^ cũ ipse sub lege nõ eẽm
sub lege erant lucrifacerẽ· ℣ Hijs qui
sine lege erant tamq; sine lege essem·
cũ sine lege dei non eẽm· sed in lege eẽm
xpi: ut eos qui sine lege erant lucrifa
cerẽ· ℣ Fris sũ infirmis ifirmus ut ifir
mos lucrifacerẽ: oĩbus oĩa fris sũ
ut oĩs facerẽ saluos: quid aliud oĩ
dit quã sedm ifirmitatẽ atq; mẽsurã
eorũ qui instituebant̃ ꝯdescendisse se
semp· et a ꝓpois rigore aliq̃d relaxas
se nec tenuisse se id qd̃ districtio rigi
da posce videbatur: sed illud magis
ꝓposuisse qd̃ infirmantiũ vtilitas exi
gebat· ℣ Et ut hec eadẽ attentius indagã
tes singillatim aplicare ꝓtutũ insig
nia replicemus· querat aquis quõ oĩ
bus ꝓmissa bris aplis suã ꝓbetur
apta esse ꝓsonã: vbi fris sit iudeis tã
quã iudeus· ꝓfecto ibi· vbi illã suam
intimo corde custodiens quã galathis
denũciauerat dicens: ecce ego paulus
dico vobis· q; si circũcidamini xps vo
bis nichil prodeit: i thymotheũ tũ

circūcione ymaginē quotānō iudai
ce cupstianos allūplit· Et rursus·
vbi frūs est eis qui sub lege erant tūp
sub lege eēt· Nempe ibi· ubi iacob
et oēs semores ecīe formidantes ne
m eū illa irrueret iudeorū nō credenti
um ꝓmo iudaizantiū xpianorū multi
tudo: que ita fidē xpi receperat· ut ad
huc ritū cerimoniaꝝ legaliū teneretur
discrimini eis hoc gliho ac pluralione
cucurrerūt dicentes· Dices fī q̄ multa
cūt in iudeis qui crediderūt· et hyoēs
emulatores cūt legis· Audierūt autē
de te qua discessionē docebas a moyle co
rū qui p gentes cūt iudeoꝝ: dicens non
debere eos non circūcidē filios suos Et
infra· Hoc ergo facias qd̄ tibi dicimꝰ·
Sūt nobis viri quatuor votū habeu
tes sup se· hos sūptus cōfica te cū illis
et impende in illis ut radant capita et
sciant oēs· quī ea que de te audiuerūt
falsa sūt: sed ambulas et ipe custodi
ens legē· Et ita pro illoꝝ salute qui
sub lege erant illā paulisper distric
tionē suē sue salutis quā dicerat·
ego eū p legē· legi mortuꝰ sum ut deo
viuam· caput radē· purificari secū
dū legē: atq; in tēplo moysayco ritu
vota offerre ꝓpellit· Queris enā ubi
p salute eoꝝ qui legē dū peuntꝰ igno
rabant tamq̄ si et ipe sine lege esset·
effrūs sit: lege in athenienli urbe ubi
gentilū vigebat ipietas quo plus sit
ꝓdicacionis exordio· ꝓteriens inq̄t vi
di simulachra vā et aram in qua scr̄p
tū erat· ignoto deo· Cūq; de eoꝝ super
stitione sermonē faceret ordituꝰ tūp si et
ipe absq; lege eēt: sub occasione illiꝰ
ꝓfani tituli fidē xpi intulit dicēs· Quē
ergo ignorantes nos colitis: hoc ego
āūcio vobis· Et ꝓ pauca velut si
dine legis peritꝰ eēt ignarꝰ: gentilis
poete vsū ponꝰ q̄ mopsi aut xpianus
luit ꝓferre suam· Et sicut quidā in
quiens vatū poetarū dixerūt: ipius
enī et genus sumꝰ· Cū itaq; sua eos q̄
refutare nō possent testimonijs suis
set aggressus: ita de falsis vera osti
nans subdidit dicens· Genus ergo
cū simus dei: nō debemꝰ estimare auro
aut argento aut lapidibꝰ sculpturē
artis et cogitacionis hoīs diuinitatē
ee silem· Infirmus aūt infirmꝰ effrūs
est cū sedm indulgenciā nō sedm in
periū hijs qui se continē non poterāt
ī idipm redire contellit: siue cū lacte
nutrite et timore et tremore multo a
pud eos fuisse se dicat· Omīa aūt omī
bus frūs est: ut oēs facet saluos fi
at· Cum manducat nō manducā
tē non spernat· et qui non manducat manducantē nō iudicet· et q̄
nutrimonio nūqt ūginē sua benefa
cit· et qui non nūqt melꝰ facit· Et a
libi· Cuius inq̄t infirmat· et ego nō
infirmor· Cuius scandalizat· et ego nō
uror· Atq; hoc mō q̄ chorinthijs pre
cepat adimplemt dicens· Sine offen
sione estote iudeis et greas et ecīe xpi
sicut ego p omīa omībꝰ placeo: non
querens qd̄ mi vtile est· sed qd̄ multis
ut salui fiant· Vtile enī sine dubio
fuerat thimotheū nō circūcidē capiti
non radē· purificacionē in cadē non
assumē· in pedibus nō exercē vota
legalia nō offerre: sed facit hec omīa
dū eoꝝ saluti plus q̄ lucri quā non
queirit qd̄ sibi vtile est· sed qd̄ multis·
Q̄d̄ q̄ius ꝓtemplacione dei sit frūs·
tū simulacōe nō caruit· Cum enī p
gē x̄ legi mortuꝰ fuerat ut deo viue

quicq illā iustitiā legis ī qua gūlatꝰ fuerat sine querela detrimentū fecerat et arbitrabat ut stercora ut xp̄m lucrifaceret et ea que legis erant nō cordis affectū offerre nō potuit: nephas ē credere um qui dixerat· si enī que destruxi hec iterū reedifico p̄uaricatorē me ꝯstituam id merito quod ipē damnauerat· Et in tm non magis res ipā que geritur: q̄ gerentis penlaē affectus· Et econtrario quibuslcā repiatur ueritas nocuisse et p̄fuisse mendaciū· Sam doeg ydumeus regi saul de fuga dauid cōtā famulis q̄erenti ac dicenti nūq̄ oīb⁹ nobis dabit filius yesse agros et vineas et vniuersos nos tribunos faciet et centuriones· qm̄ iuraistis oēs adūsus me et nō est qui mi reuēlet· quod nulli verū p̄didit dicens· vidi filium yesse in nobe apud sacerdotē qui consuluit pro eo dn̄m· et cibaria dedit ei· pro qua ueritate eradicari de terra viuentiū meruit· ac de eo dicit̄ per p̄phām· Quārēa deus destruet te in finē· euellet te et emigrabit te de tabernaculo· et radicē tuā de tra viuentiū· Ex illa igit̄ terra hic pro īdigno veritatis p̄petua eradicatione euellitur: in qua raab meretrix pro mendacio cū sua ꝯfessione plantat̄ sicut ea am samplon illū diē occultatū mendacio· veritate impie q̄rigi puniolis sine p̄didisse reminiscimur· Cui p̄ptes tissime patefacta: qua illud mandatū p̄phetici custodire neglexit· ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui· Et ut exempla queā de diuinis ueritatibus proferam⁹ quas q̄ talibus obseruantia nūq̄ ita possum⁹ p̄cauē ut nō uel īuiti uel nolentes ī eas cogamur īcurrē· quid quelo faciendū est· cū refectionē procrastinare dispo nentibus nobis utrū referetur ad uel pam fr̄ aduenientis p̄uitat̄· celandū ne reuniū est· et uirtꝰ p̄mionē cōtegenda an ueritatis p̄fessione p̄denda· Di celandū ut dn̄o satisfaciam⁹ ī p̄io quo dicit̄ non videaris hominibus ieiunans sed p̄ri tuo qui est in abscondito: et iterū ne sciat sinistra tua quid faciat dextera· profectō mentimur· Di ueritatē continēre p̄ceptum⁹ euangelica nos iussa p̄cellit: amē dico vobis receperūt mercedē suā· Quō si oblatū a fr̄e quilibet poculū cū detrimento rēnuerit: absolute acceptur⁹ se eē denegans q̄ ille gaudens aduentū eius suppliciter ut sumat exoratꝰ rēn ne ē ut fr̄ ad genua p̄oluto· in tramite p̄ostrato qui non nisi hijs officijs viscera caritatis expleturū se eē credidit· Quā cū labore suo pareat· an in sermonis sui atq̄ p̄positi ptinacia pleueret· Germanus· In illo quidē superiori exemplo dubiū nō est ut credim⁹ quin expediat abscondi continentiā nr̄am pocꝰ q̄ p̄uictantibus prodi: ac super huiuscemodi caulis nos quoq̄ fateamur ī euitabile eē mendaciū· in secundo aūt nulla nobis incūbit necessitas mentiendi· p̄mū quia possum⁹ ea que fr̄m mīsterio porrigūt̄ ita rēnuere ut nullo nos detrimētis uti potuit colligem⁹: deinde q̄ semel rēnuētes possum⁹ īmobilē tenere sniam· Joseph· Has definitiones illorū monasteriorū esse dubiū nō est· ī quibus renūciationis uīe ut dictis rudimēta formata sunt: quorū principes fratrū refectioni suas assoleunt p̄ponere

volūtates et obstinatissime qđ semel
mente conceperunt exequūt. Ceteꝝ
seniores nr̄i quorū fidei aplicaꝝ signa
vtutū testimoniū reddiderūt: quiq
vnūsa iudicio pocij ac discrecōe spi
ritus q̄ rigida aī obstinacione gesse
rūt. eos qui alienis mīr̄mitatibus
acquieuerēt. multo vberiores fructꝰ
q̄ eos qui in suis definicionibꝰ pduia
rent capē seruierūt: sublimioris q̄
pūcauerūt ee vtutis. ꝯtegē potius
continenciā necessario ut dcm̄ est hu
militq mendacio q̄ patefacē superbo ve
ritatis indicio. Denicq abbas pyamō
post vigiliꝰ et quīq annos oblatam
sibi a quodā fr̄e suā vnam et vnicam
ablq helitacione suscipiens: ꝯfessi
ea que ingesta fuerant confi ꝯsuetu
dinē degustare q̄ ignote cūctis ꝯtinē
cie malui ꝓpalare vtutē. Nam si il
lud quoq; considerare velimꝰ qđ semi
ores nr̄os iuncturer scalle memi
nimꝰ: qui mirabilia vtutū suaꝝ uel
ꝓrios actus quos necē erat ad īstruc
cionē iuniorū in collacione pferri. sb
aliorū colebant colorare plonis: qđ
aliud possumꝰ q̄ aptū sup his indi
care mendacii? Atq vtinā nos quo
q; dignū aliquid habēmꝰ qđ ad ta
tantam fidē ꝓmi iuniorib; posset:
p fecto minime verēmur humilcemo
di illoꝝ figmēta sectari. Rectius ei
est sub talis figure colore mentiri?
qm̄ pro obseruancia irrationabilis
ritꝰ veritatis aut ea que audietes
edificare potuerāt incōgrua tacitur
nitate ꝯtegere: aut si ex nr̄a plona
veracit pferant iactancia noxie va
nitatis enarrare. Ad qđ eā nos ma
gisterio suo doctor gentiū eruditi in
struit: qui reuelacionū suaꝝ magni
tudinē ex alteriꝰ malut pferre plona
dicens. Scio hoiem in xp̄o siue in cor
pe siue extra corpus nescio. deus scit
raptū usq ad tertiū celū: et scio hūmī
modi hoiem qui raptꝰ est in paradisū
et audiuit ineffabilia vba que nō licet
homī loqui. Impossibile ē nobis brem
ter pterire. Ecce nos eternū euadere sup
plicia omnes ꝓmodū pr̄iarchas ꝯsequi
innumerabiles alios pro vite tutami
ne. alios pro būdictionis deliberio alios
pro alicuiꝰ occultacione misterij. alios
pro examinacōe ve
ritatis p̄donnū ut ita dicerī assump
sisse mendacij. Ecce sicut enumerari
cūcta non p̄t: ita pternitti pnicio
sa non debent. Nam btūs ioseph
pietas ꝯtulit: ut fallū fr̄ibꝰ crimē
eā cū obtestacione regie salutis ꝓpo
geret dicens. Exploratores estis: ter
mioria fr̄e venistis inspicē. Et infra.
Mittite mēꝰ ex vīs vnū et adducat
fr̄em vr̄m hūc: nos aūt custodiemur
hic. usq dū manifesta fiant verba
vr̄a an verū dicatis an non. Quod si
p salutē pharaonis exploratores estis
Di enī non eos hoc miserio:di mendi
cio tristiciet. nec pr̄em fr̄emq reuisce
ret. nec eos in tantis inopie periculis ale:
ret nec ꝯsiam postremo fr̄ū a reatu
vendicionis sue expurgare potuisset
Non ergo tam reprehensibile fuit me
tū fr̄ibus minuisse mendacio: quā
sum atq laudabile occasione ficti pi
culi inuncos atq venditores suos ad
salutarē p̄uam ꝯpulisse. Denicq ioseph
grauissime in simulacōis vigerent
iudicio. nō illos qđ falso obiurgebat: sed
anteactos criminis ꝯsciā frangebat:
dicentes ad inuicem. Merito hec pa
timur. qꝝ peccauimꝰ in fr̄em nr̄m:

qua pupendimꝰ tribulacionē aīe eiꝰ
cū rogaret nos · et nō audiuimꝰ eū : ꝓp
ter hoc ꝓcū nobis oīs tribulacio hec ·
Hzue quidē confessio nō solū aput fra
trem in quē impia crudelitate pecca
rant : verū etiā humilitate saluberri
ma trū eorū factiꝰ ut credimꝰ expiauit ·
Hzuid salomon qui preptū a deo sapīe
tiā : in primo iudicio suo nō mili allup
sione mendacij declarauit ? Hzam ut ve
ritatē que mulcris mendacio tegebat
exculperet : etiā ipe mendacij vnq; astu
tissime excogitati vsurpauit auctoritū
dicens · Afferte in gladiū et diuidite i
fantē viuū in duas ptes : et dimidiā
tate ptem vni · et dimidiā ptē alteri ·
Hzue simulatio crudelitatis cū vere
mris viscera ꝓmouisset ? ab ea aūt q̄
mr non erat laudaret : tūc demū saga
tissimo veritatis iudicio illā suam ꝓ
mulgauit quā nemo a deo ispiratam
ē non credidit · Date inquiēs huic m
fantē viuū et nō occidatur : hec ē mr
eiꝰ · Hinte nec debē nec posse nos vni
uersa ꝓplere : q̄ uel cū quete animi
uel cū ꝑmotione determinꝰ etiā alijs
scriptuarꝝ testimonijs copiosiꝰ edoce
mur : quibꝰ uel viros sctōs uel angelos
uel ipm omīpotentē deū ea que diffini
erāt frequenter legimꝰ imutasse · Hzā
dōs dauid cū iusiurandi definitione
decreuit dicens · her faciat deꝰ inimicis
dauid et hec addit : si reliqueo de oībꝰ
q̄ ptinēt ad nabal usq; ad mane mi
gentē ad parietē · Et ꝑtinuo uxore
dente abygayl vxore eiꝰ ac ꝓ eodē sup
plicante remittit minas · mollit sen
tentiā : et manum retinet grellor ꝓlixi in
dicari q̄ sacramenti sui fidē cū crudelita
tis executione seruare dicēs · Hinuit do
minus nisi cito venisses in occursū mi :
nō remansisset nabal ad lucē matuti
nā mingens ad parietē · Cuius sicut il
lā papatus sacramēti facultatē que de
turbate mentis ꝑmotione defendē
rat nequaq̄ imitantē eē censeruꝰ : ita
remissionē atq; emendationē statutā
sectandā eē decernimꝰ · Electionis vas
chorustinis scribens : reditū absoluta
definitione ꝓmittit dicens · Hemā aūt
ad uos : cū macedoniā ptransiero · q̄ nā
donia aūt ptransibo apud uos aūt mane
bo uel etiā hyemabo : ut uos me deduca
tis quocūq; iero · Hzolo enī uos mō in
transitu videre : spero enī me aliquātō tē
pore manere apud uos · Cuius rei etiā m
sctā epla ita meminit · Et hac fiducia
volui prius uenire ad uos ut secūdam gr̄
tiā habētis · et p uos transire in macedo
niā : et iterū a macedonia venire ad uos ·
et a uobis deduci in iudeā · Hed cupiens
ente salubrium consilio : nequaq̄ se id
qđ ꝓmiserat executū euidentissime cōfi
retur · Cum hoc inq̄ uoluisse · nūq̄ leui
tate usus sū · aut que cogito secūm carnē
cogito : ut sit apud me est et nō · Hemo
q̄ aut malueit definitionē sui ꝓpositi ser
monis · q̄ aduētu suo onerosam discipu
lis inferre tristitiā · etiā cū sacramēti
obtestatione declarat · Ego aūt testē
deū inuoco in aiam meā : q̄ parcēs uobi
nō veni corinthū · Patui aūt hoc ipse
apud me : ne iterū in tristitia venirem
ad uos · Cū intraturos se domū loth so
domis angeli denegallent dicentes ad
eū · non intrabimꝰ sed in platea ma
nebimꝰ : ꝑtinuo eis ꝑtabꝰ apellūt statu
tū mutare sermonē : sicut scriptura
subiungit et coegit eos loth et diuerte
runt ad eū · Hzu utriq; si diuersi uos ad
eū ē non nouerant : inuitantis petitio
ne simulatoia excusatione remanserūt ·

Dm aūt veraciter exculabant: eundē
ter īmutalle suām ꝙbabant. Czue
vtiq; nō ob aliā credim⁹ causā spūs
scī sanctis voluntib⁹ indidisse: nisi ut
ūtis erudiamur exemplis ne desima
nubꝫ nr̄is nō ptinaciā pmanē: sed eas
arbitrio nr̄o debē subicē. et ita iudiciū
nr̄m ab omī legis vinculo liberū con
seruare. ut pmptū sit ad sequendū q°
cūq; vocaueit salubre consiliū: non
differat aut recuset ad id qđ vtilius
discreto salutaris īueneri⁹ ablq; vl
la cūctatione transire. Et ut ad sub
limiora adhuc alcendam⁹ exempla
reūbentē in lecto regē ezechiā grau
q; egritudine laborantē ex ꝓpheta dei
ysayas ꝓphā adorsus ē dicens. Hec di
cit dn̄s. Dispone domui tue: quia mo
rieris tu. et nō viues. Et conūtit ihū
ezechias faciē suā ad parietē: et ora
uit ad dn̄m et dixit. Obsecro dn̄e me
mento quelo quō ambulaueri coram
te in veritate et in corde pfēō: et qđ bo
nū est in oculis tuis fecerim. Et fle
uit ezechias fletu magno. ꝓpost que
rursus dicit ad eundē. Reūtē et dic eze
chie regi iuda dicens. Hec dicit dn̄s
deꝰ dauid pr̄is tui. Audiui orōnē tuā.
vidi lacrimas tuas: et ecce adiciā sup
dies tuos quindecim ānos et de manu
regis assyriorū liberabo te: et ciuita
tē hanc ꝓtegā ꝓpr̄ me et dauid seruū
meū. Czuod euidencius hoc testimonio
quo mīe et pietatis mutuu manifest
dn̄s suū callare sermonē. et ad pfi
tute mortis t̄minos quindecim annis
vitā pr̄auis extendē: qui p īmobili
tatē decreti sui īexorabilis īueniri
Humiliē eū loquit ad nimiutas cen
sura diuina. Adhuc triduū et nunc
subuertet. Mox ex pūa eorū remissi
ꝙ mollitus: tam minax et abrupta
sua vlq; ad ptē mīe ꝓua pietate de
flectit. Czuod si quis velut pfligū
gūlionis eorū subuūlionē cuitans ad
hoc eis dn̄m allegat ꝓminatū: agedo
ad salutarē pūam ꝓuocaret: negligē
ē ut hyi qui tribus pūis ablq; rephen
sione mendacij hyis qui indigēt emē
dari aqua erā districtiora qui acturi
cūt si opus fuit ꝓminent. Dum nō dic
erit. dn̄m leuerā illā sniam suā pūle
eorū ꝙsideratione reuocasse credim⁹ illō
qđ p ezechielē ait. si dixerō ipio morte
morieris et egerit pūam a pēō suo
fecerit ex iudicio et iustitia. vita viuet
et nō morietꝫ. Czubꝫ docem exēplis
nō debē nos obstinate in nr̄is delin
quentibꝫ pdūare: sed ꝓmunerone ex
necessitate ꝓpitā clemēti mulcēdo
ne mollire. Czd ne solus īmitas cre
deret dn̄s pūsulle eā ꝓsalute ergā
oēs eadē se ē trūrū p ihēmiā ꝓphe
tam ꝓtestat: et cū necesse fuit. īcōs
tanti suā se suām mutatur⁹ p nr̄is
meritis ꝓmittit dicens. Repente lo
quar adūlus gentē et adūlus regnū:
ut euellam et destruā et dispdā illud
Si pūam egerit gens illa a malo
qđ locutus sum adūlus eā: agam et
ego pūam sup malū qđ cogitaui
ut facerē ei. et subito loquar de gen
te et regno ut edificē et plantē illud
Si fecerit malū in oculis meis ut non
audiat vocē meā: pūam agā sup
bonū qđ cogitaui ut facerē ei. Ad
ezechiel quoq; noli mō subtrahere
vbū si forte audiant et ꝙuertat⁹ vnus
quisq; a via sua mala: et penitebit
me mali qđ cogitaui ut facerē eis
ꝓpr̄ malitiā studiorū eorū. Czubꝫ
testimonijs declarat⁹ non oportere ut

ptinacē in mīs defunctorū hēamꝰ: sed rōe eas ac iudicio temperātas: semꝑ pelegenta ac pferenda ee meliora: et ad illā que vtilior diiudicata fuerit grem sine tūctatione aliqua tūleum dū. Illud etiā pre oīb⁹ mestimabilis illa censura nos instruit: qđ cū ei sit ante oīa vnuscuiusq; prognatꝰ finis ita ordine ac ratione qī et hūanis quodāmodo oīa dispensat affectib⁹ ut non potenaliter nec sedm plenae sue mesurabilē notionē: sed sedm pūtes hominū actꝰ vniūsa diiudicans et respuat vnuscuiusq; uel actrahat uel mūdat cordie suam grām uel auertat. Et ideo ita ee etiā illa saulis manifestat electio. Cuius vtiq; cū vituperabilē finē p̄ scīa dei ignorare nō posset de tot milib⁹ israhelis elegit eum et vnxit in regem: pūtis in illo meritū vite remunerans nō prīm futuie puaricationis intendens: ita ut pꝰ reprob⁹ frūs est. uelut penitudinē gerens electionis sue dei hūanus quotīdiano de eode voc⁹ bus atq; affectib⁹ conqueratur dicens: Penitet me qđ constituerī saul regem: qđ deliquit me et uba mea ope nō implenit. Et iterū. Derūptū lugebat samuel saulē: qm̄ dnm penitebat qđ constituisset regē saul sup israhel. Denicꝰ hoc qm̄ ope fuerat executꝰ: postea etiā p ezechielē pham pphām dns pmittat cū oīb⁹ se hoīb⁹ contrario gesturū ee iudicio. Etiā si dixero impio morte morieris et egerit pnām a pcō suo fecerit ille ipse rapinā qꝰ reddiderit: in mandatis vite ambulauerit nec fecerit qđ qđ iniustū: vita viuet et nō morietur. Oīa pcā eius que peccauit: nō imputabunt ei. Denicꝰ cū ab illo pmō quē ex oīb⁹ gentib⁹ dns adoptauit: pter subitā vitiū puaricationē mīe sue auertisset aspectū: inuenies p eius legislator exclamat. Obsecro dne peccauit populus iste pcm magnū: fecerūt sibi deos aureos. Et nūc si remittis pcm eoꝝ remitte: siu alias dele me de libro quē scripsisti. Cui dns rūdit. Qui quis mihi peccauerit coram me: delebo eū de libro meo. Dauid quoq; cū de inia et psecutorib⁹ xpi pphetico spū queretur: deleant mꝰ de libro viuentiū. Et qꝝ nō merebant ad pnām salutarē pro reatu tanti criminis pueure subiūgit: et cū iustis nō scribant. Denicꝰ in ipo inia vis pphetice maledictiōis euidenter impleta est. Nam expleto pditionis crimine culpē dio se necauit: ne pꝰ illā delectionē noīs siu si quis ad pnām eet. iterū cum multis scribi meret in celo. Non ē ergo ambiendū etiā inde nomē illo tpe quo electꝰ a xpo aplatꝰ sortitꝰ est gradū: in libro viuentiū fuisse scriptū. ac pinde eū audisse cū ceteris. Solite gaudere qꝝ demonia nobis subiciūt: gaudete aūt quia noīa vīa scripta siūt in celis. Sed qua phylargicie pestē corruptus de allectione celesti ad terrena decidit ē: qpetenter de eo ac de silibus eius dicit p pham. Dne omnes qui te derelinquūt confundant: recedentes a te in terra scribant. quia dereliquerūt venā aquē viuentiū dnm. Et alibi. In consilio populi mei nō erūt: et in scriptura domꝰ israhel non scribent: et in terra israhel non egredient. Hec illius pcepti utilitas ē

silentia: qđ etiã si iniugante ira uel aqua alia passione. sacramẽto nos aliquo uiolerimꝰ qđ a nẽine quidẽ monachoꝝ fieri penitꝰ debet: utriusq; tñ rei causa integro mentis est pensanda iudicio. et cõpanda est illa res quã statuimꝰ huic ad quã tñlire ꝯpellimur. atq; ad eã sine tñctatione est tñlcundũ que supueniente senioꝝ tractatu iustior fuit iudicata. Rectiꝰ eñ est nrũ nos ptẽire sermonẽ ꝙ rei salubriorus ac pie subire iactura. Denicq; nũcq; rõnabiles ac pbatos patres duros aut irrõnabiles ĩ huiꝰmodi definitionib; fuisse reminiscimur: sed uelut cerã calore solis. ita eos rõne mollitos. et intercedente salubriore cõsilio melioribꝰ ptibus sine hesitatione cessisse. Quocirca quãq; aũt uidimꝰ definitionib; suis ptinaciꝰ inhereꝰ: irrationabiles semp probauimꝰ ac discretionis inexptes. Germanꝰ Quã tñ ad hanc ptinent rõnem que euidenter copioseq; digesta ẽ: nichil oportet monachũ definire. ne aut ꝑuaricator iueniat aut ptinax. Et ubi illud psalmiste postponimꝰ eloquiũ: iurauí et statuí custodire iudicia iustitie tue? Quid eñ est aliud iurare et statuẽ? ꝙ definita ĩmobiliter custodire? Io seph. Nos nõ de pncipalibꝰ mãdatis sine quibꝰ nõ pt nra salus oio sublistere ista decernimꝰ: sed de hijs q̃ sine periculo status nri uel relaxare possumꝰ uel tenere? utpote de ĩremissa rigore ieiunij. de uini siue olei ꝑtua abstinẽcia de pgressu cellule penitꝰ cohibendo. de lcõnis siue meditationis ĩcessabili iugitate: que sine tractatu ꝓfectionis ac ꝓfectꝰ nri exerceri cũ libuerit pñt. et cũ ncẽ fuit irreprehensibiliter ptermutti. Ceterũ sup obseruantia illorũ pncipaliũ mandatorũ ostendisse definiendũ est: ac pro hijs eñ moris si ncẽ fuerit nõ uitanda ꝙ quibꝰ ĩmobiliter est dicendũ iurauí et statuí. Qđ fieí debet pro custodia caritatis: ꝙ qua spernenda sũt omnia: ne bonũ tranquillitatis illiꝰ maculet. Diligẽdũ iurandũ est pro castimoie puritate: nec aliud facẽ nos oportet ꝙ fide. pro sobrietate atq; iustitia. Que oĩa immutabili pseuerantia sũt tenenda: et a quibꝰ paululũ recessisse turpe est. De illis uõ corpalibꝰ exercitijs que admodũ dicũt esse utilia ita ẽ utique dicimꝰ statuendũ. ut si qua supuenerit certior pietatis occasio que illa sua deat relaxari nulla sup hijs lege teneamur: sed ptermissis eis ad utiliora subẽ tñleamus. In illis eñ corpalibus exercitijs si pro tpe relinquauerit pcurũ non est: ab hijs nõ uel ad momentũ declinasse mortiferũ est. Hoc quoq; sili cautione curandũ est: ut si quis forsitã sermo quẽ ee uultis occultari uõ fuit ore plurimus nulla occultandi ne preceptꝰ solliciteꝰ audientiũ. Magis eñ latebit si negligenter atq; simpliciter tñleat: quã si quilibet frẽ sup diuulgationis eius ĩpugnatione coꝝ bitur existimãs rem uilem. aliq; trã slitoria q̃ fabulatione prolatã: et q̃ ex hoc ipso sit timor quia cautillatus silencij pcepto sensibꝰ audiẽtiũ omẽ data non fuit. Quam si eã fide eius aliqua sacramẽtoꝝ obtestatione deuinxeris: tũc illud pdendũ ee non ambigas. Maior eñ adulus ipius uis diabolice ĩpugnationis inlucebit ut et te meliticet uel denudet: et illi transgressorẽ qũtocq; siu sacrilega crameti. Et idcirco nichil debet obstare

te monachus sup hys dūtarat que ad
corpales exercitationes ptinēt desinere:
ne adūsariū ab impugnatione eor q̄
velut sub legis obseruatione custodit
magis mutatus ad ea violare coga
tur. Prefigens siquidē sibi legē vnus
quisq; sub libertatis gratia constitu
pudenda semetipm obligat seruitute:
ut ea que luto ymo eaā laudabiliter
cū grārū actione plumē potuissent
si necessitas forsitan exposcerit velut trāl
gressor prepē appellat cū puisatione
pēn. Vbi enī non ē lex: nec pūaicnatio.
Hac btīssimu ioseph institutione atq;
doctrina uelut Diuino oraculo confirma
ti: in egipto residere maluimus. Sed li
cet parū demoratis de nrā cēnus pmissi
one collocati: tū expleto septem āuor
nūo sponsionē nrām gratanter impleu
imus. Excurrentes namq; ad cenobi
um nrm illo iam tpe quo de impetrā
do ad hēnū reditu fiduciā gerebamus:
pmū semoribus nris honorē debitū sol
uimus: deinde aīs eorū qui pro caritatis
ardore creberrimis frārū nrārū caritl
factionibus nequaq; fuerant delinqti
pristinā reintegrauimus caritatē: tā
demq; ad plenū aculeo ure sponsionis
euulso. hys quoq; cū gaudio plequē
tibus ad scythiotica solitudinis secre
ta remeauimus. Hanc uobis o sancti
frēs illustrīū prīm scām atq; doctri
nā: nrā ut potuit elucubrauit scās
Etuā eaā si multum forsitā sermo cō
fudit ponus cū digessit: quelo ne laudē
insignīū virorū reprehensio nre rusti
tatis euacuet. Tuas siquidē nobis in
spīm nīi iudicas usū est doctrine hus
magnificentiā uel inultus sermoni
bus pēe qm̄ sile: quippe cū et plerūq;
lectoris sublimitate sensuū opleat

hoc qd impia nri sermonis offendit
obelle nō possit et maior sit nobis vti
litatis cura q̄ laudis. Precq; eīm hoc qd
scōrū virorū dicta describi ad plenū
pericli et egenū laudis ee nō nouerā:
sed prudens ut vide dicit laqueo pede
indidi: nec me indubitato discrimi
ni sub incerta spe alieni pfīus tradē
reculaui: monens oīs ad quoz ma
nus opuscula ista puenerint: ut q̄q̄
in eis placuerit prīm nrm nō laudi
ee qd displicet. oīs quibq; amabilis
est vita et doctrina sanctorum. Ex
plicit sedm volumen collatio
nū scōrum prīm.

Ques opus
incipit pfacio bī cassiani in se
quentis inuāte
gratia xpi dece
collationibq; pa
trū que exigen
tibus btissimis
epis elladio et
leoncio utriusq;
digeste sūt: septē alias bē epō hono
rato. cē quoq; famulo xpi euchterio
dedicauit: totidē et nūc uobis o sancti
frēs nouiciane mynerui leonti et theo

core credidi reputandas. Poldeior ḡ
dem vir illā cenobiorū cēam atq; e
gregiā disciplinā in puincijs gallica
nis antiquaz vtutum distructione fi
tauit. Ceteri non colū cenobialē pro
fessionē adpime monachos expetē:
verū eā anachoretica cūre sublimi
tatē vīs instructionib⁹ quotidiis.
Ea namq; collationes iste cūnoz pa
trū disputatione contexte cūt et ita
in oīb⁹ temperate: ut vtreq; pfes
sionī qua non colū oībus regiones
verū eā insulas maximis frūctu ca
terus fecūis floxere queāt id ē nō
colū hij qui adhuc in ogregatione lau
dabili cubiectione pdurant: sed eā
hij qui haut longe a vīs cenobijs se
cedentes anachoretaz sectari gestiūt
disciplinā: pro condicione locoz ac
statu cui mensura plenā instruant.
Quib⁹ hoc pīpuū ōtulit pcedēs vī
laborus industria: ut parati iam at
q; in hijsdē exercicijs cōpheusi. facili
us pcepta seniorū atq; institutā sus
cipiant: ipōsq; in cellulas suas auc
tores collationū cū ipīs collationū
volumīb⁹ recipientes et cotidianis
quotāmodo cū eis mīrogationib⁹ ac
rūlis colloquētes. nō pruis adimuē
nonibus arduā istā et incognitam
ferme in hac regione appetant viā:
sed periculosā eā illic vbi iam trisbl
sumi calles et īnūa pcedentiū exem
pla nō deliunt anachoreleos discipli
nā illoz potiq; pceptis cape conuel
cant quos in oībus et antiqua tradi
tio et longe experiēcie instruxit idul
tria. Explicit pīfacio. Incipit
collano abbatis pyamon. De
tribus generibus monachoz
Collano decima octaua.

Ost conspīm atq;
colloquiū trīū illo
rū senū quoz col
lationes cō fratre
nro eucherio apel
lente utriusq; digef
sum: cū eā interiorus egipti ptes in
quib⁹ amplior atq; pfectior cōmu
nio⁹ cōsistebat maiore flagran
cia deliderarem⁹ expetē: ad virū tu
nomē est Dpolcos. vnū ex septē mul
flumīb⁹ ostijs īnūente nō tam trine
ris ncūtate q; deliderio cōz illic omo
rās cauū apellente puenim⁹. Cuius ei
velut cupidissimi mercatores plu
ma illic celeberrima q; cenobia ab
antiquis audissem⁹ pūbus īstituta
otimo quasi naugatione inquisitō
nis incerte. spe maioris lucri plua
dente suscepim⁹. Vbi cū diutissime
fluctuantes ad illos vtutū sublimi
tate ospicuos mōtes vndiq; oculos
tendem⁹: abbatē pyamonē oīm ans
choretarū illic habitanciū semorem
eoz̄dē presbiterū uelud ip̄am subli
missimē: p̄m⁹ circūspectantiū
notauit intuitu. Hic etenī sanctā
gelica illa ciuitas in excelsi montis
vertice ostituta: nrō p̄mo refulsit
aspectu. Cuius vtutes atq; miabilia
que p eū eā sub ospū nrō diuina
gracia testimoniū meritis eoz rede
te pferta sūt: ne uel apostin nīi for
mā uel modū huius voluminis exce
dam⁹ pīermittenda credidim⁹. Hō
eū de mirabilib⁹ dei sed de institutis
studijs q; eoz̄. quedā que remissa
possibile est nos spōsondim⁹ tradi
turos: ut necessariā trīū vite pfecte
īstructionē non inutilem absq; ulla
emendacione uiroz̄ ac sup̄uacuā

ãmiracõẽ legentibus ꝓberem⁹. Cum
itaq; btis pyamon cũma gratulaõe
suscepтos hũanitate ogrua refecisset: ĩ
telligens nos nõ eusdẽ esse regionis ꝑ
mũ unde uel cur egyptũ petissem⁹ sol
licite ꝑscrutatus: ac de cenobio cyre
ob desiderũ ꝑfectionis nos aduenisse cog
noscens: ita exorsus est. Quisq; ho
nũ o filij cuiuslibet artis peritiã alle
qui concupiscat: nulli omĩ cura atq; di
ligentia eis se quã nosse desiderat disci
pline studijs manciparit: ac ꝑfectum
quocũq; opificij ipius uel sãe mgri ꝑ
cepta atq; instituta seruauerit: et fru
tra manibus potius eorũ solitudinẽ exop
tat attingẽ: quorũ curã atq; industri
am detrectat emulari. Nouimus ei nõ
nullos ita ad hec loca de suis regiom
bus aduenisse: ut cognoscendi trium mõ
grã fr̃m monasteria circuirent: nõ ut
has regulas ob quas huc omeauerãt
atq; instituta discaperent: ac secedẽ
tes in cellulas conarentur ea que ul' usu
uel traditione ꝓperant opibus expe
riri: qui mores suos ac studia quibus
imbuti fuerant retentantes ut eis ex
probrari a nõnullis solet: non ꝑfectis
sui grã. sed uitande egestatis necessita
te ꝓscribi sũt ꝓmiscuas ymitalle
xion solũ eũ nichil eruditionis acqui
rẽ: sed ne diutius quidẽ in hijs ꝑtibus
quorari ꝑtinacis ãi obstinatione po
tuerãt. Cum eũ nec ieiuniorũ morẽ
nec psalmorũ ordinẽ nec ipsorũ denq;
indumẽtorũ habitũ permutasset: quid
aliud in hac regione sectari. q̃ sola uic
tus cu ꝓpendia crederent. Quibꝰdã
si nos q̃admodũ credim⁹ dei causa ad
emulationẽ nr̃e cognitionis attraxit: ꝙ
omibus institutis quibus illuc ꝑmordia
lis nr̃a ꝑuenta sũt penitus abdicatis q̃ĩ
q; seniores nr̃os agere uel tradẽ uideri
tis: cũma humilitate sectamini. ꝙte
q; nos moueat aut ab imitatione diu
tat ac retrahat eãdẽ si nobis ad ꝑfectum a
liquis rei aut facti rõ uel causa non ꝓ
queat: qua eos qui bene de rebus ac
simplicit sentiũt. et nichila que a seni
oribus tradi geri ue ꝓspexerint fideli
ter imitari magis q̃ discutere studeant ꝑ
opis experientiã. eãdẽ sciam rerũ omĩ sub
sequet. Ceterũ nichil q̃ roẽm ueritatis in
trabit. quisq; a discussione cepit eru
diri: q; uidens eũ nimiũ suo ponus q̃
ꝑfectũ iudicio q̃dentẽ facile in id ulcq;
ꝓpellit ut eãdẽ illa que maxime utilia
ac saluberrima sũt: cupitus ei uideam
tur ac noxia. Atq; ita ꝓfectionibus eis
callidus hostis illudit: ut irrationa
bilibus definitionibus suis ptinaciã mit
rendo hoc solũmõ sibi sciã eẽ ꝓficuae
at q̃ rerũ atq; institutũ sue tũ oblit
nationis errore ceciderit. Quãobrem
ordo atq; principiũ ꝓfectionis nr̃e quẽ
admodũ uel unde descenderit: ꝓmũ debe
tis agnoscẽ. Cui cũ poterit quis dilige
rate artis efficacius assequi disciplinã et
ad exercitã eam arcenus imitari: cum
auctorũ ac fundatorũ eis agnouerit dig
nitatẽ. Tria sũt in egipto genera mona
chorũ: quorũ duo sũt optima. tertiũ te
pidũ atq; oĩmodis euitandũ. ꝓmũ ẽ
cenobitarũ qui solent in ggregatione
piter ꝙsistentes: unius senioris iudicio
gubernant. Cuius gñis maxim⁹ nũs
monachorũ ꝑ unãsam egyptũ cõmo
rant. Secũm anachoretarũ: qui ꝓius
in cenobijs instituti. iamq; in actuali ꝙ
uersatione ꝑfectionis solitudinis elegere se
creta: cuius ꝑfectionis nos quoq; optan
tes eẽ participes. Tertiũ reprehensibi
le sarabaytarũ ẽ: de quibus singillatim

pyamoīs

p ordinē plenis dilerens. Harū ergo
trū pfessionū ut diximus fundatores
p̄mū debetis agnoscē. Nam pcō ex
hoc ipō uel odiū professionis illius nas-
ci potit que vitanda ē uel eis delidēū
que sequēda: qz nōne est vnāquāqz viā
ad illū finē cui ptralhē sectatorē ad
quē auctor ipius īuentorqz pueneritt.
Itaqz cenobitaz disciplina a tpe pdi
cationis aplice sūpsit exordiū. Nam
talis extitit in hierosolimis oīs illa cre
dentiū multitudo: que in actibus aplō
rū ita describit. Multitudinis aūt cre
dentiū erat cor vnū et aīa vna: nec
eorū quisqz que possidebat aliqd suū
ee dicebat. sed erant illis oīa cōmia.
Possessiones et dias vendebāt: et di
videbant ea omibus put cuiqz opus erat.
Et iterū. Nec enī quisqz egens erat
inter illos. Quotqt enī possessores agro
rū uel domorū erant: vendentes affe
rebant pcia eorū que vendebant. et po
nebant ante pedes aplorū. Dividebat
aūt singulis put cuiqz opus erat. Ta
lis igr erat tūc oīus ecclia: qual' nūc
ꝑ paucos in cenobiis īuenīri difficile
est. Sed cum post aplorū excessum
tepescē cepisset credentiū multitudo.
ea uel maxime que ad fidem xpi de a
lienigenis ac diuersis gentibus affluebat:
a quibus apli p ipius fidei rudimētis.
et ita veterata gentilitatis assuetudi
ne nichil amplius expetebant. nisi ut
ab īmolaticiis y doloū et fornicatio
ne et suffocatis et sanguine tempe
rent. atqz ista libertas que gentibus
ꝑter infirmitatē pīe credulitatis
indulta est. ecclā illius ecclie pcōnem
que hierosolimis consistebat. paula
tim gramināre cepisset: et crescente
cotidie uel indigenaz nūo uel adue
naz pīe illius fidei refrigescēte feruo-
non solū hij qui ad fidem xpi confluc
rant: verū ecclā illi qui erant ecclie pri
cipes ab illa distinctione laxati sunt
Nonnulli enī existimantes id qd vi
debant gentibus pro infirmitate con
scientiam sibi ecclā licitū: nichil se decre
menti ꝑceti crediderūt. Si cui substan
tijs ac facultatibus suis fidē xpi affec
tionē qz sequerent. Hij aūt quibus
adhuc apostolici merat feruor me
morie illius pristine pcōnis descend
tes a cunctatibus suis illorūqz sollici
tudine que sibi uel ecclie dei remissionis put
negligentiā licitā esse credebant. in
locis suburbanis ac secretioribus
mane: et ea que ab aplis p vniuersum
corpus ecclie generaliter meminerant
constituta. priuatim ac peculiariter exer
cere ceperūt. Atqz ita qualiter illa qz
diximus discipulorū qui se ab eorū con
gregatione sequestrauerūt disciplina. Cum
paulatim tpe procedente segregati a cō
dentiū turbis eo qz a congressibus absisti
rent et a parentū se consortio mūdi
rent et a parentū se consortio mūdi
qz ultro quiescione secreuerent: mona
chi siue monozantes singulares ac so-
litarie vite distinctione noiati sūt. Vi
tatis vite distinctione noiati sūt. Vi
sequens fuit: ut ex cōmone plurium
cenobia celleqz ac diuersoria eorum
cenobia vocarent. Illud ergo solū
fuit antiquissimū monachoz genus.
quod nō mō tpe sed et gra primū est:
quodqz p annos plurimos solū ubiqz
abbatis pauli uel anthonij discipuli
etatem. Cuius ecclā nūc adhuc in dis-
trictis cenobijs cernimus residere vel
tigia. De hoc pcōrū nūo et ut ita dix
rim fecundissima radice scōrū ecclā
anachoretarū posti per flores fruc
tus qz pbati sunt. Cuius pfessionis

principes hos · quos paulo ante memora
uimꝰ scm paulū uel anthonīū nouimꝰ
extitisse · ℣ru nō ut quidā pusillanu
mitatis causa nec ipatientie morbo
sed deliberato sublimioris pfectiōis cōtē
plationis q̄ diuine solitudinis secre
ta sectati sunt: licet eorū pior necessi
tatis obtentu dū typ plectionis affli
ctiū suorū deuotaꝝ insidias · hieronī pe
netrasse dicat · Ita ergo pcessit ex illa
qua dyrimꝰ disciplina aliud pfectionis
genꝰ · cuꝰ sectatores anachorete idē
secessores merito nūcupant: eo q̄ ne
quaq̄ contenti hac victoria qua inter
hoīes occultas insidias diaboli calca
uerūt · apto certamīe ac manifesto
conflictu demonibꝰ ogredi cupiētes ·
vastos hieronī recessus penetrare non ti
muerūt: ad imitationē scilicet ihēsu
xpi qui in iordane tota eta
te pmanlit · Helye quoq; et helyzei
q̄ illorū de quibꝰ aplūs ita memo
rat circuierūt in melotis et in pelli
bus caprinis angustiati afflicti egen
tes · quibꝰ dignꝰ non erat mundus: in
solitudinibꝰ errantes et montibꝰ et
spelūcas et in cauernis terre · De quibꝰ
eadē dīna figuralit ad iob · ℣rsus autē
est qui dimisit onagrū liberū et vin
cula eius resoluit · posuit habitaculū
eius in deserto et tabernaculū eius in sal
ginem · irridens multitudinē ciui
tatis et querelā exactoris nō exaudi
ens · ℣nsiderauit montes pascue sue:
et post omne viride querit · In psalmis
quoq; · Dicant qui redempti sūt a dīno:
quos redemit de manu inimici · Et pꝰ
pauca · Errauerūt in solitudine īuia
tate: viā ciuitatis habitaculi non
inuenerūt · Esurientes et sitientes aīa
eoꝝ in ipis defecit: et clamauerunt
ad dīnum cū tribularent et de necessita
tibꝰ eoꝝ liberauit eos · ℣rsus etiam
hieremias ita describit · Bonus qui tollit
iugū a iuuentute sua: sedebit solitari
us et tacebit qz leuauit se supse · ℣rsui
q̄ illud psalmiste affectū et ope ymitati ·
Filis suis cū pellicano solitudinis: vi
gilauit et factus sum sicut passer solita
rius in tecto · Cuiꝰ hys duabus pfes
sionibus monachoꝝ religio xpiana
gaudet · Cepit autē in deterioꝝ paula
tim hic quoq; ordo recedē: emersit pꝰ
hoc illud deterrimū et infidele mona
chorū genꝰ nel pocius horrenda illa plātatio de
monia gerens · que p anampsam et
saphiram in exordio ecclie pullulans · a
pli petri seueritate succisa est: q̄ inter
monachos tam diu detestabilis exe
crata q̄ maledicta ē · nec a quoq; vite
rio vsurpata · q̄ diu illoꝝ tam districte
formido suē memorie fideliū inser
ta duraut · qua beatus aplūs pdictis
nouis factionis principes nō pua · nō
nulla pallus ē satisfactione curauit:
sed pmodicissimū germen celeri mor
te succidit · Illo igit exemplo qđ i anan
niam et saphiram aplica districtione
punitū est: a nonnullorū ytempla
tione paulatī longa iniuria tpis et ob
litteratione subtracto · emersit illud
sarabaytarū genꝰ · ℣rsui ab eo q̄ semet
ipos a cenobioū ogregacionibꝰ se
questrarent · ac singillatī suas rui
nis necessitates egipcie lingue ppri
tate sarabayte nūcupati sūt: de illo
rū quos pdixim nūo precedentes · qui
euangelicā pfectionē simulare potius
q̄ in veritate arripē maluerūt · emu
lacione scilicet eoꝝ ul laudibꝰ puoca
ti · qui puulis diuicijs mūdi pfectam
xpi pferunt nuditatē · Hij ergo dū

mubcello aīo relumē vtutes affectant·
uel necessitate ad hanc pfessionē venu
re cōpulsi dū censeri tūmō noīe mona
chorū absq; ulla studiorū simulatione
festinant· cenobiorū nullatenꝰ expe
tūt disciplinā· nec senioꝝ subiacent
arbitrio· aut eoꝝ traditionibꝰ iūcti
ti suas disciplinē vincē volūtates: nec vl
lā sane discretionis regulā legitima
erudicione suscipiūt sed ad publicā
tūmodo id ē ad hoīm facē venūtian
tes· aut in suis domiciliis sub pīulegio
hui noīs hyldē obstricti occupationib
pleuerant:· aut construētes sibi cel
lulas easq; monasteria nūcupātes·
suo in eis iure ac libertate consistūt:
nequaq; euangelicis p̄ceptionibꝰ suc
cūbentes· ut nulla saluet cotidiani
victꝰ solicitudine· nullis rei familia
ris distentionibꝰ occupent· ⁊ nod
ulli soli absq; infideli dubitatiōe ꝯsū
mant: qui cūctis mūdi hui facultā
tibꝰ absoluti· ita se cenobiox p̄positis
subdiderūt· ut ne sui quidē ipīus fate
antᵉ elle duōs· Illi aūt qui districtio
nē ut dixim⁹ cenobij declinātes hui
uel terni in cellulis cōmorantᵉ· ⁊ ut nō
ꝯtenti abbatis cura atq; imperio gubi
nari· sed p̄cipue pauentes ut absolu
ti a seniorū iugo exercendi volun
tates suas ac p̄cedendi uel quo placu
erit euagandi agendi ve qd libitū fu
erit habeant libitatem: et iam am
plius in opibꝰ diurnis q̄ hij qui i ce
nobijs degunt· diebus ac noctibus
ꝯsumūt· sed non ea fide eodēq; p̄posi
to· Hoc ei isti facūt nō ut fr̄m sui
opis subiacant dispensatois arbitrio:
sed ut acquirant pecunias quas vecon
dant· Int̄ quos quātū iterest adūtate·
Illi de crastino nichil cogitātes· gra
tissimos deo iudoꝝ sui offerūt fruc
tus· isti nō non solū in crastinū sed e
tiā in multoꝝ annoꝝ spacia infidelē
sollicitudinē p̄rogantes· aut mēdace
deū a' mopē credūt: qui pmissā tri
diani victꝰ a' indumētox sufficiencia
prebē eis aut nō potuit aut nolut· Illi
hoc omnibꝰ expetūt votis· ⁊ die ac
y· ic· h· e· h· id ē ut meditatē olim re
rū pauptatēq; possideant: isti ut om
nium copiaꝝ affluentiā sequant· Illi ob hoc
certatim statutū tūlcendē cimonē di
uinis opibꝰ elaborant· ⁊ ut q̄q; mōste
rij sui vilibꝰ redundet uel carceribꝰ
uel xenodochio uel ethonomo uel mdi
gentibꝰ p̄o abbatis dispensat arbitrio:
isti ut q̄q; cotidiane suppetat gule·
aut p̄fusioꝝ p̄pinat voluptati· aut
certe filargirie vicio recondat· Illoꝝ
timo ut credam⁹ ab illis quoq; hoc
que nō oportuno p̄posito ꝯgerūt· me
lius q̄ dixim⁹ posse distribui: nec sic
dem ad meritū vtutis illoꝝ ac p̄cio
alpirant· Illi cū tantos mōsterij red
ditꝰ cōferentes eis q̄ cotidie renūtian
tes· in tanta subiectionis humilitate p
durant· ⁊ ut q̄ admodū sui ita ea q̄
que p̄cio sudore ꝯquirūt p̄ter pauen
tur· abrenūciationis p̄pue seruore du
cotidiane cemetipos labouis sui fruc
tibꝰ mutant ingruter inouantes: isti
aūt in eoipo qd̄ aliquid pauperibꝰ largi
unt· elati in p̄ceps cotidie collabunt·
Illos pacia atq; districtio qua tam de
uote in hac quā semel arripuerūt p
fessione p̄durant· ⁊ ut nūq; suas explē
aut volūtates· crucifixos huic mūdo
cotidie vinosq; mōs facit: hos arbi
trij sui tepor vinos ad inferna demer
git· Hec igit duo genera monachoꝝ
in hac quidē p̄uincia equali p̄cmoīo

ter se nōnolitate grendūt: ceterū p alias regiones quas me necessitas catholice fidei opulit pagrare: illud tercū carabaytarū genus habundare ac pe colū ee cognouim⁹. ¶ Quib⁹ liquidē lucy qui arriane phidie epūs fuit sub valentis impio· cū dyaconā mīs fr̄ibus deferrem⁹: hys videlicet qui de egypto ac thebayda fuerāt ob catholice fidei pleueranā metallis ponti at q armenie delegati: licet cenobiorū dilapluā in quibuldā ciuitatib⁹ rarissimā videm⁹ anachoretarū tū ne ipsum quidē aput illos nomē auditū fuisse operim⁹. ¶ Dane ē etiā aliud quartū genus qđ nuper cernim⁹ emerisse ī hys qui anachoretarū sibi spēie atq pua sine blandiūt: quiq in primordijs suis seruare quodā breui cenobij pfectum videnť expetē: sed grauio tepefacti diu pristinos mores ac vita relerare grēp nūt· nec ugū humilitatis ac pacīe diuq sustinē grenti sunt· subdiq senior imperio dedignant: separatas expetunt cellas ac solitarij relidere deliderant ut ita scilicet a nemine lacessiti· patientes inansueti· uel humiles put ab hoīb⁹ estimari· ¶ Nec mirū no p̄mo tepor eos quos semel īfecerit ad pfectē nū quā permittit accedē· ¶ Hoc enī mō non solū non abscedūt uerū etiā in deteius eorū vicia qualescunt: dū a nemīe puocati· ut qđam letale et intestinū quīto amplius celatū fuit· tanto pfundius serpens insanabilē insanabilē morbū generat egroti· ¶ Pro reuerencia enī singularis celle nullo iam vicia solitarij auder arguere: que ille ignorari malue rit q̄ curari· ¶ Porro vtutes nō occultatione vincūt: sed expugnatione patuīt· ¶ Hermanū· Est ne aliqua īter cenobiū et monasteriū distancia: an in vtroq nomīe res una censet⁹· ¶ Pyamon· Licet a nōnullis soleant ī differenť monasteria pro cenobijs appellari: tū hoc interest q monasteriū est nomē diuersi michil amplius q̄ locū idē habitaculū significans monachorū: cenobiū nō etiā pfessionis ipsius qualitatē dilaphuāq designat· Et monasteriū pt etiā vnius monachi habitacio noīari: cenobiū appellari non pt nisi vbi plurimi cohabitā cū degut vnita q̄o· ¶ Dicūt⁹ laue monasteria etiā in quib⁹ carabaytarū collegia ignorant· ¶ Nāobiē qui de optimo genē monachoꝝ video nos pfessionis hui⁹ arripuisse pncipia: idē de laudabili cenobiorū palestra ad excelsa fastigia anachoretice tendē discipline· humilitatis pacīeq̄ vtutū quā vos illuc didicisse nō dubito vero sermonis cordis affectū: nō sicut quidā falsa humiatione vbiorū nec affectata atq̄ supflua in q̄busdā officijs corporis inclinatiōe fingentes· ¶ D' humilitatis figmentū abbas serapion quodam tpe elegantē irrisit· ¶ Cū enī quidā ad eū cōmunā sui abiectionē habitu ac vbis pferens aduenisset: eiq̄ senex sedm morē ut orōnē colligēt hortaret· ille nequaq̄ animens deprecanti· tantis se subiciens asserebat flagicijs involutū: ut ne vlum quidē hui⁹ q̄ aeris capē meretur· Quiacī quoq̄ ipīq̄ refugiens sessionē: humi pocī residebat· ¶ Cum nō etiā ad ablutionē pedū multorum⁹ pbuisset assensum: tū abbas serapion refectione trīsacta collacois q̄uetudine puocante monē eū benigne ac leniter cepit ne otiosus ac vagꝝ pīertim iuuenis tam robustꝝ istabili

lentrate p vnīūsa discurrēt: sed ut ī
cella residens sedm regulam seniorū
suo pocī ope·q̄ aliena malleī munī
ficencia sustentari· In qđ ne aplius
paulp macdēt· et quidē cū ei in euange
lio laborāti hec prebrīo meito debēt:
diebp tū ac noctibus maluit opari ut
cotidianū uel sibi uel hīs qui eidē mi
nistrantes opus exercē non poterant
suis manibp pārāret· Ad hec ille tan
ta est tristicia ac dolore suppletp: ut a
maritidinē corde conceptā ne vultu
quidē dissimulare potuerit· Cui senex·
Hatteng magīr o fili cūctis te facinorū
ponderibp onerabas nō metuens ne
offensione tam atrocū criminū notā
existimacoīs incurrēs: quod q̄so nūc
est qđ ad simplicē āmonicīūcula nos
trā que tū in se non mō nullū obpbriū
sed etiā edificacionis habuit ac dilec
cionis affectū· tanta te videro indigna
cione pmotū· ut eam ne vultu quidē oc
cultare aut frontis serenitate dissi
mulare potueris· Au fortalle illam
dū te hymilians expectabas a nrō
ore cuiāmq̄ multis accusator cui exis
tit in pmordijs sermonis· Unde nūc
est cordis hūilitas retinenda: que nō
de affectata corpis atq̄ vbozū sed de
intima mentis hūiliacoē descendit·
que tūc demū euidentissimis patien
cie sue fulgebit indicijs cū quis non
ipē de se crimīa ab alijs non credenda
iactauerit· sed ab alijs sibimet arroga
ter ingesta contempserit: et irrogatas
iniurias mansuete cordis equanimita
te tolerauerit· Germanꝰ· Etiā ad
modū acquiri uel retineri possit ista
tranquillitas optamus agnoscē· ut si
cut indicto nobis silencio oris claus
tra pcludimus· vbozū q̄ licencīā coher
cendo ita etiā cordis lenitatē custodire
possimus: qđ nō nisi q̄n etiā cū lingua re
frenat· intrinsecus tū statūs sue placi
ditatis amittit· et idcirco manifestu
dinis bonū nō aliās tenē quēpiā pos
se: nisi remocione celle ac solitario pe
tamus habitaculo· Ipyamon· Pan
cuncta nēa atq̄ tūquillitas absq̄ pro
funda cordis hūilitate nec acqui
rit nec tenet· Etenī si de hoc fonte de
scendit: nec būficio celle nec pfugio so
litudinis indigebit· Non enī pūnā
ium cuiuslq̄ rei extrinsecus queritq̄
hūilitatis id ē gūatrias atq̄ custodis
siue intrinsecus vtute fulcitur· Ceterū si
mouemur ab aliquo lacessim: certū
ē non ēe in nobis hūilitatis fidamē
ta firmit stabilita: et ideo ad īrue
cum uel exigne tempestatis· edifici
um nrīm cunctis q̄uocione quatit·
Non enī eēt laudabilis nec admira
da pacīa si nullis īmicoīū iaculis re
petita tranquillitas pfectū retinēt·
sed in eo est pclara atq̄ gloriosa pa
cīa· si in medijs īmicoīū pcellis im
mobilis pseuerat· Nam in quo ver
ari frangiq̄ adūlcitatibp creditꝰ qui
eo potius roboratur: et in eo magis
acuit in quo putat obtūdi· Appallio
nibp enī ac sustentacione patiam di
ci nullp ignorat· Ideo q̄ stat patiens ē
pūnari nemmē posse: nisi eū qui
vnīūsa que sibi fuerint irrogata ab
q̄ indignacōe tolerauerit· Et ideo nō
immerito ita a salomone laudat· q̄ pa
tiens fortī: et qui gnet īrā
cap̄et vrbem· Et iterū· Longanimis
est vir nimis in prudencia: pusillani
mis aūt valde insipiens est· Cui īgnē
quis victp iniuria iracundie igne suc
cendit· non causa pcī eo acerbitas

illare cōmunēe extitisse credenda
est: sed pons manifestatio ifirmi
tatis occulte. sedm illā paboliā
saluatoris. quā de duabꝫ domꝫ
ponit. vnā que fundata erat su
pra petrā. et aliā que supra hare
nā: quibꝫ equaliter dicit pluuiaꝝ
ac flumina uel tempestatū turbi
nes irruisse. sed illā que in petre
solidate fundata nichil penitꝫ de
trimēti ex illa tam violenta col
lisione sensisse: que nō i arenaꝝ
pendula mobilitate ꝯstructa est
statim fuisse collapsa. Cruā vti
q; apparet nō ꝓtēa corruisse. q:
imbrū uel torrentū mūdatiōe
pulsata: sed q: supra arenā ipru
dēter constructa est. ¶ron enī in
hoc differt a pīore vir sctūs q:
non siliter et ipe temptat: sed q:
hic erā in magna ipugnatiōe nō
vincē. ille aūt erā pua tēptatiōe
superat. ¶ron enī esset ut dicimꝫ
nisi alicuius laudabilis fortitudo si
vincēt intēptatꝫ: cū vtiq; locū vic
torie hīe nō posset ablq; aduersitate
certaminū. Deus enī vir q' suffert
tēptatiōe q: cū pbatꝰ fuit accepi
et coronā vite quā repromisit dꝫ
diligentibꝫ se. Sedm aplm quoq;
paulū vtus non i otio atq; delici
is: sed i infirmitate pfici. Ecce ei
nūc dedi te hodie in ciuitatē munī
tā et in columpnā ferreā et i murū
eneū sup oem tram regibꝫ iuda pū
cipibꝫ eiꝰ et sacerdotibꝫ et oī ꝓplo
pugnabūt aduersū te et nō
ualebūt. q: ego tecū sū ut eruā te
dicit dns omps. Hinc ergo pane
volo vobis saltē exempla ꝓponē:
pnā cumulta religiose fēie que pa
cientie vtutē tanta auiditate certata
est ut nō solū tēptatiōm nō vitaret
morꝫ sed eā occasiones molestia
rū sibimet ꝓcuraret: quibꝫ fregit eiꝰ
iustigata non cedēt. Hec nāq; cū a
lexandrie cōmoraret: cēt q; non ob
scuris orta maioribꝫ atq; i domo que
sibi fuerat a putribꝫ derelicta religio
se duo deseruiret: venies ad bēe me
morie epm athanasiū. ꝓrabatur ut
aliquā sibi alendā viduā daret que ex
eēsiasticis supibꝫ pascebat. Et ut pe
titionē ipi⁹ ubis exp̄mamꝫ: da mi i
quit aliquā de sororibꝫ quā i pauce.
Dacidus aūt cū laudasset ꝓpositū fēie.
q; eam ad opus mūie vidisset cē pmp
tissimā: nullis ex omibꝫ eligi viduā
que et honestate morū et grauitate
ac dilapsa oibꝫ ꝓferret: ne forte
deliderū largitatis ꝓpietis vitio
vinceret: et que mercedē quereret i ege
na. dampnū fidei prauis eiꝰ moribꝫ
offensa pateret. Cui cū domū abduc
te oibus deseruiret obsequiis vtutē
modestie eiꝰ ac lenitatis expta: vi
dens q; se ab ipā mometis singulis
grāq; actione pro officio humanitatis
honorari: post dies paucos ad me
moratū reuertit sacerdotē. rogauc
rā inquiens ut mi dari ꝑpes quā e
go reficerē et cui mingeris famu
larer obsequiis. Cuiq; nerdū ꝓpo
sitū fēie ac deliderū intelligens esti
masset petitionē eiꝰ dissimulatiōe
ꝓpositi fuisse neglectā: caulas q; mo
re illis non ablq; animi sui ꝗmodo
ne ꝓquirens. ꝓtinꝰ agnouisset ho
nestiorē ei ceteris viduā deputatā. oc
culte ꝑcepit ut ea illi que cēt cūctis
nequior tradēt: que saltem uel ira
cundia uel rixis uel violentia seu u

bolitate atq; ena vanitate cūctas
quib⁹ hec vica dnarent⁹ excederet·
Drnā cū multo facilꝭ iuentā sibi
q; tradita domi hīe repisset:⁹ atq;
eadē ei diligencia qua pon illi vidu
e uel enā studiosꝭ ministraret hoc
solū ab ea pro tantis obsequijs re
apiebat grate·ut indignus iugiter
afficēt⁹ iurijs·cōuicijs quoq; ab ea
exprobracionib⁹ q; grimus vexaet:⁹
obiacente ei et maledicis obtrectacio
nib⁹ mare pante eo q; se nō ad refri
geriū·sed pocꝭ ad cruciatū et gra
melā ab epō popolsset: magis
q; se de requie ad laborē q; de labōe
transtulisset ad requē·Cū ergo ad
uocatas iurgioz eoulq; prumpēt·ut
ne ab iectione manuū quidē pcax
mulier temperaret: illa aūt hu
iusmodi obsequij īgemmaret officia
non furentē vincē remitendo sed se
metipām huīl⁹ subiciendo dicebat:
ut multimodis indignitatib⁹ lacer
sita oburgantis infamiā·hūana
tatis manslictudie delimret·Cū
bus ad plenū exercicijs firmata p
firmāq; vtutē deliberate pacē q; se
cuta ad mediatū sacerdotē tam
pro electionis illi⁹ iudicio q; enā
pro officio exercitacois grā rela
tura prexit eo q; sedin deliderij
suū tādem mgrām ei pacē dig
nissimā pmisset·cui⁹ iurijs
iugibus ut quodā palestre odio
cotidie roborata ad sūmā aīm pa
cīam puenret·tandē ingens dedil
ti nū quā repausē·Nam illa por
cius me pon⁹ onerabat ac refri
gerabat obsequijs·Hec de sexu
mulieb⁹ dixisse sufficiat:⁹ ut cō
memoracōe hac nō solū edificemur·
verū ena confundam⁹: qui pacē
mihi fueim⁹ ad ferarū more rerū
si m caueas cellularū tene nō pol
sum⁹·Nūc aliud abbatis pasiu
ri pandam⁹ exemplū·qui i illo
nligius et vbiq; p̄dicabil⁹ sch
thotice hemi m qua nūc plūr⁹ e
cretis tanto studio semp ilede
ut ei cetei anachoreti bubali cog
nomē indiderint·eo q; igenuo ut
ita direrim delicio solitudis sp
habitacōe gaudēt·Itaq; cū tam
m puericia sua eēt vtutis et gre
ut ena p̄clari ac sūmi id tpis vi
ri grauitatē eis et īmobilē stabi
nā mirarent⁹: eū q; licet minor et
set etate p vtutū trī meito semo
ribus exequarēt·suo q; ordini de
cerent mlerendū:⁹ huor ille qui
aduīcū ioseph p̄archā fratres
quodā aios mligrauit quētā de
nuo frīm etatis zelu igne lucē
dit qui neno quodā ac macula
pulchritudinē eis cupiēs defor
mare hoc genꝭ malignitatis ex
cogitat ut p opportunitate tpis
caperet qd patrum⁹ ad ecclām de
dūcta p̄cellur⁹ abelleret a cella:⁹ m
quā furtim irruens codicē suū
ter eis plectas quas de palmaz fo
lus colebat intexē latenti abstu
dit·ac de grauiata factione lecto
ipē quoq; uelut pure ac simplicis
glē ad ecclām venit·Cū celebra
ta diis fuisset ex more solēpnitas
querelā sēd ysidoro qui ante huic
eundēq; patrum⁹ eccle p̄sidebat
pbr fuit coā cūctis fribus detulit
allerens sibi codicē de cella furto
fuisse sublatū·Cuiq; eis q̄munio
ita cūctoz frīm p̄cipuaq; pbra adhi

pmoueret: ut quid pmū suspicare
tur qđ ne decerneret nō haberet· cū
ma cūctis āmiratione pcussis de tā
tauditi illic factoris nouitate:
ille qui rem detulerat accusator
urgebat ut retentis in ecclīa oīb⁹·
milli electiq; cūctorū singillatim
frūi cellulas scrutarent· Ord cū
tribꝰ senioribꝰ a pūbitēo fuisset
uictū: vnūquorū cubilia revolue
res ad extremū in pastuarij cellula
absconditū codicē int plectas pal
mar quas illi ceras vocāt· sicut eī
milidiator occultauerat reperiere·
Quē cū inquisitores gestum ad ec
clīā delatū cōrā oīb⁹ protulisset:
pastuarijq; licet de glāe siue cēt sin
ceritate securꝰ· tū uelut qui furti
crimē agnoscēt satisfactionē se to
tī tradidit· locū q; pīe cumplicat
postulauit: hoc verecūdie siue mo
destieq; pspicies· ne si macula fur
ti ūbis conaret· abluē· mlup ecīā
mendacij notaret· neīne scilicet a
liud q; id qđ īuentū fuerat culpi
tante· Cūq; de ecīā nō tam mente
pietatis q; indicio dei fidē ptinꝰ ab
scisset: profulus in oīe ingrē lacri
mis triplicatis remanis cūma se
ecīā in conspectū hoīm mētis humili
tate pstrauit· Sed cū duab⁹ ferme
ebdomadib⁹ ita se oī contritione cru
ciatus ac spūs subiecisset: ut die sab
bati uel dnico nō ad percipiendā q̄n
iem sacrā sed ad psternendū se ī
limē ecīe atq; ad venīā cupiat
postulandā matutinis actus reciret:
nequaq; passꝰ ē eū occultorū oīm
testis et cognitor uel a se amplꝰ
contrei uel ab aliis infamari· Quam
qđ ille inuentor sceleris rei siue fur

ipsibus laudis aliene callidus insi
mator nullo hoīe teste cōmiserat:
p diabolū q; ipsi⁹ criminis fuerat in
tor: publicauit· Arreptus nāq; diris
simo demone cūctas factionis ocul
te patefecit insidias: criminationū
q; ac fraudū idem fuit pditor qui
mentor· Ita aūt spū illo inūdo
grauit dumq; vexatꝰ est: ut ne oīb⁹
bus quidē scōrū illic glistentiū que
diuinorū carismatū meito demo
nus iperabant potuerit emūdari:
sed ne ipsi⁹ quidē plidoꝝ pbr gra
singulais crudelissimū ab eo exclu
serit vexatoīe· cui tanta erat vtꝰ
dū largitate collata· ut ne usq; ad
limina quidē eius quisq; arreptus
quo tardiꝰ sanaret· aliqū pducti
sit: xp̄o hanc adolescenti pastuarō
glām reseruante ut illius tū oīb⁹
cui milidiatꝰ fuerat purgaret· et
cuius laudi aliꝰ īmodꝰ īmicꝰ decer
pē se posse crediderat: eius nomē p
clamās et delicti sui venīā et finē
supplicij pūtus accipet· Hec ergo il
le in adolescentia sua future indol
iam tūc indicia pfiguraus: lineas
qualdā pfectionis illius que erat matu
ritate augenda· adhuc in āuis pue
rilibꝰ designauit· Dū igit ad culmē
virtutū eius volumꝰ pducere talia no
bis exordiorū fundamēta iacēda sūt·
Duplex sane ad narrationē hui⁹
facti causa me cōpulit· pmū ut
hanc īmobilitatē viri estimandā
pensantes quāto numorib⁹ q; ille ē
appetitꝰ īimici impugnauit· īsidijs·
tanto maiorē tranquillitatis atq;
pacē sumamus affectū: deinde ut
firma diffinitionē teneamus a tēp
tationū procellis impugnationibus q;

Diabolū tutos nos ēē non posse si oē
plidū pañe nre oēmq; fiduciā non
mteriorus hoīs uri viribꝫ sed u cel
lule claustris aut u solitudinis re
cessu cōrūq; ꝯsortio uel cumulq; que
extra nos fit rei plidio collocemꝫ·
Si enī mentē uram utute ptecto
nus sue ille firmauerit qui u evan
gelio aut· regnū dei intra nos est:
frustra aerei hostes insidias a' auri
bo cohabitanciū hoīm vincē aut
localibꝫ spacijs declinare' munito
ne tectorū excludē posse nō credimꝫ·
Nam cū hec oīa cō patrocinio nō de
fenderit· nō impugnatoris aditū ad
ipsum eī temptator inuenire potuit:
neq; illū nequissimū spm septa pa
rietū aut hēmi solitudo· aut tot m
illa ꝯgregatoē cōrū meita reppu
lerūt: sed q; dei cōis famulꝫ nō in
hijs que extrinsecꝫ sūt sed ī ipm oc
cultorū oīm iudicē spem suu cordis
ifixerat· tante ipugnatoīs machi
nis nequaq; potuit ꝯmoueri· Et
ecce ut ille quē ad tm tactus papi
tauit iudea: nōne et solitudinis
bñficio· et mutatoē remotorus ha
bitaculi et btī ylarion abbatis atq;
phī aliorūq; cōrū ꝯsortio fruebā
tur: Et tm q; eī supra arenā reppe
rit turbo dyabolicꝫ nō solū ipegit:
eꝫ verū etiā subuertit habitaculū·
Non ergo queterē uram extrinsecus
iquiramꝫ: nec opitulari vicijs ipacē
re alienā putemꝫ posse patientiā·
Dicit enī regnū dei intra nos ē: ita et
inimica hoīs domestica ea· Nemo enī
mi magis q; seruꝫ mei qui mi est ne
mimꝫ domesticꝫ adulatur: et ideo
si fuerimꝫ colligati ab itestinis hosti
bꝫ ledi minime poterimꝫ· Obi ei nob

pyamoīs·

nri domestica non adsciuit: huic
regnū dei tranquillitate mētis acqui
rit· Nam si cōem diligentē discu
cias: ledi ab hoīe q̄us malignita
te nō poteō· si ipe impacifico adi
tus me corde non inuenit· Di autē
ledi nō est viciū ipugnatoīs ab
ene· sed impace mee· Dicit ei gra
ius ac solidꝫ cibus sano valitu·
ta pnunciatus ē egrotanti: nō aute
ledē sumentē pī· nisi ei ad nocēdū
vires adiecerit propietas ifirmitat
Di unq; ergo filis mī frēs fuerī
abortā tēptatoīs: nequaq; a curio
tranquillitatis extulli blasphemis
celāciū obtrectatoīb⁹ aditū re
cludam⁹· nec puerilos atq; exerci
biles quolq; cōr virorū mō illec
tos latitare muremur: q; dū ī hui
sce area oculamur atq; cōtemi
nāte ē eaq; paleas igni ppetuo de
putandas· mī electissima frumē
ta misceri· Denuq; uel sathanā mī
angelos· uel iudā mī aplos· ul' my
colaū prauille hereticos inuenior
mī diaconos remisisse dicōs: hoc
qđ nequissimi hoīes cōrū ordinē ꝓ
hendūt· misereri miserū ē nō potest·
Nam licet hūc nycolaū quedā asse
rant nō illū fuisse qui ad opa mūl
teriꝫ ab aplis est electus: nichilomi
nus ei de illo discipulorū fuisse nul
lus ei de illo discipulorū fuisse nul
lus negare nō pūt· quos omīs tales no
bis inuenimꝫ· Non ergo ruinā illius
supdicti frīs qui in illa hēmo tā
lugubri ē calu· neq; illā horribilē
maculā· quā ī ille incidentibus
pñe lacrimis ꝓ diluit: sed bñ po
tiꝫ patrocinij nobꝫ ꝓpouamus erem
pla ne subtilioue illig destruam⁹
cuꝫ antiquū iudee vitiū etiā aue

ut in penis affectata religio. Sed hy
hūilitatē tota vtute lectem: quam
nō illa ques hēm subito genuit.
sed nutu hoīes acquisita gsūmauit
atq; excoluit solicitudo. Dicendū ta
ne est inūdie morbū difficilis ad me
delā q̄ cetera vicia puenire. Nā eū
quē semel venenū sui pestē corru
perit: pene dixerī carere remedio.
Ipā namq; est lues: de qua figura
liter dicit p ꝓphām. Ecce ego mit
tā vobis serpentes regulos: quibꝫ
nō est incantatio et mordebūt vos.
Recē igit a ꝓpha mortifeis basilisci
venenis morsus inūdie gpat: qua
pinꝫ ille olim venenox auctor et
princeps et periit et penuit. Nam
ante sui q̄ eis cui inūdēat intemp
tor: pulcꝫ in hoīez mortis virꝫ est
fundēt ipe se pdidit. Inuidia enī
dyaboli mors intrauit in orbē tra
mittentē aūt eū qui sūt ex pte eius.
Dicut eū ille qui pinꝫ eulcē malu
pestē corruptꝫ ē nec medelā pūe
nec fomentū vllus curationis ad
mulcit ita et hy qui hysdē se pcu
entes morsibꝫ tradiderūt: oēm opē
sū incantatoris excludūt: qua cū
vtiq; nō culpis alioꝝ quibuslibet
sed psperitate cruciēt erubescē
tes ipam prodē veritatē extrisecꝫ
sibi quasdā supfluas et ineptas
causas offensionis inqrūt: quaꝝ
q̄ōmodis falsē sūt vana curatō
est cū illud mortiferū virꝫ qd nō
pulcꝫ prodē lateat in medullis. De
quibꝫ alibi ille sapientissimꝫ gpe
rendi expūit. Dū momordeit serpēs
in sibilo: nō est habūdancia incan
tatoris. Sic eū sūt tacti morsibus:
quibꝫ solus sapiencū medicina

nō subuenit. Nam vsq; adeo iocunda
lus est ista pncipes ut blandimētis
exalperet. mollet obsequijs immue
ribꝫ irritet: qua ut ide salomon
ait: nichil sustinet zelus. Cuīto ei
amplꝫ alꝫ aut hūilitatis subiectio
ne aut patīe vtute aut munificen
tie laude ꝓtecerit. tanto ille maiori
bꝫ inūdie stimulis iactatur: q̄ nō
nisi ruinā aut mortē eis cui inuidet
scrupulat. Denicꝫ illorū vndecim
prīar charū zelus in trū nulla inoxiꝫ
frīs subiectione potuit delinivi:
ut de hyis scīptura q̄memoret. In
uidebant aūtē ei frēs sui. eo q̄ dile
ctꝫ eū pr sui: et nō poterāt ei loqui
quicq; pacificū. donec zelus eorū q̄
nulla germana obsequētis atq; sub
iecti sustinuit blandimēta: mortē
eis cupiens vir posset vendicantis
frēne crimine lacerari. Electis ergo
vicijs pncipiorē atq; ad purgan
dū difficiliorē ēe consultat inūdiā: q̄
ipis remedijs quibꝫ reliqua extin
guūt accendit. Nam vbi grā q̄
dāpnū sibi illatū dolet: largitatis
q̄ pensatione curat. Cui de illata
iniuria indignat: hūilitatis satisfac
tione curat. Cui dū illi facias: q̄ de
hoc ipō magis q̄ te hūiliorē ac be
nigniorē sentit offendit: quē non
ad iracūdiā cupiditas que pūo de
linit. non iniurie telio aut amoris vl
tionis accendit que officioꝝ vincit
blandimentis. sed succellus trū a
liene prosperitatis irritatur? Cruis
autē est qui se ut satisfaciat inuidē
a bonis corruere aut a ꝓspeis alie
nari: aut calamitate aliqua op
tet inolui: Cuiappti nō totū q̄ q̄
in nobis viuidū est et quasi vitali

vegetacione scī spūs aiatur: vno tē
to hui⁹ mali morsu basiliscus īteri
mat diuinū cui ipossibile nichil ē
ingiter iplorem⁹ auxiliū. Cetera ce
ni venena serpentū idē carnalia
pcā uel vina quib⁹ ut ceto īnoluti
ta facile expurgatur hūana fra
gilitas. Hūt aliqua vulnerū suoz
in carne vestigia: quib⁹ ḡ̄ius tre
nū corpus punctissime cōtunel
cat tū si thyriace remediū aut il
lā salutarē vborū medelā aliquis
peritissim⁹ carminū diuinorū
incantator admoueit ad pcurā
aīe mortē puncies viruleuta non
pnent. Inuidie aūt quasi a regu
lo serpente effusū virꝰ: vitā pacis
religionis ac fidei pulcꝫ vulnꝰ in
corpus ecclie excludit. Non ei
adūlus hoiem sed plane adūlus
deū blasphem⁹ extollit: q̄ nichil
in fre aliud nisi bonū meritū car
pens non hois culpā sed dei tūi
udicia reprehendit. Hec ergo est
illa sursū germinās amaritudis
radix: que se erigens ad supna in
cōtumeliā ipi⁹ qui bona homi
ni ꝓtulit tendit auctoris. Nec quēq̄
moueat q̄ deus multorū se serpē
tes regulos: qui eos quorū crimi
nib⁹ offendit mordeant ꝯminat.
Nam licet certū sit deū auctorē
iudie cē nō posse: equū tū et di
uino dignū est iudicio ut dū bo
na data hoīb⁹ conferūt et super
bis ac reprobis denegant: eos q̄
sedīm aplm tradi in reprobū sē
sum merent quasi ab ipō milla
pcurat et ꝯsumat iudia sedīm il
lud. Ipī me ad emulacionē irrita
uerūt in nō deum: et ego ad emu

lacionē inducā illos in nō gentē.
Hac btūs pyamon deliberū nos
trū quo de p̄mus cenobii scolis ad
sedīm anachoreseos gradū tende
reperam⁹: disputacōe ardenti
mflāmauit. Nam primordia solu
tarie ꝯmoracionis: cuius sedā pol
tea limꝰ cathi plenꝰ alleuit:
ipō p̄mū inbuente preceptis.

Explicit collano pyamois abbis
Incipit collano abbis johis de ci
ne cenobite et heremite decanoꝝ

Post dies admo
dū paucos ma
ioris doctrine
cocio pralectis
rursus ad abba
tis pauli cenobii
bū cūcta spūs alacritate pre
mis. Ubi licet plus q̄ ducentoz
frū uis moraret: in honorem
tū solēpnitatis que id tpis age
batur infinita de aliis quoq̄ a
nobis monachoz curia ꝯfluxe
rat. Nam p̄ois abbatis q̄ ede
rat. Nam p̄ois abbatis de
cenobio p̄fuerat: anūlaria de
polino solēpnit celebrabat. Cuius
quenty idcirco factus mēsionē:
ut pacīam cumulā frīs que sub
p̄na tocꝰ ꝯgregacois huius in
bui eis daret lenitate breuiter p
stringam⁹. Nam licet alias opus
hui⁹ tendat intencio: ut celebri
abbatis iohis qui derelicta hēmo
illi se cenobio cūcta humilitatis vi
tute subdideat pferam⁹ eloquia:
nequaq̄ tū putam⁹ absurdū. Si
absq̄ vlla circūcione vborū mul
na studiosis quibuslibet ut credim⁹
vtutū edificacio ꝯferat. In igit

ti utrāq; atrio sub diuali illa mona
chor multitudiē p duodenariū dis
tinctis ordinib⁹ coniidente: cū q̄
dam fr̄ suscepti ferculū paulotar
dius intulisset sub occasione ultus
tarditatis p̄dictus abbas paulus
qui int̄ turbas mīstrantiū fratr
sollicite discurrebat exerta manu
palma eū sub oīm pcussit ītuitu:
ita ut sonitu cunā adūlationū ul'lō
gis consistentiū auribus resultaret.
Hoc autē ab eo idcirco factū est ut cūc
tis qui aderant iuuenis pacīam
patefaceret: et oīūs qui int̄fuissēt
tali spectaculo modestie erudirēt
exemplo. Cū maturo aūt ordine se
nior fecisset cōsilio: res probauit.
Nam memorabilis pacīe iuuenē tā
ta id ei⁹ mentis lenitate suscepit: ut nō
nō nullo ex ore eius sermo plausus
uel tenuissimū murmur tacita
labiorū agitatione signauit: sed
ne ipa quidē oris modestia atq; trāu
quillitas aut color saltē q̄tulūcūq;
sic mutatus. Cū d' frēm non solum
nobis qui nuper de syrie mōsterio
uenientes pacīe huius ūtutē tā eui
dentib⁹ p̄ceperamus exemplis: sed
cunctis qui exptes nō erāt talium
studiorū ita murū fuit ut cunctis
mus viris papua p hoc frēm ofer
ret instructio: qō scilicet cunctā si
pacīam eius correptio pīna nō no
uerat ne spectaculū quidē tante
multitudis ulla ultū ipius rubo
ris ītuxisset indicio. In hoc ita
q; cenobio reperimus antiquissi
mū senē nōie iohēm: cuius ūba
patiē et hūilitatē qua cūctis oībus
p̄minebat. nequaq; silentio p̄te
rēnda censuimus: cuentes eū hac
maxime p̄fectione uigusse que cū
cte ūtutū oīum mīr ac toti⁹ spūalis
structure solidissimū fundamētū.
a nris polity exulat ītitutis. Dū
non murū est nec ad illorū sublimi
tatē nō posse conscendē: qui nō di
cā usq; ad senectā nō possumus per
manē sub cenobij disciplina sed
vix biennio subiectiōis iugū susti
nere contenti. ad p̄sūptionē noxie
libertatis prauo euolamus: cū tū ipso
illo puo tpe nō sed in illā districtio
nis regulā sed pro nrī arbitrij li
bertate utriusq; senioris ubiuis im
peio: ut nō pacē frēm edisce: sed
tps adipiscende lucēne expectate vi
deam. Hūc ergo senē cū in abbatis
pauli cenobio vidissemus: etatē p
mū et grā; viri qua erat p̄ditus am
murati dimisso in trā ultu p̄cari
cepimus ut nobi pandē dignaret. quā
ob rām reluctā hēmi libertate et illa
p̄fectione sublimi. qua eū p̄ ceteris
eiusdē vite viris fama celebrauc
rat: cenobij iugū subire maluisset.
Ille velut īparem se anachoretice
discipline et sublimitate tāte p
fectis indignū. ad iuniores scolas
reuisse dicebat si tū uel ipōrū in
stituta sed in p̄fectionis meritū
posset implē. Cuius p̄fectionis hu
militatē cū refragatio nrē dep̄ca
tionis excluderet: ad extremū ita ex
orsus est. Anachoreticā disciplinā
quā me deseruisse miramini. nō so
lū nō respuo nec refuto: sed tota
pectis penetratione spicto: atq; cul
mino. In qua p⁹ triginta āios q̄s
in cenobij gregatione tulieram:
ita alios uiguisse me gau
deo: ut inter illos qui eā ul' mediocri

appetebant nō vlq̄quaq; legunt dē-
notarer· Sed q; degustata eis puritas
sollicitudinē interdū carnalū rerū
mutabilata lordebat· reuirē ad cenō-
bū quodis vilū est: et ut pmptior
arrepti planioris ꝓpositi gūmacio se-
quētur· et minus cēt de p̄cūpte subli
mioris pfessionis difficultate picu
lū· Quelis enī est deuotū i minoribus:
q; indeuotū i maioribus pfessionibus
inuenri· Et idarco si quid elatis ym-
mo libeis fortasse ꝓtuleō quelo ut
nō iactantie vicio· sed edificacionis
viē depromptū studio censeatis:
qua vobis tam studiose quēntibus
nichil de veitate existimo subtrahē-
dū· Arbitror enī mstructionis vob
aliquid posse couferri: si paulisp
hūilitate depolita simplicit oēm
ꝓpositi mei patefeceō veritatem·
Confido enī qua nec aput vos de
lubitate dictorū cenodoxie notā: ne-
q; apud scām meā de suppressiōe
veritatis quodā mendacij crimē
incurrā· Di quis igit secretis yere
mi delectatus obliuioni tradē po
tuit hūana gloria· ac sedim thē-
mā dicē· et diē hois non deliderā
ui tu scis: ego quoq; id dño iua gē
cia largiente· nl' allecutū nl' certe
allequi ānlū fuisse me fateor·
Itaq; pio dū nrī munē memini
me in hmoi raptū frequēti ex
cessu ut obliuiscerer me sarcina
corporee fragilitatis indutū· mē
tēq; meā ita ouis exteriores sensꝰ
subito respuisse· et a rictis mate
rialibus rebus oiodis exulasse ut
neq; oculi mei neq; aures mee ꝓpe
fungent̄ officio· et ita diuinis me
ditacionibus ac spūalibus theorus re-
plebat̄ aīs ut sepe ad vesperā n
bū me prepisse nesciē: ac sepīus de
re hesitās absolucionē iemuj penit
dubitarē· Ob quā ēnā crām sepē
dierū abus hoc ē sepē pariuacio
rū paria sequestrū in puerro id ē
ad manuēli sporta die sabbati ꝓpo
nūt̄: ut refectio p̄timilla non late
at· Crua gluetudie illis quoq; obli
uionis error excludit̄: ut expleti
ebdomade curlū ac solēpnitatē die
ipīs reuolutā finitis panū nūs fe
riatus q; diei sacre et egregiā
nis solemp̄itas solitarū lacē nō
possit· Qd' si enā hūc ordinē ille
quē ꝓdyrmus mētis excellus toue
turbaueit: nichilomus cotidianu
opis modus dierū nūm signficās
arcet errorē· Et ut ceteras hēmu
vtutes silencio p̄mittā· nō enī ē
nob de earū nūcessitate ac multitu
dine sed de solitudīs ac cenobij q̄
ne tractandū· causas pono ob q̄s
illā delere malueri quas enā nos
agnoscē voluisse breuit explicabo.
Quōs q; illos quos cōmēoraui so
tudinis fructūs· quibꝰ e diuerso sub
luuionibus meritis dixerī ꝓponē·
dos· breui oīōe pstringā· Qm di
ergo caritas cōuī qui in yereino
tunc tpis morabant̄ habitatē no
bis largiendo diffusione solitudīs
valitate largita ē· q; diu maior
bus remoti secretis· frequētissi
us celestes illos rapiebam̄ excess
ruens multitudo parande hūanī
tatis necessitate seculi nōs mul
generū curarū discrecionibus agg
uabat· solitudinis plane tran
quilla secreta· et illā cōtēplatiōnē

angelice bītudinis cōparandā·ī
caducabili deliderio ac toto aī ardōe
certans cum·Sed cū maior ut dixi
nūs frūs habitacionē illis solitu
dinis repellere expetē: et coangul
tata vastacionis hēmi libitatē nō mō
ignē vllū dumē templacōis fru
gifere ferre·sed eaā multimodis
mētē carnaliū rerū vinculis ipe
diret: elegi huius discipline utrūq
iplē ꝓpositū q̄ illa tam sublimi p
fessione carnaliū necessitatū pro
tusione torpē ut si nī illa libitas
ac spūalis denegat excellus abier
ta tū crastine diei penury sollicitudi
ne euangelia me pcepti cōsumma
no solet·et id qđ ni de illa theo
retica sublimitate subtrahit hac
obiē subiectione penset·Quīū
namq̄ ē cuiuslibet artis ac studi
disciplinā quēpiā ꝓficere: et ad p
fectionē eis minime puenire·Cūū
obiem qūis nūc in hac solacioē
ꝓfruar quodis: breuit explicabo·
Dos utrī illa solitudinis lucra hu
ius būficijs valeant cōpensari·
digesta narracione ꝓpendite:
ꝓquā eaā hoc ꝓbare possibi
le est· utrū fastidio an delidio so
litarie illius puritatis·hus malue
rim cenobij angustijs coartari·
In hac igit solacione diurni ope
ris· nulla ꝓuisio vēdicionis ul'co
emptōis· nulla dilcōnio· nō ānu
narius ieuntabilis cura· nō collia
tuid tpaliū rerū: qua nō tūm ꝓpis
sed eaā multorū aduenētū vti
bus necessaia ꝓparant· Postre
mo nulla arrogancia laudis hūa
ne: que īmūdior oīb hus in cō
spū dei eaā magnos hēmi labo
res frequent euacuat· Verū ut in
illa anachoretica disciplina illos
elacionū spūaliū fructūs·et exiaa
bilis cenodoxie pcula ptereā: ad
hoc grāle aūctorū pondus id ē gēm
parandi victus sollicitudinē reu
tamur·Crue eoulq̄ mensurā nō
dicā illis antiq̄ districtōis excellit:
que vsū olei penury nesciebat: sed
ne hac quidē nrī tpis remissione
cepit eē contentā·in qua vno olei
sextario in die q̄ lenticule modio ad
uenientiū vsibus ꝓparato· tociens re
fectionis āmue explebant offina:
ita ut duplicato nūc aut triplica
to modo necessitatis victual' vix
queat expediri·Et in tūm aput nō
nullos vis noxie huius remissiōis
increuit ut aceto muriaq̄ puriris
nō illā vnā olei admisceat guttā
quā pcessores nrī qui hēmi insti
tuta maiou abstinētie vtute secta
ti sūt· repellendo tūm cenodoxie g
na instillare solueuerāt: sed īfir
mentes egrotaciū pro salubi calei
plus olei q̄ ante est suffundāt: et
nē duos cibos ꝓpria suauitate dis
tantes·qui singillatim duīsoq̄ tpe
monachos refice iocūdissime po
tuissent· sub vnis saporis oblec
tacione prepiant· In tūm sane hec·
A·l·k·n·h·cic·l·r materialiū re
rū possessio superexcreuit: ut sagum
quoq̄ qđ ablq̄ vēcundia referre
non possūm sub obtētu hūanitatis
ac susceptōis hus anachorete ī
suus hīe cellulis coperit· Vt illa
ptereā quibus attonita aīa ac spi
ritualibus theorijs semp ītēta spe
cialis inguat cōcursus celuret fra
trūm susceptōis quoq̄ ac deductio

nus officia mutuas visitacões di
uisarūq; fabulacionū atq; occu
pacionū ītermīabilē curā: quax
etiā illo tpe quo hec vident ipedi
mēta cessare. tū aīm cōsuetudina
rie īquietudīs assiduitate culpeu
lū. expectacio ipā dilatendit: at
q; ita fit ut anachoreleos illa lib
tas huiusmōi nexibus īpedita. ad
illā cordis ineffabilē alacritatē ppe
dito nō pueniat accessu: ac fruc
tū hēmitice pfessionis amittat.
Cum ci nū in ogregacōe mūt atq;
in turbis posito fuit denegatus:
saltē quies aīe cordis q; tūquillu
tas ab oīūb occupacōib absolu
ta nō deerit: que uli illius quo
q; qui in solitudīe gmorant presto
fuit: labores quidē anachoreleos
sustinebūt. fructū nō ipi fraudabū
tur. qui nō uli quieta mētis sta
bilitate gquirit. Postremo etiā
si nū in cenobio constituto ab illa
puritate cordis aliquā fuit īmunu
tū. ero solus euangelica pcepti gpē
cacōe gtenty: qd certū est oīūb
illis hēmi fructib nō posse post
poni ut salucet de crastino nichil
cogitē et usq; ad finē subiecto ab
bati illū aliqtenus videar emulari.
de quo dicit. humiliauit semetipm
factus obediens usq; ad mortē: mēar
q; illis vbis humiliter dicē. quia nō
veni facē uolūtatē meā sed volun
tatē eius qui misit me pīs. Ger
mans. Cqua te vtiliq; pfessionis
nō q; admodū multos pīcipia tā
tūmō gtigisse sed ipā fastigia ac
cendisse manifestū est: quis nā
cenobite quis hēmite sit finis op
tatus agnoscē. Nulli nāq; dubiū

est nemine de hīs uel fidelius pos
se uel plenius disputare: q; illū qui
vtrāq; pfectionē longo usu et mu
gistra experientia gessit. meritū
earū finēq; veridica pt illuminare
doctrina. Johānes. Omū eundēq;
hoiez in vtraq; pfessione pfectū
ee non posse absolute pmūitare
potuisse: uli me paucor admo
dū retardaret exemplū. magnū
siquidē e in qualibet earū gliūmari
quēpiā repiri: q; tomagis ad pfe
nū vtrāq; plicē arduū ac pene
dixerī hoi īpossibile ee plpicuū
est. Ord' tū si qūq; pueneit: non
statim ad grialē formulā referri
pt. Non enī a pte mūna id e cō
sideracōe paucor: sed de hīs que
multor q; imo oīm cubiatēt volū
tati: vnūsal' est regula ponēda
di qua nō rarissime atq; a paucis
simus optinēt: ac possibilitatē q
mumis vtutis excedit. uelut cupi
dinone hūane fragilitatis nūq
q; cōtella. a pceptis suis grialib
sequestrāda: nec tam pro exēplo
q; p miraculo pferenda. Sobiem
id qd mgritus sedm mediocritatē fi
lius mei breuit ītimabo. Finis nō
cenobite ē oūs suas mortificare
et crucifigē volūtates: ac sedm e
wangelice plois salutaie mādata
nichil de crastino cogitaie. Cum
pfect, plus a neie uli a cenobi
ta īpleri posse: ciuissimū ē. Cum
virū plapas, pheta describēs: mi
bificat atq; collaudat. Qui audiēs
a labbio pedē tuū facē uolūtatē tu
am ī die scō meo: et glorificauis
eū dū nō tuas vias tuas et nō in
uent voluntas tua ut loqris sermo

tūr delectabeis sup dnm et fultol
lā te sup altitudinē tre· et pabo te
hēditate iacob pris tui· Os ei dñi
locutū est· Hēmite nō pfrō ē exu
tā nētē a ctis hie treuis: eāq
qūtū hūana ībecillitas sinit viuē
tū xpo· Cuē virū ihēmias pphā
describēs· brūs mq vir q tulit iu
gū ab adolescētia sua: sedebit solu
tus et tacebit· et leuauit se sup se·
Psal multa quoq Dilis pellicano
solitudinis: vigilauit et frūs tū
cut passer vnus i tecto· Ad hūc
igit finē quē vnuloq pfessio
nis ee pdixim⁹ nūc eox vtiq pue
neit: frustra et ille cenobij et iste
anachoēos expetit dilapluna·
Deut eū vtutē sue pfessionis iple
uit· Dz hoc· ſ·ſ·f·n·p· i·t·i·h·n·
id ē nō integra et i oīb⁹ glūmata
pfrō: sed ps pfrois ē· Nara ē ergo
et pauallis dono dei gaella pfrō·
is etēi vē et nō ex pte pfrūs est: q
et in hēmo cqualoē solitudīs· et i
cenobio ībr mutates frm eqli mag
nanimitate sultētat:· et ideo i vtiq
pfessioē p oīa glūmatū inenie dif
ficile ēqt nec anachoreta·a·h·n·oc
p·r·n·s· id ē cōtēptū ac puacoēm
materialiū rerū nec cenobita theo
ricā ad integrū pt allequi puritā
tē· licet vtrūq abbatē moysen p
fectū atq patriarchū duos q macha
bios nouerī possedisse:· q ita erāt
in vtiq pfessione pfri ut vltra
quās hēmi actolas secedētes ila
bilit secreto solitudīs palce
rent: qūtū in ipis erat nequaq
īquirerēt hūana glōria· tū ita
frequēcā ad fragilitatē ad se cō
currentiū sustinebāt· ut cum ad
eos visitacois ul' pfrūs grā īuīa
frm multitudo gluer:· tam iugē pe
ne sulcepcois īquietudinē īmobili
pacīa toleantes· nichil aliud ul' di
cialle ul' exaudire oī vite sue tpe cre
dent· qū ut coīb⁹ frīs aduersantū
officijs deseruiret: ita ut apud auc
tos eet ābiguū· i qua potissim pro
fessione eoūdē eet maior īdustria·
id ē vtrū illa hēmitica paritate
an in ista gsiacoē si magnanimitas
eox mirabilis aptaret· Dolēt aūt
nōnulli ita diuīno silēcio solitu
dis efferari ut pris hoīm glōria
phoreteāt: et cū nel paululū a se
cretis sue solitudīs· itrucieute frm
visitacoē discesserīt· notabilū mē
tis angore et eucētibs pusillanimita
tis indicijs estuare· Cd' ul' maxīe
his euenire gsueuit q nō pfrē i ce
nobijs īstituti nec exercitis prioib⁹
vicijs ad solitariā se vitā īmatuio
deliberio tūsulerīt: qui i vtiq pte i
pfrī semp ac fragiles· quocūq au
ra gmocois īpulerit· īclinauit· sic ā
q admodū glōria ul' ut pellacoē
frm īpacient exestuāt:· ita i solitu
dīs gsistētes eis ipis qd' expetūt silē
tij nō ferūt x valitatē: quippe qui
ne ipāz voēz norūt ex causa delibe
rari ul' expetī dēat solitudo:· sed
hanc ee vtutis ac pfessionis ustiq
existimāt sūmā: ut frm gloria
declinātes hūanos trūmō refu
giāt aspūs· Germanus· Cuno
ergo ul' nob' ul' ceteis q tuīdē fra
gilitatis atq muleie sē remedio
poteit subuenire:· q cenobialib⁹
disciplis tenuit īstituti aīm expul
sionē oīm vicioz hītacionē solu
tudīs repum⁹ affectare· Vl' quo

pacto ĩturbate mẽtis constanciã
et ĩmobilẽ pacẽ poteimꝰ apphen
dẽ firmitatẽ: qui ipãs quõdãmõ
scolas et exercitacõis hyus palestrã
ĩ qua ad plenũ eruditi ac pfecti
piapia nrã debuerãt itẽpestiue
intimissa cenobij gilacõe delinq
imꝰ. Qualit' ergo nũc solitarie cõ
moratẽs. pfectũ longanimitatis et
pacẽ sequent': ul' q̃ admodũ has
tibi mẽe uel celle vtutes explora
rex ĩternor motuũ stimã depheñ
dit? Ne forte q: ab hoiũ stimo se
gregati: null' eorũdẽ irritacõib' p
uocam' falsa estimacõe decepti
quillitatẽ nos mẽtis ĩmobilẽ possi
dẽ credamꝰ. Johẽs. Ju ueritate q̃rẽ
tibꝰ medicinã i medijs cuiacõnũ
ab illo uerissiõ aiãr medico celle
nõ put': hyus plenitũ q̃ ualitudines
suas nõ despando ñ negligẽdo ꝺcep
serint. nec uulnerẽ suor picula cela
uerit. ñ medelã pñẽ pcia mente
respuerit. sed p lãguoꝺbꝰ ignorã
ne ul' errore ul' nctãtate ꝺstrictis hu
milꝫ et tandẽ cauta ad celestẽ me
dicũ mẽte ꝺfugerit. Ideoq; nosse
dẽmꝰ q: si ad solitudinẽ ul' ad ab
dita loca nõdũ cuiatis uicijs cece
camꝰ: effrẽis eor tũ repimat' nõ
extinguat' affrẽis. Iactat ei mẽ
nos ymo eã serpit' radix oĩum q̃
extirpata nõ fueãt pcor: quã ad
huc in nob' uiuẽ hyus idicijs depheñ
dimꝰ. Vbi grã cũ in solitudie cõ
stituti aduentũ trium ul' breuillu
mã eorũ mora cũ quadã estuãtis
ai anxietate suscipiamꝰ: ice ad
huc ĩ nob' unanimitatẽ ĩ pacẽ so
mitẽ noueimꝰ. Cũ nõ cuiuslꝫ tris
speamꝰ aduẽtũ si eo p necessitate
aliq̃ paululũ forsitã demoratẽ ul'
tacita idignacio animã eis culpa
ueit tarditatẽ: et mẽtẽ nrãm in
modice expectacõis collectudo tur
baueit: ire atq; tristiae maiestẽ
in nob' uica reside ꝺstãe nre. pbant'
examẽ. Itẽ si frẽ ul' codicẽ ad legẽ
dũ ul' qualibet aliã ad utendũ spe
cẽ postulãte a nobis illis petacio nra
taueit a illũ negacio nra expulerit:
dubiũ nõ est nos adhc auariae seu
gilargurie laqueis ĩpediri. Ꝺ si
recordacionẽ frẽ nob' ul' cogitacio
libita ul' series sacre legis attulerit
et in ea quadã nos senserimꝰ nulli
nõe pulsatos: scamꝰ uerdũ extẽ
tũ in mẽbris nris fornicacõis aridi
tẽ. Si nõ de spacõe distinctionis nre
ul' ĩmillionis aliene ul' tenuissimã
mẽtẽ nrãm cẽptaueit elacio: etiã
est nos dira lupbie pestis corrup
tos. Cũ hec gñ uicioꝝ ĩ corde nro de
phendeimꝰ idicia manifeste agnos
camꝰ nob' nõ affrẽa sed effrẽa dei
pcã. Que utiq; pallationes si nos ap
ꝑ gilacõi miscueimꝰ hyãne pnis
de cauerimꝰ nroꝝ sensuũ pcedencia
pbant se nõ tũc p mũ ei erupisse
nasci: sed tũc demũ q: diu latuerit
publicari. Et ita unusquisq; uicioꝝ
dices ice defixas certis idicijs cor
solitarius depheñdit: quisq; pur
tatẽ sua nõ hoibꝰ obtentui sed ulli
cõspectui ĩmolatã studuerit exhi
bẽ quẽ late oĩa cordis archana
nõ put'. Germanꝰ. Arguitur
quibꝰ ĩtẽ unitatũ indicia colligũ
et roẽm dilectionẽ ac egritudinũ
id ẽ quo pacto uica que celanti' in
nob' ualeãt depheñdi: lunde sanã
ꝑ apte pcepimꝰ. Oĩa ligẽ cordis

na exprienna ac diuturnus cogitacō-
nū nrāz motibꝫ ita ut dicta sūt ī
tuem. Dupē igit ut q̄ admodū p
bacoēs cauleq̄ morboz eudētis
cia nobꝫ rōe patefē sūt: ita eiā cu
racionū medela mōstret. Nulli nā
q̄ dubiū ē illū posse rāllime de re
medijs malaz valitudinū dispu
tāe qui earū pus cās atq̄ origines
egrotācū ꝫcia atteſtāte deprhende
rit. Itaq̄ licet doctina bītudis tue
vbiq̄ nr̄oz archana nudaueit. q̄
sit ut spare eiā de remedijs aliquid
audeam. q. q̄ tā eudēs declāno mo
bi spē remedij polliceꝫ tū q̄ pmū ut
ais ī ꝫgracoibꝫ ūcū salutis acqui
rit. et sanū in solitudīē ē nō pūt. ī
quos pus cenobioz mediana sana
ueit: pnuciosa rurū despeacoē cō
dimus. ne forte q̄ impfī cenobū re
liq̄mus: neq̄q̄ iā in hēmo pfī esse
valeamus. Johēs. De morboz cu
rū curacōe colligatis remediū salutāe
deesse nō poteit. Et ideo eodē mō q̄
pmulcoq̄ vicī deprhendūt indiaq̄:
eiā remedia sūt queinda. Nā q̄ad
modū solitarijs hūane ꝫsacoīs
vica dyrimꝫ nō deesse: ita vtutū
studia et īstrumēta sanitatū oībꝫ
eiā ab hūana ꝫsacoē discretis
posse supperē nō negamus. Cū se q̄
inpacie sue ire pturbacoībꝫ ītur
sari illis q̄ sup oīdimus idigis vis
quisq̄ deprhendeit. contrijs semep
sū obiectoībꝫ sp exiceat: et ꝓlixis
sibi multimodis īuriaz dispēdio
rū geneībꝫ. uelud ab alio sibimet
irogatis alluefactat mēte sua ī
oībus que īferre ipbitas pt pfīa
hūilitate succūbē atq̄ aspēa sibi
quecq̄ et itolerabilia frequēt oppo
nēs q̄ta eis occurrē deat lenitate oī
ingit cordis ꝫtricione mediteꝫ. et
ita respiciens ad illas cōrū oīm sue
ipīꝫ dñi passiones vnuila nō solū
ꝫsacoz sed eiā penaz grā īfeiora
meritis suis cē pmūcians ad oēm se
dolorū tolerancā pparabit. Cum
aquā ad cetus frūi aqua sueit īmuta
cione ī uocatus q̄ nō pt nō ul raro
eiā districtissimus hēmi accolis p
uenire. ī si mentē suā eiā p leuib
q̄buscq̄ rebus deprhendeit tanta con
cia sibi fuisse cōmotā ut quadā occulto
rū motuū seuerissimꝫ ceusoz mox
sibi illa durissima īuriaz genera
quibꝫ ad pfectā tolerancā semet
ipm cotidianus meditacoībꝫ exce
bat exprobret: atq̄ ita se obiurgās
et increpās alloquat. Tu ne es ille
bonꝫ vir qui dū te in illa solitudi
nis tue exceres palestra. oīa supea
turū mala ꝫstantissime plumebas.
qui dudū cū tibi nō solū cūmas qui
dorū acerbitates vīn eiā intolerā
ta supplicia ipē ꝓponēs catis validū
atq̄ oīs p̄cellas īmobilē te credē
bas. Quō īuicta illa pacia tua le
uissimꝫ vbi pluuione ꝫfolla ē. Quō
domū tuā sup illā solidissimā pe
trā tanta ut tibi videbat mole con
structā leuis aura cōmouit. Vbi
est illud qd̄ iam tidudia bellū in
pace deliderans pclamabas pacꝫ
sum et nō cū turbatus. et cū pplia
pba me dñe et cato cor meū. īterro
ga me et ꝫgnosce cemitas meas et
vide si via iq̄tatis ī me ē. Quō in
genuē ctamis apparatū exigua hoc
tis vmbra cōtruit. Tali ergo semz
ipū ꝫpūctoīs aiadūcione ꝫdepnās
ultā ai sui ꝫmoctūcula cē nō sinat.

sed acriore carnē suā remm̄ ac vigi
liax correptōe castigans·ac nigri
bus cōtinēne penis culpā siue mobi
litatis exterminans: id qd' ad plenū
exoḡre in cenobiū ḡsuetudine debue
rat in solitudīe ḡstitutū hoc exā
tacois igne ḡsumat· Illud sane ad
obtinendā iugē ac stabilē pacīaz
constant atq; īmobilit' ē tenendū:
nō licē nobis quibꝰ lege dīna non
solū vlco īuriaz·sed eā meōra
phibet' cuiuslibet detimenti·ul' irri
tacois obtentu ad iracūdiā cōmo
ueri· Qd' eīm grauꝰ aīe p̄t' euen
re dispendiū:· q; ut p ḡnotionis
subitā cecitatē·veri atq; etni lu
mīs claritate p̄uata·ab illis qui
nutis et hūilis corde ē ḡtempla
cōe discedat· Qd rogo pnotionis
qd ne deformis· q; ut quis honesta
tis iudicū et regulā atq; disciplī
nā rē discretionis amittat:· et
ea sanꝰ ac sobrius p̄tereat· que ne
temulēt' quidē qs ac sensu indi
gens venabilit' admisceat· Hꝯ
ergo et cetēa hꝰ silia detimenta·
si quisq; p̄pendeit:· nō solū vniūsq;
dāpnoz genera·sed eā īuriarū
atq; penaz queriq; p̄t' a crudelis
simus irrogari facili sustentacōe
despicet: nichil dispendiosis ira
cūdia·nec pnotionis tūquillitate aī
et p̄tia cordis sui iudicās puri
tatem:· ob quā nō solū carnalū
sed eā illaz que spūales videnꝫ·
rerū spuenda sūt ḡmoda: si alias
acquiri ul' p̄ua nisi cū huiꝰ tran
quillitatis p̄turbacōe nō possūt

Germanus· Dicant cetēoz alue
rū id ē ire tristicie ul' īpacīe p obtec
tionē ḡtiaz rerū medela mōstra
ta est: ita eā cont' spūm formacois
qd nationis genꝰ nos oportet ad
hibere nolumꝰ edocei·id ē vtrū e
ā ḡcipīe ignis ꝑpolitus sicut illuc
malozib' irritationis argumētis
possit extingui· Qd' satis salutā
ri credimꝰ ee contrū: si nō solū ex
aggerent' in nob' libidinis īcenti
ua·sed ul' p̄tereūte mētis oculo p
stringat'· Iohēs· Quelhonē q
eā tacentib' vobis· narrationē
nrām fuerat securtura sagax nr
rogatio vīa p̄uenit: et idcīro effi
cant' eam senlib' vīs ḡpiēā ē
nō ambigo· q; quidē institutionē
nrām acumen vīs p̄cellit ingeni
Dne labore etēm cuiuslibet quē
tionis diluidat' obscuritas: cui
absolutionē eiꝰ antici pās iqsitio
quo ducenda ē antecedit· Itaq; re
medijs quidē illoz que sup̄dictus
pacoz nō solū nichil efficiūt: vti
eā multū ḡferūt humana gloria
Iram frequēcia īpacīe sue trebul
patefīā· qūtomagis alliciūs fu
peratis doloē ḡpūctois ituleritꝫ
tanto velocioē laborāntib' ḡferet
sanitatē· Ob qd' eā in solitudīe
ḡsistētes· cū irritationū fomes ar
q; materia ab hoīb' nō possit ex
urgē· cū earūdē mentiū dēū
eā de industria retractāe: ut ad
ulus eā iugi cogitationū colluvi
tione pugnātib' nobis medela p
pmptior ḡferat· Cont' spūm ūo fo
nicacois duisa rō et disp ē causa
Iram q; admodū corpi vlus libidis
carnis q; vicinitas: ita eā mēs
meōria eis ē penitꝰ subtrahenda
Datis ei pnotionū est adhuc infir
mis egris q; pectoib' ul' remissi

mā recordacionē hui⁹ passionis ad
mittē: ita ut nō nūq̄ eis eā sibi re
cordacōe scā⁹ feā⁹ ul' sacre scōis
hystoria noxie titillacōis stimulꝰ
exaret. Cuius causa seniores nri hꝰ
cemodi scōs sub pēna timor⁹ so
lent ꝯsultissīe p̄terire. Dane pfec
tissimus quibusq⁹ et sūmo affec
tū castimoīe ꝯsūmatis pbacionēs
quibꝰ se examināe valeāt deesse
nō p̄sūt: quibꝰ p̄stillima cordis in
tegritas īcorrupto ꝯscīe iudicio
ꝯprobet. Erit ergo ꝯsūmatissīo
uiro silis hijs que sup̄ dicta sunt
eā sup hac passione pbacio sui:
soluret ut qui se radices morbi hꝰ
penitꝰ iam extir passe cognouerit
explorande si volet grā salutaris
interdū eā aliquā exploratricē
sui ymaginē possit admittē. Ce
terū ab hijs qui adhuc imus fir
mi atq⁹ p̄fī sūt. hāc examinacio
nē nullatenꝰ q̄euit uluc pāi: ut
ūctionē femineā et palpacionē
quorūmō teneā ac mollē corde p
tractent. Erit eīm eis magis noxia
q̄ salubris. Ad eīm exp̄imētū
huiusmōi hoibꝰ in hac rōe p̄ti
cuppete: ubi et in ipā exploracōe
exp̄imēto ipm̄ ē qd̄ vitat et in ipa
exploracōe discrimē. Cū ergo p
fectissima quis virtute fidatꝰ ad il
lecebrā blandiēcū cogitacionū
nullū mētis assensū. nullā ꝯmo
tionē carnis in se dep̄hendit ex
pertꝰ: ꝯfectissima puritatis sue ca
pite cognouēta: ita ut ad hāc se
cūritatē puritatis ex'cens castī
tatis atq⁹ īcorrupcois bonū nō
solū mēte polliceat. ꝫ eā si corpo
ralē fecē attactū causa cuiuscūq⁹

ut colet necessitatis attuleit passio
nis sensū penitꝰ ignoret. Hinc ab
bas iohēs cū hore none refectionē
imminē sensisset: collacōez ꝯcluſit.
Explicit collatio abbatis iohīs.
Incipit collatio pynufij de p̄fine
et satisfactione. Decima.

Declari ac singu
laris viri abba
tis pynufij de fi
ne p̄fīe p̄cepta
dicturus. mag
nā materie partē
ni video: ampūtare. si humilitatis ei
laudē quā in q̄rto īstitucionū libro
qui ē sup̄ īstituendis renūciacōibꝰ
intitulato breui sermōe p̄strinxi lec
tois fastidio ꝯsulēs. hic silēcio p̄
mittā: cū p̄sertī multi illius opus
culi noticiā nō habeāt. in hāc possit
deuenire lectionem. et eis dōnū vacaret
auctoritas: si dictis meis subtra
hat. Hinc siquidē cū haud longe a
panephisi egipti ut illuc dcīm ē ci
uitate abbas et plūr igenti cenobio p̄sideret. tātoq⁹ eī in oī p̄fī
cia virtutū suaū atq⁹ signoꝝ gloria
sublimabatur. ut sibi iā videret retri
buisse laudis humane laboꝝ suoꝝ
recepisse mercedē: timēs ne sibi spe
cialis inuisa populais fauoris iactā
tas ferīn p̄mij euacuaret etiā. oc
culte monasteriū suū fugiēs ad
ītima tabennensiū mōchoꝝ secre
ta contendit. ubi nō hēm⁹ solu
tudinē nō singulais vite securi
tatē quā eīs imp̄ī quoq⁹ laborē
obīe in cenobijs nō ferētes. superba
nōnullos p̄sūptione certantes: sed ce
lebrimo p̄legit cenobio sibi iugali.
ubi tū ne villo habito sui p̄dētur

indico: indutꝰ veste ſcłaꝛi milꝭ
ut illuc mꝰ ē diebꝰ lacꝛimās p̄ foꝛ
bus exꝛubauit: atq; ad oīm genua
pꝛoluꝭ pꝛ diuꝛna fatidia eoꝝ q̄
ad explꝛandū eiꝰ in vltima cum
iam etate velud pannꝰ egeſtate cō
pulſū nō ſuꝛcē illoꝝ ꝓpoſiti ſc̄itatē
expetiſſe dicebāt: tandē ut ſuſcipe
tur obtinuit· Vbi adoleſcēti cuidā
fr̄i qui ortū ſuſcepat excolendū in
admiſſim deputatꝰ: cū nō ſolū
oīā que eidē ꝓpoſitꝰ iperabat· ul'que
iuūcti opis cura poſcebat cū admi
ratiōe tam ſc̄e hūilitatis īplēt· vin
ceā quedā neceſſaꝛia opa que ꝓter
hoꝛꝛoꝛē ſui a ceteꝛis vitabāt· ita fuꝛ
tiuo p̄ noctē laboꝛe pficēt ut dilucu
lo oīs illa ꝯgregatio tā vtiliū opꝝ
āmiraꝰ· ignoꝛaꝛet auctoꝛē· Cuiꝝ
ita tꝛiennii ferme illuc gaudēs deſi
deꝛatis tā iuuꝛioſe ſubiectioīs labo
ꝛibꝰ exegiſſet: accidit ut quidā fr̄
eidē ꝯgruꝰ ex illis vñ ille diſcelleꝛet
egipti ptibꝰ aduenꝛiꝛet· Cꝛm dñi ex
idumētoꝝ eiꝰ atq; officij vtilitate
pꝛuptiſſime cognitoīs facultatē
dñi heſitaꝰ cohibēt: p̄ explꝛa
tionē māifeſtiſſiāam ad eiꝰ genua
pꝛoluꝭ pꝛimū ſtꝛupoꝛē fr̄ibꝰ ꝯcti·
deīnc pdito eꝰ noīe qd' apud illos
quoq; pꝛepue cōtatis fama vulga
ꝛeꝛat: eā doloꝛē ꝯpunctoīs meul
ſit· qd' ſaluti tanti meiti ac ſac
doti viꝛū tam iuuꝛioſis opibꝰ de
putaſſent· Sed poſtꝯ flens vbiq;
et diabolice inſidie quaſi fruē pdi
toīs ſue īputans cām ad mona
ſteꝛiū ſuū honoꝛifica fr̄ū cuſto
dia ambiente pductꝰ ē: exiguo
illic tpe demoꝛatꝰ ꝛurſus offen
ſus ē ipīs honoꝛus ſui ac p̄matꝰ
obſequijs ac furtim cōſcendēs na
uim ad paleſtinā ſyꝛie pꝛuinciā
tēdineauit· Vbi velut nꝛi pcē ſꝛ
q; nouiꝰ in illo in quo nos degeba
mꝰ mōſteꝛij receptus hītaculo ī
nꝛā cellula ab abbate p̄cepta eſt
quauē· Sed nec illuc quidē diu ꝓ
tutis eiꝰ meꝛita laterē patuerūt· Nam
ſili pdictoē detecta atq; ad monaſte
ꝛiū ſuū cū ingenti honoꝛificentia
ac laude reuocataꝰ: tandē qd' eraꝛ
ēē opulꝰ ē· Igit' cū p̄ nō longū
tps nos quoq; egiptū peteꝛe ſc̄e mul
tuoīs deliceiū opulleꝛet: ſimo
eū affectū ac deſiderio pquꝛēteꝰ ꝛe
ta eiꝰ gꝛā ſumꝰ atq; hūanitate ſu
ceptꝰ: ut nos tꝛ̄ piſtinos ſenectu
tas ecā cellule ſue quā ī extꝛemis
oꝛti pte ſtꝛuꝛeꝛat honoꝛaꝛet hoſ
pitio· Vbi cū ſatis ardua atq; p̄
ceſſa: cuidā fr̄i mōſteꝛij regulā
ſubeūti· coꝛā oīb⁹ in cynaxi tꝛib⁹
p̄cepta tꝛadidiſſet· que in q̄tꝛo ut
p̄dixim⁹ inſtitutionū libꝛis q̄tꝛa p
tiu bꝛeuitate ꝓlexus ſū: tā inꝺ
p̄heuſibilia nobi tāq; muꝛicipia vide
abꝛenūciatoīs culmina videbāt
ut nullo mō illuc hūilitatē nꝛām
ꝛedēm⁹ poſſe aſcendē· Igit' deſpe
ratoē dereicti· et ipō ecā ualtu in
tiuā cogitationū anaiꝛtudinē nō
celantes ad btm ſenē ſatis anxiꝰ
mēte ꝛeuertim⁹: cui ptim⁹ cauſā
tante meſtitudīs īquiꝛēti· abbaſ
mans ſuiter ingenuſcēs ita cōdiꝛ
Cꝛūto magnificētioꝛ· atq; ſilimo
ingrute nobi ſermo doctꝛine tue· tꝛo
ardua p̄celſiſſime ꝛuīnationis
aperuit· et qi remota oculoꝝ nꝛoꝝ
ꝛū caligine ꝛoditi celo eꝰ aluꝛeu
oūdit: tanto maioꝛe deſperatoīs

mole depimunt. Inuenitate liquide
eis cū exiguitate virū nrāz me
rentes et minuā obiectionē igna
ue nrē cū infinita vtutis oltēle
celsitudine ferentes: puitatem
nrām nō solū ad illā nō posse p
ficē vim ecīā ab eo qd ē deficē pol
se sentims. Nam pondeibs nimie
delpeacois oppressi: quodāmō de
ūmis ad infeiora plabimt. Unū
pinde ac singulare pīdū medē
le. uris pī ferri pulueibs: ut de
fine pūe et maxīe de satisfactois
iudicio aīqua dicamus: ut certi de
remissione p̄cedentū delictoz possi
mus ecīā ad gtendendā fatigia pre
dē pfrōnis aīari. Pynubius.
Delictor quidē admodū copiosis
humilitatis vie fructibs quos eciam
cellule illis quō dā habitacōe sulcep
tus nō īcuriosa estimatōe plperi
valdeq; gaudeo: qz id qd a nobis
oīm xpianorū īfimus sola fortita
bborū lubitate papt tanta āmia
none sulcepistis: ut ea si nō fallor
haut segnis q̄ a nob dicta sūt ipleā
tis. Cūq; sciat memini laborē ope
ris vri pene dictoz nrōz exequti ī
dustria: ita meritū vie vtutis oc
cultatis tāq; si nulla ad nos corū
que cotidie excretis aura pueneit.
Sed qz idipm cūma laude digniss
mū est. qd uelud adhuc rudes īcog
nita ee nob ista scōz institута tel
tamuī: id qd a nob sedulo pol
tulatis breuit ut possum9 ꝑplecta
mur. Hoc est eūī: ut vltra possi
bilitatē nrām atq; vtutē antique
familiaritatis vie paream9 ipio.
Itaq; de pūe exhortacōe ul' meito
multi nō solū dās vim ecīā scptis
plurima vulgauerūt: mōstrantes
qūta eis vtilitas qūtaq; sit gra. ita
ut deo ptcitis factoz offenso. ia
qz ultissima pena p tantis crimibs
inferenti. si dica fas ē quodāmō ob
sistat et qī iuuti ut ita dixerī dexte
ra sulpendat vltoris. Verū hec oīa
vob ul' pro sapīa natiali ul' p īde
fesso sacrar studio lrāz ita ggnu
ta ee nō ambigo: ut de hijs pma pla
tacio nre gnsacois ioleueit. Denicq
nō de pūe qualitate sed de eis fine
ac satisfactois iudicio sollicit: id
qd ab alijs ptemissū est sagacissīa
interrogatione disquiritis. Cuap
omī brevitate atq; pendio ꝓpo
nois vie delideio satisfacē nitimur.
Pūe plena et ptā diffinicio est:
ut pīa pro quibs penitudinē ge
rimus uel quibs nra gscia īmordet
nequaq; vltra admittam9. Indi
cū nō satisfactois et idulgencie ē:
affectus quoq; eoz de nris cordibs ex
pulisse. Monueit eū vnusq; nec
dū se pcis ptinus absolutū: qū
diu sibi satisfactioni et gemitib
incubanti ul' illoz que egit ul' sibi
crimina ante oculos ymago plu
serit: eorūq; nō dica oblectacio ul'
recordacio īfestaueit mētis arcba
na. Itaq; tūc se is q' pro satisfactōe
pugilat a crimibs absolutū. ac
de ptcitis admissis venā pcipi
se cognoscat: cū nequaq; cor suū
eorūdē vinclor illecebris senseit ul'
ymaginacōe pstringi. Cūnobē
verissim9 quidē examiator pūe
et iudex idulgencie in gscia sua
nra: qui absolucionē reatq; nri aū
gsticois et iudicij die adhuc nobis
in hac carne gmorantibs detegit

et finē satisfactiōis ac īmissionis
grām pandit. Et ut hec eadē q̄ dicā
sūt significātius exp̄mant: tū de
mū p̄teita nob' vitiorū cōtagia re-
mixta credenda sūt: cū fuerit de cor-
de nr̄o p̄cūū voluptatū deliciis pul-
sationes q̄ depulse. Germanus.
Et vū nob' gignu poteit humiliatio
ms illa lēa salutaris q̄ p̄uncto q̄
ex p̄cona penitētis ita delebitur
p̄cm meū q̄ gnitū tibi fea et īiust
tiā meā nō operū. dixi p̄uīna-
bo adūlū me īustiā meā dnō
ut illud quoq; qd' sequit efficiat
dicē mereat meam: et tu remisisti
ī ipietatē cordis mei. Vl' quō ī
orōe p̄strati nosmetipos ad p̄fessi-
onis lacrimas valebimus erubescere: p
quas delictor venā q̄ sequi mereā-
mur sedm illud. Lauabo p singu-
las noctes lectū meū. lacrimis stra-
tū meū rigabo. Si p̄cōrū nr̄ōrū
meōrū de nr̄is cordibus extrudamus
quā habem' ecōtrio tenaci cul-
todire dicēte dnō. et īiquitatū tu
ar nō recordabor. tu nō memēto:
Ob quā rem nō solū operās. ve-
rū etiā orans ad p̄cōr meor re-
cordationē mentē meā de īdustā
recordare contēdo: ut ad humilita-
tē veā et cōtritionē cordis effi-
cacius īdurato. audeā dicē cū p̄pha-
Vide humilitatē meā et laborem
meū: et dimitte oīa p̄cta mea.
Cpynufius. Interrogatio vīa
ut cupiam dēm ē. nō de p̄mie q̄li-
tate sed de ei fine p̄positē et sa-
tisfactiōis īdicio: ad quā q̄ grue
ut arbitror quemlibet vīlū est.
Ceterū hoc qd' de recordatiōe p̄cō-
rū dixistis vtile sanis ac necessa-
rū est sed adhuc agentibus pen-
tentiā ut cū magi pertoris sui cō-
fessione p̄clament: quū īiquitatē
meā ego cognosco et p̄cm meū
contra me est semp. Illud etiā. et
cogitabo pro p̄cō meo. Dū er-
go agimus p̄nam et adhuc vinc
lor actuū recordatiōe mordem-
necessariū est ut ignē q̄dē nr̄e
oboriq; ex q̄fessione culpe lacrima-
rū p̄mber extinguat. Cū neq;
tamq̄ in hac humilitate cordis
et spūs contritione defixo atq; in
labore et gemitu p̄durātī hoc
recordatio fuerit q̄capita: et cō
tēa spina de medullis aie gēna
dei misereatis evulsa: certū est
cū ad satisfactiōis finē atq; īdul-
gentie meritā p̄uenisse et ab vni-
uersorū criminū labe purgatū
ad quā tū obliuionē nō aliās p-
uenit: nisi p oblitterationē vi-
orū atq; affectuū p̄stinor et p-
tām cordis atq; integrā puri-
tatē. Cruā sine dubio nullo co-
rū q̄ p ignauiā sine cōtemptū
vitia sua purgare neglexerit
allequit: nisi qui gemitu atq;
culparia mestia īiquitate gemu-
ans. oēm cordis p̄stinam exco-
erit labem. et vtute ai atq; opē
p̄clamaueit ad dnm. delictū me-
um q̄gnitū tibi fea et īiustiā
meā nō operū. et fuerit mi ta-
cite mee paues die ac nocte ut
q̄lequēt audie meantur. Cruiet
cat nox tua a ploratu et omni fa
a lacrimis: q̄ē merces opis tui erit
dnō. Illud quoq; silicē ad eū voce
dnō dirigat. Deleu ut nubē ī-
q̄tates tuas: et q̄ nebulā p̄cā

tua. Et iterū. Ego cū qui deleo iniq
tates tuas ꝓp̄ me: et pc̄oꝝ tuoꝝ iā
nō recordabor. Et ita tumultus pec
catoꝝ suoꝝ q̄bus vnusq̄sq; constri
gitur absolut⁹: duō cū omni grāz
actione cātabit. Discrupisti vincu
la mea: tibi sacrificabo hostiā lau
dis. Post illā nāz generalē baptis
mi grām et illud p̄aclissimū mūdi
tionū. qd sanguis ablutionē ꝙquirit:
multi sūt pue tc̄ni: p quos ad ex
piationē criminū pueniat. Pro eis
tū simplici illo pmie noīe salus et
na repmittit: de quo aplus petrus
penitentiā inq̄t et ḡitimū ut deleant
pc̄a vra. Et iohēs baptista uel ipe
dns. Etiam agite appropiquabit
eis regnū celoꝝ: sed eā p caritatis
affectū. pc̄oꝝ moles obruit. Caritas
enī opit multitudinē pc̄oꝝ. Dilit
enā p elemosinaz tc̄ni uulneribꝰ
nris medela p̄stat: q; sicut aqua
extinguit ignē. sic elemosina extī
guit pc̄m. Ira enā et placmarū
p̄fusione ꝙquirit ablutio delictoꝝ.
Lauabo enī p singulas noctes lec
tū meū: lacrimis meis stratū meū
rigabo. Denuoꝝ subūgit ostendēs
nō iam eas fuisse p̄fusas. Discc
dite a me oēs q̄ operamini iniqui
tatē: qm exaudiuit dns voce fletꝰ
mei. Rursū p̄ cunctū ḡtionē:
coꝝ abolendo ḡcedit. Dixi ei p̄fi
tebo adūsū me iustitiā meā do
nō: et tu remisisti impietatē pc̄i
mei. Et iterū. Parce tu iniquitates
tuas p̄mis: ut iustificeris. p afflic
tionē quoq; coꝝdis et coꝝpis: ad
multoꝝ celeꝝ remissio sibi opti
net. Scam vide iniquitatem
meā et laborē meū et dimitte oīa

pc̄a mea: papuerq; p emendationē
morū. Auferte mihi malū cogitatio
nū uāꝝ ab oculis meis: quiescite
agere pueꝛse. Discite bñfacere: queri
te iudiciū subuenite oppresso. iudicate
pupillo. defendite uiduā et uenite
et arguite me dicit dns: et si fue
rint pc̄a vra ut coccinū. velud niꝛ
dealbabunt. si fuerint rubra q̄si ui
culi velud lana alba erūt. Intēdū
etiā intellectione scōꝝ ipetrat uēia
delictoꝝ. Cui enī sat fremi suū pec
cāe pc̄m nō ad mortē: petrat et de
bitei vitā deꝰ petrauit nō ad mor
tē. Et iterū. Infirmat quis in nob:
inducat pbr̄os ecc̄ie et orent sup eū
ungentes eū oleo in noīe dñi. et o
ratio fidei saluabit infirmū et alle
uabit eū dns. et si in pc̄is sit dimit
tent ei. Pro nūq; etiā nūe et fidei me
rito labes exoquit pinoꝝ: sed in
illud. p mīam et fidē purgant pec
cata. p ḡfessionē plenūq; ac saluē
coꝝ qui nris monitis ac p̄dicatōe
saluant: qui qui ḡiti fecerit pc̄o
rē ab erroꝛe vie sue saluat aiam
eius a morte et coopit multitudinē
pc̄oꝝ. Per indulgentiā nichilomi⁹
et inmissionē nrām: ad indulgentiā
nroꝝ sacinoꝝ pueniat. Di ei dimi
ttitis hoīb⁹ pc̄a coꝝ: dimittet et
vobis pr̄ vr̄ celestis pc̄a. Videris
ergo quātos nūe aditꝰ patefecerit
clemētia saluatois: ut nemo sa
lutē cupiens delpcatōe frangat:
cū videat se tantis ad vitā reme
dns instrui. Di ei p infirmitate car
nis afflictionē iciunioꝝ abolere pc̄a
nō posse caulais: nec pollis
dicē genua mea infirmata sic a ie
iunio. caro mea immutata ē ꝓpter

oleū: q; aueꝛē sicut panē manduca
bā et poculū meū cū fletu miscebā:
clemolinaꝛ ea largitate redime·
Indigenti si nō habes qđ ipnas li
cet nullū ab hoc ope necessitas imo
pne ac pauptatis exludat: q̄quidē
et illi vnde duo tū era ingentib⁹
diuitū muneꝛib⁹ pferūt: pro calice
aque frigide mercedē se reddituꝝ
dñs repmittit· Certe absq; illius
moꝛ poteris emēdatione purgari·
Ad si pcōnē vtutū· extinctione
oīm vitioꝝ nō potes adipisci: sol
licitudinē piā erga humilitatē aliene
vtilitis impende· Ni ergo te pdoneū
huic ministeio nō ee q̄reris: ope
rire pāa poteris caritatis affectū· In
hoc quoq; si te fragilē fecit q̄libet
mētis ignauia: oꝛōe saltē atq; mu
tatione sceꝛ· remedia vulneꝛib⁹ tu
is· humilitatis affectū subnixis ĩplo
ra· Postremo qs ē qui nō possit
supplicāt dicē· pcm meū ogitū ē
fecī et iniustitiā meā nō operui: ut
p hanc ogitionē ea illud ogiden
ter subiugē valeā· et tu remisisti
impietatē cordis mei· Ad si vēcū
dia retrahēte coꝛā hoib⁹ reuelare
erubescis: illi quē latē nō pōt cō
fitei ea ingi supplicatōe nō delinas
ac dicē· iniquitatē meā cognouo et
pcm meū contra me ē semp· tibi so
li peccaui et malū coꝛā te feci: q̄
et absq; illis vēcūdie publicatōe
curare et sine ĩpeio pāa consue
scuerit· Posit illud quoq; tā
mupti tertiq; subiidii aliud
quoq; facilis adhis largita ē nob
diuina dignatio: ipāmq; remedii
opē nō ogmulcit arbitio ut idulgē
tia nꝛoꝛ sceleꝛū p nrō plumanq;
affectu dicētes ei· Dimitte nobis
debita nra: sicut et nos dimittimꝰ
debitoꝛib⁹ nris· Sicqs igit ad idul
gentiā tuoꝛ animū deliceat pue
re ipis semetipz studeat aptare in
strumētis: nec obdurati cordis pu
tania a remedio salutari fontē tan
te pietatis auitat· q; etiā si nec oīa
fecerimus nō erūt pdonea ad expi
atiōnē sceleꝛū nꝛoꝛ· ni ea bonitas
dei clemētiaq; releueit· Ozu cū re
ligiosi conatꝰ obsequia supplicī mē
te a nob⁹ oblata plexerit: exiguos
quosq; conatꝰ immensa libitate p
sequit dicēs· Ego cū ego cū q̄ delo
ūq;tates tuas ppt me: et pcoꝛ tuoꝛ
rū iā nō recordabor· Ad hūc igit
quē pdixim⁹ statū quisq; sceleꝛū
satisfactiōis cotidianis iteratis
et mortificatōe cordis et corpis
allequit: q; sicut sceptū ē sine sā
guis effusiōe nō fit remissio· sic
ītemeito· Caō ei et sanguis regnū
dei possidē nō pōt· Et iō quisq; ab
huius sanguis effusiōe gladiū spūs
qđ ē vbū dei uoluerit ihibē: absq;
dubio illa ihēmie pphie maledictō
plectet· Iram maledictus iṗ: q; p
hibet gladiū cuius a sanguine· Nul
nanq; ē gladius q̄ illū noxiū sanguī
nē quo aiāt materia pcoꝛ saluti
fundēs: q̄p reppeit melius uris
carnale frenūq; secretū relegat et
abscidit: et mortificatos vitiis ui
uē deo spūalib⁹ facit ingere stu
dijs et ita nā nō recordatōe vete
ris admilli sed spe futuroꝛ fieri
ītemet gaudioꝛ: nec tā de pteritis
malis q̄ de futuris cogitans bo
nis nō ex pcoꝛ meꝛoꝛe lacinians
sed ex etne illis letiae alacritate

pfundet⁹ atq; obliuiscẽs ea q̃ poste
riora sũt id ẽ carnalia vitia ad ea
que in ante sẽ extendit⁹: hoc ẽ spi
tualia dona atq; vtutes· Ceterũ
q̃d paulo aũ dixisti te eã de idul
tria ptitor pcor medua retrac
tare hoc fiei penitꝰ nõ oportet: q̃n
mo eã si violent⁹ irrepleit pti
us extrudat⁹· Multũ nãq; retra
hit a gtẽplacõe puritatis eius pũ
pue q̃ in solitudĩe cõmorat⁹: ipli
cãs eã sordib⁹ mũdi huius et pfa
nus fetore vitior· Dũ ei recolis
ea que sedim principẽ scli hꝰ p ignoꝛ
rantiã siue lasciuiã gmulsisti: ut
gedã tibi q̃d in hac cogitatione
posito oblectacõ nulla obrepat:
certe antiq̃ putredis ul' sola gra
gio· nãe ẽ ut tetro mẽtẽ fetoꝛe cor
rũpat: et spũalũ vtutũ fragrã
tiã id ẽ suauitatẽ boni odoris ex
cludat· Cũ ergo ptitor medua vi
cior pulsaueit scenũ: ita ab ea re
fugiendũ ẽ sicut refugit vir honest⁹
et grauis si ipudice ac pcacis
fẽie in publico a' colloq̃is a' ãplexi
bꝰ appetat⁹: q̃ vtiq; nũli se a gtactu
eius festinus abstraxeit· et ul' breuꝰ
tiuã & morã ihonestę gfabulacõ
nis admiseit· eã si gscenũ ipu
dende recpuat voluptatis· ita nãe
tũ atq; repḧensiois notã cũctor
ptẽmptũ iudicio nõ euader⁹· Ita i
gitꝰ eã nos oportet cũ fugimus ihꝰ
moi cogitacões pestifeã recordacio
ne deducti raptiq; ab eor gtẽplacõe
discedẽ et iplẽ illud q̃d in salomõe
ẽptũ· Sed exi inq̃ noli demorari
in loco eius· neq; itendas oculo tuo
ei ne videres nos angeli· inũdis
ac turpib⁹ cogitacõib⁹ involutos·
nõ possint de nob⁹ ptẽmptes dicẽ·
Hũ dictio dñi sup nos: hũ dixi⁹ nob⁹
in noĩe dñi· Impossibile ẽ nãq; mẽtẽ
bonis cogitacõib⁹ imorati: cũ pũci
pale ad turpes atq; frenos ituri⁹ fu
erit devolutũ· Dea ẽ ei illa salomõis
sniã· oculi tui cũ viderit alienã os
tuũ tuũ loquet⁹ prava: et iacebis tẽp
in corde mais· et sicut gubnator in
magna tẽpestate· Dices aũt· Ferie
rũt me sed nõ dolui: et deluerũt me
ego aũt nescaui· Deluctis aũt nõ so
lũ turpib⁹ sed eã cogitacõib⁹ fre
nis vnquis· erigenda ẽ semp ad ce
lestia nãe mẽtis itencio: sedim sal
uatois nri sniaz· Vbi ei ego cũ iqt:
illuc et mulier mea eit· Doleret ei fre
quẽt⁹ actidẽ ut dñi ul' suos ul' aliorũ
laplus ipeitor q̃spiã miserãtis re
tractat⁹ affectu: ipe eã subtilissimi
teli voluptatis pstrigat⁹ alleculu: et
intimã sub spẽ pietatis exortũ obscuro
ac noxio fine gludat· Dũt ei vie q̃
videt⁹ hoib⁹ rẽe: nouissiẽ aũt earũ
venient⁹ in pfundũ inferni· Cruaꝑ
studendũ est nob⁹ ut vtutũ potius
appetitu et delicio regni celoꝝ q̃ nox
ys vicioꝝ recordacõib⁹ nolmet ipos
ad gpũctionẽ laudabilẽ puocem⁹:
q̃ nãe ẽ tã dñi q̃ pfã pestilẽtissiꝫ
cloace fetoꝛib⁹ pfoꝛari q̃ dñs sup eã
strẽ ul' cenũ eius gmouẽ voluerit· Ꝛo
gemus aũt nos ut sepe diximus tũc
demũ pro ptẽtis castissime pẽis:
cũ ipi motus atq; affectus p quos pẽ
tenda gmulsimus fuerit de nr̃is cordib⁹
ãputati· Ꝛsd' tũ nullꝰ obtinẽ posse
se credat: nõ q̃ plus ipas cãs atq; ma
teias p q̃bus i illa collapsus ẽ cruã
oi spũs feruoꝛe lucrideit· ut vbi grã
si ad fornicacionẽ ul' adulteriũ pmoꝛ

sa bñaz familiaritate collapsus ē:
cūma felicitate ecā ipm eaz vi-
det aspcm. Aut ite li p habūdāciā
vini epulaz ꝙ ē nutrimētate lucrē
sus: illicitā ciborū crapulā cūma
disciplinā castiget. Et rursū si m
puroū aut furtū a' homicidiū a'
blasphemiā pernitiaz delicio at
ꝙ amore corrupt' incurrit: materiā
auaicie illecebrē sue deceptois ab
scindat. Di iracūdie vitio supbie pas
sione ꝓpellit': arrogācie ipi' sonu-
tē cūma humilitatis vtute ꝙellat.
Et ita ut vnūqdq; pcm possit ex
tingui: causa ul' occasio p quā ul'
ob quā admissū est debet prius
āputari. Isto etenī ciciatrū time
dio: ad oblitionē quoq; admissoz
criminū sine dubio pruenit'. Verū
ista p̄dicta oblitionis diffinitio
sup capitalib' tm̄ sit cnūb' solu
tura que mop̄ca quoq; lege dāp
nat': quoz licet p quācūnē bonā
abicūt' ul' solūmūt' affectus. ita ecā
pnīa accipit finē. Cetercū ab ilis
minutis i quib' speries multus ca
dit ut sept̄ū est et resurgit: nūq;
decrit penitudo. Aut ei p ignoza
cā a' p oblitionē a' p cogitacōez
a' p sermonē a' p obreptionē a' p
necessitatē a' p fragilitatē cī nos:
singulis diebus ul' īmo ul' nolētes
frequēt incurrimus. p qbus et cmūd
ciās dnm et purificacōez atq; in
dulgeciā dep̄cabat dicēs. Delic
ta qs intelligit: ab occultis meis
mūda me dne: et ab alienis pce ser
uo tuo. Et apls. Nō ei qd' volo fa
cio bonū: sed qd' odi malū illd ago.
Et qbus idē ecā culpās exclamauit.
Infelix ego hō: qs me liberabit de
corpe mortis hui'. Tanta cī hūs
facultate tm̄ nāli lege plabimur.
ut qūtalibet circūspectionē atq;
custodia caueāt': nō possit ad
plenū ista vitari. De istis liquidē
vnus discipulor quē diligebat dns:
abrupta definitionē pnūciat dicēs.
Si dixerimus qz pccm nō habem': ipi
nos seducimus et veritas eis nō ē in
nobis. Vnde ad pfectois culmen
ptingē cupiēti non satis pcerit
ad finē pnīe pueniss̄e id ē ab illi
citis tēperare: nisi ecā i virtutib'
illis idefesso cursu semetip̄s exp̄
extendeit. qbus ad satisfactois
indigna pueniēt. Hec enī a feruo
simus criminū cordib' q̄ ablue
ret dns quēpiā ab hmōi culpa
net: ni ecā illā bonā virtutū gra
tiā qua dns delectat' pcitia
te cordis et aplice caritatis p̄fectē
possedeit. Hic vlez abbas pynu
fius de satisfactois indigno ac pe
nitēte sine dilexit. Cui lucu
ut eis cenobio relicto malleus sol
licito p̄caret affectū: tm̄ fama sa
nctitatis solitudis mutatos ci re
tinē nō posset emisit.

Explicit collacio abbatis Pynu
fij. Incipit collacio abbatis thco
ne de remissione quadragesime

Decima pnīa
sanctī viri col
lacois hui' ītu
cūm sūmo viro ab
bate theona in
piam' euoluē
necessariū ecā ut iterū solicitus
eis breui sermōe p̄stringā: qz ex
hoc ul' meritū uri ul' grā eundē
poteit patere lectori. Incipit

adolescēs admodū parentū studio
ī pio q̄ nexus ē vinculo iugali·
¶ Eam dū pudicicie ei⁹ religiosā ce
dulitatē p̄spicāt⁹ et auspitē lap
sū lubrice ver⁊ etatis: p̄uenētos
adolescētie motus licito nuptiaꝝ re
medio cr̄ediderūt· ¶ Cū ergo hic v
nus lustri tēpus cū iuge pegisset
uenit ad abbatē iohēm q̄ tūc tē
pois meritis cādidatis electo diaconie
p̄sidebat· ¶ Non enī adhūc gradū q̄
libet p̄ia uolūtate aut ambitiōe p
uehit: sed hijs quē cūctoꝝ seniox
ris etatis p̄rogatiua et fidei atq;
uirtutū testimoīo exellentiorē oīb⁹
sublimiorēq; senserit· ¶ Ad hūc īq;
uirū iohēm cū pie deuotōis studio
p̄fect⁹ tūc iuuenis aduenisset de
ferens religiosa munera nec retrōs
possessores q̄ certatī decimas uel
p̄mitias frugū suaꝝ meritorio sem
per suis substantijs offerebāt: uide
rēt eos senex cū multis ad se mu
neribꝰ affluisse· et deuotioni eoꝝ ui
alitudinē cupēt repensare· cepit
eis sedim aplin spūalia seminare
quoꝝ metebat dona carnalia· ¶ De
nīq; ita sermonē exhortatiōis īstitu
it· ¶ Delector quidē o fili huī pie uō
rū munerū largitate et deuotionē
huius oblatiōis· cui⁹ dispensatio mi
credita ē et gratanter amplector: q
p̄mitias uīas ac decimas īdigētiū
uobis p̄futuras uelut sacrificiū duō
bone suauitatis offertis· ¶ Hax sa
lucet oblatiōe plenitudinē ch̄ fruc
tuū unusquisq; tibe uīe ex qua hec duō
delibastis uberti būdictiā credē
tes: uos q; sedim mandatū illius ci
de īmultiplica ubitate bonoꝝ oīm
eā i hoc sclo cumulando· ¶ Hono
ra mi⁹ diuīn de tuis iustis laboib⁹ ꝛ
et deliba ei de fructib⁹ iustitie tue
ut īpleant⁹ horrea tua hz būdātia
tritici: uino aūt torcularia tua re
dūdent· ¶ Hanc deuotionē fideli⁹ al
sumētes· sacrote uos legis antiquē
q̄ māsse iustinā· sub qua tūc po
liti et tūlgredientes eā reatū ieuitabi
liter īcurrebāt· et īplētes ad pfectōis api
cē puenire nō poterāt· Decime siq̄dē
p̄cepto dīi ubiq; leuitarū: oblatiōes
uō ac p̄mitie erāt sacerdotibꝰ cōse
crate· ¶ Sed p̄mitiaꝝ hic erat modus:
ut quinquagesima pars ul frugū ul
aīaliū· tēpli ul sacerdotū ministerio
p̄berent· ¶ Hanc modū tepidiores q̄q;
īfideliē minuētes· religiosiores uō
eā cumulātes: illi ex sexagesimā·
hij aūt ex quinquagesimā fructuū suo
rū p̄te pendebāt· unde aūt q̄b⁹ lex
nō ē posita sic p̄habant⁹ nō eē sub
lege⁹· ut iustitias legis nō solū īple
rēt· eā superare studēt: sicq; de
uotio eoꝝ legali maior īpio que ob
seruantia cumulās p̄ceptoꝝ volū
tarie addat ad debita· ¶ Ita nāq; et
abrahā futura legis p̄cepta legum⁹
supgressū: cū supēatis quatuor re
gib⁹ de spolijs solo uoꝝ q̄ sibi ve
lut victori nō īmerito debebāt⁹: et
quidē rege ipō cui⁹ spolia retuleāt
supplicat offerēte nichil penit⁹ acq;
escat attingē· sub Dnīi noīs at
testatiōe p̄clamās· ¶ Extendā manū
meā ad deū excelsū q̄ fecit celū et
trā: si a filo subtegminis usq; ad cor
rigiā calige accipiā ex oīb⁹ q̄ tua
sūt· ¶ Dic denuo p̄cepta legis q̄notia
nus supgressū: q̄ p̄mīete moyse
ut īmicis talio redderet⁹ nō solū
hoc nō fecit uīm eā dilectiōe q̄plex⁹

ē ꝓsequētes·et ꝑ hīs dño pie supli
cans eiā lugubrit fleuit·et vlulatꝰ
ē inferos· Ira helyā quoq; et ihē
miā ꝓbauit nō fuisse sub lege: qui
cū loqto vti quogio ablq; repōhēcioē
potuisset· vgines tū ꝓseuerāe ma
luerūt· Dic helyzeū et reliquos eiusdē ꝓpositi viros: nouīsticā legimus
cupēāsse mandata· De q̄bus aplis
ita dicit· Circuierūt ī melotis ī pel
lib⁹ caprinis angustiati afflicti egē
tes quib⁹ dignꝰ nō erat mūdꝰ: in
solitudinib⁹ errātes et mōtib⁹ et
spelūcis et ī cauernis terre· Qd de fi
lijs ionadab filij rechab dicā: et q̄s
ihēmie ꝓphe offerēti ex p̄cepto dñi
vinū ita legim⁹ rñdisse· nō bibim⁹
vinū q; ionadab filij rechab pr̄ nr̄
p̄cepit nob⁹ dicēs nec biberis vinū
vos et filij vr̄i usq; ī sempiternū· et
domū nō edificabitis nec habebitis
sed in tabernaculis habitabitis cūc
tis diebꝰ vr̄is· Dñi eiā ab eodē ꝓ
pheta meret audire· Hec dicit dñs
deus sabaoth deꝰ israel· Jon defiet
vir de stirpe ionadab filij rechab:
stans ī cōspectu meo cūctis diebꝰ· Q̄
oīs offerre possessionū suaꝝ dece
mas nō cōtenti· sed ipā p̄dia ī spu
entes secuti pos poculo dei ac suas
aiās optulerūt: ꝑ q̄bus nulla ab ho
mīe fieri ꝙmutacio p̄t sicut dñs in
euangelio ꝓtestat· Et eiā habit hō
ꝙmutacionē pro aiā sua· Et ꝙa ꝓpt̄
scie debem⁹ nos· a q̄bus nō iā exigit
legale mandatū sed q̄bus euāgelica
cotidie īmonat sermo: si vis ꝑfec⁹
ē vade et vende oīa q̄ habes et da pau
pib⁹ et habebis thesaurū ī celo et
veni sequere me: cū decimas cū sublīā
cijs nr̄is offeim⁹ deo· adhuc quodā
mō sub legis carcere detinei: et
nerdū ad illud euāgelicū fastigiū
puenisse: nō obtemperātes sibi nō
tū ꝑfectis vite būficijs sed eiā futu
ris p̄mijs munerat· Lex ei factoib⁹
suis nō regnoꝝ celestiū ꝑmia sed ve
te hums solacia repmisit dicēs: qui
fecerit hoc viuet in eis· Dñs aīt dic
cipulis suis et aplis· bti mūdi paupe
res spū: quī ipoꝝ ē regnū celoꝝ·
Et oīs q̄ reliquerit domū vl' frēs vl'
sorores a' ꝓcēm a' mrem a' uxorē aut
filios a' agros ꝓpt nomē meū: cen
tuplū accipiet et vitā eternā possidē
bit· Hec ī mente· q̄ō eni tā laudā
bile ē si ab illicitis· q̄ si eiā a lici
tis tēpem⁹: et hums ꝓpt eis reuelatis
nō vtamur· q̄ ea nob⁹ ꝓpt ī firmitatē
ē mām vtēda ꝓmulit· Itaq; si eiā
hm q̄ decimas fructuū suoꝝ fideli
offerētes ꝓceptis dñi auditores
famulant nerdū pūr euāgelicā
culmē ascendē: illi q̄ ne hec q̄dē fa
cūt q̄tū ab eo absunt manifestū
sume pudetis· Jā q̄admodū pos
sūt euāgelice grē ēe ptimpes: qui
ꝙmāe eiā lemora ꝓcepta legis
ꝙtempnūt· Quoꝝ īfelicitatē ubi
adeo īperiosa legislatois iba cesti
tur: ut eiā maledicūs nō ipleatur
ꝓnat· Maledictus eni ip̄ qui nō ꝑ
manserit ī oīb⁹ que scripta sūt ī li
bro legis hui ut faciat ea· Hic aūt
p sblimitate et excellēcia dicēdi
tatoꝝ qui pt rapc rapiat: ullo le
giferi nolentē ꝙpulso ꝓceptoꝝ tui
tor puitacē· Contelor eni mgr vo
bis hodie p celū et tra· & q̄ si non
custodieritis mandata dñi dei vr̄i pe
ribitis a facie tre· Hic magnificē
nia sblimiū ꝓceptoꝝ ipā non tan

ſperantis ꝙ adhortatis ꝺicõe ſig
nat⁹ ſi uis ꝑfus ee fac hoc ul illud
ubi ſexcusabile eñ reñsantibus
moples pondus apponit. ℣ hic ꝺi
lũ tũ uolentibꝰ et ad ꝑfõẽ fel
tinantibꝰ paulꝰ occurrit. ℟ ō eñ
generalit ꝑpiendũ eat. nec ut
ita dixerĩ canonice ab oĩbꝰ exigẽ
dũ id qꝺ ꝑ̃ ꝑ̃ ministeriũ sublimitatẽ
ab oĩbus passim nõ ꝓt apphendi.
sed cõsilio omis pocꝰ ꝓuocant⁹ et
grã ut qui magm ſuit ꝑ̃ ꝓtute
ꝑfois nõ ĩnerito coronaꝝ. q aut
parũ ſuit et mensurã etatis plẽ
tudis xp̃i adiplẽ nõ ꝑ̃ ſuit licet sul
gore maioꝝ. velut ſyderũ tenuis la
tẽ uideant⁹. tũ a tenebris maledic
tis nũ que in lege ſuit alienu nec
ꝑ̃ũ malox cladibꝰ abdicãt⁹
nec ſupplicio plectũt⁹ et uo. ℟ non
ergo xp̃us ad illa ꝓtutũ excellẽ sal
tigia ꝓepti quẽpiã ꝓtate ꝙstrin
gut. sed liberi arbitrij ꝓuocat⁹ po
testate et salubritate consilij ac de
ſideio ꝑfois accendit. ℣ Ubi enĩ ꝓ
ceptũ ibi et ñcõtas. et ubi necessi
tas ibi difficultas. et ubi difficul
tas ibi et negligẽa. ubi negligẽ
cia ibi et ꝑ̃ũ. et ubi ꝑ̃ũ ꝙsequẽ
ter et pena. ℣ Custodientes uo hec
ad que ꝑ̃fixe legis seueritate cogũ
tur. penã pocꝰ que ab illa ĩtenta
bat⁹ effugiũt ꝙ mercedẽ a ꝑ̃mia
ꝙsep̃tur. ℟ itaq sicut fontes ad sub
limia atq ꝑcelsa euangelioꝝ ſiuo
ſuccollut⁹. ita nõ patit⁹ nũc nos
ad ýma demergi. ꝑfois qdem tri
buens bñtudinis plenitudinẽ.
penã uo ĩparciẽs fragilitati. ℣ lex
ei ꝙũmantes ꝓepta ſua ĩ utriuſ
q̃ meriti. velut quoꝺã medicinalio
colloauit. quitũ a tũlgrellox dãp
nacõe ſeceꝛnẽs. tũ ſeparãs a glo
ria ꝑfox. ℟ ꝺ quꝺẽ quũ ĩfirmũ
quãq̃ muſcabile ſit ex ꝑ̃ns vite
ſtatu et ꝙpacõe ꝙſpiate: uu q̃ mi
ſerrimũ ducat⁹ ſi hoc tũ quis ſtu
deat ac laboꝛet. ne reus nõ ĩter ho
rificos hoĩes et nõ eñ locuples ho
norabilis et glõſus habeat⁹. ℣ Unũ
obrẽ ui nũa hodie ẽ ſitũ ꝓtate: utꝝ
ſub euãgelij grã an ſub legis velu
mẽ terroꝛe conſiſtẽ. ℣ Uulubet eĩ par
ti ꝓ q̃ſtate actꝰ ſui: vnũquẽq
ñcẽ eſt aggregari. ℟ ã aut ſupgre
diẽtes legẽ ſuſcepit xp̃i grã: aut cer
te ĩferiores velut debitores ſuos ſi
biq obnoxios lex retẽtat. ℣ Deus
namq legalĩ ꝓeptoꝝ nequaq̃
euãgelicã ꝑfõẽ valebit attingẽ:
q̃us ſexꝑianũ et dñi grã ſubeatũ
ĩanter gloriet⁹. ℟ ō ſolũ eũ hic cre
dendꝰ ẽ adhuc ẽ ſub lege q̃ per que
lex ꝑ̃pit⁹ decrectat ĩpleꝰ. ſed eñ il
le qui ea tũ q̃ lex iubet ꝰſeruãe ꝙtẽ
tꝰ eſt: ac nequaq̃ vocacõi et gñe
xp̃i ꝺignos exhibet fructũs ubi nõ
diuit⁹ cerimonias tuas ac ꝑmunas of
feres dño deo tuo. ℣ ſed uade vende
oĩa que habes et da pauꝑibꝰ et ha
bebis thesaurũ in celo: et ueni ſe
quẽ me. ℣ Ubi ob ꝑfois magnificẽ
tã discipl̃o postulanti ne breuẽ
ſimũ quꝺẽ hore ſpatiũ ꝑ ꝑ̃ns ꝙce
dit⁹ ſepultria: et hũane caritatis
officiũ diuini amoris ꝓtute ꝑfer
tur. ℟ tubꝰ auditus bñs theonas
ĩextinguibilis doctrinẽto euãgelice
ꝑfois accensus. ſemẽ ubi fecũdo
corde ꝙceptũ q̃ ꝑfundis atq ecꝛ
mitis ꝙꝺiderit ſulcas: ĩ eo ul maxie
hũiliatꝰ atq ꝙfectꝰ q̃ eũ ſeneꝛ nõ

colū euāgelicā pfōnē nō attingille
dyrillet sed eā vyx legis ipīs adī
plelle mandata· Dūdem cū decimas
frugū suaz soluis eēt dyacōue an
nis singulis dependē pmittaz cō
nē ne audille quidē se arbitaret:
quā cū eā si silit iplesset· longe
uehylonijs sed in cenis suiam se
ab euangelica pfōe distare suppli
cit fatebat· Domū itaq reuertit
mestus: illaq affrūs tristicia que
pūam ad salutē stabilē oparet
ac de sua iā volūtate et definicōe
nō dubius: erga salutē quotidiā ō
nem mētis sollicitudinē curāq
querit: eāq ad desideriū quo tunc
ipē succensis sili cepit exhortacōe
puocare et ut deo piter in sācti
monia et castitate seruiret diuturnis
noctur nis q fletibs āmonē
dicēs· Conuisionē melioris vite ne
quaq lentandā: q necessitate
subite mortis vana spes īmature
nō pīudicat etatis: quippe q mul
tos pueros adolescētes pari ve se
nes sorte pīperet· Cūq huiusmo
di obsecracōibs ingrī pslistēti qūx
durissima nō pberet assensū: se
q dicēt solacio maritali p etatis
sue flore penitus abstinē nō posse:
ac pinde si quid de serta ab eo cri
minis admissum illi poss affec
bendū qui quotidie sedā discupis
cet· Ad hec ille cū diu ydoneē na
ture pītendisset hūane· q fragilē
et īcertā periculosū eēt carnalibs de
sideriis et opibs diuicijs iplicari: adi
cēs astruebat nō licē quēq
eis se boni exortē facē qd dubium
set· maioris q ē noxie despicē cog
nitā bonitatē· q ingrata nō amāe·
Pinde se iam retatu eā pmaturōis
tuolu· si iuenis tā pclaris tāq re
lestibus dotis· frena ac sordida p
tulisset: ad oēm sane etatē· oēmq
sexū pfois magnificētiā ptuē et
vnūsa esse mēbra ad sceleranda
sublimiū meritoz celsitudinē quo
tante et dicēte aplō· sic currite ut
cōprehendatis: nec ppē lentoz et leg
nū moras patos atq alacres de
bē subsistē cū rectis sic ut celestes
a pauperibs īcaute· q ut pperan
tes a residentibs obligent· Pinde
statutū sibi decretū ēe: renūciare
scio ac mox mūdo ut viuē possit
deo· Et si hāc bītudinē nequeat
obtinē ut cū sorte sua tūleat i cō
sortiū xpi: malle se vlt cū vnā
mēbri dispendio salui fieri et vidua
debilē intrōire in regnū celoz q
cū soliditate corpis q dēpnari· Ha
bebat etā ista dicēs· Di moyses
p duritia cordis dimitti pmisit
vxores qre hoc nō sinat xpūs p di
sideio castitatis: pserti cū idē dūs
i ceteas affectiones id ē prīm mō
q ac filioz q̄bus oēm reuerētiā
nō solū lex sed etā ipe pcepeat et
hibē: tū p noīe suo ac desideio p
fois nō solū q dēpnēdi simplicit
sed etā odio habendi ēe decernēs
quotiens silit nomē vxoris dicē
et omīs q relinqt domū ul frēs
a soroes a pīem a matrem a vxo
res a filios a agros ppter nomen
meū centuplū accipiet et vitā
eternā possidebit· In tū ergo p
fōm quā p dicat nichil patet
q pari· ut illā quoq necessitudi
nē soluat prīs ac maris que sedm
aplm primū obtinet i cepmillioe

mandatū · honora saluet preīm et
mrem qd est mandatū primū i re-
promissiōe ut bñ sit tibi et sis longe
uus sup trā eāq despici p suo amo-
re prepiat · Cuidenti itaq sicut eos
euangelicq sermo qnēdat q mutue
nēte adulterij crimīe vrona vinicu-
la distrūpūt: ita ob amorē xpi et
desiderū castitatis hys q Augū
carnale reiecerīt eāq centupla p̄
mia repmittit · Cuappē si fi pt
ut ad hanc nr optatissimā ptē ac-
cepta tandē roē flectais: ut duo ser-
uientes penā iehēnā pīt deuitem⁹ ·
Carnalē quidē augū nō refuto: primo
eāq adhuc maiore dilcōe ꝙplector ·
Agnosco ei et veneror adiutricem
meā dñi nr sīnā deputatā et idīc-
rupto ei fedē castitatis i xpō cohēre
nō respuo: nec a me separo qd dñs
nr prima statī ꝙdicōis lege qrit: dū
mō sis et ipa qd ꝙditor ee te voluit ·
Si uō nō adiutoriū ee uolueris sed i
deceptionē et admīculū te nō nr
sed adūsario malueris exhibē: atq
ob hoc attributū putas quq fa-
cramētū ut te huic q ingeīt fraū
dans saluti arbiter eāq mea disci
plinatu retrahas saluatoris: ita il
la abbis iohis primo dñi xpi orē p
latā sīnam uirilit apphendā ut me
a spūali bono nulla carnalis auel
lē possit affectio · Cum ei nō oderit
mq̄ prēz et mrēz et filios et frēs et
sorores et vxorē et agros īsup et
animam suā: nō pt mea ee discipu-
lus · Cū ergo hys et hmōi vbis mulie
ris nō flectet intentio: et i eadē ob
stinacōis dura pmanēt · si ego
te iquit btūs theonas abstrahē a
morte nō possū · nec tu me separa-

a xpō · Tucius ē aūt in cū hoīe qm cū
deo hīē diuorciū · Alpūāte itaq gra-
cia dei deiuncōis sue exclemoēm
istant aggressus ē: nec itepelē p
aliquā morā deliderij sui ē pallius
ardorē · Nā ihesū oī mūdana facul
tate nudatq: ad mōsterū puolaut
Obi i breui tāto splendōe sānctatis
et humilitatis emicaut: ut bte meō
rie iohīe ad dnūm ex hac luce migrā
te scō quoq helya viro q haut mi
nor decessore suo fuit sibi decedēte:
trius theonas vnusquīq pelagius u
dicaō i Dyacone eis dispensacōe
succelleit · Nemo aūt existimet nos
hec ad puocāda quorūdā diuorcia
texuisse: q nō solū nuptias nūme
q dēpuam⁹ vim eāq aplicā sequētes
sīnam dicam⁹ honorabile quibūq
oibus et thorus īmaculatq: sed
ut lectou īnāi quīsacois quo tanq
ille vir deo dicatq ē: fidelit pandē
mus · A quo bona grā hoc primū de
posco: ut sine hoc placeat sine dis
pliceat ei quoquomō me a seculp
na alienū ee ꝙcedens · i suo hō scō
laudet a reprehendet auctorē · Ego
aūt q nō meā sup hac re sīnaz prop
si sed rei gestē hystoriā simplia nar
racōe ꝙplexus sū: equū ē ut sicut
ni de eoz q hoc pbant frūm laude
nichil vendico · ita eoz q hoc imp
bāt nō pulser īuidia · Habeat ergo
suū de illo ut dixim⁹ vnusq̄sq iudi
cū · Sed moneo ut ita censurā suā cal
ligret examinis · ne se equorē a sanc
torē Diuino credat ee iudicio: quo
i eo eāq aplicaz collata sūt signa
vtutū ut taceā de tantoz prīm sīnā:
a q̄bus frūm eo nō solū nūme reprē
sū vim eāq usq adeo collaudatū esse

manifestū est: ut eū sūmus ac sblimissimus viris ī dyacone elegōe ptulerint: et puto tot spūalīū virorū deo auctōe pbatū nō errasse iudicō: qđ ecīā tanta signoꝝ ut sup ia dcīm est āmiracōe ꝯfirmabat· Sed ia tempꝰ ē: ut pmisse disputacōis ordinē plequamur· Igit abba theonas cū diebꝰ quīq̄gelime nos ī turā cella visitasset: vesptina ordīū solēpnitate tūlacta hymni paululū ꝯsidētes· cepimꝰ diligēcius pcīctari· cur apud eos tāta obseruāncia caueret: ne quis penitꝰ totis quīq̄gesimis diebꝰ ul' genua ī oōe curuaret: ul' usq; ad horā nonā remaneāt pclusiēt· Eo q̄ id diligēcius ꝯscrutabamur: q neq̄q̄ hoc tanta cautione seruari in synodis nr̄is legerīs uideramus· Ad hec abba theonas talibus ē sermonīs exordio· Oportet quidē nos auctoritati pr̄ī ꝯsuetudinīq; maiorū usq; ad nr̄m tempꝰ p tantā ānoꝝ seriē ptelate ecīā nō pcepta rōe ꝯcedē: eāq; ut antiquitꝰ tradita ē ingi obseruāncia accipere breuit· ea que a senioribꝰ nr̄is tradita sup hac īstitutiōe ꝯpimꝰ· Verūptū anteq̄ scīptie diuine auctoritas pferat· si placet de natura tpis ipsius et qualitate pauca dicamꝰ· ut disputacionē nr̄az subsequēs scīptuar ꝯfirmet auctoritas· Diuina sapiā p ecclesiasten oī rei id ē vnuīsq; seu pprie seu q adiuncta putāt· et tristia: tps ee pr̄ī deliguauit dicēs· Oībꝰ tēpꝰ ē: et tps oī rei sb celo· Tempꝰ pariēdi: et tps morīēdi· Tps plātandi: et tps euellēdi qđ plantatū est· Tēpꝰ occidendi: et tps sanādi· Tps destruendi: et tēpꝰ edificandi· Tempus plorandi: et tempꝰ ridendi· Tempꝰ plāgendi: et tempꝰ saltandi· Tēpꝰ mittēdi lapides: et tēpꝰ colligendi· Tēpꝰ āplectendi: et tps longe fiei ab amplexu· Tps acquirēdi: et tps pdendi· Tempꝰ custodiendi: et tēpꝰ expellendi· Tēpus dilrūpendi: et tps sarciēdi· Tēpꝰ tacendi: et tps loquiēdi· Tēpꝰ amādi: et tps odiendi· Tempꝰ belli: et tps pacis· Et mīra· Quia tps ē mp̄ oī rei et oīū trō· Merito igit ex hijs bonū ee pretuū definiunt: ni cū fueris hoc quod oportune et cōpetēt expleueris: ita ut hec eadē que nūc opportune gesta būe cedūt· si ip̄portuno ul' ingruo tpe plumant̄ inutilia fiant et noxia ablq; hijs dūtaxat q̄ p se pcipalit ul' bona ul' mala sūt: nec aq̄ pūt in ḡrū diruai· ut ē iustitia prudēcia fortitudo tēperācia cetēq; vtutes: siue eduīso vitio quox definicoēs ī aliā pte cadere mutari ve oīo nō pūt· Di q̄ uō in vtrūq; affīm pūt aq̄ tranlie ut p qualitate vtenciū ul' bona iuēt aut ul' mala: hic nō absolute pro sua natura sed pretās affīm et oportunitate tpis ul' utilia ītdū uel noxia seruīūt· Ex quo brē nr̄ q̄rendū ē· qđ sup remanox statu te cernē debeamꝰ· utr̄ scilīt et ip̄m bonū ee eo mō quo iustitia prudēcia fortitudine ā tēperācia· dicimꝰ· q̄ ī pte q̄ia penitꝰ tranlie nō pūt: an mediū qđ· qđ intīdū trīū possit ee· Iterdū p̄timisse qđ pnaie nō possit: qđq; nōnūq̄ egisse repenitibile sit· nōnūq̄ p̄timisse laudabile· Di ei in illa definicoe vtu-

tū eñā ieiuniū teneam⁹: ut mi⁹ pñ
ncipalia bona ciboꝝ abstinēcia collo
cet. Erit ꝓcō eoꝝ mala et iniola
precepto. Ad qđ ei principali bono
gtrū ē: sine dubio pñcipale malū
cēsendū ē. Ad definiri a nob⁹ scriptuaꝝ
scāꝝ nō pmittit auctoitas. Du ei ta
li seculo ieiunet⁹ ac ꝓfecto ieiunem⁹
ut pcīn cōtra ī eccaꝝ ptinacōe
credam⁹: nō mō nullos fructus ꝑ ab
stinēcia sequem⁹ sed eñā reatū ma
gnū ac sacrilegij crimē sedin
aplin ōhem⁹: abstinētes a cibis qb⁹
deꝰ creauit ad percipiendū cū grāꝝ
actiōe fidelib⁹ et hīs q̄ cognouerūt
veritatē: qr oīa creatura dei bona et
nichil reiciendū qđ cū grāꝝ actio
ne pcipit. Cum ei putat qđ qē ēē
illi cōe ē: et ideo ob sola precepto
nē eligē nēinē legim⁹ qđ ꝑpetrū:
ni forte nūctū qđ fuerit ul' ꝓcea sub
secutū ꝑ qđ meruerit cōdēpnari.
Itaq; mediū hoc ēē eñā ex hoc ma
nifestissīe declarat qr sicut nō iusti
ficat custodituꝝ ita nō ꝓdēpnat in
cuptū: ni forte ꝓcepti trāsgressio
magis q̄ eligaꝝ precepto puniat.
Principali aūt bono ita nullū oppo
nit vacuū ēē tps. ut sine eo cuiq;
ēē nō liceat: qr nec ē cessatiō eis
i malū corruie negligentē: nec cui
cū principali bono malo ulli cedit
tps: qr qđ noxiū sp ē nūq; potit si
admissū fuerit nō nocē: ul' in ptē
laudabilē vnq; mutai. Ac p̄nde
hec qb⁹q̄tates statutas vident⁹ et
tps et que sic obseruata cōficiat ut
omissa nō polluat. media ēē mani
festū ē: ut puta nuptias agricultu
rā diuitias solitudīs remotionē
vigilias sacraꝝ lectionū meditatio
nēq; librorū ipaq; ieiunia. de q̄bus
principiū sermois exortū est: q̄ oīa
Diuina ꝓcepta ul' sacraꝝ auctori
tas scripturaꝝ nō ita īcessabiliter obti
nēda nec tuenda custodiēda decreuit
ut ea paululū mīmisse nephariū
sit. Et ideo ei īpēatine decreuit: mo
tē irrogat nō īpletū. Et cuncta q̄ nēd
suadent ponq̄ ꝓbent: tra ꝓbitu
ferta nō punit. Et ideo a' oīa hec
aut certe quedā ꝑ causa ꝑ loco pro
modo ꝑ tpe circūspecte agē nos ma
iores nri et ꝓfunde obseruāe nulle
rūt: q̄ si ingrue aliq̄d hoꝝ acticeꝝ
aptū atq; queiens ē. si īgrue inep
tū ēē cōstat aut noxiū. Ac si velut
q̄s ī frīs aduētu īquoꝝ pīn debet
humanitate reficē ac gtissima sulcep
tiōe ꝓfecti aultreitatē ieiunij custo
dire: nōne īhūanitatis pondꝰ cri
mē incurrit. q̄ laudē a' meritū relu
gnis acquirit. Vel si cū defectio
ul' infirmitas carnis reparatiōē vi
rtū eligē ꝓpagōē deposcat nō accipe
rat aliq̄s rigorē abstinēcie i laxāe.
nōne magis crudelis sui corpis ho
micida. q̄ salutis ꝓuisor ē estimā
dus. Ita eñā cū tps festiuitatis el
egerit. ingruū fortū. et refectiōē; necel
sarie absolutiōis īdulgeat: si q̄s ie
iunior rigidā obseruātiā īdiscup
te voluerit retētare. nec ē ut nō ta
religiosꝰ q̄ iconditꝰ atq; irracio
nabil' habeat. Ded et illius hec nich
ilomin⁹ reperiūt adūsa. q̄ humanā
laudē ieiunijs occupāt: et iani ob
tentacōe pallois. fraudē cōtatis ac
quirūt. Cuos ī pūti cuā recepisse
mercedē euāgelica sermo pnūciat:
ul' quoꝝ ꝑ ꝓphām dūs ieiuniū detec
tat. Ex quoꝝ ꝑsona cū sibi obiectēs

aũ dixisset· quare ieunauim⁹ et nõ aspexisti· humiliauim⁹ aiãs nr̃ãs et nescisti: ecce in die ieunij nr̃i inuenit uoluntas ꝓpr̃ia: et omnis debitores nr̃os repetitis et pungitis pungno ipie· Ecce ieunamus sicut usq; in hãc die: ut audiat in excelso clamor nr̃· Numq; tale est ieunium quod elegi: ꝓ die affligere homo aiam suã· Numq; curuare q̃si circulũ caput suũ: et cilicio et cinere sternere· Numq; istud vocabis ieunium: et die acceptabilẽ dño· Deinde infert docẽs quo acceptabil' fiat ieiunium: atq; ostendit ꝓ se solũ ieunium ꝓdesse nõ posse: nisi has q̃ subiecit cãs habuerit· Eligite· Numquid hoc est ieiunium quod elegi· Dissolue obligationes iniquitatis solue fasciculos deprimentes: dimitte eos q̃ fracti sũt liberos· et oẽ onus discrupe· Frange esurienti panẽ tuũ: et egenos vagos q̃ induc in domũ tuã· Cũ videris nudũ operi eũ: et carnẽ tuã ne despexeris· tũc erumpet q̃si mane lumẽ tuũ et sanitas tua citius orietur· et ãbulabit facies tua iustitia tua et gla dñi colliget te· Tũc inuocabis et dñs exaudiet: clamabis et dicet ecce adsũ· Dicetis ergo ieunium ne quaq; a dño ꝓpitiale bonũ iudicari· eo q̃ non ꝓficiam sed ꝓ alia opera bonũ a deo bñplacitũ fiat: et rursũ ex aduersa parte caulis nõ solũ vanũ verũ etiã odibile reddat dicente dño· Cũ ieunauerit: nõ exaudiam ꝓces eor· Numquid non ei mãa pacis et caritas ut illa ꝓdictaꝝ ꝓcepta seruetur: in q̃bus utiq; bonũ ẽ principale ꝓpter ieunia sũt tenenda· sed propter ieunia ꝓpter illa· Elaborandũ ẽ ei ut virtutes ille q̃ quidẽ bone sũt ieunijs accrescant: nõ ut ad ieunior⁹ diminutionẽ tendant: laxe gesta virtutũ· Ob hoc ergo ẽ ut tibi carnis afflictio: ob hoc ei adhibẽda ẽ iedie medicina: ut pillã ad caritatẽ in qua immobile ac sine vlla tpis exceptiõe ꝓpetuũ bonũ ẽ pueire possimus· Nunq; ei medicine auricilarie ut certaꝝ q̃ in hoc mãdo sũt artiũ disciplinã ꝓpter instrumẽta q̃ ad eius opus ꝓtinẽt exercet· et nõ pocius ferramenta ꝓpter artis istius sũt inuenta· Cue sicut vtilia sũt peritis: ita cupidis hijs q̃ artis ipius nescũt disciplinã· Et sicut hijs q̃ ad efficiendũ opus suũ eorum multeio fulciũt plimũ plusq; illis q̃ ex rei grã institute sũt ignorãtes· sola eor⁹ possessioe gẽti si pretes· nitq; pdesse nõ pñt· q⁹ vtilitatis sue cũmã in retẽcioe eor⁹ tũ· nõ in opus q cũmacioe instituũt· Illud g⁹ ẽ optimũ principaliq; ꝓpter quod illa q̃ media sũt: ipm ueo ꝓpter bonũ nõ ob aliã causã sed ꝓpter ipm agit bonitatẽ· Quidẽ actus q̃ media ẽ ꝓdeuntis hijs certis modis· Si p se bonũ sit et nõ p aliud aliquid· Si ꝓpter se et carũ sit et ꝓpter aliud· Si immutabile semp q̃ sit bonũ ac ꝓpetuo retinẽs suã virtutẽ nunq; possit in malicia· Si adepto ul' cessacio eius non possit nõ cũmã in certe pniciẽ· Quod dicitur nõ ẽ silit principale sicut illud· nec in ꝓtẽ bona possit aliquis peccare· Cue dẽ nimicoes q̃bus principaliq; bonor⁹ natiã decernit· attribuit ieunijs nõ nõ pñt· Nunq; ei ex se nocetipis· bona aũt ꝓpter se necessa

ria fuit · q̄ ꝑ̄ acq̄rendā cordis et cor-
pis puritatē salubrit exercēt: ut
aculeis carnis obtūsis mēs pacifi
ca · suo reōsiliet actori: nec īmu
tabilit semp bona fuit · q̄ plerūq̄
cor īmutatiōe nō ledimur ymo eaꝫ
ī pnctē mīdū aīe īportūm celebra
ta vtunt. Dz nec pncipale malū ē
id qđ illi videt adulū id ē abor na
tialit iocūda ꝓcepta. Cruce nisi in
cēperātia atq̄ luxuria ul alia q̄dā
vica subsecūt mala nō ꝑt definiri:
q̄ nō qđ intrat ī os coīq̄nat hoīez
sed q̄ pcedit de ore hec cōmūnāt ho
mīnē. P ncipali itaq̄ derogat bo
no nec pfecte a' sine pcō illud exe
quit: quisq̄s hoc nō ꝑt idipz sed
ꝑt aliud aliq̄ faciat. Dia ei hꝫ grā
facienda fuit: ipm nō ꝑt se solū ē
expetendū. Talē igit definitōez sup
ieunū q̄litate ingrē retinētes: ita
illud totis aīe viribꝫ appetam⁹ ut
tū tūc demū id ingruū nob noueī
mus si in eo tēpore rō si q̄litas si mē
sura ceruet: nec ita ut ī ipō spei
nrē finē defigam⁹ sed ut p ipz
ad puritatē cordis et aplicā caita
tē pueīre possim⁹. Igit ex hoc ipō
ieunū cui nō solū specialia ꝓpria
fuit tpa q̄bꝫ uel exerci deat ul' pt
mutā: sed eā qualitas modꝫ q̄
ꝓpositꝫ ē: nō pncipale bonū ꝫ me
diū quidā ē manifestū ē. Ceterū
hec que ꝓcepti auctoritate ul' mā
dant ut bona · intdicūt ut noxia:
nūq̄ ita exceptōi tpis subiacent
ut mīdū a' q̄ vetita sīt fieī debeāt
a' q̄ ī perata fuit ꝓmitti. Hec ei
ullus iustitie pacīe cobetati pudi
cie caitati statuta ē modꝫ: nec cu
ī iustitie ī pacīe finib ī pudicie
ī iudic atq̄ cupbie libitas aīq̄ pmissa
ē. Cr nobē hꝫs de ieunīi q̄litate ꝓmul
gis subdenda adhuc scāz sceptuaz vi
det auctoitas: p quā approbet nauī
festi ieunīi ꝑpetuo custodi nec debe
nec posse. In euāgelio ieuna utrīq̄
phariseis vna cū discīplis iohis bap
tiste · cū apli utpote amīa atq̄ qui
ue celestis ulg sponsi · necdū ieunīi
obseruāna custodiret: discipli aūt
iohis q̄ cūma iustitie se de ieunīis
possidē credebāt · quippe illi certa
toēs · q̄ eximi⁹ pīne pdicator ita cūc
tis ꝓpls formā suo ꝓbebat exēplo
ut nō solū vana eisq̄ genera q̄ hūa
nus vsibꝫ suggerit abnuēt: vīm
eā ieīn panis ipi⁹ esū penitꝫ ig
noraēt · dnō ꝙquerūt dicētes · Cruā
re nos et phariseī ieunam⁹ frequēt
discipli aūt tui nō ieunāt: Cr hꝫ
rūs dns eudēt oēndit nō oī tpe cō
gruū ee ieunīū et necessariū: cū
aqua ul' festinitatē ul' ītueiens ca
ritatis occasio īdulgēna refectois
admiseit. Cr ūq̄ pūt iquiēs filij
spōsi lugē: q̄diu cū illis ē spōs:
Veniēt aūt dies cū auferēt ab eis spō
sus: et tūc ieunabūt. Cruce ubalu
cet ante i cucrectionē dixeit corpis
sui tū ꝓpie q̄nquagesiē tēp⁹ oēndit:
ī quo p⁹ resurrectionē p q̄dragīta
dies duo cū discīplis epulāte ieu
nare illos cotidiane eiq̄ pīne grau
diū nō sinebat. Germanꝫ. Cr
re g⁹ tota q̄nquagesiā abstinēne
rigorē prandijs relaxam⁹: cū v
tiq̄ dns nr ihūs xp̄us q̄dragīta
tm diebꝫ p⁹ resurrexionē cū dis
cipulis suis fuerit quoatꝫ. The
ophas. Cron iggrue ītrogatō vīa
rōez ītegre rīe veritatis mēt aguol-

cē· post alcēsionē saluatois q̄ qua
dragesimā resurrectois eis acta ē die a
pli reuersi de mōte oliueti i quo se ad
pēm pgens pbuit ituendū: sancte
nā actuū aplōr lēo ystat igressi
ihrlim decē diebꝫ aduētū spūs scī ex
pectāre rediūt· Et cumꝫ expletis qui
q̄gesime eū die cū gaudio suscepēt
Et ita ē p hec festiuitatis huius nūs
eundū ipletꝫ· quē in vetri testamē
to legimꝫ figurāt adūbratū: i quo
glōmatis ebdōdibꝫ septē pmicax
panis p sacēdotes dño iubebat offi
ri· Cui veritime p aplōr pdicatōēz
qua i illo die ꝫmonati legūt ad plin
oblatus dño ꝫprobat: verꝫ scitucet
pmicax panis· q̄ noue doctine istitu
tōē platꝫ quēp multis virōr electe
gue mūnē sanctis· pmutiuū de u
beris xpianōr pplin dño ꝫsecrauit·
Et idcirco hīj quoqꝫ decē dies cū supio
ribꝫ q̄dragesimā pari sūt solēpnita
te atq; letitia celebrandi· Cuius festi
uitatis traditio p aplicos viros
ad nos usq; tūsmissa: eodē tenore
seruāda ē· Dū enā p oīa eandē i il
lus solēpnitatē quā die dūica custo
dimꝫ: i qua maioēs nri nr̄i nūq̄
agendū nec genu eē flectēdū ob re
uerētiā resurrectois dñice tradide
rūt· Germanꝫ· Pī ne hec caro
ꝫsolutis īsolutis blandimētis tā lō
ge festiuitatis illecta nō aīp sētuo
sum de illo q̄uis abscīso vinor fo
mite germinare: a mens pūpta
vltra ꝫsuetudinē capibꝫ oneata nō
erga faūlū corpꝫ· rigorē dūacois
īflectē pserti cū i nob viridior etas
ato ad rebellionē subdita pollint
mēbra ꝫpellē· Si ul' eciam solutas ha
būdanꝫ· ul' ēte īsolutas licēciꝫ pīu

manꝫ· Theonas· Di vnūsq; que
geimꝫ racionabili mētis appenda
mꝫ examīe· et de puritate cordis nr̄i
nō alioꝝ iudicū· sed nr̄am semp
ꝫsciam ꝫsulamꝫ certū ē ista refer
tionē intrap̄dimē iuste districtois
obēe nō posse· si nō ut dñs ē equā
īdulgēcie ꝫtinēcie ꝫ mēsurā pari
lācē pendēs utrāq; sibi nimietatē
mēs īcorrupta caligeti: et vtr spūa
lr̄m delicias depmat pōdꝫ au uēā
alterā hoc ē corpis ptē maioꝝ abstī
nēcie ītimet audeitas· vā discretiō
distinguat· illā ul' ꝫ pmēs ul' suble
uās portionē· quā ul' extollī seuēri
ul' grauāi· Ichyl ēi dūs nr̄ ad om
tū atq; honorē sui ablq; iudicij mo
deracōē vlc fiei: q̄ honoꝝ i gis iudi
cū diligit· Et idcirco sapiētissimus
salomō ut ī neutrā ptē vergēte u
dicio declinem: āmonet dicēs· Ho
nora dñm de tuis laborib: et delibā
ei de fructib iustitie· Etenī ēlidet
ui ꝫsciā nrā īcorrupti q̄dē et verus
iudex: q̄ nūq̄ sup statu puritatis
nr̄ cūctis errātib solus ipē non
fallit· Oī eū cautione atq; collectis
iugi· si ī arcūspecti cordis seruēt ī
tencio quō iudico nr̄e districtois
errāte· a' incōsideate ꝫtinēcie cupidi
tate luctenti a' delicio nimie ī
gois illecti cuiam virtū nrāq; ī oī
trutine examīacōē libremꝫ: sed ī
altera q̄dē lance aīe puritatē· i altera
vires corpis collocātes· ita ue ꝫsciē
iudico vtrāq; pendamꝫ ut ī neutrā
ptē vnq; rei affectū ꝓpoudrāte pu
si· ul' ad modicā districtionē ul' ad
nimiā remissionē equalitatis li
brā ꝓpensiꝫ īclinemꝫ et illud nobi
scā ꝓpensiꝫ īclinemꝫ et illud nobi
ul' p remissois· ul' p districtois

nimietate dicat·

nmictate dicat. Nūne si rē offeās:
rē aūt nō dimittas pīasti: Illas etī
ieiunior victimas qs nob violēta
vilcer quilioē īcōlideate extorquē
tes dnō rē offerre nos credimus:
ille q̄ diligit mīaz et iudiciū exerca
t dicēs. Ego dns diligēs iudiciū: et
odio hūs rapinā īholocaustū. Il
los ep eīā oblanoēz id ē offinoz ac
ep actuū suoz papua ad focū car
nis atp vlus pios pīmētes relī
quias eoz dno ac minimā deferūt
portionē velut oparios fraudulē
tos sermo dinus ita deprnat. Qua
ledcūs q̄ fūt opa dnī fraudulent.
Nō ergo īmeito eū q̄ se ita īquo
fallit examīe īcepat dns dicens.
Deruptū vani filij hoīm: mēdaces
filij hoīm īstateis ut decipiāt. Et
idcirco brūs aplius ut discrecōis mo
deamīa retinētes īneutrā ptē illec
ti nunictate vigamur āmonet di
cēs. Rōnabile obsequiū vrm. Cui
rē eīā legislator silit mīdicat. ita
p̄ sapiens. Statera iusta et equa sit
ponder: iusti modi equus ep sexta
rij. Salomōe quoq parē sup hoc
suāz p̄ferēte. Pondus magnū et pu
sillū et mēsure duplices īmūde si
aute dnīm vtrap et q̄ facit ea īad
iucundū eis sus spediet. Proinde nō
solū illo quo dicimus sed eīā ip̄s mō
studendū ē nob. ut nec īiqua pōde
ra īcordib mīs nec īhorreis sīle
mīe duplices mēsuras habeamus.
id ē ne ipi ea q̄ districtois regulā mol
luāt. īmisioē īdulgēcia pīmētes
eos qbus vbū dnī p̄dicamus distric
toibus p̄ceptis et grauoribus q̄ ipi fer
re possimus pōderibus obruamus. Ad
eū factum. q̄ n duplici pōdē atp
mēsura p̄ceptor dnī mercem frugēp
ul appendimus ul metimur. Di ei alit
ea nob. alit nris fribus dispēsamus
rē īcompletam a dno: eo q̄ stateas
dolosas et mēsuras duplices habea
mus sedm illā sanam salois q̄ dicit.
Abhoīanno ē dno pondus duplex: et
statera dolosa non ē bona īspcū eius.
Hoc eīā mō reatū dolosi ponderis
duplicis ep mēsure euitem⁹ īcurrim⁹:
si districtioā quedā q̄ p̄uati p nrās
cellulas exercē sueuim⁹ hūane lau
dis cupiditate corā fribus ostēdam⁹
abstinēcioēs saluet et sanctiones
apparē affectātes hūano spectu
q̄ dino. Cui morbus p̄apue nō
mō vitandus: vim eīā abhoīandus
ē nob. Sed īterī a q̄stione ppolita
paulolongus euagati: ad eandē a q̄
discellim⁹ reuitamur. Igit p̄dictor
diei ita ē custodienda solēpnitas: ut
ut corpis atp aīe cultui plit magis
remissio īdulta q̄ noceat: q̄ nec vl
lus festiuitatis gaudiū aculeos car
nis obtūdē nec īmutis ille adūsaig
diei nouit reuēncia mitigari. Vt
ergo et diebus festis statute sueto
solēpnitatis seruet. et salubrius p
amoīe modus mūme tūscendat. Iuffi
cat ut īdulgēcia r̄missioīs eoūsq; p
gredi patiamur. ut cibus q̄ hoā diei
noua fuerat capiendus paulocaī id ē
hoā certa p festiuitatis tpe capiat.
ea rōe dūtaxat ut celeax solitus modus
ul q̄litas nō mutet. ne puritas corpis
ul integritas mētis abstinēcia q̄dra
gesie diligēcius acq̄sita. q̄ q̄gesie r̄mis
sioē depereat: nichilq; nob plit obti
nuisse ieiunij q̄d mox amitti cogat
īcrata latuitas. plerūq; cū eīā hostis
nēi nō ignota vlucia tūc munimen

puritatis nrē ipugnet · cū ei⁹ cultor
diā sencerit solēpnitatis celebritate
laxatā · ¶ nobrē vigilantillē pu
dendū ē ne vnq̄ mētis nrē vigor
blandis seductoib⁹ enerueť: ue ve
luti sicut iā dām ē calīdine purita
tē quadragesiē laboe q̄litā · q̄q̄ge
simē eque ac securitate ptam? ¶ Et
idēo nulla penit⁹ i abor q̄litate ul'
modo admittat adiectio: sed ab
ecclis quaz gtuēna p integritate pu
dicie vrebaū: eaā diebꝫ celeber
rimis silē tēperem⁹: ne letica fel
tuitatis pnicolissimā nob' carna
lū īcentiuoz sulcitās pugnā vin
tur i luctū: illāq̄ excellēnoē nob'
q̄ gaudio īcorruptois exultat · fel
tuitatē mētis eripiat: et ita piam⁹
polt breuē carnalis letice vanita
tē · amissā cordis pudicitiā lōgo
pnūe mero'e defle · ¶ tudendū q̄q̄
uno ē: ut nō frustra ad nos illa p
phetice adhortacois q̄monitio di
rigat · ¶ celebria iuda festiuitates tu
as: et redde vota tua · ℣ i ei gtuēne
iugitatē intiecta dieū solēpnitas
nō mutet: spūalib⁹ ferijs iugit
ptruem? ¶ Et ita nob a seculi opa
cone cessantib⁹: eit mēlis ex mē
se et sabbatū ex sabbato · ¶ Ger
manus · ¶ d causle ē ut sex ebdōdib⁹
quadragesiā celebret: licet i q̄bus
dā pūncijs religiois forsitā pen
sior cura adiecisse ebdomadā eaā
septimā videat: cū neut nūs die
dūico sabbato q̄ libracto q̄dragesi
ma diex repleat cūnā: ℣ ex ei et
tgnta dies i ipis ebdōdib⁹ trūmō
cludūt · ¶ Theonas · licet quozūdā
simplicitas huj rei putet q̄stionē
tū q̄ eaā illa q̄ alijs i trogacoē dig
na duxisset scrupulosis plenitudinē
integrā obseruāne nrē ac multēp pe
ritatē celebratis aguolce: eudēti
simā h⁹ rei papice roēz ut maiest
tis approbetis nichil irrationabile
nrōs tradidisse maiores · lege no
sapca vnūlo plō geneal' pmul
gata pcepto ē · ℣ decimas tuas et
pmicias offeres dño deo tuo · ℣ tuaz
q̄ sb⁹az nraz oīuq̄z fructuū decimās
offerre papm: nullomagis nrē
ē ut ipis quoq̄ sulacois nrē et hūa
nu vsus optuq̄ nroz decimas offe
ram⁹ · ¶ Que pfecto i supputacione
q̄dragesiē euidenť iplent · ℣ Oīm ei
diez nūs q̄bus reolut⁹ i orbē nō
cludit: tgnta sex sens de diez
nūo detinat · ℣ In septē nō ebdoma
dib⁹ si dies dūica et sabbata subtē
hant: q̄q̄z et tgnta supli dies re
iunis deputat · ℣ ed adiecta illa
vigilia die qua ulq̄z i gallos can
tū illuscēte dūica ieiunū sabbati
ptelat nō solū sex et tgnta diez
nūs adipleť: vim eaā p decimas
q̄q̄z diez q̄ relidui videbāt si il
lud qd supadiectū ē noctis spatiū
q̄ putet plenitudinū tot⁹ simē ofo
nichil deerit · ¶ Do nō de pmicijs fa
cā: quas ab oīb⁹ q̄ xpō fideliť fa
mulant cotidie certū ē exhibet
¶ Iam expgefti a sopno et qi redi
mina pō soporē alacritate surgen
tes · pulcō motu sensus illos cordis ad
piāt ul' meditā a curā rei familia
ris admittāt cogitacionē suaz or
tus atq̄ principia dominus glorant
holocaustis: qd ni pmicias ac fruc
tuū p sūmū sacerdotē thesū
xpm p vsu huj vite et pmagie
cotidiane resurrectois exoluāt?

Cruciq; eiā a cōpno exultati hostiā
ubilacōis huc deo filii offerentes: primo
lingue huc motu ipm̄ inuocāt ipiq; no
mē laudes q; celebrāt atq; cānēdos
ei ynos· primo labioz claudi referā
tes ymolāt deo suauis officia· Cui e
iā pari referūt modo· primo manuū
suaz grestuūq; habēt libamia cū e
ubilib; q; surgētes i oīōe q; stāt: et
pulcp̄ i ppīis caulis mēbroz suoz
figurāt officio nichil sibi de mīsterio
eoz aute decer pūt· sed ad ipīs honorē
promouēt fidē· atq; i eis laudacōe de
figūt: et ita cūctoz motuū suoz primi
pias, ptencōe manuū iteruacōe ge
nuū et tocp̄ pstracōe corpis ploluūt·
Illud qđ decantat i psalmo alias iplē
nō possum· puenī i maturitate et
clamau· et pueneīt oci mei ad te
diluculo ut meditarer eloq̄a tua·
et mane oīō mea pueīet te: i ut p
q̄etē cōpm̄ i hac luce ut sup̄ dixim̄
velut e tenebris et ymaginaia mor
te r uocati de vnūlis officiis mētis
et corpis nichil oīō i nris plumē ne
cessitatib; audeam; q; nullo nāq; ē
alius quē a ppīa pueneīt maturius
a nos pueīre silī debeam; i a nol
metipos id ē occupacōis nras et af
fectu· curas q; mortales sine q̄b; ēe
nō possum; a sluggelchoēs subtrhi
mas inimica q̄s nobi adhuc quel
cētib; ac copoē diuersis p fantasti
as iānuū cōp̄nor īferre conat q̄b;
nos mox euigilatuos occupet et
suoluat: ut pmicias nras optima
deflorēs· p̄m; ipe decer pat· Cui obrē
oī nobi cauacone curandū ē si cū vim
pdā vigili ope uolum; adiplē: ut
ita p̄mos matutinaz cogitacōm
ortus collers vigilāa tueat: ne q;
ex eis festina pcipao libēs attamu
net īmica: nras q; pmicias tamq̄ vi
les iam atq; oēs a duo facīat repro
bari· Cui si pueni; a nobi pugili
mētis ac cūlpectoe nō fuerit: antica
pacois neglime nō deponēs q; lucru
dime· cotidie nos fraudib; suis pue
nire nō delinet· Et idcirco si placitas
et acceptabiles deo pmicias ex fruc
tib; mētis nre optam; offerre: nō me
diocrē sollicitudinē dem; ipendē ut os
nrī corpis sensus· matutinus pcipue
hoīs tāq̄ sacrolcā deo holocaustū in
oīb; illibata atq; itacta seruem;· Et q̄
deuocois gen; mlti eiā sclārū cūma
cauone custodiūt: q̄ ante lucē ul' di
luculo q; surgētes nequaq̄ famulaib;
ac necessarijs mūdi hui; actib; ipli
cant· pulcp̄ cūctor actuū suoz op
nonūq; pmicias ad eiaz q; currētes
dīno studeāt sacrare q; spectu· Porro
qđ dictus duūlo more id ē lex ul' septē
ebdomadib; p nōnullas pūcias q̄
dragelimā celebrari: una cō idēq; re
uumor modo duūla ebdomadaz ob
seruacōe q; dudū· Hui ei lex ebdoma
daz sibi obseruāiā pfixerūt: q̄ pu
tant die quoq; sabbati ieiunandū·
Dex g; in ebdomada ieiunia ploluūt:
q̄ eo dē lex et tginta dies lex ies i uo
luta q; cūmāt· Una ergo q̄ admodū
ē dixim; racio idē ē ieunioz mo
dus: licet i ebdomadaz nūo discre
pare videat· Ded pcō cū roēm hu
rei hūana obluctāret iauria· tps
hoc quo ānuerlaie ut dm̄ ē deīe
deo tginta et lex sensus ieiunijs ob
ferūt· quadragesīē nomē accepit q;
fortasse ul' ppt hoc vsū sit hoc vo
cabulo debe' censei· qđ mopses ul' he
lyas ul' ipe dūs ihūs xps q̄dragīta

dieb⁹ ieunasse tradūt. Ad q̄ mihi ca
ramētū illi quoq; q̄draginta ām q̄b⁹
ilil'ē in solitudiē ieiunat⁹ et q̄dragi
ta sibi manliões q̄b⁹ eā mistice ptī
sille describit⁹ nō īcongrue coaptāt:
et fortasse ipa determinatio rē q̄ ab v
su theologi q̄dragesime nomē acc
pit. Ista ēi illa publica vulgo vocat⁹
exactio. ex qua tāta lucri portio re
gis quotidie deputat⁹: q̄tū et nobis
a rege oim sēlor⁹ p vsu vite nr̄e legi
timū q̄dragesime vectigal exigitur.
Dane licet ad ꝓpositā nō ptineat q̄s
tionē. tū q; se optulit narrationis
occasione hoc q̄dē ptereūdū puto q;
freqūter illic seniores nri idcirco illis die
b⁹ maxie īpugnāi. oē möchor⁹ gen⁹
antiq̄ īmane gēs quotidie festabā
tur: et ad tūlim igrādū de suis sedi
b⁹ acri⁹ purgeri. eo q; sedm illā ē
quotidiē solitudiē qua tūc egipti
filios ilil' violēs afflictionib⁹ oppri
mebāt nūc quoq; verū ilil' idē mö
chor⁹ plebē ītellectuales egipti diui
sionis ac luculēts opib⁹ īcurvare
conēt: ne p amicā deo quietē tirā e
gipciā deserētes ad hēmū vtutū sa
lubut⁹ tūleam⁹ ita ut adiuū nos pha
raō īfremēs dicat. Quoniā ē: et id
cirō vociferant⁹ dicētes. eam⁹ et sa
crificem⁹ dnō deo nr̄o. Opprimāt⁹ o
pib⁹ et sollicit⁹ sint ī opib⁹ suis: et
nō sint sollicit⁹ ī vbis vanis. Ecā
vtiq; vanitas īpior sanctū dñi sac
ficiū q̄ nō ī hēmo libei cordis of
fert⁹: sūmā ē altrui vanitatē. Ab
hominādo ē ei pcōri religio. Hac q;
quadragesiē lege q̄ iust⁹ atq; ptūs
ē nō tenet⁹: nec exigui h⁹ canois sū
nctiōe stenti ē. quē ptō illis q̄ p
totū ām spaciū delicijs ul' negocijs
sclaris⁹ īplicant⁹ etiā ꝓncipes sa
cuerūt. ut ul' hac legali quotidiānō
nēitate strict⁹. hijs saltē diebus
vacare dnō cogerent⁹: ac diez vite
suc quos totos q̄ sanctis quotidiānā hie
rāt voraturi. uel decimas dnō dedi
carēt. Ceterū iust⁹ q̄bus nō ē lex po
sita. quoq; spualib⁹ officijs nō exiguā
illā id ē decimā ptē sed totū vite suc
tpis īpendūt q; libei sūt a decimar
legalū fictione. idcirō si eos sanctae
mens honesta et sca nēitas coarta
rit audēt stationē ieunij ablq; vl
la disceptatiōe laxare. Nō ei ab eis de
cimar exigutas mutilat⁹: q; omnis
sua dnō pit⁹ sedi optulerūt. Dif
fecto ablq; sūmo reatu fraudis sibi
ille nō poterit: q̄ nichil voluntarie of
ferens deo. ex culabilit⁹ soluē decimas
suas legis nēitate apellit⁹. Qua ꝓpt
liq̄do ꝓbat⁹ ptūm ē nō posse famu
lū legis q̄ ul' illa que phibent⁹ trans
ul' illa q̄ pcipit⁹ exequit⁹: sed illos
ue ptōs ē q̄ eā hijs que lege stella
sūt nō vtūt⁹. Et hac rōe cū de mola
ca lege dicat⁹ nichil ei ad ptūm ꝓdu
it lex nōnullos scōr ī vetei testamē
to ptōs legum⁹ extitisse q; tū sedm
tes legis īpiū sub euāgelica ptōe
vixerūt: scientes q; nullis non ē lex
posita. sed iustis et nō subditis. ip
is et pcōrib⁹ sceleratis et stanūatis
Debendū sane obseruātā q̄dragē
sime q̄ dū ecclie illi⁹ pmittue ptūs
sūmolata pmānt: penit⁹ nō sunt
Non ei pcepti h⁹ nēitate nec q̄si
legali sanctiōe strict⁹. artissimis
nemiox finibus claudebāt⁹: q; totū
ām spaciū equali ieunio celebrāt
Verū cū ab illa aplica dnonde dē
tendēs cotidie credēciū multitudo sua

opib⁹ ĩcubaret·eas vlu cũctor scdz
aplor ĩstituta nõ diuidet: sed pua
tim ĩpendys cius gluiẽs·nõ seruare
tũ·sed eã augẽ·tendẽt ananie et
saphyre exemplũ nõ ẽtenta sectari:
id vnũlis cũ sacerdotib⁹ placuit ut
hoies curis scl'aris illigatos et pe
ne ut ita dixerĩ ẽtinẽe ul' ẽpũctio
nis ignaros·canonica reuniox ad
sedm opus ĩdictione reuocaret: et
velut legalũ decimax nũitate cõ
pellerẽt que vtiq; ĩfirmus ꝓdesse
possit pfis ꝑnudiciẽ nõ possit q
sub grã euãgelij ẽstituti volũtaia
legẽ deuocõe tũscendũt ut ad illã
aplice cuĩe puenie bũtudinẽ possit·

Dcm ei in vobi nõ dnãbit·ẽzon ei
estis sub lege: sed sub gracia· Dẽ ei
dnãcionẽ in illo nõ pt exercẽ pcm
que dnãt affectib⁹ pcõr· Germa
nus·Ezua nõ pt ler hec aplica ee
suã: q̃ securitatẽ nõ solũ mõchis·
sed eã oĩbus xpianis grialit rep
mittit nmirũ videt nobi obscura·

Cũ enĩ cũctos q̃ euangelio credũt a
ugo et dnãcõe pcm libeos atq; a
lienos ee pnũciat: quõ pene ĩ oĩb⁹
baptisatis viget dnãcio pcõr se
cũdũ cuãz dnĩ q̃ait? oĩs q̃ tract
pcm sermus ẽ pcm:· Theonas·
Quelionẽ nobi rur sũ nõ modicũ
ĩquisicio vrã ẽmouit·Cui⁹ vim li
cet scã ab ĩcẽptis nec tradi posse
nec papi? tũ in q̃ũtũ potẽ vbis ab
soluẽ et breuit experiri tẽptabo: si
nõ ĩtellẽris nĩ ea q̃ dicim⁹ eã opi
b⁹ subsequat· Quecũq; ei nõ p doc
trinã sed p experiencã ẽgnoscũt si
nit tradi ab ĩcẽpto nequeũt·ita nc
mẽte ẽpi ul' tenei nisi ab eo q̃ sili
studio fuerit atq; ĩstitucõe fudat⁹:

et id eo necessariũ reor ut pnuĩ dili
genc⁹ ĩq̃ram⁹ qd' nã sit ꝓpositũ uel
uolũtas legis ul' que grẽ displiã a'
pfõ ut sleẽpter ex hys· siue dnãcionẽ
pcm siue expulsiõem pollim⁹ ẽgnosc
ẽ· Itaq; lex pncipaliter iubet ex pcm co
pulã nupcias dicẽs· Duas q̃ hñt semẽ
in ẽpore et domesticos ĩ ihrlim: et nu
le dicta sterilis q̃ nõ pepeit· Econtrario
grã ad ĩcorrupcõis ꝓpetue puritatẽ
et castimoniã bte virginitatis ĩuitat·
Dtã mgens sterilis et vbera q̃ nõ lacta
uerũt: et q̃ nõ odeit prem et vxorẽ nõ
pt mes ee discipul⁹· Et illud apli·ne
liquũ ẽ ut q̃ hñt vxores tãq; nõ hñtes
sint· Iex dicit· Decimas tuas et pmi
cias nõ tardabis offerre· Gracia· Di
vis pfis ee: vade vende oĩa q̃ habes
et da paupib⁹· Iex talionẽ suadet et
iniurias nõ phibet vlcionẽ dicẽs· O
culũ p oculo: dentẽ p dente· Gra· ege
nũacionẽ iniurias· ul' credis q̃ fuerit
rogata ura pcia volt pbai et ad
duplias dispendij tolerãcia patos
ee nos pcepit: q̃ te pcussit iquies in
dexterã maxillã pbe ei et alterã· et
ille q̃ vult tecũ in iudicio ẽtendẽ et
tũicã tuã tollẽ remitte ei et palliũ·
Illa ĩimicos odio habẽdos· hec ita di
ligendos ee decernit ut p ipis eã dõ
sẽp remcat supplicandũ· Quisq; s
ergo hoc euãgelice pfois culmẽ ac
cendit ille pfõ sup oẽm legẽ tẽtay
ẽtutũ meritis sublimat⁹ et vnũsq
q̃ p moysen pcepta sũt q̃ pua despi
cẽs: tũ sub grã saluatois se ee ẽgnosc
it· ⁊ aduotio se ad illũ sublimissi
mũ statũ ĩtelligit pcmisse· ẽzon q̃
dnãt in eo pcm? q̃ caritas dei que p
spm scm q̃ datꝰ ẽ nobis diffusa ẽ in
cordib⁹ nris· nobi oẽm alterius ẽgr rei

excludit affim: nec pt a vera scu-
pulce: a nupcia stepne. Cuj totū
studiū totū q; delectū dino amori sp
intentū ulq; adō vilū rerū oblecta-
coē nō capit: ut eā ipis q; scella sī
nō vtat. In lege aūt in qua sugior
ura seruant: q̄ius cohibita luxurie
euagacio vnū tū fcīe mācipat: tū ne
quaq; pūt carnal' scupie aculei nō
vigē et difficile ē ut ignis cu eā stu
diose pabula suggerūt ita pūcis
tmnus ēludat: ut nō eā extra e-
uagaty aburat q̄ q; attigerit. Cui e-
ā si sua illa ita sp occurrat obiec
cio. ut exeltuae extrīsecy nō sinat:
tū eā si cohibet incendit: q: nolū
tas ipa culpabil' ē et ad velocissios
adulteros raptat excelsy gluetudo
scribity. Ceterū quos grā saluato
ris scō īcorrupcis amoe īflāmauit
ita oēs carnalū delicios dūice ca
ritatis igne slumūt ut nec tepens
faūlla vicios refrigerū caritatis
īmmuat. Legis ergo faūli luctos
vsu ad illicita plabūt: grē pncipes
dū iusta stepnūt illicita nō noue
rūt. Di aūt vnūt i sugy amatoe
pcīm: ita eā in eo q̄ decimas suas
ac pmicias redimē stety ē. Sz cū ē
ei eū dū tardat a negligit: a ī qua
litate eay a ī q̄ntitate a ī cotidia
na distributoē pcīe. Cui ei nube
tur ea q̄ sua sūt īfatigabiliē idigē
tibus mīstrare: q̄libet ea sūma fide
ac deuocoē dispēset. tū difficile ē
ut nō laqueos pcīos fregy īcurrat
In illis nō q̄ sibi dū nō sprenert.
sed oēm sbam suā progātes. supta
cruce sua. largito: ē celestis grē sb
sequūt: pcīm nō pt dūari. sz nō ei
eū dispensantē sacratas iam xpo
opes et q̄ alienas pia distributoe
pcīas ībidē seruādi victy cū mo-
deret: nec elemosine hylaritatē am
biet mesta cūctatio. qz q; semel to
tū optulit deo id iā alienū sue pa
upitatis īcōtinoē. a q̄busty victy
tuoē dispgit: q̄ se certy ē cū ad de
sideratā pueit mditatē. multoma
gis a deo q̄ voluerē celi ē pascēdo.
Econtrario is q̄ sbam retinēs mūda
lē a decimas fructuū suox atq; p̄
micias. atq; ptē pcīas q; stricty
legis auīque sanctioe distribuit:
lucet pcōz suox ignē marie spe
lemolie rore extinguat. cū q̄ta
vis opes suas magnāūitate dil
pensēt: ipossibile ē ut se ad plenū
eruat a dūacoē pcī: ui fortē p gra
cā saluatois cū re eā ipm affim
depolueit possidendi. Dari nō nō
pt nō cruēto pcīm ipeio famulari:
q̄q; ordin p odio deuitē p cēre ex
pcepto legis eruē. a odio hīe īmi
cū suū manult: q: nocē ē eū dū p
lionis vsallitudie vlcīa optat su
am iuriā: dū cont īimicos odi
seruat amaitudinē. Cui
ure pturbatoe sp attendi. Cui
cūq; nō sub euāgelice grē illuāco
ūlat ac malā nō resistēdo supans
sed sustinendo certam pcīem mali
tā eā alterā pbē volūtatis nō mos
tur. et volenti adulū se de tumes
lungū quoq; ēmutit et pallū q̄
dilexit īmicos suos ero: at pa
tulūpnantibq; se: hic pcī repulit
ugū ac vincula dirupit. sz ou ei
uiunt sub lege: q̄ nō ītrimur lem
naia pcōz. Dū nō ūneito de ipa
brīs aplus. Reprobando iq̄ fit pce
dēs mādati. xpi ībutatē cuius

et ītūlitatē · ſ·nichil ei ad ptm̄ ꝑdur
it lex · Et dūs p ꝓphām · Et dedi ig̃
eis p̄cepta nō bona et iuſtificacoēs
i q̄bꝫ nō viuēt i eis ſed ſub grā · Cue
nō ramos trū neſcie amputat: ſed
ipās penitꝰ radices noxie volūtatis
euellit · Cuiuſq; ergo ptrōnē cuāge
lice ſtructū tenē doctrīe: hic ſub g̃
ca ꝯſtitutꝰ · ptī Dnācoē nō ꝓnunt ·
Hoc ē ei ee ſub grā: ea q̄ grā man
dati īplē · Cuicūq; nō ptrois euāgeli
ce plenitudinē ſubiectꝰ ee noluerit:
nō ignorēt ſe q̄nus baptiſmꝫ ſibi vi
deat · ac nōchꝰ nō ee ſub grā ſed ſub
legis adhuc vīculis p̄ditū ptī pō
de p̄grauāt · Apoſtōl nāq; ē eis · qui
dūs a q̄bꝫ receptꝰ fuerit grā adopcō
nis aſſumit · nō deſtruē ſed ip edifi
cāt: nec euāuāt ſed adīplēt moſaī
cas ſanctiones · Cui d' nōnulli pītꝰ
ignorātes et ꝯſiliꝰ atq; exhortacō
nū xp̄i magnificētiā negligētes · ita
p̄ſumptiue libertatis ſecuritate ſoluūt
ut nō ſolū xp̄i p̄cepta tñ ardua nō
attingāt · verū etiā ipā illa que illis
īſipientibꝰ puulis q; moſaica lege
mandata ſūt velut antiq̄ta ꝯtēnāt:
illud q̄d' apl̄s exſecrat noxia libertate
dicētes · Certabimꝰ q; nō ſumꝰ ſub
lege · ſed ſub grā: Cui gꝰ nec ſb grā
ē q; nequaq̄ ad dnīce doctrīe culmē
aſcendit: nec ſub lege · q; etiā ipā illa
puula legis mādata nō ſuſcipit · Hic
duplici pcōr oppilus īpeio ob hoc ſo
lā grām xp̄i p̄cepiſſe ſe credit: ut p
noxiā libertatē ab eo fiēt alienꝰ īillud
incidens q̄d' apl̄s petrꝰ ne īcurramꝰ e
nūciat · Cui libēt mq; agite: et nō q̄
velamē hītes malicie libertatē · Cui
quoq; apl̄us paulꝰ · Vos ei mq; īlib
tatē vocti eſtis frēs · id ē ut abſoluti
ſitis a dnācoē ptī: cū ne libertatē īoc
caſionē carnis detis id ē frustracionē
legaliū p̄ceptoꝝ · credatis ee licēnā vi
cioꝝ · Cui nō libras q; nullꝰ n ibi ſit
tū ubi dūs ꝓnoīat: paulꝰ apl̄s do
cet · dūs īquiēs ſps ē · Ubi aūt ſps dnī:
ibi libras · Cuaq; ignoro utrū hīc
bñ apli ſenſū ſicut hꝫ q' exptꝰ ſt ſa
pūit exp̄ime atq; diuīdicāe potuerī ·
Vnū tñ o aptiſſime illū etiā ſine ex
poſicoē cuiuſq; oīb ſeruari: q·A·p·
k·ī·i·k·e·n·id ē actualē ptē rēnue
rint diſciplinā · ſ·non ei laboāuit · ut
q̄d' opando didicerīt · itellīgāt diſpu
tando · ¶ Germanꝰ · Obſcurīſſimā
quelionē · et multis etiā ut putamꝰ
ignotā aptiſſime reuelaſti · Dñ ut hꝰ
quoq; ptēctui nrō adicias dēpcam ·
ut cui interdū ꝓpenſo ieunātibꝰ no
bis et exhauſtis atq; defectis vehemē
cioēs pugne corpis exiſtent: diligēt
edoſſeras · ſ·nam plerūq; etiā exp̄ge
facti a cōpno cū deꝓhendimꝰ nos co
palis veneni ꝯtagiū ꝓtinꝰ ꝓtuliſſe:
ita detimur ꝯſiā · ut ne ad ipām q̄dē
ſ·urgē oronē fidelit' audeamꝰ · ¶ Theo
nas · Studiū q̄dem vīm quo ptrois
viā nō tūlitrone ſed ꝓpalit' atq; p
ctē deſiderāns attingē: īſatigabilit'
diſputacōi huic nos ꝓuocat ihērē ·
ſ·nec eū de exteioꝝ caſtimoīa et ar
cānioē manifeſta ſed de illa q̄ ī oc
culto ē diligent' q̄rīmus: ſcientes ī
hac vilibili carnis ꝯſiā · ptrois ple
nitudinē nō inēe q; hīc p neceſſita
tē ul' p ypocriſim etiā ab eccl'ſiā ſe di ſi
deliꝰ pīt: ſed illā cordis nolūtariā
et īmutabilē puritatē: quā bnīs apl̄s
ita p̄dicat · ſ·non ei qui ī manifeſto
iudeꝰ neq; q' in manifeſto ī carne eſt
circūciſio · ſed q' ī occulto iudeꝰ: et cir

cūsilio cordis mi spūs nō ira: cōlaus nō ex hoīb⁹ sed ex deo ē: q̄ sol⁹ scitucet secreta cord' rimat. Tā q̄ catus ti' de lucro vīo ad plenū nō p̄t.ⁿ breue ei qd' supē spaciū noctis ad īdagandā hāc obscurilli mā nō sufficiat q̄stio nē: ogruū reor ut iterī differatur. Denīm nāq; hec et corde ab oī cogitationū strepitu penit⁹ absoluto: ut a nob⁹ pferri ita vīs debēt mentib⁹ ītimai. Que licet ppt̄ scē puificacō nē oporteat īquiri: ita nīl ab eo q̄ do nū ītegritatis exptus ē tradi allig nariq; nō p̄t. ꝯzon ei queit quid īanū argumēta ubor: sed q̄d iterne ꝯscē fides. et maior vis veitatis īcubet. Et idco de emūdacoīb⁹ h⁹ scīa atq; doctina. nec pferri aliq; nīl ab expto. nec tūllundi q̄q; p̄t ri ī cupi dissimū. valeq; solliciti ūtutis ip sis amatorē: qui nō eam vacuis nu dis q; sermōib⁹ scīscitando sed toris aī viribꝰ āmitendo opter attingē sa lucet nō studio loquacitatis īstructio ne. sed deuideio puritatis iterne.

Explicit Collano p̄ma thcone abbatis. Incipit eiusdem secūda de nocturnis illusioīb⁹ vitelia 2ª

Olt dies ferme sep tē quinagesime so lēpnitate tūlacta cū ipo noctis īcubo. id ē p⁹ ymaxī velp tinā: puulle dispu tacois expectacōe sulpensi. cū theo ne cellulā suillem⁹ īgressi: alacer se nex hylari vultu ac blando nos por ter nōe cōpellans. mirabar īq; ardē tissimū studiū vīm hyis septē diebus absolucōez ꝓpolite q̄stiois potuisse differre. et debitum suo p̄xpue nō re ganti. dilacionē tanti tpis p̄stitisse. Justissimū pute ē ut q; michi vīs benignitas vīa tā largas ocelliri ī ducias: ego quoq; mora debiti redibu tione nō tarda. Grata nāq; ē hyis feno ris occupacō que maiora dū solui argumēta squirit: et nō soli papi entē dicat vīm cra michi minuit lar gienti. Duplices siq̄dē ꝯgregat queste rerū spūaliū dispensator. Lucrū ei nō solū in illis q̄ audit ꝓfīm: vīm cra in sua dispēlacōe sequit. non minus semetipm ad deuideiū ꝓfectis accendēs. dū instruit auditorē. Cui obrē vī ardor mes ē ꝓfīs: vīa solli citudo mea ꝯpūctio ē. Sciam vnq; et ipē nūc mēte torpere nichilq; ī meo corde de hyis q̄ expertis retractare: nisi me vī feruor atq; expīcio ad re cordacionē rex spūaliū sulcatet. quo tāmō dormiente. Et idco ꝓferat ī medium questio si videt: ꝯ pute ꝓ an gustia tpis absolucionē ꝓcrastinare malum⁹. Hoc ei ni fallor īquisi vīa ꝯplexa ē. cur inidū ī nullis ten nātes leuonib⁹ carnis hus aculeis titillam⁹. et nō nīq; districtis abstī nētes affluto exhaustoq; corpe ieiu nēte affluto exhaustoq; corpe ieiu nius atrioīb⁹ vigeam⁹: ita ut q̄ad modū pacteant vīa ebellio exigētī repeiam⁹ nos humor natialiū ex tate relapsos. Hus gr̄ infestacois tri plicē cām nrī ꝓdidere maiores: q̄ modū tpis ꝯstituti ītempestiuus c rūpat excellib⁹. Aut ei supflua elīm rū nimietate ꝯgerit⁹: aut p̄ ieiuniū nētis elabit⁹: a' ūnica illudēs ill⁹ dus puocam⁹. Primū igr̄ ratis mergie id ē voracitatis ul' gule vi cū: hāc redūdantiā obtectu humo ris extrudit. Sciam et cū distinctis

abstinēcie tpe statū pollut puritatis: nō de pūtis ut putatis iedia· sed de nimietate pteite saturitatis effūdit· Ord' ei p voracitatis ingluuiē gerebatū fuerat i medullis natē ē ut p puritū certe p ignorantiā q̄nus magno iemnio tabefī corpis egerat· Crūm obrē non solū lauacrib⁹ epul' abstinendū sed eā a vilioribus equali ē gimēna tēperandū: ymo eā ipi⁹ pans et aque sanctas ē cauēda· ut possit diu i nob⁹ acquisita corpis puritas pmanē· atq; unitai quodāmō iteme rata spūs castitatē· Licet nos nāe sit ignei mīdū eā absq; ulla mētis industria· ul' p temperiē corpm ul' p etatis maturitatē quoscā rarissimos dicam: ul' certe fluxu illius egestione nō pollui· sed altei⁹ meriti ē qui pe mertī felicitate sequit· altei⁹ q' triūphū glōrios virtutib⁹ pmēr̄t· Huius ei potencia vincor oīm debellatrix dignia miracula ē: illū quē facultas boni in sua tuet⁹ iguauia· cendū magis diuerī securitate magno q̄ laude· Dicta ī puri illius pfluuiū causa ē: si mēs spūalib⁹ studijs atq; exercicijs euacuata· nec disciplinis iteriores hois instituta· quēdā sibi legume sitiī p sluetudinē gtinui corporis obduxeit: aut cū sordidaz cogitationū numinas nō cauēdo· ita illā cordis sūmissimā puritatē segnit⁹ neglexit ut oēs pfectos et castimoīe cūnās i cola credat exteriors hois gestē calligracioē· Cuius erroris atq; sordie vicio sequēs euenit: ut nō solū mūmo ita cogitacōm pnagano iūcunde atq; pcare secretū mētis irrūpat· sed eā pstinaz oīm passionū itra eā semīa pleueret: q̄ q̄ diu i eis ab-

dims delitescit q̄nus rigido corpus iemnio castiget· cū nichilomin⁹ dominente illecebrosis fantasmatib⁹ iqe tant· Cruax aūi legitimi tpis curiū· nō iā ex natie necessitate sed adhuc ex fraude nequicie obscenū elicāt humores: q̄ non tā largitate carnis q̄ mētis circūspectioē atq; vtutis ihabei penury· saltē ad illā egestiois siplicē qualitatē auxiliante dei gīa pducūt· Ideoq; ī pmis discursu suū sensuū cohercendi: ne mēs ilis exercitib⁹ assuetā ad sediosa intramēta luxurie sōp nāb⁹ ptrahat· Tercia causa ē cū p ordinatā q̄dē atq; collitā q̄tinēcie disciplinā· q̄tricioē cordis et corpis pfectā castimoīe puritatē optamus acq̄rē sed nos vtilitati carnis ac spūs egregie q̄sulētes· fraudulentissimi hostis ira īpugnat⁹ iudicat· ut dū deicē fiduciā q̄sāe nāe nos q; velut reatu aliquo iūuiae conat⁹ illis papue diebus q̄bus maiore īegritatis meito delitescamus dino tūmō placē q̄spectu absq; vllo q̄dē carnis pturitu mētis de q̄sensu nec p illusionē fantasmatis aliq; sed tā simplici fluxu illius egestione nos pollui ut sacrosā coīone deiceat: licet i quosdā īpiencū et quoz corpa nerdū longa iemniox castigatione temperata sit· ob hoc Dyabolica factioē hec euenie credat illusio· ut cū eos ieiunioribus iemnis studē q̄nouerit· oēs eoz conatus subūtat hac arte· ut dū se nō solū nichil ad puritatē corpis distructioē iemnio pfecisse vīu eā q̄ sensuū fuisse pollutos· magistrā īcorruptois et puritatis alitricē abstinēcie distructionē tp̄ emulā phoz relinquat· Cuappt nos debem⁹ nō

q̄dē

idarco nos tñ vnoquoq; vicio debere
purgari: qz ius pturbacõib; nrñ oc
cupet sensũ: sed qz nõ cõtentus sit solũ
ablq; aliox gloria dãpnari. sed itro
misso oñi vicioz duriore collegio sibi
dicã sibi mentẽ multiplicata capti
uitate populet. Et ideo castrumen
gia vitanda ẽ. nõ qpt̃ se tñ ne saluet
ouecõsa nos voluntate corrũpat: nec
qpt̃ hoc solũ ne carnal' cupiẽ nos
ugne succendat: sed ne eã iracũdie
uel furoris atq; tristicie cetaxeq; oñm
passionũ faciat ee mãcipia. Iram
cũ nobis esca ac potu; ul' mun; ul' tar
dit; uel negligẽtia mũstrat: si gule
duacõe dep'mit. gulosus ẽ ut eã ira
cũdie stimul' ingeat. Et turpiũ vo
luptuosis saporib; demulcei ablq;
philargirie pelle nõ possim; p eo
cupfluos appatꝰ magnus luxurie
gaudet ipendijs. Philargiria ned
cenodoxia atq; cupbia. et oñm vicio
ꝝ multitudo idiuidua sotietate
iungunt. atq; ita vnũqdq; vicioꝝ si
uige in nobis ul' solã cepit eã ceteris
suggerit incremẽta. Hermanus.
Dispensatõe dei credim; hãc ẽstho
nẽ in medio fuisse pstitã. ut illud
qd̃ vẽrãdia interrogandi fiduciã co
hibẽre nũq; potuim; edocei: nũc o
portunitate collatois cauleq; ipi;
ordiẽ puocati salutarẽ fiduciali
audeam;. Dic ergo eo tpe quo acce
di oporteat ad sacrosãcta misteria seu
scimus nos sopiũ illusioe pollutos:
pfitẽdaq; ẽ an vitãda illa salutaris
esse sacrosãcta precepio. Theonas.
Oĩ quidẽ idustria qritũ in nobis est
studẽ dẽm; ut imaculatã cashonie
puritatẽ illo ul' maxie tpe teneam;
quo venerãdis assistẽ optam; altaribꝰ: et vigilãtissiã circũspectioe pui
uendũ est. ne carnis integritas pcedẽ
te tpe custodita in ea pnũe in qua nos
ad coionẽ salutaris mumq; pfam; noc
te fraudet. Verũ si hostis ille nequis
m; ut nobis celestis remedij subtrahat
medicinã custodiã sopite mẽtis illu
sit: ita diutaxat nullo repbensibili
mtuente puritu nullo oblectatois
cõtamine. assensu sed egestionẽ aut
natiali necitate pulsã. a certe ipius
nacõe diaboli ablq; sensu nolũtarie
eiectã ad impedimẽtũ nre cõsecratois
optuleit: pollium; et dẽm; ad gnã
salutaris ubi; fidei accedi. Dim nõ
nro vicio fuerit her egesta; cereno: cõ
uenientes; clarã; nrãm illud aplicã te
nudem;. Cum mãducauerit et biberit
calicẽ dñi indigne: reus erit corpis et
sanguinis dñi. pbet aũt pnũ semetipm
hõ: et sic mãducet de pane illo et de
calice bibat. Cum ei mãducat et
bibit indigne iudiciũ sibi mãducat et
bibit: nõ diiudicãs corpus dñi id ẽ non
qñ illũ celestẽ ubertatis gnmumq; eccle
uilitate secernẽs: nec talẽ ee diuinã
rans: quẽ nõ ni pua lucent mẽte ul' cer
ne pspicue. Denuq; infert. Ideo it' vos
multi infirmi et ibecilles et dormiunt
multi: spuales scilicet infirmitates ac
mortes ex hac specialit' diceꝝ pspi
ne generari. Multi ei q; eũ illicita vsu
pacõe pfitent infirmãt' fide et ibecil
les mẽte. passionũ scilicet laboribꝰ i
noluti: et dormiũt sopino pnũ ablq;
sopoe letali nequaq; salutari sollici
tudie resurgẽtes. Deinde sequit. Si
nosmetipos iudicaremus nõ vtiq; iu
caremur: hoc ẽ si nosmetipos precipue
sacrificiox quoniã celestiũ pnũ vbiq; pfi
nimi iudicemus idignos ipendẽnus

ptiq; shudiū ut p penitudiē emēdacō
nē ad ea digne posse⁹ accedē et nō
ī̄ idigni seuerissis ifirmitatū fla
gris castigaē⁹ a dño: ut ul'sic ꝓpū
ti ad ī̄media mox wluez recurra⁹
ne digni in pītis scī breuillā correp
noē nō habiti: ī futuio sil'cū hꝰ mū
di pcoubꝰ ꝺcēpnem⁹. ℭ ꝺ eā in le
uitico eudē denūiacōe papit. Ois
mūdꝰ mādūcabit carnes: et aīa q̄ q̄
ꝙ ꝰ mederit de carnib⁹ sacrificij salua
ris qd' ē dñi in q̄ ē īmūdicia pibit co
rā dño. ℑn deutronoio quoq; a spū
lib⁹ castris īmūdꝰ sili⁹ mulīce segre
gat. ℑ di fuit mꝫ ut nos hō q̄ noctur
no pollut⁹ sit cōpno⁹ egrediet extra
castra et nō reūret⁹ pulꝫ ad uesp̄az
ablut⁹ aqua sit: et p̄ꝰ solis occasū re
gredi⁹ in castra. ℑ Verū ut mā festꝫ
approbet⁹ q̄ eā īmici factiōe nōnū
q̄ ducat⁹ īpuritas: nouimꝰ freū
qui cū castimoniā cordis et corpis
sūma circūspectiōe atq; hūilitate
ꝓmeitā ingrit⁹ posslidet ac neq̄q̄ noc
turnis ludificacoib⁹ tēptaret⁹: quo
ciēs tū se ad papiēcā q̄ioue dñicā
ꝓparallel⁹ īmūdo fluxu dormiēs fe
dꝰ fedebat⁹. ℭ cū cū multo se tpe a
sacroscīs mysteīis trepidꝰ abstinuēt:
tandē hāc ad semozes detulit q̄stio
nē. remediū ī pugnacōis ac dolois
sui medicabili cozꝫ silio ꝰ seruitux
ē se ꝰ fidens. ℑ ed cū pīmā cām mo
bi eis spūalū medicoz doctiua dis
cutiet⁹: q̄ solet ex habūdāti ciborū
plūi prōe delectē eāq; medicato frī
deplyendent⁹ nō mee atq; hāc illusio
nē nequaq̄ vino sanctitatis ꝰ stare
emergē eo q̄ nec fris nota distrōe
solepnū diez q̄bꝰ illa polluto ꝰ ti
gebat spālis exceptio hoc illos patet

opinai: ad sedām hꝰ valitudis cām il
lico tūstulerūt īq̄sitoīs īdagnē discu
ientes ne aīe forsitā culpā crāo exiau
sta remanio īpuris illusoib⁹ vtgeret⁹.
ℭ cuius eā dilaretillimi viri cū pau
lulū elati de sui corpis puritate fuerīt
p lupbie vicū polluūt⁹: qd' sedulet do
nū papuū dei id ē corpis castitatē hua
nus se viribꝰ optinuisse crediderunt.
Interrogatus ergo vtz īdustriā suā ita
capacē hui⁹ crederet ee virtus ut ope di
ui nō egēt auxilio⁹ cūma hūc īpū se
cū exercitacōe celestās cū se hūiliet al
tꝰ illet nec certis quidē diebꝰ corpis
puritatē retinē potuisse ni dina īoibꝰ
grā fuisset adiuto⁹: illo ꝰ festi ad cām
tnā recurrētes occultas diabolice fac
tiōes īsidias puderīt⁹ pbantes q̄ nō
aīe ee culpā nec carnis. sacrosīs eū e
pulus debé misceī ꝰ fidēcillie celuerūt:
ne saluet⁹ īhac obstinacōe duraret
virtus maligni hostis laqis obligat⁹
sēsticacois et corpis xpi pticeps ee nō
posset et p hāc fraudē medicina rime
dij salutaris īpetuū fraudaret⁹. ℭ cuo
frō ita oīs diabolice factiois scena
detecta ē: ut mox virtute dñica corpis
ptegēte illa pteite illusioīs ꝰ fluctuo
cessaret. ℑn quo cūmia dolus euident
apparuit et expolita ē pit⁹ sic pbata
cūia semox: q̄ plerūq; hūc īpurissim
fluxū nō carnis nec aīe vicio sed adu
sarij factiosa donat⁹ ludificacōe ꝓpel
li. Vt gꝰ fallax ymaginatio cōpnoz
illectrix egestionis īpure ul' ī pētū
ul' in ut sedim hūiliorē liue ꝰ ez diuersī
statū certis mēlib⁹ ignoret⁹ p⁹ illā fi
dē qua de dei spālit grā puritatis do
nū iugit sperāe nos ꝰ meit⁹ eleē potꝫq
ē nimietas castigandā. ℑ Hoc nāq;
redū dantia istiusmōi hymnoēs ꝓpen

ſi⁹ gignu nr̄e ē: q̄ quō ꝺ creti nō pūt ē
geri atq; ab ip̄ō natie lege ꝓpelli ſb oc
caſioē tumultūq; puritq; atq; illuſioī
bus emergūt· Clear uō ſanctate ſub
tracta: ꝺlect⁹ ē illas quoq; īmūdas egel
toēs tardiꝰ gūari· Et ita fit ut q̄ ad
modū flux⁹ eaz ita eaī illuſio dormi
entes· ul' rarioꝰ ul' ſubtiliꝰ īquietet: q;
nō ſolū egeſtio ex ymaginacōe ſed y
maḡnacio ex egeſtioīs nimietate deſ
cendit· Erua ꝓ ſi uolumꝰ ab illuſionū
ſtraz illecebꝰ libēari: oī ūtute nob ē
īmitendū· pmū ut fornicacōis paſſiōe
deiecta: iuxta btūm aplm nō regnet
pecc̄m ī nr̄o mōli corꝑe ad obediēdū
cupīs eiꝰ· Deīō quoq; ut ip̄o illecebro
ſo corꝑis motu ſedato penitꝰ ac ſopito:
neq; q̄m exhibeamꝰ mēbra nr̄a arma
iniq̄tatis pcō· Tuo ut ītrioꝝ quoq; ho
mīe nr̄ō ab illa libidīs titillacōe ōīmo
dis ac medullis mortificato: exhibea
mꝰ nos deo tāq̄ ex mortuis viuentes·
Et ita p hāc pūtē pueniētes ad pe
tuā quietē corꝑis nr̄ī· exhibeamꝰ eaī
mēbra utra arma nō iam libidīni ſed
iuſtitie deo: in q̄ nobi caſtimonie puri
tate fūdatis· pcm̄ ī nob iā nō dnābit·
Deon ēi ſumꝰ ſub lege: ſ que dū ſuccā
nupciaz iura ꝓmēdat· eaī illū ꝺ mūl
teio opus illicite fornicacōis explet
ī nr̄īs medullis nutrit ac reſeruat
ardorē: ſed ſub grā: que dū īcorrup
tionē ūgnitatis ſi⁹ituat: eaī ihū ī
noxiū et ſumplicē corꝑis motū· et ip
ſi⁹ quoq; luctu coitꝰ ītermitt volūta
tē· Atq; ita nūctis īpuriſſīe colluuioīs
huōrib⁹ a retrīs egregi ac laudabi
les eunuchi q̄ p ylayam ꝑdicant⁹ ef
fecti: mēbrant illā que pmittit⁹ eis
bītudinē poſſidē· Hec ēi ait dūs eu
nuchis· q̄ cuſtodierīt ſabbata mea

et elegerīt que volui et tenuerīt fed⁹
meū: dabo eis ī domo mea et ī muris
meis locū· et meliꝰ nomē q̄ filijs et
filiab⁹· nomē ſempit̄nū dabo eis q̄d
nō pibit· Ecce uī iſti filij et filie q̄b⁹
in trū iſti ꝓfect⁹ eunuchi· ut eaī lo
cū ac nomē meliꝰ accepturi ēe dicāt⁹·
uſi illi cū qui ī vetri teſtamēto īmu
gioz copula pmanētes· p obſeruan
cā mandatoz ī adoptionē filioz dei
nō īmerito pueneruīt· Ꝺ eaī non
ē illud q̄d eis velut ꝓpriū q̄dā mur
renunciacōis cūme pmittit⁹· ni hoc
q̄d xp̄i vocabulo dicui ēe cēſendi·
De quo noīe alibi p ꝓphām ait· Et
ſeruos meos vōu noīe alio· in quo
qui būdicty ē ſup tīā būdicet ī deo
amē: et q̄ iurat in tra iurat in deo
amē· Et iceriū· Et vocabit⁹ tuū ī no
mē nouū: q̄d os dñi noiauit· Cuius
p hac cordis et corꝑis puritate eaī
illa ꝓpria ac ſingulaꝝ bītudinē
ꝑfruēt⁹ ut illud ingrit cantici cāc⁹·
q̄d nemo alioꝝ cantare pt̄ī ihū
li q̄ ſequūt⁹ agnū quocūq; vadit· Vgi
nes ei ſūt: et cū mulieb⁹ nō ſe coīq⁹
uauerūt· Vnde ſi ad ſublimiſſīmā v
ginū gl̄iam volumꝰ pueīe: oī vir
te īcorrupcēz mētis ac corꝑis exola
mꝰ: ne ī illaz īſipiencū vginū nūc
collabam⁹· q̄b⁹ idīco nō ē reputanda
vginitas: q; a q̄ctoē carnali īmu
nes ſele tūm nō ſeruauerūt· Et ob hoc
vgines quidē ſed fatue nūcupant⁹·
q; deſtīcte ī valis eaz oleo puritatis
īterne: claritas ac ſplendoꝝ corꝑalis
vginitatis extinguit· Intrioris enī
potu ac pabulo puritatis ſimiliꝝ
nūcē ē· eaī exteriozi hoī caſtitatē eāq;
ingrit ad ꝓfeueranciā ꝑpetue īcorrup
cois aīari· Et ideo fatue ille vgines

gloiosi sponsi thalamū cū illis pu
dentibꝫ nō merent̄ intre: q̄ integrū
spūm suū et aiam et corpus sine quę
la i die dñi nr̄i ihū xp̄i nō seruauer̄t
Illi nāq; sūt veri atq; incorrupti vgi
nes xp̄i illi āmiabiles atq; egregij
reputant̄ eunuchi nō q̄ metuūt sed
q̄bꝫ nō libet fornicari: nec q̄ impudi
cicię repugnāt frena sed q̄ ipāz quo
q; mentē motus tantaq̄ et tenuis
sima libidis intactā tetigerūt: et
eousq; extenuauer̄t illū carnis ut
ita dixer̄i sensū ut nō solū exquisi
one eius nulla oblectacōe eis: sed ne
exigua q̄dē titillacōe tangant̄. Tan
ta aūt cor̄ nr̄ūm humilitatis dēus val
eat custodia ut hāc definitōez petua
sensuū stabilitate teneamus: neq̄q̄
nos posse ad tantū puritatis cōmu
nem puenire ut licet si hec que sup̄
dixi p grām dei oīa fecerimus indignos
tā q̄one corpis sacri ee credamus. p̄
mū q̄ celestis illius mānę tāta mansue
tas ē: ut nemo hac lutea carne cin̄
datꝫ p suū meritū eius edulium et nō ex
gratuita dñi largitate papiat. Deinu
de q̄ nullus ita carnalibus ī hui mū
di pte ee affectu ut eū saltē rara ul
lena pterire tela nō feriat: q̄ impossibi
le ē ut nō aut ignorātia aut negligētia
aut vanitate aut subrepcōe aut cogitacōe aut
necessitate aut obliuioe pereat gra
et si ad tam excelsū q̄s virtutū culmē
ascenderit ut aplicū illud nō iactanter
exclamet: mihi aūt p mīmo ē ut a nobꝭ
iudicer aut ab humano die sed neq; me ip
sum diiudico michi ei mihi quis sum: tū
sciat se absq; peccō ee non posse. Itaq;
eum frustra ideum doctor adiunxit. Sed
nō in hoc instituatꝫ sum desit non si
ego iustum me ee credidero veam gestis

glam possidebo: uel q̄ me gloria mea
nullis pcōm reprehensione gregit. idcirco
nullis sordis et rugione fulcatus cum
multa ei gloriaz mea latet: q̄ cū sint
multi ingrata atq; obscura. deo nota
atq; manifesta sūt. Ideo subiacēs. qui aūt
mihi diiudicat me dns ē: idē ab illo
solo quę secreta cordium nō latēt. vin
dicari in me pterea examen. Ait
magnus Hilarius. deum ē nō nisi sōs celes
tium sacramentoz debē ee ptia pes: nūc
adiat ipossibile ee hōi ut immunis sit
penitus a delicto. Si nullis ergo liber
a noxa mundus ē sānis: et si equęs ē ut
hō cui sānitas deest multeiox xp̄i pti
ceps ee nō possit. Regnū enā celoz
sperare nō debeat: q̄ solus sānis dns
polliceat. Theonas. Multos q̄dē
ee sōs ac iustos negare nō possumus:
sed mundū et immaculatū multa dis
tāna ē. Aliud ē enim ee quēpiā sānū idē
divino cultui consecratū: aliud enim nomen
nō solū hoībus sed etiā locis et vascu
lis templi atq; lenteis scriptis attestāte
gē est: aliud aūt ee absq; pcō. Sed
unus dñs nr̄i ihū xp̄i singulariter que
ut manifestat. De quo etiā aplis ve
lut papuā q̄d ac speciale pronūciat
dicēs: q̄ pacem nō venit dare terris ei vile
atq; indignā eius promissis laudē qui in
pabile ac diuinū ei aliquid allegauit:
si nos etiā illibatā ab oi pcō exigē
possumus vitā. Rursū aplus ad he
breos. Non enim habemus pontifi
cem qui nō possit compati infirmitatibus
nris: temptatū aūt p oīa secundum similitu
dinem absq; pcō. Augustinus etiā irene
humilitatis nrē cū illo excelso divino
q; pontifice hec pte ee ego. ut nos e
tiā absq; ulla pcī offensioe temp
tem: cur in illo hoc aplus velut mi

cū ac singulāe sulcipiēs: tāta ei⁹ me
ritū ab vnūlis hoīb⁹ diuisioē discer
nit: Hac ergo sola ab oīb⁹ nob⁹ ex
ceptoē distinguit: q: nos nō ablq
pcō illū sine pcō ostat fuisse tēpta
tū. Crus eni hoīm q̄us fortis atq
bellator: sit hostilib⁹ tū telis plerū
q nō pateat: Crus velut ī penetrā
bili carne circūdat⁹: tāts pluriū
piculis sine piculo miscreat: Ille aī
solus spēnos⁹ forma p filijs hoīm
ḡdicdēm mortis hūane cū vmūla
carnis fragilitate sulcipiēs: nullig
vnq̄ ē sordis maculat⁹ attactu. Tēp
tatus ei est sedm silitudinē nrām
primū castrum ergie vino: ut ei callu
dus ille serpēs eo ordiē quo adā an
seduxerat eluricuitē. eisc de ligno co
maret illudē. Si filius dei es dic
ut lapides isti panes fiant: sed nul
lū recipiēs ex hac tēptatoē pcīm
cū ei facultas īdubitata supperet:
respuit tibū quē decepcionū artifex
īgerebat dicēs. Non ī solo pane vi
uit hō: sed ī oī vbo qd̄ pcedit de ore
dei. Tēptat⁹ ē eiā cenodoxia sedm
silitudinē nrām: cū ei dcm ē. Si fi
lius dei es mitte te deorsū. Sed sb dola
diaboli suggestione nō est captus:
et vanissimū seductorē eiā scīptu
rax obiectoē sustās. nō tēptabis
dm̄ dnm deū tuū. Tēptat⁹ ē eiā
tumoē superbie sedm silitudiē nrāz:
cū ei a diabolo pmittent⁹ oia regna
mūdi et glia eox. Sed irrisa atq
obturgata ē nequicia tēptatoris.
Rūdit eni ei. Vade retro sathanas:
scīptū est eī. Dnm deū tuū adorabis:
et illi soli seruies. Hijs aūt testimo
nijs edoctem: ut fraudulētis suggel
tionib⁹ īmica nos quoq silit scīptu
rax debem⁹ auctoritate obsistē. Tur
sū tēptat⁹ ē superbia sedm silitudinē
nrām: ut ide inlidiax artifex regnū
qd̄ ab ipo oblatū ante respuerat. p
hoīes ei moliret ingerē. Sed ablq
pcō īlidias tēptantis irritit. Cū
eni cognouisset ihūs q̄ venturi eēnt
ei cognouisset ihūs q̄ venturi eēnt
ut raperēt eū et facerent eū regē: fu
git utiq; ī mōte ipe solus. Tempta
tus ē eiā sedm silitudinē nrāz cū
vbeat⁹ flagellis cū palmis de⁹ sus
cū sputox horroe respuis ē. cū ad
extremū prulit crucis exquisitū
supplicia: sed nullus vnq̄ nō dico
ḡtumelijs vim ne supplicijs ipē ad
tumoē ul' leuissime īdignacoēm
ipulsq̄ ē: q: ī patibulo ostitutus mu
leicordit pclamauit. Pat ignosce
eis: nō eni sciūt qd̄ faciūt. Crucifi
modū uo et illud accipiet⁹ q̄ eū a
plius ī silitudinē carnis pcī venis
se ḡuincrat: si eiā nos nulla pcī
labe pollutā pollimur hūe carnē:
Iram et hoc de illo q̄ solus ē ablq
pcō tōp singulāe meōrat⁹ mulie
dei filiū suū in silitudinē carnis:
q: veā atq; integrā sulcipiēs filiū
carnis hūane nō ipm pcīm in ea
sed silitudinē pcī sulcepisse credē
dus ē. Silitudo eī nō ad carnis ve
ritatē sedm prauū quoruda hoīm
cox sensū: sed ad pcī ymaginē
ē referenda. Erat eī ī ipo vea qd̄
cio: sed ablq pcō silis saluet pec
cato. Illud siquidē ad hūane cōdi
tionis veritatē: hoc uo ad vitia et
pruet veritatē: hoc uo ad vitia et
fert et mores. Habebat silitudinē
carnis pcī cū velut hō ignarus de
ac p abo sollicitq̄ pcūtaret: q̄s
panes hēres. Sed sicut pcō nec
q̄ cio illi⁹: ita nec aīa ignorāne

subiacebat. Denuꝫ statī euāgelista
subiūxit. Hoc aūt ihūs dicebat cēp
tans eū. Ipē ei sacebat q̄d ēet fēūs.
Habebat carnē silēm peccatrīcē
cū velut caecus cuncus a camaita
na mulīe poscēt potū: sed nō erat
pēn sorde polluta: q̄ econtrario mu
lier puocata ē petē aquā vnā que
illā nūq̄ sitīe p̄mittēt: sed fiēt ī ea
fons aque salientis ī vitā eternā.
Habebat carnis ille veitatē cū dor
miret in nau: sed ne pīt naufgā
tes pcō sili fallerent surgēs īpēa
uit vētis et mari et fīa ē tīquilli
tas magna. Coī cū hōib⁹ sorte pcō
subditꝰ videbat cū dicēt de eo. Hic
hō si ēet pphā: sciēt vtiq̄ q̄ et qual'
ē mulier que tāgit pedes ei⁹. Sed pec
cati nō habuit veitatē: q̄ blasphe
mā cogitatiōnē arguēs phariseī
statī mulieris pcā dimisit. Peccat
rē cū ceteis carnē gerē putabat: cū
velut hō in mortis discrimīe ostitu
tus et īmīnēcū supplicior troze p
cuncti orarēt. Pr̄ si possibile ē trāseat
a me calix iste. Et tristis ē aīa mea
usq̄ ad mortē. Sed pcā stagnū nes
ciebat illa tristicia: q̄ vite auctor
mortē formidare nō poterat. Nit eū
nemo tollit a me aiam meā. sed e
go ponā eā a meipo: et ptātē hēo
ponēdi aiaz meā et ptātē habeo
iterū sumēdi eā. Ju hoc gñ ille hō q̄
natꝰ ex virgie ē magna a cūctis q̄ ex
utiusq̄ sexus ymuxtiōe pduci dis
tancia segregat: q̄ cū oēs nō silitu
dinē sed veitatē pcī in carne gesse
mus. ille nō veitatē sed silitudiez pcī
et vē carnis assūpsonē suscepit. De
inq̄ licet sēptū de eo ī playa pphā
pharisei aptissime memisset: quia
pcīm nō fecit nec dolꝰ inuentꝰ ē in oe eo:
tū silitudiē carnis pcī fallebant ut di
cerēt. Ecce hō vorax et potator: vini
publicanoz et pcōz amicꝰ. Et ad
illū q̄ illuiatꝰ fuerat cecī. Da gloriā
deo nos ei scimꝰ q̄m hic hō pcōr est.
Et ad pplatū. Nisi ēet hic hō pcōr:
nō tibi tradidissemꝰ eū. Hinc igit̄ cer
que illi trū singulais ac pp̄a ē. eēlusta
tē sibi blasphemie supplicij cruciū vē
dicabit: q̄squis sele sine pcō aulus
fuerit, pfitei. Conscīs eū ē ut silitudi
nē carnis pcī: et nō veitatē pcī hīe le
dicat. Ceterū iustos ac scōs viros nō
ē īmunes a culpa manifeste sēptia
p̄nūciat dicēs. Deprecēs eū cadit iuc
tꝰ et resurgit. Cād eū aliud ē cadere:
q̄m peccare: Et trū cū dicat septies
cadet, p̄nūciat nichilominꝰ iustꝰ: nec
iustice p̄iudicat lapsꝰ fragilitatis
hūane: q̄ mīrū mīcest ut iustꝰ et pec
catoꝝ hoīs lapsū. Aliud ē eū admit
tē mortale pcīm et aliud cogitatiōē
que pcō nō caret p̄uenire: aut ignoza
re aut obliuioīs errore a fragilitate a
noli sermoīs offendē. a ad pūctū nu
sicei theoria aliq̄ helitrie a subtilꝰ q̄
dā cenodoxie stellatiōe pulsai: a ne
cessitate natie aliq̄tꝰ per a suāma p
tōe recedē. Hec eū sūt septē lapsuū
genera. in q̄bꝰ sciās licet nōnūq̄ cadat
trū iustꝰ ē nō delinit: q̄ q̄nus lenia ut
videant ac pua trū fatent eē eū sine
pcō ē nō posse: hīt eū p q̄bꝰ cotidia
nā gerēs penitudinē: et venia veiat
debeat postulare. et p suis īdelinent o
rare pcīs dicēs. Dimitte nob debita
nra. Et ut eudentissimis pbemꝰ ex
emplis. et ecclesie nō nullos scōr et
trū a sua nō del discessisse ulcia: cer
te ille btissimꝰ et aplōr eximiꝰ petrꝰ

qđ aliud ē credendū fuisse qđ scīs: ꝑ sci
tī id tpis quo ei a dño dicebat: bt̄us es
symon barjona qr caro et sanguis nō
revelauit tibi: sed pr̄ meus q ē in cēlis:
Et tibi dabo claues regni celox: et qđ
cūq; ligaueris sup t̄rā erit ligatū et in
cēlis: et qđcūq; solueris sup terrā
erit solutū et in cēlis. Quid hac dñica
laude ꝑclarius: aut hac ptāte et bēnu
dine pr̄ ē sublimius? Et tū p̄ paulu
lū cū ignorās multeū passionis tāte
humilitatis utilitatis humanę grām in
cautus obuiaret dicēs: absit a te dñe
nō erit t̄: hoc mēt audie. Vade post me
sathanas scandalū es mi: qr nō sapis
ea q̄ dei sūt sed ea q hoīm. Nūq; nā cū
hijs eū vbis ipa equitas increparet: aut
nequaq̄ credidisse: aut in cūctate atq; mul
titudine ꝑmansisse credendū ē? Quid illo
erā tpe nūq; ruinā manifeste negā
dus ē ꝑtulisse: quo timōnete plerum
cū metu ter dñm negare ꝓpulsus est?
Sed ꝓfecto penitudīe lb̄o sequēte ama
rissīs lacrimis maculā tāti crimīs ab
luendo: cūctatis atq; ultricē meritā
nō amisit. De xpo g̃o ac de eius filiabus
cās: illud erā qđ a dauid cauit debe
mus accipere. A dño gressus hoīs dirigū
tur: et vīā eius cupiet nimis. Cū cecide
rit iustus nō conturbabit: qr dñs sup
ponit manū suā. Cuius ei gressus a dño
diriguntur: qđ aliud pr̄ ē qđ iustus? Et
tū de hoc xpo dicit. Cū cecidit nō col
lidet. Quid ē cū cecidit: nisi cū lapsū
pēn alicui inurit? Nō collidet inquit id
ē nequaq̄ diu oppriment inuriosē per
cati. Sed licet ad pēs videat illius:
tū diuo qđ ꝑplorat erecto auxilio: de
lei relinquit rectioē stabilitatē iustīe nō
amittit. Vel erā si ad pēs ꝓ fragili
tatē carnis amiserit: manus dñice sup
positoīs repabit. Nō cū ee scīs de
simul ꝓ ruinā: qui cū se fiducia o
pum suox iustificari nō posse cognos
cat: et tāt̄s pcōr nexibus credat so
la dñi grā liberandū cū aplo ꝓcla
mare nō desinit. Infelix ego hō: qs
me liberabit de corpe mortis hui? Gra
dei ꝑ ihm xpm dnm nr̄m. Iam cū
aplus paulus ineffabilē abyssū pu
ritatis celestiū cogitationū esse
nō penetrai ab hoīe nō posse cognos
cens: diu velut ꝓplīda iactatus an
dixisset: nō ego qđ volo facio bonū
sed qđ odi malū hoc ago. et rursū
si aūt qđ nolo hoc facio: iam non ego
operor illud sed qui habitat in me pcm.
et electos legi dei secundū interiorē hoīem
video aūt aliā legē in mēbris meis
repugnātē legi mētis mee et cap
tiuū me ducentē in lege pcī que ē
in mēbris meis: oī ul' cua ul' natie ꝓ
cli fragilitate ꝓspecta: tā inmēse al
titudīs vastitate ꝑcutit ad terrā
mū portū diuina gratia: et ꝑ
de naufragij sui oneibus mortalitatis
oppīli natiali infirmitate desperās
ab eo cui impossibile nichil ē manifes
gior remedia deposcit: cū quotā
miserabili confessiōis ciulatu: in
felix ego hō: qs me liberabit de corpe
mortis huius? Gratia absolutionis
quā despauit de ihesu christi natīe
de dei benignitate cōplet: et fidem
adiungens grām dei ꝑ ihm xpm dnm
nr̄m. Hermanus. Multi hāc lo
cū apli ita intelligi debe' detimuit ut
hoc eū nō ex sua sed ex peccātū p
sona et fine mēt dixisse: cor scīture
volentes semetipos a corporalibus ille
cebris ac voluptatibus abstinē: ob
structi vicijs pristinis et oblectatōe

passionū carnaliū captiuati semetip
sos colubē nō pūt: dū ioluta ⁊ quietudi
ne vinor velut inuti quadā tyranni
dis dnacōe depelli ad libitatē pudi
cie respirare nō pūt· Quō ergo bō aplo
quē ad cūnū ptrois tocy orbē trū
ē puenisse illud potest dicere qđ di
cat: nō enī qđ volo facio bonū sed qđ
odi malū hoc ago· Illud ergo qđ sub
iūgit· si aūt qđ nolo hoc ago iam nō
ego operor illud: sed qđ hītat in me
pccm· Nec nō ergo hoc· Condelector le
gi dei scdm ītriorē hoīem: video aūt a
liā legē in mēbris meis repugnantē
legi mētis mee· et captiuū me ducentē
in lege pccī que ē in mēbris meis· In
quo igit̄ hec plone pūt aplice coapta
ri· Quid ei est bonū: qđ ille nō potuit
īplere· Et eōmo quid illud ē malū qđ no
lens et odiēs· tū cogente natiā iuuy
admisit· Ad quā nō pccī legē electio
nis vas in quo xp̄us dns loquebat̄ po
tuit captus abduci· Quis ei oēm ī
obīam et oēm extollentē se adūlus
deū altitudinē captiuasset: de semet
ipō ei fiducia pclamabat· Bonū a
gonē certaui· cursū consūmaui: fidem
seruaui· De reliquo repolita est mi co
rona iustīe: quā reddet mi dns in il
la die iusty iudex· Theonas· Intrā
tē me tutissimū silencij portū: cursū
ad īmensū pfunditatis me qstionis pe
lagus remotis conatibus· Sed oportūta
tē fide stabilois āplexi hic iterī cursu tā
longe collatois emēlo· tantarum itatis
anchoras iaciens: ut crastina die si tū
nulla vis tēpestatis obstiterit· flatu
pspero spūs exploratо disputacois
vela pandamus·

Explicit collacio abbatis theo
ne secda· Incipit eiusdē tercia·

De anamartetou vicesima tria·

Euerla igit̄ luce cū
ē ad plecrandā ab
bīlū aplice qstois
cūma a nob̄ spellet̄
seuer instancia: ita
effatus est· Testimo
nia q̄bus pbāe conatū aplin paulū
nō ex sua sed ex pcessantiū dixisse plo
ua· nō enī qđ volo facio bonū· sed qđ
odi malū hoc ago: vel illud si aūt qđ
nolo hoc facio iam nō ego operor illud·
sed qđ hītat in mēbris meis pccī· vel
qđ sequit̄ condelector enī legi dei scdm ite
riorē hoīem· video aūt aliā legē in mē
bris meis repugnantē legi mētis mee
et captiuū me ducentē in lege pccī que
ē in mēbris meis: econtrario euidenter ol
tendūt pcōr plone hec nō posse oīo
dis sanie: sed ad solos que dicta sūt
ptinē ptrois: et eor tm̄ qui aplor me
rita subsequūt̄ ogruē tēptati· Ceterī
quo pacto hoc pcōr plone poterit sane
scere qđ dicat: nō enī qđ volo facio bo
nū· sed qđ odi malū hoc ago· Sed ne
illud quidē si aūt qđ nolo hoc facio: iam
nō ego operor illud sed qđ hītat in me
pccm· Cuius ei delinq̄ nolēs: se ad
ulcius fortuīcois ⁊ cōtamines· Cis
iusty prio tendat insidias· Cis ieiu
tabili nūtate cogat̄ ut falsi testimo
nio hoīes oppimat· furto ve decipiat:
et alteris spolia rapiat· ul sanguē
fundat· Quinimo ut scptū est: hūa
nū genus diligent intentū ē ad nequi
cā a mūdane sua· Ju tm̄ ei oēs vinor
amoe flagrantes delīderāt īplē q̄ cu
pūt: ut enī pugilū cūa oportūtatē
⁊ mutēdi sceleris auripēt: ac de igno
mīnia sua et ēmiuū cumulo glātes
scdm suam obiurgātis apli fidē sibi

ꝑ dā de consiliōe ꝙquirāt· Cruos eā
thēma ꝓhīa nō solū nō nolētes nec
cū requie cordis et corpis flagitiorū
eos ciuīa ꝓpetrāe: vin eā in trū eos
allexit laboriosis conatib⁹ ut ad p
fectū cor puenāt deludere: ut a le
tali celer appetitu· nec obsistentib⁹
ardius facultatib⁹ reuocent dicēs·
Dt ūquā ageret laborauerit· Illud
quoq; q̄s dixerit ꝓtōrib⁹ queire· ita
q; egoipē seruio legi dei mēte· carne
aūt legi pcī: quos nec mēte nr carne
ne deo seruire manifestū est· Aut q̄
admodū hī qui putant corpe· mēte
seruiūt deo: cū vitioz comitē caro
ex corde ꝙcipiat et ipē auctor vitiq;
natiē fontē atq; originē pcōrū ex
eo pūcinet emanāe· De corde inq;
prediūt cogitatiōes male adulteria
fornicatiōes furta et cetera· Cnōbē
oīdit nullo mō hoc de pcōr posse
itelligi plonis· qui nō solū nō oditt
sed eā diligūt mala: et ī trū deo nec
mēte nec carne deseruiāt ut ante de
liquāt mēte q̄ corpe: et pulq; car
nis expleāt voluptatē puenāt mē
tis cogitatiōnūq; pcō· Dupē igit
ut vtutē sensi ex itimo dicētis mei
aūt affectū: et q̄d btūs aplūs dixerit
bonū q̄d ne ꝙpatiōe eis pūciauerit
malū· nō nuda ligificatiōe vbor sed
eōdē quo ille discutiam⁹ ituitu: itel
lectū quoq; eis sedin dignitatē pū
natis ac meritū plecutem· Cuic eni
ciuīas deo īspirante, platas sedin p
positū ac voluntatē eis ꝙpendē po
teimus: cū eor a q̄b⁹ pmulgate sūt sta
tū ac meritū ꝓpendentes· nō ubo sed
expūctis patē īduerimus affectū:
p cuis q̄litate sine dubio ul' ꝙcipiūt
vnusq; sensi: ul' cuie, pcerūt· Cūm
obrē q̄d sit pncipalit bonū q̄d aplūs
nō potuerit pfice cū vellet: diligēs
īdagem⁹· Multa enī nomin⁹ bona
que btūs aplūs oēsq; illis meiti viros
et habuisse p naturā: et acquisisse
p grām negare nō possum⁹· Est ei
bona castitas laudabilis ꝙtinentia·
murāda prudēcia· larga humanitas· ar
cūspecta sobrietas· modesta tēperā
cia· pia mia: cā multa· Quae oīa
aplō paulo ei⁹q; sortib⁹ ita plena
atq; pfecta fuisse nō dubiū ē: ut vtu
tū pcis q̄ vbor magisterio ab eis re
ligio docēt· Quid q; magi etiāz oīm cu
ra ac pugilū collectaq; dē sp exerci
cūt· Cūtū hoc mīe bonū q̄ta pfecē
ē p scandalū sanctib⁹ vis· et cū mūdā
mātib⁹ īfirmāt· Cū ergo tāta aplūs
habūdaueit donis: q̄d illud ē bonū q̄
pfōne carueit· nō poteim⁹ agnoscē
nisi ī illū quo ipē locut⁹ ē pfecti
m⁹ affectū· Oēs itaq; quas diximus
eū habuisse vtutes q̄nus velut gēme
splendidissimē ac pciose sint: tū si p
claro illi atq; pcipuo margarito q̄
ille euāgelicus negotiator īquirēs v
nūlis que possedit vēditis· paret
dederat⁹ ferāt: ita eor meritū
reuelat atq; ꝙpuit: ut eis sū cūc
tacōe distractis· vnus tū bonū pol
lesio locupletet bonor īmūabilū
venditorē· Q̄d gr ē vnū q̄d illustran
tis tēp īnumeris bonis tā īpabilit
ꝓponat: ut spretis abiectisq; oīb⁹
solū dēat possidēi· Primus illa pare
optīa et magnificētiā atq; pcipu
tatē cū relicto fulcepcōis atq; hūa
nitatis officio maia pelegisset: ita
pdicat a dnō· Martha martha plu
rima es: et turbaris circa multa· plu
rimis uō op ē aut eā vnū· Maia

aūm optimā ptē elegit: que nō au
feret ab ea. Una ergo et sola ē theo
ria id ē cōtemplacio dei cui meito oīa
mistificacionū meita. vnūla vtutū
studia postpouūt. Et illa q̄dē oīa q̄
ī aplō paulo fuisse p̄dixim⁹: nō solū
bona et vtilia vim etiā magna atq;
p̄clara sc̄. Sed sicut ubi grā stagnū
metalli qd̄ alicui vtilitatis et grē pu
tabat fit argēti ꝯplacōe vilissimū:
et cur sius auri ꝯpacōe meitū euanel
cat argēti. aurū quoq; ipm gēmaz
collacōe ꝯtēpnit. et ipāz nichilominꝰ
q̄nus ī signū multitudo gēmaz. v
nꝰ margarita candōe superat: ita
et oīa illa meita cōtatis. q̄nus nō so
lū ad p̄ns bona et vtilia sint vim e
tiā donū eternitatis acq̄rant tū si di
ne ꝯtēplacōis meitis ꝯferāt vilia ut
ita dixerī vendibilia censebūt. Et
ut hāc etiā ꝯpacionē etiā sc̄ptiaz cō
firmet auctoitas: nōne de vnūlis que
a deo creata sūt grialit sc̄ptia p̄mū
at dicēs. Et erue oīa q̄ fecit deꝰ bona
valde. Et ne rū. Vnūla q̄ fecit deꝰ bo
na ī tpe suo: Uer igit̄ que ī p̄nti nō
solū bona sūpliat: vitetiā cū addita
mēto. valde bona p̄mūnat. Dūt eū
reuera ī hoc mūdo ꝯmorātib⁹ nobis
a ad vsū vite a ad corpis medicinā
a ad aliquā tm̄ ignote nob utilitatis
accōmodatā: ul ete etiā in eo valde bo
na. q̄ fecūt nos īmutabilia dei a creā
tia mūdi p ea q̄ facta sūt intellecta ꝯspice:
sempiterna quoq; virtute eius ac diuinitate
ex tēta tāq; ordinata molitōe fabi
ce mūdialis. et oīum q̄ in eis sc̄ibiliū
tia ꝯtēplai: Uer tū oīa nec bonum nomē
tenebūt si furtio illi sclo ꝯparēt: ubi
nulla bonoz ī mutatio nulla ē vere
bitudis formitāda corruptio. Cui⁹
mūdi bitudo ita describit. Erit lux
lune sicut lux solis: et lux solis septē
plabit sicut lux septē dierū. Magna igit̄
ier et p̄clara ītutu atq; mirifica si
futuris ex fide repmissionib⁹ ꝯferāt:
cōtinuo vanitas apparebūt dicente
dauid. Oīa sicut vestimētū veterascēt
et sicut optouū mutabis eos et muta
būt: tu aūt idē ipe es et ām tua nō defi
cient. Ergo q: nichil ē p clementiā sta
bile a īmutabile nichil bonū ī deitas
sola: oēs uō creatie ut bitudinē et im
tatis ul īmutabilitatis optineāt: nō
hoc p sua nām sed p creatois sui p̄ia
pacōem et grām ꝯsequūt: tenē mei
tū bonitatis creatoi suo collata nō
pūt. Ꝯdē si etiā manifestioib⁹ adhuc
testimonijs hui⁹ sūe rōis volueim⁹ al
truē: nōne cū multa p̄mūciat bona ī
euāgelio legeim⁹ et arborē bonā. et
thesaurū bonū et bonū hoiem et bo
nū seruū: q: nō p̄t īq; arbor bō ma
los fructꝰ facē. et bonꝰ hō de bono the
sauro cordis sui p̄fert bona. et euge ser
ue bone et fidelis. et utiq; hos oēs se
cūdū se bonos ee nō dubiū est. si rec
piamꝰ ad bonitatē dei: nullꝰ eoz
p̄mūciabit bonꝰ dicēte dño. nemo bo
nus nisi solus deus. Cui⁹ ītutu ipi etiā
apli qui electis merito boitatē grecis
huāni multis ex rebus modis ma
ni ee dicūt: dño ad eos ita loq̄te. Di g⁹
vos cū sitis mali nostis bona data da
re filijs vestris: q̄to magis pr̄ vr̄ qui est
ī celis dabit spūm bonū petentib⁹ se:
Denig sicut bonitas nr̄a sup̄ne bōi
tatis ītutu ī malicia vitat: ita etiā
iustitia nr̄a dine collata iustitie pā
no mēstruate similis deputat. dicente
ysaya pphā. Dicut pānꝰ mēstruate
vniūse iustitie vie. Et ut aḡd adhuc

cuidē ī ferāmꝰ legis quoꝝ ipꝰ ꝓcep
ta vitalia· que dicit ordinata p angē
los ī manu mediatois et de qua idē aplꝰ
ler ītaꝝ īqt lex et mandatū scīm et iu
tū et bonū: ꝙ ꝓfoī euāgelice ꝙferāt
mūme bona dīno ꝓnūciant oraculo·
Aut eīm· et dedi eis ꝓcepta nō bona: et
iustificas ī quibꝰ nō viuēt in eis· Aplꝰ
quoꝝ ita nouū fuē testamēt gliam
legis affirmat obtūdi: ut eā euāge
lica ꝙfectiō fulgoris nec glorificatā
eē ꝓnūciet dicēs· Nam nec glorificū est
id qđ glorificatū est ꝓpt excellētē glo
riā· Cuiꝰ ꝙfectiōis et in ꝓte ꝗa id ē
ī ꝓcōz meritis ꝙpensandis scīptura
ꝙseruat: ut eos q̄ multo minꝰ ipi sū
pcōz collatiōe iustificet dicēs· Iusti
ficata ē sodoma ex te· Et iterū· Quid
eīm peccauit soror tua sodoma: Et
iustificauit aiam suā adulatrix ille
ꝙfectiōe ꝓuaricatrīs inde· Ita igit et
ymnōz meīta ītutū que supeī ꝙpen
di cū p se bona atq; ꝓmpta sint: tū theoī
ce claritatis ꝙfectione fulgeant· Multos
eteīm scōs q̄ius bonoz opm ītenus tū
studijs occupatos a ītemplatiōe cōmu
nis bom retrahūt et retardant· Nam
q̄s eripiēs iopē de manu fortioz eoꝝ et
egenū et pauperē a diripiētibꝰ eū· q̄s
ītercns molas īquoz et de medio den
cū eoz rapinas extorquēs· ī ipō mē
telliois ope dīne grām maiestatis q̄e
ta mēte suscipiat· Quis alimoniā
pauperibꝰ ministrans aut aduenientū
turbas benuola hūilitate suscipiēs
in eo tpis ꝓūcto quo p necessitatibꝰ frīm
collecta mēte distenditur imensitatē
supne bītudinis speculet· et cū ꝓnis
vite angoribꝰ curis q̄ ītentꝰ· futuri
scli statū· eleuato a terenis ītagijs cor
de ꝓspiciat· Vnde bīus dauid solum
hoc bonū hoī ee diffinies: deo inhe
rē deliberat dicēs· Mihi aūt adhere
deo bonū est: ponē ī dño deo spē meā·
Q̄d eīm celestes a nēine ulloz sine q̄
rela ꝓfia posse ꝓnūciamus: q̄ nō ē mgr
homo nully ī tra qui fuit bonū et non
peccet· Quis eīm unq̄ q̄nus ꝓpinqus
oīm ultoz atq; scōz· huius corpis vin
lis colligatꝰ· cūmū hoc bonū pollicē
potuisse credendꝰ ē· ut nūq̄ a dīna cō
templatiōe discrēdens ne puo q̄dem tpe
ab eo q̄ solus bonꝰ ē tenuis cogitatiōi
bꝰ posset abstractꝰ· Cui nūq̄ ullam
tibi· ullā indumēti· aliarū ve rerum
lū rerū gestleit curā· nūq̄ de frūm sul
ceptiōe de loco in mutatiōe· de celle ex
structiōe sollicitꝰ aut opē a quā huīa
ni ꝙpleit adiutoriꝰ· aut īopie tri
litate vexatꝰ illā suā in dīne mar
patiōis īcurreit· ne sollicitꝰ sitis aīe
vīe q̄d manducetis neq; corpi vīo q̄
īduamīi· Denq; ipm aplm paulū
q̄ oīm scōz laboīe passionū mūlticare
tiū secuderat nequaq̄ hoc ipīe potuisse
ꝙfidere altrumꝰ: ipō in actibꝰ aplōz
discplis attestante· Ipi scīms quō ad
ea que in opus erant· et hus q̄ mecū sū
ministrauerūt manꝰ iste: ad eū scīalom
tenuibꝰ scribēs in labore et fatigatiōe
nocte ac die opatū se fuisse testat· Cui
bus licet magna eidē meitoꝝ sīpēdia
parauerit: tū mens eius q̄ius scā atq;
sublimis nō potuit nō ab illa celesti the
oria· ītentiōne ītenus opis aliqū ducēs
Denq; cū se tenuis ac talibꝰ ditari fruc
tibꝰ cernēt· et ēgno theorie bonū corde
pensaret· et velut in una lance tantoz
laboū ꝓfectū· in altera delectatiōne di
ne ītemplatiōis appendit: diu examīe
pectoris sui quodāmō castigato· dū il
lū hunc laboū sīpendia īmensa deli

tant illic deliderū vnitatis et ilcpabi
lis xpi sonetas enā ad resolutōez car
nis ūuitat auxilius tandē pclamat di
cens Quid eligā ignoro: coartor āt
e duob⁹ delideriū hūs dissolui et cū xpō
ēe multo ei melius: pmanē aūt in carne
magis necessariū ppt nos Cū igitur
multis modis hui⁹ excellentiā cūctis
enā pdicatōis sue fructib⁹ pstulleret
tū caritatis sine qua nēo pmer deum
gr̄eplacōe subministrāt: ac ppt illos q⁹
adhuc lac velut nutricula vbēibus
euāgelius īmulgebat diuulgationē a
xpō sibi quidē noxiā sed ceteris necessa
riā nō reculat Ceruū ad electionē hui⁹
potissimū rei illa pietatis vtute ꝯpel
lit: qua p salute fratrū suoru si cēt pos
sibile enā vltimū anathematis ma
lū optaret īcurrē Optarē enī mḡr
ipē ego anathema ēe a xpō p fratribus
meis q̄ sūt ꝯgnati mei scdm carnē q̄
sūt israelite: hoc ē vellē ego nō solū pa
tib⁹ vinc enā ꝑpetuis addict penis dū
mō omēs si fieri posset hoies xpi cōsor
tio frueret Certus eruū sū vtiq; ē
xpō et ni omīm salutē ēe q̄ū mea Ho
nū gr̄ hoc sūmū id ē dei ⁊ spūs fruc et x⁹
ugrī mḡrē: ut ꝑtēo aplus posset ad
pisci dissolui optat a corpe q̄d caduci
et multis fragilitatis sue necessitatib⁹
ipeditū non pt a xpi gloria nō auel
li. Impossibile ē enā mēti que tā cre
bris distenditr curis tam variis tā
molestis angorib⁹ ꝑpediri dūmo semp
frui ītuitu Dō eū tam ptinax scō
rū studiū q̄ tam arduū pt ēe ꝓpo
siti: cui nō aliq̄ ille vlus in lidiatoꝝ
illudat Cruis ita solitudis secreta
sectat⁹ vnusquisq; mortaliū ⁊ gloria de
dinauit: ut nūq̄ cogitationib⁹ sup
fluis labēt et ītuitu rerū ul occupa
tione actuū trenor ab illa que nē sola et
bona ē dei ⁊ complacōe deiecit Cris tū
spūs vnus potuit retinē feruorē ut nō
mitigū lubricas cogitacōib⁹ īpa quoq;
retentione oīb⁹ tūlatis repēte de celes
tib⁹ ad terrena corruerit Cruis nr̄m ut
cetera peccatorū tpa ptmittā nō illo
enā momēto quo deo supplicās ad sūbli
mia erigit mentē quodā stupoe ⁊ lap
sus: enā p id ul iuste offendit p quod
sperabat venia delictorū Cruis inq;
tam excitatq; ac vigilans ē ut dū psal
mū deo canit nūq̄ a sēptice sensu eius
animꝰ abducat Cruis tā familiaris
deo tamq; iūcte: q̄ aplicū illud īpiū
quo sine mīmissione orare nos pcepit
ul vno die gaudeat se exercuisse Cruc
licet oīa nōnullis qui sūt crassioribus
vicijs īuoluti lenia atq; a pcēo aliena
videant: cuncti⁹ tū ꝓfectib⁹ bonū enā
minimaq; rerū multitudo grauissima ē
velut si ī aliquā magnā domū multis
īstrumētis vasculis sarcinis īpeditā v
nū integra vigiliū anē plpicacē alterū
cui oculoꝝ lumē obtudit lippitudo pri
ponam⁹ īgressū: nōne cū ille cui ad vi
denda oīa ebes erit obtutꝰ nichil illuc
aliud ēe estimet nisi armaria lectos
scāmna plepia et q̄d nō tam oculis
speculātis q̄ manib⁹ palpātis occur
rerit: ecquid hic q̄ clarissimo lumine
vigore enā oculta rimat⁹ ē multa il
luc minutissima et que vix pōt enā
mūo ꝓhendi mēte pauēret Cruc si
aliquī ī vnū cumulū ꝑgregent: pau
cor que ille palpaueāt magnitudiēz
nūolitate cōpenset aut enā fortasse
tūi crendant ita igrē sēi atq; ut ita di
tā videtes q̄bus ꝓfectib⁹ ē studiū enā
illa q̄ velut tenebrosꝰ aī nr̄i nō ītue
tur alpnis ī semetipis sagacit dep

hendūt aterrimecq; dēpnant: usq;
ádeo ut qui sicut nrē videt̄ maurie ne
tenuis q̄dem pt̄i nemo pure cādoꝛē
olim̄ fuisse uerunt: multos sibi mācu
lis videant alq; si uane nō dicā co
gitacōis īprobitas īatria mētis ir
repserit: sed ul psalmi q̄ dicendo est
recordacio oroīs tpe itencionē supplicā
tis aūterit. Qui enī inquit cū sibi mu ho
minū nō dicā p̄ uita ac salute nr̄ā sed
eā p̄ aīe lucri quodo supplicamus:
totā nr̄ enī et mētis et corpis aīe de
figētes de nutu eius trepida exspēcā
one pēdem⁹: nō mediocrit̄ formidā
tes ne qđ forte ceptū ā īgruū ubū
mūam audiēns aūtat. Cū dēm si no
bis īforo a iudicū sclārū tribunali
bus institutis assistēte eā eroīt ad
uersario īmedia plenitudē atq; fluc
tu cuius creatus uis oblatrando sōp
nus oppresserit: quīta īpunitē urās vigi
lantissimus īnocuus securitatē iudicis cō
mouebit iudicis. Cūtomagis cū
illu occultor oīm cognitor p̄ immē
te pretue mortis periculo supplicamus:
pterit cū eduūlo callidus seductor pi
ter et criminator assistat ictā atq;
sollicita oroē iudicātis pietas īplo
randa ē: Nec iuste nō solū ieu
nio sed eā grauissimo crimē īpietatis
astringit: qui pēē deo fidens sibito
a spēcū eius qī ab oculis nō videt̄is
nec audiētis cogitacōis īprobe va
nitate securus abscesserit. Illu aūt q̄
oculos cordis sui stegūt crassio ve
lamīe uinor ac sedm saluatoris
suāz videtes nō uidet et audiētes
nō audiūt neq; intelligūt: nec uox īre
cessibus pectoris sui eā illa que sūt
magna et capitalia crimina stēplā
tur: nullas aūt cogitacionū surrep
tiones sed neq; illos in se lubricos occul
tos q̄ pruritus q̄ mentē tenui ac sibili
suggestione stigūt. nec captiuita
tes aie sue pūt purgatis obtutibus i
tuei: sed īuerecundis sp cogitacōibus
euagantes nec dolē norūt cū ab illa
stemplatōe que singulais ē distinūt:
nec hūt qđ se doleant annullasse. quip
pe qui mentē suā ingruentibus ut ubi
tū est cogitacōibus expandētes nichil
hūt ppositū qđ principalit teneant
ul qđ oīodis capiscant. Nec sane
nos in hūc erroꝛē causa pcipitat. q̄
naturalit id ē ipetrāte ipius ueritē
penit ignorātes. existimam⁹ nullā
oīo culpā ex istis oculis ac lubrice
cogitacionū exurr ibus nos posse q̄
here: sed ebetudiē stupeti et velut
oculoꝛ cecitate pcussi. nichil īnobi
scapitalia crimīa stēplam⁹: ea
q̄ tm̄ nō credim⁹ euitanda. q̄ legi
quoq; sclārū securitate dāpnant:
a quibus si nos īmunes pauculū sē
scim⁹. nichil nobi meē pti primus
arbitram⁹. Unde ab illo videnciū
nūo segregati q̄ minutias nūaz
sordiū que ītra nos aggestę sē non
videm⁹: nequaq; salubri spūctōe
mordeū si sensū nr̄m iterpellan
rit egritudo tristicie: nec dolemus
uane glē sibili suggestiōe pulsari
nec de emissa tardi⁹ ul trepidi⁹ oroē
deflem⁹: nec reputam⁹ ad culpā
cur psallentib⁹ a orantib⁹ nobis
aliqđ aliud q̄ ipā oīo ul psalmi oc
curreit. Nec illud horrem⁹. q̄ mul
ta q̄ ul loqui agere coīa hoībus
pudet nō erubescim⁹ ul ad horā co
de stare qđ dino nomini⁹ placere cō
spēcū: nec pollutionē turpiū sōp
nior larga fletuū ablutiō purgat.

uec lugemus q i ipa elemosine pieta
te cu ul' frm necessitatib' subuenim':
ul' alimonia paupib' ministram' se
renitate nre hylaritatis obnubilata
uara cuctacio: nec feriri nos credi
mus ullo detrimeto· cu delicta memoria
dei· ea que st tpalia atq corporea co
gitamus: ita ut nobis illud salomonis ap
tet eloquiu· Ferierut me sed no dolui:
et deluserut me ego at nesciui· Econtra
hij q summa tocius voluptatis et gaudij
et btitudis sue i diuina ac spualiu re
ru tm ptemplacoe pstituut· cu ab ea ui
ti ul' paululu violetis cogitacoib' ab
strahut velut qdda in se sacrilegij ge
nus puti penitudis puniut vlcione:
ac vilissima creatura ad qua sit de
torta metis ituitus· creatori suo se ptu
lisse lugetes: pene dixeri ipietatis si
bi crime ascribut: et licet ad pspi
ciendu diuine glie claritate oculos cor
dis sui summa alacitate pitant: tn e
na breuissimas carnaliu cogitacionu
tenebras no ferentes· qcq ab illo no lu
mine metis aspcu retrahit execrant·
Deniq cu btus aplus iohes affectu cuc
tis vellet ifunde: filioli inqt mei no
lite dilige mudu· nec ea que i mudo
sut· Si qs diligit mudu no e caritas
dei i ipo: q oe qd in mudo e· pcupia
carnis et pcupia oculoru e et supbia
vite q no est ex pre sed ex mudo e: et
mudus perit et pcupia eius: q aut facit
volutate dei: manet ietnu· Fastidi
unt ergo sci vniusa i quib' mudus
iste vsatur: sed ipossibile e ut no ad
ea ul' breui cogitacionu rapiant
excessu· Nullus q eciam nuc hoim ex
cepto dno et saluatore nro· naturale
puagacione metis ita defixus sp in
dei ptemplacoe ptinuit: ut nuqu ab ea

raptus mudane cuiusq rei delectacione
peccaret dicete scriptura· Sydera ipa no
sut munda i pspcu eius· Et iteru· Si i scis
suis no pfidit· et in angelis reppit pra
uitate: siue ut emedacior translacio ht: et
certe i scos eius nemo imutabilis: et celi
no sut mundi i pspcu eius· Recte g' scos q
memoria dei stabilit retinetes qi p exten
sas i sublime lineas suspenso ferut icces
su· scenobatis quos vulgo funambulos
vocat dixeri pparandos: q summa sue sa
lutis ac vite i angustissio funiculi illius
tramite collocates: acutissima se morte
ptinus incursuros ee no ambigut: si ul' exi
gua titubacoe deuiauerit· a modu illius
salutaris directois excesserit· Cum diui
arte mirifica aereos gressus p inania mo
liunt si illa angustiore vestigio semita
no cauta atq sollicita modacoe serua
uerit: terra que oib' velut naturalis e
basis ac solidissimu cuctis et firmis
simu fudametu· fit illis pns ac mani
festa pnicies· no q illius natura mutet·
sed q illi i ea pcipitati carnis ponde
dilabut· Ita eciam indefessa illa dei bo
nitas imutabil' q sbia ipa qde nemine
ledit: sed nos declinado a summis atq
ad yma tendedo nobipis pscissimus
morte: p imo ipa declinacio mors ef
ficit declinanti· Ve ei inquit eis: qm re
cesserut a me· Et iteru· Ve eis cu reces
sero ab eis· Arguet naq te malicia tua:
et auersio tua icrepabit te· Scito et
vide: q malu et amaru e reliquisse te
dnm deu tuu· Funicul' naq pcoru suo
ru vnusqsq pstringit· Ad quos sa
tis pcenter a dno increpaco illa dirigi
tur· Ecce inqt oms vos accendetes ig
ne accincti flamis: ambulate i lumie
ignis vri et i flamis quas succendis
tis· Et iteru· Qui incendit iqt malicia:

pibit ab ea. Cū ergo semetipos cotidie
sencāt cā treue cogitacois ponde pre
gnatos ab illa mētis clūmitate dei
de: et inutos ymo ue ena nelcētes ile
ge pcī mortis qz tūc duca: atqz ut ce
tera ptmittā illius salte q lupus ql phe
di bonus quide ac iustus. sed tū tremus
a qlcūq dei opib⁹ auocari: hūt plto
p quib⁹ ad dnm iugit igemiscāt. ha
bēt p q̄bus in ueritate humiliati atq cō
punct nō ybis tumo sed affectū semet
ipos puidēt pdores: et uema uea
cie p oib⁹ qui cotidie lupeāt fragili
tate carnis incurrūt. ac grām dni iu
git postulātes. ueas pie lacrimas i
delinēt effundūt: q̄ppe q̄ uideāt hiis
dēipis se p q̄bus assiduo doloe veram
lūt. ena ulq ad ultimū uite sue finē
estib⁹ inolutos. ena ipas supplicatio
nes suas offerre se sine cogitacionū
anxietate nō posse. Expti igit se hūa
nis uuib⁹ delideātū time obliscente
carnis sarcina nō posse stige: neq
illi papuo cūmoq bono sedm cor
dis sui delideriū posse iugi: sed ab
eis ītutu captiuos ad mūdana tūl
dua. ad grām dei q ipos iustificat
inolātes: cū aplo ptestant. Infelix
ego hō: q̄s me liberabit de corpore
mortis hui⁹? Grā dei p dnm nr̄m
ihm xp̄m. Deuauit enī bonū illud
qd uolūt nō posse se plice sed illud
qd nolūt: qd ip oderūt malū ide co
gitacionū motq et curā corpaliū
rerū sp incurrē. Et delectāt quide
legi dei sedm interiorē hoiem q̄ uilibi
lia uuula tūlcendēs conat deo soli
semp uiuere: sed uidet aliā legē i mē
bris suis idē in natia humane cōdi
cois ilerta que repugnat legi mē
tis eoz. et captiuū ptrahit sensum
violenta lege pcī: q pellens celicet eū
relicto illo principali bono treua cogi
tacōe clūmutt que ōnis necessaia atq
corpi utilis videat cū dispensacōe re
ligiose cuuiscq nātatis ipendit. qua
cione tū illius boni qd scīr oīm obser
tatiū tutū mala utiq ab eis atq fugi
enda decernit: q p ea quoquomodo ul
ad modicū tēp⁹ ab illo plcē utifrudi
mus gaudio rethūt. Vere ei lex pcī
est quā humano generi puaicacio sui i
duxit auctois: p illius noxā in quē lo
cuta equissimi iudicis illa sūia. qua
ledicta tra in opib⁹ tuis. spinas et tri
bulos germinabit tibi: et in sudore vul
tus tui edes panē tuū. Hec inqt ē lex
membris oīm ilerta mortaliū q̄ i pec
cat legi mētis nre: eaq a dino arcer
itutu qua maledicta tra in opib⁹ nr̄is
p⁹ aguicionē boni ac mali cogitacio
nū spinas crepit ac tribulos generare?
quar aculei natialia ututū semina
p̄focanti: ne illū panē nr̄m q̄ de celo
descendit. quq gestat cor hois edē
ablq vulg nr̄i sudore possimus. Omne
ergo humanū genus huic grāe lati legi
ne ulla exceptioē subiacet. Nullus enī
est ōnis sc̄ūs: q supdictū panē nō cū
sudore vultus sui et sollicita cordis ide
cione percipiat. Ceterū si illo pane nō
ti ut videmus diuites sine ullo vultus
sui labore vescūt. Cruda ena lege bēs
aplus spūalē allcribit dicēs. Dnus
autē qz lex spūalis ē: ego autē carnalis
sū. venūdatus sub pcō. Spūalis ei est
lex hec q̄ iubet nob⁹ ut i sudore vultus
nr̄i comedamus panē illū verū qui de
celo descendit: sed nos carnales fecit
venūdatio illa pcī. Quid rogo illud
cui⁹ve pcī ē? Dine dubio ade: cui⁹
pūaicacōe atq ut ita dicā negociacōe

cōpnosa · fraudulēto ꝙ cōmercio vēdi
ti cum⁹ · Deūm enī plem cuā ser pētis
plualione seductꝰ : illicita abi ꝓpria
ne distractā · ingo ꝑpetue seruitutis
addixit · Hic mos solet īter vendentē
ementēꝙ seruari : ut is q̄ se alieno cu
pit dominio mācipare aliquā p̄cij p
tactura ꝑprie libtatis et addictionē p
petue seruitutis a suo ꝙ sequat⁹ emp
tore · Qd enā nr̄ adā et ser pētē manu
feste videm⁹ īpletū · Ille enī a ser pēte
p̄cū libtatis sue eiu īnēdicte arbois
capiēs · a naturali libtate discessit : illi
ꝙ maluit semetip̄m dedē seruitute · a
quo vetiti pomi letale p̄cū fuerat alle
ctus · Cuia deinceps ꝙdictōe ꝙstrictꝰ : nō
īmerito oēm posteritatis sue ꝓgenie · p
petuo eidē cui⁹ effectꝰ ē seruus sb dedit
fōmulatu · Quid aliud serule ingrū
pt̄ procreare q̄ seruos : Quid ergo : Ingō
emptor : iste vltus et talliꝰ dnō atq̄ le
gitimo ius dnacōis eripuit : Nō ita
est · Recp ei sic ille omīe periculū dei vni⁹
fraudis dolositate qualit⁹ ut potēta
dominij sui ver⁹ dnator amittēt : qui
pīm quoq emptorē q̄ius refugā atq̄
rebellē · tū ingo rep̄mit seruitutis · Dz
q̄ oīb⁹ racionabilib⁹ creaturis ar bi
trij libtatē creator idulgeat : eos q̄ se
cōtē tas edacis ꝙcupie tūlgrellioē ven
diderant · īuitos ad īgenitā libtatē re
uocare nō debuit · Abhorret liquidē ab
illo iustīe ac pietatis auctore : q̄ rep bo
nitati equitatiq̄ ꝙtū est · Malū enī fu
erat si cōcelle libtatis būficiū revocal
cet : īmultū ē liberū hoiem potēta sua
opp̄mēs atq̄ captuās libtatis accep
te pulegiū allequi nō sinellet · Cui⁹ sa
lutē in futuia tūc scia reseruauit : ut trō
ordiē ꝙplet⁹ statuti tp̄is plenitudo · Opor
tebat enī eis soboleꝫ tā dīu sub habita
cōditiōe durare : quoulq̄ eā de origina
lib⁹ vitiū libeatā in antiquū libtatis
statū · pous dīi gr̄a p̄cio siu sanguīis re
formaret : quā pietatis īstructu potuit
eatā tūc saluare sed noluit q: eī decreti
sui irrūpē sanctionē egstas nō sinebat ·
Dis nolle tam vendicōis tue : Audi p
tū redēptorē tuū p plateā ꝓphām aprīc
sime clamantē · Quis ē iste liber repu
dij matris vīe quo diuuli eā : aut q̄s ē cre
ditor meus cui vendidi vos : Ecce īiniq̄
tatib⁹ vīs vendim⁹ estis : et in sceleib⁹
vīs dimuli matrem vram · Dis enā ag
nosce eudenē : cur te ingo seruitutis ad
dictū redimē potēte sue virtute voluer
it : Audi q̄d ad cupeiora q̄b⁹ eiscē fa
mul⁹ pcōz cam voluntate vendicionis
exprobans adiecerit · Inūq̄ abbreuia
ta est manꝰ mea ut nō pos
sem redimē : aut nō est virtus īme ad li
berandū : Sed q̄d hinc potēissime mi
sericordie eis semp obstiterit idē ꝓphā de
mōstrās · ecce īq̄ nō est abbreuiata ma
nus dīi ut saluare nequeat · neq̄ aggraua
ta ē auris eius ut nō audiat : sed iniquita
tes vīe diuiserūt inter vos et deū vīm · per
cata vīa absconderūt facē eius a vobis
ne exaudiret · Quia ergo carnales nō
sent et spīus et tribul' nos ꝙdēpnauit
illa dei ꝓma maledictio · nos q̄ ita ī
quo pī ut⁹ mercio venūdedit : ut bo
nū q̄d volum⁹ agē neq̄am⁹ : dū diuul
sa a mēdra cūcta dei ea que humane fra
gilitatis cūt cogitāe ꝙpellim⁹ natīa
puritatis amore flagrātes īcētius
natialib⁹ q̄ penit⁹ ignorāe velim⁹ ·
eatā īuiti plerūq̄ ꝙpugnā · Dicim⁹ q:
nō hitat ī carne nra bonū id ē hīs quā
dix im⁹ theone atq̄ puritatis ꝑpetua
ingis q̄ tranquillitas : sed trū ē in nob
pessimū ac lugubre diuortiū : ut cū

mẽte legi dei seruire velim⁹ nũq̃ saluꝫ
volẽtes a claritate dina dimouẽ⁹ spũ-
tũ carnalib⁹ tenebris circũfusi. quadã
lege pũi ab eo qđ bonũ nouim⁹ cogi-
mur auelli scilicet ad curas cogitatio-
nes q̃ frenas. ab illa mẽtis celsitudi-
ne dendentes: ad quas nos lex pũi id
ẽ illa suã dei nõ ĩmeito ⁹ dẽpnauit
quã pm⁹ pẽdr excepit. Et inde ẽ q̃
bũs aplꝰ cũ aptissime fateat ĩeu-
tabili se ul' oĩs scõs pũi hỹ nẽtate
⁹stringi: tñ nẽ nẽ eoꝝ ob hoc ẽ dãp-
nandũ audent enũciat dicẽs michi
ergo nũc dãpnacõis ẽ hys qui sũt
ĩ xpõ ihũ. lex ei vite in xpõ ihũ libe-
rauit me a lege pũi et mortis id ẽ co-
tidiana glã xpi oĩs scõs suos ab hac
lege pũi et mortis ĩ quã ingrẽ ul' no-
lentes cogũt incurrẽ cũ remissione
debitoꝝ suoꝝ a duõ p̃cat' absoluu.
Dicetis ergo nõ ex ꝓsona pẽdr sed
ex illoꝝ qui nẽ scĩ atq̃ pfi sũt: hanc
btũ aplũ ꝓmptissime suadam. ⁹ron ei
qđ nolo facio bonũ sed qđ odi malũ
hoc ago: et video aliã legẽ ĩ mẽbris
meis repugnantẽ legi mẽtis mee
et captiuũ me ducẽtẽ in lege pũi que
est ĩ mẽbris meis. Germanꝰ. ⁹re-
q̃ eoꝝ q̃ capitalib⁹ crimibus ĩplicãt'
neq̃ apli ul' illoꝝ q̃ ad eis ꝓfectẽ mẽ-
suraꝫ hoc dicam⁹ ⁹grue posse ꝓbis:
sed de hys ꝓprie hoc ĩtelligi debẽ cen-
sem⁹ q̃ ꝓ dei grãm agnitionẽq̃ ve-
ritatis. a carnalibꝫ se vicijs abstinue-
re cupiẽtes: antiqua adhuc ⁹suetu-
diẽ velut naturali lege ĩ mẽbris suis
violẽtissime dimicante ad ĩolutam
passionũ ⁹cupiscentiã ptrahunt'.
Plus ei ac frequẽtia delicꝫ di velut
lex effici' naturalis: que ĩ mẽbris
ĩfirmitatis hũane ĩserta. affectus
aĩe necdũ plenis virtutũ studijs erudi
te sed adhuc rudis ac tẽnẽ ut ita dice
rĩ castitatis captiuos rapit ĩ vitia:
ac morti eoꝝ eos antiqua lege sbiciẽs
ingo pũi dimittis addicit: nõ timens
eos bonũ qđ diligũt puritatis adipi-
sci. sed pon⁹ malũ qđ exercrant' exercẽ.
Theonas. ⁹ron paruã vim ꝓfecto
primo. Quidem etiã volũpi astruẽ ĩ-
cepistis. ĩ illoꝝ ꝓsona q̃ oĩo pẽdr esse
hoc penitꝰ stare nõ posse: illos aũt q̃
se a vicijs carnalib⁹ ⁹tendũt ꝓpẽ ⁹que
nire. Suos qm̃ a pẽdr iã nũo segre-
gastis: ⁹sequẽs ẽ ut eã fidelĩ atq̃ sõ-
rũ paulatĩ cetib⁹ ĩserat⁹. Que cũ ge-
nera pẽdr illos dicatis posse ⁹mitte-
q̃bus si fuerit ꝓ grãm baptismatis
ĩoluti. rursũ p cotidianã xpi grãm
liberent? Aut de quo mortis corpe a-
plus dixisse credend⁹ ẽ. q̃s me liberabit
de corpe mortis huius? grã dei p dñm
nrm ihm? ⁹rone manifestũ est simul
quoq̃ vobis ꝓpositas ⁹pulit ⁹fitem
nõ de illis capitaliũ crimiũ mẽbris
p que stipendiũ crime mortis acquirit?
idẽ homicidij fornicacõis adulterioꝝ
ebrietatis furtoꝝ atq̃ rapinaꝝ? sed de
illo ꝓdicto cui grã xpi cotidiana suc-
currit corpe meditari? Cui q̃s ei ꝓ
baptismũ et sanctã dei ĩ illud mortis
corpus irruerit: sciat se nõ cotidiana
grã xpi idest facili remissioẽ ꝓ mo
mẽtis singulis exoriaꝝ dñs nr̃ erro
ribꝰ nris donare ⁹suescat? sed a dur-
na afflictione penitudis ac penali
dolore purgandũ: a certe p hys ĩfi
turũ enim ignis supplicijs adimendũ
ita eode aplꝰ pnũciante. ⁹solute fal
li. ⁹neq̃ fornicarij neq̃ ydolis ser-
entes neq̃ adulteri neq̃ molles neq̃
masculoꝝ ꝓcubitores. neq̃ fures ne

q̄ auari neq; ebriosi neq; maledici: ne
q̄ rapaces regnū dei possidebūt. Aut
que est ista lex militans i mēbris
meis que repugnat legi mētis mee:
cāq; nos resistentes atq; captiuos
i legē pēc̄ ā mortis adducit eiq;
nos facit carne seruire? Michi uidelicet
ne mēte legi dei seruiē p̄mittā? Ne
q̄ enī huc puto legē pēc̄ flagitia de
signare? a hoc de hijs itelligi posse ē
mūbq; que si qs fēcit legi dei mēte nō
seruit: a qua utiq; ē eū non ante dis
cedē q̄ aliquid eoz carne emittat. Quo
ē enī seruiri legi pēc̄? ui ea q̄ a pēcō
īperauit implē? Quid ergo pēc̄ gens
ē quo cū se tāta cīuitas atq; pēcō lenci
at captiuari? grā tū xp̄i nō ābigat
liberandū dicēs. I felix ego hō qs me
liberabit de corpe mortis hui? grā dei
p dnm ihm̄? Quā mō mēbris meis
legē mee firmabitis que abstrahat
nos a lege dei et captiuās lege pēc̄. I
felices nos potius faciat q̄ īnocētes:
ut nō eius supplicijs addicamur. Sed
q̄ de interrupto bēatudis gaudio sol
pirem? et auxiliatorē qui nos ad id
retrahat iquirētes cū aplo p̄clame
mus. I infelix ego hō? qs me liberabit
de corpe mortis huius? Abduc nāq;
captiuū in lege pēc̄? qd ē aliud q̄ i
effectū pēc̄ atq; ope pmanē? Aut qd
aliud principale bonū habet qd̄ cā ex
plē nō pōt? mihi id ad cui? q̄done
ut sup̄ diximus? uitiosa nec bona si?
Et q̄dē nouim? multa bona ee i hoc
mūdo papine pudicicā ītinentiā
mūiz tēperātiā pietatē? sed her oīa
et sīmo illi bono paria ee nō pōt et p
fecti nō dicā ab aplis sed eiā a medioc
bus pōt: et a qbus īpleta nō fuerunt
aut eterno supplicio punīūt? a grandi
ut sup̄ dixim? beneficio p̄ne nō cotidiana
xp̄i grā liberant? Dupelt igit ut hāc
apli suam solu scōz plone rē fatea
mur aptā: q̄n hanc quā diximus i
curretes cotidie pēcā nō criminū le
gē de statu salutis sue certi nō papi
taut in facinus? sed ut sup̄ dixi ē de
grē placōe diuina ad miseriā cogitacio
nū tpaliū corpaliū reuoluti: uē illuc
bēatudis bono plerūq; fraudāt. Di
ci le i hanc mēbroz suoū legē cotidi
anus ferueret celeriq; illigari nō ui
q̄ de felicitatis amissiōe sed de īnocē
tia caularent: nec dicēt aplus paulus
infelix ego hō sed īpuris et celestibus
ego hō nec de corpe mortis huius hoc ē
de q̄dicōe mortali sed a flagicijs ad
q̄ crimūbq; carnis hūs uellet absolui.
Sed q̄ se p q̄dicōe fragilitatis hūane
senserat captiuatū id ē abductū
ad colluctudiēs curaq; carnales: q̄
lex pēc̄ et mortis opat̄ igemiscens
sup hac quā iuitq; īcurrerat lege pēc̄.
felicī recurrēs ad xp̄m ex pūrissima
grā eiq; redēpcōe saluat. Quid ergo lex
illa pēc̄ que spinas et tribulos cogi
tacionū uiarūq; mortaliū naturaliū
gignit: eiā in aplica pectoris tra colu
cutudiēs germinauit: illa lex grē mox
auellet. Lex ei maior spūs vite i xp̄o ihū
liberauit me a lege pēc̄ et mortis. Hoc
ergo ieuitabile corpus ē mortis i qd̄
pēc̄ quoq; q̄ grauerūt q̄ suauis ē
dns cotidie reuoluti: senciūt cū aplis
q̄ malū et amarū sibi sit discedere
a dño deo suo. Hoc ē corpus mortis
qd̄ a celesti eos ītuitu retrahēs ad
terrena deducit: q̄ psallētes atq; i
oracōe pstratos. ul' humanas effigies
ul' sermōes ul' negocia ul' actus frē
quētius retractare. Hoc ē corpus

mortis qđ emulātes angelicā cōtatē
et volentes dñō iugit inhereē · ptrōem
tū hui⁹ boni q mortis corpus oblitus
iucunre nō pūt: sed tamū malū qđ
nolūt idē tradūt mēte eaā ad illa
que ad ptrōnē vtutū ptrāq nō pti
net · Denīq ut hoc de cīs atq ptris
libiq silib⁹ se dixisse bēs aplus eudē
ter exp̄mit: dignū quodāmō semet
ipm tantuq deliguans ytmuo iferr
Itaq ego ipe id ē q̄ hec pnūcio: mee nō
alteri⁹ scīe latebras pando · Hoc sane
locucōis genē familiariť vt aplis so
let: si qā vult se specialiť deliguare
sicut ibi · Ipē ego paul⁹ obsecro vos p
mānuetudinē et modestiā xp̄i · Et rur
sus mli q ego ipe nō gnauī uos · Et
iterū · Sed esto ego ipe nō gnauī vos ·
Et alibi · Ipē ego paul⁹ dico vob: si
circūcidamī xp̄us vob nichil pderit ·
Et ad romanos · Optabā ei ego ipe
anathema eē a xp̄o p frib⁹ meis · Po
test aūt nō absurde eaā sic accipi ut
pūius aī ex tali pnūciet · Itaq ipe ego
id ē quē nostis eē aplm xp̄i quē tota
sustinēa veneraī · quē creditis sī
mī eē atq pfīm · et ī quo loquit xp̄s
cū mēte seruiā legi dei · carne aūt legi
pcī seruire me fateor: hoc ē distenti
one ydicōis hūane iter dū de celestib⁹
ad tr̄ena deuoluor et ad curas hūlū
terū mētis mee altitudo plabit⁹ · per
quā pīm legē ita mouētis singulis
me sensib⁹ captiuari ut q̄nus īmobili
ter ca legē dei delideio pleuerē: nullo
mō tū vim hui⁹ captiuitatis euadē
posse me sencio · ni⁹ fugeo ihc ad grām
saluatōis · Et idcirco cotidianis sulp
tr̄is oīs sū pro hac sibe sue fragilita
te ypūcti: dū cogitacionū varietates
et ysaē sue latebras ac penetralia per
scrutant⁹ supplicit clamāt · Ihū īter
ī iudicīū cū seruo tuo: q nō iustifica
bit⁹ in ysp̄ū tuo oīs viuēs · Et illud ·
Cruus gl̄iabit⁹ castī hīē se cor aut quis
fiduciā habebit se mūdū eē a pūo? ·
Et iterū · Iron ē ulty hō in tra: q frīt
bonū et nō pecet · Et ita īfirmā hoīm
ī pfrāmq ultionē et mūe dei īdignā sp
eē senserūt · ut vn⁹ ex hīs cōsūptores
atq pcā dei mullo de altari ignito vbi
cu carbone purgaūt: p illā muriā
cā ytēplationē dei p̄ īmutū cōlumnā
seraphyn et reuelationē celestiū sac
mētor dicit · Ve mi q vir pollutus la
bīs ego cū: et ī medio ppli polluti la
bia habētis ego habito · Cruu sicut ā
bitor labior tuor īmūdicīā nec tuī
quē fortasse sensibilē et vērā pfrōis
et ītegrā puritatē ytēplacōis dei me
rullet⁹ agnoscē: cuis ītuitu pollutio
nē suā sibi aute īgnitā repēte ygno
uit · Cū enī aūt · Ve mi q vir pollutus
labīs ego cū: de tuor hoc labior non
de ppli pollutōe ysentū id qđ sequit⁹ ·
manifestat · et ī medio ppli polluti la
bia habētis ego habito · Sed eaā cīo
rans pīor q̄ vnūsalui īmūdicīā
ysentet⁹: nō īquor tū sed eaā ultor ī
plebē geneāli supplicōe yplectet⁹ di
cens · Esto tu vir aty es et nos permanē
ī ipis tuum⁹ sp et saluabim⁹: fīs tuus
ut īmūdy omīs nos tāq pānus mēstru
ate vnūsle ultionē nrē · Rogo qđ eudē
tius hac pte eē sīna · qua nō vnā tāri
cius sed vnūsas ultionas nrās ypīja yplo
us et circūspiciens oīa que ul īmūdā
uel horrenda iudicant⁹: q nichil ī hoī
nū yūlatione sordidy neq īpurū po
tuit reperire · pāuo eas yparc malue
mēstruate · Frustra ergo manifestū
sime veitati spuiole obiectōis acu

nem opponit· sicut paulo ante dixit·
tis· si nemo sine pcō nullꝰ ē sctūs: et si
nemo ē sctūs nullꝰ ergo saluabit· Hoc
enī ꝓphe testimoīo pt nodus hꝰ questio-
nis absolu· Ecce nūc tu uratꝰ es et nos
pectauimꝰ id ē cū elatione cordis urī
ul' negligentia aduisatꝰ tuo nos auxi-
lio denudasti: ꝯfestī nos uorago absor-
buit pcōr· Delur si qs splendidissimo
solis dicēt clemēto· Ecce tu occubuisti
et nos ilico ꝯtexit tenebrosa obscuitas·
Et tī cū hic sctūs pectalle se dicat et nō
solū pectalle sed etiā in ipis sp pman-
sisse pūs nō desperat penit de salute:
sed subiat· ī ipis fiumꝰ sp et saluabi-
mur· Hanc gr̄ā sctitatē ecce tu uratus es
et nos pectauimꝰ: ulu aplice ꝯpabo·
Infelix ego hō· qs me liberabit de cor-
pe mortis huiꝰ· Rursū id qđ ꝓpheta
subūgit· ī ipis fiumꝰ sp et saluabimꝰ·
ꝯsequtꝰ apli ꝯgruit ꝑbis: grā dei p
ihm̄ xp̄m dn̄m urm̄· Dilit enī illud e-
uāgē ꝓphe· Ve mi qꝛ uir pollutus labiis
ego cū et ī medio pli polluta labia ha-
bentis ego hīto: uidet sup̄ deos sapē
sermoēs· Infelix ego hō· qs me liberā-
bit de corpe mortis huiꝰ· Itēq qđ sequ-
tur in ꝓphia· et ecce uolauit ad me unꝰ
de seraphin et ī manu eiꝰ carbūculus
sine calculo quē forcipe tulerat de altari
et tetigit os meū et dixit· ecce hoc tetī-
gī labia tua et auferet iniquitas tua
et pcm̄ tuū mūdabit: tale ē ut pauli
ore videat· platū qui ait· Gr̄ā dei per
ihm̄ xp̄m dn̄m urm̄· Videtis ergo qm̄
admodū omīs sctī non tā ex psona pau-
li qm̄ ex sua et pcōres se uerant· pfitēā-
tur· et nequaq̄m de sua salute desperēt:
sed usq; ſtractois plenitudinē quā pro
ꝑdicōe fragilitatis hūane ꝯsequi se
nō posse diffidūt· de grā dn̄i et mīa
pmunit· Remune nō in hac uita q̄uis
sctī immunē ee a debitis pcōr· eaq; ma-
gisteriū nos docet saluatois· q̄ discipu-
lis suis pcē oīs formulā tradēs mi-
reliqua illa sblimia sacratissimaq; mā-
data que qui nō sctūs pfūs q; sit tradita·
malis et infidelibꝰ ꝯuenire nō pūt: hoc
nullus iterseri· Et dimitte nobis debita
nra: sicut et nos dimittimꝰ debitoribꝰ
nris· Si ergo nā hec et a sctīs pfertur
oīo· sicut indubitanter nos credē oportet:
qs tā ꝯtumax et pūptor tā superbie dia-
bolica timeis elatꝰ poterit inuenirī· qui
sine pcō se ee pmūians nō solū maiorē
se aplis credat· uerū etiā ipm̄ qui ignō-
rantie aut uanitatis arguat saluato-
rē: ut scire aut nescire ee posse alī-
quos immunes a debitis· aut frustra
docuerit eos quos docuit oīos ubiꝰ ī me-
dio nō egere· Sed cū regis sui pcepta
seruātes oīo omīs sctī cotidie dicant di-
mitte nobis debita nra: si uerū dicūt·
uē nemo ē immunis a culpa· Si aūt fal-
lūt: eque uerū est eos mentacī nō ca-
rere pcō· Unde etiā ille sapientissimꝰ
ecclesiastes humilos actus et hūana stu-
dia mēte pturrens: sine ulla exceptōe
pmūiat· Iustus nō est iustꝰ hō ī terra
qui faciat bonū et nō peccet· idē ne-
mo in hac ita tam sctīs tā diligens
tam ītentus ul' potuit pnsꝰ ul' poterit
inuenirī: qui nō illa ac singulaī bono
ita iugiter ualeat inhere ut nō cotidie
ab eo distractus se sentiat delinqre·
Cui tī cī pmūiet immunis a noxa ee
nō posse: iustus ee nullomodꝰ non ne-
gat· Quisq; itaq; augmenteton idē
ī pectantia nature assctribuit hūane· nō
tantibus ubis sed gestīe sue nobiscū tes-
timoīo ac pbatoē ꝯfugiat: qua tūc
demū se absq; pcō ee pmūiet· cū hoc

cūmo bono cenſeit nō annullū · Immo
nō q̄lq̄s ꝓſideraus ꝓcūam ſuā ut nō
dicā amplꝰ vnā ſaltē ſynaxim ſine
vlla ꝺbi ul' tēi ul' cogitacoīs īterpella
none ſe dēpēndeit celebꝛaſſe: ablq; p̄
cato ſe eē p̄nūcet: Vnde q; hīs oīb⁹
ociolis ac ſup̄fluis reb⁹ noluerē hūa
ne mētis exturbū fateam' carē nō pol
ſe: p hoc vtiq; ꝓſequēt ſine p̄ō nos
non eē veraces ꝓfitemur · Nā q̄tanus
circūſpectiōe vnuſq;q; cor ſuū ſeruare
ꝓtendat: nūq; illud ſcōm deſideriū
ſpūs ſui repugnāte carnis ꝺminone
cuſtodiret · Cuīto enī magis ꝓfecit
mens hūana et ad ſinceriorē ꝓtēplacō
nis p̄ueneit puritatē: tanto ſe īmū
dioꝛē quaſi p ſperſin ſue puritatis m
ſpiceꝛ: q; nūē eſt ut dū aīm⁹ ad ſub
limioꝛē ſe extendit ītuitū et maioꝛa
q̄ agit ꝓſpiceꝛ ꝓcipiat: illa ī q̄bus
eſt ut infeioꝛa ſp ac vilioꝛa deſpiciat ·
Plurima ſiquidē denotat ſinceꝛior
obtutꝰ piterq; ſibi maioꝛē repḡhen
ſioīs dolorē irrepḡhenſibilis vite: et
multiplicat gemitus atq; ſuſpiria ·
emēdacio morū et emulacio attenta
ꝓtutū · Nemo illo ī quo ꝓfecit ḡdu
p̄ eē ꝓtentus: et quātū q̄s ſueit nūē
te purgacior tanto ſe ſordidioꝛē videꝫ ·
magis hūilitatis q̄ elacionis īuenit
cauſas · Cuīto q; p̄uc⁹ ad ſublimioꝛa
ꝓtendeit: tanto amplius p̄udet ſibi ſe
eſſe quo tendat · Denicq; ille aplōr exi
mius q̄ē dilegebat ihūs recūbens ſup̄
pectꝰ eius: hanc quaſi ex dūico ꝓtulit
corde ſuūam · Si dixerim⁹ qua p̄cm
nō habem⁹: ipi nos ſeduc̄am⁹ et veri
tas in nob⁹ non ē · Itaq; dicentes nos
nō hīe p̄cm · veritatē idē expūn nō ha
bētes in nob⁹: quid aliud ꝓfiam⁹ nisi
ut nos hac ipa ꝓfeſſione ex p̄cōrib⁹
ſceleratos atq; ipios approbem⁹ · pol
tremo ſi cordis ē verius explorare utq;
poſſibile ſit hūane ſue anamerteton
poſſidē: a quib⁹ manifeſtius diſcerne
poteim⁹ q̄ ab hīs q̄ carnē ſuā crucifix
erūt cū vicijs et ḡcupiſcentijs: et q̄b⁹
nūē crucifixus ē mūdus · Cum cī de cor
dib⁹ ſuis nō ſolū radicit⁹ vitia vnui
ſa ꝺmulſerunt: in vim cēā cogitacones
ac mēdācā p̄cōrū conuent' excludē: nich
ilom⁹ tū cotidie fidelē ꝓfitent' ne v
na quidē hoꝛa macula ſe carē p̄cō · Nec
tū ex eo debem⁹ nos a dūica cōmunioē
ſuſpendē: q; nos agnoſcam⁹ p̄cōres:
ſed ad eā magis ac magis eſt et; ꝓpē a
mus mediana et purificacionē ſp̄ūā
unde feſtinandū: verū ptū ea hūilita
te mētis ac fide ut īdignos nos ꝓpi
none tante grē iudicantes remedia
poꝰ nris vlneib⁹ expetam⁹ · Alioqui
ne āmuſaria quidē digne ē p̄ſumēda
rio: ut quidā facūt qui ī mōſterijs
ꝺlibentes ita ſacramētoꝝ celeſtiū dig
nitatē et ſanctificacionē ac meritū
meriūt ut eſtimēt ea nō nili ſcōs ac
q; īmaculatos debē p̄ſumē: et nō po
ci⁹ ut ſcōs mūdos q; nos ſua ptinacia
none ꝓficiam⁹ · Cum ꝓtō maioꝛē ar
roganciē p̄ſumpcionē quā declinare ſi
bi videm⁹ īcurrūt⁹ q; ul'tiē cī ea p
ꝓpūt dignos ſe ci⁹ ꝓcipioē diuidi
cant · Multo aūt ultius ē ut cī hac
cordis hūilitate qua credim⁹ et fate
mur illa ſacroſcā miſteria nūq; pro
meito nos poſſe ꝺtingē · ſingulis eo
dūicis diebꝰ ob remediū nrāꝝ egri
tudinū p̄ſumam⁹: q; ut vana plus
ſione cordis elati · ul' p; āmū dignos
eoꝝ ꝓtinꝯio nos eē credam⁹ · Cuiaq;
ut hec ītelligē et fructuoſe tenē pol
ſim⁹: miam dñi ut nos ad ꝓpiēta

her adiuuet attenuat ipiorem⁹. Cruc nequaq̄ ita ut cete artes hūane. pce dente quadā rōe vborū: sed actu po as⁹ et experiencia pcedente discūt: que qr rursū nūl tam collacōib⁹ spūalī um virorū frequēt examinata fue rint et polita quā cōmunēs et co diana experiencia colligere ventilata aut obsolescūt ignaria aut ociosa ob liuione depereunt. Explicit col lano terria Hieone. Incipit col lano abbatis abrahe de mort fitanone. Vicesima quarta:

Parta atq; vsitatā ista collano abba tis abrahe xpō fa uente pduxit: oīm seruor⁹ traditiones rōcludēs. Crua vel tris oīonib⁹ glūinata illor⁹ viginti quatuor seruor qui in scō apocalip si cōnas suas agno offerre dicunt² nūo iustice gruente: cūctaq; pmul sionū urāq; debitis nos credim⁹ libe randos. Digna pinde gloia hui vigīti quatuor seruores urī ob istructionis suc meritū fuerīt cōsecuti: illi qui pro salute mūdi īmolati ē agno. sibi ctis sūt capitib⁹ ornaturi. Ipē ei et illis tam eximiū sensū et nob qualēcūq; sermonē quo tanta pfunditas pfer retur: ppt honorē nois sui dignat⁹ est. Et nōe ē ut auctorē bonor oīm munerū sui meita referāt: cui hoc ipm debet amplius quo magis solui². Igit ad hūc abrahā ipugna tionē cogitationū urāq; anxia gres sione detulim⁹: qr ad repetendā pui tatē urām atq; ad reuisendos paren tes cordianus ei estib⁹ vigebam². Hic etenī nob maxima deliderioī nascebat occasio qr tanta religiōe ac pietate parentes nros pditos recor dabam². ut eis nequaq̄ urīm pposituī pponem⁹ hoc iugiter mēte volucres qr pfectū magis ex illorū cēsus assidu itate capturi nullaq; nos corpaliū re rū solicitudie. nullis qr pficiendi pic ty distenciōib⁹ occupandos: illis affa tim oēm cū gaudio pficiōnē urē nūa tatis expleturis. nisi qd eā spe iam um gaudioq; aīm pascebam⁹: credē tes fr̄em nos maximū preceptoīs de cō siliōe multoq;: qui velut urō cēnt ad viā salutis exemplo ac monitis diri gendi. Cum prēa ipoq; locorū situs i quib⁹ erāt maionib⁹ nris hīta pfectio ipāq; qr amenitas iocunda regionū an te oculos pungebat²: qr grate et qr cō grue spacijs tendēbat ita ut nō solū delectāe monachū possint secreta si uaq;: sed eā magna victy pbē open dia. Crue oīa pdicto seruī cū sedim fidē glīe urē simplicit² paudēm⁹: nec iā ipugnationū vim tolerare nos posse nisi nob p illius mediaīā dei grā sibi ue nisset: pfulis lacrimis testarem²: tac tus ille diuq; cūctatq; atq; i extremū giuter igemiscēs ita rūdit. Hec dū vos desideriis renūciasse mūdanis: nec mortificasse ocupiās pristinas co gitationū vīas prodit² ifirmitas. Hīa sicut delidiā cordis vīi delideroq; vīoq; puagatio pfectat²: hāc pegrinatio nē ac parentū absentiā quā mēte po as sulcipe debultis carne tūmodo sustinetis. Depulta enī hec oīa ac de cordib⁹ vīis penitq; eradicata fuisset². si ul'roēm ipis abrenūciatiōis ul'pi apalē solitudīs cām i qua ocultum⁹ recipietis: ideoq; illa vos egritudine oci seruo laboriē que i pūblīs ita

notatur. Iu deliderijs ē omīs ociosus. Et iterū. Deliderio omdūt pigrum. Nam et nob potuerāt hec que gmen talibs carnaliū quodo nō decē ppē dia si credidissem⁹ ea nrō quenie ppo sito: aut talē ex illis amentatū volup tatib⁹ firmū nob iudicassem⁹ posse cō ferri qual'ille ē qui de hoc loco⁹ squa lore et corpis gritudē gquirit. Iuer iu nig ita parentū solacio destituti ut de sint q' de eius substātijs sustētāe nos gaudeant: nisi nob illa cuīa salutatois occurrēs. qtp ad fotū hui⁹ ptinet car nis excludēt qua diat. Qui nō reliq rit siue odeit pīez et mrēz et filios et frēs: nō pt mes ee discipul⁹. Qz si pa rentū quoq ēem⁹ pīdio destituti cte ul' potentū mūdi hui⁹ obsequia deel se nō possent: q' pruptissiā largitate ntātatib⁹ nris cū omī grārū actione subministrāe gauderēt: quo⁹ munifi cencia sustentati parādi victy sollicitu die careremus: nisi nos vehemēt illa pphetica maledictio detineret. Iām ma ledctūs iep hō: q' spem suā ponit i hoīe: et nolute gdē in prīcipib⁹. Potuim⁹ eas cellulas saltē nras sup nili fluīs alueū collocantes aquā hīē p foib⁹: ne eā e qtuor milib⁹ passuū nris coge remur deferre cernuab⁹: nisi nos tole rancia laboris ilti⁹ idefessos btūs a plius redens. hoc ingit aiaret eloqo. Unusq⁹sq ppriā mercedē acpiet secun dū suū laborē. Iuer ignoram⁹ ee nonul la in regionib⁹ nris amena secreta in quib⁹ pomo⁹ copia et ortorū grā ul' vbertas ntātatē victus nri minimo laboe corpis expediret: nisi ad ipmgē dā nob illā exprobracionē que ad illū i euāgelio directa ē diuitē vereamur. qp recepisti gsolacionē tuā i vita tua.

Sed despectis illis oib⁹ et cū vniuersa mūdi hui⁹ voluptate gēptis: his tū squalorib⁹ delectam vnūlis qp deliqs horrenda solitudis ilti⁹ pferim⁹ val litatē: neq⁹ huc arenaz amaritudiu qm talius vberis glebe diuicias gnam⁹: nō tpalia hui⁹ corpis lucra sed eterna spūs emolumēta sectantes. Narū est eū monachū renūciasse semel id est i pmordio gliosus siue gemplisse p sencia: nisi ei cotidie renūciare pfite ritur qp ad finē. Iramq⁹ hui⁹ vite illud nob dicendū est cū pphā. Et die hoīs nō desiderium cogitasti tu scis. Dñe et dñs in euāgelio. Si qs vult meū p me venire abneget semetipm: et to lat crucē suā et sequat me. Et idēo ei qui de ītcioris hoīs puritate gaudet lē sollicitudinē gerit expetenda ēe lo ca que mētē eius nulla ad culture dis tractionē vbitatis siue ferū ditate sollu citent: nec de cellule fixa atq⁹ īmobili stacione pturbēt. atq⁹ ad aliqd' subdi uale opus pdie gpellant: et ita velut i apertū effusis cogitacoib⁹ oem mē tis directionē ac subtilissimū cure ul lis destinacois intuitū p diuisa dispers gat. Cue a nēine prius ip⁹ sollicito ac vigilante ul' caueri poterūt uel vi deri. nisi qui corpus atq⁹ aīm suā ingu ter inter parietū cepta gcluseit: ut ita quis velut piscator egregius victū si bi aplica arte pspicens in tūgulli mo cordis sui pfundo aquina cogita tionū natancia ītentq⁹ atq⁹ īmobilis captet et ip⁹ de pximēti scopulo sacio se pfunda pspectans quos ad se hamo ptrahē debeat salutari. quos nō ip⁹ malos ac noxios pisces negligat ac refutet sagaci discretōe diiudicet.

Iu hac ergo vnusq⁹sq⁹ custodia ingē

pleueranus efficaciter.

pleueranus efficaciꝰ illud ipleb⁹ qđ p
abbaciꝫ pfam satis eudenꝰ expuit⁹
cup custodiã mẽ meã stabo et ascendã
cup petrã et speculabor ut uideã quid lo
quat⁹ mi mc: et qđ rñdeã ad arguentẽ
me. Qđ quãta labous et difficultatis
sit: expmẽtis illoꝝ qui in illa calami
sue porphyrious hẽmo gnoraꝰ manu
festissime ꝓbat⁹. Nam cũ longiore so
litudinis mꝰuallo ab omnibꝰ uiuentibꝰ
et habitacul' hoim q̃ hẽmo sit hꝫ diu
dant⁹ septẽ siquidẽ ul' octo mansionib⁹
uastissime solitudiis deserta penetrãtes
uix ad cellularũ suaꝝ secreta puenit⁹:
tũ q: illuc agrestie dedit claustris mun
me cohibent⁹. cũ ad hec squalida iꝑb⁹
degnꝫ loca ul' ad illa catholica uenerit
tantis cogitacionũ estib⁹ tanta aĩ anx
ietate uexant⁹: ut q̃ et quã solitudinis
exercica ne leuit⁹ quidẽ aliq̃ gerere
gnoracionẽ celle et quietis silencia tole
rare non possint: atq ex eis statim ex
tulli tamq̃ exptes et nouerꝫ pturbent⁹.
Non enĩ sedere ĩteriꝰ hoĩs moty et
cogitacionũ suaꝝ tempestatib⁹ obnua
re ingi collectudiẽ ac pseueratiã mtẽ
acione didicerũt: qui sub diualib⁹ co
tidie opib⁹ deludantes tota die cũ ae
rea ĩaultate nõ solũ corpe uerũ etiam
mẽte uolutãt. et cogitacões suas cũ
mobilitate corporea passim ĩ aperta
diffundũt. Et idcirco multuola aĩmi
cui sencũt⁹ uanitatẽ: nec eꝝ lubricos
pũt cohercẽ discursus nec gtinoẽm
spũs nõ ferentes ĩtolerabilẽ sibi ipãm
silencii sui ingitatẽ estimãt⁹: ac laboi
osis curis opib⁹ ideffessi uacãt⁹ ocio:
et quietis sue diuturnitate lassant⁹.
Nec mirũ si in cella quis residens q̃ ĩ
tra artissimũ claustrũ cogitacõib⁹ cõ
gregatis anxietatũ multitudie suffocet⁹:
que de carceribus habitaculi cũ hoĩe pũ
pentes gtinuo uelut equi effrenes ĩ diui
so uolitant. Sed cũ ad pũs de suis uelut
stabulis euagent⁹ capiũt⁹ statũ aliqđ uel
breue ac triste solacũ: cũ ueꝰ corpe ad
cellã pruã remeante rursus q̃ ad sedem
suã mẽta cogitacionũ caterua recurrit.
Gnores excitat⁹ stimulos ipã inuetẽate
lucrue gsuetudo. Hꝫ ergo qui necdũ pũt
uel uolũt uolũtatũ suaꝝ ĩstigacionib⁹
reluctari. cũ acrdia pectus ĩsolũi uehe
mẽtꝫ ĩpugnante intra cellã fuerit anxi
at⁹: si pgrediendi sepius lubitatẽ sibi
remissa districtionis lege gcluserit: a
crioꝝ adiũm se pestẽ. hoc ut putant
remedio sulcitabũt⁹: sicut gelidissime
aque hausta uim intimaꝝ febriũ quidã
restringẽ posse se credidit: cũ utiq; accen
di ex hoc ignẽ illũ gsiet⁹ pocꝫ q̃ sedari.
Quidẽ illã momẽtaneã releuacionẽ
multo grauior gsequit⁹ afflictio. Cui
obrem ita monachi oĩs intencio ĩ unũ
semp ẽ defigenda nũctarũ q̃ cogitacio
nũ eꝝ ortus atq; circuitus in idipm id
est ad memoriã dei strẽnue reuocandi:
uelut si quis abscidis camerã uolens
in sublime gcludẽ subtilissim illiꝰ cen
tri lineã ingiter circũducat⁹. ac sedm ar
tissimã normã oẽm rotũditatis pari
litatẽ et structure colligat disciplinam.
Cui neꝰ eam ablq; illiꝰ meditatus ex
amine gsummare q̃uis summa artis a'
ingenii plusquone temptauerit: ĩpos
sibile ẽ ut equalitatẽ circuitus illiꝰ si
ne errore custodiat⁹: aut q̃tũ uẽ rotũ
ditatis pulchritudinẽ errando subtrax
erit solo deprehendat⁹ aspectũ. Nisi ad il
lũ indicẽ ueritatis semp recurrẽs atq;
eꝝ arbitrio ĩteriorẽ opus sui ambitũ ex
teriorẽq; castiganus: tam excelse magni
tudinis moles unius puncti lege gcludat.

Ita enā meus urā nūl solā dū caritatē velut centrū īmobilit fixū p vnūsq; opū motionūq; urāq; mometa cirū agens pbabilit ut ita dixerī cirno caritatis oīū cogitationū uel aptaueit ul'repulseit qualitatē: nequaq; structurā illius artifiq; spūalis nauis paulq; ē architectus pbabili arte molietur: nec pulchritudinē domꝰ illi possidebit quā bīus dauid in corde suo dō cupiens exhibē. Dñe maī dilexi decorem domus tue. et locū habitaculi glorie tue: & ideoīā in corde suo atq; īdignā spiritu sō domū gemuoq; lapsurā īprudenē attollet: nō gloriandus bī cohabitator hospitio: sed ruina structionis sue lugubriter opprimēdus. Hermanus. Datus utilit ac necessario papit institutio hoc opus genus: qđ intra cellam exercei pt. Etenī non solū exemplo bītudis viē aplicat utilī immutatione fundato: uinceā expiente nrē testimonijs meditas huius rei nobis sepe operta est. Sed parentū uitiata quā nec uos nimiū respuitis: aut tā tope a nobis debeat uitari nō satis claret. Cum enī uos in oī pfectis uia irreprehensibilit intendentes. nō solū pius relictē regionibus: sed nec longe a uitulis suis quoddā recessille cernamus. aut id qđ nobis noxiū nō est nobis putet adūlium. Abrahā. rōnī q; mala ex bonis rebus uidemus sumi exempla. Nam si cadē quis agere nō codē affectū atq; posito aut dissimili ī tute plumpseit: pfecto extinctē laqueū decepcionis ac mortis īcurrit uī alius uite etiue fructus acquirit. Ille quoq; manu fortis puer bellicosissimo gigāti illi in certamīe cōpatus. haut dubie ptulisset. si uiribus ac fortissimus lacertis armis fuisset īdutus: quibus etas robustior innumerabiles cateruas hostiū pstrauisset. Nec indubitatā primeuo potuerūt īferre pmicē nisi prudenti districtōe grua adolescentie sue armox genera elegisset: et aduersus hostē ceterrimū nō lorica et clipeo quibus cereos uidebat illustratos. sed illis quibus ipē dimicare poterat telis fuisset armatus. Cogitem mentis curā uirtutū suaq; queīt unūquēq; nrūm diligentius ante pensare. atq; ad eos modulū arripere quā ubuerit disciplinā: q; q; uis oīs utiles sint tī aptacūtis cuncta cē non pūt. Sicut enī q; bona ē anachoretis: unūlis eam probamus. Animus enī non solū instructiola: sed etiā pnicula sentit. Nec q; illustrationē nobiox ul' curā fructū crām atq; laudabilē meito pfitem. idcirco ab unūlis eā expetendā esse censemus. Ita enā recondendi ubiuis fructus est: sed ab oībus expeti sine pacē determīeto nō pt. Omnes pmū regionis uiē atq; huius inter se pensanda sūt instituta: deinde uires hominū magis ul' utilitatū ul' uicox assiduitate collate. diuisa iuuē lauce frutuauerit. Dei etenī pt ut qđ alteri gentis hominī arduū atq; impossibile ē hoc alijs illius consuetudo quodāmō uertat in naturam. sicut nationes quedā ingenti plagarū diuersitate diuūcte magnā uim frigoris ul' ardoīē solis ablq; corpis pterūt regimēto: que uiq; alitillā celi clemētiā nō expti q; nitimus robustis fuerint sustentare non pūt. Ita enā uos q; sūmo aī et corpis nīlū in hac regione dimittat qui naturā pīe uiē in multis impugnare conamur: diligenter expedite utrū in illis turbidis ut fama ē regionibus et uelut frigore nimie ibidem

tatis obstrictis·hãc ut ita dicerẽ mudi
tatẽ sustentare possimus·¶ Nostris enĩ il
lã ꝓpositi fortitudinẽ naturaliter quoda
mõ indidit cre ꝙ ulcionis antiquitas:
quor si constantie atq; uirtuti pares
uos cernimus uictimã parentũ frãm
q; uxor sibi fugere nõ debetis·¶ Verũ ut
ad certũ districtionis examẽ uiarũ
uirtũ qũtitatẽ metiri ꝙ grua estima
tione possimus: annuda uenia uobis
idẽ abbatis appollo frãm breuiter idi
cabo.¶ ut si nos itinerũ uri cordis exa
mẽ huius ꝓpositi atq; uirtutũ hauti ifecio
res ee cernuerit absq; iactura pfectus
uñ pfectionis q; proculo prie habitacio
nẽ ac putrẽ uictimã plumatis: certi
q; districtionẽ humilitatis huius quã vo
bis in hac parua nõ solũ uoluntas
sed etiã necessitas pegrinatois extor
quet, ꝓuincialis affectus ut locor obsec
tatio nõ possit euincere·¶ Ad hũc igr quẽ
dixerim sene cũ germano suo in tem
pestate nocte uenisset iploraus ut de mo
nasterio suo paululũ egressus ad euel
lendũ bouẽ quẽ ceno palustre nimis
inhereẽ flebiliter quẽbat ei eet auxiliũ·
qua solus eũ nequaq; posset eruere:¶
abbas appollo ptinaciter obsecrãti aut
cur iumorẽ fratrem ut ũ quẽ pterieus
ꝓmorẽ q; me habueras nõ rogasti:¶
Cũq; ille eũ morte olim sepulti fris
oblitũ et ex numia gratie ac solu
tudis ingitare uelut ĩpotẽ mentis
existimãs rũdiliter: quẽadmodũ po
terã de sepulchro eũ qui quidẽ obiit
ante ãnos iuocare·abbas appollo ig
noras ergo aut me quoq; ante ãnos
migrasti huic mũdo fuisse defũctũ nul
laq; iam posse de huius celle sepulchro
que ad pãtis uite ptinẽt statũ tibi cõ
ferre solacia:¶ quẽ intentũ xpũs ab
itenatione mortificatois arripere ut mo
dicũ ad extrahendũ bouẽ tuũ nõ pati
tur relaxari·ut ne breuissimi quidẽ mo
mẽti iducias pro pũs mulcet sepul
ture:¶ que multo utiq; celeri honestiq;
religioli fuerat exhibenda:¶ Humana
mini itaq; nũc archana pectoris uri
prudentiq; scrute: an talẽ erã nos iux
ta parentes uros districtionẽ meutis
iugiter retentare possimus·¶ Cũq; nos i
hac ãi mortificatiõe ꝙ liles eidẽ consen
tis: tũc demũ salutem parentũ frãmq;
uictimã nob' quoq; culpe noxiã nõ futuram:¶
ut soluat eis q̃ius ĩ primo ꝙstituti
velut mortuos nos ee credatis: ita ut
nec illos uris bouis solamis nec nos illo
rũ cinatis obsequiis relaxari·¶ Quer
mam·¶ Dup hoc plane ãbigutatis nul
lũ locũ ulcis reliquit·¶ Certi ei sum
tam pũctis huius habiti uilitatẽ q̃ coti
diana hec nudipedalia ĩ illos uictimã
nullatenus exercẽ nos posse: sed ne labo
re quidẽ illic sibi ea que sũt ad uictũ ne
cessaria puniuros sciat hic erã aquã
cernuabis nris ex tribus nulubi exhibẽ
ꝙpellimus·¶ Nec nrã enĩ nec illor uerecundia
hec nos coãã illius agẽ omo patiet·¶ Nunc
quidꝙpositi nrõ obeit si illius sibi ministrã
tibi humilia nos colluuiudiẽ parãdi uic
tus penitẽ absoluti leoni tuũ et orõi ope
rã dederimus:¶ ut isto quo nũc distrahim
labore sublato spũalibus tuis studiis ire
mi excubemus·¶ Abrahaam·¶ Nõ meã
tenuit hoc uobis sed bti anthonii suasiam
pferam: qua ita ille tumultũ frib hoc
qd dictis torpore torpentis segnitiem
ꝙtutaut ut erã nodũ uie ꝓpositionis
abscinderet·¶ Iam enĩ ad ꝓdictũ uirũ quicũ
ut dixi uenens anachoretica disciplĩ
nam minime dicet admiranda:¶ maioris
puitatis ee uirtutis si ea q̃ ꝓfitemur fuit

inter hoīes quilpiā ꝙ in hēmo positus
exceret· btūs authonⁱ vbi nam ipē cō
silet pūctat· Cūq; ille se iuxta putes
suos habitāe dixisset· et eoū pbicōe
ab oī cura et sollicitudīe diurnu opis
absolutū: leōi tūi et oīoni absq; vlla
distencione spūs indelinenti glaretur
īsistē: rursū btūs authonⁱ· Dic mīst
fili utrū in eoz dāpnis ul' adiuis calib⁹
strisseris: pariq; eā modo sup eoz pl
peritate ggaudeas· Ille vtriusq; rei se
ptinpē esse ꝛstellus est· Cui senex· Nouerīs
te mq; eā in futio scīo eoz sorte renulen
dū: cū quib⁹ in hac vita in lucri detrimē
ti ne gloria ul' gaudio ul' merore concu
teris· Nec hac ꝛtenti cūa btūs authōⁿ
maiorē inlup campū dispuracois īgres
sus ē· Nec mgens gūlano atq; hic tepi
dissimⁱ statis nō hoc solo quo dixi te te
rūt detrimēto: licet id turpē non sencat
as dicens quodāmō scdm illā pūbiaz
paboliā· ferierūt me et nō dolui: et dela
serūt me ego aūt nesciui· Vel illud qd
dicat' m ꝓpheta comederūt robur eoꝝ et
ipē nescaut· q; saluet dieb⁹ singulis
mentē tuā pro salui varietate mutan
tes indelinent ad frena demergūt: ve
rū eā q; fructū manuū tuaz et iusta la
boris ꝓmi mercede defraudēt nō pmit
tentes te horū pbicione sufficultū scdm
bī apli regulā· cotidianū tibi victum
tuis manib⁹ ꝓparare· Quā ille vltima
ephelioz ecīe pūapib⁹ pcepta ꝓmul
gans· se eā sacīs euangelice pdicacio
nis studijs occupatū· nō solū sibi ve
rū eā hijs qui erant erga mīsterū
suū necessarijs obsequijs ꝓdidit: pre
bulle se memorat dicens· Ipī scitis
qm ea que mī opus erant et hijs q; me
cū sūt mīstrauerūt manib⁹ istis· Quid tū
ut se fecisse ꝓ forma nre vtilitatis ol
tendēt· alibi dicat· Non oīoli fuim⁹ i
ter vos neq; gratis panē ab aquo nā
ducauim⁹· sed in labore et fatigacōe
nocte et die operantes ne quē vrm gra
uem⁹: nō qz nō habueim⁹ ptātē sed
ut nosmetipos formā daremⁿ vob⁹
ad imitandū nos· Et ideo cū eā nob⁹
putū plidia nō deesseut· tū hāc cūc
tis opib⁹ ptulim⁹ meditatē et corpis
alimēta nris maluim⁹ sudoribus ꝓpa
rare: q; secura pūcū prebicōe fulcīri
laboriosissime hinc penurie illā qua
pditas oīolā sēptiaz meditacōnē
atq; īstructiosā scīs mistaucā post
ponentes: qua ꝓcul dubio libentissi
me sectarem⁹ si hoc cē vtiⁿ ex ēplis
suis aplis tradidisset auctoritas· ul
tima tuta senioz salubrit ꝓfuisset·
Nouerīs aūt te eā ex hoc non leuis q;
illo quo supdixim⁹ artis detrimento:
qz cū sis sani corpis ac robusti sepe sul
centais aliena· que iuste solis debilib⁹
ē attributa· Nam vtiq; oīm hoīm ge
nus ablq; illo tūi grauē monachoz: qd
scdm ꝓceptū apli cotidianus manuū
suaz laboⁿ⁹ vinut agapem aliene
opacōis expectat· Unde non solū eos
qui semetipos ul' parentū facultatib⁹
ul' famulorz laboribus uel fundoz suo
rū fructib⁹ glorianti: sed ipos eā re
ges mūdi hⁱus agape certū est sustem
tari· Hoc denq; maiorū definitū sit·
Quodq; ad necessitatē cotidianā vic
tus ilumit' q; ope manuū māz effec
tū paratū q; non fuit ad agapē ferē
re debē sanxerūt· scdm aplm qui ope
sis interdicēs· opē largitatis aliene:
qui nō mq; laborat neq; manducet·
Hijs btūs authonⁱ adiulus quētam
vlus vbis· eā nos magistern sui i
formauit exemplo: ut parentū pmi

nolissima blandimēta et oīm q victu
necessaria ceminant agapē sulp eaē
habitacoīs grām deuteni: q lqualē
tes qz natiali amaritudine hareuas p
ultras salsa īundacione regiones nulli
qz obiit pīm hoīm uiri dīnoqz subiec
tas uictus mūdi huius opibus ꝓpona
mus: ut nō solū frequētes hoīm opten
tu īme solitudines declinemus: sed eaē
ut nequaqz nos ad qualiscūqz culture
distencionē uberis soli natia sollicet:
p quā meus ab illa pncipali cordis obser
uacione distracta spualibus studijs red
dēr effecta. Nam q alios quoqz saluare
nos posse confidimus et spe maiores lu
cri ad reuocandā pīam estimatis: audi
te eaē sup hoc qūdā abbatis macharij
fabulā iocundissime atqz aptissime fi
guratā. quā et ille eadē filibus deliciis
eluuati medicinā opportunissime nar
racoīs ingessit. Erat mq in ciuitate
quadā pernissimus tonsor qui denarijs
ternis unūquēqz detondens. tenuē uitē
qz mercedē suu opus acquirendo ex hac
eadē qūtitate necessaria suo uictui coti
die ꝓpabat: trīnqz denarios expleta oī
cupis cura marsupio suo diebus sin
gulis īferebat. Sed cū indelinenter hūc
ederet questū: audiuit in quadā lōge
posita ciuitate singulos solidos sin
gulos hoīes tonsos prebē mercedem.
Quo ille ꝓpto qīn duq̄ ero hac mē
dietate ꝙtenus. ut trīū denarioz stipē
cū labore ꝙquirā: cū possem illo pgēs
īgenti solidoz questu diuicias congre
gare: Itaqz cunēis artis sue ptinq̄ in
strumēta. expensis in cūptu oīb9 que
hic multo tpe collecta seruabāt ad
urbē illā questuosissimā cum cūmo la
bore puenit. Vbi cū eam qua īgressꝰ
ē die sedm id qd ꝙpererat ab unoquoqz
mercedē suu opus recepisset ad uesperam
uidens se grandē solidoz numm ꝙquisisse
ad macellū letus ītendit. et cibos refectio
ni sue necessarios coemptur9. Quos
cū recepisset magno solidoz ꝓuo ꝙparet:
expensis in pcrigno uictu unūsquisqz
acquisierat solidis. ne unq̄ quidē denā
rij mutuate lucrū. Cuiqz ita singulis die
bus acquisicionē suā uidisset īcumbere
ut non solū nil rediget sed uix ipām
cotidianē sibe nēitatē posset explē. a
pud semetipm recogitans reuocat īq
ī cuitatē meā illāqz repetā tenuissimū
questū ex quo nī ipleta oī corpis cura
qui sustentacoīe senectutis accrescēt
cotidiana exuberancia ꝙferebat. Cui
qui quū uidēt ac tenue: nō mediocrē
cū cūmā iugi pariebat augmēto. Quel
tuolior quippe ni fiat ille nūmoz qīn
ille solidoū y magnaiq̄ questus: ex qo
non solū nichil exuberat qd recondā.
sed eaē uix ipa cotidiani uictus necessi
tas sustinetur. Et idcirco rectq̄ nobis
est huic solitudīs huius tenuissimū fructū
īdiscrupta iugitate sectari: quē nulle
sclāres cure. nulle mūdane distencoēs.
nulla cenodoxie ac uanitatis arrodat
clauo. nulle sollicitudīes diuturne ne
cessitatis īmmuant. Melius ē enī mo
dicū iusto sup diuicias pcūz multas:
qz affectare lucra illa maiora. que eaē si
parata fuerīt questuosissima ꝓfusione
multoz. necessitate cū mūdane ꝓfusio
nis et cotidiane distencionū Diminu
cōib9 ablument. Melior nāqz ē sedm
cuiam salomōis pugillꝰ unus cū requie:
qz duo pugilli cū labore et pīcipatione
spūs. Quib9 illusionib9 atqz dispen
dijs: oīs admodū infirmos necē est
īplicari. Quu cū eaē de sua salute sint
dubij ipiqz adhuc magisterio atqz in

structione egeant alienā: ad sustendos alios ac regendos diabolus illusiōibus instigant. Quisq; enā si potuerit lucri aliquid ex quorūdā sūlione sequ rē: ipacīa sua atq; īcōditis moribus q̄quid acquisierit pdūt. Illud nāq; eis qd' aggrens pphā describit euenuet. Et qui mercedes congregat: mittit eas in saculū ptusū. Dē eū lucra sua ī p tusū saculū mittit: qui q̄q; p alioū sūlionē videt acquirē: intēperātia cordis sui et cotidiana aī distractōe dilp dit. Itaq; fiet ut dū vbeiora lucra p a lioz credūt parare se posse: enā sua correctione pdent. Dūt enī qui se diuites ferūt nichil hūtes. et sūt qui se hūiliāt in multis diuitijs: et melioz ē vir ī ignobilitate seruēs sibi. q̄ qui dignitatē sibi acquirit et īdiget pane. Hermanus. Dans ggruc nob' hus q̄tionib' disputatio tua cogitationū nrāz ma nifestant errores. Quoz fatuas et curationes filie optamus agnoscē: et vnde acciderit nobis ista deceptio piter cupimus edoceri. Nullū etenī dubiū est neminem admodū posse remedia ma lis valitudinib' adhibē: nisi eū qui pās morboz origines ante pdixerit. Abraham. Olim vinoz vus fons atq; principiū est. Sed in qualitatē ueo partis illius et ut ita dicerim mēbri qd' in aīa fuit vitiatū: diuisa vocabula pas sionū corruptionūq; sortit. Qd' nōnūq; enā morboz corpalū pbat exemplo: quoz cū vna sit causa in diuisa tū e gritudinū genera pro qualitate mēbro rū que fuerīt occupata distinguūt. Et tenī cū arcē corpis id ē caput vis noxi humoris obsederit: cefalargie pcreat passionē. Cū ueo aures oculos ue īuase rit: ī obtalegiā siue obtalmiā vitiat morbū. Cū se in articulos quoslz et ad manuū sūma tū ceciderit: artualgia ar tq; cyragrica dicit valitudo. Cū aut ad pedū yma defluxerit: podagra mu tato noīe nūcupat. Totq; vocabulis vna atq; eadē noxa hūoris origo distīguit: quot mēbroz ceperint portiōes. Eodē mō de visibilib' ad īuisibilia trās euntes: aīe nre pres atq; ut ita dicerī mēbris vim causaq; vitij mee credam' Quā cū sapientissimi quiq; tripte dēfinant cē vitijs: nec ē ut aut rōna bile aut irascibile aut concupiscibile ei' aliquo corrūpat metur sui. Cū ergo ab quē ex his affectib' vis noxie obsede rit passiones: p illas causis enā vitio nomē īponit. Nam si rōnabilē ei' p tem vitioz pestis īfecerit: ceno doxie e latiōis īuidie iuuie superbie plusphiōis gręcā nis hereseos vitia pcreabit. Si irasci bilē vulnerauerit ceciū: filioz īpatiam tristitiā acidiā pusillanimitatē cru delitatēq; pturiet. Si concupiscibilē cor rupeit portionē: castrimargiā fornu cationē philargiriā auaritiā. et reliq ria noxia terrenaq; germinabit. Et id circo si fuerē vitia hui' et origines vul tus agnoscē: rōnabilē mētis vitē atq; aīe portionē noueris cē corruptā ex qua ut' p̄ plusphionū ut' cenodoxie solēt vitia pullulare. Vnde hoc primū aīe uobis ut ita dicerī mēbū cē dicere noīs iudico et hūilitatis virtute curā dū est. Cuo vitiato dū nō solū ad p ceptōis iam puenisse fastigia sed etiā doce alios posse vos creditis et ad rudimonē ceteroz sufficientes atq; p doneos iudicatis: p elationē cenodox ie qua patefecit vīa ī fellio pmagnā nū vanitate raptammi. Quas am putare demceps ablq; difficultate

potētis si uē discretōis ut dixi hūlita
te fundati: qū laboriosū q̄q difficile
sit vnicuiq; nrm saluare aiam suā mē
tis viē ostratione discatis et intimo cord
affectu non mō longe vos ab illa dotē
di p̄sumptione sūmotos· vim etiā adhuc
egere agnoscatis doctoris auxilio· Ad
hibete ergo huic mēbro ul' pti aīe vīē
quā specialit dixim' vulnerata: verā
hūilitatis medelā· Cue qm̄ ceteris aīe
vtilib' in nob' q̄tū appareat īfirmi
or est· nāe ē ut diabolice īfestatiōi p̄
ma luctūbat· Cue eadmodū īgruētib'
quibuslīb īmūnis· que ul' ex antecēti labo
re ul' de aeris corruptiōe gignūt' fici ea
am ī hūanis corpib' solet· ut ita que
fuerīt īfirma cālibus illis p̄ma q̄ lena
aut atq; luctūbant: cūq; peculiarib' in
eis morbis īsederit· reliquas quoq; ptes
corpis eāde pestē trabefaciat· ita et aīaz
vnusquisq; nrm flante quodāmō pesti
lente habitu vicior· illā maxime passi
onē nāe est attēptari in qua teneior atq;
īfirmior· eis porro validi īimica nō tā
fortē reluctr ī pulsib': et ex illis pdim
captiuitatis īcurrēs in quib' facilior p
diaconi referat aditū incauta custodia·
Dic nāq; baalā p̄lin dei posse decipi c'
ta roē collegit· dicēs q̄ siluā· ut ex illa p
te qua īfirmai nouerat filios isl' p̄uīdē
ri eis laqueī tenderent': nō dubitās eos
oblata copia fēiaz formicatiōis ruina
p̄trīq; q̄ plurimos: q̄ q̄ insidiabil' aīme
eorū ptes cnebat eē corruptas· Ita vnū
quēq; nrm nequaq̄ spūales vlūta
malignitate ptēptari illius papue af
fectib' aīe insidiosos laqos p̄struētes·
quib' eā senserit egrotare: ut vbi grā
tiā viderīt rationabiles aīe nre partes
eē vincatas illo nos ordine decipē mo
liūt' quo olyab regē ab illis tpis decep
tū sēptūa q̄memorat qui dixerūt· Do
m' q̄ reges isl' misericordes sūt: ponaz
mꝰ q̄q laqos in lūbis nrīs et funiculos
ī capitib' nrīs et egrediam' ad regē
isl' et dicem'· Deus tuus benedab di
at: ut vinciceī aīa mea· Cumq; ille
nō ueā pietate sed vana mīe laude: si
adhuc mō vīuit tē mesē· Et hoc exē
plo etiā nos rōnabilis illi' ptis erro
re deceptos: inde īcurrē offensā dei fa
ciūt' vīi seruitutes mercedē ac receptu
ros nos p̄mia pietatis credebam'· Di
nulli q̄ etiā nob' inexpacē dicat' q̄ di
misisti virū dignū morte de manu tua:
eit aīa tua pro aīa ei et p̄lius tuꝰ p̄ plo
ei· Deuc cū īmūdꝰ spūs dicat egrediar
et ero spūs mendax ī ore oīm ꝓphetaz
ei: p rōnabilē ꝓculdubio affectū quē
letalib' aptū notat ī isidis· laqueū de
cepcōis ac mortis īcurrens· Dic etiā he
rodē p irascibilē aīe portionē ad illā
tantor īfantiā nece calliditūm' hol
tis īpegit: eo q̄ illā ꝓpensi' in eo noue
rat eē vincatā· Cū etiā eo de dño nrō
idem spūs opinatꝰ cū in hymnis eū trib'
aīe tēptatiōib' affuīb': ī quib' oē hoīm
genꝰ notat captiuari: nichil tū vlu
tius pferat insidiis· Nam q̄ pricipabilē
mētis ei aggressius ē ptē dicens· Dic
ut lapides isti panes fiant· Irascibilē
cū eū ad exp̄tendā pūtis scīi ptātem·
et regna mūdi hui' istigare conatꝰ ē·
Rationabilē cū aut· Si filiꝰ dei es: mitte
te deorsū· In q̄b' idcirco nichil ꝓfecit
ei illusio: q̄ nichil secūm q̄ecturam
suā q̄ falsa opinione q̄ceperat rep
peit in eo eē vincatū· Dū et nulla pars
ei īimica insidiis attēptata cōsensit·
Ecce ei mīt princeps mūdi hui': et
ī me nichil īuenit· Germanꝰ· Hīc
cetera illusionū errorūq; nrōr genera

que nos ad deliderū ptē urē ducat be
atitudo tua collerti mētis plpiat itu
itu pana spūalū quodq pollutacō
flāmauerat: ena hec ul' maxima exti
tit causa ut mīdū a trib⁹ trēq tan ū
gi secreto atq diuīno silencio sedm de
liderū nrū nequaq pollim⁹ inhere:
p qd nōe est curlū atq mensurā cōti
diane ornēe quā pro castigandē cor
pis idulcruptā pretio cupim⁹ retētare
nōnullis trib⁹ supuenientib⁹ mīdi.
¶ d' sine dubio nullatenꝰ in urā pum
nas credim⁹ eueturū: in qua a nullū
a certe rarissimū pfessionis hꝰ virū
ueniri possibile est. ¶ Abrahām. Ir
racionabil' atq ī siderate districtois
primo pocꝰ cūmu teporis idultū ē neq
ab hoīb⁹ frequētai. ¶ Cui enī in hac
quā arripuit vīa minuū tardis pasli
b⁹ gradū ac sedm anteiorē hoīem qui
tatur: equū est ut ad eū nō dicā scōr
sed ne hoīm quidē nullo adueiat. Vos
aūt si uā atq pfecta dūi nri dilcōe fla
gratis et deū qui utiq caritas ē pleno
spūs feruore certamū: ad qlibet loca ī
accessibilia fugeitis. nec ē ea ab hoī
b⁹ frequētai. ¶ Utiq nos primores deo
amoris diuini ardor fereit: tāto ī nos
maior scōr frūm qfluit multitudo. ¶ Cō
eni pī sedm cuiam dūi cuitas abscō
di sup montē polita: q diligētes me
iquit dūs gloificabo: q aūt me stemp
nūt erūt ignobiles. Decrūptū nosse de
bem⁹ hanc ē subtilissimā diaboli cal
liditatē. hanc occultissimā foueā in
quā miserabiles et icautos quoq pri
pitat: ut dū eis maiora pmittit necessi
ria cotidiani fructꝰ emolimēta cur
ripiat. abstrusiores salutes et valiores
solitudies expeti debē p suadens: eas q
velut muris amenitatib⁹ plitas ī cor
de depingens. ignota ena quēa et
que penitꝰ nulq cūt loca velut ignu
ta et parata urēq ptāti iam dedita. et
absq vlla difficultate possidenda fin
git: hoies quoq regionis illius tracta
biles et ad viā salutis sequaces ē men
titur: ut dū illuc uberiores frūs aie
pollicet: puna lucra fraudulent auer
tat. ¶ Nam cū unusq hec vana spe a
lenioz salutis ꝯtubernio separaty. at
q oīb⁹ que fruit sibimet ī suo corde de
pinxerat fuerit destituty. velut de pfū
dissimo sopore surgens. a ex his que
cōmanebāt expgefrūs. ūuenerit atq
eū diabol⁹ maiorib⁹ vite hꝰ nectatib⁹
ī extricabilib⁹ laqueis irretitū: ne rel
pirare quidē ad hec que sibi ipē pmule
rat aliqū pmittat: cūq iam nō illis qb
ante uitaueat caris ac spūalib⁹ frūm vi
sitacōib⁹. sed cotidianis sclārū ītuitio
nib⁹ obligatū: ne ad mediocrē quidē a
narhoreseos quietē ac disciplinā unq
redire pacient. Illa quoq ī mitionis
atq hūanitatis mīrapedo ḡtissima qui
nōnūq p aduentu frūm iteruēire solue
ut: licet molesta vob' ac fugienda vi
deat: tū qm sit utilis ac salubris tam
corpi q spūi uīo. pauas pacient atte
dite. Depe accidit nō dicā nouicis et
īfirmis. sed ena experientissimis atq p
frūs ut nisi mentis eoz directio atq
censura qbusdā molluta fuit vicissitu
dinū laxamētis. aut ī tepore spūs. a
certe ī pruinosā corpis salutudinē la
batur: et idēo a prudentib⁹ atq per
frūs cū intelleit frūm ena crebra visita
cio. nō solū tolerāda pacient sed ena
gratant est āplectenda: pinūq puo
cat nos audiq sp solutudis secreta de
liderāe. ¶ Nam quodāmō curlū nrūm
dū interpolare credit: ītangabilem

ugē conseruat· Cum si nullo ītērdū
obice tardaret: ulq; ad finē ītendē īde
fessa pueritate nō posset· Deū q; uēn
tatē refocillandi corpusculi cū fratū hūa
nitatis īdulget: maiora nob̄ gerens
lucra cū iocundissimo corpis laxamēto·
q̄ illa sūt q̄ p abstinētie fatigationē
fuerat acquirenda· Dup quā re aptissi
mā ꝓpōnē antiqua narratiōe uolga
tam breuit indicabo· Fert̄ būllius eua
gelista iohēs cū pdicē manib̄ mollit
demulceret: ad se habitu venatoio ue
mentē subito ꝙsperisse· Cum miratꝰ q
uir tante opinionis ac fame ad tā pua
et hūlia se oblectamēta submittet·: tu
ne es magr ille iohēs cuꝰ fama īsignis
atq; celeberrima me quoq; sūmo delicio
rue aguiciōis illexit·: Cur ergo delecta
mētis tā uilib̄ occuparis·: Cui brūs
iohēs· Quid ē magr q; manꝰ tua gestat·
Arcus īqt· Et cur aut nō eū tensū semp
habiꝫ turcūfers·: Cui ille rūdit· Non
oportet: ne ugr curuamīe rigois for
titudo laxata mollescat atq; depereat·
Cui cū oportuerit ut forcia ī aliquā
ferā spicula dirigant·: rigore p mmue
tatē ītinue tensionis omissō violen
tior ictus nō possit emitti· Sic et nr̄ ī
qt brūs iohēs ad te offerebat q iuuenis
tam pua hec breuis q laxatio: qui nūq
remissione quadā rigoꝛē intentionis
sue ītermittit relaxet· ītermissio
vigore lenteſcens· ututi spūs cū nūtas
possit oblectamēte nō poterit· Hermas
nus· Quā nob̄ illusionū cūctar reme
dia studuit· et diabolice quib̄ quacie
bamur īsidie p doctrinā tuā duo donāte
detecte sūt: hoc quoq; nob̄ libet peramur
edisseri qđ in euāgelio dicit· Jugum
meū suaue ē: et onꝰ meū leue· Datis
enī ꝓphetice illi sūe uidet̄ aduersum:
qua dicit· Pōe uba labioꝝ tuoꝝ ego cul
todiui uias duras· q̄ppe cū cētā aplius
dicat· omīs q̄ uolūt pie uiuē in xpō p
secutiones patient̄· Et q̄ aūt durū est
et plenitudib̄ refertū: nec leue pt̄ ee nec
suaue· Abrahā· Verissimā dū ac
saluatois nr̄i ee suam experientie ip
sis famule ꝓbabim̄ documēto si ꝓfois
uiā legitime et sēm uolūtatē xpī fue
rim̄ aggressi·: et mortificātes omīa
delideria nra et uolūtates noxias absci
dentes nō solū nichil nobis relidē de hȳ
mūdi substantia noueim̄ p quā unq;
cū libitū fuerit· uastandi nos ac dila
cerandi ptātē minuꝰ iuenat: sed e
tā nr̄i ipīs non ee nos dnōs sentiem̄·:
illud aplicū in ueritate ꝙplectens: uiuo
aūt iam nō ego uiuit uō in me xpūs·
Quid enī graue poterit ee quid durū
ei qui iugū xpī tota mēte susceperit·: q
uea hūilitate fundatus semp ad dnm
respiciens· in omīb̄ que sibi fuerint
irrogate letatur iurns dicēs ꝓpt̄ qđ
ꝙplacet in uestimentis· in pallioī
bus ī angustus pro xpō· cū enī infir
mor tūc potens sum·: Quo mgr fa
miliaris rei truncabit̄ tampno qui p
certa meditatiōe glōsus uolūtate pro
xpō uniūsas mūdi huius respuit fa
cultates·: omīs q; eiꝰ ꝙcupīas genera
liꝫ arbitrat̄ ut sterc̄ora ut xpūm lucri
faciat·: euangelici illiꝰ pcepti medi
tatione cūctor dispendior estus des
piciens et excludens·: Quid enī mꝰ
pdest hoī si uniuersū mūdū lucret̄·:
aīe uō sue detrimentū patiat̄·: Aut
quā dabit ꝑmutatiōē pro aīa sua·:
Dup cuiꝰ rei priuatione tristabit̄ qui
omīa que ab alis auferri pūt sua nō
ee cognoscit·: illud īuicta utute pcla
mans· nichil intulim̄ ī hūc mūdū·:

haut dubiū qz nec auferre quid pos
sum⁹? Cui aūt iopie necessitate eius
supabitur fortitudo qui perā in via
es in zona· uestē tpalem habē non no
uit? sed cū aplō gloriat⁹ in ieuniijs mul
tis in fame et siti in frigore et nuditā
te? Cui labor qđ ue tam seuoris p
ceptū tūquillitatē pectoris eius poteit
pturbare· qui nullā hūs ppriā volū
tatē oībus que sibi fuerint iperata
nō solū patient⁹ sed etiā grat⁹ oc
currit? nēq; saluatois exemplo nō
querit suā sed pīs facē volūtatē· di
cens et ipē ad pēm suū? ueruptī
nō sicut ego volo sed sicut tu? Cui
bus etiā inuris· qua plenitudō terre
bit⁹ pmo qđ ei nō etiā iocundū pt
ee supplicū? qui in oībus plagis cū
aplis semp exultans optat ut digus
habeat⁹ pro xpi noīe pati ignominiā?
Vt aūt nobi⁹ eroūtrio ingū xpi non
leue nec suaue uideat⁹ humane mē
est ulli⁹ attribendū· qui diffiden
tia atq; incredulitate deiecti ostra illi⁹
iperiū pmo sibilū qui ait· si uis per
fectus ee uade uende tua omia tua dimit
te et ueni sequē me: icepta puersitate
pūguam⁹ frenaz salucet facultatū
materias retentantes? quaz neribus
cū aīm nrm dyabolus teneat illiga
tū qđ supest uli ut cū uolueit nos a
spūalibus gaudijs separare· earūdē
immutatione ac puatione mestitiet?
id uersutis fraudibus elaborās· ut cū
ingi illius suauitas et oneris leuitas
uicisse ingpīe prauitate nobi⁹ fuerit
aggrauata· ipius facultatis ac sbē
quā nobis pro requie et solacio re
tentam⁹ uinculis irretitos sclārū
curarū flagris semp exercuerit ex no
bismetipīs quo dilacem⁹ culpens?
Fumiculus namq; pcōz suoz unusq;q
qz istrugit⁹: audiēs p ppham· Ecce
omīs uos accendētes ignē accincti flā
mis: ambulate in lūe ignis uī et
flāmis qs succendistis· Per hec si
quidē ut salomō testis ē· unusquisq;
p que peccauerit: et punietur⁹ ipē ei no
bis tormentū suū quibus utiq; uolū
tates: et oblectamēta huius carnis ac
qz delicie carnalitū uice i suū retorquē
tur auctorē? qz necē est eū qui facultā
tibus pristinis opibusq; sufficiēs ē nec
integrā hūilitatē cordis: nec mortifica
tionē plenā noxiaz sulcipe uoluntā
tū· Hys aūt ututū patrocinātibus i
strumētis omīs uite pūtis angustie
et cūcta que inimici pt inferre dispē
dia: nō mō patientissime uim etiā
iocundissime sustinent· Cui⁹ rur
sū exul antibus clamo tam punicosa
sucrelat? ut etiā pro leuissima gra
melia mortifeis ipatientie uitijs uī
nerent⁹: dicatur qz nobi⁹ p hieremiā
pphetā· Et nūc qđ tibi uis i uia egyp
ti ut bibas aquā turbidā? et qđ tibi
in uia assyrioz ut bibas aquā fluūs?
Arguet te malicia tua: et auersio ipsa
pabit te· Uide et uide qđ amarū est
reliquisse te dnm deū tuū: et non ē
timorē meū apud te dicit dns· Cui⁹
ingi dūci nutritia suauitas ama
ra sentiat⁹? quid ē nisi qua eū auer
sionis nre amaritudo corrūpit· Et
diuini oneris tam iocunda leuitas
igraueat· qđ est nisi qz eū a quo sul
tinebam⁹ humana plūpnoē stēpni
mi⁹? quippe cū audiant idipm scrip
tura testetur dicens· nā si ambula
rent semitas rās inuenissent utiq;
semitas iustitie? Leues mq; nos ee
manifestū est: qz semitas dni rās

et leues prauis ac duris delicioz cau
tib⁹ alperam⁹ qui uiā regiā aplius
ac ꝓphetis liuiab⁹ munitā scōrū ꝙ
ōim atq ipō⁹ dū uestigijs ꝙplanatā
amenissime deserentes deua quaꝙ du
mosa sectamur: et pācū oblectationū
illecebris obcecati ꝙ obscuros ī pedi
tos ꝙ uiroz sentib⁹ calles lacerīs cru
ribus·et discrupta illa mōt mupnali uel
te reptam⁹: non mō acutissimus vepi
um aculeos ꝙfigendi·sed etiā uirulen
torū serpentū uł scorpionū illic lati
tantiū ictib⁹ uulnerandi·Tribuli ei
et laquei in uijs prauis: qui aūt ti
uet dnm abstinebit se ab eis·De ta
lib⁹ et alibi dns ꝙ ꝓphām: oblitꝰ ē
mi ꝓlius mei frustra libantes et ī
pungentes ī uijs suis in semitis sci
ut ambularēt ꝙ eas in itinē nō trito·
Die enī scdm suam salomois michil
opantiū strate sūt spinis: foraū au
tem trite sē·Et ita ab itinē regio de
uiantes ad illā metropolim ciuitatē
ubi nī cursus īdeclinabilit semp de
bet ee directus: non poterūt puenire·
Ad etiā ecclesiastes satis significā
ter exp̄essit·labor inqueus stultoz
affliget eos: qui nō cognouerūt ire
in ciuitatē illā salutet ihrlim celestē
que est mr dīm nrm·Azulais aūt
in ueritate hunc mūdo renūcians su
per se tulerit iugū xpi et didicerit
ab eo cotidianis iniuriarū exercitijs
eruditus·qua mitis est et hūilis
corde: in cūctis temptatiōib⁹ manē
bit semp īmobilis·omiaq illi coo
perabūt in bonū·Verbū enī dei se
mindū abdyam ꝓphetā bona sunt
cū eo qui recte graditur·Et iterum·
Azuia rē uie dni et iusti incedūt
in eis: ꝓuaricatores aūt corruent
in eis·Maiora ergo nobis ꝙ colluctatio
nē temptationū laudis studuit ꝓmis
benigna erga nos grā saluatois: qui
si ocīm a nobis ciuitatē certaminis ab
stulisset·Etenī sublimiois ꝓstantio
ris ꝙ uirtutis ē passionib⁹ et rūpus ꝙ
ballatū manē semp īmobilē: et ad
uersū se seuientib⁹ cūctis de p̄sidio
dei certū atq ītrepidū ꝙdurare: hūa
nus q̄ iaculis uelut arcuus iuicte
uirtutis acturtū glosissime de pcā
triūphare: et acquirē quodāmodo
de īfirmitate uirtutē: qua uirtus ī
firmitate pficitur·Hinc enī mi ꝙ
dns·Dedi te in colūpnā ferreā et ī
murū ereū sup oēm terrā regibus
iuda et principib⁹ et oui ꝓpo tire:
et belligerabūt adūsum te et non
ꝓualebūt·qua ego tecū sum ait do
minus ut eruā te·Ergo scdm veā do
minī traditionē·uia regia suauis
ac leuis ē: licet dura et aspera sen
nat·Pie enī ac fidelit seruientes nī
tulerint iugum dī sup se et didice
rint ab eo qua mitis est et hūilis
corde: iam quodāmō terrenaꝙ pas
sionū sarcinam deponētes·nō labo
rē sed requiē aiabus suis prestante
dno reperient: sicut ꝙ ihēmiā ꝓphe
tam ipe testatꝰ est dicens·State su
per uias et uidete et interrogate de se
mitis antiquis que sit uia bona:
et in ea ambulate et īuenietis refri
gerū aiabus uris·Sicut namq eis
qui nuo prana i directa et aspera in
uias planas: et gustantes uidebunt
q̄ suauis ē dns audientes q̄ xpm ī
euangelio ꝓclamantē·Uenite ad me
omes qui laboratis et onerati estis et
ego reficiā uos: depositis ponderib⁹
uiroz ea que sequūt intelligēt·q̄

ugū meū fa-cuaue ē et onus meū le
ue. Habet ergo refrigeriū via dñi si
cdm legē ipā teneatur. Sed nos cum
qui doloes nobis atq tormēta turbu
lentis distentionib⁹ peram⁹: dñi ma
lum⁹ vias scī huius prauas atq pue
sas etiā cū cūmo discrimīe ac difficul
tate sectari. Cū nō hoc mō graue no
bis et durū ugū dñi ferem⁹: blasphe
mo iam spū ul' de ipō ugi ul' de xpō
qui illud īponit duricia atq aspeita
te caulamur scdm illud. Insipientia
viri corrūpit vias ei⁹: deū aūt cau
satur corde suo. Et scdm aggeū pphe
tam. cū dixeim⁹ qua via dñi non di
rigit: ggrue nob' rūdet a dño. Quāq
via mea nō dirigit? Nōne magis ue
uē suū prauē? Et reuera si ppare vo
lueis splendentē vgnitatis gloiē et
suaue olentē castimonie puritatē. te
tris ac fetidis libidinū volutabus:
quetē securitatē qp monachoz peri
culis et erūpnis quib⁹ mūdi hō hoies
īplicant. pauptatis urē requē edaa
bus diuitū tristitys ac pugilib⁹ cu
ris. in qbus nō absq vite periclo die
bus ac noctib⁹ gemimūt: suauissimū
ugū xpī onusq leuissimū facillime
q probabis. Unde etiā illa retributio
pmioz qua pfecte renūciantib⁹ i hac
vita centuplū dñs repromisit dicēs.
et oīs qui reliquerit domū ul' frēs aut
sorores a' pārem a' matrem a' uxorē a' fi
lios aut agros pp nomē meū. centu
plū accipiet in pūti et vitā etnā pos
sidebit: rē atq verissime eodē sensu
absq vlla fidei pturbacōe sustinem⁹.
Multi enī occasione hui⁹ suē nacti. ēt
so intellectu her in illo mille annoz
tpe carnalit sās restituenda gemāt:
cū utiq illud scdm qp p⁹ resurrectionē
futurū dicūt pūs ītelligi nō posse fa
ctum. Multo ergo credibilius multoq
manifestius ē eū qui aliquid sclārius uel
affectuū ul' bonoz xpō suadente stēp
serit: a frib⁹ atq sororib⁹ ppositi sui
qui ei spūali glutino colligant⁹ centu
plo grandiē etiā in hac vita recipere
caritatē. Hanc siquidē qua mat̄ parētes
et filios atq germanos maritos ul' pī
quos siue sanctas copule seu sanguī
nitatis necessitudo nūgit: satis bre
uē instat ēe ac fragilē. Denuq etiā bo
ni ac pij cū adoleuerīt filij: a patrū do
mib⁹ nōnūq ac līstantys excludūt.
Cōmunio quoq morum iugalis inter
dū etiā honesta causa intuemēte dimit
tit: frm̄ diuinit caritatē grauiosa
dumlio. Monachi soli pfecte suētois
retinent vanitatē atq indiscrete posse
dent vmbra: qui oīa sua ēe que frm̄
oīa frm̄ credūt ēe que sua sūt. Di ergo
illis quib⁹ carnalis caritas copulatur
affīb⁹ dilcois urē grā gerat: pfō
centuplo her dulcior atq sublimior
est. Recipiet sane etiā de spuālia qui
gali maior centuplo suauitas: ab illa
que eis īuicē p suctionē seruī prebe
batur. Plenaq quoq illa quā i vno
agri ac domus possessione qs habuit
centuplo maiore diuinaq gaudio p
fruet: qui i adoptionē filiorum
dei vmbra que eterna sūt prius ut pro
pria possidebit. et eternū atq vere ad
imitationē veri illius filij pclamabit
oīa que habet pr mea sūt: nec iā cū
illa penali distentionis atq sollicitu
dine cura. sed secur⁹ et leta velut i
prius vbiq sucredet audiens continue
sibimet ab aplo pdicari. Quia vita si
ue mūdus siue pena siue furia. Et
a salomone. Fidelis vir toti mūdus

diuitiarū· Habes ergo istā centupli re
tributionē in magnitudiē meriti: et ī
discretione tam ōpabilis qualitatis
expressam· Recp eū li pro eris a'ter
ri aut ~~milous~~ vilioris cuiuslcp metal
li certo pondē tūdem ponderis sed au
ri qualpiā reddidisset: nō eā amplī
us restituisse qp centuplū videt· Ita
cū pro gtemptu voluptatū atq affec
tuū tremor spūale gaudiū et pnolis
sime caritatis iocunditas recompēsat:
et ipē sit numerꝰ centuplo tū her ma
ior atq p̄clarior ē· Et ut hoc euden
tius trebra repetitiōe reddat· vxorē
autem in passione fragilis deliderij pol
licebā: hanc eandē in honore sūrrectiō
nis et vēe xpī dilectē possideo· Una ē
mulier: sed centuplū creuit meritū cā
tatis· Di aūt et pro ire ac furous ptur
bationē ingē leuitatē ipatiē p sollicitu
dinis ac distentionis angore securitatis
quietē pro īfructuosa sēli huꝰ penalicp
tristitia salutaris tristitie frūm· p vam
tate letitie tpalis gaudiī spūalis appen
deris vbertatē: retributionē ad hoū affec
tuū gpationē centuplā pcipiebis· Cuma
li vniuscp vicij breui ac lubrice volup
tati gtrariarū vtutū meita gerant·
centuplū her eē meliora multiplicata
iocūditas approbabit· Centenarioꝰ eū
nūs de sinistro trāsferetur ad dexterā: et
licet eandē in supputatiōe digitoꝝ figu
rā tenē videat nimiū tū qūitatis mag
nitudinē sup̄crescat· Fiet eū ut qui he
di formā gerē putebamur ī sinistra oūs
meritū trānsiati gsequant ad dexterā· Huc
ad qūitatē earū rerū quas pro gtemptu
mūdi et aliox gmodox nobis ī hoc sēlo
xpūs restituit trānseamus: p̄ q̄pue sēm
euangelū marci ita dicentis· Amen ē
qui reliquerit domū aut frēs a' sorores
aut mrem a' filios a' agros pp̄t me et pp
euangeliū qui nō accipiat centies tāt nūc
in tpe hoc domos et frēs et sorores et ma
trē et filios et agros cū plecutionib⁹: et
in futuro sēlo vitā eīnā· Centuplā nāq
frūm parentū pcepit qūitatē qual
qs prīs vnius ul' mris seu filij p xpī noīe
caritate gtempta in oīm qui xpō deserui
unt dilectōem sinceritatis tūlit: p quo
saluet tot ī numeris prēs frēs q̄ seruen
tore ac p̄stantiore sibi affectione deuic
tos· Multiplicata enā domox atq agro
rū possessione ditabit quilcp vna domo
p xpī dilectōe reiecta· ī multa monachox
habitacula tamē̄ pria possidebat: ī qua
cūq orbis pte velut in sue domꝰ iure suc
cedens· Cuiō eū nō centuplū et si dñi
ni sue supadiat aliquid tas ē plus q̄ cē
tuplū recepit qui dece ul' viginti seruox
ministeria rubida et coactiua delinquēs:
tot ingenuox ac nobiliū spontaneo ful
cit obsequio· Cex ita cē eā vis experi
mētis p̄bare potuistis· qui singulis
pūbꝰ mrib⁹q ac domib⁹ delectis· qua
liber mūdi ptē fuerint ingressi· patres
mres q̄ frēs q̄ ī nios· domos quoq et
agros seruos quoq fidelissios ablq vl
lo sollicitudis labore gquiritis: ut nos
ut p̄pinquos duōs subinde sulcipiāt apler
tunt tonēt venerant officijs· Sed hoc
mē̄ sēm mīsterio meito ac fiducialit p
fruent: q̄ pius ī seruitutē frūtatis se
metipos suaq oīa voluntaria deuotione
subdiderit· Recipiet eū sēdm suāz dñi
libē: id qd' ipi alijs dependerūt· Cui ei
her humilitate sincera gloriꝰ suis ante
nō detuleit: quō deferri sibi ab alijs pa
tienti admittet cū grauari se eox obse
quijs intelligat poti q̄ fouerī: qui ac
tpe frēm manuit· q̄ recipé famula
tū· Her tū oīa non cū remissa securi

tate ul' cū inherti oblectacione papiat:
sed sedm ihū dñi cū plenacionibꝫ idē
cū pfluris scti hꝫ ac sūmis angoribus
passionū ⁊ cruā sicut ille sapiētissimꝫ
testatur: qui sanꝫ et sine dolore ē in
egestate eit· Regnū enī celoꝝ non del
des nō remulli nō delicati nō tenei sed
violenti diripuīt· ⁊ cu ergo hī violē
ti sunt ⁊ semper hī qui nō alīs sed uo
lūtatibꝫ suis pclarā inferūt violēcā·
⁊ cu direptoē laudabili oīm se pnāū
rerū volūtate fraudantes voce dñica
egregij direptores pnūciant: et p hu
iusmodi rapinā regnū celoꝝ violen
ter ūadūt· Regnū enī celoꝝ sedm sē
tenciā dñi vim patit: et violenti diri
puīt illud· Isti pfō sūt laudabiles vi
olenti: qui vim facūt pdicōni sue·
Homo enī sēptū est in laboribꝫ labo
rat sibi: et vim facit pdicōni sue· P
dicio nrā est oblectacio vite pūtis: et
ut expressius dicā exercicio delideroꝝ
volūtatū ꝙ nrāꝝ· ⁊ cruas si qs ab aīa
sua sbtraxerit ac mortificaverit· glōlā
pfō et vtilē pdicōnis sue vim facit:
abnegans ei dūtaxat iocūdissimas
volūtates: quas p pphetā sermo dīnꝫ
frequēt intulsat dicens· ⁊ cruā i die
bus ieiunij vri inuenit voluntas vra·
Et iterū· Si auteris a sabbato pedem
tuū facē volūtatē tuā in die scō meo et
glorificaveris eū dū non facis vias tu
as: et nō inuenit voluntas tua ut non lo
quaris sermonē· ⁊ cu enā qūta btūdo
pmittat: ꝙ festum pphā subūgit·
Tūc enī mꝫ delectaberis sup Domi
nū et sustollā te sup altitudinē terre:
et cibabo te hereditate iacob pris tui·
Os enī dñi locutū est hec· Et idcirco
dns nr atq; saluator ut nob amputā
das voluntatū nrāꝝ formā traderet:
nō veni mꝫ facē volūtatē meā· sed uo
luntatē eiꝫ qui misit me· Et iterū· sīō
sicut ego uolo: sed sicut tu· ⁊ cruā vtu
tē illi spāliē exercenti qui i cenobijs
ꝙmorantes seniorū regunt impeio:
qui nichil oīō arbitrio suo agūt· sed uo
lūtas eoꝝ ex volūtate dependet abbatis·
Postremo ut iā disputacōis hui⁹ ser
mo claudat· nōne obsecro eā in hoc
centuplā grām eudentissime q fidelit
xpō deseruūt ꝙ sequūt: dū pro noīe eiꝫ
a sūmis pncipibꝫ honorant· ac licet
ipī hūanā glām non requirāt: vene
rabiles tū eā in plenacionū angustijs
iudicibꝫ cūctis ac ptātibꝫ fiūt· ⁊ cruꝫ
vilitas eā mediocribꝫ forsitā delpi
cabilis ē potuisset ul' obscuritate na
talū ul' ꝙdicōe seruili: si in sclari quer
sacōē manifestent· P xpī aūt nullā
nobilitatis nemo status cōtumeliā
ꝙmouē· nemo obscuritatē greuis au
debit opponē: quin poꝝ illicipis vilis
sime ꝙdicōis ob probris quibꝫ fidi
aut dehonestāi cetei solent· xpī famu
li glōsis nobilitant· ⁊ cd euidenciꝫ in
abbate iohe qui ī illa hēmo que luquo
oppido adiacet ꝙmorat: possumꝫ ap
probāe· ⁊ cu pobscurissimis maioib
natꝫ· ita p xpī noīe vnuīlo pene hūā
no generi āmirabilis frūs ē: ut eum
ipī quoq; verū pūcū dūi qui mundi
huiꝫ atq; iperij gubnacula retinentes·
enā potentibꝫ cūctis regibus ꝙ terro
ri sūt velut dūm venerarent: et ora
cula eiꝫ de tam longinquis regionib
expetentes: iperij sui apicē et statū sa
lutis bellorūq; pueniꝫ illiꝫ ozonibus
meritis ꝙ ꝙmitteret· Talī btūs abra
ham de illusiōis nrē ul' origine ul' me
dela disputacione disseruit· ⁊ atponi
lus quodāmodo ueis cogitacionū quas

diabolus auctor ingesserat palaur
insidias: nos ad desiderium vere mor
tificationis accendit. Quo enim multos
licet in egypto hec omia sermone digesta
sint credimus inflammandos. Nam li
cet cunctor primum flagrantissimos sensi
repida eloquii nri faucilla texerit:
plurimor tm algorem qui remoti ver
borum cineribus vnanimitate latentium se
cum sulcitare voluerunt calefaciendum
putamus. Sed ad nos o sci fres no v
nos hmc igne que dns ueit mittere in
terram. et que nimium ardere desiderat
ma spm plurimos elatos emuli: ut qui
feruentissimum propositum primum calorus hy
adiectione succenderem. sed ut magis
vobis maior apud filios eet auctori
tas. si id qd ipi non mortuo uborum
sono. sed vivo docens exemplo: etiam
cunctor atq antiquissimor primum pre
cepta confirmem. Dupest ut me pius
issima hyemis tempestate iacta
tum: nunc ad tutissimum silencii portum
spualis oronum viarum aura comite
tur.

Explicit liber Collationum
scorum patrum. Scriptus per manus
fris theodeis ghyselberti. Anno
ab incarnatione dni. M. C. lix.

Benedictum sit dulce nomen
dni nri ihu xpi et gloriose vir
ginis marie matris eius eternum
et ultra. Amen.

Liber cuiusdam fratris de fiecto.